

ШИН БООЦАН

Библь орчуулһна Институт
Москва 2002

ШИН БООЦАН

Һазрин зурғуд:

Horace Knowles © The British & Foreign Bible Society 1954, 1967, 1972

© UBS, 1999

ISBN 5-93943-026-0

ISBN 91-89122-70-4

© Биһль орчуллһна Институт,
2002

* * * * *

Тадн өдгэ цага хальмг келнд орчуулсн «Шин Бооцан» гидг дегтр хартан бэржэнэт. Эн дегтриг христианск улс Христосин төрсн 2002 жилин өөн темдглжэх цагла хальмг келн улст белглжэнэ. Энүг орчулачнр, журналистнр, бичэчнр, редактормуд, номтнр арвн жилдэн барт белдв. Бурхна Үгиг төвэр, заяни келэр, учр-утхинь хальмг келнд орчулх төр эклцэснь авн теднэ өмн тэвгдснн. Орчулачнр эврэннь көдлмштэн орчулһна төрөр бөөх хамгин сүүлнк дамшлт олзлцхав гиж келж болжана.

«Шин Бооцан» хуучн грек келэр бичгдсн дегтрэс хальмг келнд орчулгдв. Өдгэ цагт хальмг келэр түрүн болж харчах эн дегтр хальмг келн улсин сойлд, теднэ жирһлд цаһан санаһан күртхэ.

Нүр үг

Эрүн Бичг, эс гихлэ Библь – Шин Бооцан (27 дегтр) Хуучн Бооцан (39 дегтр) гидг хойр ик энгэс бүрдж. Цуг делкэд Библиг хамгин икэр эмтн умшцхана. Хуучн Бооцанд Бурхн кү үүдэснэ тускар, терүнәннь һарһсн килнцин тускар, күн Бурхнла өшәркснэ болн һазр деер Эврәннһ ирлһән Бурхн яһж белдснэ, яһж күүнэ килнци тэвж өгснэ, Бийлэһән терүг эвцүлснэ тускар бичэтэ.

Шин Бооцанд туужин дегтрмүд, бичгүд болн Апокалипсис гидг дегтр барлата. Туужин дегтрмүдт «Сән Зэнг» гидг дөрвн дегтр, «Апостолмудын йовдлмуд» гидг дегтр орулгдж. «Сән Зэнгд» Деед Эзн Исус Христосин төрснэ, терүнэ жирһлин номин, үклин болн эмдрлтин тускар бичгдж. Эн дегтрмүдиг дөрвн күн бичж: Матъя, Марк, Лука болн Йохан. Тегэд теднэ бичсн дегтрмүд янзарн, Христосин жирһлин ямаран төрд хамгин ик оньган өгчөхөрн йилһрнэ. «Апостолмудын йовдлмуд» гидг дегтрт Исус Христосиг теңгрт өөдлүлснэ тускар, Эрүн Сәкүсн бууж ирснэ тускар, христианмудын түрүн чонжс бүрдэснэ, Римин орн-нутгин оln зүсн һазрар христианмудын ном тархасна тускар келгджәнэ.

Шин Бооцанд оln автормудин 21 бичг барлгдж. Тедн дунд Павел, Йохан, Пётр, Яков, Йуда эдн йовна. Евреймүдт илгөгдсн бичгин авторин нериг ода чигн күн медхш. Тер бичгүдиг чонжмудт, эс гихлэ нег күүнд нерэдэд бичдг бөөж. Терүнд Исус Христосин номин цөлһвр болжах христианмудын итклин болн жирһлин тускар бичэд, Христост иткдг улст кергтэ селвг өггджәнэ.

Шин Бооцанд орсн Апокалипсис гидг дегтр аэлдхин дегтр болжана. Энүнд олмһа келэр күмни иргч үзүлгджәнэ, цуг делкэд болх цүүгәнэ, цуг оln эмтнд иргчдән кех зарһин тускар, эндрк эвтэ бөөдлин диг-дара эвдхин болн шин теңгр, шин һазр үүдэлһнэ тускар бичэтэ бөөнэ.

Библин «Шин Бооцан» умшсн улст байр, йөрөл буух гиж нөөлжәнөвидн.

Эн орчулгдсн көдлмшиг Библин негдсн ниичәнмүд «Грек келнэ Шин Бооцан» (4-гч һарц 1993 ж.) Эн һарц экн хуучн грек бичгүдэс буулһж авгдсн. Орс Синодалин орчулвр болхла, сүүлнц грек бичгүдэс авгдсн, тегэд чигн зөрм зэнгүд (шүлгүд) хуучн кезәнц бичгүдт уга. Эн учрар өдгэ цагин һарцд зөрм зэнгүд тонь бас уга болна. Эн орсн зэнгүд эн һарцд Шин Бооцана сүл халхд барлата.

Библь орчулалһна Институт

Матьясин бичсн Сэн Зэңг

Нүр үг

Бурхна өгх болсн Аврачнь Исус болжана гиж Матьясин бичсн Сэн Зэңгд келгдженэ. Бурхн эврэннь улстан Хуучн бооцанд өгсн андһаран Исусар дамжад күцэжэнэ. Эн Сэн Зэңг Исусин төрэд өссн евреймүдин төлэ биш, цуг делкэн төлэ болж һарчана. Сэн Зэңг Исусин төрснэ туск келврэс эклнэ. Терүг кирелснэ болн Терүг сөрснэ йовдл үзүлгдженэ. Дэкэд Исус яһж ном тархаж, сурһж, Һалильяд амт эдгэж йовсна тускар бас терүнд бичэтэ бээнэ.

Цааранднь Исус Һалильяс Ерусалим тал зуульчлж йовсна тускар болн Терүнэ сүүлнк долан хонгин тускар Сэн Зэңгд келгдженэ. Хамгин чинртэнь Исусиг кирст хадад телүллһн болн Терүнэ амдрлт болжана.

Сэн Зэңг Исусиг алдр багш гиж үзүлжэнэ. Зуг һанцхн Исус Бурхна Закаг цөөлһж чадх, Бурхна орн-нутгин тускар сурһхх күн. Терүнэ номин ик зууһинь тавн һол төрд хуваж болхмн.

1. Уул деер умшсн ном. Энүнд теңгрин орн-нутгин иргнэ авц-бэрцин, даалһврин, зөвин болн хөв-кишгин тускар бичэтэ (5–7 бөлгүд).

2. Арвн хойр сурһульчнриг шаж тархалһнд сурһлһн (10 бөлг).

3. Теңгрин орн-нутгин туск үлгүрмүд (13 бөлг).

4. Сурһульчнрин туск номин чинр (18 бөлг).

5. Эн делкэн чилгчин туск ном болн Теңгрин орн-нутгин ирлһн (24–25 бөлгүд).

Учр-утхин зура

Исусин төрлт болн Терүнэ белдвр 1.1 – 4.22

Бурхна орн-нутгин туск ном 4.23 – 7.29

Бурхна орн-нутгин һардлһ лавллһн 8.1 – 9.38

Сурһульчнриг шаж тархалһнд сурһлһн 10.1 – 11.1

Оппозицин эклц 11.2 – 12.50

Теңгрин орн-нутгин туск үлгүрмүд 13.1–58

Өвөрц йовдлмүд болн Исусин һардгч йосн 14.1 – 17.23

Сурһульч болсна үн 17.24 – 19.2

Оппозицин батрлһн 19.3 – 22.46

Бурхна орн-нутг ирхин туск ном 23.1 – 25.46

Исусин үкл болн эмдрллһн 26.1 – 28.20

Исусин уңг-тохм

1 Исус Христосин уңг-тохм: Исус Давидин болн Абрахамин тохмин үлдл.

²Ицхакин эцкнь Абрахам бөөж; Яковин эцкнь Ицхак, Йудан болн терүнэ дүүрин эцкнь Яков. ³Пәрецин болн Зарахин эцкнь Йуда, экнь Тamar, Хецрона эцкнь Пәрец, Арамин эцкнь Хецрон. ⁴Аминадабин эцкнь Арам, Нахшона эцкнь Аминадаб, Салмона эцкнь Нахшон. ⁵Боозин эцкнь Салмон, экнь Рахаб, Йоведин эцкнь Бооз, экнь Рут, Ишайин эцкнь Йовед. ⁶Давид хаана эцкнь Ишай, Соломона эцкнь Давид, экнь нег күүкд күн (урднь тер Урийин аваль билә). ⁷Рехабамин эцкнь Соломон, Абьяна эцкнь Рехабам, Асапин эцкнь Абья. ⁸Ехошапатин эцкнь Асап, Ехорамин эцкнь Ехошапат, Узийин эцкнь Ехорам. ⁹Йотамин эцкнь Узий, Ахазин эцкнь Йотам, Хизекьян эцкнь Ахаз. ¹⁰Манашен эцкнь Хизекья, Амона эцкнь Манаше, Йошьян эцкнь Амон. ¹¹Ехояхина болн терүнэ дүүрин эцкнь Йошья. Цуг эдн Вавилонд күчәр нүүлһснә өмн бәәсн бөөж.

¹²Шалтэлин эцкнь Ехояхин, Зерүбәбелин эцкнь Шалтэль. ¹³Абихудын эцкнь Зерүбәбель, Эльякимин эцкнь Абихуд, Азорин эцкнь Эльяким. ¹⁴Цадкин эцкнь Азор, Ахьяма эцкнь Цадк, Элихудин эцкнь Ахьям. ¹⁵Элеазарин эцкнь Элихуд, Матана эцкнь Элеазар, Яковин эцкнь Матан. ¹⁶Йосипин эцкнь Яков бөөж, цуг эдн Вавилонд күчәр нүүлһснә хөөн бәәдг санж. Йосип Марийин аваль бөөж. Марийас Исус төрж. (Терүг Бурхна илгәсн Аврач гиж нерәддг бөөж.)

¹⁷Тиигәд Абрахамас авн Давид күртл цуг тооһарн арвн дөрвн үй бөөж; Давидәс авн Вавилон тал күчәр нүүлһсн цаг күртл арвн дөрвн үй бөөж, Вавилонд нүүж ирснәс авн Христос күртл бас арвн дөрвн үй бөөж.

Исусин төрлһн

¹⁸Исус Христос иигж төрж һарсмн: Марий Йосипин келсн күүкн бөөж. Тер хәрд һарад уга бәәтлән гесндән Әрүн Сәкүснәс үр тееж. ¹⁹Терүнә күргн Йосип чик седклтә күн болсн төләдән

Марийин тускар эмтн бичэ му сантха гийэд күүнд медүлл уга терүнэс салхар седж. ²⁰⁻²¹ Болв тиим ухан орхла, Бурхна элч зүүднднь үзгдэд иигж келж:

– Давидин көвүн Йосип! Келсн күүкэн Марийиг орулж авхдан бичэ э, юнгад гихлэ тер Эрүн Сөкүснэс үрэн теев. Терүнэс көвүн хархмн, Терүнд Исус гидг нер өг, юнгад гихлэ, Эн Көвүн Эврәннь келн-эмтиг килнцэснь гетлгж аврхн.

²²Ээлдэчэр дамжад, Деед Эзнэ келсинь күцэхин төлэ цуг эн тоот учрсмн. ²³Ээлдэч: «Соңстн! Окн күүкн гесндэн үр теехэд көвү хархх, тегэд Терүнд Эмануль гидг нер өгхмн», – гиж келж. (Эмануль гидг үг – Бурхн маднла гиж орчулгдна.) ²⁴Йосип серв. Бурхна элчин заквриг күцэхэд, тер Марийиг гертэн орулж авв. ²⁵Гергнэсн ууһн үрн хартл, Йосип дерэн хуваж авалян көндэсн уга. Көвүнд тер Исус гидг нер өгв.

Дорд үзгэс ирсн цецн улс

2¹⁻²Херод гидг хан бээсн цагт Йудьян Бетлехемд Исус төрж хархла, дорд үзгэс Ерусалимд цецн улс ирэд:

– Төрж харсн Йудья улсин Хан альд бөөнэ? Дорд үзгт бидн терүнэ одынь үзлэвидн, терүнд сөгдхэр ирлэвидн, – гиж тедн келцхэв.

³Энүг соңсад Херод хан икэр үүмв. Энүнлэ хамдан Ерусалимд кесг эмтн бас үүмж көндрв. ⁴Цуг Йудьян гелнгүдиг болн закана багшнриг Херод цуглуулж авад:

– Христос альд төрх зөвтэв? – гиж теднэс сурв.

⁵⁻⁶Тедн хэрүднь иигж келцхэв:

– Йудьян Бетлехем гидг хотнд, юнгад гихлэ, ээлдэчэр дамжулад: «Йудьян ик хотдудас чи, Бетлехем, Йудьян назр, бичкн бишич. Юнгад гихлэ, Мини Израилин улсиг дахулж йовх Залач чамас төрж хархмн», – гиж бичэтэ.

⁷Тиигхлэ Херод нууцар цецн эмтиг дуудж авад, одн харч ирсн цагиг теднэс медж авв. ⁸Тедниг Бетлехем тал илгэхэд:

– Одад, Нилхин тускар кинэн кевэр медж автн, олж авсн цагтан нанд келж өгтн, би бас йовад Терүнд сөгднэв, – гив.

⁹⁻¹⁰Хаана келсиг соңсчкад, эдн нарад йовв. Дорд үзгт үзсн одыг тедн үзэд йир икэр байрлв, тернь теднэ өмннь үзгдэд йовв, аш сүүлднь Нилх бээсн назрт ирж деернь зогсв. ¹¹Герт орж ирчкэд, Марийиг Нилхтэһинь үзэд, тедн өвдглж унад,

Нилх Көвүнд сөгдв. Эврэннь хаалһин уутан секэд, Терүнд алтн, саңгин идэ, мирр* белгүж өгв. ¹²Цааранднь тедн талдан хаалһар йовад, эврэннь орн нутгурн хэрцхэв. Юнгад гихлэ, Бурхн тедниг Херод тал бичэ одтн, гиж зүүднднь саглсн бээж.

Египет нутгур зулж йовлһн

¹³Тедн һарч йовсна хөөн Йосипин зүүднднь Бурхна элч үзгдэд:

– Бос, Нилхиг эктәһинь авад, Египет нутгур зулж йовтн, нанас зэңг автлан тенд бээтн; юнгад гихлэ, Херод Нилхиг алхар седх, – гив.

¹⁴⁻¹⁵Тер сөөһөр Йосип босад Нилхиг эктәһинь авад, Египет тал һарч йовв, Херодыг өңгртл тедн тенд бээв. Ээлдэчэр дамжулж келсн Бурхна үгнь күцхин төлэ цуг эн тоот учрв. Ээлдэч: «Би Эврэннь Көвүһөн Египетэс дуудлав», – гиж келсмн.

Бичкүдиг алһн

¹⁶Тер цагт Херод цецн әмтнд меклгдсэн медчкәд цухлтж уурлад, Бетлекемд болн терүнә эргнд бээсн шинкән һарсн бичкүдиг, нилхәс авн хө мөстә күртл алтха гиж зәрлг өгнә. Нилхдин насинь тер цецн әмтнәс медж авсмн. ¹⁷⁻¹⁸Еремыя гидг әэлдэчэр дамжулад келсн тоотнь учрв: «Рамад ик орклһн, уульһн, һашута хәәкрлһн соңсгдна. Рахел геесн үрдүдтән зовж уульжана. Күн терүг тогтнулж чадш уга, юнгад гихлэ, үрднә үкж одв».

Египетәс хәрж ирлһн

¹⁹⁻²⁰Херодыг үкснә хөөн Бурхна элч Египетд бээсн Йосипин зүүднднь үзгдэд:

– Бос, Нилхиг эктәһинь авад, Израилин һазрур йов, юнгад гихлэ, Нилхин әмнднә күрхәр седцхәснә үкж одцхав, – гив.

²¹Тер босад, Нилхиг эктәһинь авад, Израилин һазрт ирв. ²²⁻²³Йудьяд Херодын хөөн Архела гидг көвүнә хаана ширәд суусинь соңсчкад, Йосип тиигәрән одхдан әәв. Тер зүүдндән ил

* Мирр – канкһсн үнртә салм.

зэңг авад, Һалильян һазрт ирэд, Назарет гидг хотнд бээршлв. Тиигэд «Назаретин күн гиж Тер нерэдгдх», гисн ээлдэчэр дам-жулж келсн тоот күцтхэ гиж, цуг эн учрв.

Уснд кирслһн

3¹⁻²Тер өдрмүдт уснд кирслдг Йохан ирэд, Йудьян кедэд Бурхна ном тархаж иигж келв:

– Тенгрин йосн өөрдв, тер учрар килнцтэ жирһлэн үлдэтн.

³Ээлдэч Эшья Йохана тускар кезенэ иигж келсмн: «Деед Эзнд хаалһинь белдтн, Терүнэ жиминь ястн, – гиж хээкрсн дун эжго кедэд сонсгдв». ⁴Йохан бийнь болхла, темэнэ ноосар гүрсн хувцта, хувцн деерэн арсн бүстэ бээж, терүнэ иддг хотнь царцахас болн зерлг зөгин бал бээж. ⁵Тиигхд Ерусалимас, Йудьяс болн Йордана эргндк һазрас оln эмтн терүн тал ирсмн. ⁶Тедн эврәннь килнцэн медүлж келэд, Йордана уснд Йоханар бийән кирслдг бээж.

⁷Бийән уснд кирслхэр ирсн паршмудыг болн цадукмудыг үзчкэд, Йохан теднд иигж келв:

– Хойр келтэ моһас! Бурхна иргч цухлас зулж чадхит гиж кен таднд келв. ⁸Эврәннь жирһл-бөөдлэрн килнцтэ жирһлэн үлдэсэн үзүлтн! ⁹«Эцкимдн Абрахам», – гихэд Бурхна цаажас зулж чадхвидн гиж бичэ сантн, юңгад гихлэ, Бурхн эн чолудас чигн Абрахамд үрдүд төрүлж чадх гиж би таднд келжәнэв. ¹⁰Модыг уңг күртл чавчх сүк белн бээнэ. Сән темс өгдго модыг Тер чавчад һалд хайна. ¹¹Тадниг килнцтэ жирһлэн үлдэсиг үзүлхин төлэ Би тадниг уснд кирслжәнэв. Зуг мини ардас Ирж йовхнь нанас күчтэ, Тер таднд Эрүн Сәкүс өгэд, тадниг һалд орулх. Би Терүнэ буршмгднь һар күрх зөв угав. ¹²Тер буудяһан севглхэр күрзән авчксн белн. Тегэд эврәннь буудяһан хашадан хураж төвөд, өвсинь болхла, унтрдго һалд хаяд шатах.

Исусиг уснд кирслһн

¹³Тер цагт Һалильяс Исус Йордан һолын уснд бийән кирслхэр Йохан тал ирсмн. ¹⁴Йохан болхла Терүг зогсаж келв:

– Би Танар уснд кирслгдх зөвтэв, юңгад Та Нан тал ирсмт?

¹⁵– Тиим болтха, юңгад гихлэ, бидн тиигж Бурхна неквриг күцэх зөвтэвидн, – гиж Исус хәрүднь келв.

Тиигхлэ Йохан зөвөн өгв. ¹⁶Исус уснд кирслгдэд харв. Тер дарунь тенгр зааград, Бурхна Сэкүсн көглжрһн мет Терүн деер бууж ирсинь Йохан үзв.

¹⁷– Энтн Мини Хээртэ Көвүн, Тер Намаг байрлулна! – гисн дун тенгрэс соңсгдв.

Исусин сөрлһн

4 Тиигхд Исусиг эрлг сөртхэ гihэд Эрүн Сэкүсн көдэд да-хулж авч ирв. ²Дөчн өдр сө уга Исус мацг бэрв, сүүлднь Исусин геснь өлсв. ³Тегэд эрлг Терүн тал өөрдж ирэд:

– Кемр Чи Бурхна Көвүн болхла, эн чолуд өдмг болтха гihэд кел, – гив.

⁴– «Һанцхн өдмгэр күн бийән цадхаж ханһашго, зуг Бурхнас һарсн үгэр күн цадхлң болх», гihэд бичэтэ, – гиж Исус хэрүднь келв.

⁵Тер дарунь эрлг Исусиг Ерусалим балһснд авч ирэд, хол сүмин ора деер тэвнэ.

⁶– Кемр Чи, Бурхна Көвүн болхла, эн ора деерэс дорагшан һэрэдэд «Бурхн Эврәннь элчнртән Чамаг эрвлэд хэлэтхэ гиж зэрлг болх. Тедн Чамаг һар деерән авад теврэд йовх, тегэд көлчнь чолунд төрүц цокгдшго», гиж бичэтэ, – гihэд эрлг келв.

⁷– «Эврәннь Деед Эзн Бурхан бичэ сөрэд бэ» гиж бас бичэтэлм, – гihэд Исус келв.

⁸Дөкэд эрлг йир өндр уул деер Исусиг күргэд, делкән цуг орн-нутгудыг, теднэ байн зөөриг үзүлнэ.

⁹– Кемр нанд сөгдхлэчн, цуг эн тоотыг Чамд өгнөв, – гиж эрлг келв.

¹⁰– Йов цааран Нанас, эрлг! «Эврәннь Деед Эзн Бурхндан сөгд, һанцхн Бурхндан цергл» гиж бичэтэ, – гihэд Исус хэрү өгв.

¹¹Тиигхлэ эрлг Исусиг үлдөһөд цааран йовж одна. Тер дарунь Бурхна элчнр ирэд, Исуст дөң болв.

Исус Һалильяд эклэд церглжәнэ

¹²Йоханыг түүрмд суулһсинь соңсад, Исус Һалильяд ирнэ. ¹³⁻¹⁶«Зебулуниһазр Напталин һазр, нуурин өөр бөөдг Йордана цаадк һазр, буру номта улсин Һалилья! Харһһуд бөөдг улс алдр

герл үзж. Үклин сүүдрт бөөдг улст герл тусж гилвкв», – гиж Эшья аэлдэчэр дамжулад келсн үг бүтгхэ гиж Исус Назаретиг үлдэхэд, Һалильян өөр Зебулуни болн Напталин назрт бөөдг Капернамд бөөршлнэ.

¹⁷Тер цагас авн Исус:

– Тенгрин йосн өөрдв, тер учрар килнцтэ жирһлэн үлдэтн, – гиж Бурхна ном тархаһад зэнглдг болв.

Исус захснриг дууджана

¹⁸Һалилья нуурин өөр йовж йовад, ах-дү хойриг Пётр гидг нертэ Шимониг болн терүнэ дү Андрейиг Исус үзв. Эдн захснр болад, нуурт гөлм хайжаж.

¹⁹– Намаг дахад йовтн. Эмтиг дуудж мөнк жирһлд орулдг таднд Би дасхнав, – гиж Исус теднд келв.

²⁰Тедн тер дарунь гөлмэн хайчкад, Исусиг дахад йовцхав.

²¹Цааран йовж йовад, талдан ах-дү хойриг, Зебедала көвүдиг Яковиг болн Йоханыг, теднэ эцктәһэн Зебедала хамдан оңһц дотр гөлмэн ясжахинь Исус үзэд, тедниг бас дуудв. ²²Ах-дү хойр эцкән, оңһцан тер дарунь үлдэчкэд, Исусиг дахад йовцхав.

Исус Сән Зәңг тархажана

²³Исус цуг Һалильяр эргж йовв, хурлмудт Тенгрин йосна туск Сән Зәңг дасж цөөлһв, эмтн дунд ямаран чигн гемтәһинь, чинәһән алдсинь эдгәв. ²⁴Цуг Сирий назрар Исусин тускар зәңг тарв; Терүн тал чинәһән алдсн, олн зүсн гемтә, харһцдг, тәкрсн харта, көлтә, хар сәкүснд эзлгдсн эмтиг авч ирцхәв. Исус цугтаһинь эдгәв. ²⁵Һалильяс болн Декаполас, Ерусалимас болн Йудьяс, Йордана цань бөөх назрас чигн олн эмтн Исусиг даж ирцхәв.

Уул деер умшсн ном

5 Эмтиг үзчкэд, Исус уул деер һарад суухлань, Терүнэ сурһульчнр Терүнд өөрдв. ²Исус тедниг сурһад иигж келв:

³– Бурхиг керглдг улс буйн-кишгтә! Эдн Тенгрин орна улс. ⁴Һашуджасн эмтн буйн-кишгтә! Бурхн тедниг төвкнүл.

⁵Номһн заңтань буйн-кишгтә! Бурхна өгхәр бөөсиг эдн авх.

⁶Бурхна дуриг күцэхэр шунж хээжэхнь буйн-кишгтэ! Бурхн тедниг ханһах. ⁷Өршөнгү седклтэнь буйн-кишгтэ! Бурхн тедниг өршөх. ⁸Цевр уха-седклтэнь буйн-кишгтэ! Эдн Бурхиг үзх. ⁹Эвинь олж хадһлдгнь буйн-кишгтэ! Эдниг Бурхн Эврәннь бүлд орулх. ¹⁰Бурхна дуриг күцэснэс кэлтэ көөгдсн улс буйн-кишгтэ! Эдн Теңгрин орнахн.

Герчлһнэс кэлтэ көөлһн

¹¹Нанас кэлтэ тадниг му келэд, көөһөд, хов-худлар муурулж һутахла, тадн кишгтэт! ¹²Байсж байрлгн, ик ач тадниг теңгрт күлэжэнэ. Таднас урд бээсн аэлдэчнриг чигн бас тиигж көөлэ. ¹³Орчлңгин давсн – тадн! Давсн амтан геехлэ, юуһар амтынь орулхмт? Амтн уга давсиг керго болсн төлөд, эмтнэ көл дор шивнэ. ¹⁴Орчлңгин герл тадн! Уул деер бээсн балһсн эмтнэ нүднэс бултж чадшго. ¹⁵Шам шатасн цагт күн терүг бүркхш. Герл өгтхэ гийһөд өргэд деегшөн тэвнэ. ¹⁶Тиим кевөр тана герл олд тусж герлттхэ! Эмтн тана сэн үүл үзж, Теңгрин Эцкитн туурулх.

Закана туск ном:

1) Ыол ном

¹⁷Намаг Зака эс гиж аэлдэчнрин үгиг уга кехэр ирв гиж бичэ сантн. Уга кехэр биш, зуг йосндан күцэхэр Би ирлэв. ¹⁸Юңгад гихлэ, теңгр һазр хойр бээтл, цугнь эс күцтл, заканас нег чигн бичкн үзг, нег чигн цег эвдшго гиж үнндэн таднд келжэнэв. ¹⁹Тегэд эн зааврмудас үчүкн гисн нег заавринь эвдсн, тиигж эмтиг дасхсн күн Теңгрин орнд чигн үчүкн чинртэ болх; цугинь йосндан күцэһөд, талдан эмтиг тиигж сурһсн күн Теңгрин орнд алдр нер зүүх. ²⁰Кемр тадн ном цөөлһэчнрэс болн паршмудас даву сэн Бурхна дуриг эс күцэхлэ, Теңгрин орнд тусхн угат.

2) Цухлатын туск ном

²¹⁻²²«Кү бичэ ал, алачнр зарһла харһхмн», – гиж кезэнэ келсиг тадн соңслат. Зуг Би таднд келжэнэв, ахдан уурлжасн күн зарһд тусхмн; арһ уга күн гиж эврәннь ахан келсн күн Деед хургин зарһд тусх. Эврәннь ахан һэргтэ гиж му келдг күн

мөнк һалд тусн гижэнэ. ²³⁻²⁴Тегэд, кемр чи Бурхнд бэрцэн бэрхэр ирхлэрн чини ах чамд һундлта бөөснь тенд санандчнь орхла, бэрцэн үлдэчкэд, түрүлэд одад эврэннь ахтаһан эвцлд. Терүнэ хөөн ирэд, бэрцэн бэрүлж өг. ²⁵Кемр чамаг гемшэжэх күн зарһчд авч йовхар седхлэ, хаалһдан терүнлэ эвцлд. Эс гиж тер чамаг зарһчин һарт өгх, зарһч чамаг харулчд өгх, тернь болхла чамаг түүрмд суулһх. ²⁶Лавта үнэр чамд келжэнэв: ялын сүл шаальган эс өгтлэн теднэс чи һаршгоч.

3) Күүнэ авальта дерэн бичэ негдүл

²⁷«Күүнэ авальта дерэн бичэ негдүл», – гиж кезэнэ келсиг тадн сонслат. ²⁸Күүкд күн тал тачалтаһар хэлэсн эр күн болһн эврэннь уха-седклдэн күүнэ авальта дерэн негдүлв гиж Би танд келжэнэв. ²⁹Барун нүднчн жилв хальдахла, салһад авад хайчк. Бүкл цогцарн мөнк һалд орхин ормд нег мөчөр дутсн деер. ³⁰Барун һарчн жилв хальдхла, тээрэд авад хайчк. Бүкл цогцарн мөнк һалд орхин ормд нег мөчөр дутсн деер.

4) Залу гергн хойрин салһна туск ном

³¹Кемр кен чигн эврэннь гергнэсн салхларн, гергндэн салһна цаас өгтхэ гиж бас келгднэ. ³²Зуг Би танд келжэнэв: күүнэ залута дерэн эс негдүлсн гергнэсн салсн залу күн оңдан залута дерэн негдүлх учр авальдан өгчөнэ. Залуһасн салсн күүкд күүг авсн күн – күүнэ авальта дерэн негдүлсн күн болжана.

5) Андһарин туск ном

³³«Тэвсн андһаран бичэ эвд, тэвсн андһаран Бурхна өмн күцэ», – гиж кезэнэ келсиг тадн бас сонслат. ³⁴Би болхла, танд келжэнэв: андһар төрүц бичэ тэв. Теңгр дуудж андһар бичэ тэв, юнгад гихлэ, теңгр – Бурхна ширэ. ³⁵Һазр дуудж андһар бичэ тэв, юнгад гихлэ, һазр – Бурхна көлин түшг. Ерусалимиг дуудж андһар бичэ тэв, юнгад гихлэ, Ерусалим – Алдр Хаана балһсн. ³⁶Эврэннь толһаһарн бичэ андһарл, юнгад гихлэ, нег чигн үсиг цаһалһж эс гиж харлулж чадшгоч. ³⁷«Э» – гихэр седхлэ, «Э» – гитн; «Уга» – гихэр седхлэ, «Уга» – гитн. Энүн деер немж келснь эрлгэс һарчана.

б) *Өшөнө туск ном*

³⁸⁻³⁹ «Кен чигн тана нег нүдитн сохлхла, терүнэ нүдинь сохлтн. Кен чигн тана шүдитн хамхлхла, терүнэ шүдинь хамхлтн», – гиж келсиг тадн соңслат. Би болхла таднд иигж келжэнэв: чамд му кесн күүнэс өшөһөн бичэ нек. Кемр чамаг му келэд барун халхарчнь ташхла, зүн халхан тэвж өг. ⁴⁰ Чамла зарһцад, киилгичинь булаж авхар седсн күүнд деерк хувцан тээлж өг. ⁴¹ Кемр кен чигн чамаг эврэннь хаалһар күчөр нег дууна һазрт йовулхар седжэхлэ, чи терүнлэ хамдан хойр дууна һазрт йов. ⁴² Сурснд өгэд бэ, өгйэлхэр бээх күүнд уга гиж бичэ кел.

Эврэннь өшөтндэн дурта болтн

⁴³ «Хажудк күүһэн хээрл. Эврэннь өшөтндэн дурго бол», – гиж келсиг тадн соңслат. ⁴⁴ Би болхла таднд иигж келжэнэв: өшөтндэн дурта болтн, тадниг көөжөх эмтнэ төлө зальвртн. ⁴⁵ Тегэд Теңгрин Эцкин үрдүд болхит. Юнҗад гихлэ, Теңгрин Эцк хар болн цаһан седклтэ эмтнд Эврэннь нарна герл өгнө, Бурхна үг соңсдг болн Терүнэ үг соңсдго эмтнэ толһа деер хуран асхрулна. ⁴⁶ Кемр тадн бийситн хээрлдг күүг хээрлдг болхла, ямаран ач авхмт? Алв хурадг эмтн бас тиигж эс кенү? ⁴⁷ Кемр ах-дүүнрлөһөн сэн бээхлэ, ямаран өвөрц бөөдмб? Буру номта улс бас тиигж кенэлм? ⁴⁸ Тегэд Тана Теңгрин Эцклэ эдл буйн төгс болтн!

Бурхн-шажна керг-үүлмүдин туск ном:

1) Өглһнэ туск ном

6 Бийән буульж эмтн үзтхэ гиж буйнч йовдлмуд кехән саглтн. Тиигж тадн Теңгрин Эцкэс ачлвран авч чадшгот.

² Тер учрар угатя яду улст өглһ өгсн цагтан: «Би өглэв», – гиж эмтнд медүлж бичэ хээкр. Хойр чирэтэ улс эмтн тедниг буультха гиһэд хурлд чигн, уульнцд чигн, тиигж кенэ. Тедн ачлвран авчксмн гиж Би таднд үнөртнь келжэнэв. ³ Угатя яду улст өглһ өгсн цагла, зүн һарчн барун һар ю кежэхинь бичэ медтхэ. ⁴ Чини өгснь нууц болтха. Нууц юмийг үздг Эцкчн лавта ачичнь хэрүлх.

2) *Зальврдһна туск ном*

⁵Бурхнд зальврһсн цагтан хойр чирэтэ улсиг бичэ дуратн. Тедн әмтн үзтхә гиж хурлд болн талвң болһнд зальврхдан дурта. Тедн ачлвран авчкһмн гиж би таднд үнәр келжәнәв. ⁶Чи болхла зальврһсн цагтан эврәннь хорадан орж ирәд, үүдән хаачкад, эс үзгддг Эцкдән зальвр, чамаг нууцар зальвржахинь үзәд, Эцкчн лавта ачичнь хәрүлх. ⁷Зальврхларн, буру номта улс кевтәһәр олн үг бичә келтн. Олн үг келхлә, тедниг соңсх гиж тедн санна. ⁸Болв тедниг бичә дуратн, юнгад гихлә, Тенгрин Эцктн тадниг юм сурхин урдас таднд юн кергтәһинь Эврән меднә. ⁹⁻¹³Иигж зальвртн:

Мана Тенгрин эцк!
 Нернтн әрүн болтха!
 Тана йосн иртхә!
 Тенгрт бүтһсн таалтн
 Һазр деер бүттхә!
 Эркн кергтә өдмг
 Эндр өдрт илгәһит!
 Яһж бидн күүнә килнц тәвнәвидн,
 Тиигж Та килнцмдн тәвүлит!
 Сөрдг юмнла бичә харһулыт!
 Әрлгәс гетлгит!

¹⁴Кемр тадн әмтнә килнцинь тәвж өгхлә, Тенгрин Эцктн чигн тадна килнц тәвж өгх. ¹⁵Болв кемр тадн әмтнә килнцинь тәвж эс өгхлә, Тенгрин Эцктн чигн тадна килнц тәвж өгшгә.

3) *Мацгин туск ном*

¹⁶Мацг бәрһсн цагтан хойр чирэтэ улс кевтәһәр үрүдһсн бәәдл бичә һартн, юнгад гихлә, тедн яһж мацг бәржәхән әмтнд үзүлхәр тиим үрүдһсн бәәдл һарна. Эдн ачлвран авчкһмн гиж би таднд үнәр келжәнәв. ¹⁷Чи болхла, мацг бәржәхән әмтнд үзүлшгәһәр чирәһән уһаһад, толһаһан самлчк. ¹⁸Әмтнд эс үзгддг Эцкчн терүг медтхә. Тиигхлә нууцар кесн юмиг үздг Эцкчн лавта ачинь хәрүлх.

Теңгрин зөөр

¹⁹Һазр деер бөөж, зөөрэн бичэ хоршулж хадһлтн. Энд гүр болн зев цугинь идж үрэнэ. Хулхачнр гер дотр орад, хулха кеһэд зөөритн авчкна. ²⁰Тадн болхла теңгр деер зөөрэн хоршулж хадһлтн. Тенд гүр чигн, зев чигн идж үрөшго, хулхачнр олж хулхалж чадшго. ²¹Тана зөөр бөөсн һазрт седкл-санантн бөөнэ! ²²Нүдн – седклин герл мөн. Нүднтн цевр* болхла, седклтн бүклдэн герлтэ болна. ²³Нүднтн бузр** болхла, седклтн бүклдэн бузр болна. Тана дотрк герл харнһу болхла, харнһу гисн ямаран болхмб?

Бурхн болн зөөр

²⁴Хойр эзнд күн заргдж чадшго: Тер негнднь дурго болад, наадкднь дурлх, эс гиж негнднь үнн седклэРН заргдж, наадкинь оньгтан авшго. Бурхнд болн зөөрт дегц церглж чадшгот.

²⁵Тер учрар: ю уухмб? ю идхмб? гиж эмд бөөхин төлэ ю өмсхмб? гиж бий цогцин төлэ бичэ үүмэд бөөтн! Эмн жирһл хотас деер биший? Бий цогц хувцнас деер биший? ²⁶Теңгр деер ниссн шовудыг сөөнэр хэлэтн! Тедн тэрхш, хадхш, урһинь хураж авхш. Тана теңгрин Эцк Эврэн тедниг лавтаһар тежэжэнэ! Тадн эн шовудас үлү деер бишийт? ²⁷Үүмэд бөөж тадн дундас күн эмн жирһлэн бичкн зуурт утдулж чадхий?

²⁸Хувцна тускар яһад зовад бөөдмтэ? Теегин бамб цецгэс яһж урһдгинь хэлэлт! Тедн көлсән асхрулж көдлхш, утц ээрхш. ²⁹Зуг Соломон хан ик алдр бөөсн бийнь тер цецгәһэс үлү сөөхн хувц өмсэд уга билэ гиж Би таднд келжәнэв. ³⁰Кемр эндр урһдг маһдур бешд хайгддг ноһаг Бурхн тиигж хувцлдг болхла, тадниг, баһ итклтэ улсиг, энүнэс үлү хувцлх!

³¹Тер учрар «Ю идхмб? Ю уухмб? Ю өмсхмб?» гиж бичэ үүмэд зовад бөөтн. ³²Тертн буру номта эмтнэ төр килмж. Цуг энүг таднд кергтәһинь Теңгрин Эцктн медэд бөөнэ. ³³Хамгин түрүнд Бурхна йосиг хөөтн, Терүнэ таалыг күцэхэр шунтн. Наадкинь болхла Бурхн немж өгх. ³⁴Тегэд чигн маһдурк өдрин тускар бичэ үүмэд зовад бөөтн. Өдр болһн эврәннь керг килмжтэ, эндрк кергт маһдурк керг бичэ немтн.

* Нүдн цевр – өгәнч күн.

** Нүдн бузр – хатуч күн.

Кү бичэ гемшэти

7 Кү бичэ гемшэти. Тадниг Бурхн гемшэхн уга. ²Ямаран кевэр эмтиг гемшэнэт, тиим кевэр тадниг Бурхн гемшэх. Ямаран кемжэхэр кемжэлнэт, тиим кемжэхэр тадниг кемжэлх. ³Ахиннь толһадк өвс үзэд бөөж, эврэннь толһадк өвр яһад эс үздмч? ⁴«Ах минь, толһаһасчн өвс һарһж хайнав», – гиж келнчн яһж көндрж келдмб? Чини толһа деер өвр бөөнөлм. ⁵Хойр чирэтн! Түрүлэд эврэннь толһа деерк өвр авч хайчкад, тегэд ахиннь толһадк өвс яһж авч хайхинь медхич. ⁶Хар нохасд үнтэ зөөрэн хайж бичэ өгтн. Тедн хэрү эргэд тадниг шүүрэд зуучкх. Һахан чикнд сувсан бичэ өлгтн. Тедн өлгситн көлдөн шивэд, ишкэд үрөчкх.

Сурти, хээти, үүд цокти!

⁷Сурад бээти – сурситн өгх. Хээһэд бээти – хээсэн олж авхит. Үүдинь цокжатн – таднд тээлж секх. ⁸Сурад бээсн күн – сурсан авчана. Хээһэд бээснь – хээсэн олжана. Үүд цокжаснд – тээлж секжэнэ. ⁹Көвүнтн өдмг сурхла, кен тад-нас чолу өгхмб? ¹⁰Көвүн заһс сурхла, эцкнь моһа өгхий? ¹¹Кемр тадн килнцтэ болвчн үрндэн яһж белг өгхинь сөөнөр медхлэ, энүнэс үлү кедү сэн белг тана теңгрин Эцктн сурсн өмтнд өгх!

¹²Ямр чигн кергт тана өмн өмтн яһж бийэн бэртхэ гинэт, тиим кевэр тадн чигн теднэ өмн бийэн бэртн. Энүг Закан болн аэлдэчнрин дегтрмүд сурһна.

Чик хаалһар йовти

¹³Уутьхн үүдэр орж йовти. Үклин амн өргн, хаалһнь амр. Олн өмтн түүгэр йовна. ¹⁴Өмн-жирһлин амн уутьхн, хаалһнь кецү. Терүг олдгнь йир цөн.

Кесн үүл эзэн үзүлдэ

¹⁵Худл аэлдэчнрэс бийэн саглтн! Тедн хөөнэ бөөдл зүүсн махч чонмуд мет. ¹⁶Тадн тедниг кесн үүлэрнь медж авхит. Көглэс уста үзм, хатханчгас инжр цуглуулж болхий? ¹⁷Тер учрар сэн модн сэн темс өгнэ. Му модн – му темс өгнэ. ¹⁸Сэн модн

му темс өгхш. Му модн – сэн темс өгдмн биш. ¹⁹Сэн темс өгдго модн болһниг чавчад шачасн һалд хайчкна. ²⁰Тер учрар худл аэлдэчнриг теднэ кесн үүлэр медж авхит. ²¹«Деед Эзн! Деед Эзн!» – гиж дуудсн эмтнэс цугнь Тенгрин Орнд орхш. Зуг Тенгрин Эцкимм заасинь күцэдг күн Тенгрин орнд орх.

²²Зарһин өдрт олна ик зунь:

– Деед Эзн! Деед Эзн! Тана нерн деерэс бидн номитн тархадг эс билүвидн? Тана нерн деерэс хар сәкүсдиг көөж һарһдг эс билүвидн? Тана нерн деерэс кесг өвөрцс кедг эс билүвидн? – гиж келх.

²³Зуг Би хәрүднь:

– Би тадниг төрүц меддго билэв. Му кедг улс! Нанас хооран йовтн! – гиж келхүв.

Ухата болн эргү тосхач

²⁴Тер учрар, эн Мини үг соңсад, келсим күцэдг күүг хад чолун деер гер бәрсн ухата күүнлө дүнцүлж болхмн. ²⁵Хар салькн көдлэд, хур икэр орад, һолын усн деврэд, тер герин орад асхрв. Зуг гер чолун деер бәэсн төлэд, ормасн төрүц көндрсн уга.

²⁶Зуг Мини үг соңсад, келсим күцэдго күүг элсн деер гер бәрсн ухан уга күүнлө дүнцүлж болхмн. ²⁷Хар салькн көдлэд, хур икэр орад, һолын усн деврэд, тер герин орад асхрна. Гернь хольврад хамхрад одна, – гиж Исус сурһв.

²⁸Исус үгән төгсэхлэ, эмтн терүнэ номд икэр өврцхэв. ²⁹Исус закана багшнрла эдл биш Бурхна йос бәрдг күүнлө эдл сурһв.

Исус гемтә күүг эдгәжәнә

8 Исус уул деерэс бууж ирхлэ, оln эмтн Терүг дахж йовцхав. ²Генткн арсна гемтә күн Исус тал өөрдэд сөгдэд келв:

– Деед Эзн мини! Намаг гемәсм цеврлх саната болхла, буйн болтха, цеврлтн!

³Исус һаран күргәд:

– Чамаг цеврлх санатав, цеврлгд! – гиж келв.

Тер дарунь күн арсна гемәс цеврлгдж эдгв.

⁴– Хэлә! Энүнә тускар күүнд бичә кел! Гелнгд одад бийән үзүл. Дәкәд Мошен закаһар эдглһнә тәкл тәк. Терүгәрн чи эмтнд эдгән медүлхич, – гиж Исус аштнь келв.

Рим цэргин хардачин зарциг эдгэлһн

⁵⁻⁶ Исус Капернамд ирхлэ, рим цэргин хардач Исус тал өөрдэд ээрж келв:

– Деед Эзн минь! Мини зарц гертм икэр зовж гемтэ бөөнө, хар, көлнь тэкрж.

⁷ – Би ирэд зарцичинь эдгэнэв, – гиж Исус хэрүднь келв.

⁸ – Деед Эзн, Таниг герүрн орулх чигн нанд зөв уга. Зэрлг болж нег үг келтн, зарцм даруны эдгэд одх. ⁹ Би эврэн күүнэ медэнд бөөнэв, мини медэнд чигн цэргчнр бөөнө. Негнднь би: «Йов», – гинэв тер йовна; дарукднь: «Нааран йов», – гинэв тер ирнэ. Зарцдан: «Энүг ке, терүг ке», – гиж келнэв, тер мини келсэрм бөөнө.

¹⁰ Исус терүнэ келсн үг сонсчкад икэр өврэд:

– Израиль нутгт тиим ик сүзг би үзэд угав, – гиж таднд келжэнэв. ¹¹⁻¹² Сонстн! Үнддэн болхла, оln эмтн дорд үзгэс болн барун үзгэс байр нээрин ширэн өөр Абрахамла, Ицхакла, Яковла хамдан теңгрин орнд ирж суух. Теңгрин орнд суух зөвтэ талдан эмтн болхла, тендэс харңһу назрур көөгдх. Тер улс тенд ик зовлң эдлэд шүдэн хэврх, икэр оркрж уульх, – гиж.

¹³ Исус хажудк йовсн улст келэд, дөкэд:

– Герүрн хэр. Чини итклэр болтха, – гиж римин цэргин хардачд хэрү өгв.

Тер кемд зарцнь гемэсн эдгв.

Исус оln амтиг эдгэжэнэ

¹⁴⁻¹⁵ Исус Пётрин герүр ирхлэ, тенд Пётрин хадм экнь ик халута кевтж. Исус терүнэ харинь авхла, күүкд күүнэ халуны даруны уурч одв. Тер босад Исуст хот белдв. ¹⁶⁻¹⁷ Асхар Исус тал кесг хар сөкүсэр эзлгдсн амтиг авч ирцхэв. Исус үгэрн хар сөкүсдиг харһж көөһэд, кесг оln-зүсн өвчтэ амтиг эдгэв. Эшья ээлдэчин: «Мана өвчиг эн бий деерэн авад, гем зовлңиг даасмн», – гисн үгмүд күцх зөвтэд тиим юмн учрсмн бөөж.

Исусиг дахлһна тускар

¹⁸ Исусин хажуд оln эмтн зогсла. Тедниг үзэд, Исус сурһульчнртаһан нууриг натлад, телтр көвө тал йовхм гив. ¹⁹ Нег ном цөөлһөч Исус тал өөрдэд:

– Багш! Таниг альд эс йоввчн би дахж йовх санатав, – гив.

²⁰ – Арат эврэннь нүктэ, шовун эврэннь үүртэ, Нанд, Күмни Көвүнд толһаһан түшэд амрх һазр уга, – гиж Исус хэрүднь келв.

²¹ Терүнэ нег сурһульч:

– Деед Эзн, герүрн хэрэд өнгрсн эцкэн оршаһад ирх зөв нанд өгит, – гиж келв.

²² – Намаг дахад йов! Үксн эмтн эврэннь үксн күүһэн оршат-ха, – гиж Исус хэрү өгв.

Исус салькиг болн усиг тогтнулжана

²³ Исус онһид орв. Ардаснь сурһульчнр дахад бас онһид дотр орцхав. ²⁴ Генткн салькн көдлэд, усна дольган деврэд, онһидиг шивэд бээв. ²⁵ Исус унтж кевтж. Сурһульчнр өөрдэд Терүг серүлв.

– Деед Эзн, бидн чивн гижәнэвидн! Харсж авртн мадниг! – гиж тедн хөөкрцхөв.

²⁶ – Яһсн әәмтхә, баһ сүзгтә улсвт! – гиж Исус хэрүднь келв.

Тер босад, салькиг болн нууриг хөрж тогтнулв. ²⁷ Салькн, усн көдлхән уурв. Эргндк бээдл тогтнв. Сурһульчнр икәр өврэд хоорндан келцхөв:

– Салькнд болн уснд Эн зэрлг болна, теднь үгинь соңсна. Кен гидг күнв эн?

Исус хар сәкүстә хойр күүг эдгәжәнә

²⁸ Исус нууриг һатлад телтр көвөд бөөсн Гадарен гидг һазрт күрэд ирхлә, хар сәкүстә хойр күн үкәрәсн һарад Терүнә өмн зогсхав. Тедн ик әәмшгтә, догшн бээж. Әмтн теднәс әәһэд тер хаалһар йовдго санж.

²⁹ – Бурһна Көвүн, юн кергтәв Чамд? Чи мадниг эртәснь зовахар ирвч? – гиж тедн му дууһар хөөкрлдцхөв.

³⁰ Теднә бөөсн һазрас ик хол биш һаһас идшлжәж.

³¹ – Кемр Чи, мадниг көөхлә, эн һаһасд мадниг орул! – гиж хар сәкүсд Исус келәд ээрцхөв.

³² – Йовтн тиигәрән! – гиж Исус хэрүднь келхлә, хар сәкүсд тер хойр күүнәс һарад, һаһасиг эзлцхөв.

Тер дарунь һаһас ормасн өсрэд, ик уулын кецәс гүүһэд, уснд унад үкж одцхав. ³³ Һаһас хәрүлсн әмтн зулад гүүлдцхөв. Тедн хажудк хотнд ирәд, хар сәкүстә хойр күүнә тускар цугинь келцхөв. ³⁴ Тегәд хотна оln әмтн Исусин өмнәс һарцхав. Эн һазриг үлдәж цааран йов, гиж тедн Исусиг үзәд келв.

Исус һар-көлһ тәкрсн күүг эдгәжәнә

9¹⁻² Исус сурһульчһрла оһһц дотр орад, нууриг һатлад, эврәнһь хотһур ирв. Нег цөөкһ күн Терүһ тал һар-көлһ тәкрсн күүг девскртәһинь авч ирв. Исус теднә итклиһь үзәд:

– Байрл! Килһцһ тәвгджәнә, – гиж гемтә күүнд келв.

³Тиигһлә ном цөөлһәчһр: «Эһ күн Бийән Бурһнд тоолжана. Эһ Бурһна тускар му келжәнә», – гиж дотран санцхав.

⁴Исус теднә ухалиһь медәд:

– Седклтһ юһгад тиим му ухата болна? ⁵Ю келхд амр: «Чини килһцһ тәвгджәнә» эс гиж «Босад йов»? ⁶Би, Күмни Көвүһ, әмтнә килһц тәвж өгх йостав гиж таднд медүлһин төлә эһ күүнд иигж келжәнәв: Бос, эврәнһь девскрән авад герүһһ хәр.

⁷⁻⁸Терһь босад герүһһ йовв. Энүг үзсн әмтһ икәр сүрдв. Тедһ тиим йос күүнд өгсн Бурһиг магтж туурулв.

Исус Матайиг дууджана

⁹Исус цаарандһь йовж йовад тамһин герин өөр суусн нег кү үзв. Тер Матай бәәж.

– Намаг даһад йов, – гиж Исус тер күүнд келв.

Терһь босад Исусин ардасһь йовв. ¹⁰Исусиг Матайин герт хот уужасн цагт тиигәрән алв цуглулдг болһ кесг килһцтә улс ирцхәв. Тедһ Исусла хамдан хот ууһад нәәрлцхәв. ¹¹Энүг үзсн парһмуд Исусин сурһульчһрас:

– Багштһ алв цуглулдг килһцтә улсла яһад хот уужаһмб? – гиж сурцхав.

¹²Теднә келсиг соһсад, Исус:

– Эрүл-менд күүнд биш, гемтә күүнд әмч кергтә. ¹³«Бәрц бәрһин ормд өршәнцү болтһ», гисн үгмүд ямаран учртаһинь йовад медтһ. Чик седклтә әмтиг биш, килһцтә әмтиг дуудхар Би ирүв, – гив.

Мацг бәрлһнә тускар

¹⁴Йохана сурһульчһр Исус тал ирәд:

– Бидһ болһ парһмуд мацг бәрнәвидһ, Тана сурһульчһр мацг яһад эс бәрнә? – гиж сурцхав.

15 – Хүрмд ирсн гиичнр күргнэ өөр гейүрэд бөөхлэ, сэн бол-хий? Зуг цагнь ирхлэ, күргн теднэс салһж авгдхла тер цагт тедн мацг бөрх. 16 Хуучрад салврж одсн хувцнд шин халас тэвхш. Шин тэвсн халасн хуучн хувциг цааранднь теслх, шуурхань улм икдх. 17 Тер мет күчэн авчах чаһриг хуучн бөрвд кедмн биш. Бөрвнь шуурад үрх, чаһрнь асхрх. Күчэн авчах чаһриг шин бөрвд кедмн. Тиигхлэ чаһрньчн, бөрвньчн үрл уга бүтн бөөх, – гиж Исус хэрү өгв.

Күүкиг амдрүүлһи боли өвчтэ күүкд күүг эдгэлһи

18 Исусиг үгэн келжэхлэ, Йудья улсин толһачнрин негнь өөр-дэд, Исусин өмн сөгдэд:

– Мини күүкм шинкэн өнгрж одла, буйн болтха күүкндм һа-ран күргэтн. Тер амдрх! – гив.

19 Исус ормасн босад сурһульчнрла хамдан тер толһачиг дахж йовв. 20 Генткн нег күүкд күн Исусин ардас өөрдэд, хувцна хор-маднь һаран күргв. Тер күүкд күн арвн хойр жилдэн цусн һарл-һна гемэр зовад гемндг бөөж. 21 «Кемр хувцна хормаднь һаран күрхлэ, дарунь эдгхв», – гиһэд тер дотран ухалв. 22 Исус ардаран эргж хэлэхэд, тер күүкд күүг үзэд:

– Байрл! Итклчн чамаг аврав, – гив.

Тер кемд күүкд күн гемэсн эдгв. 23 Исус толһачин герт ирэд, бүрэ-бүшкүрчнриг, һашудж уульсн-дуулсн олн әмтиг үзэд:

24 – Һартн эндәс! Күүкн өнгрсн уга. Күүкн унтж кевтнә, – гив.

25 Әмтн Исусар наад бәрэд инәлдцхәв. 26 Әмтиг һарһж йову-лад, Исус герин хорад орад, күүкиг һараснь авхла, тернь босв. Эн өвәрцин туск зәнг эргндк һазрар тарв.

Хойр сохр күүг эдгэлһи

27 Исус бәәсн һазрасн һарч йовхла, хойр сохр күн Терүг дахв.

– Давидин Көвүн* хәәрлич мадниг! – гиж тедн хәәкрцхәв.

28 Исусиг нег герт орж йовхла, хойр сохр күн Исус тал өөрдв.

– Намаг нүднә хара орулж чадх, гиж иткжәнт? – гиж Исус сурв.

– Иткжәнәвидн, мана Деед Эзн, – гиж тедн хәрүднә келцхәв.

29 – Таднд иткләр болтха! – гиж Исус келәд теднә нүднд һаран күргв.

* Давидин көвүн гиснь – Давидин тохмта күн.

Тедн үздг болв.

³⁰ – Хэлэтн, Мини тускар күүнд бичэ келтн, – гиж Исус теднд зэрлг болв.

³¹ Зуг тер хойр эдгсн күн нарч йовад, эргндк назрар Исусин тускар эмтнд зэнглв.

Келн уга хар сэкүстэ күүг эдгалһн

³² Тедниг йовж одхла, Исус тал келн уга хар сэкүстэ күүг авч ирв. ³³ Хар сэкүсиг көөсн хөөн келн уга күн келдг болв. Эмтн икэр алң болцхав.

– Тиим өвэрц йовдл эн Израилин назрт одачн учрад уга билэ, – гиж тедн келцхэв.

³⁴ – Эн эрлгин күчөр хар сэкүсдиг көөнэ, – гиж паршмуд келдг бөөсмн.

Исус эмтнд сана зовжана

³⁵ Исус балһсн, хотн болһнар йовад, хурлд эмтиг сурһад, Бурхна йосна тускар Сэн Зэнг цөөлһж тархаһад, эмтиг оln зүсн гемэс эдгэдг бөөсмн. ³⁶ Исус оln эмтиг үзэд, теднд санань зовв, юнгад гихлэ, тедн хөөч уга тарж одсн хөд мет муурсн бөөдлгтэ бөөж.

³⁷⁻³⁸ – Хурах урһц ик, көдлөчнр баһ. Тэрсн тэрэг хурах, хадх көдлөчнриг илгэтхэ гийһэд хадһна Эзнд зальвртн! – гиж Исус эврәннь сурһульчнртан келсмн.

Арвн хойр апостолмуд

10 Исус эврәннь арвн хойр сурһульчнриг дуудж авад, ямаран чигн гемиг эмнж эдгэдг болн хар сэкүсдиг көөж нарһдг йос теднд өгв. ² Арвн хойр апостолмудын нерд эн: Пётр гидг нертэ Шимон, терүнэ дүнх Андрей, Зебедана көвүн Яков, терүнэ ахнь Йохан, ³ Филип, Бар-Толма, Томас, алв цуглулдг Матай, Алпана көвүн Яков болн Тадда, ⁴ зилот гидг багин гешүн Шимон болн Йуда Искериот (тер Исусиг урвсн билэ).

Исус арвн хойр апостолмудтан даалһөр өгчэнэ

⁵ Эн арвн хойриг Исус илгәһэд, иигж зааж келсмн:

– Буру номта улсин назрас хол йовтн! Шамарьян хотнд бичэ ортн! ⁶ Төөрсн хөд болсн Израилин улс тал одтн! ⁷ «Теңгрин

йосн өөрдв!» – гиж номан делгрүлтн! ⁸Өвчтэһинь эдгэтн. Насан барсинь эмдрүлтн. Арсн гемтэ улсиг цеврлүлтн! Хар сэкүс-диг көөж һарһтн! Өңгэр авсн төлөд өңгэр өгтн! ⁹⁻¹⁰Хаалһд һарч йовад, алтта, цаһан улан мөңгтэ кетч, уут, селвх хувц, өмсх буршмг, хаалһин тайг чигн авч бичэ һартн! Көдлжэх күн көлсән авх ачта! ¹¹Ямаран чигн балһснд эс гиж хотнд орж ирхлэ, итклтэ күүг хээтн. Тер һазрас эс һартл эн күүнэ герт бээтн. ¹²Амулң мөнд бээтн, – гиж гертксинь йөрөтн. ¹³Кемр тер гер-бүл тиим бээх ачта болхла, тадна йөрөл бүтх! Кемр тер гер-бүл тиим бээх ач уга болхла, тадна йөрөл бүтхн уга! ¹⁴Кемр тадниг күн герүрн орулж эс авхла, тадна келсиг эс соңсхла, тер гертэс эс гиж хотнас цааран һарч йовад, тавгасн шора сажтн! ¹⁵Зарһин өдрлэ Содомин болн Гоморин һазрас үлү күчр күнд зовлң тедн эдлх гиж Би үнөр келжәнөв.

Иргч көөлһнэ тускар

¹⁶Би тадниг зерлг чон дунд бээх хөд мет йовулжанав. Моһа мет гүн ухата, көглжрһн мет нүл уга болтн! ¹⁷Эмтнэс саглж йовтн. Тедн тадниг бэрж авад, зарһд авч ирх. Хурлмудт маляһар цокж цаажлх. ¹⁸Нанас көлтэ тадниг хаадудт, ахлачнрт авч одх. Тадн Мини тускар теднд болн буру номта улст герчлхт. ¹⁹Тадниг зарһд авч одхла, ю келхән, яһж келхән бичэ зовтн. Тер цагт ю келхинь таднд заагдх. ²⁰Юңгад гихлэ, тадн бийстн биш Эцкинтин Сэкүсн тадна келэр келх. ²¹Ах дүүһән, эцк үрән үкллэ харһулх. Үрдүд эцкнрин өмнэснь буцлт өргэд, өмнэснь салһх. ²²Нанас көлтэ күн болһн таднд дурго болх. Экнэс авн сүл күртл тесснь авргдх! ²³Тадниг нег хотнас көөхлэ, талдан хотн тал зулж гүүтн. Израилин хотн болһниг эргж күцтл, Күмни Көвүн лавта күрэд ирх, – гиж таднд үнөр келжәнөв.

Исусас көлтэ зовлң

²⁴Сурһульч багшас, зарц эзнэс деер болж чадшго. ²⁵Сурһульч багшла эдл, зарц эзнлэ эдл болхла, болад бээх. Кемр герин энд Баал-Зөбүлин нер өгсмн болхла, герткст улм шулуһар эн нерн өггдх. ²⁶Тер учрар бичэ эмтнэс ээтн! Нег чигн эс илдкж секгдсн далд юмн уга, нег чигн эс тээлгдсн нууц уга. ²⁷Харңһу хорад келсн үгим һал өдрэр келтн! Чикнд шимлдж келсим герин ора деерэс зэнглтн! ²⁸Күүнэ бий цогциг алдг зуг уха-седклиг

алж чаддго эмтнэс бичэ ээтн. Бий цогциг болн седклиг мөнц
 һалд хайж чаддг Бурхнас ээтн. ²⁹Хойр бичкэхэн богшурһаг нег
 деншгэр эс хулдну? Тадна Эцкин медэн угаһар теднэ негнь
 чигн һазрт унж үкшго! ³⁰Тадна толһа деерк үсн күртл тоота! Тер
 учрар бичэ ээтн! ³¹Тадн Бурхнд кесг бичкэхэн богшурһасас үлү
 үнтэ болжанат! ³²«Би Исусин», – гиж эмтнэ чирэд ил келсн күү-
 нэ тускар «Мини», – гиж Тенгрин Эцкиннь өмн ил келхүв. ³³«Би
 Исусин бишв», – гиж эмтнэ чирэд ил келсн күүнэ тускар «Эн
 күн Мини биш», – гиж Би Тенгрин Эцкиннь өмн гөрдж келхүв.

Христосин йосн сурһульч

³⁴Намаг эн орчлдн эв авч ирхэр ирв гиж бичэ сантн. Би эв
 биш, үлд авч ирхэр ирүв. ³⁵Көвүг эцкэснь, күүкиг экэснь, бериг
 хадм экэснь салһхар Би ирүв. ³⁶Күүнэ хамгин аэмшгтэ өшөтн
 гертксинь болх. ³⁷Нанас үлүһэр эк эцкэн хээрлдгнь Мини
 сурһульч болж чадшго. Күүкэн болн көвүһэн Нанас үлүһэр хэ-
 эрлдгнь Мини сурһульч болж чадшго. ³⁸Эврәннь кирсэн* авч
 даһад, ардасм эс дахсн күн Мини сурһульч болж чадшго.
³⁹Эмэн аврхар седснь, эмэн геех. Мини төлө эмэн гееснь, эмэн
 аврх. ⁴⁰Тадниг седклдэн орулдгнь, Намаг седклдэн орулна. На-
 маг орулснь Бийм Илгэсиг орулна. ⁴¹Ээлдэчиг ээлдэч гиж сед-
 клдэн орулдг күн ээлдэчин ачар ачлгдх. Чик седклтэ күүг чик
 седклтэ гиж седклдэн орулдг күн тер күүнэ ачар лавта ачлгдх.
⁴²Тер учрар кен хамгин бичкниг Мини сурһульч гиж киитн ус
 чигн өгч, ундынь хэрүлхлэ, эврәннь ачан лавта авх гиж Би үнэр
 таднд келжэнэв.

11 Эврәннь арвн хойр сурһульчнртан сурһмж өгэд, үгэн төг-
 сөһөд, Исус хотн болһнар сурһхар болн Бурхна ном делг-
 рүлхэр һарч йовв.

Исус болн уснд кирсэдг Йохан

²⁻³Христосин күцэсн үүлмүдин тускар түүрмд бөөсн Йохан
 сонсад, хойр сурһульчнран Исус тал илгәһөд:

– Ирх зөвтэ күн Та болжахмт? Аль бидн талдан кү күлэхмб? –
 гиж суртн! – гив.

* *Кирс* – кү цаажлһна зер-зев.

⁴Исус:

– Йоханур хэрү ирэд чикэрн соңссан, нүдэрн үзсэн медүлж келтн: ⁵Сохр күн үздг болна, доһлңгнь йосндан һазр ишкэд йовна, арсн өвчтәнһ гемәсн цевргднә, дүлә күн сонсдг болна, өңгрснһ босж әмдрнә, угатя әмтнд Сән Зәңг цәәлһгдж тархагдна.

⁶Нанд итксн күн итклән әс геәхлә, буйн кишгтә болхмн, – гив.

⁷⁻⁸Тедн йовж одхла, Исус оһн әмтнд Йохана тускар әкләд келв:

– Әжгө кәдә һазрур кениг хәлэхәр тадн йовсмт? Салькнд нә-әхлсн хулсигий? Кемр тиим биш болхла, кениг хәлэхәр йовсмт? Байн үнтә хувц өмссн кү хәлэхәрий? Байн хувц өмссн улс хаана бәәшнд бәәдмн. ⁹Кениг хәәж тадн одсмт? Әәлдәчиг? Ә-ә. Йохан әәлдәчәс деер күн гиж таднд келжәнәв. ¹⁰Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Би Зәңгчән урдасчн илгәнәв. Тер Чини хаалһичнһ белдх». Эн Йохана тускар бичәтә. ¹¹Би үнәр келжәнәв. Эн орчлң деер төрсн әмтн дунд Йоханас ик алдр күн уга бәәж. Зуг Тенгрин орнд бәәсн хамгин бичкнһ терүнәс ик алдр. ¹²Уснд кирслдг Йохан Бурхна ном әкләд тархасн өдрмүдәс әндр өдр күртл Тенгрин йосна өмнәс ик дән болжана. Кесгнһ күчәр энүг әзлж авх саната. ¹³Әәлдәчнр болн Закан Йоханас урд иргчин тускар келдг бәәсмн. ¹⁴Тедн Әлья хәрү ирх гиж әәлдж келж. Эн әәлдхл Йохана ирлһнә тускар келж. Иткхәр седхлә, итктн. ¹⁵Мини келсн тускар сәәнәр ухалтн. ¹⁶Эн цагин үйнриг кенлә дүнцүлж болхмб? Әднтн талвнд суусн талдан бичкдүдт иигж хә-әкржәсн бичкн күүкд мет: ¹⁷«Бидн таднд бүрә бүшкүрәрн айс татдг биләвидн. Тадн биилсн уга биләт! Бидн һашута ду дуулдг биләвидн. Тадн уульсн уга биләт!» ¹⁸Чаһр уудго, йосн хот иддго Йохан ирлә. Терүнә тускар хар сәкүстә күн гиж әмтн келнә. ¹⁹Би, Күмни Көвүн, ирв. Би чаһр уунав, йосн хот иднәв. Тиигхлә: «Хәләтн Энүг! Яһсн ик хотта, әркнч юмнв! Алв цуглулгчин, килнцтә улсин үрн!» – гиж тедн келнә. Зуг Бурхна цецн ухан кесн үүләрнһ үзгддмн, – гив.

Сүзг уга хотн

²⁰Исусин үзүлсн өвәрцин ик зунһ үзсн хотн болһн килнцән үлдәж, Бурхнд итксн уга. Тер учрар Исус тедниг гемшәж иигж келв:

²¹– Хоразина әмтн, зовлңган әдлхит! Бетсәдин әмтн, зовлңган әдлхит! Танад учрсн Бурхна өвәрцс Тирин әмтн болн Сидона

эмтн үзсн болхла, тедн кезэнэһе хар хувцан өмсж, толһадан үмс цацж, килнцэсн хольжх билэ. ²²Тер учрар келжэнэв, зарһин өдрт Тирэс болн Сидонас дор таднд му болх. ²³Чи, Капернам хотнахн, тадниг тенгрт өргх гиж санжант? Уга, үклин һазрт уң-һах! Кемр Содомд танад учрсн өвөрцс лавта учрсн болхла, тертн ода күртл бүклдэн бээх билэ. Тер учрар келжэнэв таднд, ²⁴Зарһин өдрт Содомас дор таднд му болх, – гив.

Нан тал ирхлэ, амрад жирһэд бээхит

²⁵– Тенгрин болн һазрин Эзн, Аав Минь! Танд магтал өргжөнэв! Та энүг цецн ухата номта эмтнэс нууһад, эгл бичкдүдт секж цөөлһвт! ²⁶Аав Минь, цуг энүнэс Тана цаһан саната дурн үзгдженэ. ²⁷Эцкм бээсэн Нанд даалһв. Тенгрин Эцкэс даву сөөнөр Көвүһэн ямаранынь күн медхш. Көвүнэс даву сөөнөр Эцк ямаранынь күн медхш. Көвүн оln эмтнэс онц улсиг йилһж авад, Эцкин тускар медүлнэ. ²⁸Күнд аца үүрч муурснь Нан тал иртн! Би тадниг төвкнүлхүв. ²⁹Мини ацаг ээм деерэн үүрэд, Нанас сурһмж автн. Юңгад гихлэ, Би номһн төвкнүн седклтэв. Тадна седкл чигн амрад жирһэд бээх! ³⁰Мини номиг дахлһн – күнд юмн биш, Мини ацан гиигн.

Бемб өдрин тускар

12 ¹⁻²Энүнэ хөөн бемб өдрлэ Исус тэрсн тэрэһэр йовж йовла. Сурһульчнр өлсэд, тэрэнэ толһас таслад идцхэв. Паршмуд энүг үзэд:

– Хэлэ, Чини сурһульчнр бемб өдрт кех зөв уга юмг кежөнэ, – гиж келцхэв.

³– Өлсж йовсн Давид эврәннь үүртэн ю кесинь умшсн угавт? ⁴⁻⁵Давид Бурхна герт орад, Бурхна өмн тэвсн өдмг теднлэ хувалцж идв. Тер өдмгиг һанцхн гелнүгүд иддмн. Сүмд бемб өдрин йосиг эвдсн гелнүгүдиг бурушахш, гисиг Мошен заканд тадн умшсн угавт? ⁶Медж автн: энд сүмэс деер күн бөөнэ. ⁷Кемр тадн «Бэрц бэрхин ормд өршэнгү болтн», – гисн үгмүдин чинринь медсн болхла, тадн буру уга эмтиг гемшэхн уга билэт. ⁸Яһад гихлэ, Күмни Көвүн бемб өдрин Эзн мөн, – гиж Исус теднд хэрү өгв.

Эмн уга харта күүнэ тускар

⁹Тендэс харад Исус хурлур ирв. ¹⁰Тенд эмн уга харта күн бөөж.

– Бемб өдрлэ кү эдгэх зөв бөөнү? – гиж Исусас зэрм эмтн сурцхав. (Терүг гемшэх учр хөөһөд тедн сурж.)

¹¹– Кемр ор һанцхн хөөнтн бемб өдрлэ нүкнд унж одхла, тадн хөөһөн үлдэлго, нүкнэснь татж авхм бишвт? ¹²Күн болхла хөөнэс деер биший? Тиим эс мөний? Тер учрар заһаһар бемб өдрлэ күн сә кех зөвтә, – гиж Исус хәрү өгв.

¹³Цааранднь Исус эмн уга харта күүнд:

– Һаран сунһ! – гив.

Тернь һаран сунһв, һарнь дарунь эдгэд одв. ¹⁴Паршмуд болхла хурлас һарч йовад, Исусиг яһж хорлж уга кехән селвлцхәв.

Бурхна онц йилһж авсн зарц

¹⁵Энүг медчкәд Исус тендәс әрләд йовж одв. Олн эмтн Исусин ардаснь дахж йовцхав. Исус тедниг цугинь эдгәһәд:

¹⁶– Мини тускар күүнд бичә келтн, – гиж әмтнәс үг авв.

¹⁷Эшья әәлдәчәр дамжж келсн эн үгмүд күцәхин төлә тер йовдл учрв: «¹⁸Мини онц йилһж авсн Хәәртә Зарц эн! Мини седклин байр эн! Эврәннь Әрүн Сәкүсән Энүнд белглж өгчөнәв! Эн келн әмтн болһнд Аврлһна тускар зәңглж келх! ¹⁹Күүнәс үг булалдж, уульнц болһнд дууһан өргж, үгән хәәкрж төрүц аман секшго. ²⁰Унжсн хулсиг хуһлшго, утан һарчах зулыг унтрашго. Үнн чик йосн орчлнд диилтл Эн төрүц зогсж амршго. ²¹Буру номта улс Терүнд нәәлх!»

Исус болн Баал-Зебүль

²²Исусур нег сохр, келн уга күүг авч ирж. Тер хар сәкүснд эзлгдсн бөөж. Исус терүг эдгәв, өвчтә күн келдг, үздг болв. ²³Әмтн алң болцхав.

– Энтн Давидин тохмта күн биший? – гиж тедн сурцхав. – ²⁴Эрлгин, Баал-Зебүлин* күчн угаһар Энтн хар сәкүсдиг һарһж

* *Баал-Зебүль* гидг үг «батхна нойн» гиж орчулгдна; эн эрлгин талдан нерн.

көөж чадшго билэ, — гиж паршмуд эмтнэ үг соңссн хөөн келцхэв. ²⁵ Паршмудын ухаһинь медэд, Исус:

— Кемр алвт болһн дотран дээлдхлэ, тер хоосрад ирх. Кемр балһсн болһн бүл болһн, дотран эс таархла, тер энгрэд буурад одх. ²⁶ Тер учрар кемр эрлг эрлгиг көөж һарһхла, тер бийлэһэн дээлджэх темдг. Тиигхлэ алвтнь ормдан яһж торад бөөхмб? ²⁷ Кемр Би хар сәкүсдиг Баал-Зебулин күчэр көөхлэ, ямаран күчэр тадна көвүд хар сәкүсдиг көөдмб? Тер учрар тедн тадна зарһчнр болтха! ²⁸ Кемр Би Бурхна Сәкүсэр хар сәкүсдиг көөхлэ, тертн Бурхна йосн ирснэ темдг! ²⁹ Чидлтэ күүг күлэд уга бөөтл чидлтэ күүнэ герт орад, күн терүнэ өлг-эдинь хулхалж чадхий? Эзинь күлсн хөөн күн терүнэ геринь тонж, өлг-эдинь хулхалж чадх! ³⁰ Намаг эс дахсн күн Нанла сөрүд бөөнэ. Нанла хурадго күн тарана. ³¹ Тер учрар Би таднд келжәнэв: Эмтнэ килнцчн тэвгдх. Бурхиг му келдг күүнэ гемньчн тэвгдх. Зуг Эрүн Сәкүсиг күн му келхлэ, терүнэ бурунь тэвгдшго. ³² Кемр күн Күмни Көвүнэ өмнэс үг келхлэ, терүнэ бурунь тэвгдх. Зуг күн Эрүн Сәкүснэ өмнэс үг келхлэ, терүнэ бурунь өдгэ цагтчн, иргч цагтчн төрүц тэвгдшго, — гиж келв.

Модн темсн хойр

³³ Сән темс авхин төлэ сән урһцта модн кергтэ. Му модн му темс өгнэ. Модна сән мууһинь темсэрнь медгднэ. ³⁴ Хойр келтэ моһа! Хар сана зүүһэд, сән үг яһж келж чаддмт? Седклд бөөсн юмн келн-амар дамжж хардг эсий? ³⁵ Цаһан саната күн цаһан зөөрөсн цаһаһинь һарһна. Хар саната күн хар зөөрөсн харинь һарһна. ³⁶ Зарһин өдр ирхлэ, санапр келсн үг болһнас келтэ күн тооцаһан өгх. ³⁷ Юңгад гихлэ, келсн үгчн чини буруг болн буру угаг үзүлх, — гиж Исус келв.

Онц темдгин тускар

³⁸ — Багш, бидн Танас онц темдг үзх санатавидн, — гиж паршмуд болн ном цөөлһэчнр Исуст келцхэв.

³⁹ — Бурхн уга, хар саната үйнр онц темдг некэд бөөнэ. Зуг Йона әәлдэчин темдгәс үлү онц темдг теднд үзүлгдшго. ⁴⁰ Йона теңгсин ик заһсна гесн дотр һурвн өдр болн һурвн сө бөөсн кевәр Күмни Көвүн һазр дор һурвн өдр болн һурвн сө бөөх. ⁴¹ Зарһин өдрт Ниневин әмтн эн цагин үйнртэ босад, эдниг

гемшэх. Тедн Йонин келсн үгинь сонсад, килнцэн хайцхав. Энд болхла, Йонас ик алдр күн бээнэ! ⁴²Зархин өдрт өмн үзгин назрин хатн эн цагин үйнртэ босад, эдниг гемшэх. Юнгад гихлэ, тер ик холас Соломон хаана цецн уха авхар ирсмн билэ. Энд болхла, Соломонас ик алдр күн бээнэ!

Хар сэкүсн хэрү иржэнэ

⁴³— Хар сэкүсн күүнэ дотрас һарад, хатад хагсж одсн кэдэ эргэд, амрх орм хээнэ, зуг олхш. ⁴⁴Тиигхлэ тер: «Урдк бээсн герүрн би хэрү йовнав», — гиж санад хэрү ирнэ. Хэрү ирхлэнь, эврэннь бээсн герэн цевр цер ахулчкснь, сул бээсинь үзнэ. ⁴⁵Тиигхлэ тер һарч йовад, бийэсн ик догшн хар сэкүсдиг дахулж авч ирнэ. Тедн ирэд күүнэ дотр бүүрлнэ. Аштнь күн урдкас үлү му бээнэ. Эн цагин хар саната үйнрлэ бас тиим юмн учрх! — гиж Исус келв.

Исусин эк болн дүүнр

⁴⁶Исусиг оln эмтнлэ күүнджэхлэ, Терүнэ дүүнр эктәһән герин һаза зогсла. Тедн Исуста хамдан күүндхәр седж.

⁴⁷— Тенд һаза эктн Тана дүүнртэ зогсжана, Танла күүндх саната, — гиж нег күн Исус келв.

⁴⁸⁻⁵⁰— Мини эк гисн кемб? Мини дүүнр гисн кемб? — гиж тер күүнд хэрү өгэд, Исус хурһарн сурһульчнр тал заһад, — Мини экм болн дүүнрм эн, Тенгрин Эцкимм заасинь күцэдгнь, Мини экм, ахнр-дүүнрм, — гив.

Тәрәчин тускар

13 Тер өдр Исус гертәсн һарад нуурин көвөд одад суув. ²Өөрнь дала күн хурсн төлөд Тер онһц дотр орв. Эмтн нуурин көвөһәр зогсцхав. ³Исус үлгүрлэд иигж келв:

— Нег күн тәрәһән тәрхәр йовж. ⁴Цацж йовсн тәрәнэ экин зәрмнь хаалһ деер унж. Шовуд нисж ирэд, терүгинь чоңкад идчкнэ. ⁵Зәрмнь чолута һазрт унна. Тенд һазр баһ болад, буудя дарунь босж урһна. Тедн һазрин гүүнд туссн уга. ⁶Нарн һарад тедниг шатачкна, урһмл хатж одна. Яһад гихлэ, буудян уңгнь йосндан урһж чадсн уга. ⁷Зәрмнь хатханчг заагт унцхана. Хатханчг урһад, буудяг бүтәһэд дарна. ⁸Зәрмнь сән урһцта

һазрт унцхана. Тедн зун, жирн, һучн холванд ик урһц өгнө.

⁹Мини келснө тускар сөөнөр ухалтн.

¹⁰Сурульчнр Терүн тал өөрдөд:

– Та эднлө үлгүрөр юнгад келэд бөөдмтө? – гив.

¹¹– Теңрин йосна туск нууцин медрл таднд секгдлө. Эдн болхла медхш. ¹²Бөөснднь улм немгдх. Тер ик олзта болх. Угарад бөөснэснь бөөсинь булаж авгдх. ¹³Эдн нүдөрн хэлэнэ – үзхш. Чикөрн соңсна – соңсхш, медхш. Тер учрар Би эднлө үлгүрөр келж бөөнөв, – гиж Исус хэрү өгв. ¹⁴Бурхн Эшья ээлдөчөр дамжж иигж келж: «Чикөрн соңсхит – медхн угат, нүдөрн хөлөхит – үзхн угат. ¹⁵Яһад гихлө, ухантн тенж, чикнтн соңсдган уурч, нүднтн хаагдж. Кемр тадн нүдөрн үзэд, чикөрн соңсад, седклөрн медж авдг болсн болхла, тадн уха-санаһан Нанд өгх билөт, Би тадниг эдгөх билөв». Ода эн үгмүд бүтж.

¹⁶Нүднтн сөөнөр үздг төлөд тадн буйн-кишгтөт! Чикнтн сөөнөр соңсдг төлөд тадн буйн-кишгтөт! ¹⁷Үнөр келжәнөв, кесг ээлдөчнр болн чик седклтө әмтн тадна үзжәсн юмиг үзхәр седлө, зуг үзсн уга. Тадна соңсжәсн юмиг соңсхар седлө, зуг соңссн уга.

Тәрәнә туск үлгүрин тәәлвр

¹⁸⁻¹⁹ – Соңстн! Тегэд тәрә тәрсн күүнә туск үлгүрин чинринь эн: күн Бурхна йосна тускар соңсна, зуг чинринь медхш. Эрлг ирөд, терүнә седклд тәрсн үгмүд булаһад аһад йовж одна. Эн күн хаалһ деер тәрсн буудя мет. ²⁰Чолута һазрт тәрсн буудя гиснь: бурхна үг соңсад, байртаһар седклдән багтадг күн. ²¹Зуг тер үг күүнә седклд гүүнәр эс орсн учрас тер бичкн зуурт итк-жәһәд, үгәс көлтә көөлһнә цаг ирхлө, иткдгән уурна. ²²Хатханчг заагт унсн буудя гиснь: Бурхна үгиг соңссн күн. Зуг орчлңгин үүмлдәнәс көлтә болн һазрин зөөрт жилвтсн учрас тер үг олз өгхш. ²³Урһцта һазрт унсн буудя гиснь: Бурхна йосна тускар соңсад, цугнь сөөнөр медж авдг күн. Тер олзта урһц зун жирн һучн холванд икөр өгнө.

Буг өвснә тускар

²⁴Цааранднь Исус үлгүрлөд иигж келв:

– Теңрин йосн гисн эн: күн эврәннь һазртан сән урһцта цаһан буудя тәрнә. ²⁵Сөөһәр цуһар унтжәсн цагт өшәтн ирөд, буудя заагт буг өвс хайж тәрөд йовж одна. ²⁶Цаһан буудя босад

урһад ирхлэ, толһань йосндан дүүрэд ирхлэ, буг өвсн бас энд-тенд үзгддг болв. ²⁷ Һазрин эзнэ зарцнр терүн тал ирэд: «Ах Нойн, Та сэн урһцта цаһан буудя тэрсн бишийт? Буг өвсн альдас һарч ирсмб?» — гиж сурцхав. ²⁸ «Энтн өшөтэ күүнэ кесн үүл», — гиж эзн хэрүднь келнэ. «Бидн тиигэрэн йовад, буг өвсиг таслад хайчкнавидн, зөвэн өгит», — гиж тедн келцхэв. ²⁹ «Бэг. Бичэ көндөтн! Буг өвс таслжаһад, тадн эндүрэд цаһан буудяг таслчкхт! ³⁰ Тедн хамдан урһц хурах цаг күртл урһтха. Тэрәһән хурах цагтан түрүлэд буг өвс таслж цуглулад, цугинь бооһад һалд шатачктн. Цаһан буудяг мини буудя хадһлдг хашад авч одтн, гиж хадачнрт закхв», — гиж эзн хэрү өгв.

Горчсин экнэ тускар

³¹ Исус теднд дэкэд үлгүрлэд келв:

— Теңгрин йосн гисн эн: нег күн бичкн горчсин экиг авад һазрт тэрж. ³² Эн экн наадк тэрәнэ экнэс хамгин бичкн. Зуг урһад ирхлэрн, наадк цуг урһмлас ик болна. Тер ик моднд хүврж одна. Теңгрин шовуд нисж ирэд, терүнэ бүчрмүд деернь үүрән ясна.

Һуйр искэдг экнэ тускар

³³ Исус дарук үлгүр келв:

— Теңгрин йосн гисн эн: күүкд күн һуйр искэдг эк авад, дөчн кило һуйрт элдэд тэвнэ. Тер һуйр өсж одна.

³⁴ Цуг энүг Исус әмтнд үлгүрлэд келдг бәәж. ³⁵ «Би үлгүр олзлад, орчлң үүдөгдсн цагас авн бәәсн нууциг эднд цәәлһж келж өгнөв», гисн әәлдәчнрәр дамжж келсн үгмүд бүттхә, гийһэд Исус әмтнлә үлгүр угаһар иләр юм келдг уга бәәж.

Буг өвснә туск үлгүрин тәәләр

³⁶ Цааранднь Исус әмтиг сулдхад, герүрн хәрв. Сурһульчнр Багш тал өөрдәд:

— Тэрән заагт урһсн буг өвснә туск үлгүр цәәлһж өгхнтн маднд, — гиж келцхэв.

³⁷ — Сән буудя тэрснь — Күмни Көвүн. ³⁸ Һазр гиснь, орчлң болжана. Сән буудя — Теңгрин орна улс. ³⁹ Буг өвсн — эрлгин улс. Тедниг тэрснь — эрлг. Урһц хадж хуралһн — орчлңгин сүл өдр, тэрә хадж хурадгнь — Бурхна элчнр. ⁴⁰ Тегәд буг өвсн цуглулгдж

налд шатгдсн мет юмн орчлңгин сүл өдрт учрх. ⁴¹⁻⁴³ Күмни Көвүн эврәннь элчнрэн илгэх, тедн Күмни Көвүнэ орнас эмтиг килнцлэ хархулсн, эмтнд му кесн күн болһниг йилһж авад, шачасн бешд авад хайх. Тенд эмтн ик зовлң эдлэд, шүдэн хэврж оркрж уульх. Энүнэ хөөн Бурхнла седклэрн чик бээдгинь эврәннь Эцкин орнд, нарн мет гилвкх. Мини келснэ тускар сөөнэр ухалтн.

Бултулсн эрднин тускар

⁴⁴ Теңгрин йосн кеер нүкнд бултулсн эрднь мет: Нег күн терүг олж авад, хэрү ормднь булчкна. Теңкэн уга байрлад, тер герүрн хэрж ирэд, бөөсн юман хулдад, эрднь бөөсн һазриг хулдж авна.

Сувсна тускар

⁴⁵ Теңгрин йосн гисн эн: Нег хулд кедг күн сэн сувс хөөнэ. ⁴⁶ Нег дөкж тер үнтэ сувс олж авна. Тер күн йовад, бөөсн юман хулдад, сувсиг хулдж авна.

Гөлмин тускар

⁴⁷ Теңгрин йосн гисн эн: Заһсчнр теңгсин уснд гөлмән хаяд, зүсн зүүл заһс бэрж авна. ⁴⁸ Гөлмнь заһсар дүүрхлэ, тедн гөлмән уснась татж авна, заһс болһниг шүүнэ. Сөөнинь йилһж авад сав дүүргнэ, мууһинь авад хайчкна. ⁴⁹⁻⁵⁰ Тиим юмн орчлңгин сүл өдрт учрх: Бурхна элчнр һарч ирэд, чик седклтэ эмтнэс мууһинь йилһж авад, ик шачасн бешд авад хайх. Тенд эмтн ик зовлң эдлэд, шүдэн хэврж оркрж уульх. ⁵¹ Ода тадн цугинь медж авт? – гиж Исус теднэс сурв.

– Ээ, медж аввидн, – гиж тедн хэрү өгв.

⁵² – Тер учрар Теңгрин йосна сурһульч болсн ном цөөлһэч болһн эврәннь гертэс шин болн хуучн юмс һарһж йовсн эзн мет болна, – гиж Исус келв.

Исус Назарет гидг хотнд

⁵³ Үлгүрмүд келэд, үгән төгсөһэд, Исус цааранднь һарад йовв. ⁵⁴ Төрскн хотндан ирэд, Тер хурлд эмтиг сурһв. Цуһар терүг сонсад, ик гидгэр өврцхэв:

– Тиим ик күчн, цецн оюн уха эн альдас авсмб? ⁵⁵ Энтн модчин көвүн биший? Энүнэ экиннь нерн Мирьям биший? Энтн

Яков, Йосип, Шимон, Йуда гидг дүүнртэ болх. ⁵⁶Энүнэ дү күүкд цугтан энд мана хотнд бээдг биший?

⁵⁷Энүнэс кэлтэ күн Исуст итксн уга.

– Ээлдэчиг күндлдог хазр уга. Зуг төрскн хазртнь болн өрк-бүлднь ээлдэчиг ээлдэчд тоолдмн биш, – гиж Исус эмтнд келв.

⁵⁸Тедн эс итксн төлөд Исус тенд өвөрц юм эмтнд үзүлэд уга.

Йохана үклин тускар

14 ¹⁻²Тер цагт Халильян хан Херод Исусин туск зэнг соңсад, эврэннь зарцнртан:

– Эн уснд кирслдг Йохан үкэрэсн босж ирв, тегэд чигн Эн тиим өвөрц юм кедг күчтэ, – гиж келв.

³Херод эврэннь Пилип дүүһиннь гергн Херодидас кэлтэ Йоханыг цевэр күлэд, түүрмд хайсмн. ⁴Юнгад гихлэ, Йохан терүг саглж:

– Эн гергнлэ бээх чамд зөв уга, – гиж оньдин келдг бэ-эсмн.

⁵Түрүн бийд Херод терүг алхар седж, зуг эмтнэс эәһэд үкллэ харһулсн уга. Эмтн терүг Бурхна ээлдэч гиж тоолдг бээсмн.

⁶Херодын харсн өдр темдглжэсн цагт Херодидин күүкн гиичн-рин өмн биилжэсмн. ⁷Терүнэ биилжэсн би Херодт икэр таасг-дад, тер андһарлад:

– Сурх юман сур. Би цугинь күцэсүв, – гиж күүкнд келв.

⁸Тер күүкн экиннь заасн үгэр:

– Уснд кирслдг Йохана толһаг тэвүр деер тэвж, нанд авч ир, – гиж келж.

⁹⁻¹⁰Хан гейүрж ухалжаһад, зуг гиичнрин өмн тэвсн андһаран күцэхэр, тер күүкнэ сурсн юмиг өгхэр, түүрмд суусн Йохана толһаг хээчлэ харһултн гиж зэрлг болв. ¹¹Толһаг тэвүр деер тэ-вэд, күүкнд авч ирж, тернь экдэн авад одж. ¹²Йохана сур-һульчнр Йохана цогцинь авад оршасна хөөн Исусур ирэд учрсн йовдлын тускар келсмн.

Тавн миңһн күцадһһн

¹³Исус энүг соңсчкад, онһц дотр сууһад, эжго хазр хээж йовсмн. ¹⁴Зуг оһн эмтн энүг медчкэд, эврэннь хотнас һарлдад, Исусиг дахж йовһар йовсмн. Исус онһцас һарад, хазр ишкэд,

олн эмтиг үзж. ¹⁵Исус теднд сана зовж, өвчтэ улсиг эдгэв. Ора болж одхла, сурхульчнр Исусур өөрдцхэв.

– Багш, энд эжго кэдэ. Ора болжана, эмтиг тэвчктн. Эдн эргндк хотн болһнар йовад, идх уух хотан бийдэн хулдж авг, – гиж тедн келцхэв.

¹⁶– Эдниг йовулх керг уга, тадн бийстн эднд хот өгтн, – гиж Исус хэрүднь келв.

¹⁷– Манад юмн уга. Тавхн өдмг, хойрхн захсн, – гиж сурхульчнр келцхэв.

¹⁸– Түүгөн Нан тал авч иртн, – гиж Исус келв.

¹⁹Исус эмтиг ноһан деер сууһад, тавн өдмг, хойр захс авад, Бурхнд ханлт өргэд, өдмгиг хуһлж сурхульчнрт хуваһад өгв. ²⁰Терүг күн болһнд түгэж өгцхэв. Цуһар хотан эдлж цадцхав. Энүнэ хөөн үлдсн хот арвн хойр савд багтж. ²¹Күүкд улсиг, бичкн күүкдиг эс тоолхла, хот идснь тавн миңһн күн болж харв.

Исус теңгсин усн деегүр йовжана

²²⁻²³Энүнэ хөөн тер дарунь Исус:

– Оңһц дотр орад, теңгс һатлж телтр көвэд күртн, – гиж сурхульчнртан закв.

Өөрк әмтән үлдәһәд, Исус һанцарн зальврхар уул деегшән давшж харв. Асхн болад ирхлә, һанцарн үлдсн бәәж. ²⁴Сурхульчнр йовсн оңһц көвәһәс хол бәәсмн. Ик салькн зөрүд өмнәснь үләһәд, усна дольган шуугад, оңһциг шивәд бәәв. ²⁵Өр цәәхин өмн Исус сурхульчнр тал темцж усн деегүр йовж. ²⁶Сурхульчнр Багшан усн деегүр йовж йовхинь үзәд, ик гидгәр сүрдцхэв.

²⁷– Энтн ки үзгдл! – гиж тедн чочад хәәкрцхэв.

– Байрлтн! Бичә Нанас әәтн! Энтн бив, – гиж Исус тер да-
рунь ә харв.

²⁸– Деед Эзн! Кемр Та мөн болхла, усн деегүр Танур йовх зәрлг өгхнтн! – гиж Пётр Исуст келв.

²⁹– Йов! – гиж Исус хәрү өгв.

Пётр оңһц дотрас һарад, усн деегүр Исус тал йовв. ³⁰Зуг салькн шүрүтәһәр үләсинь медәд, Пётр әәһәд, уснд чивж:

– Деед Эзн минь! Намаг харсж авртн! – гиж хәәкрв.

³¹Исус һаран өгәд, терүг һараснь бәрәд, келв:

– Итклчн баһ бәәж! Юңгад маһдлад бәәнәч?

³²Тедниг оңһц дотран орхла, салькн тогтнв. ³³Тенд бөөсн сур-
хульчнр Исусин өмн өвдглж сөгдв.

– Та үнэр Бурхна Көвүн мөнт! – гиж тедн келцхэв.

Өвчтэ эмтиг Генесаретд эдгалһн

³⁴⁻³⁵Нур һатлж йовад, тедн Генесарет һазрин көвөд өөрдж ир-
цхэв. Энүгинь медчкөд, тер бөөрн эмтн эргндэн бөөсн күн
болһнд зэңглэд, кесг өвчтэ улсиг Исус тал авч ирцхэв. ³⁶Тедн
Исусин хувцна хормаднь күрх зөв сурцхав. Хормаднь күрсн
эмтн тер дарунь эдгдг болв.

Өвк эцкнрин ном

15 Тер цагт Ерусалимас Исус тал паршмуд болн закана
багшнр ирцхэв.

²– Чини сурхульчнр өвк эцкнриннь заншалан эвджэнэ, тедн
хотыннь өмн һаран уһахш, – гиж тедн келцхэв.

³– Юңгад тадн бийстн тана заншалас көлтэ Бурхна заавриг эв-
дэд бөөнэт? ⁴«Эк эцк хойран күндлж тевч», «Эк эцк хойран му
келсн күн үкх зөвтэ» гиж Бурхн келсн. ⁵⁻⁶Зуг тадн эмтиг:
«Эврәннь зөөрәсн эк-эцкдән өглго Бурхнд нерәджд өгдг күн,
эк-эцкдән туслж тевчх йоснас сулдна» гиж дасхнат. Тиим кевәр
тадна заншал Бурхна заавриг уга кенэ. ⁷Тадн хойр чиретэ улст!
Тадна тускар Эшья аэлдәч чик келж: «⁸Эн улс хоосн амарн
Намаг күндлнэ. Теднэ зүркнь Нанас хол бөөнэ. ⁹Эдн күүнэ
ухалж һарһсн номиг Бурхна ном гиж дасхна. Эднэ сөгдлһн юмн
биш», – гиж Исус хәрү өгв.

Бузрдулһна туск ном

¹⁰⁻¹¹Эмтиг дуудж авад Исус:

– Соңсад медж автн! Амар орсн юмн биш, амар һарсн юмн
лавта күүг бузрдулна, – гив.

¹²– Тана үгмүд паршмудыг һундасинь Та меднт? – гиж сур-
хульчнр Исус тал өөрдэд келцхэв.

¹³⁻¹⁴– Мини Теңгрин Эцкин эс тәрсн урһмл болһн уңгтаһинь
хамднь таслж хайгдх. Тедн эврәннь хаалһарн йовтха! Тедн сохр
эмтнэ сохр залачнр. Сохр сохран көтлж йовхла, лавта нүкнд
унх! – гиж Исус хәрү өгв.

15 — Эн үлгүрин тээлвринь маднд келж өгит, — гиж Пётр сурв.

16 — Тадн чигн мини келсим медж авсн угавт? 17 Амар орсн юмн геснд орад, назаран харч одна. 18 Амар харсн юмн күүнэ седклэс харад, күүг бузрдулдг мөн. 19 Юнгад гихлэ, күүнэ седкл дотрас хар санан, аллһн-буллһн, күүнэ авальта дерэн негдүлһн, аля йовдл, хулха, худл герчллһн, хов зөөлһн харна. 20 Цуг эн күүг бузрдулна, зуг кемр күн хотын өмн харан эс уахла, тертн күүг бузрдулш.

Буру номта күүкд күүнэ сүзг

21-22 Цааранднь Исус Тир болн Сидон назр эргэд йовсмн. Тер бөөрн Кенаана күүкд күн Исус тал ирв.

— Деед Эзн, Давидин Көвүн!* Намаг хээрлит! Мини күүкн догшн хар сөкүснд ээлгдж. Тер дегд зовжана! — гиж күүкд күн хээкрв.

23 Зуг Исус э харсн уга.

— Буйн болтха! Энүг цааран йовултн! Энтн мадниг даж йовад, хээкрэд бөөнэ, — гиж сурһульчнр Исус тал өөрдж келцхэв.

24 — Бурхн Намаг төөрсн хөд мет Израилин эмтн тал илгэв, — гиж Исус хэрү өгв.

25 — Деед Эзн минь! Нанд нөкд болыт! — гиж күүкд күн саак ээрв.

26 — Үрнэсн өдмг булаж авад, нохад хайхла, сэн юмн биш, — гиж Исус келв.

27 — Тиим-тиим, Деед Эзн минь, зуг Эзнэ ширэхэс унсн хотын шавхрнь нохас иднэ, тиим эсий? — гиж күүкд күн хэрүднь келв.

28 — Чини сүзг ик! Эгч, чини сансн санаһар болтха! — гиж Исус келв.

Тер агчмд күүкн эдгэд одв.

Исус дала өвчтэ амтиг эдгэжэнэ

29 Исус Һалилья нуурин көвөһөр йовж йовла. Тер уул деер харад суув. 30 Кесг доһлн, сохр, эрмдгтэ, келн уга болн нань

* Давидин Көвүн гисн Давидин тохм.

чигн улсиг Исус тал авч ирэд келднь тэвцхэв. Исус тедниг эдгэв. ³¹Келн угань келнд орад, эрмдгтэнь эдгэд, доһлңгнь йосндан йовдг болад, сохрнь үздг болв. Тер йовдлыг оln эмтн үзэд йир икэр өврцхэв. Тедн Израилин Бурхиг магтж ханлт өргцхэв.

Дөрвн миңһн күцадхлһн

³²— Эн эмтнд Би сана зовжанав, эдн һурвн өдрт Нанла бөөлө, хотнь чилж. Эдниг цадхал уга тэвхэн седжэхшв. Хаалһд эднд му болвза, — гиж Исус сурһульчнран дуудж келв.

³³— Эн эжго кәдәд эн оln эмтиг цадхах тиим дала өдмг альд бәэх билә? — гиж сурһульчнр Багштан хәрү өгв.

³⁴ Исус:

— Кедү өдмгтәвт? — гиж сурв.

— Долахн өдмг болн цөөкн бичкн заһсн бәәнә, — гиж тедн хәрү өгв. ³⁵⁻³⁶ Исус әмтиг һазрт суулһад, долан өдмг болн заһс авад, Бурхнд ханлт өргв. ³⁷⁻³⁹ Дәкәд өдмгиг хуваһад, сурһульчнран түгәж өгв, тедн әмтнд хуваж өгв. Әмтн хотан эдләд цадцхав. Дәкәд үлдсн хот долан савд цуглулцхав. Күүкд улсиг болн бичкдүдиг эс тоолхла, хот эдлжәснь дөрвн миңһн күн бәәж. Исус әмтиг тәвәд, онһц дотран орад, Магадан һазрур темцж йовв.

Онц темдгүдиг некһн

16 Исус тал паршмуд, цадукмуд ирцхэв. Тедн Исусиг сөрхәр Бурхна онц темдг маднд үзүл гиж некж сурцхав.

²— Өдр чилж йовхла, тенгр улавтрад ирхлә, тадн маңһдур сән өдр болх гинәт. ³Өрүн өрлә тенгр темәнә үүләр бүркгдхлә, эндр хурта салькта өдр болх гиж келнәт. Тенгр хәләһәд, тадн өдрин бәәдл тааж келж чаднат, зуг өдгә цагин темдгинь цәәлһж медж чадхшит. ⁴Хар саната, Бурхн уга үйнр! Онц темдгүд сурнат, зуг әәлдәч Йонин темдгәс даву талдан темдг тадн төрүц үзшгот, — гиж Исус хәрү өгәд, тедниг үлдәһәд цааран йовж одв.

Паршмудын болн цадукмудын искәдг экнә тускар

⁵Сурһульчнр нуурин телтр көвәд онһцар усчад ирцхэв. Тедн хотан авхан марткксн бәәж.

6 – Паршмудын болн цадукмудын искэдг экнэс бийэн саглж йовтн, – гиж Исус теднд келв.

7 – Мадниг өдмг эс авснд эн тиигж келжэнэ, – гиж сур-хульчнр хоорндан уха-санаһарн хувалцв.

8 Исус түүгинь медчкэд:

– Ю ухалжахмт? Өдмг эс авсндан зовжахмт? Баһ итклтэ улс! 9 Ода күртл юм меддго юмс бөөсмтэ? Тавн миңһн күүнд күрсн тавн өдмгин тускар мартчквт? Кедү сав хот цуглулт? 10 Дөрвн миңһн күүнд күрсн долан өдмгин тускар бас мартсн болхговт? Кедү сав хот тадн цуглулт? 11 Би өдмгин тускар келжэхшв. Паршмудын болн цадукмудын искэдг экнэс бийэн саглтн, – гив.

12 Тиигхлэ Исусиг өдмгин экнэс биш паршмудын болн цадукмудын дасхжах номас бийэн саглтн гисинь сурхульчнр лавта медж авцхав.

Пётр Исусиг Бурхна илгэсн Аврач гинэ

13 Исус Пилипин Кесэрья хотна һазруп ирэд:

– Күмни Көвүг эмтн кенд тоолжахмб? – гиж эврэннь сур-хульчнрас сурв.

14 – Зэрмнь Таниг – уснд кирслдг Йохан гинэ, зэрмнь Элья ээлдэч, наадкснь болхла, – Еремя эс гиж ээлдэчин негнь гинэ, – гиж тедн хэрүднь келцхэв.

15 – Тадн Намаг кен гиж санжанат? – гиж Исус сурв.

16 – Та эмд Бурхна Көвүнт. Та Бурхна илгэсн Аврач, – гиж Шимон Пётр хэрүднь келв.

17-19 – Чи Йонин көвүн Шимон буйн-кишгтэ күнч, юнгад гихлэ, эмтн биш, Теңгрин Эцкм мини тускар чамд секж келсмн. Тер учрар Би келжэнэв чамд. Чи – Пётр*, эн чолун дер Би эврэннь хург тогтанав. Үклин һазрин күч чигн эн хургиг диилж чадшго. Би чамд Теңгрин йосна түлкүринь өгнэв. Эн һазр деер чини хөрсн юмн теңгр деер хөргдх. Эн һазр деер чини зөвшэрсн юмн теңгр деер зөвшэргдх.

20 Цааранднь Исус:

– Намаг Бурхна илгэсн Аврач гиж бичэ күүнд келтн, – гиж сурхульчнртан закв.

* Пётр – эн үг «чолун» гиж орчулгдна.

Исус эврэннь үклин тускар келжэнэ

²¹ Тер цагас авн Исус:

– Би Ерусалимд одх зөвтэв, тенд толһачнрин, ах гелнүгдин болн ном цөөлһэчнрин һарас ик зовлң эдлхв. Намаг Ерусалимд эмнэсм ханцулх, зуг һурвдгч өдртнь Би эмдрхв, – гиж сурһульчнртан ил келдг болв.

²² – Деед Эзн, Бурхн Таниг гетлгтхэ! Тиим юмн бичэ болтха! – гиж Пётр Исусиг хооран дуудад, зөрц келв.

²³ – Эрл цааран, эрлг! Чи Мини хаалһд харш болжанач. Чи Бурхна санаһар биш, эмтнэ санаһар бээнэч, – гиж Исус Пётрт хөрү өгв.

²⁴ – Намаг даххар седсн күн эврэннь хаалһан үлдөһэд, кирсән авад, Бийм дахтха! ²⁵ Юңгад гихлэ, эмэн хармнсн күн эмэн геех. Зуг Мини төлэ эмэн өгсн күн эмэн харсж аврх. ²⁶ Күн делкэ ээлж авсн бийнь зуг эмэн геехлэ, ямаран олз терүнд бөөх билэ? Эврэннь эмэн күн юуһар хулдж авхмб? ²⁷ Эцкиннь туурмжин толянд Күмни Көвүн элчнртөһөн ирх. Тегэд күн болһнд кесн үүлэрнь өггдх. ²⁸ Би үнэр келжэнэв, ода энд зогсжасн тадн дундас зөрмнь Күмни Көвүг ирэд эн орчлңиг залж йовхинь эс үзтл өңгршго, – гиж Исус сурһульчнртан келсмн.

Исусин хуврлһн

17 ¹⁻² Зурһан өдр давсна хөөн Исус һанцхн Пётриг, Яковиг болн терүнэ Йохан гидг дүүг авад ик уул темцж дахуль. Генткн терүнэ бөөдл-зүснь хуврэд, чирэнь герл асж, нарн мет гилвкв. Хувц-хунрнь герл мет цөөв. ³ Генткн Моше Элья хойр үзгдэд, Исуст үг келэд күүндцхэв.

⁴ – Деед Эзн, ямаран сән энд! Би энд һурвн сег татх болвзав? Негинь Чамд, дарукнь Мошед, һурвдгчинь Эльяд, – гиж Пётр Исуст келв.

⁵ Түүг үгән келжэтл, генткн сөөхн герлэр гилвксн үүлн тенгрэс бууж ирэд, тедниг бүркв.

– Эн Мини хөөртэ Көвүн! Эн Намаг байрлулна! Энүнэ үгинь сонстн! – гисн дун үүлн заагас сонсгдв.

⁶Энүг соңссн сурһульчнр сүмсән алдтл сүрдцхэв, тедн цуһар һазр элқдэд киисцхэв.

⁷– Бостн! Бичэ әәцхәтн! – гиж Исус тедн тал өөрдэд, күн болһнд һаран күргв.

⁸Сурһульчнр толһаһан өргэд хэлэхлә, Исусас даву талдан күн дәкж үзгдсн уга.

⁹– Күмни Көвүнә әмдрлһнә цаг эс иртл үзсн юман күүнд төрүц бичэ келтн, – гиж Исус теднлә хамдан уул деерәс бууж йовсн цагт келв.

¹⁰– Багш, юнгад ном цәәлһәчнр түрүләд Эля ирх гһәд келдмб? – гиж зууран сурһульчнр Исусас сурцхав.

¹¹⁻¹²– Түрүләд Эля лавта ирж цугнь белдх зөвтә. Эля ирчксн билә гиж Би таднд келжәнәв. Зуг күн терүг таньлго эврәһәрн кечкв. Тиим кевәр Күмни Көвүн әмтнәс кәлтә ик зовлң эдлх, – гиж Исус хәрү өгв.

¹³Тиигхлә сурһульчнр Исусиг уснд кирслдг Йохана тускар келжәхинь медцхэв.

Хар сәкүстә көвүг әдгәлһн

¹⁴Тедниг әмтнүр өөрдж ирхлә, Исус тал нег күн өөрдэд сөгдв.

¹⁵⁻¹⁶– Деед Эзн минь! Көвүһим өршәтн! Көвүм хар сәкүстә болсн учрас харһцдг гемтә болв. Тер шатж бәәсн һалд харһцж унад, уснд унад бәәнә. Басл икәр зовжана. Би Тана сурһульчнриг әдгәтн гиж сурлав, зуг тедн көвүһим әдгәж чадсн уга, – гиж тер күн келв.

¹⁷– Яһсн иткл уга, килнцтә улсвт! Кедү цагтан би таднла бәәһәд иигж тесхмб? Көвүһән нааран авч иртн! – гиж Исус келв.

¹⁸Исус хар сәкүсиг хөрж көөв. Тер дарунь хар сәкүсн көвүнә дотрас һарв, көвүн әдгәд одв. ¹⁹Әмтн тарад йовж одсн хөөн сурһульчнр Исусас сурцхав:

– Мадн юнгад энүг көөж чадсн угавидн?

²⁰– Итклтн баһ болад тадн энүг көөж чадсн угат. Кедр тадна иткл бичкәхән горчсин экн мет болсн болхла, тадн эн уулд ормасн көндрәд, цааран зогс гиж келсн болхла, эн уул ормасн көндрх билә. Тер учрар таднд эс кеж чаддго юмн уга болх билә, – гиж Исус хәрү өгв.

Исус эврэннь үклин тускар дэки тааж келжэнэ

²²⁻²³ – Удл уга Намаг, Күмни Көвүг, эмтнэ харт өгэд эмнэсм хайцулх. Би үкэд болв хурвдгч өдртнь босж эмдрхв, – гиж Халилья хазрур йовсн цагт Исус сурхульчнртан келв.

Тедн Исуст санан зовж хашудад гейүрцхэв.

*Ори-нутгудын улс:**1) Орчлңгин ори-нутгуд*

²⁴ Тедниг Капернам хотнд ирхлэ, Пётр тал Ерусалимин сүмин сангин алв цуглулдг көдлэчнр өөрдэд ирв.

– Тадна Багш сүмин сангд алв өгнү? – гиж тедн сурцхав.

²⁵ – Өгнэ, – гиж Пётр хэрү өгв.

Исус Пётрин герүр орж ирн:

– Шимон, юн гиж санжанч? Эн орчлңгин хаадуд кенэс алв цуглулдв? Эврэ улсас эс гиж хэр улсас? – гиж сурв.

²⁶ – Хэр улсас, – гиж Пётр хэрү өгв.

²⁷ – Тиигхлэ эврэкснь алв өгдгэс сулдна. Зуг эн йосиг эвдш-гоһар нур тал йовад, хахулян хаяд, түрүн харһсн захс бэрж авад, амнь сек. Амнь секэд, нег цаһан мөнг олж авхч. Тер мөнг авад эднд өгчк. Тер чи бид хойрин алв болх.

2) Теңгрин ори-нутг

18 Тер цагт Исус тал сурхульчнр ирэд:

– Теңгрин орнд хамгин икнь кемб? – гиж сурцхав.

²⁻³ Исус бичкн көвүг дуудж авад, сурхульчнрин өмн зогсаһад:

– Кемр тадн хүврэд, үрдүдлэ эдл эс болхла, Теңгрин орнд орж чадшгот гиж үнэр келжэнэв. ⁴ Бийэн номһрулад, эн үрнлэ эдл бичкн болж чадсн күн Теңгрин орнд хамгин ик болх. ⁵ Мини нернэ төлэ иим бичкн үриг орулж авдг күн, тер намаг орулж авна.

Иткл эвдснэ тускар

⁶ Нанд иткһн хамгин бичкн күүнэ иткл эвдсн күүнд эмд бөөхин ормд теермин чолу күзүнднь бооһад, теңгсин гүүнд шивж хайхла, деер болх. ⁷ Күүнэ иткл эвдсн учрас эмтн муулян эдлх. Эмтн күүнэ иткл эвдлго бөөхш. Зуг энүг кедг күн басл муулян эдлх. ⁸ Кемр харчн эс гиж көлчн иткл эвддг йовдлла хархулхла,

тээрэд цааран шивчк. Хойр нар кэлтэһэн мөнк һалд тусхин ормд өрөсн нар кэлтэһэн эмн жирһлд орсн деер. ⁹Кемр зүн нүднчн иткл эвддг йовдлла харһулхла, салһад авад шивчк. Хойр нүдтэһэн мөнк һалд тусхин ормд өрөсн нүдтэһэн эмн жирһлд орсн деер, – гиж Исус келв.

Төөрсн хөөнэ тускар

¹⁰ – Хэлэтн, Нанд иткдг хамгин бичкн күүг бичэ бастр. Теднэ Бурхна элчнр Мини Тенгрин Эцкин өөр оньдин зогсна. ¹²Тадн ю санжанат? Кемр нег күн зун хөөтэ болад негинь геелэ, йирн йисн хөөһэн уул заагт үлдэхэд, төөрсн хөөһэн хөөхм, тиим эсий? ¹³Болв түүгэн олж авсн цагтан йирн йисн хөөндэн тиигж байрлл уга, олсн хөөндөн теңкэн уга байрлх, – гиж Би үнэр келжэнэв. ¹⁴Тиим кевэр тадна Тенгрин Эцктн эврэннь хамгин бичкнэн үкүлшгоһар седжэнэ.

Килнц кесн ах

¹⁵ – Ахчн чини өмнэс килнц харһхла, эмтнд медуллго терүн тал йовад, килнцин тускар чирэднь кел. Кемр үгичинь соңсхла, чи төөрсн ахан олж авч. ¹⁶Кемр ахчн үгичинь эс соңсхла, «хойр эс гиж һурвн герчтэ керг төр хаһлгдх зөвтэ», гидг төлэд нег эс гиж хойр кү авч ирэд, терүнэ килнцин тускар кел. ¹⁷Кемр ахчн тедниг чигн эс соңсхла, хуртг кел, кемр хургиг эс соңсхла, тер буру номта болн алв цуглулдг күүнлэ эдл болв гиж сан. ¹⁸Үнэр келжэнэв, эн һазр деер тадна хөрсн юмн тенгрт хөргдх, эн һазр деер зөвшөрсн юмн тенгрт зөвшөргдх. ¹⁹Эн орчлнд бээсн тадн дундас хойрнь зөвшөрж ю эс сурв чигн Тенгрин Эцкм сурситн өгх, үнэр келжэнэв. ²⁰Кемр хойр эс гиж һурвн күн Мини төлө цуглрхла, теднэ дунд Би бөөхв, – гиж Исус келв.

Күүнэ гем тэвж өгдгө зарцин тускар

²¹ – Деед Эзн! Кемр ахм нанд гем кесн болхла, кедү дэжж би геминь тэвх зөвтэв? Дола дэжжий? – гиж Пётр Исусас сурв.

²² – Уга, долан биш, дал дэжж долан. ²³Тенгрин йосн гисн эн: Нег хан эврэннь зарцинрин тооцаг шүүхэр седв. ²⁴Мөңгнэ тоо-цан эклхлэ, терүн тал нег зарциг авч ирнэ. Тернь кесг тербум арслң өртэ бөөж. ²⁵Өртэ күн мөңгинь хэрү өгч эс чадхлань, эзн

терүг гергтәһинь, гер-малтаһинь мухла кеж хулдад, өрән авхар шиидв. ²⁶Зарц эзнәннь кәлднһ мөргәд:

– Буйн болтха! Дәкәд невчкн зуур күләжәтн. Би өритн цугинь цуглулж өгчкнәв! – гиж сурв.

²⁷Эзн зарцдан санань зовад, өринь хәрүләд тәвчкв. ²⁸Энүнә хөөн зарц цааран һарч йовад, нег хамдан кәдлжәсн күүнлә харһв. Тернь зуухн цаһан мөңг өгх зөвтә бәәж. Зарц өртә күүг бахлураснь базһад:

– Өрим ас нааран! – гиж келв.

²⁹Өртә күн өвдглж унад:

– Буйн болтха, күләжә! Би удл уга өричинь өгчкнәв! – гиж ээрв.

³⁰Зуг зарц терүг хээрлл уга өринь эс өгтлнһ түүрмд суулһна.

³¹Талдан зарцнр энүг үзәд, икәр уурлад, цугинь эзнд медүлнә.

³²Тиигхлә эзн тер зарциг дуудж авад:

– Муульта мухла! Чи намаг ээрәд сурад бәәхлә, би чини өричинь хәрүлүв. ³³Яһж би чамаг өршөлөв, тиим кевәр чи өртә күүг өршәх зөвтә биләч, – гиж келв.

³⁴Дәкәд эзнһ ууртан бүтәд:

– Эн зарциг өрән эс өгтл засгла харһултн, – гиж талдан зарцнрт закв.

³⁵Кемр тадн әрүн седкләрн ахиннь геминь эс тәвхлә, тиим кевәр Тендрин Эцкм тадна гемитн тәвшго.

Заһар салһн

19 ¹⁻²Исус әврәннь үгән төгсәһәд, Һалильяс һарад, Йордана ца бәәсн Йудьян һазр темцж йовв. Терүнә ардаснь олн әмтн дахж йовцхав, Исус тедниг эдгәв.

³Исус тал паршмуд ирцхәв.

– Залу күүнд ямаран чигн учрар гергнәсн салх зөв Закан өгнү? – гиж тедн сөрж сурцхав.

⁴⁻⁶– Экн цагас авн Үүдәч «залу гергн хойриг үүдәж», гисиг умшсн бишвт? «Тер учрар күн һарһсн эк-эцкән үлдәһәд, авальтаһан ниилх, тедн хоюрн нег бий цогц болх». Тегәд хойр күн биш нег бий цогц болж тоолгдна. Бурхн ниилүлсн юмиг күн бичә салһтха, – гиж Исус хәрү өгв.

⁷– «Гергнәсн салхларн терүнәд салһна цаас өгәд тәвх кергтә» гиж юнгад Моше зәрлг өгсмб? – гиж тедн сурцхав.

⁸ – Тадна зүрхд хату болсн төлөд Моше таднд авальтаһан салх зөв өгв. Эхн цагт тиим юмн уга билэ. ⁹ Би болхла таднд келжөнөв: күүнэ залута дерэн эс негдүлсн авальтаһан салад, талдан герг авсн залу күн күүнэ гергтэ дерэн негдүлнэ, – гиж Исус келв.

¹⁰ – Кемр тиим юмн болхла, гер эс авхла деер болх, – гиж сурһульчнр Исуст келцхэв.

¹¹⁻¹² – Эн үгмүд цуһар седклдэн багтаж чадшго, болв Бурхна заясн эмтн багтаж чадх. Зөрм улс төрснэс авн, зөрмнь эмтнэс келтэ ясата болсн учрас гер авх арһ уга болдг. Зөрмнь болхла Тенгрин орна төлө шунж, гер авлго, тохман залһхш. Эн номиг багтаж чадх күн багатха! – гиж Исус келв.

Исус болн бичкн күүкд

¹³ Исус бичкн күүкдт харан күргж, эдс өгтхэ гисн седклтөһөр эмтн күүкдэн авч ирж. Сурһульчнр болхла, тедниг тэвсн уга бөөж.

¹⁴⁻¹⁵ – Бичэ хөртн эдниг! Күүкд нан тал иртхэ! Яһад гихлэ, бичкдүлэ эдл улс Тенгрин орнд орх, – гиж Исус келэд, бичкдүдин толһад харан күргв.

Энүнэ хөөн Исус тер һазрас һарад цааран йовж.

Байн күүнэ тускар

¹⁶ Нег дэжж Исус тал нег баахн көвүн ирэд:

– Багш, мөңк жирһл эдлхин төлө ямаран сэн юм би кех зөвтөв? – гиж сурв.

¹⁷ – Сэн юм кехин тускар Нанас юнгад сурнач? Һанцхн Бурхн сэн. Кемр чи мөңк жирһл эдлхэр седхлэ, Бурхна зааврмудыг күцэ, – гиж Исус хэрүднь келв.

¹⁸ – Ямаран? – гиж тер сурв.

¹⁹ – «Кү бичэ ал», «залу гергн хойрин итклиг бичэ эвд», «хулха бичэ ке», «күүнэ тускар худлар бичэ герчл», «эк-эцк хойран күүндлж тевч», «хажудк күүнд бийтөһөн эдл хээртэ бол», – гиж Исус хэрү өгв.

²⁰ – Би цуг энүг күцэдүв. Дөкэд нанд ю кех кергтэ? – гиж баахн көвүн сурв.

²¹ – Кемр буйн төгс күн болхар седхлэ, йовад эврәннь зөөрэн хулдад, мөңгинь угатя улст түгөһэд өгчк. Тиигхлэ, тенгрт байн

зөөртэ болхич. Аш сүүлднь Нан тал ирэд, Намаг дахад йов, – гиж Исус келв.

²² Көвүн Исусин үгинь соңсчкад, икэр гейүрэд үлдв. Тер ик байн күн бөөж.

²³⁻²⁴ – Үнэр келжэнэв, байн күүнд Тенгрин орнд орхд басл берк юмн. Дэкэд болхла, байн күн тенгрин орнд орснд орхнь темэн зүүнэ сүвэр орсн амр, – гиж Исус сурхульчнртан келв.

²⁵ Энүг соңссн сурхульчнр дегд икэр өврцхэв.

– Тиигхлэ кен эмэн аврж чадхмб? – гиж тедн сурцхав.

²⁶ – Күн эмэн аврж чадшго, Бурхн күүнэ эм аврж чадх, – гиж Исус теднүр ширтж хэлэхэд келв.

²⁷ – Бидн бээсэн үлдэхэд, Таниг дахж йовхинь Та үзэд бөөнөлмт? Ода олзнь ямаран болхмб? – гиж Пётр Исусас сурв.

²⁸⁻³⁰ – Орчлң шинэр үүдхлэ, Күмни Көвүн тенгрин туурмжин ширэд суухла, тадн, Намаг дахсн сурхульчнр, Израилин арвн хойр унг-тохм зархла хархулхар арвн хойр ширэ эзлж суухит. Мини төлө герэн, ах-дүүнрэн, эк-эцкэн, үрдэн, төрснн һазран үлдэсн күн болһн зун холван ик олз авх. Цагнь ирхлэ, мөңк жирһл эдлх. Зуг хамгин түрүңкнь хамгин сүүлңкнь болх. Сүүлңкнь – хамгин түрүңкнь болх.

Уста үзмин көдлэчнр

20 – Тенгрин ориг юунла дүнцүлж болхмб? Үлгүрлхд: Нег герин эзн өрүн өрлэ босад, эврэннь уста үзм тэрсн һазрт көдлх көдлэчнриг нээмэдлхэр йовсмн. ²Өдрт нег цаһан мөңг авхит гиж тер көдлэчнрлэ бооцад, уста үзм урһсн һазрур илгэв. ³Өрүн йисн часла тер базрин талвнд ирэд, көдлмш уга зогсжасн эмтиг үзв. ⁴Эзн теднд:

– Тадн бас мини уста үзм урһдг һазр тал йовтн, Би тадна көдлмшин көлситн өгхв, – гив.

Тедн йовцхав. ⁵Һал үдлэ арвн хойр часла, һурвн часла бас тер тиигв. ⁶Тавн час болад ирхлэ, тер дэкэд базрин талвнд ирэд, тенд зогсжасн эмтиг үзэд:

– Өдрин дуусн көдлмш угаһар ю хээж энд зогсжахмт? – гиж сурв.

⁷ – Маднд күн көдлмш өгчөхш, – гиж тедн хэрү өгцхэв.

– Тадн бас мини уста үзм тэрсн һазрур йовцхатн, – гиж эзн келв.

⁸ Асхн болад ирхлэ, эзн эврэннь хардачдан келжэнэ:

– Көдлэчнриг цуглулад, көлсинь өгэд йовулчк. Эклэд сүл ирсн көдлэчнрт мөнгинь өг, дэкэд түрүн ирсн көдлэчнрт жалвинь өгчк.

⁹ Асхн тавн часла ирсн көдлэчнр ирэд, күн болһн нег цаһан мөнг авцхав. ¹⁰ Түрүн ирсн көдлэчнр энүнэс ик мөнг авх саната бөөж. Зуг эдн бас нег цаһан мөнг авв. ¹¹ Мөнгөн авчкад, тедн эзнд:

¹² – Сүл ирсн көдлэчнр негхн час көдлв. Чи болхла, тедниг мадла эдлцүлвч. Бидн өдрин дуусн нарнд шатад көдлвидн, – гиж һундл өргж келцхөв.

¹³ Зуг эзн негнднь иигж келв:

– Би чамаг өөлүлсн угав, нөкд минь, чи нанла нег цаһан мөнгөр көдлмш кенэв гиж эс келлчи? ¹⁴ Көлсөн авад хэр цааран. Би болхла сүл күүнд бас нег цаһан мөнг өгх санатав, ¹⁵ би мөнгөн эврэннь дурарн күүнд өгх зөв угавий? Намаг өгөнч гихэд, чи үлү үзжэнчи?

¹⁶ Тиигэд сүүлкнь түрүнк болх, түрүнкнь сүүлк болх.

Исус эврэннь үклин тускар һурвад келжэнэ

¹⁷ Исус Ерусалим балһснур темцж йовад, арвн хойр сурһульчнран эмтнэс хооран дуудж авад:

¹⁸ – Ода бидн Ерусалим балһснур йовжанавидн. Күмни Көвүг ах гелнүдин болн ном цөөлһэчнрин һарт бөрүлх, тедн Терүг цаажла харһулхар шиидх, буру номта улсин медэнд өгх. ¹⁹ Тедн наад бэрэд, малядж цокад, кирсд хадасар хадж алулх. Болв тер һурвдгч өдртнь эмдрх, – гиж Исус теднд онц келв.

Экин эрһн

²⁰ Дэкэд Зебедана гергн көвүдтәһэн Исус тал өөрдж одад сөгдв. Тер Исусас юм сурхар седж.

²¹ – Юн кергтәв танд? – гиж Исус сурв.

– Тана орнд эн мини хойр көвүн Тана хаана ширән өөр суух гиж үгән өгтн. Негнь – барун талд, дарукнь зун талд суутха! – гиж тер күүкд күн келв.

²² – Тадн ю суржахан эврән меджәхшит! Мини үзх зовлнгиг тадн дааж чадхийт? – гиж Исус теднэс сурв.

– Чадхвидн, – гиж тедн хөрү өгв.

²³ – Мини зовлңгиг та хойр даахит, зуг Мини барун эс гиж зүн хартм суух зөв Би өгдгов. Эцкимм заасн эмтн тенд суух.

²⁴ Наадк арвн сурхульчнр энүг соңсчкад, ах-дү хойриг гемшэцхэв. ²⁵⁻²⁸ Зуг Исус:

– Буру номта хаадуд эмтэн даждргинь, нойдуднь эмтн деер эзн болдгинь тадн меднэлмт. Тадн дунд тиим юмн болх зөв уга. Күмни Көвүн эмтиг зархар биш Бийнь теднд заргдхар ирж. Тер оln эмтиг килнцэснь сулдххин төлө эмэн өгх зөвтө. Тиим кевэр тадн тиигтн: тадна дундас алдр болхар седснь та-на зарц болтха. Ахлач болхар седснь мухла болтха, – гиж келв.

Хойр сохр күүг эдгэлһн

²⁹⁻³⁰ Тедн Ерихог үлдөһөд хархла, оln эмтн ардаснь дахж йовцхав. Хаалһин амнд хойр сохр күн суусн бээж. Тедн Исусиг хажуһарнь йовж йовхинь соңсад:

– Деед Эзн! Давидин Көвүн мадниг өршөһич! – гиж хээк-рцхэв.

³¹ Эмтн тедниг хөрөд, дууһан таттн гиж келцхэв, зуг тедн улм чанһур:

– Деед Эзн! Давидин Көвүн мадниг өршөһич! – гиж хээк-рцхэв.

³² – Нанас таднд юн кергтө? – гиж Исус зогсад тедниг дуудж келв.

³³ – Деед Эзн! Мана нүднд хара орулыч! – гиж тедн сурцхав.

³⁴ Исус теднд сана зовад, нүднднь һаран күргв. Агчмин зуур тер хойр күүнэ нүднд харан орв, тедн Исусиг дахж йовцхав.

Ерусалим балһснд байрта орж ирлһн

21 ¹⁻³ Ерусалимур өөрдж ирэд, Олив уулын ташуд бөөсн Бетпэг тал күрсн цагла Исус хойр сурхульчнриг илгөһөд келв:

– Эн өмнтн бөөсн хотнур йовтн. Тенд уята баахн элжгниг эктөһөн зогсжахинь тадн үзхит. Боодһаһинь тээлэд, тедниг на-аран көтлж авч иртн. Кемр эзн таднас юнгад малм авчахмт гиж сурхла, эдн Деед Эзнд кергтө болжана, удл уга хэрү илгэх гитн.

4-5 — Ерусалим хотнахнд келтн! Тана номһн зангта хаантн элжгн деер, баахн элжгн деер сууһад аашна!* — гисн ээлдэчин үг бүттхэ гиж тиим юмн учрсмн.

6-7 Сурһульчнр йовад, Исусин келсиг цугинь күцэв. Баахн элжгниг эктэһинь авч ирэд, деернь хувцан хаяд, Исусиг суулһв. 8-9 Йовсн хаалһднь оln эмтн өмсж йовсн хувцан делгж хайцхав. Зэрмнь моддын ноһан бүчрмүдинь таслад, хаалһднь хайцхав.

— Давидин Көвүн тууртха! Деед Эзнэ нерн деерэс ирснь эдстэ болтха! Бурхн тууртха! — гиж Исусин өмн ард бийднь йовсн оln эмтн хээкрсмн.

10 Исусиг Ерусалим балһснд орж ирхлэнь, балһснд бээсн оln эмтнэ зүркнь догдлв.

— Энтн кен гидг күмб! — гиж тедн хоорндан сурцхав.

11 — Эн Һалилья һазрин Назаретас ирсн Исус гидг ээлдэч, — гиж зэрм эмтн хэрүднь келдг бөөж.

Исус һол сүмд

12 Исус һол сүмд ирэд, юм хулдж авчасн болн хулд кежэсн улсиг һарһж көөв. Мөнг сольдг улсин ширэһинь, көглжрһ хулддг эмтнэ сандлынь көлврүлэд хайчкв.

13 — «Мини герм — мөргүлин гер болж нерэдгдх», — гиж Бурхна Бичгт бичэтэ. Тадн энүгэр «деермчнрин бээр кежит!» — гиж Исус теднд келв.

14 Һол сүмд Исус тал сохр, доһлң эмтн өөрдцхэв, Исус тедниг гемэснь эдгэв. 15 Ах гелнгүд, ном цөөлһэчнр Исусин кесн өвөрцсиг үзэд, «Давидин Көвүн тууртха!» — гиж хээкрсн бичкн күүклиг үзэд, хорнь буслад уурлцхав.

16 — Эдниг ю келжэхинь чи соңсжанчи? — гиж тедн Исусас сурцхав.

— Соңсжанав, «Чи үрдүдин болн нилхдин амар бийдэн магтал өрглэч!» — гисинь умшсн уга билэт? — гиж Исус хэрү өгв.

17 Цааранднь Исус тедниг үлдэһэд, балһснас һарад, Бетэнья гидг хотнд одад, тенд хонсмн.

* *Элжгиг унад орж ирснь* — эв авч ирснэ темдг; мөриг унад орж ирсинь — дээнэ темдг.

Инжр модыг харалһн

¹⁸Өрүн босад Исус хэрү Ерусалим балһснур йовж йовла, зууран геснь өлсв. ¹⁹Хаалһин амнд урһжасн инжр модыг үзэд Исус өөрдв. Зуг хамтхаснас даву юм эс үзсн учрас:

– Чини бүчр деер дэкж темсн бичэ урһтха! – гиж келв.

Тер дарунь инжр модн хагсад хумхарж одв. ²⁰Энүг үзсн сурһульчнр ик гидгэр өврцхэв.

– Эн модн тиим шулун юнгад хагсж одсмб? – гиж тедн сурцхав.

²¹⁻²² – Үнэр келжәнэв. Кемр тадн маһдл угаһар иткхлэ, тадн Мини кеснэс үлү юм кеж чадхит. «Ормасн көндрэд, теңгсин уснд ун!» – гиж эн уулд келхлэтн, тадна келсэр болх. Кемр тадн иткхлэ, зальврж ю эс сурв чигн сурсан авхит, – гиж Исус хэрү өгв.

Исусин йосн

²³Исус хол сүмд орад, эмтиг ном умшж дасххла, ах гелнгүд болн толһачнр Исус тал өөрдэд:

– Кенэ йосар Чи тиигж кежэхмч? Кен чамд тиим йос өгв? – гиж келцхэв.

²⁴⁻²⁵ – Би таднд бас нег сурвр өгнэв. Кемр тадн хэрүһинь өгхлэ, Би таднд кенэ йосар тиигж кежэхэн бас келж өгнэв. Йохана кирслһн альдас ирсмб, теңгрэсий эс гиж эмтнэсий? – гиж Исус келв.

Тедн хоорндан күүндцхэв, кемр «Тенгрэс» гихлэ, тер: «Юнгад тадн Йоханд эс итквт?» – гиж сурх. ²⁶«Эмтнэс» гихлэ, эн улсас өэсн күрчәнэ, юнгад гихлэ, цуһар Йоханыг аэлдэч гинэ.

²⁷ – Меджэхшвидн, – гиж тедн хэрү өгцхэв.

– Тиигхлэ кенэ йосар тиигж кежэхэн, Би таднд бас келшгов.

Хойр көвүнэ туск үлгүр

²⁸ – Нег күн хойр көвүтэ бээж. Нег дэкж тер ик көвүндән:

– Көвүн минь, эндр уста үзм тэрсн һазрур йовад, көдлхнчн! – гинэ.

²⁹ Тернь:

– Көдлшгов, – гиж келнэ.

Зуг бээжэхэд, уха-санаһан сольж йовв. ³⁰Эцк бичкн көвүндөн бас тиигж келв. Тернь:

– Аав минь, ода йовнав, – гичкэд йовсн уга.

³¹Тадн ю санжанат? Эн хойр көвүнэс кен эцкиннь үг сонссмб? – гиж Исус сурв.

– Түрүнкнь, – гиж тедн хэрү өгв.

– Үнэр келжәнэв, алв цуглулгчнр болн хуульч күүкд улс таднас түрүн Бурхна орн-нутгт тусх. ³²Юңгад гихлэ, Йохан таднд чик хаалһ зааж ирсмн, зуг тадн терүнд итксн угат. Алв цуглулгчнр, хуульч күүкд улс болхла терүнд иткцхэв. Тадн Энүг үзэ бээсн бийнь килнцтэ жирһлэн үлдэсн угат, терүнд итксн угат, – гиж Исус келв.

Уста үзмин туск үлгүр

³³– Дэкэд нег үлгүр сонстн. Нег нойн бээж. Тер эврэ һазрта бээж. Тендэн уста үзм тэрэд, Терүг хашаһарн хашалад, уста үзм шахдг нүк малтад, харулын цамхаг тосхад, уста үзмэн көдлэчнрт нээмөдлж өгв. Бийнь хол һазрт одсмн. ³⁴Темс цуглулх цагнь ирхлэ, темсэн авхар нойн көдлэчнр тал ялчнран илгәнэ. ³⁵Зуг тедн ялчнринь бэрж авад, негинь цокад, дарукиннь эмнь таслад, һурвдгчинь чолуһар үктлнь цокж. ³⁶Эзнь талдан ялчнриг илгәнэ. Теднэ тонь урдкас ик бээж. Көдлэчнр тедниг бас тиигнэ. ³⁷Аш сүүлднь, Эзн Көвүһм тевчх гихэд Көвүһән илгәнэ. ³⁸Зуг Терүг үзкэд, тедн «Эн өнчән авх күн, энүг алчкад, өнчинь авий!» – гихэд ³⁹көвүг бэрж авад, уста үзм тэрсн һазрас авч һарһад, цокад алчкв. ⁴⁰Уста үзмин Эзнь хэрү ирхлэрн эн көдлэчнриг яах тер? – гиж аштнь Исус сурв.

⁴¹– Ик ээмштгәһәр цаажлж алх! Уста үзмин олз цагтнь өгдг талдан көдлэчнрт өгх! – гиж тедн хэрү өгцхэв.

⁴²– «Тосхачнрин һолсн чолун герин өнцгин һол чолун болв. Бурхн эн өвэрцтэ керг күцэсмн. Бидн энүг үзлэвидн. ⁴³⁻⁴⁴Эн чолун деер унсн күн цокгдх. Зуг күүнэ толһа деер эн чолун унхла, дарад алчкх» гисн үгмүд Бурхна Бичгт умшсн угавт? Тер учрар Би келжәнэв таднд, Бурхна йосн таднас булаж авгдад, олз өгдг улст өггдх, – гиж Исус келсмн.

⁴⁵⁻⁴⁶Исусин келсн үгмүд сонссн ах гелнүд болн паршмуд Исусиг теднэ тускар келжәхинь медцхэв. Тедн Исусиг бэрж авхар седж, зуг Исусиг аэлдәч гиж тоолжасн улсас тедн аэдг бээж.

Хүрмин туск үлгүр

22 Исус дэхэд нег үлгүр келв.
²– Тенгрин йосн гисн эн: Нег хан көвүндэн хүрм кежөнө.
³Зарцнран илгөһөд, гиичнриг дуудулна. Зуг ирх эмтн ирхэр седсн уга. ⁴Тиигхлэ тер талдан зарцнриг илгэнө.

– Тарһн малан алад, махна сээнэснь хот белдчквидн. Тадниг күлэжэнэвидн. Мини көвүнө хүрмд иртн, – гиж теднөр зэнг илгэнө.

⁵Зуг тедн хаана үгиг оныгтан авлго, тал талдан эврэннь кергэрн тарад йовж одцхаж. Негнь – кеерэгшэн, дарукнь хулд-гүүлгэ кехэр йовж одв. ⁶Зэрмнь болхла, зарцнринь бэрж авад, му келэд алчкв. ⁷Хан уурлад, тер алач-булачнриг алад теднө бээсн балһсиг шатачктн, гиж эврэннь цергчнртэн зэрлг өгнө. ⁸Цааранднь хан эврэннь зарцнртан иигж келнө:

– Бидн нээрт белнвидн. Мини дуудсн гиичнр болхла хүрмд ирх ач уга бээж. ⁹Тегэд балһсна уульнц болһнар йовад, харһсн улсиг цугтаһинь хүрмин нээрт дуудтн!

¹⁰Зарцнрнь һазаран һарч йовад, оln эмтиг дуудж авч ирцхэнө. Тедн дунд сэн чигн, му чигн улс харһж. Нээрин хора гиичнрэр дүүрв. ¹¹Хан эмтиг үзхэр нээрин хорад орж ирхлэрн хүрмин хувц өмсл уга ирсн кү үзж.

¹²– Чи яһад хүрмин хувц өмсл уга нааран ирвч? – гиж хан терүнэс сурна.

Тернь тагчг, э уга. ¹³Тиигхлэ хан:

– Эн күүнө һар-көлинь күлэд, харһһу һазрт хайчктн, тенд эмтн ик зовлң эдлэд, шүдэн хэврж оркрж уульх, – гиж зарцнртан зачна.

¹⁴Дуудгдснь оln, онц сунһгдснь цөн болдг мөн.

Алена тускар

¹⁵Паршмуд һол сүмэс һарч йовад, Исусиг үгднь бэрж авхар хоорндан үгцнө. ¹⁶Тедн эврэннь сурһульчнран Херодын улсла хамднь илгэсмн.

– Багш, Чамаг үн келжэхинь бидн меднэвидн. Чи Бурхна заасар дасхнач. Тер учрар эмтн ю санжахинь чи оныгтан авшич, күүнө чирэ хэлэхшич. ¹⁷Тегэд маднд келж өгхнчн, бидн

Римин хаанд алв өгх йостай аль угай? ¹⁸ Исус теднэ хар сананинь медчкэд:

– Хойр чирэтэ улс! Намаг ю хээж сөрэд бөөнэт? ¹⁹ Алв өгдг мөнгөн Нанд үзүлтн, – гив.

Тедн Исуст мөнгөн үзүлв.

²⁰ – Кенэ дүр энд зурата, кенэ нерн бөөнэ? – гиж Исус сурв.

²¹ – Римин хаана, – гиж тедн хэрүднэ келв.

– Тер учрар хаана юмиг хаанд өгтн, Бурхна юмиг Бурхнд өгтн, – гиж Исус келв.

²² Эн үгмүд соңсад, тедн ик алң болад, Исусиг үлдэхэд, харад йовж одцхав.

Эмдрлһнэ тускар

²³ Тер цагт Исус тал цадукмуд ирцхэв. (Тедн үксн эмтн эмдршго гиж иткдг бөөж.)

²⁴ – Багш! Моше маднд: кемр үрн уга күн өнгрхлэ, терүнэ дүнэ авалинь авад, ахиннь тохминь залһтха. ²⁵ Манахнд ах-дү долан күн бөөж. Элэднэ гер авад, үрн угаһар өнгрэд, гергэн дүүдэн үлдэв. ²⁶ Тиим кевэр хойрдгчнь, хурвдгчинь болн ах-дү долан тиигж өнгрв. ²⁷ Теднэ хөөн күүкд күн өнгрж. ²⁸ Үксн эмтн эмдрсн цагт тер ах-дүүһин кенәннь гергн болж хархмб? Тер күүкд күн цуг ах-дүүһин болһна гергн билэлм? – гиж тедн сурцхав.

²⁹ – Тадн Бурхна Бичгиг болн Бурхна күчиг эс медгг төлөд буру ухалжанат. ³⁰ Үксн эмтн эмдрхләнэ гер авдго, күүнд оддго болна. Тедн Бурхна элчнрлэ эдл болна. ³¹ Бурхн үксн күн эмдрнэ гиснэ тускар ю келсинь тадн умшсн угавт? ³² «Би Абрахамин Бурхн, Ицхакин Бурхн болн Яковин Бурхн», – гиж Бурхн келсмн. Зуг Бурхн – үксн эмтнэ биш, эмд эмтнэ Бурхн мөн.

³³ Исусиг соңссн эмтн терүнэ номд икэр өврцхэв.

Адр заавр

³⁴ Паршмуд Исусиг цадукмудын амнь хаасинь соңсад, цуһар хамдан цуглрцхав. ³⁵⁻³⁶ Терүнэ дундас нег ном цөөлһөч Исусиг үгднэ бэрж авхар:

– Багш, Закана ямаран зааврнь хамгин һол чинртэв? – гиж сурв.

³⁷ – «Халун зүркэрн, эрүн седклэрн, бээсн уха санаһарн эврәннь Деед Эзн Бурхндан дурта бол». ³⁸ Эн хамгин түрүнк болн хамгин хол чинртэ заавр. ³⁹ Хойрдгч заавр түрүнк зааврла эдл «хажудк күүндэн бийдэн дурта кевэр дурл». ⁴⁰ Эн хойр хол зааврмудар эркн биш Закан болн ээлдэчнр тогтна, – гиж Исус келв.

Бурхна илгэсн Аврачин тускар

⁴¹⁻⁴² Цааранднь Исус өөрнх хурсн паршмудас сурв:

– Бурхна илгэсн Аврачин тускар ю санжанат? Тер ямаран унг-тохмта?

– Тер Давидин тохмин үдл, – гиж тедн хэрүднь келв.

⁴³ – Тиигхлэ юнгад Бурхна Сэкүсэр дүүрхлэрн Давид Терүг Деед Эзн гиж нерэдэд, иигж келсмб: ⁴⁴ «Чини өшэтниг дилж келдчнь эс хайтл, Мини барун бий тал сууж йов, – гиж Деед Эзн мини Деед Эзнд келсмн». ⁴⁵ Тегэд кемр Давид Терүг Деед Эзн гиж келхлэ, яһж Тер Давидин унг-тохмин үдл болж чадхмб? – гиж Исус сурв.

⁴⁶ Күн Исуст хэрү өгч чадсн уга. Тер өдрэс авн Исуст сурвр өгх дурн кенд чигн дэжж күрсн уга.

Хойр чирэтэ улсиг гемшэлһн

23 Цааранднь Исус эврәннь сурһульчнрт, оln эмтнд иигж келв:

² – Ном цөөлһэчнр, паршмуд Мошен зака цөөлһх йос хартан бэржэнэ. ³ Тер учрар теднэ келсн ном сонсад, теднэ заасар кетн, зуг тедниг дураж, үлгүр авч үүлэн бичэ күцэтн. Тедн бийснь дасхжах номарн бөөхш. ⁴ Тедн күчр күнд аца овалж төвөд, эмтнэ нурһнднь үүрүлнэ, зуг бийснь нөкд болхар хурһан чигн көндөхш. ⁵ Зуг юм кехлэрн, тедн эмтн үзтхэ гиж кенэ. Тедн бийэн сөөхрүлэд маһнадан болн хартан Бурхна ном бичэтэ кенчр зүүдг болна, хувцна хормаһан залаһар утдулад кее-рүлнэ. ⁶ Байр-нөөрт ирхлэрн, тедн ачта орм эзлхдэн дурта. Хурлд деегшэн һарад суулдна. ⁷ Балһсна талвнд ирэд зогсхла, эмтн тедниг күндлж «Багш» гиж мөндлхлэ, икэр таасцхана. ⁸ Тадниг багш гиж күн бичэ дуудтха! Тадн ах-дүүнр болжанат, Тадн негхн Багштат. ⁹ Һазр деер эцк гиж кү бичэ тоолтн! Тадн

һанцхн Эцктэт. Тер теңгрт бээнэ. ¹⁰Сурһмжлач гһһэд тадниг күн бичэ дуудтха! Бурхна илгэсн Аврач тадна һанцхн сурһмжлач. ¹¹Тадна дунд хамгин икнь зарц болтха! Бийән деегшлсн күн лавта кевэр дорацулгдх! ¹²Бийән дорацулсн күн лавта кевэр деегшлх!

¹³Ном цөөлһөчнр, паршмуд! Басл зовлңган эдлхит! Хойр чирэтэ улс! Тадн Теңгрин йосиг оньслчкад, бийстн дотрнь орхшит. Орхар седсн күүг төрүц орулхар седхшит!

¹⁵Ном цөөлһөчнр, паршмуд! Басл зовлңган эдлхит! Хойр чирэтэ улс! Негхн күүг номдан орулхар теңгс һатлж, һазр эргэд гүүлднэт! Кү номдан орулчкад, бийэсн дор кенэт! Тертн таднас шулун мөнк һалд тусх!

¹⁶Чавас, сохр жолачнр! Басл зовлңган эдлхит! Күн сүмэр андһар тэвхлэ, өнгэр тэвсн андһар болх! Сүмин алтар андһарлснь андһаран күцэх зөвтэ, гиж тадн әмтиг дасхнат!

¹⁷Чавас, сохр һәргүд! Алтн болн алтыг әрүлсн сүм хойраснь юн деер? ¹⁸Тәклин ширәһәр андһарлсн андһар юмн биш. Зуг терүн деер бәәсн бәрцәр андһарлсн андһаран күн күцэх зөвтэ, — гиж тадн бас дасхнат. ¹⁹Сохр улс! Бәрц болн бәрциг әрүлжәсн тәклин ширә хойрас юн деер? ²⁰Тегэд тәклин ширәһәр андһарлснь ширә деернь бәәсн юмар андһарлна. ²¹Сүмәр андһарлсн күн дотрнь бәәсн Бурхнар андһарлна. ²²Теңгрәр андһарлсн күн Бурхна ширәһәр болн ширә деернь суусн Бурхнар андһар тэвнэ.

²³Ном цөөлһөчнр, паршмуд! Басл зовлңган эдлхит! Хойр чирэтэ улс! Тадн тәрсн бадрашкас*, зорһдас** болн зирәс*** арвдгч хүвинь цуглулж авад, Бурхнд нерәдәд өгнәт. Зуг закана һол төрмүдиг, үнн чик бәәдлиг, өршәлтиг болн сүзгиг оньгтан икәр авхшит! Наадк юман мартлго, энүг бас күцэх кергтә. ²⁴Сохр жолачнр! Тадн ундас бөкүниг шүүж хаяд, бүкл темә зальгдг улс!

²⁵Ном цөөлһөчнр болн паршмуд! Хойр чирэтэ улс! Тадн ааһ-савиг һазаһаснь арчнат, ааһин дотркинь болхла ховдглж хулхалсн олзар дүүрн. ²⁶Сохр парш! Түрүләд ааһ-савин дотркинь арч, тийгхлэ, терүнә һазакнь цевр болх.

* *Бадрашк* — мята.

** *Зорһд* — укроп.

*** *Зир* — тмин.

²⁷ Ном цээлхэчнр болн паршмуд! Басл зовлнган эдлхит! Хойр чирэтэ улс! Тадн ширдчкскн үкэр мет тедн назahasнь сә-эхн болж медгднә, дотркинь болхла күүнә үкскн цогцар болн яс-үсәр дүүрн. ²⁸ Тер учрар тадн назahas чик седклтә болж медгднәт, дотрктн болхла килнцәр болн хойр чирэтә йовдлму-дар дүүрн.

Паршмуд болн ном цээлхэчнр цаажла харһх

²⁹ Цааранднь Исус иигж келв:

– Ном цээлхэчнр болн паршмуд, зовлнган эдлхит! Хойр чирәтнр! Тадн әәлдәчнрт үкәрмүд тосхнат. Чик седклтә улсин бумблвс сәәхрүлнәт. ³⁰ Тадн келнәт: «Бидн мана өвкнрин цагт әмд бәәскн болхла, әәлдәчнрин асхрсн цуснд гемшәгдшго биләвидн». ³¹ Тиигәд тадн әәлдәчнриг алскн әмтнә үрдүд гиж бийстн эврәннь тускар герчлжәнәт! ³² Ода эврәннь өвкнрин эклскн кергиг күцәтн! ³³ Тадн хойр кәлтә моһас! Мөңк һалас болн зарһас зулж чадшгот! ³⁴ Сонстн! Би таднур әәлдәчнриг, цецн ухата улсиг болн багшнриг илгәжәнәв. Зәрмнь тадн моднд телж хадж алхит, зәрминь хурлд малядж, хотнас хотн күртл кәөхит. ³⁵ Тадн чик седклтә улсин үкләс кәлтә икәр цаажлгдхит. Орчлң үүдскнәс авн чик седклтә улсин цус асхрлһнд тадн гемшәгдж килнцән эдлхит. Чик седклтә Абелин асхрсн цуснас экләд, тәклин ширә болн һол сүм хойрин хоорнд Берекьян кәвүнә Зехарьян* асхрсн цусн күртл цугнь тадна толһа деер! ³⁶ Әнүнәс кәлтә эн үйнр басл цаажлгдх гиж үнәр келжәнәв, – гив.

Ерусалимин тускар уульһн

³⁷ – Хәәрн Ерусалим! Ерусалим! Чини улс әәлдәчнриг уга кенә, Чам тал илгәскн әмтиг чолуһар цокж ална. Кедү дәкж Би чини үрдүдиг һуужмулмудан живр доран цуглулскн така мет цуглулхар седләв. Чини улс тиигхәр седскн уга! ³⁸ Тер учрар чини һол сүм хоосн болтха! ³⁹ Би чини улст келжәнәв: «Деед Әзнә нерн деерәс ирснь әдстә!» гиж әс келтл, Намаг үзшгот, – гиһәд Исус үгән төгсәв.

* Абель түрүнк алгдскн күн, Зехарья сүүлңк алгдскн күн. Цуг эн Хуучн Бооцанд бичәтә.

Бол сүмин хольерлһна туск ээлдхл

24 Иусу сүмэс һарч йовхла, сурһульчнр сүмин бөөшңгиг үзүлхәр Иусу тал өөрдцхэв.

² – Цуг энүг үзжэнт? Энд нег чигн бүтн чолун үлдшго гиж Би үнәр келжәнэв. Цугнь хольврад, хамхрж одхинь тадн медх зөвтэт, – гиж Иусу келв.

Зовлң, көөлһн хойрин тускар

³ Иусу һанцхарн Олив уулд суусн цагт сурһульчнр өөрдэд:

– Тана келснтн кезэ учрхмб? Таниг хәрү ирж йовхин темдг цагин чилгчин темдг ямаран болхмб? Келж өгит маднд? – гиж сурцхав.

⁴ – Хэлән бөөтн! Эмтн тадниг меклвзэ! ⁵ Кесгнь Мини нер зү-үһэд, әмтиг мекләд, би Христос гиж келх. ⁶ Тадн өөрхн болжах, бас хол болжах дэәнә тускар соңсхит. Зуг бичә әәтн! Тиим болх зөвтә. Зуг тер чилгч биш. ⁷ Нег келн әмтн талдан келн әмтнә өмнәс босж дәврх. Нег орн-нутг талдан орн-нутгла дөөллдх. Ик харһнлһна, һазр чичрлһнә аюл энд-тенд учрх. ⁸ Цуг эн үрн төрхин өмн әкиннь әлк мошклһна әклц мет болх. ⁹ Тадниг басл зовах, дәкәд цокж алх. Келн-әмтн болһн Нанас көлтә таднд дурго болх. ¹⁰ Кесгнь иткләсн цухрад, нег-негндән дурго болад урвх. ¹¹ Тер цагт кесг худл әәлдәчнр ирәд, оln әмтиг меклх. ¹² Хар үүлмүд немгдәд, кесгиннь дурнь киитрх. ¹³ Күцднь тесснь авргдх. ¹⁴ Зуг түрүләд келн әмтн болһнд һазрин зах күртл Теңг-рин йосна туск Сән Зәңг делгрх. Орн-нутг болһнд Сән Зәңгиг авх арһ күртх. Тегәд чилгч ирх, – гиж Иусу келв.

Хоосрулжах әсигшүртә юмни тускар

¹⁵ – Һол сүмиг хоосрулжах жигшүртә юмиг тадн әрүн бөөрнд үзхит. Энүнә тускар әәлдәч Даниәл бичсмн. (Эн юн гидг юмб? Умшач энүнә тускар ухалтха!) ¹⁶ Тер цагт Йудья һазрин әмтн уул темцәд зулж һартха! ¹⁷ Герин ора деер сууснь буухларн гер дот-рас юм бичә автха! ¹⁸ Кеер бөөсн күн дулан хувцан авхар, герүрн бичә хәртхә! ¹⁹ Тер цагт ацата болн үр көкүлдг күүкд улс басл муулян әдлх! ²⁰ Тана зулж йовлһн үвләр, бемб өдрәр бичә болтха гиж зальвртн. ²¹ Орчлң үүдснәс авн ода күртл болад уга, ик

нашута өдрмүд учрх. Хөөннь чигн тиим юмн болшго. ²²Кемр Бурхн тер өдрмүдиг эс ахрдулхла, нег чигн юмн эмд үлдж авргдшго билэ. Зуг шүүж авгдсн улсин төлө тер өдрмүд ахрдх. ²³Кемр таднд «Хэлэтн, энд Христос бөөнэ» эс гиж «Тенд бөөнэ» гиж келхлэ, бичэ итктн! ²⁴Юнгад гихлэ, худл Христосмуд болн аэлдэчнр ирх йовдл учрхла, шүүж авгдсн улсиг чигн меклхэр ик өвөрц, онц темдгүд үзүлх. ²⁵Соңсжант? Би таднд цуг энүг эртэснь келжэнэв. ²⁶Тегэд кемр: «Хэлэтн, Христос көдэд бөөнэ!» – гиж таднд келхлэ, бичэ тиигэрэн одтн. Эс гиж: «Хэлэтн, эн герт Тертн бултж йовна» – гихлэ, бичэ күүнд итктн. ²⁷Тенгрин аһуг дорд үзгэс барун үзг тал цэкллһн керчснлэ эдл Күмни Көвүн хэрү ирх. ²⁸Үксн цогц кевтсн һазрт бүргд шовуд цуглрх.

Күмни Көвүнэ ирлһн

²⁹Тер нашута өдрмүдин хөөн генткн «Нарн унтрад, сар герл өгдгән уурх. Одд тенгрэс унад, тенгрин күчнь көндрх». ³⁰Тиигхлэ тенгр деер Күмни Көвүнэ онц темдг үзгдх. Келн эмтн болһн нашудад оркрх. Тегэд Күмни Көвүг үүлн заагар алдр күчтэ болн туурмжта йовж йовхиг келн-эмтн болһн үзх. ³¹Алдр бүрә-бүшкүрин дун һархла, орчлнгин дөрвн үзгэс, һазрин нег захас талдан зах күртл бөөсн Эврәннь шүүж авгдсн улсан цуглулхин төлө Күмни Көвүн элчнрэн лавта кевөр йовулх.

Инжр модна тускар

³²Эн инжр модыг хэлэж үлгүр автн. Терүнэ бүчр дүүрэд, көк шин хамтхасн һархла, зуна цаг өөрдж йовхинь тадн меднэт. ³³Тедү мет тадн: Цуг энүг үзэд медтн. Тер өөрхн, үүднэ өөр. ³⁴Үнөр келжэнэв, эн үйнр сольгдад уга бөөтл цугнь бүтх. ³⁵Тенгр һазр хойр уга болж одх, зуг Мини келсн үгмүд сольгдшго.

Күмни Көвүнэ ирх цагинь күн медхш

³⁶Тер өдрин болн цагин тускар келхлэ, энүнэ тускар күн медхш: Тенгрт бөөсн Бурхна элчнр чигн, Көвүн чигн медхш, һанцхн Эцк меднэ. ³⁷Ноах бөөсн цагт юн учрла, тиим юмн Күмни Көвүг хэрү ирхлэ учрх. ³⁸Тер өдрмүдт усна аюлын өмн эмтн хотан идлэд, уулдад, гер авлдад, хәрд һарлдад бөөлэ.

Тиигэд тедн Ноах кермдэн ортл бөөһэд бээж. ³⁹Усна аюл ирэд, тедниг уга кетл, тедн тиим юмн болх гиж сансн уга. Күмни Көвүг хэрү иртл бас тиигж болх. ⁴⁰Тер цагт кеер бөөсн хойр күүнэс негнь авгдх, наадкнь үлдх. ⁴¹Һуйр теермдсн хойр күүкд улсас негнь авгдх, наадкнь үлдх. ⁴²Бийөн сергг бэртн! Тадна Эзн ямаран өдрт ирхинь тадн медхшлмт. ⁴³Медтн! Кемер герин эзн хулхачиг гертнь орж ирхинь медсн болхла, тер сөөни дуусн унтлго, хулхачиг герүрн орулшго билэ. ⁴⁴Тер учрар бас белн бээтн! Күмни Көвүн тадниг эс күлөжэсн цагт лавта күрэд ирх.

Нөөлвртэ зарц

⁴⁵Нөөлвртэ ухата зарц гисн кемб? Талдан зарцмудыг ахлж, цагтнь хот өгх эзнэ өгсн даалһврта зарц. ⁴⁶Эзэн хэрж ирсн цагт көдлмш кежэсн зарц хүвтэ. ⁴⁷Эврәннь һазран чигн Эзн терүнд лавта даалһж өгх, – гиж Би үнөр келжөнөв. ⁴⁸«Эзн кесгтэн иршго», – гийһэд, ⁴⁹наадк зарцнриг цокад, үүртэһэн хот-хоолан эдлэд, эркэн ууһад бээдг зарц – ухан уга зарц болжана. ⁵⁰Эзнь зарц эс күлөжэсн өдрт болн эс медсн цагт хэрж ирх. ⁵¹Тер зарцан догшин кевэр цаажлад, хойр чирэтэ улс бөөсн һазрур орулх. Тенд эмтн ик зовлң эдлэд, шүдөн хэврж оркж уульх.

Арвн гижгтэ күүкдин тускар

25 – Теңгрин йосн иим болх. Арвн гижгтэ күүкд һартан шам авчксн күргиг тосхар һарч иржөнө. ²Тавн күүкн ухата бөөж, наадк тавнь ухан уга. ³Ухан угань шам авад, шамин тосинь авхан мартчкж. ⁴Ухатань шамта хамднь тоста сав авсн бөөж. ⁵Күргн оратад ирхлэ, күүкд үрглэд унтж одна. ⁶Сөөни өрэллэ: «Күргн аашна, һарад тостн!» – гиж хээкрсн дун соңсгдна. ⁷Тер кемд күүкд серлдэд, шам сөөнөр герл өгтхэ гиж түүгэн ясж белдцхэнэ.

⁸– Шамин тос өгит, мана шамвидн унтрн гижэнэ, – гиж ухан угань ухата күүкнэс сурцхана.

⁹– Тосан танд өгхлэ, маднд күртшго. Лавкур одад, бийдэн тос хулдж автн, – гиж ухата күүкд хэрүднь келцхэнэ.

¹⁰Зуг тедниг тос авхар лавкур йовсн хөөн күргн ирж. Күргнлэ харһхар седэд, белн бөөсн күүкд терүнлэ хамдан хүрмин нөөрт йовцхана. Теднэ ардаснь үүдн хаагдна. ¹¹Үлдсн күүкд хөөннь ирэд:

– Деед Эзн! Деед Эзн! Үүдэн тээлит! – гиж сурцхана.

¹²– Үнэр келжэнэв, Би тадниг медхшв, – гиж күргн хэрү өгв.

¹³Тер учрар оньдин бийэн сергт бэртн, юңгад гихлэ, тадн Күмни Көвүнэ ирх өдринь чигн, цагинь чигн медхшт.

Бурвн зарцин тускар

¹⁴– Тенгрин йосна тускар дэкэд нег үлгүр соцстн. Нег нойн хол назрт йовхин өмн эврэннь зарцнран дуудж авад, зө-өрөн теднд даалһж үлдэж. ¹⁵Нег зарцдан тер тавн миңһн алтн мөңг өгч, дарукднь – хойр миңһн, бурвдгчднь – нег миңһн алтн мөңг өгч. Күн болһнд арһ чадсарнь өгэд, хол назрт йовж одна. ¹⁶Тавн миңһн алт авснь мөңгөн кергт орулад, немж дэкэд тавн миңһн олз авч ирнэ. ¹⁷Хойр миңһн алт авсн зарцнь бас олз авч, тернь дэкэд хойр миңһ болв. ¹⁸Нег миңһн алт авснь эврэннь эзнэ мөңгөн кеер авч одад, назрт булад хадһлна. ¹⁹Кесг цаг давсна хөөн эзнэ ирэд, зарцмудас тооца авчана. ²⁰Тавн миңһ авснь дэкэд тавн миңһ немэд авч ирнэ.

– Эзн минь, хэлэтн, та нанд тавн миңһн алтн мөңг өгвт, би танд дэкэд тавн миңһн олз авч ирүв, – гиж тер келнэ.

²¹– Сэн, чи нээлвртэ сэн зарц. Чамаг бичкн юмнд итклтэ болсн төлэд, би чамд энүнэс ик керг даалһнав. Мини нээрт ир, – гиж эзн келнэ.

²²Дарукнь хойр миңһн олзта ирэд:

– Эзн, та нанд хойр миңһ өглэт, би танд дэкэд хойр миңһн олз кеһэд авч ирүв, – гиж келнэ.

²³– Сэн, чи нээлвртэ сэн зарц. Чамаг бичкн юмнд итклтэ болсн төлэд, би чамд энүнэс ик керг даалһнав. Мини нээрт ир, – гиж эзн терүнд келнэ.

²⁴Нег миңһн алтн мөңг авсн зарц ирв.

– Эзн, таниг догшн гиж би меднэв. Та эр үкр сааж, үснэснь тарг кетн гиж эмтнд зэрлг өгдг күнт. ²⁵Би танас эәһэд, мөңгитн кеер булж хадһллав. Тертн эн бөөнэ.

²⁶Тиигхлэ эзн терүнд келжөнэ:

– Залху, муульта зарц! Чи намаг эр үкр сааж, үснэснь тарг кетн гиж эмтнд зэрлг болдгнь меддг болхла, ²⁷чи мөңгөн хоршаллһна герт өгэд, олз юңгад эс авсмч? ²⁸Эн күүнэс нег миңһ авад, арвн миңһн алтн мөңгтэ күүнд өгчктн. ²⁹Тер учрар бэ-эснднь дэкэд немгдх, тер ик олзта болх. Угарад бээснэснь

бөөсинь булаж авгдх. ³⁰ Эн керго залху зарциг харнһу һазрт хайчктн. Тенд эмтн ик зовлң эдлэд, шүдән хэврж оркрж уульх, – гиж тер нойн зарцнртан зэрлг болв.

Сүл өдрин зарһ

³¹ Күмни Көвүн хан болад ирх, Терүнлэ хамдан Бурхна элчнр ирх. Тер хаана ширэд суух. ³² Күмни Көвүнүр келн эмтн болһнас цуг улс ирх. Хөөдиг ямадас йилһжэсн хөөч мет Тер эмтиг хойр багд хувах. ³³ Хөөдиг барун бийд, ямадыг зүн бийд зогсах. ³⁴ Барун бийд зогсжасн эмтнд Хан:

– Мини Эцкэс эдс авсн эмтн наартн. Орчлң үүдэсн цагас авн таднд нерэдгдсн алвт эзлтн. ³⁵ Юңгад гихлэ, Намаг өлн бөөсн цагт тадн хот өгэд цадхалат, ундасн цагтм ундм хэрүллэт, хонх һазр хээжэсн цагтм гертән хонуллат, ³⁶ нүцкн бөөсн цагтм хувцллат, гемнжэхлэм, асрж хэлэлэт, түүрмд суусн цагтм Намаг төвкнүлхэр ирлэт, – гив.

³⁷ Тер цагт чик седклтэ эмтн:

– Деед Эзн! Таниг өлсжэсн цагт бидн кезэ хот өгсмб, ундасн цагтн ундытн кезэ хэрүлсмб, ³⁸ хэр күн болсн цагтн кезэ хонулсмб, нүцкн бөөсн цагтн кезэ хувцлсмб? ³⁹ Таниг гемтжэхлэ, кезэ асрж хэлэсмб? Түүрмд бөөсн цагтн кезэ бидн ирсмб? – гив.

⁴⁰ Тиигхлэ Хан хэрүднь:

– Мини хамгин бичкн дүүдм кесн сөөтн Нанд кесн сө болж харла гиж үнэр келжәнөв, – гив.

⁴¹ Зүн бийд бөөсн эмтнд Тер:

– Нанас цааран йовтн, му йорта эмтн! Эрлг болн терүнэ зарцнр орх мөңк һалд ортн. ⁴² Юңгад гихлэ, Намаг өлсжэсн цагт тадн Нанд хот өгсн угат, ундасжасн цагтм ундм хэрүлж ус өгсн уга билэт. ⁴³ Хонх һазр хөөсн цагтм гертән хонулсн угат, нүцкн бөөсн цагтм хувцлсн угат, гемнхлэм болн түүрмд суусн цаглам нанд нөкд болсн угат, – гив.

⁴⁴ Тиигхлэ тедн:

– Деед Эзн! Кезэ бидн Таниг өлсжэсн, ундасжасн, хонх һазр хээжэсн цагтн, хувц хээжэсн цагтн, гемтэ болн түүрмд суусн цагтн үзэд нөкд эс болвидн! – гиж хэрү өгцхэв.

⁴⁵ Тиигхлэ хан:

– Мини хамгин бичкн дүүдм тусан күргж юм эс кесн болхла, Нанд тусан эс күргснлэ эдл юмн гиж би үнэр келжэнэв. ⁴⁶Эдн мөнц цаажла харх. Чик седклтэнь мөнц жирл эдлх, – гив.

Исусиг уга кехин туск үгдлн

26 Исус цуг келсн үгэн төгсөхэд, эврэннь сурхульчнртан: ²– Песахин нэр күртл хойр өдр үлдснй тадн меднт? Күмни Көвүнэс урвж Терүг ик кирсд хадж эмнэснь ханцулх, – гиж келв.

³Тер цагт ах гелнгүд болн Израилин толһачнр Кээп гидг ах гелнгин бөөшнд ирэд, ⁴Исусиг нууцар бэрж авад, эмнэснь яһж ханцулхинь үгцв. ⁵Зуг эмтн медж, буцлт бичэ өргтхэ гн-хэд байрин өдрмүдт биш талдан өдрт кех юман кехмн гиж тедн келцхэв.

Исусиг Бетэньяд каңкисн үнртэ тосар түрклн

⁶Исусиг Бетэнья хотна арсна гемэр урднь гемтсн Шимона герт бөөсн цагт ⁷хот уужахла, нег күүкд күн каңкисн сээхн үнртэ тос бичкн жунһшу савд авч ирэд, Исусин толһа деер кев. ⁸Энүг үзсн сурхульчнр уурлад:

– Эн ик үнтэ тосиг иигж үрэхин ормд ⁹хулдад, яду эмтнд мөнгинь түгэж өгхм билэ, – гицхэв.

¹⁰Исус тедниг дурго болжахинь үзэд:

– Эн күүкд күүг юнгад көндөхэд бээнэт? Энтн Нанд сэ кев! ¹¹Угата яду эмтн тадн дунд оньдиндэн бөөх, Би болхла таднла оньдин бөөшгов. ¹²Эн күүкд күн Мини толһад тос кел-хэд, Мини цогц оршахар белдженэ. ¹³Үнэр келжэнэв, Сэн Зэнг цөөлһгдсн һазрт эн күүкд күүнэ кесн йовдлын тускар тодлж келгдх, – гив.

Йуда Исусиг урвхар зөвшэре

¹⁴Тиигхлэ арвн хойрин негнь, Йуда Искериот ах гелнгүд тал йовад:

¹⁵– Таднд Исусиг бэрүлхлэ, нанд ямаран шаңллт өгхвт? – гиж сурв.

¹⁶Тедн Йудад һучн цаһан мөнг тоолад өгчкв, тер цагас авн Йуда Исусиг бэрүлх цагинь күлэв.

Байрин хот

¹⁷ Эс искэсн хуйрин байр эклсн түрүнк өдр бөөж. Сурхульчнр Иус тал өөрдэд:

– Песахин хот альд белдхмб? – гиж сурцхав.

¹⁸ – Өөрк балһснд одад, Мини заасн күүнд: Мана Багш келүлв гihэд «Мини цагм өөрджэнэ, чини герт Би сурхульчнртаһан Песахин хот эдлнэв», – гиж Иус келсмн.

¹⁹ Сурхульчнр Иусин келсн үгинь күцэв. Тедн Песахин хот белдв. ²⁰ Асхн болад ирхлэ, Иус арвн хойр сурхульчнртаһан ширэ эргж сууцхав. ²¹ Тедниг байрин хот эдлжэсн цагт Иус:

– Соңстн, тадн дундас негнь Намаг өшэтнэ һарт бэрүлж өгх, – гив.

²² – Деед Эзн минь, тер күн би биший? – гиж сурхульчнр икэр гейүрж хоорндан урлдад сурцхав.

²³ – Нанла хамдан нег ааһд һаран тэвсн күн Намаг бэрүлж өгх. ²⁴ Күмни Көвүн Бурхна Бичгт заясн хаалһарн күцц йовх зөвтэ. Зуг Терүг бэрүлж өгсн күн басл муулян эдлх. Тер эс төрсн болхла, деер болх билэ, – гиж Иус теднд келв.

²⁵ – Багш, чи намаг тиигж кех гиж санжанч? – гиж Йуда сурв.
– Чи эврэн энүг келвч, – гиж Иус хэрү өгв.

Деед Эзнэ асхни хот

²⁶ Тедниг хотан эдлжэсн цагт Иус өдмг авад, Бурхнд ханлт өргэд, хуһлж хуваһад сурхульчнрт өгэд:

– Энүг авч эдлтн. Эн Мини Бий цогцм, – гиж келв.

²⁷ Аһан авад, Бурхнд ханлт өргэд, сурхульчнртан өгэд:

– Энүг авч уутн, ²⁸ энтн Мини цусн – Шин Бооцаг батлжах темдг. Эн цусн эмтнэ төлэ, теднэ килнц тэвүлхин төлэ асхрх. ²⁹ Мини Аавин орнд таднла хамдан шин чаһр эс уутл, Би эн чаһр дэжж төрүц ууж чадшгов, – гиж Иус келв.

³⁰ Иусин үгин хөөн тедн Бурхнд магталын дуд дуулад, Олив уул тал йовцхав.

Иус Пётрин гөрдхин тускар келжэнэ

³¹ – Эн сөөһөр тадн цуһар Намаг үлдэхт. Энүнэ тускар Бурхна Бичгт: «Би Хөөчинь уга кехв, хөөднь тарж одх», – гиж бичэтэ. ³² Зуг үкэд босж эмдрснэ хөөн Би тадниг Һалилья гидг һазрт күлэхв.

³³ – Цугтан үлдэвв чигн, би Таниг төрүц хайшгов, – гиж Пётр Исуст кель.

³⁴ – Сонс! Эн сөөһөр эр така хээкртл, чи һурв дэжж Намаг медхшв гиж келхич, – гиж Исус Пётрт кель.

³⁵ – Танла хамдан үквчн би Таниг үлдэшгов! – гиж Пётр хэрү өгв.

Наадк сурһульчнр бас тиигж келцхэв.

Исус һанцарн зальвржана

³⁶ Исус эврәннь сурһульчнртаһан, Гетсемөн гидг модта һазрт ирэд:

– Намаг йовад зальврж иртл, энд күлэжэти, – гив.

³⁷ Исус Пётриг болн Зебедана көвүдиг, ах-дү хойриг, авад, цааран йовв. Исусин зүркнь бүтэд, Бийнь үүмэд бээв.

³⁸ – Седклм уудьврта бөөнө. Би үктлэн зовжанав. Тадн унтл уга Нанла хамдан бээти, – гиж Исус келэд, ³⁹ цааран йовж, һазр элкдж унад зальврв. – Эцк минь! Та эн зовлңгас Намаг гетлгх болвзат? Зуг Мини таалар биш, Тана таалар болтха!

⁴⁰ Исус сурһульчнрур өөрдхлэнь, тедн нөөртэн диилгдэд унтж одсн бээж.

– Тадн унтлго Нанла нег част серглң бээж чадсн угат. Сөрлһнлэ харһшгон төлэ зальвртн. ⁴¹ Серглң бээти! Күүнэ сүмснь чидлтэ, зуг цогцнь чинэн чидл уга, – гиж Исус Пётрт кель.

⁴² Цааран йовад, дэжн зальврв:

– Эцк минь! Кемр Та эн зовлңгас Намаг эс гетлгхлэ, кемр Би эн зовлңгиг даах зөвтэ болхла, Тана таалар болтха! ⁴³ Исус һурв-дад сурһульчнрур өөрдхлэ, тедн үрглэд, саак кевэрн унтад кевтсн бээж. ⁴⁴ Тедниг үлдэчкэд, Исус һурвдад урдк келсн үгэрн зальврв. ⁴⁵ Цааранднь Исус сурһульчнр тал өөрдэд:

– Тадн одачн амрад кевтнт? Цагнь ирв, Күмни Көвүг килнц-тэ эмтнэ һарт бөрүлжэнэ. ⁴⁶ Босад йовхм! Хэлэти, Намаг бэрж өгх күн аашна, – гиж кель.

Исусиг ах гелңгүдин һарт бөрүлжэнэ

⁴⁷ Исусиг үгэн келжэсн цагт генткн арвн хойр сурһульчн-рин негнь Йуда үзгдв. Терүнлэ хамдан ах гелңгүдин болн тол-һачнрин илгэсн кесг улс һартан мод, үлд авчксн ирэд зогсцхав.

⁴⁸ «Мини үмссн күн Исус болх, Терүг бэрж авхит», – гихэд

Йуда теднлэ урдаснь үгсгн бээж. ⁴⁹Йуда тер дарунь Исус тал өөрдэд:

– Багш, мөнд! – гийэд Исусиг халхаснь үмсв.

⁵⁰ – Ухалсн кергэн ке, – гиж Исус терүнд келв.

Тиигхлэ харулчнр Исусиг бэрж авад йовн гихлэ, ⁵¹тер кемд Исусин нег сурхульч генткн үлдэн харһад, ах гелнгин зарцин чикинь тээрэд хайчкв.

⁵² – Үлдэн ормднь орулчк! Үлд өргсн күн үлдэс үкдмн!
⁵³ Чи Намаг Эцкэсн сурж чадшго гиж санжанчи? Эцкм тер дарунь далн хойр минһн элчнрэн эс гиж Терүнэс үлү ик элчнриг илгэх билэ. ⁵⁴ Зуг тиигхлэ Бурхна Бичгт бичэтэ үгмүд яһж күцхмб? Цуг эн учрх зөвтэлм! – гиж Исус тер сурхульчд келв.

⁵⁵ Дэкэд Исус ирсн өмтн тал хэлөһэд:

– Мууха кевэр тадн үлдэн, модан атхчкад, Намаг авхар ирсмт? Би тиигтлэн деермч биш! Өдр болһн Би һол сүмд өмтнд ном цөөлһдг билэв, тадн Намаг бэрж авдго билэт. ⁵⁶ Зуг ээлдөчнрин үгмүд бүтгхэ гийэд, цуг эн учржана, – гиж келв.

Тиигхлэ сурхульчнр Исусиг үлдөһэд, зулж гүүһэд йовж одцхав.

Исус Дед хургин өмн

⁵⁷ Исусиг бэрж авсн улс Терүг Кээп гидг ах гелн тал авч ирцхэв. Тенд ном цөөлһэчнр болн толһачнр цуглрад белн сууж. ⁵⁸ Пётр нууцар теднэ ардас ах гелнгин гер күртл йовж. Герин һаза үлдэд, цааранднь юн болхинь гетэд сууж. ⁵⁹ Ах гелнгүд болн Дед хург Исусиг алхин төлэд, Терүнэ өмнэс герчлх худл герчнриг олж авхар шунцхаж. ⁶⁰ Кесг улс худлар герчлв чигн, тедн ик күцэмжтэ юм кеж чадсн уга. ⁶¹ Аштнь хойр герч күн үг келцхэв:

– Эн күн: «Би Бурхна сүмиг хамхлад, һурвн өдрин болзгт шинэр тосхж чадхв гилэ», – гиж тедн келцхэв.

⁶² – Эднэ гемшэлин өмнэс ю келхмч? – гиж ах гелн босад, Исуст келв.

⁶³ Зуг Исус ө һарсн уга. Тиигхлэ ах гелн келжэнэ:

– Өмд Бурхна нернэ төлө кел! Чи Христос Бурхна Көвүнвчи?

⁶⁴ – Энүг чи келжэнэч! Энүнэс үлү Би келжэнэв таднд: эндр өдрэс авн Күмни Көвүг хамгин күчтэ Бурхна барун һарт

суусинь, тенгрин үүлн деегүр йовж йовхинь үзхит! — гиж Исус келв.

⁶⁵ Тиигхлэ ах гелц өмссн хувцан шуулад келв:

— Энтн Бурхна тускар му келв! Дэкэд герчнриг юнгад хээжэхмт? Бурхна нериг эн яһж бузрдулжахинь тадн ода соңсвт!

⁶⁶ Шиидврэн келтн!

— Эн бурута! Үкх зөвтэ! — гиж тедн хэрүднь хээкрцхэв.

⁶⁷ Энүнэ хөөн эмтн Исусин чирэднь нульмад, халхарнь ташад, басл икэр цокцхав.

⁶⁸ — Кен чамаг ода цокв, Христос, тааж кел маднд, — гиж тедн наад бэрцхэв.

Пётр Исусас урвснь

⁶⁹ Пётр герин хаза суусн бөөж. Терүн тал нег зарц күүкд күн өөрдэд:

— Чи бас Исусла хамдан билэч, — гиж тер келв.

⁷⁰ — Юуна тускар чамаг келжэхинь би меджэхшв, — гиж Пётр гөрдж келв.

⁷¹ Пётриг хашан үүднд йовад зогсхла, талдан зарц күүкд күн үзэд:

— Эн күн Назаретин Исусла бас билэ, — гиж өөрнь зогссн эмтнд келв.

⁷² Пётр саак кевэрн гөрдж андхарлв:

— Би эн күүг медхшв, таньхшв!

⁷³ Удл уга герин хаза зогссн эмтн Пётрүр өөрдэд келцхэв:

— Чи теднлэ хамдан бас билэч, келсн келэрчн медгдженэ-видн.

⁷⁴ Пётр Бурхиг зааж дөкн андхарлад:

— Би эн күүг таньхшв! — гиж келв.

Тер кемд эр така хээкрв. ⁷⁵ «Эр така хээкртл чи һурв дэжж Намаг медхшв гиж келхич» — гисн Исусин үгмүдиг Пётр тодлв, тер кеерэгшэн һарад һашудад уульв.

Исусиг Пилатын һарт бэрүлһн

27 ¹⁻² Өрүн өрлэ ах гелнгүд болн толһачнр селвцэд, Исусиг үклин цаажла харһулх шиидвр авцхав. Тедн Исусиг күлэд, Пилат гидг Римин һардачин һарт бэрүлв.

Йудан үкл

³Урвач Йуда Исусиг үкллэ хархулх цааж батлсинь медсн цагт бийэн гемшэхэд, ах гелнгүдт болн толһачнрт хучн цаһан мөңгинь хэрү өгэд:

4 – Би ик килнц кечкүв, би нүл уга күүг урвсн бөөжүв, – гив.

– Мана юн кергв? Эн мана керг биш, чини керг, – гиж тедн хэрү өгв.

⁵Йуда цаһан мөңг сүмд хайчкад, цааран зулж йовад, хоолан боож үкж одв. ⁶Ах гелнгүд мөңгинь авад:

– Эн мөңгиг сүмин сангд тэвхм биш, эн цуста мөңгн, – гицхэв.

⁷Тедн хоорндан селвцэд, бүһш кедг күүнэ һазр хулдж авхар шиидцхэв. Тенд хэр әмтиг оршахм гиж тедн келцхэв. ⁸Тер учрар тер һазр Цуста һазр гиж ода күртл нерәдгднә. «⁹Израилин көвүд хучн цаһан мөңгәр үнлсн Терүнә үниг авад, ¹⁰Деед Эзн заасар нег бүһшчас һазр хулдж авцхав», – гисн әәлдәч Еремыа келсн әәлдхл бүтв.

Исусиг мөшклһн

¹¹Исус һардачин өмн зогсв.

– Чи Йудья улсин ханвчи? – гиж һардач сурв.

– Чи тиигж келжәнәч, – гиж Исус хэрү өгв.

¹²Ах гелнгүд болн толһачнр Терүг гемшәхлә, Исус үг келлго тагчг бәәв.

¹³– Чи соңсжахшийчи? Чини өмнәс кедү гемшәлһн бәәхинь үзжәнчи? – гиж Пилат Исуст келв.

¹⁴Зуг Исус ә һарч, хәрүднә нег чигн үг келлго һардачиг өврүлв.

Исусиг цаажла хархулһн

¹⁵Байрин өдрмүдт һардач әмтнә эрлһәр түүрмд суусн кү сулдхадг бәәж. ¹⁶Тер цагт нег нертә күн түүрмд суусн бәәж. Тер Бар-Аба гидг нертә Исус бәәж. ¹⁷Әмтн олар хурсн цагт Пилат:

– Кениг сулдххмб? Бар-Аба гидг нертә Исусиг әс гиж Бурхна Илгәсн Аврач гиж нерәддг Исусиг? – гив.

¹⁸Юнгад гихлә, евреймүдин һардачнриг Исуст үлү үзәд, терүнә һарт бәрүлсинь Пилат медәд бәәж. ¹⁹Пилатыг зарһчин өөдм деер суусн цагт авальнә:

– Эн чик седклтэ күүнд му юм бичэ ке. Сөөһөр энүнэ тускар му зүүд үзчкэд, би сөөни дуусн зовлав, – гисн зэнг зарцар илгэж.

²⁰ Тер саамд ах гелңгүд болн толһачнр:

– Бар-Абаг сулдхатн, Исусиг цаажлтн, – гиж келх кергтэ, гihэд эмтиг үгдэн орулж теднд келцхэв.

²¹ – Эн хойр күүнэс кениг сулдхх кергтэ? – гиж хардач эмтнэс сурв.

– Бар-Абаг! – гihэд эмтн хэрүднь хээкрцхэв.

²² – Бурхна илгэсн Аврач гиж нерэдг Исусиг яахмб? – гиж Пилат сурв.

– Кирсд хадж алтн Энүг! – гиж цуһар хэрүднь хээкрцхэв.

²³ – Ямаран му юм Энтн кесмб? – гиж Пилат эмтнэс сурв.

– Кирсд ал! Кирсд ал! – гihэд эмтн улм чаңһур хээкрцхэв.

²⁴ Юмн тус эс болжахинь медэд, Пилат эмтн буцлт эклх гиж өөһэд, эмтнэ өмн һаран усар уһаһад:

– Эн күүнэ үклд би биш тадн бурута болхит, – гив.

²⁵ – Болг! Энүнэ үклд бидн, мана үрдүд бурута болтха! – гиж эмтн хээкрцхэв.

²⁶ Тиигхлэ Пилат Бар-Абаг тэвэд, Исусиг малядсна хөөн кирсд цаажлтн, гиж заков.

Римин цергүд Исусар наад бэржэнэ

²⁷ Римин цергүд Исусиг һардачин бөөшнд авч одв. Исусин өөр цергүд цуглрв. ²⁸ Тедн Исусин хувцинь тээлэд, улан лавшг өмскв.

²⁹ Хатханчгта урһмлар гүрсн титм толһаднь күчөр өмскэд, барун һартнь мод бэрүлэд, өмннь өвдглж суулдад наад бэрэд:

– Йудья улсин хан менд болтха! – гиж хээкрцхэв.

³⁰ Дэкэд тедн Исусин чирэднь нульмад, толһаһинь модар цокцхав. ³¹ Цадтлан зоваж зовачкад, тедн Исусас улан лавшг тээлэд, бийиннь хувц өмскэд, кирсд цаажлхар авад йовцхав.

Исусиг кирсд телж хадлһн

³² Нарч йовад, тедн Күрөнө балһснас йовж йовсн Шимон гидг күүг үзэд, Исусин кирсиг бэрүлв. ³³ Голгот гидг бөөрнүр ирхлэрн (Голгот – һавл гиж орчулгдна) ³⁴ Исуст цөстэ ниилүлсн чаһр өгв, Тер амсчкад, уухар седсн уга.

³⁵ Исусиг кирсд телж хадад, тедн Исусин хувцинь авхар жирв хайцхав. ³⁶ Дэкэд тедн Терүг гетэд сууцхав. ³⁷ Исусин толһа деер бээсн моднд: «Исус – Йудья

улсин хан!» – гиж бичэтэ. ³⁸Төрүнлэ хамдан хойр деермчнр бас кирсд цаажлгдв. Негнь барун бийднь, дарукнь зүн бийднь. ³⁹Зууран йовж йовсн эмтн толһаһан зааляд, Исусиг му келцхэв.

⁴⁰– Не, сүмиг хольврулад, хурвн өдрт тосхж тэввч? Чи Бурхна Көвүн болхла, эмэн аврхнчн! Кирс деерэс бууж ирхнчн! – гиж тедн келцхэв.

⁴¹Ах гелнгүд, ном цөөлһөчнр болн толһачнр бас Исусиг наад бөрөд:

⁴²– Талдан эмтнэ эм аврдг билэ, Бийэн аврч чадхш! Иим бөөдлтэ Израилин хан болжана! Ода эн кирсэс буутха! Тиигхлэ бидн Энүнд итххвидн! ⁴³Эн Бурхнд нөөлжэлэ. Кемр Эн Бурхнд кергтэ болхла, Бурхн ода Энүг харсж авртха! Эн Бийэн Бурхна Көвүн гиж нерэддг билэлм! – гиж тедн келцхэв.

⁴⁴Исусла хамдан кирсд телж хадулгдсн деермчнр бас тиим кевэр му келцхэв.

Исусин үкл

⁴⁵Үдин цаг ирхлэ, эргндк һазр генткн харнһурв. ⁴⁶Һурвн час күртл харнһу болв. Һурвн часин алднд:

– Эли! Эли! Лема сабахтани! (Еврей келнэс орчулхла: Бурхн минь! Бурхн Минь! Намаг юнгад үлдэсмч?) – гиж Исус бөөсн дууһарн чаһур келв.

⁴⁷Тенд бөөсн эмтнэс зэрмнь:

– Элиг дууджана, – гиж келцхэв.

⁴⁸Негнь гүүж ирэд, ишклн чаһрар кенчр норһж, моднд ораһад, Исуст өргж өгв.

⁴⁹– Болх! Күлэжэ! Элья Энүг харсж авхар ирхм угай? Хэлэй! – гиж эмтн келцхэв. ⁵⁰Исусиг дэкн чаһур хөөкрсн хөөн эмнь тер дарунь харв. ⁵¹Һол сүмд бөөсн көшг деерэс ул күртлнь хойр энгрэд шуурв. Һазр догдлад, хад чолуд шуурад, ⁵²үкэрмүд секгдв. Бурхна кесг үксн улс үкэрэсн эмдрж ⁵³босад һарцхав. Хөөннь Исусиг үкэрэсн босж эмдрсн цагт тедн Ерусалим балһснд орж ирв, кесг эмтн тедниг үзцхэв. ⁵⁴Исусин цогциг манжасн Римин энгин цергин ахлач болн төрүнэ цергүд һазр чичрлһиг, учрсн юмиг үзэд ик гидгэр сүрдцхэв.

– Эн күн йосн Бурхна Көвүн бөөж, – гиж тедн келцхэв.

⁵⁵Тенд кесг күүкд улс бөөж. Тедн холас цугинь үзцхэв. (Төр күүкд улс Исусиг Һалильяс һарсн хөөн дахад, килмжэн

өгэд, нөкд болж йовла.) ⁵⁶Тедн дунд Магдален хотна Марий, Марий (Яков Йосип ах-дү хойрин экнь) болн Зебедана аваль.

Исусиг оршалһн

⁵⁷Асхнднь Ариматья хотнас Йосип гидг байн күн ирсмн, тер бас Исусин сурһульч бөөж. ⁵⁸Пилатур ирэд, Йосип Исусин цогцинь сурв. Пилат цогцинь авх зөв өгв. ⁵⁹Йосип Исусин цогцинь авад, үнтэ цаһан эдэр ораһад, ⁶⁰хад чолунд шин кесн үкэрт оршав. Тер үкэрин амнь ик чолуһар хаачкад, йовж одв. ⁶¹Магдален хотна Марий болн ондан Мирьям үкэрин өмн тедүкнд суужасмн.

Үкэрин харул

⁶²Маңһдуртнь бемб өдрлэ Пилатур ах гелнүгүд болн паршмуд ирцхөв.

⁶³— Ах Нойн! «Һурвн өдр давсна хөөн Би үкэрэсн босж эмдрхв», — гиж Тер худлч келсн билэ. Терүнэ үгмүд бидн мартсн угавидн, — гиж тедн келцхөв.

⁶⁴— Нөкэдүр күртл үкэринь харулх заквр цергүдт өг, эс гиж Терүнэ сурһульчнр ирэд, цогцинь хулхалж авчкад, «Тер үкэрэсн босв», — гиж әмтнд келцхөх. Тер худл урдк худлас дор болх.

⁶⁵— Эн харулыг автн, йовад үкэриг эврә дуарн хәләтн, — гиж Пилат теднд келв.

⁶⁶Тедн йовад, үкэрин амна чолунд тииз тәвчкәд, харулыг зогсаһад Исусин цогцинь манцхав.

Исусин әмдрлһн

28 Бемб өдр давсна хөөн маңһдуртнь өр цәәхлә Магдален хотна Мирьям, дарук Марий үкэриг хәлөхөр йовцхав. ²Генткн ик һазр чичрлһн болв. Бурхна элч теңгрәс бууж ирэд өөрдәд, үкэрин чолуһинь цааран түлкәд, деернь суув. ³Терүнә чирәнә цәклсн цәкллһн мет болад, хувцнь пасн мет цаһан бөөж. ⁴Харулчнр икәр әәһәд, сүмснь һарн гив.

⁵— Бичә әәтн! Кирсд алгдсн Исусиг тадн хәәжәхинь би меднәв! ⁶Исус энд уга. Тер үкэрәсн босж әмдрв. Энүнә тускар Исус таднд урднь келсн билэ. Наартн, хәләтн, Терүнә кевтсн орм эн бәәнә, ⁷сурһульчнр тал шулуһар йовад: «Исус үкэрәсн

босж эмдрэд, тер таднас өмн Һалильяд ирх. Тенд тадн Исусиг үзхит», – гиж келтн. Келсн үгим соңстн, – гиж Бурхна элч күүкд улст келв.

⁸Тедн адһмтаһар үкәрәс һарад, сүрдж әәһәд бәәввчн дегц байрар дүүрэд, үзсэн келхәр, сурһульчнр тал гүүлдцхәв. ⁹Генткн Исус бийнь теднә өмн зогсв.

– Менд бәнт? – гиж Тер келв.

Тедн Исус тал өөрдәд, кәлднһ һаран күргәд сөгдцхәв.

¹⁰– Бичә әәтн! Йовтн, Мини ах-дүүнрт Һалилья тал йовтха гиж келтн, тедн Намаг тенд үзх, – гиж Исус келв.

Харулчнрин келсн үг

¹¹Күүкд улс йовж одсн цагт харулын әмтн ах гелнҗүд тал йовад, учрсн юмна тускар цугинь келж өгв. ¹²Тедн толһачнрла селвцәд, харулчнрт дала мөңг өгәд келцхәв:

¹³– Мадн унтсн цагла сурһульчнр сөөһәр ирәд, Исусин цогцинь хулхалж авад йовж одла гиж әмтнд келтн. ¹⁴Кемр Римин һардач сурхла, бичә әәтн. Тадн буру угат гиж бидн терүнд келхвидн.

¹⁵Харулчнр мөңгинь авад, теднә келсәр кецхәв. Тегәд тер зәңг Йудья улс дунд тарв. Ода күртл тер зәңг бәәһәтә.

Ик даалһәр

¹⁶Арвн негн сурһульчнр болхла Исусин заасар Һалильяд бә-әсн уулур йовцхав. ¹⁷Зәрмнһ икәр итклго бәәсн бийнь Исусиг үзәд, өвдглж сөгдв. ¹⁸Исус тедн тал өөрдәд келв:

– Тенгриг болн эн делкәг бәрх

Йосн Мини һарт бәәнә.

¹⁹Тер учрар йовад

Делкәд бәәсн келн-әмтн болһниг дуудж,

Тедниг Мини сурһульчнр болһтн!

Эцкин, Көвүнә болн Әрүн Сәкүснә нерн деерәс

Тедниг уснд кирслтн!

Нанас соңссн зааврмудыг күцәх

²⁰Тедниг дасхж сурһтн!

Лавлж тодлж автн:

Орчлнҗин чилгч күртл,

Би оньдин таднла хамдан.

Маркин бичсн Сэн Зэңг

Нүр үг

Маркин бичсн дегтр Исус Христос гидг нертэ Бурхна Көвүнэ туск Сэн Зэңгэс эклжэнэ. Терүнд Исус хартан йоста, күцэмжтэ күн болж зургдж. Терүнэ хардгч йосн тархажах номднь, хар сэкүсд диилдг күчнднь, күүнэ килнц тэвж өглһнднь үзүлгдж. Эврәннь тускар келхлэрн, Исус күүнэс харсн көвүн болж келнэ. Исус күүнэ кесн килнц тэвж өгхин төлэ ирсмн болжана.

Маркин бичсн Сэн Зэңг Исусин келсн үгэснь болн номаснь урд, Терүнэ күцэсн көдлмшинь хооднь, күчтэһэр үзүлжэх келвр мөн. Эклцднь ахрар Кирслэч Йохана тускар, Исусин кирслһнэ болн сөрх йовдлын тускар келчкэд, даруны Терүнэ эмдрлһнэ болн номин тускар автор эклэд бичнэ. Цаг давна, Исусиг дураж йовх улс Терүг сээнэр меддг болцхана, болв өшөтһрнь улм харшлна. Товчлгч бөлгүдт Исусин һазр деерк жирһлин сүүлцк долан хонгин тускар бичэтэ, нег үлү Терүг кирст хадад телүлснэ тускар болн эмдрлтин тускар бичэтэ. Сэн Зэңгин дөрвлжн хавсрт орулсн хойр чилгчинь Марк бичсмн уга гиж ик зунь тоолжана.

Учр-утхин зура

Сэн Зэңгин эклц 1.1–13

Һалильяд Исусин церглт 1.14 – 9.50

Һалильяс Ерусалим орлһн 10.1–52

Сүүлцк долан хонг 11.1 – 15.47

Исусин эмдрлт 16.1–8

Эмдрсн Деед Эзнэ ирлһн болн өөдллһн 16.9–20

Христосиг ирхин өмн Йохан эмт белдэж бээнэ

1 Исус Христос гидг нертэ Бурхна Көвүнэ туск Сэн Зэңгин эклц. ²«Би Зэңгчэн урдасчн илгэнэв. Чини хаалһичинь белдх». ³«Деед Эзнд хаалһинь белдтн. Терүнэ жиминь ястн! – гисн көдэд хээкржэх күүнэ ду соңсжанав», – гиж ээлдэч Эшья бичсмн.

⁴Эмт уснд кирслдг Йохан Бурхна зэнгчнь болж ирсмн. Йохан эжго кедэд ирж бөөсмн. – Килнцэн илднь медүлсн күн килнцтэ жирһлэн үлдәһэд, нанар уснд бийән кирслтн. Тиигхлэ Бурхн тана килнцитн тэвж өгх, – гиж Йохан Бурхна ном тархасмн.

⁵Тегэд Йудья нутгин кесг улс болн Ерусалимин эмтн Йоханур ирж. Тедн килнцэн илднь келэд, Йордан холд Йоханар бийән кирслцхэв. ⁶Йохан темәнэ килһсэр гүрсн хувц өмсэд, белкүсэн арсн бүсэр бүслдг бөөж. Царцаха, зерлг зөгин бал хойрар гесндән тежэл кеж йовж.

⁷⁻⁸– Мини ардас Ик Күчтөнъ ирхмн. Нанд Түүнэ буршмгин бүчинь тээлх зөв уга. Би тадниг уснд кирслжәнэв, Тер тадниг Эрүн Сәкүсэр кирслх, – гиж Йохан зэнглсмн.

Исус Йоханар уснд кирслгдөв

⁹Тер цагт Һалильян Назарет балһснас ирсн Исусиг Йохан Йордан холын уснд кирслсн болдг. ¹⁰⁻¹¹Исусиг уснас һарч йовтлнь генткн теңгр заагрсмн. Дарунь Эрүн Сәкүсн Бий деернь көглжрһн мет буужахиг Исус үзсмн.

– Энтн Мини Хээртэ Көвүн! Эн Намаг байрлулна! – гисн дун дарунь теңгрэс соңсгдж.

¹²Уснд кирслгдснэ хөөн Эрүн Сәкүсн Исусиг эжго кедэд одтха гиж. ¹³Дөчн хонгтан Исус зерлг аңгуд бөөдг эжго кедэд бөөсмн. Эрлг Терүг сөрүлсмн, Бурхна элчнр болхла Исуст дөң болсмн.

Түүн сурһульчнр

¹⁴⁻¹⁵Йоханыг түүрмд Херод хан суулһсна хөөн Исус Һалильяд одад, оln эмтнд Бурхна Сән Зэнг цөөлһж:

– Цагнь ирв! Теңгрин Йосн өөрдв! Килнцтэ жирһлэн үлдәтн! Сән Зэнгд итктн! – гисмн.

¹⁶⁻¹⁷Һалилья нуурин көвөһөр йовж йовад, Исус захсчнр Шимон Андрей ах дү хойриг үзж. Тедн уснд гөлмән хайж йовцхаж.

– Наартн, Намаг дахтн! Би таднд эмт дуудж, мөңк жирһлд орулж заанав, – гиж Исус теднд келж.

¹⁸Ах дү хойр түдл уга гөлмән үлдәчкэд, дахад һарцхав. ¹⁹⁻²⁰Цааранднь йовж йовад, Зебедаана Яков Йохан хойр көвүдиг Исус үзж. Тедниг оңһц дотран гөлмән ясад суусинь үзэд, Бийән дахулхар дуудв. Эцкән көдләчнртәһинь оңһц дотрнь үлдәчкэд, теднь дахад һарч.

Хар сәкүснд эзлгдсн кү эдгәлһн

²¹ Исусиг дахад, тедн Капернам балһснд ирж. Бемб өдр Исус хурлд одад сурһсмн. ²²⁻²⁴ Исусин номинь соңсад, цугтан өврж. Учрнь иим: ном цөөлһдг улсла әдл биш ном сурһх зөвтә күн болж, Исус сурһж. Тер цагт хурлд хар сәкүснд эзлгдсн күн бөөж. Тер хәәкрж:

– Назаретас ирсн Исус, Танд маднас юн кергтә? Та мад-ниг уга кехәр бәнт? Би Таниг меддүв! Та Бурхна Әрүн Зарцд! – гиж.

²⁵ – Тагчг бә! Эн күүнәс һарч әрл цааран! – гиж Исус закж.

²⁶ Хар сәкүсн тер күүг сегсрүләд, му дууһар хәәкрәд, терүнәс һарч. ²⁷ Энүг үзсн әмтн сүрдәд, нег-негнәсн сурцхаж:

– Акад юмб? Юн гидг күчтә шин номв?! Хар сәкүсдин бийнь Энүнә заквринь соңжана!

²⁸ Удл уга Исусин туск зәнг Һалильян һазрар тарв.

Исус оһн кү эдгәжәнә

²⁹ Исус Яков Йохан хойрла хурлас һарад, Шимон Андрей хойрин герт ирж. ³⁰ Шимона хадм экнь халута кевтсинь Исуст медүлцхәв. ³¹ Исус өөрдж одад әмгиг һараснь авад, демнәд босхж. Тер дарунь халунь уурч. Әмгн босад, гиичнрән тоох хот нерхәр сахньв.

³²⁻³⁴ Асхнднь, нарн суулһнла, Исус тал гемтә болн хар сәкүснд эзлгдсн улсиг авч ирсмн. Оһн әмтн Терүнә үүднә өөр цуглрж. Кесг әмт эдгәһәд, кесг әмтнәс хар сәкүсдиг Исус көөж һарһсмн. Исус ә бичә һартн, гисн хөрлт хар сәкүсдт өгч, яһад гихлә, теднь Исусиг меддг бөөж. ³⁵ Маңһдуртнь өр цәәтл босад, Исус аглһ һазрт одад мөргсмн. ³⁶ Шимон хамдан йовсн әмтнлә-һән Исусиг хәәһәд һарч. ³⁷ Олж авад:

– Багш, Та яһвт? Таниг цугтан хәәжәнәлм, – гицхәж.

³⁸ Исус өмнәснь:

– Әргндк хотдуд орхмн, Би тер әмтнд Сән Зәнг цөөлһж өг-нәв. Тер кергәр Би Капернамас һарлав, – гиж.

³⁹ Һалилья һазр әргәд, хурлмудар орад, Исус Сән Зәнг тархаж. Хар сәкүсдт эзлгдсн кесг улсиг зовлңгаснь гетлгж.

Исус арсна гемтэ күүг эдгэжэнэ

⁴⁰⁻⁴¹ Исус тал арсна гемтэ күн ирэд, сөгдэд:

– Буйн болтха, намаг гемэсм цеврлх саната болхла, цеврлтн! – гиж эрв.

Исус түүнд санань зовад, харан күргэд:

– Чамаг цеврлх санатав. Цеврлгд! – гиж.

⁴² Тер дарунь арсна гемтэ күн цеврдж одж! Гемнь эдгж.

⁴³⁻⁴⁴ – Энүнэ тускар бичэ күүнд кел, зуг гелнлд одад, бийэн үзүл, Мошен закаһар тэкл тэк. Терүгэрн чи эмтнд эдгсэн медүлхич, – гисн чаңһ заквр өгэд, эдгсн күүг Исус йовулж.

⁴⁵ Зуг тер күн бийлэнь учрсн юмна тускар, зэңг тараһад йовж. Терүнэс көлтэ Исуст хэрү балһснд одж бээдг арһ уга болв. Тегэд эжго һазрт бээдг болж. Болв кесг һазрас эмтн Терүн тал ирдг бээсмн.

Исус көл-һарнь тэкрсн кү эдгэв

2 Цөөкн өдрин хөөн Исусиг хэрү Капернам балһснд ирхлэ, агчмин зуур зэңг тарж. ²Эмтн дегд олар цуглрад, Исусин бээсн герин үүднднь шинэс ирсн эмтнд күрдг арһ уга болж. Исусиг Сэн Зэңг эмтнд келж өгч бээтл, ³дөрвн залу һар-көлнь тэкрсн кү авч ирв. ⁴Исусин герт орж болшгоһинь үзэд, тедн герин ораһинь цумлад, гемтэ үүрэн кевтсн девскртәһинь буулһв. ⁵Исус теднэ итклинь үзэд, һар-көлнь тэкрсн күүнд:

– Көвүн Минь, чини килнцн тэвгдженэ! – гив.

⁶⁻⁷Тенд суусн ном цөөлһөчнрин зэрмнь дотран иигж ухалв:

– Юн гидг юмн болжахмб? Бурхнас талдан кен күүнэ килнц тэвж чаддв? Эн Бурхна тускар му келжэнэ.

⁸Тер дарунь теднэ дотран ухалжасиг Исус медэд:

– Тадн тиим уха юңгад ухалжахмт? – гиж сурв.

⁹ – Эн тэкрсн күүнд яһж келсн амр болх: «Килнцн тэвгдженэ» гисн эс гиж: «Бос, кевтсн девскрән эвкж авад йов!» гисн амр болхий? ¹⁰Болв Би, Күмни Көвүн, һазр деер килнц тэвх йостав гиж таднд медүлхин төлө келжэнэв, – гихэд, һар-көлнь тэкрсн күүнд:

¹¹ – Бос, кевтсн девскрән авад хэр! – гив.

¹²Тернь эмтнэ өмн босад, девскрән эвкж авад, һарад йовж одв. Энүг үзсн улс дегд икэр өврэд, Бурхнд ханлт өргэд:

– Иим өвэрц юм бидн төрүц үзэд уга билэвидн! – гицхэв.

Исус Левиг дууджана

¹³⁻¹⁴ Исус дэkn нур тал йовв. Дэkn олн күн өөрнь цуглрв. Исус тедниг эврәннь номар сурһв. Нуурин көвөһәр йовж йовад, Исус тамһин герт көдлжэсн кү үзв. Тер Леви гидг нертэ Алпана көвүн бээж.

– Намаг дахад йов, – гиж Исус келв.

Тернь босад дахв. ¹⁵ Исус сурһульчнртаһан Левин герт хот ууһад сууж. Алв цуглулдг кесг эмтн болн талдан чигн килнцтэ улс теднлэ сууцхаж. Исусиг йирдэн олн зүсн эмтн дахдг бэ-эсмн. ¹⁶ Алв цуглулдг болн килнцтэ эмтнлэ хамдан хот уужа-синь үзэд, парш багин ном цэлһэчнр Исусин сурһульчнрт келцхэв:

– Яһад алв цуглулдг килнцтэ улсла багштн хот уужахмб?

¹⁷ Терүгинь Исус соңсчкад:

– Эрүл күүнд биш – гөмтэ күүнд эмч кергтэ. Чик седклтө-һинь биш, килнцтөһинь дуудхар Би ирлэв, – гив.

Мацг бэрлһнэ туск зүткөр

¹⁸ Уснд кирслдг Йохана болн паршмудын сурһульчнрнь мацг бэрж.

– Йохана болн паршмудын сурһульчнрнь мацг бөрнө, Тана сурһульчнртн бэрхшлм? – гиж эмтн Исусас сурцхаж.

¹⁹ – Хүрмд ирсн гиичнр хот ул уга бээхий? Хүрмин хотыг күргнлэ хамдан тедн ул уга бээшго. ²⁰ Зуг цагнь ирэд гиичнрэс күргн салһж авгдхла, гиичнрнь мацг бэрх. ²¹ Хуучрад салврж одсн хувцнд шин халас тэвдмн биш, эс гиж шин халасн хуучн хувциг цааранднь теслх. Хаһрхань улм икдх. ²² Күчән авчах чаһ-риг хуучн бөрвд кедмн биш. Кемр күчән авчах чаһриг хуучн бөрвд кехлэ, бөрв шуурх. Тиигхлэ бөрв чигн, үрх чаһр чигн асхрх. Тер төлэд күчән авчах чаһриг шин бөрвд күн кенэ, – гиж хэрү өгв.

Бемб өдрин тускар

²³ Нег дэж, бемб өдр, Исус тэрэ тэрсн һазрар йовж. Терүнэ сурһульчнрнь гесндөн өлг авхин төлө буудян толһа таслж идж.

²⁴ Паршмуд терүгинь үзэд Исусас сурж:

– Бемб өдрлэ кех зөв уга юм тедн яһад кеж бөөхмб?

²⁵ Исус өмнэснь иигж келж:

– Тадн Давидин тускар умшсн угавт? Үүрмүдтэн өлсж йовад, тер юуһар гесндэн өлг авсмб? Ах гелң Абьятарин цагт Давидин геснь өлсж йовж. ²⁶ Бурхна герт орад, гелңгэс талдан күн авч идх зөв уга, Бурхна өмн тэвсн өдмгиг авч идэд, хамдан йовсн эмтндэн чигн өглэлм. ²⁷ Бурхн күүг бемб өдрин төлө үүдэсмн биш, бемб өдр күүнэ төлө тогтсмн. ²⁸ Тер учрар Күмни Көвүн бемб өдрин чигн Эзнь мөн, – гив.

Исус амн уга харта кү эдгэж бээнэ

3 Исус дэһн хурлд орж ирв. Тенд амн уга харта күн бөөж. ² Бемб өдр кү эмнх угаһинь гетэд, бурушахар седж бээсн улс чигн тенд сууж. ³ Исус тер өмн уга харта күүнд:

– Босад, уралан һар! – гиж келэд, ⁴ суусн эмтнэс сурв:

– Бемб өдрлэ сэ кех зөвтэй, эс гиж му кех зөвтэй? Күүг үк-лэснь харсж авхмб эс гиж алхмб?

Теднь тагчг бөөв. ⁵ Исус тедн тал ууртаһар эргж хэлөһөд, теднэ хату зүркнд һашудж. Эмн уга харта күүнд:

– Һаран сунһ! – гиж.

Гемтэ күн һаран сунһхлань, һарнь эдгж одв. ⁶ Паршмуд эн тоотыг үзэд хурлас һарн, Херодын улсла зөвчлэд, Исусин үклинь хээх болцхав.

Сурһульчирнь Исусин өөр цуглрж бээнэ

⁷⁻⁸ Исус эврэннь сурһульчиртаһан нуурин көвө тал һарад йовв. Ардаснь Һалильяс, Йудьяс, Ерусалимас, Идүмьяс болн Йордана телтр көвөһэс оln эмтн йовв. Тир болн Сидон балһс-дын эргнд бээдг эмтн Исусин күцэсн йовдлмудын тускар сонс-чкад, бас ирцхөв. ⁹ Нуурин көвөһүр дегд оln күн ирэд, Исуст күрхэр седэд дарцсн учрар, онһц белдтн гиж сурһульчиртан Исус даалһв. ¹⁰ Урднь кесг эмт эдгэсинь сонссн гемтэ улс цуг-тан Исуст һаран күргхэр седв. ¹¹ Хар сәкүснд эзлгдсн улс Исусиг үзчкэд, Терүнэ өмн сөгдж унад:

– Та Бурхна Көвүнт! – гийһэд хээкрлдцхөв.

¹² – Бичэ Намаг Бурхна Көвүн гиж эмтнд келтн, – гисн догшн зака теднд Исус өгв.

Арвн хойр апостолмуд йилхж авлнн

¹³ Исус уул давшад, Бий талан санан-седкл туссн улсан дуудв. Теднь Терүн тал ирв. ¹⁴ Исус арвн хойр кү йилхж авв. Тедн апостолмуд гиж нерэдгдж. Тедн Терүнлэ хамдан бөөһөд, Сэн Зэнг тархахин төлө йовулгдх зөвтө бөөж. ¹⁵ Исус теднд хар сәкүсдиг көөж харһх йос өгв. ¹⁶ Шимониг Пётр гиж нерэдэд, ¹⁷ Зебедана Яков болн Йохан гидг ах дү хойриг оһтрһун көвүд гиж Исус нерэдв (теднэ заңгнь оһтрһун бөөдлтө сәнж), ¹⁸ Андрейиг, Пилипиг, Бар-Толмаг, Матайиг, Томасиг, Алпана көвүн Яковиг, Тадаг, зилот багин гешүн Шимониг ¹⁹ болн хөөннь Бийинь өшәтһрт бәрүлж өгсн Йуда Искериотиг йилхж авв.

Евреймүдин көгшәс Исусиг гемшәжәнә

²⁰ Тедниг герүр орж ирхлән, дәкн оln күн цуглрад, хот чигн уулһсн уга. ²¹ Энүнә тускар соңссн Исусин төрл-саднь, Терүнә ухань көндрж одж гиж соңсад, күчәр авч хәрхәр седцхәв. ²² Ерусалимас ирсн ном цөөлһәчнр, Исусиг Баал-Зебульд эзлгдәд, терүнә күчәр хар сәкүсдиг көөж харһжана гисн зәңг харһцхаж. ²³ Исус тедниг дуудж авад, үлгүр орулад иигж келж өгв:

– Эрлг яһж эврән бийән көөж харһхмб? ²⁴ Нег орн-нутгин улс хоорндан өшәркәд әңгрхлә, тер орн-нутг хольврж одна. ²⁵ Нег гер-бүлин улс ни-негн бәл уга, нег-негән дажрхар седхлә, тер гер-бүл буурч одна. ²⁶ Эрлг эврән бийләһән дөөлдхлә, терүнә йосн бас хольврж одх зөвтө. ²⁷ Чидлтә күүнә геринь тонхин өмн эзинь бәрж авч күлх кергтә. ²⁸ Годлж автн: әмтнә килнцнь чигн тәвгдх, Бурхна тускар му келснь чигн тәвгдх. ²⁹ Зуг Әрүн Сәкүснә тускар му келсн күүнә килнцнь төрүц тәвгдшго. Тер күн мөңкинд килнцән эдлх. ³⁰ Ном цөөлһәчнр Исусиг хар сәкүснд эзлгдв гисн зәңг харһсн учрас Исус тиигж келснн.

Исусин гер-бүлнь – сурһульчирнь

³¹ Исусин экнь болн дүүнрнь ирж. Күн дүүрц герт орж эс чадларн, тедн Исусиг дуудулж.

³² – Исус, әктн болн дүүнртн ирэд Таниг дууджана, – гихлә, Исус:

³³ – Мини эәжм, Мини дүүнрм кемб?

³⁴Бийиннь өөр суусн эмтиг эргж хэлэхэд:

– Үзж автн, Мини ээжм, дүүнрм эн бөөнө. ³⁵Бурхна заасиг күүцэдг эмтн – Мини ээжнр, ахнр болн эгчнр-дүүнр.

Тэрэ тэрэчин туск үлгүр

4 Дөкн Һалилья нуурин көвөд ирэд Исус сурһв. Олн эмтн дегд икэр цуглрсн учрар онһц дотр сууһад, көвөһөс тедүкнд усчад, Исус үг келв. Олн эмтн нуурин көвөд зогсад сонсв. ²Исус үлгүр орулж келэд сурһдг бөөсмн. Ода бас тиигв.

³– Соңстн! Нег күн тэрэхән тэрхэр йовж. ⁴Цацж йовсн тэрэнэ экин зэрмнь хаалһ деер унж. Теднинь шовуд чоңкад идчкж. ⁵Зэрмнь чолута һазрт унж. Тенд һазр баһ болад буудя даруны урһж. Тедн һазрин гүүнд туссн уга. ⁶Нарн һарад тедниг шатачкж. Урһмл хатж одж. Яһад гихлэ, буудян уңгнь йосндан урһж чадсн уга. ⁷Зэрмнь хатханчг заагт унж. Хатханчг урһад, буудяг бүтэж. Буудя урһц өгсн уга. ⁸Зуг сән урһцта һазрт унсн тэрэнэ экн – һучн, жирн, зун холван үлү урһц өгч. ⁹Соңсар седснь, соңстн! – гиж Исус аштнь келв.

Исус тэрэчин туск үлгүр цөөлһж бөөнө

¹⁰Хөөннь, эмтн тарад йовж одсна ард, арвн хойр сурһульчнь Исусас сурж:

– Келсн үгинтн утхнь юундньв?

¹¹⁻¹²– Бурхна Йосна туск нууцин медрл таднд секгдлэ. Талдан эмтнд болхла, Би үлгүр орулж келжәнөв. Учрнь: тедн нүдтэ бийнь – үзхш, чиктэ бийнь – сонсхш. Кемр үздг, соңсдг бөөсн болхла, тедн уха-седклән Бурхнд өгх билэ. Бурхн теднэ килнцинь тэвх билэ, – гиж Исус хэрү өгв.

Тэрэчин туск үлгүрин төөлөр

¹³Цааранднь Исус иигж келв:

– Тадн бас Мини келсиг медрл угайт? Тиигхлэ талдан үлгүрмүд яһж медж авхмт? ¹⁴Тэрэч Бурхна үг келжэх күн мет. ¹⁵Зэрм эмтиг хату хаалһ деер унсн буудяла дүнцүлж болхмн. Тедн Бурхна Үгиг соңсж авв чигн, эрлг агчмин зуур тер Үгинь хулхалад авчкна. ¹⁶Зэрм эмтн чолута һазр деер унсн буудя мет. Тедн Бурхна Үгиг байрлж соңсад тодлж авна. ¹⁷Зуг унг уга төлөдөн бат

болхш. Тер Үгэс көлтэ көөлһ үзхлэрн иткдгэн уурна. ¹⁸⁻²⁰ Зэрм эмтн хатханчгта һазр деер унсн буудяла эдл. Өдгэ цагин арһ, ик дала зөөр зөөхин арһ хээнэв гийһэд болн нань чигн седвэрэс көлтэ Бурхна Үгинь тодлж авдг болв чигн мартчкна. Тер Үг олз өгхш. Болв сэн һазр деер унсн буудя мет улс бээнэ. Тедн Бурхна Үгиг сонсад, тодлж авад, аш сүүлднь, һучн, жирн, зун холван ик олз авч ирнэ, – гив.

Шатжах шамин тускар

²¹ – Күн шам шатачкад орн дор бултулдг эс гиж деерэснь савар бүркдг болхий? Шатжах шамиг күн деегшэн өргж тэвнэ эсий? ²² Нууц юмн аштнь тээлгддмн. Бултулсн юмн аштнь илдкж һардмн. ²³ Соңсхар седснь, соңстн! – гиж Исус келв.

²⁴ – Мини келсн үгд ухаһан өгтн. Ямаран кемжәһәр тадн кемжәлнэт, тер кевәр таднд кемжәлгдх. Терүнэс үлүһәр чигн өггдх. ²⁵ Бээснднь Бурхн бас чигн өгх, угаһаснь бээсинь булаһад авчкх, – гиж Исус цааранднь келв.

Урһжах тәрәнэс авчах үлгүр

²⁶ – Бурхна Йосиг иим үлгүрлэ дүнцүлж болхмн: күн тәрәһән тәрчкэд йовж одна. ²⁷⁻²⁸ Түүг унтад серэд бээтл экн экләд урһна. Тәрәнэ экн һазрт яһж урһжахинь тер медхш. Өдр ирвэс экн үндслэд, көк ишнь һазрас бултаһад урһна. Урһмл ноһарад, буудя толһална. Буудян толһа чидл авч урһна. ²⁹ Буудя болсн кемлә күн хадуран авч ирэд хадна, – гиж Исус немв.

Горчсин экнэ туск үлгүр

³⁰ Исус цааранднь келж өгв:

– Бурхна Йосиг бас юунла дүнцүлж болхмб? Ямаран үлгүр олж келхмб? ³¹ Бурхна Йосн горчсин экн мет. Горчсин экн цугтаһаснь бичкн эсий? ³² Болв түүнэс урһсн урһмлын ацмуднь шовуд үүрэн ясж чадм дүнгэ зээтэ болна.

³³ Тиигж эмтн ухандан тодлж авдгар Исус үлгүр орулж сурһдг бээж. ³⁴ Үлгүр угаһар, Исус әмтиг сурһдмн биш. Сурһульчнртан болхла үлдәж авад, тер үлгүрмүдөн цөөлһж өгдмн.

Исус шүүн сальк номһрулж бээнэ

³⁵ Асхн харһһурж йовтл Исус сурһульһнртан:

– Нур һатлад йовхмн, – гив.

³⁶⁻³⁷ Соңсжасн улсан үлдэчкэд, сурһульһнрнь Исусин суусн оңһцар көвөһэс усчад һарв. Теднлэ хамдан талдан оңһцс усчв. Генткн шүүн салькн көдлв, ик дольганд оңһц цокгдад, усар дүүрв. ³⁸ Исус болхла оңһцин сүл талнь дер дерләд кевтэд, унтж одж. Сурһульһнрнь Терүг серүлэд:

– Багш! Бидн чивжәнэвидн! Танд йилһл уга болж бээнү?! – гицхэв.

³⁹ Исус босад шүүн салькиг уурулад, нуурин уснд:

– Тагчг бол, тогтн! – гиж закв.

Тер дарунь салькн номһрад, нур тогтнв.

⁴⁰ – Юунас ээсмт? Тадн ода күртл иткл уга бэнт? – гиж сурһульһнрасн сурв.

⁴¹ Теднь сүрдэд, нег-негн талан хэлэцхэв:

– Салькн усн хойрт Эн зэрлг болна, теднь үгинь соңсна. Кен гидг күнв эн? – гицхэв.

Исус хар сәкүсдт эзлгдсн кү эдгәж бээнэ

5 Нур һатлад, тедн Геразин гидг нертэ һазрур ирцхэв. ² Исусиг оңһцасн буухлань өмнэснь үксн кү оршадг хадын көндөһэс хар сәкүснд эзлгдсн нег күн гүүж һарч ирв. ³ Өмтн терүг цевлдгән уурсн учрар тер күн оршалһна һазрт бээдг болсмн. ⁴ Кедү дәкж һар-көлинь цевлсн бийнь тер күн цевән таслад гүүдг сәнж. Нег чигн күн энүг тогтнулж чаддго бээсмн. ⁵ Эн күн өдр-сө уга уул заагар йовад, үкәрин һазр эргэд, му дууһар хээкрэд, махмудан чолуһар цокад йовдг сәнж.

⁶⁻⁷ Исусиг үзн тер күн гүүж ирэд сөгдж:

– Бурхна Көвүн, нанас Танд юн кергтэ? Бурхна нерн деерэс суржанав, бичэ намаг зоваһит! – гиһэд чаңһар хээкрж.

⁸ – Хар сәкүсн, һар эн күүнэс! – гиж Исус заксн төлэд тер күн тийгж келсмн.

⁹ – Нернчн кемб? – гиж Исус сурв.

– Мини нерн Түмн, юңгад гихлэ, мана то олн, – гиж тернь хөрү өгв.

¹⁰ – Мадниг эн ормас бичэ көөхнтн! – гиһэд тедн ээрцхэв.

¹¹ Уулын өөр идшлж йовсн кесг эзнэ хахас йовж.

¹² – Исус, маднд эн хахас дотр орх зөв өгит? – гиж хар сэкүсн сурж.

¹³ Исус зөв өгч. Хар сэкүсд тер гемтэ күүнэс харад, хахасиг эзлж. Тер дарунь хойр миңн шаху хахас гүүлдэд, эрг деерэс уснд унад чивж одж. ¹⁴ Хаха хэрүлчнр гүүһэд, эргндк балһсн болн хошмудын әмтнд юн учрсинь келж. Олн әмтн юн болсинь хэлэхэр ирж. ¹⁵ Тедн Исусин өөр цуглрад, түмн хар сэкүснд эзлгдсн күн хувц өмсчксн ухата-сегәтә суусинь үзэд, дегд икәр сүрдж. ¹⁶ Хар сэкүстә күүнлә болн хахасла учрсиг үзсн әмтн цугинь наадксдан келж өгч.

¹⁷ Тиигхлә тер назрин әмтн Исусиг тендәс нарч йовтха гиж сурж.

¹⁸ Исусиг онһцд орад суухлань, хар сэкүсдәс сулдсн күн:

– Таниг дахч болхий? – гиһэд сурж.

¹⁹ Болв Исус зөв өгсмн биш:

– Герүрн одад, Деед Эзн чамд ю кесинь, чамаг яһж хээрлж авсинь төрл-садндан келж өг, – гисмн.

²⁰ Эдгсн күн Декапол назр орад, әмтнд Исусин тускар келәд йовж. Терүнә келсн үгинь сонссн әмтн, икәр өврәд алң болж.

Яирин күүк әмдрүлһн болн гемтә күүкд кү эдгәлһн

²¹ Исусиг онһцар нур натлад хәрү ирхләнһ, өөрнһ нуурин көвәд дала улс цуглрад хурж. ²²⁻²³ Тедн дунд бәәсн хурлын толһач, Яир, Исус тал өөрдәд, көлднһ мөргж:

– Мини күүкм әрә әмтә бәәнә. Күүкм әмд үлддгәр ирәд, деернһ харан тәвәд эдгәһит? – гиж ээрәд сурж.

²⁴ Исус терүнлә йовв. Ардаснһ олн әмтн дахв. Әмтн дегд олн болад дарцв.

²⁵ Әмтн дунд арвн хойр жилин туршт цусн хардг гемтә күүкд күн йовж. ²⁶ Тер күүкд күн кесг олн әмчнрт бийән үзүләд, бәәсн мөнгән цугинь нарһж. Зуг гемнһ эдгх биш улм икдж. ²⁷ Исусин тускар күүкд күн урднһ соңсж йовж. Тегәд ардаснһ өөрдж одад, хувцнднһ харан күргж.

²⁸ «Кемр хувцна хормаднһ харан күргхлә, дарунь эдгхв», – гиһәд тер дотран ухалж. ²⁹ Цусн хардг гемнһ тер дарунь уурч. Күүкд күн эдгсән медж. ³⁰ Исус чигн Терүнәс күн күч авад эдгсинь дарунь медж.

– Кен Мини хувцнд харан күргв? – гифэд ардан хэлэж.

³¹ – Танд харан кен күргв гиж юнгад сурж бөөхмт? Тана ардас олн күн дарцж йовналм! – гиж сурһульчнрнь сурцхав.

³² Исус цуг олн әмтиг эргж хэләһәд, кен харан күргсинь медж авхар седв. ³³ Юн болсинь медсн күүкд күн әәһәд, чичрн йовж өөрдж ирәд, кәлдннь сөгдәд, цугинь келж өгв.

³⁴ – Күүкн минь, чини итклчн чамаг эдгәв! Энүнәс хооран төвкнүн, әрүл-менд йовж йов! – гиж Исус келв.

³⁵ Тер зуур цаг удж одв. Яирин герәс:

– Күүкн өнгрж одв. Багшиг бичә үүмүл, – гисн зәңг ирв.

³⁶ Исус түүг төртән авл уга хурлын толһач Яирт:

– Бичә ә, итк, – гив.

³⁷ Пётр болн Яков Йохан ах-дү хойрас талдан кү Бийләһән дахулл уга Исус йовв. ³⁸ Яирин герүр орхла, әмтн үүмәтә, зовлң-та бөөцхәж, оркрад уульжасн ә сонсгдж. ³⁹ Исус орж ирн:

– Яһад үүмжәхмт? Юнгад уульжәхмт? Күүкн өнгрсн уга, зуг унтж кевтнә, – гихләннь, ⁴⁰ әмтн Исусар наад бәрәд инәлдцхәв. Исус цугинь һазаран һартха гив. Бийнь күүкнә эк-әцктә болн эврәнннь һурвн сурһульчнртаһан, күүкнә кевтсн хораһур орв. ⁴¹ Күүкнә һаринь авад Исус:

– Талита кум! – гив. (Тернь күүкн бос гидг арамейин келнә үгмүд.)

⁴² Тернь босад йовв. (Күүкн арвн хойрта сәнж.) Цугтан икәр өврцхәв. ⁴³ Исус эн өврмжтә йовдлын тускар, әмтнд бичә келтхә гиж закв. Күүкнд болхла хотынь уулһтха гив.

Исус төрскн балһс оржана

6 Тендәс цааранднь йовад, Исус сурһульчнртаһан төрскн балһсурн ирв. ²⁻³ Бемб өдр Исус хурлд ном сурһв. Терүг сонссн әмтн икәр өврцхәв:

– Альдас иим цецн уха Эн авсн болхв? Эн юн болхв? Яһж Эн өвәрц юм кедг болхв? Эн эгл модч күн эсий? Эн Марийин көвүн, Яков, Йосип, Йуда болн Шимона ахнь бөөнәлм. Мана өөр Энүнә дү күүкдннь чигн сууналм. Тегәд Исусиг һәәләд, Назаретин улс Терүнд итксн уга.

⁴ – Әәлдәчиг күндлдго һазр уга. Зуг төрскн һазртнь, гертнь болн өрк-бүлдннь әәлдәчиг әәлдәчд тоолдмн биш, – гиж Исус теднд келв.

⁵Тенд Исус өвөрц юм һарһж чадсмн биш. Зуг цөөкн күн деер һаран тэвэд, тедниг эдгэж. ^{6[a]}Назаретин эмтн иткл уга бә-эснднь, Исус алң болв.

Исус арви хойр сурһульчнр илгәнә

^{6[b]}Тегәд Исус Назаретин эргн шидр бәэсн хотдудар йовад, Сән Зәнҗ цөөлһв. ⁷Арви хойр сурһульчнран чигн дуудж авад, хошадар илгәв. Тедндән хар сәкүсдиг көөж һарһдг йос өгв. ⁸⁻⁹Исус теднд иигж закв:

– Бийләһән түшх тайгас талдан юм бичә автн. Идх хот-хол, сольж өмсх хувц-хунр, түңгрцг чигн, мөңг чигн бичә автн, зуг кәлдән буршмг өмстн. ¹⁰Нег хотнас һарч йовтлан түрүн олж авсн бәэрән бичә сольтн. ¹¹Кемр күн тадниг герүрн орулж эс авхла, тадна келсиг эс соңсхла, тер ормас һарч йовад, хормаһиннь тоорминь сажчктн. Тер темдг теднә гемин герч болж һарх.

¹²Тегәд сурһульчнрнь, килнцтә жирһлән үлдәтн гиж әмтнд келхин төлә һарад йовцхав. ¹³Тедн кесг улсас хар сәкүсдиг кө-өж һарһад, гемтә әмтиг оливин тосар түркәд эдгәв.

Уснд кирслдг Йохан яһж алгдсна тускар

¹⁴Исусин туск зәнҗ олн әмтн дунд тарж соңсгдв. Тер учрар Херод хан Терүнә тускар соңсж. Зәрмнь Әнүг уснд кирслдг Йохан әмдрж ирәд, өвөрц йовдлмуд һарһж бәәнә гиж тоолж. ¹⁵Зәрмнь Исусиг Элья гиж сансмн. Зәрмнь болхла Әнүг кезәнк әәлдәчнрлә әдл әәлдәч гисмн. ¹⁶Херод хан терүг соңсад:

– Нанар толһаһан тәэрүлсн Йохан әмдрәд ирсн билтәл, – гихәд ухаһан туңһаж.

¹⁷⁻¹⁸Херод хан эврәннь Пилип дүүһиннь авалиг, Херодидаг, авсмн. Йохан тер йовдлынь бурушаһад:

– Дүүһиннь гергнлә бәәх чамд зөв уга, – гиж оньдин келдг бәэсмн.

Херод хан, терүг түүрмд суулһсмн. ¹⁹Терүнәс авн Херодида Йоханд дурго болад, терүг алх ирлцәтә учр хәәһәд, олж чадсмн биш. ²⁰Херод хан Йоханыг чик седклтә, Бурһна күүһинь медәд терүнәс әәв. Тер учрар Херод Йоханыг алж уга. Йохана келсн үгинь таасад, Херод соңсдмн. Зуг, тер үгмүдин утхнь, терүнд амр өгдмн биш. ²¹Аш сүүлднь, Йоханыг алх арһ учрж. Херод хаана һарсн өдрнь болж. Хан нәр кеһәд, нойдуд, цергин ахлачнр болн

Һалильян байн улсиг дуудж. ²²Тер нээрт Херодидин күүкн йир сөөнөр биилж. Херод хаанд болн гиичнрт күүкнэ би дегд икэр таасгдж. ²³Хан икэр таасад, күүкнд:

– Ю сурнач, сурсичн күцәнэв! Орн-нутгин өрәлинь чигн өгнөв, – гиж андһарлсмн.

²⁴Күүкн гүүж одад, экәсн селвг сурж.

– Уснд кирслдг Йохана толһаһинь сур, – гиж экнь закж.

²⁵Түдл уга күүкн хаанур одад:

– Эрк биш уснд кирслдг Йохана толһаһинь тәвүр деер авхулж ас, – гиж сурв.

²⁶Хан дегд икэр гейүрв. Зуг күүкнэ сурсиг бурушал уга, гиичнрин өөр өгсн үгән күцәх күн болад ²⁷ялчан илгәһэд, Йохана толһа тәэрж авч иртхә гив. ²⁸Түүрмд суусн Йохана толһаһинь тәэрэд, тәвүр деер ялчнь күүкнд авч ирж өгв. Күүкн терүгинь экдән өгчкв. ²⁹Йохана сурһульчнрнь энүнә тускар соңсад, цогцинь авад оршав.

Исус тавн миңһн күцадхсна тускар

³⁰Исусин апостолмуд хәрү ирэд, ямаран керг күцәсэн болн ямаран ном әмтнд сурһсан Терүнд келж өгцхәв.

³¹– Нег ағһ һазр олж авхмн, тенд тадн невчк амрхт, – гиж Исус теднд келв.

Өөрнь дегд оһн күн цуглрад, хот чигн уудг арһ уга болхлань, Исус тиигж келсмн. ³²Оңһцдан сууһад, ағһ һазр орад тедн йовцхав. ³³Болв оңһцд сууһад йовсинь үзэд, әмтн ардаснь усна көвәһәр гүүлдэд, теднәс түрүлж ирж. ³⁴Исус оңһцасн бууһад, оһн әмтн эрг деер Бийинь күләжәсинь үзж. Оһн әмтн хөөч уга хөд мет бәәхинь Исус үзэд, теднд санань зовад, дала юм сурһв. ³⁵Асхн, нарн сууж йовтл, Исусин сурһульчнрнь өөрдж ирэд:

– Ора болж одв, әнтн эжго һазр. ³⁶Әмтиг йовулх кергтә. Эргндк хотдуд орад, идх хотан хулдж автха, – гицхәв.

³⁷– Тадн асртн, – гиж Исус келв.

– Цуг әмтнд күрх өдмг бидн хулдж авх зөвтәви? Тедү мөңг олхин төлә маднд доһан сар шаху көдлх кергтәлм, – гиж сурһульчнр келцхәв.

³⁸– Кедү кемжән өдмг үлдсинь медәд иртн, – гиж Исус закв.

– Тавн бүкл өдмг болн хойр заһсн, – гиж тедн хәрү өгцхәв.

³⁹ Исус эмтиг баг-багмудар ноһан деер суулһтха гив. ⁴⁰ Цугтан тэвәһәд, зууһад күн болад зергләд сууцхав. ⁴¹ Исус өдмг заһс хойриг авад, теңгр тал хөлөһәд, Бурхнд ханлт өргв. Тиигчкәд өдмгиг зүсм-зүсмәр хуһлад, сурһульчнртан өгв, теднь әмтнд түгәв. Хойр заһсиг бас тиигв. ⁴² Цугтан идәд цадв. ⁴³ Хотын үлдл цуглухла, арвн хойр савар дүүрң хот үлдж. ⁴⁴ Хот идсн әмтиг тоолхла, зуг залу улсин тонь тавн миңһн күн болв.

Исус усн деегүр йовж йовна

⁴⁵⁻⁴⁶ Дарунь Исус сурһульчнртан, оңһцар нур һатлад, Бетсәд гидг һазр ортха гив. Бийнь әмтән йовулхар үлдв. Әмтиг йовсна хөөн өөдм һазрт һарад, Бурхнд мөргв. ⁴⁷ Харһу сө сурһульчнрнь оңһцарн нуурин тал дунд күрв. Исус һанцарн нуурин көвәд үлдв. ⁴⁸ Сурһульчнран салькна өмнәс хөөвдәд көшжәхинь үзәд, Исус өр цәәхин өмн усн деегүр тедн тал йовв. ⁴⁹ Оңһциг күцәд давж йовтлнь сурһульчнрнь үзәд, ки үзгдл гиж медәд, йир икәр сүрдәд, хәәкрцхәв.

⁵⁰ – Бичә әәтн! Зөргтә болтн! Әнтн Бив! – гиж Исус теднд дууһан өгв.

⁵¹ Исусиг оңһцд орад суусна дарунь салькн тогтнж одв. Сурһульчнрнь икәр алң болцхав. ⁵² Тедн хату зүрктә бәәсн төләдән уханасн ода күртл өдмгин туск өвәрц йовдлыг медж чадл уга бәәцхәж. ⁵³ Нур һатлад, эдн Генесәрет гидг һазрт ирәд бууһад, оңһцан бооцхав. ⁵⁴ Әдниг оңһцасн буухлань, тер һазрин әмтн Исусиг үзн таньв. ⁵⁵ Зәрмнь гүүлдәд, Исус ирв гисн зәнг тарав. Эргндк хотдудас цуг әмтн күнд гемтә улсиг кевтсн девскртәһинь авч ирв. ⁵⁶ Альд, ямаран балһсд, хотдар Исус эс йовв чигн – делгүдән күнд гемтә улсиг әмтн хурдг ормд авч ирцхәдмн. Тедн Исусин хувцна хормаднь болв чигн һаран күргх зөв эрәд сурдмн, һаран күргснь – эдгж оддмн.

Бурхна зааврмудын чинрнь ик

7 Нег дәкж Ерусалимас паршмуд болн закана багшнр ирәд, Исусин өөр цуглрцхав. ² Исусин сурһульчнрин зәрмнь Мошен закаһар һаран уһал уга хот ууж бәәсинь тедн үзж.

³ Өвкнрин заңшалар болхла, цуг евреймуд болн паршмуд хотан уухиннь өмн һаран тохнятаһар уһах зөвтә бәәсмн. ⁴ Базрас ирчкәд, һаран уһал уга хот уудго сәнж. Терүнәс талдан чигн

заңшал күцэдг бээсмн: ааһ-шаңһан, хээсэн, зесэр кесн саван болн ширәһән уһацһадмн.

⁵Тегэд паршмуд болн закана багшнр Исусас сурцхаж:

– Тана сурһульчнртн өвкнрин заңшалан юнгад мартж бә-
эхмб? Һаран уһал уга юнгад хот ууж бәэхмб?

⁶⁻⁷ – Әәлдөч Әшьян дегртг таднла әдл хойр чирәтә улсин тус-
кар иигж бичәтә бәәнә: «Эн улс хоосн амарн Намаг күндлнә.
Теднә зүркнә Нанас хол бәәнә. Әдн күүнә ухалж һарһсн номиг
Бурһна ном гиж дасһна. Әднә сөгдлһн юмн биш». ⁸Тадн Бурһна
заавриг мартад, әмтнә ухалж һарһсн заңшалар бәәнәт. ⁹Әмтнә
һарһсн заңшалар бәәхәр седәд, тадн Бурһна заавриг сольжит!
¹⁰Моше таднд иигж келлә: «Әк эцк хойрин күндл». Бас «Әк эцк
хойран му келсн күн үкх зөвтә» – гисн. ¹¹Тадн болхла: «Әк эцк
хойрт өгх белгәрн Бурһнд бәрц бәрчкләв» – гисн уха әмтнд заа-
жанат. ¹²Тер номарн тадн әмтиг эк-эцкән күндлдгинь уурулж
бәәнәт. ¹³Сурһжах заңшаларн тадн Бурһна Үгиг уга кежит. Тал-
дан чигн түүнлә әдл кесг юм кежит, – гиж Исус келв.

¹⁴Исус оln әмт цуглулад келв:

– Мини келсиг соңсад медж автн: ¹⁵Күүнә дотр орсн юмн кү-
үг бузрдулшго. Зуг күүнә зүркнәс һарчах юмн күүг бузрдулхмн.
¹⁶Соңсар седсн – соңстн!

¹⁷Герт орхларн келсн үгиннь утхинь цәәлһж өгтн гиж, сур-
һульчнр Исусас сурв.

¹⁸ – Тадн бас ода күртл юм медж авад угайт? Күүнә дотр орсн
юмн күүг бузрдулшго. ¹⁹Юнгад гихлә, тер орсн юмн күүнә
зүркнд орж бәәхш, зуг күүнә геснд орад, һарч одна. (Терүгәрн
Исус ямаран болв чигн хот цевр гиж зәрлв.) ²⁰Зуг күүнә зүрк-
нәс һарсн юмн күүг бузрдулна. ²¹⁻²²Күүнә зүркнәс му ухата юмн
һарна: аля келһн, хулха келһн, кү алһн, күүнә авальта дерән
негдүллһн, ховдг седкл зүүлһн, һар санһн, худл келһн, ичр уга
йовдл һарһлһн, үлү үзлһн, кү му келһн, деегүрдлһн, һәрһллһн.
²³Цуг эн хорта йовдл күүнә дотрас һарад, күүг бузрдулна, – гиж
Исус хәрү өгв.

Исус буру номта күүкд күүнд дөң болв

²⁴Һалильяс һарч йовад, Исус Тир гидг балһсна нег герт ирж.
Нег чигн күүнд бийән эс медүлхәр седсн бийнь чадсмн биш.
²⁵Исус ирв гисн зәңгиг нег күүкд күн бас соңсж. Энүнә күүкинь

хар сәкүсн ээлж. Күүкд күн ирэд, Исусин көлд сөгдэд, күүкинь эдгэтхэ гиж сурж. ²⁶ Тер буру номта күүкд күн Сирий һазрин Поник әәмгин күн бәәж.

²⁷ – Түрүлэд Би бичкн күүкд цадхх зөвтэв. Күүкдәсн өдмг булаж авад, нохаст өгч болшголм, – гиж Исус күүкд күүнд келж.

²⁸ – Деед Эзн, тернь тиим! Болв ширэ дор кевтсн нохас чигн күүкдәс үлдсн үлдл иднәлм, – гиж хәрү өгв.

²⁹ – Тиим хәрү өгсн төлэдән йов, хар сәкүсн чини күүкнәсчн һарч одв, – гиж Исус келв.

³⁰ Күүкд күн хәрж ирэд, орн деерән кевтсн үрән үзв. Хар сәкүсн түүнәс һарч одж.

Исус дүлэ кү эдгәв

³¹ Тир балһснасн һарад, Сидон балһсар дәврэд, Исус Декапол һазр талк Һалилья нуурин көвөһүр ирв. ³² Тенд Исус тал тодр-хаһар келж чаддго болн дүлэ кү дахулж авч ирэд, һаран күргэд эдгэтхэ гиж сурцхаж. ³³ Исус терүг хооран авч һарад, хойр чикнднь һариннь хурһан орулв. Нульмчкад, тер күүнә келнднь һар күрв. ³⁴ Дарунь Исус деегшән хэләчкәд саналдад:

– Эфата! (тернь секгд гидг арамейин келн үг).

³⁵ Тер дарунь дүлэ күн соңсдг болв, тодрхаһар эклэд келв. ³⁶ Исус эн өвәрц йовдлын тускар бичә күүнд келтхә гив. Зуг ке-дү бичә келтхә гисн бийнь әмтн зогсл уга, нег-негндән келәд йовцхаж.

³⁷ – Энүнә кеһәд йовсн юмн йир сән, дүлэ улс соңсдг болна, келн уга улс келдг болна, – гиж әмтн ик өврмж кеж, хоорндан күүндцхәж.

Дөрвн миңн кү цадхлн

8 ¹⁻² Тер цагт Исусин өөр дәкн олн күн цуглрж ирв. Эднд иддг хот уга болж. Исус сурһульчнран дуудж авад:

³ – Эн әмтнд Би санаһан зовжанав. Һурвн өдрин дуусн бий-ләһән авсн хотан чилтл эдн Мини өөр бәәцхәв. Эдниг герүрнь хәрүлхлә, харһнад, хаалһан чигн дааж чадшго. Әмтнә зәрмнь ик хол һазрас ирцхәж, – гиж келж.

⁴ – Иим әжго һазрт альдас бидн тиим дала өдмг олж авхмб? – гиж сурһульчнрнь келцхәв.

⁵ – Кедү кемжэн өдмг бээнэ? – гиж Исус сурв.

– Долан бүкл өдмг, – гисн хэрү сонсв.

⁶ Исус эмтиг суутха гив. Дарунь Бурхнд ханлт өргэд, тер өдмгэс хуһлад, сурһульчнртан өгв, теднь эмтнд түгэв. ⁷ Цөөкн захсн чигн олдв. Терүг бас Исус Бурхнд ханлт өргэд, түгэтхэ гив. ⁸ Удл уга цугтан цадв. Эмтн цадсна хөөн бас чигн долан савар дүүрң хот үлдв! ⁹ Хот уусн цуг эмтнэ тонь – дөрвн миңн шаху күн болв. ¹⁰ Исус эмтиг герүрнь тэвчкэд, онһид сууһад, сурһульчнртаһан Далманута гидг һазр орв.

Онц темдг сурһн

¹¹ Тенд паршмуд Исусур өөрдж ирэд, зүтквр эклж. Бурхна онц темдг үзүлтхэ гиж тедн Исусас некж.

¹² – Яһад эдн онц темдг некдг болхв? Нег чигн онц темдг эн цагин улст үзүлшгов гиж Би танд үнэр келжэнэв, – гихэд гүүнэр саналдж келв.

¹³ Исус тедниг үлдэхэд, онһид сууж авад, нур һатлад йовж одв.

Паршмудын болн Херодын экнэс болһаж йовтн

¹⁴ Сурһульчнрнь цугтаднь күрх өдмг авч һархан мартчкж. Онһид дотр негхн бүкл өдмг бээж. ¹⁵ Тер зуур Исус саглулж үг келж йовсмн:

– Тадн паршмудын болн Херодын экнэс болһаж йовтн.

¹⁶ Сурһульчнрнь хоорндан:

– Өдмг уга болсн төлэд Тер тиигж келв, – гиж күүндцхэв.

¹⁷ Исус эдниг ю келжэхинь медэд:

– Юнгад өдмг эс авсндан зовжахмт? Ода күртл юм медэд уга болвзат? Зүркнтн төмр-болд болж одсн болвза? ¹⁸ Нүдтэ бийнь – үзл уга, чиктэ бийнь – сонсл уга бээхмт? Тодлж авсн угайт? ¹⁹ Тавн зүсм өдмгиг тавн миңн күүнд хувасн цагла кедү сав өдмгин үлдл тадн цуглулж авлат? – гиж сурв.

– Арвн хойр, – гиж сурһульчнрнь хэрү өгв.

²⁰ – Долан өдмгэр дөрвн миңн кү цадхахт, кедү сав хот үлдлэ? – гиж Исус сурв.

– Долан, – гижхэв.

²¹ – Тиигсн бийнь юм медж авсн угайт? – гиж дөкн Исус сурв.

Сохр кү эдгэлһи

²² Бэтсадт ирэд бууцхав. Исус тал сохр кү көтлж авч ирэд, харан күргтхэ гihэд эрцхэж. ²³ Исус сохр күүг хараснь көтлэд, хотнас авч харад, нүднднь нульмчкад, терүнэ толһа деер харан тэвэд:

– Юм үзжәнчи? – гиж сурв.

²⁴ Тернь эргндән хэләһэд:

– Йовсн әмт үзжәнәв: әмтн нанд модд болж үзгджәнә, – гиж келв.

²⁵ Исус дәкн терүнә нүдн деер харан тэвв. Тернь дәкәд эргндән хэләхлә, нүднднь харан орж. Ода тер күн тодрхаһар юм үздг болв. ²⁶ Исус терүг герүрнь хәрүлэд:

– Ән хотнур хәрү бичә ор, – гив.

Пётр Исусиг Христост тоолж бәәнә

²⁷ Исус сурһульчнртаһан Һалильяс харад, Пилипин Кесәрья гидг һазрин кесг хот орв. Зууран Исус теднәс:

– Олн әмтн Намаг кенд тоолжана? – гиж сурв.

²⁸ Сурһульчнрнь:

– Зәрмнь Таниг уснд кирслдг Йохан гинә. Зәрмнь – Эльяд тоолжана. Зәрмнь – хуучна әәлдәчнрин негнь гинә, – гиж хәрү өгв.

²⁹ – Тадн Намаг кенд тоолжанат? – гихлә.

Пётр:

– Та Бурхна илгәсн Аврач, – гив.

³⁰ Исус энүнә тускар күүнд бичә келтхә гив.

Исусин үклин болн әмдрлһнә тускар

³¹ Исус сурһульчнртан:

– Би, Күмни Көвүн, дала зовлң үзхв. Толһачнр, ах гелнгүд болн ном цәәлһәчнр Намар һә кеһәд алх. Болв һурвдгч өдртнь Би әмдрхв, – гиж келв.

³² Энүнә тускар Исус илднь келж өгв. Пётр Исусиг хооран дуудж авад хәрүцв. ³³ Исус сурһульчнр талан хәләчкәд:

– Эрлг, әрл цааран! Чи Бурхна санаһар биш, әмтнә санаһар бәәнәч, – гиж келв.

³⁴ Дарунь Исус сурһульчнран болн талдан әмтиг дуудж авад келв:

– Намаг даххар седсн күн эврәннь хаалһан үлдәһәд, кирсән авад, бийм дахтха. ³⁵ Юңгад гихлә, әмән хармнсн күн, әмән геех. Зуг Мини төлә болн Сән Зәңгин төлә әмән өгсн күн – әмән харсж аврх. ³⁶ Делкә эзлж авад, әмән геесн күн ямаран олзта үлдхмб? ³⁷ Эврәннь әмән күн юһар хулдж авхмб? ³⁸ Эн килнцтә болн Бурхнд иткдго улс Намаг медхшв гихәд, Мини келсн үгәс ичхлә, тер улсас Би чигн Эцкиннь туурмжд элчнрән дахулж ирхләрн, әдниг медхшв гихәд ичхв.

9 – Би үнәр келжәнәв, эн зогсжасн улсин зәрмнь Теңгрин Йосн ирәд, күчән автл үкл үзшго, – гиж Исус аш сүүлдн келв.

Исусин хуврлһн

² Зурһан өдр давсна хөөн Исус Пётр, Яков, Йохан һурвиг дахулад, уул давшв. Уул деер сурһульчнриннь нүднд Исус генткн хуврж одв. ³ Энүнә хувцнь уһачксн цаһан өңгтә хувцнас цаһан болж одв. ⁴ Дарунь Элья Моше хойр үзгдв. Тедн Исусла күндснь медгдв. ⁵ Пётр ю келхән әс медсн учрас:

– Багш, энд маднд дегд сән, Танд, Моше, Элья һурвнд һурвн сег татхмн болвза? – гиж Исуст келв.

⁶ Яһад гихлә, тер ю келхинь медсн уга. Учрнь: тедн һурвн дегд икәр сүрдцхәв.

⁷ Дарунь үүлн әдниг бүркчкв. Үүлн дотрас: «Энтн хәәртә Көвүн Мини, Энүнә үгинь соңстн!» – гисн дун соңсгдв. ⁸ Тиигхлә сурһульчнрнь төгәлдән эргж хәләһәд, Исусас талдан кү үзж уга. ⁹ Эн үзсн юман Күмни Көвүн үкәд әмдртл бичә күүнд келтхә гисн зәрлг, Исус эн сурһульчнртан уулас бууж йовад өгч. ¹⁰ Энүнә тускар теднь талдан улст келж уга, зуг: «Үкәд әмдрхв» – гисн үгин утхинь медж авхар седәд, хоорндан күүндж. ¹¹ Эн сурһульчнрнь Исуст иим сурвр өгч:

– Элья түрүлж ирх зөвтә гиж юңгад ном цәәлһәчнр келцхәдв?

¹² – Чик, Элья түрүлж ирәд, цуг юминь белдх зөвтә. Бурхна Бичгт: «Күмни Көвүн дала зовлң үзәд дорацулгдх?» – гиж юңгад бәәхмб? ¹³ Элья чигн ирләлм, терүнд әмтн эврәннь дурарн кесн бәәнәлм. Тиигж учрх зөвтә юмн Бурхна Бичгт бичәтә билә, – гисн хәрү сурһульчнрнь Исусас соңсв.

Исус гемтэ көвүг эдгэжэнэ

¹⁴⁻¹⁵ Хэрү ирэд тедн иим юм үзв: теднэ үүрмүдлэ закана багшнр зүткж бээцхэж, хажуднь оln эмтн сонсад зогсж. Исусиг үзчкэд, эмтн өврмж кеһэд гүүһэд тосв.

¹⁶ – Юуна тускар зүткжэхмт? – гиж Исус сурв.

¹⁷⁻¹⁸ Цуглрсн улсас негнь:

– Багш, би Танур көвүһән авч ирлэв. Көвүһим хар сәкүсн эзлэд, келн-амн уга кечкв. Хар сәкүсн энүг икәр зована: һазруп авад шивнэ – көвүн харһцад унна, амнасьн көөсн һарад шүдән хәврнэ, бәэсн бийнь менрж одна. Би Тана сурһульчнриг көвүнәсм хар сәкүс көөж һарһтха гиж сурлав, зуг эдн чадсн уга, – гиж келв.

¹⁹ – Сүзг уга улс! Кезэ күртл Би таднла бәэхмб? Кедү дәкч Би тадниг тесхмб? Көвүг нааран авч иртн! – гив.

²⁰ Көвүг авч ирв. Исусиг үзчкэд, хар сәкүсн түүнэ шүрүсинь татулв, амнасьн көөсн һарад, көвүн харһцад унв.

²¹⁻²² – Көвүнчнь кезэ эклж гемтв? – гиж Исус сурв.

– Бичкнәсн авн. Хар сәкүсн энүг һалд чигн, уснд чигн әмнь авхар седәд, авч шивнэ. Буйн болтха, чадхла, хәэрлэд нөкл болхнтн? – гиж эцкнь эрв.

²³ – Чадхла гисн үг юн болжахмб? Итксн күн ю болв чигн чадх зөвтәлм, – гиж Исус келв.

²⁴ – Иткжәнәв! Итклм батрулыт! – гиһәд хәәкрәд, эцкнь сурж эрв.

²⁵ Әмтн олар цуглрж бәәхинь үзәд:

– Күүг сонсдо, келдо болдгар кегүлдг хар сәкүсн, һарч әрл эн көвүнәс, әнүнә дотр дәкч ордг болвзач гиж Би чамд закжанав! – гиж Исус закв.

²⁶ Хар сәкүсн хәәкрәд, көвүнә шүрүсинь татулад һарч одв. Көвүн әмн уга күүнлэ әдл кевтв. Хурсн әмтн терүг үкж одв гиһәд шимлдцхәв. ²⁷ Исус өөрдж одад, көвүг һараснь авад босхв. Көвүн босад зогсв. ²⁸ Исусиг герүр орхла, сурһульчнрнь әмтнәс онц үлдәд:

– Бидн тер хар сәкүсиг юнгад әс көөж чадсмб? – гиж сурв.

²⁹ – Тиим хар сәкүсдиг зальврж әс көөхлә, талданар көөж болшго, – гиж хәрү өгв.

Исусин үклин болн амдрлһнэ тускар

³⁰ Исус сурһульчнртаһан бөөсн һазрасн һарад, Һалилья һаз-
рар дэврэд йовв. Исус йовсн хаалһан әмтнд медүлл уга бөө-
хәр седж.

³¹ – Намаг, Күмни Көвүг, әмтн бәрүлж өгөд алулх болв һурв
хонад Би әмдрхв, – гиж Исус сурһульчнран сурһв.

³² Сурһульчнрнь Энүг юуна тускар келжәхинь медсмн биш.
Сурхар седв чигн әәһәд сурж уга.

Түрүцкнь кен болхө?

³³ Исус сурһульчнртаһан Капернам балһснд ирж:

– Нааран йовж йовад тадн хоорндан юуна тускар зүтквт? –
гиһәд Исус герт орхларн сурһульчнрасн сурж.

³⁴ Тедн дундас хамгин алдрнь кен болхв гисн зүтквр һарсн бө-
әж. Тегәд әмәһәд сурһульчнрнь тагчт бөөж. ³⁵ Исус сууһад, арвн
хойр сурһульчнриг дуудад:

– Түрүцкнь болхар седснь – сүүлцкнь болад, наадксиннь
зарцнь болтн, – гиж Исус келв.

³⁶⁻³⁷ Исус бичкн үриг авад, тедн дунд зогсав.

– Бичкн үриг Мини нернә төлә орулж авснь Намаг орулж авх,
Намаг авснь Намаг йовулсинь орулж авх, – гиһәд бичкн үриг
теврәд келв.

Маднла эс сөрүцснь – маднла бәәхнь мөн

³⁸ Йохан иигж Исуст келв:

– Багш! Бидн Тана нерн деерәс хар сәкүсдиг көөжәсн кү үз-
ләвидн. Бидн терүг хөрәд зогсалавидн, юңгад гихлә, тер маднла
йовхш, – гиж Йохан Исуст келв.

³⁹ – Бичә хөртн. Мини нерн деерәс өвәрц юм һарһсн күн На-
маг тер дарунь му келж чадшго. ⁴⁰ Маднла эс сөрүцснь – маднла
бәәхнь мөн. ⁴¹ Мини нер зүүжәх таднд уух ус өгсн күн ачан
геешго. ⁴² Эн Нанд иткжәх бичкдүдин негинь килнцд уңһасн
күүнд күзүндән теермин чолута тенгст хайгдсн деер болх. ⁴³ Кемр
тадна һартн килнцтә үүл һарһхла, һаран тәәрчктн. Хойр һарта-
һан мөңк һалд тусснд орхнь өрәсн һартаһан Тенгрин Йоснд орсн
деер болх. ⁴⁵ Кемр тадна көлтн килнцд уңһахар седхләнь көлән

тээрчктн. Хойр кэлтэһэн мөнк һалд хайгдснд орхнь өрәсн кэлтэһэн мөнк жирһлд орсн деер болх. ⁴⁷Кемр нүднтн тадниг килнцид унһахар седхлэнь нүдән сохлчктн. Хойр нүдтэһэн мөнк һалд тусснд орхнь нег нүдтэһэн Бурхна Йоснд орсн деер болх. ⁴⁸Мөнк һалд туссн күн мөнкинд засгдх, мөнкинд зовлңгнь чилшго. ⁴⁹Кен чигн күн һалар эрвслгдх. ⁵⁰Давсн сән юмн. Зуг давсн амтан геехлэ, кен түүнд амт орулхмб? Бийәсн давсна амтынһ гел уга, нег-негнлэһэн ни-негн эвтэһәр бэәтн, – гиж Исус келв.

Гер-бүлин салһн

10 Бэәсн һазран үлдэһэд, Исус Йордан һолын телтр көвэд бэәсн Йудьяд ирв. Исусин өөр дэкн олн күн цуглрв. Исус тедниг өмнк кевәрн сурһв.

²Исус тал паршмуд чигн ирв. Тедн Исуст мектэ сурвр өгэд, үг деернь бәрж авхар седэд:

– Залу күүнд гергнәсн салх зөв Закан өгнү? – гиж сурцхав.

³– Моше таднд ю закв? – гиж Исус өмнәснь сурв.

⁴– Моше зөв өглэ, зуг залуһнь гергндән салжанав гисн цаас бичж өгх зөвтэ, – гиж паршмуд хэрү өгв.

⁵– Моше тана хату зүркитн үзэд, таднд тиим зака өглэ, – гиж Исус келв, – ⁶Бурхн түрүләд «залу гергн хойриг үүдәж». «⁷Тер учрар көвүн күн һарсн эк эцкән үлдэһэд авальтаһан ни-илх, ⁸тедн хоюрн нег бий цогц болх». Тегэд хойр күн биш нег цогц махмуд болж тоолгдна. ⁹Бурхн ниилүлсн юмиг күн бичэ салһтха, – гив.

¹⁰Хөөннь герүр орад, сурһульчнрнь энүнэ тускар дэкн Исусас сурцхав.

¹¹⁻¹²– Авалясн салат, талдан герг авсн күн – күүнэ авальта дерән негдүлжәх күн. Күүкд күн чигн залуһасн салат, талдан залуд одхла, тер бас ондан залута дерән негдүлжәх күүкд күн, – гиж Исус хэрү өгв.

Исус болн бичкн күүкд

¹³Эк-эцкнь Исусар һар күргүлхәр бичкн күүкдән авч ирж. Сурһульчнрнь тедниг хөрв. ¹⁴⁻¹⁵Исус терүг үзэд, икәр уурлв:

– Нанур бичкдүдиг авч ирхлэ, бичэ хөртн. Юңгад гихлэ, бичкдүдлэ эдл улс Бурхна йоснд орх. Кен Бурхна ориг эн

бичкн күүкдлэ эдл седклдэн эс орулхла, тер күн Терүнд орж чадшго, гиж Би үнэр келжэнэв, – гив.

¹⁶ Тегэд Исус бичкдүдиг теврэд, һар күрэд йөрөв.

Байн күүнэ сурв

¹⁷ Исусиг һарад йовж йовтл, нег күн өөрдж ирэд сөгдэд:

– Буйнта Багш! Мөнк жирһл эдлхин төлэ ю кех зөвтэв? – гиж сурв.

¹⁸ – Юңгад Намаг буйнта гиж нерэдвч? Һанцхн Бурхн буйнтам. ¹⁹ Бурхна заквриг эс меднчи? «Кү бичэ ал», «Залу гергн хойрин иткл бичэ эвд», «Хулха бичэ ке», «Күүнэ тускар худлар бичэ герчл», «кү бичэ мекл», «эк эцк хойран күндл», – гиж Исус түүнэс сурв.

²⁰ – Багш, энүг би бичкнэсн авн күцэдв, – гиж тер күн келв.

²¹ Цуг эмтнд дурта кевэрн Исус тер күүнд дуран үзүлэд:

– Негхн юмн чамд күцжэхш. Бээсн юман цугинь хулдад, угатя улст мөнгинь түгэчк. Тиигхлэ теңгрт байн зөөртэ болхич. Дарунь Нан тал ирэд, Намаг дахад йов, – гив.

²² Дегд ик байн бээсн төлэдэн тер күн һундлта бөөдл һарад, чирөнъ оңһарад йовж одв.

²³ – Байн күүнд Бурхна Йоснд орхд басл берк юмн! – гиж Исус сурһульчнр талан хэлэхэд келв.

²⁴ Сурһульчнрнь тер келсн үгднь өврцхэв, зуг Исус давтв:

– Күүкд минь, Бурхна Йоснд орхд басл кецү! ²⁵ Байн күн Бурхна Йоснд орснд орхнь темэнд зүүнэ сүвэр орхд амр.

²⁶ Сурһульчнрнь улм өврэд:

– Тиигхлэ кен эмэн аврж чадхмб? – гиж сурцхав.

²⁷ – Күн эмэн аврж чадшго. Болв Бурхн цугинь кех, – гиж Исус сурһульчнр талан хэлэхэд келв.

²⁸ – Бидн бээсэн үлдөһэд, Таниг дахж йовхинь Та үзэ бөөнмт? – гиж тиигхлөнъ Пётр келв.

²⁹ – Үнэр келжэнэв, эврәннь герэн, эк-эцкэн, эгчнрэн, ах-дү-үнрэн, үрн-садан, һазр-усан Мини төлэ болн Сэн Зэнгин төлэ үлдэсн күн ³⁰ тер эн насндан зун холван үлү гер-бүлтэ, эк-эцктэ, ахнр-дүүнртэ, үртэ-садта, һазр-уста болх. Тер күн дала зовлң чигн үзх. Цагнь ирхлэ, тер күн мөнк жирһл эдлх. ³¹ Зуг хамгин түрүңксиннь ик зунь хамгин сүүлңкнь болх. Сүүлңкнь – хамгин түрүңкнь болх, – гив.

Исусин үклин болн эмдрлһнэ тускар

³² Цугтан Ерусалим орцхав. Исусин ардас өврмжтэ бээсн сурһульчнрнь болн сүрдсн улс йовцхав. Исус арвн хойр сурһульчнран эмтнэс хооран дуудж авад, Бийлэнь ямаран үүл учрх зөвтэһинь келж өгв.

³³⁻³⁴ — Бидн Ерусалимур өөрдж йовनावидн. Тенд Би, Күмни Көвүн ах гелнүгүдин болн ном цээлһэчнрин һарт бэргдхв. Намаг алх шиидвр һарһад, буру номта улст бэрж өгх. Теднь наад бэрх, Нанд нульмх, цокх, аш сүүлднь алх. Болв һурв хонад, Би эмдрхв, — гив.

Йохан Яков хойрин сурлһн

³⁵ Исус тал Зебедана көвүд Яков Йохан хойр өөрдэд:

— Багш, мана сурсиг күцэхитн эржэнэвидн, — гицхэж.

³⁶ — Келх үгэн келтн, соңсжанав, — болв.

³⁷ — Тана туурмжта орн-нутгт мадн хойриг барун бий талан болн зүн бий талан суулһит? — гиж сурцхав.

³⁸ — Тадн ю суржахан медж бээхшит, Мини үзх зовлңиг тадн дааж чадхвт? Мини үклиг тадн дааж чадхвт? — гиж Исус сурж.

³⁹ — Дааж чадхвидн, — гиж теднь хэрү өгч.

— Мини үзх зовлңиг тадн чигн даахит. ⁴⁰ Мини үклэр чигн тадн үкхит, болв Нанас барун талнь эс гиж зүн талнь суух эс суухинь Би йилһж чадшгов. Урдаснь шүүж авсн эмтн тер ормд суух, — гиж Исус хэрү өгч.

⁴¹ Наадк арвн сурһульчнрнь эн сурврин тускар соңсчкад, Яков Йохан хойрт уурлцхав.

⁴² — Буру номта хаадуд эмтэн даждргинь, нойдуднь эмтн деер эзн болдгинь тадн меднэлмт. ⁴³ Тадн дунд тиим юмн болх зөв уга. Тадн иигтн: танас алдр болхар седснь, тана зарц болх йоста.

⁴⁴ Ахлач болхар седснь — тана мухла болх йоста. ⁴⁵ Күмни Көвүн кү зархар биш Бийнь эмтнд заргдад, тедниг аврхин төлө эмэн өгх зөвтэ, — гиһэд Исус тедниг дуудж авад келв.

Исус сохр кү эдгэв

⁴⁶ Исус сурһульчнртаһан Ерихо балһснур ирэд, невчкн зуур бээжәһэд һарад йовж. Хаалһин хажуд Бар-Тимә гидг нертэ Тимән сохр көвүн, һууль һууһад сууж. ⁴⁷ Хажуһарнь Назаретин Исус давад йовж йовсинь соңсчкад:

– Давидин Көвүн, Исус! Бийм хээрлит! – гийгэд тер күн хэ-
экрж.

⁴⁸ – Бичэ хэкр! – гиж эмтн терүг хөрв.

Болв Бар-Тимэ:

– Давидин Көвүн! Бийм хээрлит! – гийгэд улм чанһар хэ-
экрв.

⁴⁹ Исус зогсад, терүг дуудтха гив.

– Бичэ э, өөрдэд од, чамаг дууджана, – гиж эмтн тер сохр
күүнд келцхэв. ⁵⁰ Бар-Тимэ, деерк хувцан тээлэд хайчкад, Исус-
сур өөрдв. – ⁵¹ Юн кергтэ болад дуудвч? – гиж Исус сурв.

– Багш, нүдндм хара орулыт! – гиж тернь эрв.

⁵² – Йов, чини итклчн чамаг эдгэв, – гиж Исус келв.

Сохр күн тер дарунь үздг болад, Исусин ардаснь дахв.

Исус Ерусалим орлин

11 Исус сурһульчнртаһан Ерусалимас хол биш Олив уул тал
болн тенд бээсн Бетпэг Бетэнья гидг хойр хотд тал өөрдж
ирэд, хойр сурһульчнран өмнән тэвв:

² – Эн тана өмн бээсн хотнд орад, унад уга баһ наста элжгн
архлата бээхинь үзхит. Терүг тээлэд көтлэд авад иртн. ³ «Тадн ю
кеж бээхмт?» – гийгэд сурснднь: «Элжгн Деед Эзнд кергтэ бол-
жана, дарунь өгчкх» гиж хэрү өгтн, – гив.

⁴⁻⁵ Сурһульчнрнь одад, герин һаза архлата элжгниг олж авад,
тээлэд авч бээтлнь, тенд бээсн эмтн:

⁶ – Ю кежэхмт? Яһад элжгниг тээлжэхмт? – гихлэ, теднь
Исусин келсиг келж өгч.

Тиигхлэ теднь тэвж. ⁷ Сурһульчнрнь элжгниг көтлж авч ирэд,
деернь хувцан көдрж. Исус элжгниг унв. ⁸ Олн эмтн Исусин
йовсн хаалһ деер эврәннь хувцан делгэд, көкржэсн модна бүчр
керчж авад хайв. ⁹⁻¹⁰ Исусин өмн ард уга йовсн эмтн:

– Бурхн тууртха! Деед Эзнэ нерн деерэс ирснь эдстэ болтха!
Мана Давид эцкин иргч йосн эдстэ болтха! Бурхн тууртха! –
гийгэд хэкрцхэв.

¹¹ Ерусалимур ирэд, Исус хол сүм орв. Сүмин дотрк бээдл
хэлэх зуур, ора болж одв. Тегэд Исус сурһульчнртаһан Бетэнья
гидг хотн тал темцв.

¹² Манһдуртнь тедн тер хотнас геснь өлн һарад йовж йовцхаж.
¹³ Өлсж йовсн Исус холас инжрин мод үзэд өөрдэд, темсн бээдг

болвза гihэд хэлэв. Зуг модна бүчрт көк хамтхаснас талдан юм үзж уга. Темсн болх болзгнь ирэд уга сэнж.

¹⁴ – Энүнэс хооран чини бүчрмүд деер төрүц бичэ темсн урһ-тха! – гиж Исус модн тал хэлэхэд келж.

Сурһульчнрнь Исусин келсн үгинь соңссмн.

Исус хол сүмд

¹⁵⁻¹⁶ Тедн Ерусалимур ирцхэв. Исус хол сүм орв. Дотрнь бээсн хулдачнр хулд келһэчнр уга цугинь көөж һарһад, мөнг сольжасн улсин ширәһинь көмрэд, көглжрһ хулджасн улсин ширәһинь көлврүлв. Өлг-эдән чигн сүмин хотн дотраһур авч йовдгинь уурулв.

¹⁷ – «Мини гер – оln эмтнэ мөргүлин гер болж нерэдгдх» – гиж Бурхна Бичгт бичэтэ эс бэәнү? Тадн энүгэр деермчнрин бээр кежит, – гив.

¹⁸ Энүг соңсчкад, ах гелнгүд болн ном цөөлһэчнр Исусиг бәрж авч алх арһ хээсмн. Оln эмтн ик өврмжтәһәр номинь соңсдг төлөдннь тедн Исусас ээдг сэнж. ¹⁹ Асхндннь Исус сурһульчнр-тан дәкн балһснас һарад йовв.

Итклин күчнэ тускар

²⁰ Манһдур өрүндннь тедн инжр модна өөгүр йовж йовад, терүг хатж одсинь үзцхэв. ²¹ Өцклдүр өрүн эн модна өөр учрсн үүлиг ухандан сергәһэд:

– Багш! Хэләтн! Өцклдүр харасн моднтн хатж одж! – гиж Пётр келв.

²²⁻²³ – Бурхнд итктн! Эн уулыг ормасн көндрэд теңгсин уснд ун гиж келэд маһдл уга иткхлэ – эрк биш күцгдх. ²⁴ Зальврад сурхла, Бурхн өгх гиж, үнн седкләрн иткхләтн, цугнь күцгдх. ²⁵ Зальврхиннь өмн түрүлэд өөлж, уурлжах эмтндән геминь тәвтн. Тиигхлэ Теңгрин Эцк чигн тана килнцитн тәвх, – гиж Исус келв.

Исусин йосн альдасв

²⁷ Исус дәкн эврәннь сурһульчнр-танан Ерусалимур ирв. Исусиг хол сүм дотр бээтл ах гелнгүд, ном цөөлһэчнр болн толһачнр өөрдж ирэд:

28 – Ямаран йосар Чи эн тоотыг күцэж бөөхмбч? Кен Чамд иим йос өгв? – гиж сурцхаж.

29-30 – Би таднд бас нег сурвр өгнөв. Мини сурврт хэрү өгхлэтн, Би чигн тана сурврт хэрү өгнөв. Йохана уснд кирсллнн теңгрэсв эс гиж күүнэсв? – гиж Исус сурв.

31-32 Тедн хоорндан шимлдэд зөвчлдв:

– Теңгрэс гихлэ «юңгад түүнд эс итквт», – гиж Исус келх.

Күүнэс гихдэн эмтнэс ээцхэв. Юңгад гихлэ, цуг эмтн Йоханыг Бурхна аэлдэч гиж тоолдг бөөж. 33 Тегэд:

– Медхшвидн, – гиж хэрү өгцхэв.

– Тиигхлэ Би чигн кенэ йосар энүг кежэхэн келхшв, – гиж Исус келв.

Му көдлэчнрин туск үлгүр

12 Исус дэkn үлгүр орулж эмтиг сурһв:

– Нег күн уста үзм тэрэд, хашалад, үзм шахдг нүк малтад, харулын цамхаг бэрж. Дарунь көдлэчнр нөөмөдлж авад, уста үзм тэрсн һазран даалһад, бийнь йовж одж. ²Урһц ахулх кемлэ эзн эврәннь хүвэн авулхар, зарцан йовулж. ³Нөөмөдлж авсн көдлэчнрнь зарцинь бэрж авад цокад, юм өгл уга көөчкж. ⁴Эзн дарук зарцан йовулж. Көдлэчнр түүнэ толһаһинь цоолад, неринь һутаһад тэвж. ⁵Эзн һурвдгч зарцан йовулж – терүгинь алчкж. Кедү дэж кү йовулсн бийнь – зэрминь алад, зэрминь цокад йовулж. ⁶Аш сүүлднь, эзн эврәннь һанцхн энкр көвүһэн илгэж. «Көвүһим тедн тевчх зөвтэ», – гиж эзн санж. ⁷Көдлэчнр нег-негндэн келж: Эн өнч эзлгч күн! Энүг алад, уста үзмин тэрэнэ эздүд болхмн. ⁸Көвүһинь бэрж авад алчкж. Цогцинь уста үзм тэрсн һазрас һарһад хайчкв. ⁹Эзн ирэд, юн болсинь үзчкэд, яах гиж санжанат? Тер көдлэчнриг алад, тэрөһөн талдан улст даалһх. ¹⁰⁻¹¹«Тосхачнрин һолсн чолун герин өнцгин һол чолун болв. Бурхн эн керг күцэсмн. Бидн энүг үзэд өврлэвидн», – гиж Бурхна Бичгт бичэтэ бөөсиг тадн умшсн уга болвзат? – гиж Исус үгэн төгсэж сурв.

¹²Ах гелнгүд бийсэн келжэхинь медэд, Исусиг тер дарунь бэрж авхар седцхэв. Зуг хажуднь дегд олн күн бөөснд эәһэд, көндөсн уга.

Паршмуд Исусиг меклхэр седж бэацхана

¹³Хөөннь тедн Исус тал паршмуд болн Херодын улсиг илгө-
хэд, үг деернь бэрж авх арh хээв.

¹⁴— Багш! Чамаг үн келжэхинь бидн меднэвидн. Чи Бурхна
заасар дасхнач. Тер учрар эмтн ю санжахинь чи оныгтан авх-
шич, күүнэ чирэ чи хэлэхшич. Келж өгич: Римин хаанд алв өгх
зөвтэй аль угай? — гисн сурвр теднь ирэд өгцхэж.

¹⁵Исус тедниг хойр чирэтэһинь медэд:

— Тадн Намаг үг деер бэрж авхар седж бээнэ эсийт? Шаальг
авад иртн, — гиж.

¹⁶Шаальг авч ирхлэнь:

— Кенэ нер, кенэ зүс энүнд үзжэнэт? — гиж Исус сурж.

— Римин хаана, — гицхэж.

¹⁷— Тиим болхла, хаана юмиг хаанд өгтн, Бурхна юмиг Бурхнд
өгтн! — гисн хэрү Исус теднд өгч.

Тедн өврэд йовж одцхаж.

Цадукмуд болн Исус

¹⁸Дарунь Исус тал цадукмуд ирцхэв. Цадукмуд үксн эмтн
эмдршго гиж иткдг бээж.

¹⁹— Багш! Залу күн тохм үлдэл уга өнгрхлэ, тохман геешгон тө-
лэ түүнэ авалинь дүнь авад, үр һарһх зөвтэ гисн Мошен заасн за-
авр бээнэлм. ²⁰Манахна нег гер-бүлд иим юмн учрсмн. Тедн
ах-дүүнрэрн долан күн бээсмн. Ик ахнь гер авад, үрн уга бээжэ-
хэд өнгрж одсмн. ²¹Ах бергэн дүнь хааж. Дүнь бас үрн уга бээ-
жэхэд өнгрж. Дарук дүнь бас тиигж. ²²Тегэд тер долан ах-дүүнр
цугтан үр һарһл уга өнгрсмн. Аш сүүлднь, күүкд күн бас хорж
одсмн. ²³Эмдрхлэрн тер күүкд күн кенэ гергн болх зөвтөв?
Ах-дүүнр цугтан терүнэ залу билэлм, — гиж тедн ирэд сурцхав.

²⁴— Бурхна Бичгиг медл уга, Бурхна күчиг медл уга, хажһр уха
ухалжахан тадн медж бээхшийт? ²⁵Үксн улс эмдрхлэрн гер чигн
авшго, күүнд чигн одшго, тедн Бурхна Элчнрлэ эдл бээх. ²⁶Эм-
дрлһнэ тускар болхла, иим: Бурхн Мошед шачасн бут дотрас:
«Би Абрахамин, Ицхакин болн Яковин Бурхнв», — гиж келсиг
тадн Мошен дегтрт умшсн уга болвзат? ²⁷Бурхн үксн улсин
Бурхн биш, эмд улсин Бурхн! Ухантн дегд икэр хажиж одж, —
гиж Исус теднд хэрү өгв.

Хол зааврмудын тускар

²⁸ Ном цөөлхөчнрин негнь өөрдж ирэд, теднэ зүтклдэ сонсад:

– Бурхна зааврин алькнь эрк биш хол зааврв? – гиж сурв.

²⁹ – Эрк биш хол зааврнь эн: «Соңс, Израиль! Деед Эзн мана Бурхн – ханцхн Деед Эзн! ³⁰ Эврәннь Деед Эзн Бурхндан халун зүркэрн, үнн седклөрн, бөөсн уха-санаһарн, бөөсн күчөрн дуран тэв». ³¹ Хойрдгч зааврнь иим: «Өөрк күүндэн бийдэн дурта кевэр дурл». Эн хойр зааврас чинртэнь уга, – гиж хэрү өгв.

³²⁻³³ – Йир сөөнөр келвт, – гиж ном цөөлхөч таасв, – Бурхн ханцхн, Терүнэс талдан Бурхн уга. Эврәннь Бурхндан халун зүркэрн, бөөсн күчөрн, бөөсн уха-санаһарн дуран тэвсн, өөрк күүһэн бийлэхэн эдл дурлсн, тэкл тэкснэс болн Бурхнд нерэджд сөтрэ мал шатаснас үлү ик чинртэ йовдл.

³⁴ Исус терүг чик хэрү өгсинь соңсчкад:

– Чи Бурхна Йоснас хол бөөхшич, – гиж келв.

Терүнэ хөөн өмтн Исуст сурвр өгдгэн уурв.

Исусин сурвр

³⁵ – Ном цөөлхөчнр Христосиг Давид хаана үдл гиж юнгад келцхэдв? – гийэд хол сүм дотр өмтиг сурхларн Исус сурж.

³⁶ – Эрүн Сөкүсэр дүүрхлөрн Давид иигж келсн бөөнөлм: «Деед Эзн мини Деед Эзд келсмн: Чини өшөтниг диилж көлдчнь эс хайтл, Мини барун бий тал сууж бэ». ³⁷ Давид бийнь Христосиг Деед Эзн гиж нерэдждэхлэ, юнгад Тер Давидин тохмин үдл болхмб? – гив.

Өмтн Энүг байртаһар соңсв. ³⁸ Исус цааранднь сурһв:

– Ном цөөлхөчнрэс бийэн саглтн. Тедн ут хувц өмсөд йовна. Өмтн талвң болһнд теднлэ мендлхлэ, теднд икэр таасгдна. ³⁹ Тер улс хурлд эс гиж нөөрт деегшэн һарад суухдан дурта. ⁴⁰ Тедн белвсн күүкд улсин хажудинь меклж авад, өмтнө нүднд үзүлэд Бурхнд уданар мөргцхэнэ. Тер улс ик догшар цаажлгдх, – гив.

Белвсн күүкд күүнэ тэвсн мөңгн

⁴¹ Исус хол сүм дотр, бэрц бэрдг хээрцгин өөр суусмн. Өмтн Бурхнд бэрц яһж бэрсинь үзв. Баячуднь икэр бэрцхэж. ⁴² Нег белвсн күүкд күн өөрджд ирэд, хойрхн улан мөңгнэ шаальг тэвв.

⁴³⁻⁴⁴ Исус сурһульчнран дууджд авад:

– Үнэр келжэнэв, эн угатя күүкд күн цугтаһаснь икэр бэрц бэрв. Байн улс зөөсн зөөриннь үлүһинь бэрхлэ, эн бээсн эдлв-рэн цугинь бэрв, – гиж цөөлһв.

Исус хол сүм хольврлһна тускар тааж келжэнэ

13¹⁻² Исусиг хол сүмэс һарч йовхла, нег сурһульч:
– Багш, сэн һара чолуһар бэрсн сээхн бээшнгүд дүнгэж зогсж бээхинь хэлэһит! – гиж Исуст келж.

– Эн алдр тосхлт үзж бэнчи? Энчн чолун деер чолун үдлд уга, ова чолун болад хольврж одхмн, – гиж Исус хэрү өгч.

³ Исусиг Ерусалимин хажудк Олив уулын ташуд, хол сүмин өмн суутлнь, Терүн тал Пётр, Яков, Йохан, Андрей дөрвн ирэд:

⁴ – Тер Тана келсн юмнтн кезэ учрхмб? Ямаран темдгэр медгдхмб? – гиж сурв.

⁵ – Бийэн саглж бөөтн! Күн тадниг меклвзэ! ⁶ Кесгнь Мини нер зүүж ирэд: «Би Күмни Көвүмб», – гиж келэд, кесг улсиг меклх. ⁷ Кемр тадн өөрхн болжах болн хол болжах дөөнэ тускар соңсхларн, бичэ ээтн. Дэн болх зөвтэ, болв тернь чигн чилгчнь биш. ⁸ Тал-талдан келн-эмтн болн орн-нутгуд хорндан дөөллдх. Энд-тенд һазр көндрх, күн мал уга харһнх. Эн Мини келжэх тоот төрх күүкд күүнэ элкнь эклж зовадг мет болжана. ⁹ Болһатн! Намас көлтэ тадниг зарһла харһулх, хурлд авч одад цокх. Хаадудын болн һардачһрин өмн зогсад, Мини тускар үн келж өгхт. ¹⁰ Зуг түрүлэд Мини туск Сэн Зөнг цуг келн эмтнд цөөлһж өггдх зөвтэ. ¹¹ Зарһчһрин өмн зогссн цагтан тадн келх үгэн урдаснь ухалж бичэ зовтн. Зуг Бурхна зааж өгсн үг келтн. Юнгад гихлэ, таднар дамжад Эрүн Сәкүсн келх. ¹² Ахһр-дүүнр нег-негән күүнд бэрүлж, эцкнь үрдүдөн күүнд бэрүлж алулх. Күүкднь эк-эцклөһән дөөллдэд алх. ¹³ Нанас көлтэ цугтан таднд дурго болх. Цуг эн тоотыг дааснь авргдх.

Хоосрулжаж жигшүртэ юмн

¹⁴ – Кемр хоосрулжаж жигшүртэ юмн таднд болх болшго һазрт үзгдхлэ, (умшачһр медж автн) Йудьяд бээсн эмтн өөдм һазрур зулж һартха. ¹⁵ Герин ора деер бээснь зулад йовж йовхларн герүрн хувцан авхар бичэ ортха. ¹⁶ Кеер йовснь чигн гүүхлэрн

хувцан авхар герүрн бичэ иртхэ. ¹⁷Тер цагт саата болн көкүл үртэ күүкд улс ик түрү үзх. ¹⁸Тер цаг үвлэр бичэ болтха гиж зальвржатн. ¹⁹Тер цагт делкэ үүдснэс нааран үзгдэд уга зовлң учрх. Тиим ик зовлң тер цагин хөөн чигн төрүүц үзгдшго. ²⁰Тер ик зовлңта цагинь Деед Эзн эс баһрулсн болхла, нег чигн күн эмд үлдшго билэ. Болв, Бийиннь шүүж авсн эмтнэ төлө Бурхн тер өдрмүдиг баһрулв. ²¹Кемр таднд: «Эннь Христос!», «Тернь Христос!» – гиж келхлэ, тадн бичэ итктн. ²²Тер цагт кесгнь бийэн Христосв гиж нерэдх эс гиж ээлдэчв гих. Тедн оln зүсн өвөрц йовдл болн темдг үзүлх. Бурхна шүүж авсн эмтиг чигн меклхэр седх.

²³Болһатн! Тер тоотыг Би таднд урдаснь цөөлһж өгчөнэв. ²⁴Тер ирх зовлңгин хөөн нарн унтрад, сар герл өгдгэн уурх. ²⁵Одд тенгрэс унад, тенгрин күчнь көндрх. ²⁶Дарунь Күмни Көвүг алдр туурмжтаһар болн күчтөһөр үүлн заагт аашсинь эмтн үзх. ²⁷Эврәннь шүүж авсн улсан йилһж авхин төлө һазрин захас тенгрин зах күртл дөрвн үзг тал элчнрэн илгэх, – гив.

Инжрин модн

²⁸ – Инжрин модна бүчр деер хамтхасн эклэд урһхла, тадн зун өөрдж йовна гиж темдглнэ эсийт? ²⁹Төрүнлэ эдл, Мини келсн тоотыг эклэд үзхлэрн цагнь ирв, Күмни Көвүн ирэд, үүднэ ард зогсж бөөнэ гиж сантн. ³⁰Мини келсн тоот юмн эс учртл, эн цагин күмни уңгнь тасрш уга гиж үнэр танд келжөнэв. ³¹Тенгр һазр хойр уга болж одх, зуг Мини келсн үгмүд сольгдшго. ³²Цаг-болзгнь нег чигн күн медхш. Бурхна элчнр чигн, Бурхна Көвүн чигн медхш, зуг һанцхн Бурхн меднэ. ³³Цаг-болзгнь кезэ ирхинь эс медсн төлөдэн, саг-сергг бөөжэтн. ³⁴Тер ирх цагиг иим үлгүрлэ дүнцүлж болхмн. Нег күн хол хаалһд һарад йовж йовад, эврәннь герэн зарцнртан даалһад, цугтаднь көдлмш өгнэ. Үүднэ өөр зогсдг зарцдан болхла, нүдэн төрүүц бичэ чирмтхэ гиж зачна. ³⁵Саг-сергг бөөтн! Юңгад гихлэ, Герин Эзиг кезэ ирхинь тадн меджэхшт: Эр така хөөкрлһнлэ эс гиж өрүн өрлэ, асхндан чигн эс гиж сөөни өрэл чигн ирх. ³⁶Эс күлэжэсн цагла ирэд, тадниг унтжатл олж авдг болвза. ³⁷«Саг-сергг бөөтн!» – гиж тадниг болн цуг келн эмтиг саглулж бөөнэв.

Исусиг алх зура

14 Хойр өдр давад, Песах гидг нертэ байр болн эс искэсн хуйрин байр болх зөвтэ сэнж. Еврейин ах гелнгүд болн ном цөөлхөчнр Исусиг нууцар бэрж авад, алх архинь хээж.

²— Эн ик байрин өдр иим йовдл харнж болшго, эс гиж олно эмтн үүмэ босхах, — гиж тедн хоорндан күүндж.

Күүкд күн Исусин толһад кацкисн үнртэ тос кезэнэ

³Исус болхла Бетэнья гидг хотнд бээсмн. Арсна гемтэ Шимона герт хот уудг ширэн өөр Исусиг суутлнь, нег күүкд күн орад, сээхн кацкисн үнртэ һара нард модна үнтэ тос авч ирэд, савин амнь хуһлад Исусин толһа деернь кев.

⁴⁻⁵— Юнгад тиим дала мөнгөнэ юм эн үрәжәхмб? Тер тосиг хулдад, мөнгинь угатя улст түгәж болхмн билэ, — гиж уурлад, эмтнэ зәрмнь нег-негн талан хэләцхәв (Тернь — нег күн жилин дуусн эдлх зөвтэ мөнгөнэ тосн сэнж).

⁶— Энүг бичэ көндәтн! Эн Нанд цаһан седклтэ юм кежэнэ. ⁷Таднла оньдин угатя улс үлдх. Теднд кезэ чигн дөң болж чаджанат. Би болхла таднла оньдин бээшгов. ⁸Эн күүкд күн чадсан кев: Мини цогциг оршалһнд белдв. ⁹Үнәр таднд келжәнәв: Альд Сән Зәңг цөөлһгднә, тенд эн күүкд күүнә кесн йовдлын тускар тодлж келгдх, — гиж Исус теднд келв.

Йудан урвлин

¹⁰Йуда Искериот (арвн хойр сурһульчнрин негнь). Исусиг бэрж өгхәр седәд, ах гелнгүд тал одв. ¹¹Ах гелнгүд үгинь соңсчкад, икәр байрлад, түүнд мөңг өгх болв. Терүнәс авн Йуда Исусиг бэрж өгх архинь хээв.

Исус Песахин хот эдлжәнә

¹²Эс искэсн хуйрин байр болх түрүнк өдртнь сетрә хурһ алх кемлә Исусин сурһульчнрнь:

— Альд байрин хот уухар седж бэәнәт? Келтн, бидн белднә-видн, — гиж сурв.

¹³Тиигхләнә Исус сурһульчнрасн хойринь йовулад иигж закв:

– Балһснд орхлатн, буһшта ус авч йовсн күн таднла зөрлцх, төрүнэ ардас йовтн. ¹⁴Тер күүнэ орсн герүр орад, герин эзнднь иигж келтн: «Сурһульчнртаһан альд байрин хот ууж болхинь Багш танас суржана» – гитн. ¹⁵Тер күн таднд деер бөөсн у-өргн, сөөхн ясата хора үзүлх. Тенд хот белдтн, – гив.

¹⁶Сурһульчнрнь балһс орв. Тедн Исусин келсэр цугинь олж авад, байрин хотан белдцхэв. ¹⁷Асхнднь Исус арвн хойр сурһульчнртаһан ирв.

¹⁸– Үнөр келжәнэв, Нанла хамдан хот уужасн тадна негнтн Намаг бөрүлж өгх, – гиж хотан уужасн цагт Исус келв.

¹⁹– Деед Эзн, би биш эсий? – гиж сурһульчнрнь Исусин келсн үгднь уйдад сурв.

²⁰⁻²¹– Арвн хойрас негнь, – гиж Исус келв, – Нанла хамдан ааһд өдмг шүүслж иджэснь. Би, Күмни Көвүн, ээлдэчнрин ээлдсн хаалһар йовхв, Намаг бөрүлж өгсн күн зовлңган эдлх! Тер күүнд, төрүц эс төрсн болхла, деер болх билэ.

Деед Эзнэ асхни хот

²²Исус хотан уужаһад, өдмг авад, Бурхнд ханлтан өргэд, хуһлад, сурһульчнртан өгв:

– Идтн, энтн Мини бий цогцм, – гив.

²³Дарунь ааһд бөөсн улан чаһр авад, Бурхнд ханлт өргэд, бас сурһульчнртан өгв. Цугтан ааһас ууцхав.

²⁴– Энтн оln өмтнэ төлэ асхрх болн Мини Бооца эклх Мини цусн. ²⁵Үнөр келжәнэв: Бурхна Йоснд шин чаһр уутлан дэжж Би эн насндан чаһр уушгов, – гив.

²⁶Тедн Бурхнд магталын ду дуулад, Олив уул тал темцэд һарцхав.

Нанас гөрдхич гиж Исус Пётрт ээлдэжәнэ

²⁷⁻²⁸– Тадн цугтан Намаг үлдэхт. «Би хөөчинь уга кехв, хөөднь тарх», – гиж Бурхна Бичгт бичэтэ бөөнөлм. Болв эмдрчкэд, Би тадниг Һалилья гидг һазрт күлэхв, – гиж Исус келв.

²⁹– Цугтан үлдэвв чигн, би Таниг төрүц хайшгов, – гиж Пётр келв.

³⁰– Үнөр келжәнэв, эндр сө эр така хойр дэжж хөөкртл чи һурв дэжч Намаг медхшв гиж келхич, – гисн хэрү Пётр соңсв.

³¹ – Танла хамдан үкдг болв чигн, би Таниг үлдэшгов! – гиж Пётр үгэн давтж келв.

Сурхульчнрнь цугтан тиигж келцхэв.

Исусин мөрглһн

³² Эдн цугтан Гетсемэн гидг модта һазр орв.

– Намаг одад зальврад иртл, энүнд күлэж бээтн, – гиж Исус сурхульчнртан келв.

³³ Исус бийлэхэн Пётр, Яков болн Йоханыг дахулв. Исус ик зовлншв, седкльн үүмсн бээв.

³⁴ – Мини седкльн уудьврта бөөнө, Би үктлэн зовжанав, саг-сергльн энүнд бөөжэтн, – гиж Исус келв.

³⁵ Тер зовлн хажуһарнь һарх болвза гһһэд Исус хооран һарад, һазр элкдж унад зальврв.

³⁶ – Аав, Эцкм! Та цугинь чаднат! Эн Мини үзх зовлнгийг хажуһар һарһхнтн! Болв Мини таалар биш, Тана таалар болтха! – гив.

³⁷⁻³⁸ Дарунь сурхульчнр талан хэрү ирэд, тедниг унтж од-синь үзв.

– Шимон, – гиж Пётриг дуудв, – Чи унтж одвчи? Нег часин болзгт унтл уга бөөж болсн угай? Сөрлһнлэ харһшгон төлө зальвртн, сергльн бээтн. Күүнэ сүмснь чидлгө, зуг күүнэ цогц чинэн-чидл уга болдмн.

³⁹ Исус сурхульчнрасн хооран һарад, үгмүдэн давтад мөргв.

⁴⁰ Терүг хэрү ирхләнө, сурхульчнрнь цугтан унтад кевтцхэж. Тедн нөөртән даргдад, нүдән секж чадл уга, Исуст ю келхән медж уга. ⁴¹⁻⁴² Һурвдад ирхлэрн Исус келв:

– Тадн ода күртл унтад, цогцан амраһад бөөхмт? Болх! Цагнь ирв, Күмни Көвүн килнцтэ улсин һарт бэргдженө. Бостн, йовий! Намаг бэрж өгх күн аашна, – гив.

Исусиг бэрж авлһн

⁴³ Исусиг үгэн келжәсн цагт сурхульч болж йовсн Йуда өөрдж ирв. Терүнө ардаснь һартан мод болн үлд бәрсн улс аашж. Тедниг ах гелнгүд, ном цөөлһечнр болн толһачнр йовулж.

⁴⁴ – Мини өөрдэд үмссн күн Исус болх, – гисн темдг урвач тер әмтнд медүлх зөвтө бөөж. Тадн Түүг бэрж авад, харулд бөрүлэд йовтн, – гив.

⁴⁵ Йуда өөрдж ирн Исусиг:

– Багш! – гиж келэд теврэд үмсв.

⁴⁶ Тер дарунь Исусиг бэрж авцхав. ⁴⁷ Хажуд зогсжасн сурһульч-
нрин негнь үлдэн һарһж авад, ах гелнгин зарцин чикинь тэ-
эрчкв.

⁴⁸⁻⁴⁹ – Мод үлд хойр атхад, деермч кү бэржэх кевэр яһад
ирсмт? Өдр болһн Би тадниг хол сүм дотр сурһсн бээнэлм,
тадн Намаг бэрж авсн угалмт? Болв Бурхна Бичгт бичэтэ юмн
күцгдх зөвтэ, – гив. ⁵⁰ Сурһульчнрнь Исусиг үлдэчкэд, цугтан
гүүлдэд йовж одв. ⁵¹ Зуг нег баһ наста күн Исусин ардаснь
йовсмн. Тер бий деерэн хөнглднгэр хуча көдрчксн йовж. ⁵² Би-
йинь бас бэрж авхар седхлэнь, хучаһан цергүдин һарт үлдэчкэд,
дотр хувцтаһан гүүһэд йовж одж.

Исус Деед хургин өмн

⁵³ Ах гелнгин герт Исусиг көтлж авч ирхлэ, терүнд цуг ах гел-
нгүд, толһачнр болн ном цөөлһэчнр цуглад Деед хург кеж.
⁵⁴ Пётр бас эс медгчэр ардаснь йовад, ах гелнгин хотн дотрнь
орад, харулчнрла хамдан дендрин өөр сууһад дуладв. ⁵⁵ Еврейин
ах гелнгүд Деед хургт орлцдг улстаһан Исусиг яһж гемшөж, зас-
гла харһулхан медж чадлго бөөв. ⁵⁶ Худлахар герчлх улс олддг
болв чигн, теднэ келсн үгмүднь нег-негнлэхән ирлцж уга.

⁵⁷⁻⁵⁸ – Энүг иигж келжэсинь бидн сонславидн: «Би эн әмтнә
бәрсн сүмиг хамхлад, һурвн өдрин туршт әмтнә эс тосхдг сүм
тосххв гидг билә», – гиж худл герчнр келцхәв.

⁵⁹ Болв терүг чигн хажр келэд, күн болһна үгнь ирлцж уга.
⁶⁰ Дарунь еврейин ах гелн босад:

– Юңгад хэрү эс өгч бөөхмбч? Әмтнә гемшөлһнә өмнәс яма-
ран хэрү өгхмч? – гиж Исусас сурв.

⁶¹ Болв Исус нег чигн үг келсн уга.

– Чи үнәртән Бурхна илгәсн Аврач, үнәртән әдстә Бурхна
Көвүн болжахмч? – гиж ах гелн сурв.

⁶² – Э-э, тиим, Күмни Көвүн Бурхна барун бий талнь суу-
синь, үүлн заагт теңгрәс аашсинь тадн үзхит, – гиж Исус
хэрү өгв.

⁶³⁻⁶⁴ Ах гелн өмсжәсн хувцан татж шуулад:

– Түүнәс үлү ямаран герч таднд кергтәв? Бурхиг му келж бә-
эхинь тадн эс соңсвт? Энүнә тускар ю келцхәнәт? – гив. Исус

үкх зөвтэ гиж цугтан тоолв. ⁶⁵Тегэд зэрмнь Исус деер нульмад, нудинь бооһад, толһаһарнь цокад:

– Мэ чамд, кен цокжахинь ээлдж кел! – гицхэв.

Дарунь Исусиг харулчнр авч һарад, бас цокв.

Пётрин Исусас зээлж гөрдлһн

⁶⁶Пётриг хотн дотр бээтл ах гелнгин зарц күүкд күн хажуһарнь йовв. ⁶⁷Һалын өөр дуладжасн Пётрт оньган өгөд хэлэчкэд:

– Чи бас Назаретин Исусла билэлмч? – гиж сурв.

⁶⁸– Юуна тускар келжэхичн би төрүц медж бээхшв, – гиж Пётр гөрдэд өмнк хотн тал һарв.

Тер кемлэ эр така хээкрв. ⁶⁹Зарц күүкд күн дөкн терүг үзчкэд, хажуд зогсжасн эмтнд:

– Эн бас Терүнэ үүрнь, – гиж келв.

⁷⁰Пётр дөкн гөрдв. Невчкн цаг давсна хөөн зогсжасн эмтн:

– Терүнэ үүрнь мен бөөлөлмч, Һалильян күн эсий чи? – гиж сурцхав.

⁷¹– Кенэ тускар келжэхитн би төрүц меджэхшв, – гиж Пётр андһар тэвв, – Худл келжэхлэ, намаг Бурхн цаажлтх!

⁷²Дарунь хойрдад эр така хээкрв. «Эр така хойр дөкж хээкртл, чи һурв дөкж Намаг медхшв гиж келхич», – гисн Исусин үгинь тодлад, Пётр һашудад уульв.

Исус Пилатин өмн

15 Өрүн өрлэ ах гелнгүд, еврейин толһачнр, ном цээлһэчнр болн талдан Деед хургин гешүд селвг авлцад, Исусиг күлэд, Пилатур авч одв.

²– Чи Йудья улсин хан болжахмч? – гиж Пилат Исусас сурв.

– Та тиигж келжәнмт, – гиж Исус хэрү өгв.

³Ах гелнгүд Исусиг икэр бурушаж гемшэв.

⁴– Хэрү юнгад эс өгнөч? Чамаг икэр гемшэжәнэлм, үзж эс бәнчи? – гиж Пилат сурв. ⁵Болв Исус хэрү өгсн уга, Пилат Терүнд дегд икэр алң болв.

Исусиг цаажлх йоста

⁶Байрин өдр бээж. Тегэд түүрмд суусн эмтнэс негинь Пилат сулдхдг йоста бээсмн. Кениг сулдххинь – оln эмтн шүүж авдг йоста бээж. ⁷Тиигхд Бар-Аба гидг нертэ күн түүрмд сууж. Барб

буцлт өргсн улсла хамдан эмт алсн төлөдөн гөмшөгдж. ⁸ Пилатас эмтн байрин өдрин өмн нег кү сулдхтха гиж некж.

⁹ – Йудья улсин хаг тадна төлө сулдххмн болвза? – гиж Пилат сурж.

¹⁰ Ах гелнгүд Исуст үлү үздг төлөдөн зарһла харһулжахинь Пилат медчкж. ¹¹ Ах гелнгүд эмт түкрэд, Пилатас Бар-Аба сулдхтха гиж сурулж.

¹² – Йудья улсин хан гиж нерэдсн күүһитн яахмб? – гиж Пилат теднэс сурж.

¹³ – Терүг кирст хадчк! – гиж эмтн хээкрв.

¹⁴ – Яһснднь тиигхмб? Ямаран хажр һарһсмб? – гиж Пилат сурв.

– Кирст хадчк Терүг! – гийһэд эмтн улм чаһар хээкрцхэв.

¹⁵ Тегэд эмтнэ бахинь ханһахин төлө Пилат Бар-Абаг сулдхаһад, Исусиг цокад, цаажла харһултха гив. ¹⁶ Цергчнр Исусиг өмнк хотн дотр (Римин һардачин зарһ кедг орм) авч одад, үлдсн цергүдөн дуудж авцхав. ¹⁷ Тедн дөөглэд, Исусин толһа дернь хатханчгар гүрсн титм күчөр өмскэд, улан хувц көдргэд:

¹⁸ – Йудья улсин хан мөнд болтха! – гиж хээкрэд, ¹⁹ Исусин толһаһарнь модар цокад, деернь нульмад, ²⁰ дөөглж сөгдэд, улан хувцинь тээлж авад, Бийиннь хувцинь хөрү өмскэд, цаажлһна һазрур көтлэд һарцхав.

Исусиг цаажлһн

²¹ Ондан һазрас йовж йовсн Шимон гидг нертэ Күрэнэ балһсна күн зуурнь харһж. Тер Александр Руп хойрин эцк сәнж. Цергчнр терүг кирс авч йовтха гиж закв. ²² Тегэд Исусиг Голготур авч ирж (Голгот – һавл гиж орчулгдна). ²³ Цергчнр Исуст миррин усла хольсн чаһр уутха гийһэд өгхлэ, Исус ууж уга. ²⁴ Исусиг кирст хадчкв. Хувцинь болхла жирв хаяд, цергүд хоорндан хуваж авцхав. ²⁵ Эн цаажлһн өрүн йисн часин алднд болж. ²⁶ Толһа деернь гөм-буруһинь бичдг ормд: «Йудья улсин хан» – гиж бичэтэ харһа өлгж. ²⁷ Исусин барун бий, зүн бий тал хойр деермч кү бас кирст хадж. ²⁹ Хажуһарнь йовж йовсн улс, Исусар зог кеһэд, инэлдэд, өргэн занһад:

– Нэ, яһвч! Һурвн өдрин туршт сүм хамхлад, хөрү тосхх болж бэлчи? ³⁰ Тиигхин ормд кирсэсн бууһад, эмэн харсж авхчнч! – гицхэв.

³¹ Ах гелнгүд болн ном цээлхэчнр бас Терүг дөөглв:

– Эмт аврад йовдг билчи, бийэн аврж эс чадмч! Эн Бурхна илгэсн Аврач болн Израилин Хан кирсэсн буухла, бидн Терүнд иткхвидн, – гицхэв.

³² Хамдан кирст хадгдсн деермчнрин бийнь Исусиг му келцхэв.

Исусин үжл

³³ Арвн хойр часин алднд һазр деерк генткн харнһурад, һурвн час күртл бээв. ³⁴ Һурвн часин алднд Исус:

– Элои, Элои, лема сабахтани! – гинһэд чаңһар хээкрв. (Тернь – «Бурхн минь, Бурхн минь, Намаг юнҗад үлдэсмч?» – гисн үг сәнж.) ³⁵ Өөрнь зогсжасн улс келсн үгинь соңсчкад:

– Эн Эльяг дууджах кевтэ? – гицхэв.

³⁶ Теднэ негнь модна үзүрт кенчр ораһад, ишклң чаһрт норһад, амднь күргэд:

– Кирсэс Энүг Элья яһж буулһж авхинь хэлэхмн, – гив.

³⁷ Исус чаңһар хээкрв, дарунь эмнь һарв. ³⁸ Тер саамла һол сүмин көшг деерэс дорагшан хойр энгрэд шуурв. ³⁹ Рим энгин цергин ахлач Исусин эмнь һарсинь үзэд:

– Эн үнэртэн Бурхна Көвүн бээжлм! – гив.

⁴⁰ Хол биш зогсжасн күүкд улс энүг цугинь үзж. Тедн дунд: Магдален хотна Марий, баһ наста Яковин болн Йосьян эк Марий болн Салома бээцхэж. ⁴¹ Эн күүкд улс Исусла хамдан Һалильяд йовад, нөкд болсн улс бээж. Исусиг дахад, Ерусалимд ирсн нань чигн дала күүкд улс терүнд бээсмн.

Исусиг оршалһн

⁴²⁻⁴³ Асхар болсн йовдл бээж. Деед хуртг орлцдг, бийнь Бурхна Йос күлэдг Ариматъя хотнас ирсн Йосип гидг нертэ күн зөрмглэд Пилатур одад, Исусин цогцинь сурж. Яһад гихлэ, бемб өдрин өмн, байрт белддг өдр бээж. ⁴⁴ Тиим шулун Исусин эмнь һарч одснд Пилат алң болж. Цергэ энгин ахлачиг дуудад, лавта Исусин эмнь һарсн угаһинь сурв. ⁴⁵ Исусин эмнь һарсинь межд авад, цогцинь Йосипд өгв. ⁴⁶ Йосип Исусин цогцинь буулһад, үнтэ һара цаһан кенчр хулдж авад ораһад, хад чолунд шин кесн үкэрт авч одж тэвэд, ордг орминь ик чолуһар дарчкж. ⁴⁷ Исусин цогцинь альд тэвсинь Магдален хотна Марий болн Йосьян эк Марий хойр үзж.

Сурхульчир Исусин әмдрснә тускар медж

16 Бемб өдр давсна хөөн Магдален хотна Марий, Яковин эк Марий, Салома һурвн Исусин цогцднь түркхәр каңкнсн үнртә тос хулдж авсмн. ²Нарн өдр өрүн өрлө, шинкән өр цөөжәтл күүкд улс оршасн һазр тал йовцхав.

³— Тер ик чолуг кен маднд хооран кеж өгхмб? — гисн уха зууран ухалад тедн йовцхаж.

⁴Зуг тедниг өөрдәд ирхлә, чолун уулын көндәһәс хооран кегдж одсинь үзгдв. (Тер дегд ик чолун бәәж.) ⁵Уулын көндәһүр орхла, нег баһ наста күн дуд цаһан хувцта барун бийд сууснь үзгдв. Күүкд улс йир икәр сүрдв.

⁶⁻⁷— Бичә сүрдтн, тадн кирсд хадгдсн Назаретин Исусиг хәәж йовна эсийт? Тертн әмдрж одла! Тертн энүнд уга. Кевтсн орминь үзтн. Пётрт болн наадк сурхульчиртннь иигж келтн: Урднь келсәрн, Тер тадниг Һалильяд күләх, — гив.

⁸Күүкд улс дегд икәр әәхләрн, күүнд үг келж чадлго, оршасн ормас һарад гүүцхәв.

Зәрм сурхульчирнь Исусиг үзж

[⁹Нарн өдр әмдрәд, Исус Магдален хотна Марий (урднь энүнәс Исус долан хар сәкүс көөж һарһсмн) түрүн болж үзгдв. ¹⁰Урднь Исусиг дахж йовсн, Терүнд зовад, уулад суусн әмтнд Марий гүүж одад үзсән келж өгв. ¹¹Теднь Исусиг әмдрснд болн Марийд үзгдв гиснд итксн уга. ¹²Исус талдан бәәдл һарад, селән орж йовсн күүнд бас үзгдж. ¹³Тер хойриг ирәд келхләннь, әмтн бас иткж уга.

Исус апостолмудтаһан күүндж

¹⁴Хөөннь арвн негн сурхульчиртан хотан уужатлнь Исус ирж үзгдж. Иткл уга болн хату зүрктәдән Исусиг үзсн әмтнд эс иткснднь сурхульчирнан шоодж.

¹⁵— Делкә эргәд, Сән Зәңг оln әмтнд тархатн. ¹⁶Сән Зәңгд иткәд, бийән уснд кирслснь авргдх, эс иткснь — засгдх. ¹⁷Иткснь иим өвәрц йовдл һарһж чадх: Мини нерн деерәс хар сәкүсдиг көөж һарһх, шин келәр келх. ¹⁸Хорта моһа һартан авв чигн, хор

уув чигн үкшго. Итксн улс гөмтэ улс деер харан тэвхлэ, теднь эдгж одх, – гиж Исус келв.

¹⁹Теднлэ күүндснэ хөөн Деед Эзн деегшэн өөдлэд, теңгрт күрэд, Бурхна барун талнь суув. ²⁰Төрүнэ сурхульчирнь нарта делкэ эргэд, оln эмтнд Сэн Зэнг тархав. Йовсн назртнь Деед Эзн теднд нөкд болад, теднэ тархалниг өвөрц йовдлар батлсмн. Тиигж учрсмн.]*

* Хамгин хуучн экн бичгүдт 9-20 шүлгүд уга.

Лукан бичсн Сэн Зэңг

Нүр үг

Лукан бичсн дегтрт Израильд өгх болсн Аврачнь Исус болж харчана, дөкэд тер цуг эмтнэ Аврачнь болжана. Деед Эзнэ Сөкүсн түрү-зүдү бөөдг улст Сэн Зэңг тархатха гиж Исусиг дуудсна тускар Лука бичжэнэ (4.18). Эн Сэн Зэңгд оln зүсэр бөөдг улст кергтэ килмж бичгдж. Сэн Зэңгиг бичхлөрн, байр үүдэдгэр Лука бичж. Түрүңк бөлгүдт Исусиг ирх гиж келжэснэ тускар, дөкэд сүүлңк бөлгүдт Терүг тенгрт өөдлхин тускар байртаһар үзүлгдж. Исусиг өөдлснэ хөөн христианск итклин өслтин болн тархалһна туужиг Лука «Апостолмудын үүлдвр» гидг дегтрт келж өгчөнө.

Хойр тасрхад (1–2 болн 9–19 бөлгүдт) оln материал багтж. Терүг зуг Лукан бичсн Сэн Зэңгд умшж болхмн. Эннь Бурхна элчнрин туск дууд, нилх Исусиг хөөчнр үзснэ туск, бичкн цагтан Исус хол сүмд одсна туск келврмүд, Шамарья һазрин цаһан седклтэ күүнэ болн геедрсн көвүнэ туск үлгүрмүд болжана. Лукан бичсн Сэн Зэңгд хол учр-утхнь болж зальврлһна болн Эрүн Сөкүснэ чинр, Исуст цергллһнэ күүкд улсин чинр, килнциг Бурхн яһж тэвж өгдгин туск чинр үзүлгдж.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1 – 4

Кирслэч Йохана болн Исусин төрлһн, бичкнтк цаг 1.5–52

Кирслэч Йохана цергллт 3.1–20

Исусиг кирсллһн болн сөрлһн 3.21 – 4.13

Һалильяд Исусин цергллт 4.14 – 9.50

Һалильяс Ерусалим орлһн 9.51 – 19.27

Сүүлңк долан хонг 19.28 – 23.56

Деед Эзнэ өмдрлһн, ирлһн болн өөдллһн 24.1–53

Нүү үг

1 Күндтэ Төпил! Мадн дунд учрсн йовдлмудын тускар кесг улс келврмүд бичж тогтав. ²Эн йовдлмудыг эклцэс авн үзсн улс болн Сэн Зэнг тархачнр маднд келж өгцхэв. ³Иим учрар би бас цугинь эклцэснь авн нөрнөр шинжлэд, диглэтэ келвр Таднд бичж өгхөр шиидв. ⁴Урднь дассн юмн үнн болдгиг лавтаһар батлж медхит гиж би Таднд бичжэнэв.

Уснд кирслдг Йохан төрснэ туск ээлдхл

⁵Херод хан Йудья нутгт залдг цагла Абыя гелнгин селгэнэ багас Зехарья гидг гелнц бээсмн. Терүнэ авальнь Ахарона тохмин Елизавета гидг нертэ күүкд күн бээсмн. ⁶Тедн хоюрн Деед Эзнэ чирэд чик седклтэ улс болад, Бурхна зааврмуд болн герэсд алдлго күцэдг бээсмн. ⁷Зуг Елизавета күср* бээсн учрас тедн үрн уга бээж. Хоюрн зөвэр наста улс бээж.

⁸Нег дэкж Зехарья хол сүмд гелнц болж церглжэж. Терүнэ гелнцүдин багин дарани көдлжэх цаг бээсмн. ⁹Күж унһтахин төлө жирв хайдг бээж, тегэд жирвэр Зехарья сүмд күж унһтах зөвтэ бээсмн. ¹⁰Күж унһтахсн цагт сүмин хаза кесг эмтн зальврад зогсцхав. ¹¹Генткн Зехарьян өмн Деед Эзнэ элч зогсснь үзгдв. Тер күж унһтахадг ширэн барун бийд зогсжасн бээж. ¹²Терүг үзэд, Зехарья чочад үүмэд одв. ¹³Болв Бурхна элч:

– Зехарья, бичэ э! Бурхн чини зальврсиг соңсв. Елизавета гидг авальчнь чамд көвү һарһх. Чи терүг Йохан гиж нерэдхич. ¹⁴Тер чамд ик байр өгх. Кесг улс терүг төрхлэ, байрлх. ¹⁵Деед Эзнэ чирэд алдр күн болж, эрк-чаһр амсдго, төрснэс авн Эрүн Сэкүстэ күн болх. ¹⁶Израиль улсин ик зууһинь теднэ Деед Эзн Бурхн тал тер хэрү йовулж, ¹⁷Терүнэ өмн йовж, Эльян ээлдэчин Сэкүстэ болн күчтэ болх. Эцкнрин седклинь үрдүдтнь өөрдүлж, соңхсвр уга эмтиг чик хаалһд хэрү орулж, Деед Эзиг ирхин өмн келн-эмтиг белдх, – гиж Зехарьяд келв.

¹⁸– Яһж би Тана келсиг иткхмб? Би ода дегд көгшнлм, авальм бас зөвэр наста, – гиж Зехарья Бурхна элчэс сурв.

¹⁹Бурхна элч хэрүднь:

* Куср – үрн һардго.

– Би Бурхна өмн зогсжасн Габрильв. Чамла күүндхин төлө, эн байрта зэнг авч ирхин төлө, намаг илгэсмн. ²⁰ Болв цагтан күцх мини үгд чи итксн угач. Цуг эн учртл чи үг келж чадшгоч, – гиж келв.

²¹ Тер цагт өмтн Зехарьяг хаза күлөжөцхэлө, терүг сүмэс харлго, удан бөөсн учрас тедн алң болцхав. ²² Зехарья сүмэс харад, өмтнд үг келж чадсн уга. Терүг үзгдл үзсинь цуһар медв. Келн уга болад, Зехарья өмтнлө докьяһар күүндв. ²³ Зехарьян церглһннө цаг төгсхлө, тер герүрн хэрэд йовв. ²⁴ Удл уга терүнэ авальнь Елизавета үр тееһэд, түрүңк тавн сард хаза харлго гертэн суув.

²⁵ – Эн Деед Эзнэс! Тиим насндм Деед Эзн намаг хээрлөд, өмтнө чирэд нерм цеврдүлв, – гиж Елизавета келв.

Исусин төрснө туск аалдхл

²⁶ Елизавета үрэн гесндэн тееһэд, зурһан сар давсна хөөн Габриль гидг элчиг Бурхн Һалильян Назарет хотнур нег окн күүкнүр йовулв. ²⁷ Тер күүкн Давид уңг-тохмин үй Йосип гидг күүнэ келсн күүкн бөөж, Мирьям гидг нертө бөөж. ²⁸ Бурхна элч терүнүр ирэд:

– Эдстэ күүкн, менд! Деед Эзн чамта хамдан! – гиж келв.

²⁹ Эн үгмүдиг соңсад, Мирьям үүмэд одв. Тер келсн үгинь медж чадлго ухалад бөөв. ³⁰ Бурхна элч цааранднь келв:

– Бичэ э, Мирьям! Бурхн чамаг хээрлжөнө! ³¹ Чи гесндэн үр тееһэд көвү һарһхич! Исус гидг нер өгхич. ³² Терчн Алдр күн болад, Деед Бурхна Көвүн гидг нер зүүх. Терүнэ өвк Давидин ширэг Деед Эзн Бурхн Терүнд өгх. ³³ Яковин үдл тохм Тер мөңкиндэн залх. Терүнэ йосн төрүц чилшго.

³⁴ – Ода тана келсн яһж учрхмб? Би хэрд һарад уга күүкнлм? – гиж Мирьям сурв.

³⁵ Бурхна элч иим хэрү өгв:

– Эрүн Сөкүсн чини деер бууһад, Деед Бурхна күчөр чи дүүрхич. Эн учрар чамас һарсн үрн эрүн болх. Тер Бурхна Көвүн гиж нерэдгдх. ³⁶ Чини садн Елизавета гидг күүкд күн наста болвчн бас көвү һарһх. Терүг цуһар үр-сад һарһдго күүкд күн гиж келдг билэ, зуг терчн үр тееһэд, зурһан сар болчкв. ³⁷ Бурхн цугинь кеж чадна.

³⁸ – Би Деед Эзнэ заасинь күцөх зарцв. Тана келсэр болтха! – гиж Мирьям хэрү өгв.

Бурхна элч цааран йовв.

Мирьям Елизавета тал золжэ ирв

³⁹ Мирьям удл уга бийэн белдэд, Йудья гидг уулта назрт бээсн балһснур адһж йовв. ⁴⁰ Тиигэрэн ирэд, Мирьям Зехарьян герт орад Елизаветла мендлв. ⁴¹ Елизавета Мирьямиг мендлжэхинь соңсхлань, дотрнь бээсн үрнь көндрв. Елизавета Эрүн Сәкүсәр дүүрв. ⁴² Елизавета:

– Күүкд улсин дундас чи онц әдстә күнч, чини дотр бээсн үрн әдстә! ⁴³ Деед Эзнә эк нан тал ирдгт би юн ачта күн бол-жахмб? ⁴⁴ Чини ду соңсхлам, дотрм бээсн үрм байрлад көндрв. ⁴⁵ Деед Эзнә келсн үгмүд бүтх гиж итксн күүкд күн буйн кишг-тә! – гиж чаңһар келв.

⁴⁶ Мирьям иигж келв:

– Мини седклм Деед Эзнд магтал өргжәнә! ⁴⁷ Сүмсм мини Аврач Бурхнд байрлна! ⁴⁸ Яһад гихлә, Тер Эврәннь зарцин номһн бәәдлиг үзв! Эн цагас авн орчлнгин тохм болһн намаг кишгтә гих! ⁴⁹ Учрнь: Күчтә Бурхн мини төлә алдр үүл күцәв. Терүнә нерн әрүн болтха! ⁵⁰ Терүг күндлдг күүг үйәс үйд хәәрлнә! ⁵¹ Бурхн Эврәннь һарарн күчтә үүлмүдиг үзүлв! Омгта улсиг Тер ухалсн зуратаһинь тарав! ⁵² Деер суусн ахлачнриг ширәһәснь көөж хольврулв! Дорацулгдсн улсиг деешлүлв! ⁵³ Өлссн, харһнсн улст сә кеж өгв. Байн әмтиг юмн угаһар йовулв! ⁵⁴ Хәәрлтин тускар тодлад, зарцдан әс гиж Израиль әмтндән тус күргхәр ирв. ⁵⁵ Эн хәәрлт мана өвкнрт: Абрахамд болн терүнә үрдүдт оньдиндан күргнәв гиж үгән өгв.

⁵⁶ Мирьям Елизаветин герт һурвн сар шаху гиичләд, герүрн хәрж одв.

Уснд кирслдг Йохана төрлһн

⁵⁷ Елизаветин гиигрх цагнь ирэд, тер көвү һарһв. ⁵⁸ Хам-хоша бээсн әмтн, элгн-саднь терүг Бурхн тиим кевәр хәәрлсинь соңсад, цуһар байрлцхав. ⁵⁹ Нәәмдгч өдртнь тедн нилх көвүһән керчүлхәр ирв. Әцкиннь нерәр Зехарья гиж тедн көвүг нерәдхәр седв. ⁶⁰ Зуг экнь зөвшәрл уга иигж келв:

– Уга. Энүнә нерн Йохан болг.

⁶¹ Тиигхләннь цуһар:

– Танахна тохмд тиим нертә күн угалм! – гиж келцхәв.

⁶²Тегэд тедн эцкнь көвүндэн ямаран нер өгхэр бөөхинь медхэр, Зехарьяс докъянар сурцхав. ⁶³Зехарья харһа сурж авад, «Энүнэ нернь Йохан» гиж бичв. Цуһар икэр өврцхэв. ⁶⁴Тер кемлэ Зехарьят келн орв. Тегэд Бурхиг магтад тер үг келв. ⁶⁵Өөрнь бээсн эмтн энүг үзэд, дегд икэр сүрдцхэв. Эн зэнг өөдм һазрта Йудья нутгар тархагдв. ⁶⁶Энүг сонссн цуг улс эн зэнгиг зүркндэн тодлж:

– Эн үрн кен болхмб? – гиж сурцхав. Бурхна күчн терүнд бээсмн.

Зехарьян аалдхл

⁶⁷Нилхин эцкнь Зехарья Эрүн Сәкүсәр дүүрч:

⁶⁸– Израилин Деед Эзн Бурхн тууртха! Тер маднд дөң болад, сулдхвр өгв. ⁶⁹Зарц Давидин бүлэс алдр Аврачиг маднд илгэв. ⁷⁰Бурхн Эврәннь эрүн аалдәчнрин дууһар Терүнэ тускар зэнглж келв. ⁷¹Тер мадниг өшәтнрәс аврж, маднд дурго улсас харсж авх. ⁷²Бурхн мана өвк эцнриг хээрлхв гиж үгән өгәд, ⁷³⁻⁷⁴өшәтнрин һарас тадниг харсж авхв гиж Абрахамд андһарлж келв. ⁷⁵Эрүн болн чик седкләрн Терүнэ өмн йовж, бидн Терүнэ чирәд наснаннь туршартан юмнас аалго церглхвидн. ⁷⁶Чи, көвүн минь! Деед Бурхна аалдәч болж йовхич. Деед Эзнә хаалһинь белдхәр өмннь йовхич. ⁷⁷Килнцтн төвгдхлә, әмән аврж чадхит гисн медрл Бурхна улст өгхич. ⁷⁸Мана Бурхн дурарнь хээрлтәрн герлтж, теңгрәс өрүни гегә илгәх, ⁷⁹үклин үлмәд бәәдг харнһуд суусн улст герл өгәд, эвин хаалһ зааж үзүлх, – аалдж келв.

⁸⁰Нилх көвүн Сәкүсәндән батрад өсв. Израилин әмтнд үзүлгдхин цаг иртл, тер әжго кәдәд бәәв.

Исусин төрлһн

2Тер цагт Август хан Рим орн-нутгин үлмәд бәәсн һазрин әмтнә то бичж авхин туск зәрлг һарһв. ²Сирий нутгт* Күринь хан нойлжәх цагт әмтнә то бичж авлһна түрүнь болж әклв. ³Тегәд чигн нерән бичүлхин төлә күн болһн эврәннь төрсн балһснур йовв. ⁴Йосип бас Һалилья һазрас Назаретас һарад, Йудья гидг һазрур Давид хан төрсн Бетлехем хотнур йовв, юңгад гихлә,

* Тер цагт Сирий нутг Римин орн-нутгин нег әңг бәәж.

тер Давидин тохмин күн бээсмн. ⁵Йосип Мирьям гидг келсн күүктәһән нерән бичүлхин төлө йовсмн. Тер күүкн күнд бээсмн. ⁶Бетлехемд ирхлэ, Мирьямин гиигрх цагнь ирв. ⁷Тер эврәннь ууһн көвүһән һарһад өлгэдэд, малд өвс өгдг отлыгт кевтүлв. Яһад гихлэ, гиичлүрин герт теднд орм күртсн уга.

Хөөчир болн Бурхна элчир

⁸Теднэ бээсн һазрин өөр хөөчнр бээсмн. Тедн кеер бөөһэд, сөөднь хөөдөн манад бөөцхэж. ⁹Генткн теднэ өмн Деед Эзнэ элч үзгдэд, Деед Эзнэ туурмжин герл теднд асв. Тедн дегд икэр сүрдцхэв. ¹⁰Зуг Деед Эзнэ элч:

– Бичэ ээтн. Би таднд болн эн нарт делкэд бээсн эмтнд байрта зэнг авч ирв! ¹¹Эндр Давид хаана төрскн хотнд Бурхна илгэсн Аврач Деед Эзн төрв! ¹²Терүнэ темдгнь эн: өлгэгдсн нилхиг тадн малд өвс өгдг отлыгт кевтсинь олж авхит, – гиж келв.

¹³Генткн Деед Эзнэ элчин өөр теңгрин церг бууж ирв. Тедн Бурхиг магтад дуулцхав:

¹⁴– Теңгрт Бурхн тууртха! Сән тааларн бөөдг улс һазр деер амулң менд бөөтхэ!

¹⁵Бурхна элчнр хөөчнриг үлдәһэд, хэрү теңгр тал нисж һарв.

– Бетлехемүр йовхмн, Деед Эзнэ зэнглсэр юн учрсинь хөләхмн! – гиж хөөчнр келцхэв.

¹⁶Тедн адһж йовад, Мирьямиг, Йосипиг болн малд өвс өгдг отлыгт кевтсн теднэ үринь үзцхэв. ¹⁷Нилх көвүг үзчкэд, хөөчнр энүнэ тускар Бурхна элчәс соңссан келж өгцхэв. ¹⁸Хөөчнрин келсн үгиг соңссн эмтн алң болад бөөцхэв. ¹⁹Мирьям цуг энүг тодлад, зүркндән хадһлад бөөв. ²⁰Хөөчнр учрсн юмиг үзсн, соңссн төлэдән Бурхиг туурулж магтад, хэрү йовцхав. Бурхна элчин келсәр цугнь учрв. ²¹Нәәмн өдр давсна хөөн көвүнд керчлһ кех цаг ирхлэ, Терүнд Исус гидг нер өгв. Көвүг төрэд уга бөөтлнь эн нериг Бурхна элч Түүнд өгч.

Исусиг сүмд авч ирснь

²²Теднэ әрүслһнә йослл күцәх цаг ирхлэ, Мирьям Йосип хойр нилх көвүһән Деед Эзнд үзүлхәр Ерусалимд авч ирцхэв.

²³ Юңгад гихлэ, Деед Эзнэ Заканд иигж бичэтэ: «Ууһн көвүн болһн Бурхнд нерэдгдх зөвтэ». ²⁴ Дэкэд болхла, Деед Эзнэ Закана зэрлгэр «хойр бүдүн көглжрһэр эс гиж көглжрһнэ хойр һуужмлар» Бурхнд тэкл тэхх зөвтэ бөөсмн.

²⁵ Тер цагт Ерусалимд Шимон гидг нертэ нег күн бээдг бээж. Эн Израилин аврлһна цагинь күлэдг чик седклтэ болн буйнч күн бээж. Эн Эрүн Сэкүстэ күн бээж.

²⁶ – Деед Эзнэ Христосиг эс үзтлэн чи насан баршгоч, – гиж Шимонд Эрүн Сэкүсн медүлж келсмн.

²⁷⁻²⁸ Эрүн Сэкүсэр сүрэлксн Шимон сүмд ирв. Нилх көвүнэ төлэ Закана йосллыг күцэхэр эк-эцкнь Терүг сүмд авч ирхлэ, Шимон Исусиг һар деерэн авад, Бурхнд ханлтан өргэд:

²⁹ – Деед Эзн! Ода Эврәннь үгэрн Тана зарциг тэвэд йовулжанат. ³⁰⁻³¹ Юңгад гихлэ, цуг күмн эмтнд белдсн Тана илгэсн Аврачиг мини нүдм үзв. ³² Энтн – буру номта улст гегэн герл болх. Эврәннь Израиль келн-эмтэн туурулх! – гив.

³³ Эк эцк хойрнь Шимониг теднэ көвүнэ тускар келжэхинь сонсад, өврэд бөөцхөв. ³⁴ Дэкэд Шимон теднд эдс өгэд, нилх көвүнэ эkdнь Мирьямд келв:

– Эн кевтсн көвүнэс көлтэ Израилин улсас кесгнь буурх, кесгнь деегшән өөдлх. Энтн Бурхна темдг болх. Энүнэ өмн кесгнь босад седклиннь нуувчн санаһан илдкж секх. ³⁵ Чини седклиг бас үлдэр шааһад салһх, – гив.

³⁶ Тер сүмд Пенүлин һарсн күүкн Ашер тохмин Хана гидг ээлдөч күүкд күн бөөсмн. Тер зөвөр наста эмгн бээж. Эн эврәннь залутаһан долан жилдэн гер-бүл болж бөөсмн. ³⁷ Болв хөөннь тер белвсн болад үлдв. Хана найн дөрв күртлэн белвсн бээж. Тер сүмэс төрүц һардго бөөсмн, өдр сө уга мацг бэрэд, Бурхнд зальврдг бөөсмн. ³⁸ Тер цагт Хана бас тедн тал өөрдэд, Бурхнд ханлт өргэд, Ерусалимин сулдхвриг күлэжэсн күн болһнд нилх көвүнэ тускар келж өгв.

Назарет хотнур хэрү ирлһн

³⁹ Мирьям Йосип хойр Деед Эзнэ закаһар кергән күцэсн хөөн Һалилья гидг һазрт бөөсн эврәннь Назарет гидг хотнур хэрж ирцхөв. ⁴⁰ Нилх көвүн өсэд босад, батрад, цецн уханд орад, Бурхна онц хээрлтэ көвүн болж йовсмн.

Исус гидг көвүн сүмд

⁴¹Жил болһн Песах гидг байрин өдрлэ Исусин эк эцк хойр Ерусалим балһснур ирдг бээсмн. ⁴²Исусиг арвн хойр наснд күрхлэ, тедн саак кевэрн тер байрт йовцхав. ⁴³⁻⁴⁴Байрин өдр чилснэ хөөн эк-эцкнь хэрэд йовцхав, Исус Ерусалимд үлдв. Йосип Мирьям хойр түүг медлго, көвүһән теднлэ йовсн әмтнлэ йовж йовх гиж санв. Тиигәд тедн өдрин дуусн йовад, дәкәд көвүһән элгн-садн дунд болн таньдг улс заагт хәәцхәв. ⁴⁵Көвүһән олж чадлго, хәрү Ерусалимд ирәд, тенд Терүг хәәцхәв. ⁴⁶Һурвн өдр болад тедн Исусиг сүмд суусинь олж авч. Тер болхла закана багшнрт сурвр өгәд, тедниг соңсад сууж. ⁴⁷Исусиг соңссн әмтн Терүнә гүн медрлинь үзәд, яһж Тер әмтнә сурврмудтнь хәрү өгчәхинь соңсад, алң болцхав. ⁴⁸Әк-эцкнь көвүһән тенд үзчкәд, йир өврцхәв.

– Көвүм минь, яһад чи мадниг зоваһад, тиим йовдл һарһвч? Бидн чини эцктә хамдан чамаг хән гиж басл зовад бәәввидн, – гиж экнь сурв.

⁴⁹– Тадн Намаг яһад хәәсмт? Намаг әврәннь Эцкин керг-үүлд орлцх зөвтәһинь та меддго болвзат? – гиж Исус сурв.

⁵⁰Әк-эцкнь көвүнә келсн үгинь медж чадлго бәәцхәв. ⁵¹Исус әктә-эцктәһән хамдан һарад йовв. Назаретд ирәд, Тер эк эцкиннь үгинь соңсад бәәв. Цуг учрсн йовдлыг экнь зүркндән тодлж авв. ⁵²Исус өсәд босад, цаг ирвәс цецн ухата болад бәәв. Цаг ирвәс әмтн болн Бурхн Бийнь Исуст хәәртә болв.

Уснд кирслдг Йохана ном умилһн

3¹⁻²Тиверь гидг хан ширә деер сууһад, арвн тавдгч жилд Йудья һазрт Понтий Пилат гидг нойн бәәсмн. Херод болхла һалильяд, терүнә ах Пилип Итурьяд болн Трахонидт һарджасмн, Лусанья Абиленд һардач бәәсмн, Хана болн Кәәп ах гелңгүд бәәж. Тер жилд Бурхн эжго кәдәд, Зехарьян көвүн Йоханд үг келв. ³Тегәд Йохан Йордан һолын көвәд бәәсн һазрар йовад, әмтнд:

– Килнцтә жирһлән үлдәтн. Бийән уснд кирслтн. Тиигхлә Бурхн килнцитн тәвж өгх, – гиж келв.

⁴Әшья гидг әәлдәчин дегтрт: «Эжго кәдәһәс хәәкржәх дун: Деед Энд хәәлһинь белдтн! Терүнә жиминь һоолтн! ⁵Хавчг болһн шораһар дүүртхә! Уул, өөдм тегш болтха! Матхр һазринь

чирхтхэ! Довута замнь тинитхэ! ⁶Тиигэд цуг күмн-эмтн Бурхна аврлтыг үзтхэ!» – гиж бичэтэ.

⁷Бийэн уснд кирслхэр седжэсн эмтнд Йохан иигж келсн:

– Тадн моһа тохмта улст! Бурхна иргч цухлас зулж чадхит гиж, кен таднд келв? ⁸Килнцтэ жирһлэн үлдэсэн үзүлтн. «Эцквидн Абрахам» гиж бичэ сантн, юнгад гихлэ, Бурхн эн чолудас чигн Абрахамд үрдүд төрүлж чадх гиж би таднд келжэнэв. ⁹Модыг унг күртл чавчх сүк белн бээнэ. Сэн темс өгдго модыг тер чавчад һалд хайна.

¹⁰– Ода бидн яахмб? – гиж эмтн сурцхав.

¹¹Йохан:

– Хойр киилгтэ күн, негинь киилг уга күүнд өгтхэ, болв хот-хоолта күн бас тиигж хувалцтха, – гиж келв.

¹²Алв цуглулдг эмтн бас бийэн уснд кирслхэр ирцхэв.

– Багш! Ода бидн яахмб? – гиж тедн сурцхав.

¹³– Таднд кергтэ юмнас үлү юм эмтнэс бичэ нектн, – гиж тер келв.

¹⁴Цергин нег цөөкн күн терүнэс:

– Мадн яахмб? – гиж сурцхав.

Йохан хэрүднь:

– Кенэс чигн мөнг күчэр бичэ булаж автн, айстан күүнд му нер бичэ өгтн, болв эврэннь жалван авад, бээсндэн байн болад бөөтн, – гиж келв.

¹⁵Эмтн нөөлвртәһэр күләһэд бөөцхэв. Цуһар:

– Йохан бийнь Христос мөн биший? – гиж Йохана тускар зүркндэн ухалцхав.

¹⁶Тиигхлэ Йохан теднд иим хэрү өгв:

– Би тадниг уснд кирслнэв, зуг нанас даву ик күчтәнэ ирх. Би Терүнэ буршмгиннь бүчинь тээлх чигн зөв угав. Тер Эрүн Сәкүснд болн һалд тадниг кирслх. ¹⁷Тер буудяһан севглхэр күр-зән авчкн белн бээнэ. Буудяг Тер күн хашадан хураһад тэвх, өвс-богинь болхла унтрдго һалд хаяд шатах.

¹⁸Йохан ном тархаһад, эн болн талдан чигн үгмүд олзлад, эм-тиг саглулдг бөөсмн. ¹⁹Йохан һардач Херодыг бурушаһад, килн-цинь медүлж илдкв. Юнгад гихлэ, Херод эврэннь ахин авалиг Херодидаг хаһад, бийдөн буулһж авад, кесг хар саната бузр йовдл үзүлв. ²⁰Цуг тер йовдлын тоод Херод дәкәд негинь немв, тер Йоханыг бәрж авад бәрәнд суулһв.

Исусиг уснд кирсллһн

²¹Эмтиг уснд кирслснэ хөөн Исус бас Бийэн уснд кирслсмн. Түүг эклэд зальврхлань, генткн тенгр зааград, ²²Эрүн Сэкүсн көглжрһн мет үрвэд, Терүнэ ээм деернь ирж буув. Генткн тенгр-рәс: «Энтн Мини хээртэ Көвүн! Эн Намаг байрлулна!» гисн оһтрһун дун сонсгдв.

Исусин уңг-тохм

²³Исус һучтаһасн авн Бурхнд церглдг болв. Эмтнэ сансар, Тер Йосипин көвүн, Элин ач, ²⁴Эли болхла Мататин көвүн, Матат Левин көвүн, Леви Мелкин көвүн, Мелки Янана көвүн, Яна Йосипин көвүн, ²⁵Йосип Мататьян көвүн, Мататья Амосин көвүн, Амос Нахумин көвүн, Нахум Эслимин көвүн, Эслим Наган көвүн, ²⁶Нага Махатин көвүн, Махат Мататьян көвүн, Мататья Шимән көвүн, Шимэ Йосипин көвүн, Йосип Йудан көвүн, ²⁷Йуда Йохананин көвүн, Йоханан Ресан көвүн, Реса Зерүбәбелин көвүн, Зерүбәбель Шалтэлин көвүн, Шалтэль Нерьян көвүн, ²⁸Нерья Мелкин көвүн, Мелки Аддина көвүн, Адди Косамин көвүн, Косам Элмадамин көвүн, Элмадам Эрин көвүн, ²⁹Эр Исусин көвүн, Исус Эльзерин көвүн, Эльзер Иоримин көвүн, Иорим Мататин көвүн, Матат Левин көвүн, ³⁰Леви Шимона көвүн, Симон Йудан көвүн, Йуда Йосипин көвүн, Йосип Йонанын көвүн, Йонан Эльякимин көвүн, ³¹Эльяким Мелян көвүн, Меля Менан көвүн, Мена Мататан көвүн, Матат Натана көвүн, Натан Давидин көвүн, Давид Ишайин көвүн, ³²Ишай Йоведин көвүн, Йовед Боозин көвүн, Бооз Салмона көвүн, Салмон Нахсона көвүн, ³³Нахшон Аминадабин көвүн, Аминадаб Админа көвүн, Админ Арнин көвүн, Арни Хецрона көвүн, Хецрон Пәрецин көвүн, Пәрец Йудан көвүн, Йуда Яковин көвүн, ³⁴Яков Ицхакин көвүн, Ицхак Абрахамин көвүн, Абрахам Таран көвүн, Тара Нахорин көвүн, ³⁵Нахор Серугин көвүн, Серуг Реун көвүн, Реу Пелекин көвүн, Пелек Эберин көвүн, Эбер Шелән көвүн, Шелэ Кәнәнэ көвүн, ³⁶Кәнән Арпакшадин көвүн, Арпакшад Шемин көвүн, Шем Ноахин көвүн, Ноах Ләмекин көвүн, ³⁷Ләмек Метушелахин көвүн, Метушелах Ханокин көвүн, Ханок Еретин көвүн, Ерет Махалалелин көвүн,

Махалалель Кэнэнэ көвүн, ³⁸Кэнэн Эношин көвүн, Энош Шетин көвүн, Шет Аадмин көвүн, Аадм болхла Бурхна көвүн бөөсмн.

Исусиг сөрлһн

4 Исус Эрүн Сәкүсәр дүүрсн бәәж, болв Йордан холас хәрү йовж йовхлань, Сәкүсн Терүг эжго көдәһүр дахуль. ²Тенд дөчн өдртән эрлгәр сөргдсмн. Эн цагин болзгт хот идл уга бөөсн төлэдән Исус дегд икәр өлсв. ³Тиигхлэ эрлг Терүнд:

– Кемр Чи Бурхна Көвүн болхла, эн чолунд өдмг бол гиж зэрлг өг, – гиж келв.

⁴Исус хәрүднь:

– Бурхна Бичгт: «Һанцхн өдмгәр күн бийән цадхж ханһашго» гиж бичәтә, – гив.

⁵Эрлг Терүг ик өөдм һазр тал дахулж авч одад, нег агчмин зуур орчлнд бөөсн нутг болһниг үзүль.

⁶– Эн нутгудын йосинь болн туурмжинь би Чамд өгнәв. Цуг эн Мини, болв би энүг дурта күүндән өгч чаджанав. ⁷Кемр Чамаг нанд сөгдхләчн, цуг эн Чини болх, – гиж эрлг Исуст келв.

⁸Исус хәрүднь:

– «Эврәннь Деед Эзн Бурхндан сөгд, һанцхн Бурхндан цергл» гиж Бурхна Бичгт бичәтә, – гив.

⁹Цааранднь эрлг Терүг Ерусалимд авч ирәд сүмин ора деер зогсаһад келв:

– Кемр Чи Бурхна Көвүн болхла, эн ора деерәс дорагшан һәрәдж үз. ¹⁰Юнгад гихлэ, «Бурхн Эврәннь Бурхна элчнртән Чамаг әрвләд хәләтхә гиж зэрлг өгв», ¹¹болв дәкәд «тедн Чини көлчн чолунд бичә цокгдтха гиһәд Чамаг һар деерән теврәд авад йовх» гиж бичәтәлм, – гив.

¹²– Бурхна Бичгт: «Эврәннь Деед Эзн Бурхан бичә сөрәд бә» гиж бичәтә, – гиж Исус хәрү өгв.

¹³Тиигәд эрлг сөрдгән уурад, Исусиг цаг болзг күртлнь үлдәв.

Исус Һалильяд экләд церглжәнә

¹⁴Исус Сәкүснә күчнд батрад, хәрү Һалилья һазр тал ирв. Терүнә туск зәңг цуг нутгар тархаж соңсгдв. ¹⁵Исус теднә хурл-мудт сурһдг бөөсмн. Цуһар Терүг туурулдг бөөсмн.

Исусиг Назаретд соңсжахи

¹⁶ Исус эврәннь өссн-боссн Назарет гидг хотнд ирв. Тер саак кевэрн амрлһна бемб өдр хурлд одв. Тенд Исус Бурхна ном умшхар босад зогсв. ¹⁷ Эмтн ээлдэч Эшьян дегтр Терүнэ харт бөрүлв, болв Исус терүг секэд, иим нег юм олж умшв: ¹⁸⁻¹⁹ «Би Деед Эзнэ Сәкүстөв. Тер Намаг Сән Зәңг угатя-яду улст тархалһхар йовулла. Бэрэнд бәэх әмтнд сулдхврин тускар, сохр әмтнд нүднә харана тускар зәңглхин төлә дажргдсн әмтиг сулдххин төлә, Деед Эзнә хәэрлтин цаг ирсиг дурдхин төлә Тер Намаг илгәсмн». ²⁰ Исус Бурхна Бичгиг хаачкад, тенд церглжәх күүнд өгәд ормдан суув. Хурлд бәэсн улс нүдәрн Исус тал ширтж хәләцхәв. ²¹ Цааранднь Исус экләд:

– Эндр тадниг сонссн цагт эн әәлдхл күцв, – гив.

²² Цуһар энүг чик гиһәд, Исусин амарн келсн һәәхмжтә үгмүдиг өврцхәв:

– Эн Йосипин көвүнлм! – гиж әмтн сурцхав.

²³ Исус теднд:

– Тадн Нанд эрк биш «Әмч, Бийән эдгә!» гидг үлгүр келхит. «Капернамд болсн юмна тускар бидн соңславидн, тиигж Эврәннь төрскн һазртан чигн ке!» гиж тадн келхит. ²⁴ Зуг Би таднд үнәр келжәнәв, ямаран чигн әәлдәчиг төрскн һазртнь әәлдәч гиж тоолдмн биш. ²⁵ Элья әәлдәч бәэсн цагт Израильд кесг белвсн күүкд улс бәэсмн. Тиигхд һурвн жил дундур хур орлго, һазр деер ик харһнлт болв. ²⁶ Зуг Бурхн Элиг талдан күүкд күүнүр йовуллго, Сидона өөр бәэсн Цәрепәт хотна нег белвсн күүкд күүнүр илгәсмн. ²⁷ Израильд Элиша әәлдәч бәэсн цагт арсна хальдвр гемәр кесг улс гемтсн бәәж, зуг Найман гидг сирий келн күүнәс ондан күн цеврдсн уга бәәж, – гив.

²⁸ Хурлд бәэсн цуг улс энүг сонсад йир икәр уурлцхав. ²⁹ Тедн цуһар ормасн өсрж босад, Исусиг балһснас һарһад, уулын ора деер авч ирәд зогсав. Назарет тер уулын ора деер бәәж. Эмтн Исусиг ик уул деерәс түлкж уһаһар седв. ³⁰ Зуг Исус әмтнә заагар һарад, хотнас цааран темцәд йовж одв.

Капернамин хурлд

³¹ Исус Һалилья һазрт бәэсн Капернам гидг хотнур ирәд, бемб өдр әмтнд Бурхна ном умшж сурһв. ³² Цуһар Терүнә ном

сонсад өврэд бөөцхөв, юнгад гихлэ, Исусин келсн үгин ик күчнь медгдв. ³³Хурлд нег хар сәкүстә күн бәәж. Генткн тер ик дууһар хәәкрэд:

³⁴— Э-э! Назаретас ирсн Исус, маднас Танд юн кергтөв? Та мадниг уга кехәр ирвт? Би Таниг медв! Та Бурхна Эрүн Күнт! — гиж келв.

³⁵— Тагчг бө! Эн күүнәс һарч әрл цааран! — гиж Исус терүг хөрж келв.

Хар сәкүсн тер күүг әмтнә нүднд һазр деер шивәд, терүнә дотрас бийднә хорлтан келго һарч одв. ³⁶Цуһар өврэд нег-негндән келцхәв:

— Эн юн гидг юмн болхмб? Энтн тиим ик йоста болн күчтә, нам хар сәкүсдт зәрлг өгнә, теднә әрләд йовж одна! — гицхәв.

³⁷Тиигәд Исусин туск зәңг тер нутгар тархагдв.

Исус олт амтиг эдгәснә тускар

³⁸Исус хурлас һарад, Шимона герүр йовв. Шимона хадм экнь ик халута бәәж, терүнд нөкд болыч гихәд цуһар Исусиг эрж сурцхав. ³⁹Күүкд күүнүр өкәһәд, Исус халунь хәртхә гиж зәрлг өгв, тиигәд тер халу дөрдгән уурв. Тер дарунь күүкд күн босад, хотан белдв. ⁴⁰Нарн суух кемд әмтн Исус тал кесг өвчтә улсиг авч ирв, Исус күн болһнд һаран күргж эдгәв. ⁴¹Кесг әмтнә дотрас тедниг эзлсн хар сәкүсд хәәкрлдәд һарцхав. Болв тедн:

— Чи Бурхна Көвүнч! — гиж бәәглдцхәв.

Зуг Исус тедниг хөрәд, эврәннә тускар келх зөв өгсн уга, юңгад гихлэ, тедн Исусиг Христос гиж меддг бәәж.

Исус Йудьян һазрт номан умижә делгрүлснә тускар

⁴²Өрүн әртәр Исус хотнас һарад аглһ һазрур йовв. Әмтн Терүг хәәв. Тедн Исус тал ирәд Терүг тәвшгоһар бичә йовтн гиж эрв. ⁴³Зуг Исус:

— Би Бурхна йосна туск Сән Зәңгиг талдан хотн болһнар тархах зөвтөв, тер юңгад гихлэ, энүнә төлә Намаг Бурхн илгәв, — гиж келв.

⁴⁴Тегәд Тер Йудьян нутгин хурлмудт Сән Зәңг цәәлһж делгрүлв.

Исус түрүңк сурһульчиран дууджана

5 Нег дэкж Исус Генесарет нуурин көвөд зогсв. Кесг эмтн Бурхна үгмүд сонсхар нүрлдж бээцхэв. ²Исус усна көвөд хойр оңһц бээсинь үзв. Заһсчнр оңһцас һарад гөлмән уһа-жацхала. ³Нег оңһцд Исус орв. Тернь Шимона оңһц бээж. Исус оңһциг усна көвөһэс цааран түлктн гиж сурв. Дэкэд Исус оңһц дотр сууһад эмтиг сурһв. ⁴Исус номан умшж төгсэчкэд Шимонд:

– Нуурин гүүнүр усчад, гөлмән уснд хайтн, – гив.

⁵Шимон хәрүднь:

– Багш, бидн сөөни дуусн көдлөд, нег чигн заһс бәрж авч чадсн угавидн, зуг ода би Тана келсәр кенэв, – гиж келв.

⁶Тедн гөлмән татад, дегд дала заһс бәрж авцхав. Гөлмнь заһсар икәр дүүрэд тасрн гив. ⁷Өөрк оңһцд бээсн үүрмүдтән дем болтн гиж тедн докъя өгв. Наадкснь өөрдв, хойр оңһцнь заһсар дүүрэд уснд чивн гив. ⁸Шимон Пётр энүг үзэд, Исусин көлднь унад:

– Деед Эзн минь, намаг энд үлдэтн! Би килнцтөв! – гиж келв.

⁹⁻¹⁰Пётр, Зебедана көвүд Яков болн Йохан ах дү хойр болн нань чигн заһсчнр дала заһс үзэд икәр эәцхэв. Исус Шимонд:

– Бичэ э! Эн өдрэс авн чи эмтиг бәрж авдг күн болхич, – гиж келв.

¹¹Тедн хойр оңһцан уснас һарһж авад үлдөһөд, Исусин ардас дахцхав.

Арсна гемтә күүг эдгалһн

¹²Исус нег хотнд бээж, Терүнә өөгүр арсна гемәр өвчтә нег күн йовж. Тер Исусиг үзэд, һазр элкдж унад:

– Деед Эзн, намаг гемәсм цеврлх саната болхла, цеврлтн! – гиж эрж сурв.

¹³Исус терүнд һаран күргәд:

– Чамаг цеврлх санатав. Цеврд! – гив.

Тер дарунь күн арсна гемәсн эдгв, ¹⁴болв Исус терүнд иигж зәрлг болв:

– Цуг энүнә тускар күүнд бичэ кел, зуг гелң тал одад бийән үзүл, болв эдгсн төлөдән Мошен заһаһар Бурхнд тәкл тәк. Терүгәрн чи эмтнд эдгсән медүлхич, – гив.

¹⁵ Исусин туск зэнг өдр ирвэс улм ик өргнөр тархагдв. Терүн тал эмтн ик олар йовдг болв, цуһар Терүнэ ном соңсхар болн гемэн эдгэхэр ирдг бээсмн. ¹⁶ Исус болхла бээж-бээжәһэд аглһ һазр тал йовад, Бурхнд зальврдг бээсмн.

Һар-көлнь тәкрсн күүг эдгәлһн

¹⁷ Нег дәкж, Исус әмтиг сурһжасн цагла, паршмуд болн ном цөөлһечнр Һалильяс, Йудьяс, Ерусалимас болн нань чигн хотн болһнас ирэд, бас Терүг соңсла. Исус Бурхна күч авад, гемтә әмтиг эдгәдг бээсмн. ¹⁸ Нег цөөкн күн девскр деер кевтсн, һар-көлнь тәкрсн күүг авч ирэд, гер дотр орулж Исусин өмн тәвхәр седж. ¹⁹ Зуг герт дала әмтн бээсн төләд тедн орж чадлго, герин ора деер һарад, деевриг цоолж хамхлад, тәкрсн күүг девскртә хамднь ора деерәс Исусин өмн буулһж тәвцхәв. ²⁰ Исус теднә итклинь үзәд, гемтә күүнд:

– Көвүн! Килнцн тәвгджәнә, – гиж келв.

²¹ Паршмуд болн ном цөөлһечнр Терүг бурушаһад дотран:

– Эн күн бийән Бурхнд тоолжана. Эн күн кен болхмб? Бурхнас талдан кен күүнә килнц тәвж чаддмб? – гиж ухалв.

²² Исус теднә ухалсн санаг медәд:

– Тиим ухан юнгад таднд оржахмб? – гиж келв.

²³ – Ю келснь амр болх, «Чини килнц тәвгдв», эс гиж «Босад йов»? ²⁴ Зуг Би, Күмни Көвүн, һазр деерк улсиг килнцәснь һарһх йостав гиж таднд медүлхин төлә келжәнәв, – гив.

Дәкәд Исус тәкрсн күүнд:

– Соңс Намаг! Бос! Әврәннь девскрән авад хәр! – гив.

²⁵ Тер күн дарунь босад, девскрән авад, Бурхиг магтад герүрн йовв. ²⁶ Цуһар өврәд Бурхиг туурулв. Цуг әнүг үзсн әмтн сүрдцхәв:

– Әндр ик өвәрц юм бидн үзвидн, – гиж тедн келцхәв.

Исус Левиг дуудсна тускар

²⁷ Энүнә хөөн тер герәс һарад, Исус Леви гидг кү үзв. Тер әмтнәс алв цуглулдг күн бээж. Леви тамһин герин өөр сууж.

– Намаг даһад йов! – гиж Исус терүнд келв. ²⁸ Леви цуг юмиг үлдәһәд, Исусиг дахв. ²⁹ Дәкәд тер Исуст нерәдж гертән ик нәр кев. Тер нәәрт алв цуглулдг кесг улс болн талдан чигн әмтн ирцхәв. Тедн Исусла хамдан хот ууһад нәәрлцхәв. ³⁰ Паршмуд болн закана багшнр дурго болад, Исусин сурһульчһнас:

– Тадн, алв цуглуулдг килнцтэ эмтнлэ яһад хот уужахмт? – гиж сурцхав.

³¹Тедниг сурһульчнрас ю суржахинь соңсад, Исус иим хэрү өгв:

– Эрүл күүнд биш гемтэ күүнд эмч кергтэ болдмн. ³²Би чик седклтэ эмтнүр биш килнцтэ эмтнүр килнцтэ жирһлэн үлдэтн гихэр ирв, – гив.

Мацг бэрлһнэ тускар

³³Тиигэд тедн Исусас:

– Юңгад Йохана болн паршмудын сурһульчнр дару-дарунь мацг бэрэд зальврна, болв Тана сурһульчнр болхла оньдин хот ууһад бөөнэ? – гиж сурв.

³⁴– Хүрмин гиичнрлэ күргн бөөхлэ, теднэр мацг бэрүлж болхий? – гиж Исус хэрү өгв.

³⁵– Зуг цагнь ирхлэ, күргиг теднэс салһж авхла, тер цагт тедн мацг бэрэд бөөх, – гив.

³⁶Исус теднд иим үлгүр келж өгв:

– Кен чигн шин хувцнас таслж авад, хуучн хувцндан халас тэвхш. Кемр тиигэд кехлэ, тер шин хувцан чигн үрэх, болв тер халаснь хуучн хувцндчн зокшго. ³⁷Кен чигн хуучн бөрвд күчэн авчач чаһр кедмн биш. Кемр тиигж кехлэ, тер чаһрнь деврэд һархла, бөрвнь шуурад, чаһрнь асхрад, бөрвнь үрж одх. ³⁸Күчэн авчач чаһриг шин бөрвд кедмн. ³⁹Болв кен чигн хуучн чаһр ууһад күчэн авчач чаһр суршго, юңгад гихлэ, хуучн чаһр шин чаһрас деер гиж келх.

Сурһульчнр бемб өдр тэрэнэ толһас таслж авснь

6 Бемб өдр Исус цаһан буудя тэрсн һазрин өөгүр йовж, сурһульчнрнь цаһан буудян толһас таслж авад һарарн үүлж идцхөв. ²Паршмудас зэрмнь:

– Тадн яһжахмт? Бемб өдр тиим юм кех зөв угат! – гиж келв.

³Исус теднд иигж хэрү өгэд:

– Давид эврәннь үүрмүдтэн өлн бээсн цагтан ю кесинь та умшвт? ⁴Тер Бурхна герт орж ирэд, Бурхна өмн тэвсн өдмгиг авад эврэн идэд бас өөрк үүрмүдтэн өгв. Зуг тер өдмгиг һанцхн гелнгүд идх зөвтэ бөөж, – гив.

⁵Аштнь Исус:

– Күмни Көвүн бемб өдрин Эзн мөн, – гиж келв.

Эмн уга харта күүг эдгэлһн

⁶Бас нег бемб өдр Исус хурлд ирэд, цуглрсн эмтнд Бурхна ном зааж сурһла. Тенд барун харнь эмн уга нег күн бөөж. ⁷Закана багшнр болн паршмуд Исусиг бемб өдр кү эдгэхлэ, гемшэхэр Терүг гетэд сууцхав. ⁸Исус тедниг ю ухалжахинь медэд, эмн уга харта күүнд:

– Бос! Өмөрэн хар! – гив.

Тер күн босад өмөрэн харв. ⁹Тиигхлэнь Исус теднэс:

– Би таднас суржанап, бемб өдр күн сә кех йостай? Аль му кех йостай? Күүг үклэснь харсж авхмб эс гиж алхмб? – гиж сурв.

¹⁰Исус әмтиг эргж хэләһэд:

– Харан сунһ! – гив.

Тер күн харан сунһад, дарунь эдгв. ¹¹Паршмуд болн закана багшнр дурго болад, дегд икәр уурнь күрв. Тедн хоорндан Исусиг яахмб гихәд күүндцхәв.

Арвн хойр апостолмуд

¹²Тер өдрмүдт Исус уулын ташуд ирэд сөөни дуусн Бурхнд зальврв. ¹³Өр цәәхлэ, Тер эврәннь сурһульчнран дуудж, теднэс арвн хойр кү онц йилһж апад, тедниг апостолмуд гиж нерәдв. ¹⁴Шимон (Исус терүнд Пётр гидг нер өгв), Шимона дү Андрей, Яков, Йохан, Пилип, Бар-Толма, ¹⁵Матай, Томас, Алпана көвүн Яков, зилот багин гешүн Шимон, ¹⁶Яковин көвүн Йуда, Йуда Искериот (сүүлднь тер урвач болв).

Йөрәл болн харал

¹⁷Исус теднлә хамдан дорагшан йовж, тегш һазрт зогсв. Тенд дала сурһульчнрнь цуглрцхав. Йудьяс, Ерусалимас, теңгин шидрк Тир Сидон гидг һазрас ирсн оln әмтн цуглрцхав. ¹⁸Зәрмнь Исусиг соңсар болн бийән эдгәхәр ирж. Хар сәкүснд эзлгдсн әмтн бас ирэд эдгдг бәәсмн. ¹⁹Цуһар Исуст һарарн күрхәр зүткдг бәәсмн. Юнгад гихлэ, цуг әмтиг эдгәдг күчн Терүнәс һардг бәәж. ²⁰Исус Эврәннь сурһульчнран ширтж хэләһэд келв:

– Яду әмтн – буйн-кишгтә! Тадн Теңгрин орна улст! ²¹Өлсжәсн әмтн буйн-кишгтә! Цагнь ирхлэ, цадхит! Уульжасн әмтн буйн-кишгтә! Цагнь ирхлэ, байрлхит! ²²Күмни Көвүнәс кәлтә

кемр таднд дурго болхла, көөхлэ, му келхлэ, неритн һутаж муурулхла, ²³тер өдрт байстн! Байрар дүүртн! Тенгрин ачлвр тадниг деер күлэжэнэ. Эн улсин өвк эцнр ээлдэчнрт тиим юм кесмн. ²⁴Зуг байн эмтн зовлңган эдлхит! Авх юман авчквт! ²⁵Цадхлн эмтн зовлңган эдлхит! Цагнь ирхлэ, тадн харһнж өлсхит! Инэжэх эмтн зовлңган эдлхит! Цагнь ирхлэ, оркрад уульхит! ²⁶Тадна тускар сээнэр келхлэ, басл зовлңган эдлхит! Тиим кевэр эднэ өвк эцнр худл ээлдэчнрин тускар сээнэр келлэ!

Эврәннь өшэтндэн дурта болтн

²⁷Таднд, намаг соңссн эмтнд, Би келжэнэв: Эврәннь өшэтндэн дурта болтн, таднд дурго күүнд сә кетн. ²⁸Тадниг харасн эмтиг йөрөтн, тадниг му келсн күүнэ төлэ зальвртн. ²⁹Нег халхартн күн ташхла, дарук халхан өгтн. Кемр күн тадна деерк хувцитн булахла, дотрк бээсн киилгән чигн тээлэд өгтн. ³⁰Сурсн күүнд өгэд бээтн. Кемр таднас ямаран чигн күн күчэр юм булахад авхла, буласн юмиг бичэ нектн. ³¹Эмтн нанд тиим юм кех зөвтэ гиж санжахла, тиим юм бийстн эмтнд кех зөвтэт. ³²Тадниг таасж дурлсн күүнд тадн дурта болхла, тана ачтн юмб? Яһад гихлэ, килнцтэ эмтн бийдэн тааста күүнд дурлна, тиим эсий?³³ Кемр таднд нөкд болсн эмтнд тадн нөкд болхла, тана ачтн юмб? Килнцтэ эмтн бас тиигж кенәлм. ³⁴Кемр тадн күүнд өгйө өгэд, хэрүһинь кезэ өгхинь күлэхлэ, ачтн юундв? Килнцтэ эмтн бас килнцтэ эмтнд мөнгэр өгйө өгнэ, болв дэкэд хэрүһинь кезэ өгх гиж күлэнэ. ³⁵Зуг тадн эврәннь өшэтндэн дурта болх зөвтэт, теднд нөкд болад өгйәһинь өгтн, зуг өрән бичэ нектн. Тиигхлэ тана ач ик болх, тадн Деед Бурхна үрн болхит, юңгад гихлэ, ханлт уга, хар саната эмтнд Бурхн бас сә кенә. ³⁶Эврәннь Эцк Бурхнла эдл өршәңгү буйнч седклтэ болтн!

³⁷Кү бичэ гемшөтн, тадниг Бурхн гемшәхмн уга. Күүг бичэ бурушатн, тадниг Бурхн бурушахмн уга. Эмтнә буруһинь тәвтн, тиигхлэ тадна буруг Бурхн бас тәвх. ³⁸Өгэд бээтн, таднд өггдх. Таг дүүргэд, деерәс дарад, тана хормад асхад оркх. Ямаран кемжәһәр тадн кемжәлнөт, тиим кемжәһәр тадниг кемжәлх.

³⁹Цааранднь Исус үлгүрлэд иигж келв:

– Сохр күн сохриг дахулж чадхий? Тедн хоюрн нүкнд унх, тиим эс мөний? ⁴⁰Сурһульч эврәннь багшас деер биш, зуг кен чигн номан төгсәж дасхла, эврәннь багшла эдл болх. ⁴¹Ахиннь

толһадк өвс үзэ бөөж, эврәннь толһадк өвр яһад эс үзнэч? ⁴²Эврәннь толһадк өвр үзлгө бөөчкэд, «Ах, чини толһадк өвс авч хайнав» гиж яһж чи келж чадхмч? Хойр чирэтнр! Түрүлэд толһадк өврэн һарһж хайчкад, тегэд ахиннь толһадк өвс яһж хайхинь медхич.

Модн болн зер-земш

⁴³— Сэн модн му темс өгшгө, болв му модн сэн темс өгдмн биш. ⁴⁴Модн темсэРН медгднэ. Көглэс инжр таслж авад, таслж авч болдго биший, тедү мет хатханчгас уста үзм авч болдмн биш. ⁴⁵Цаһан саната күн зүркндэн хадһлсн сөөнэс сә һарһна. Хар саната күн зүркндэн хадһлсн мууһасн му һарһна. Зүркнд бөөсн юмн келнд илрдмн.

Хойр ул

⁴⁶— Ю хөөж тадн Намаг «Деед Эзн, Деед Эзн» гихэд дууднат, зуг Мини келсн юм күцэхшит? ⁴⁷Нан тал ирэд, үгм соңсад, Мини келсэр үүлэн күцэдг күүг кенлә дүнцүлж болхинь Би ода келж өгнөв. ⁴⁸Тиим күн гүүнэр һазр малтад, чолун деер ул тэвж герэн тосхсн күн мет. Усн деврэд, эргэсн һарад, гер деернь асхрхла, тернь көндрсн уга, тер юнгад гихлә, гер батар тосхгдсн бөөж. ⁴⁹Үгм сонсв чигн Мини келсэр үүлэн күцэдгө күүг һазр деер ул угаһар герэн тосхсн күүнлә дүнцүлж болхмн. Усн деврэд эрс деернь асхрхла, терүнә гернь нурад хамхрж одсмн. Тер гер бөөсн ормд зуг хамхрха модн чолун үлдж.

Римин нег цергин ахлачин зарциг эдгэлһн

7 Терүг соңссн әмтнд келсн үгән төгсөһэд, Исус Капернам балһснур йовв. ²Римин цергин ахлачин нег зарц ик күнд гемтә болад, өнгрхиннь өмн өргнд бөөсмн. Цергин ахлач зарцдан йир хару бөөсмн, ³тегэд Исусин тускар соңсад, тер Йудьян толһачнриг Терүнүр илгэв. Исус нааран ирэд, зарцм эдгәтхә гиж суртн гив. ⁴Толһачнр Исус тал ирэд:

— Эн күүнд нөкд кеж болжана. ⁵Тер мана келн-әмтнд дурта, маднд хурл тосхж өгв, — гиж тедн икәр шунж сурв.

⁶Исус толһачнриг даһад йовв. Заасн герүр өөрдж йовхла, цергин ахлач үүрмүдән өмнэснь илгәһэд, теднәр дамжулж келүлв:

– Деед Эзн, бичэ зовтн, Таниг гертэн орулх чигн нанд зөв уга. ⁷Тегэд чигн би эврэн өмнэсчн харсн угав. Би тиим зөв угав гиж санжанав. Негхн үг келтн, мини зарц дарунь эдгх. ⁸Би эврэн күүнэ медэнд бээнэв, мини медэнд бас цергчнр бээнэ. Негнднь би «Йов» гинэв, тер йовна, дарукднь: «Нааран йов» гинэв, тер ирнэ. Зарцдан би: «Энүг ке» гинэв, тер мини келсэр кенэ.

⁹Исус келсн үгинь сонсад, дегд икэр өврв, дөкэд ардаснь дахж йовсн оln эмтн тал эргэд хэлэчкэд:

– Израиль нутгт чигн тиим ик сүзг Би үзэд угав, – гив. ¹⁰Илгэсн элчнрнь хэрж ирхлэрн, зарц эрүл-менд бээсинь үзцхэв.

***Наин гидг хотнд белвсн күүкд
күүнэ көвүһинь амдрүлһн***

¹¹Энүнэ хөөн Исус Наин гидг хотнур йовв. Терүнэ өөр сурһульчнр болн нань чигн эмтн бээцхэв. ¹²Исус хотна үүднүр өөрдж йовсн цагт эмтн өнгрсн кү оршахар авч йовсн бөөж. Нег белвсн күүкд күүнэ ор һанцхн көвүнэ өнгрж. Тер күүкд күүнлэ хамдан кесг хотна эмтн йовцхаж. ¹³Деед Эзн экинэ үзэд, терүнд сана зовад:

– Бичэ ууль, – гиж Тер келв.

¹⁴Исус өнгрсн күүнүр өөрдэд, оршалһна яршгт һаран күргв. Терүг авч йовсн эмтн ормдан зогсв.

– Көвүн минь! Би чамд «Бос!» гижэнэв, – гив.

¹⁵Өнгрсн көвүн толһаһан өндэлһж сууһад эклэд үг келв, Исус терүг экднь даалһв. ¹⁶Эмтн йир икэр сүрдцхэв. Тедн Бурхиг магтад:

– Мадн дунд алдр ээлдэч бээнэ! Эврэннь келн-эмтндэн нөкд болхин төлэ Бурхн бууж ирв! – гиж келцхэв.

¹⁷Исусин тускар зэнг Йудья нутгар болн өөрк һазрар делгүдэн тархагдв.

Уснд кирсэдг Йоханас ирсн элчнр

¹⁸Йохана сурһульчнр терүнд Исусин кесн йовдлмудын тускар келхлэ, Йохан сурһульчнр дундас хойринь дуудж авад, ¹⁹Деед Эзнүр одад иигж суртн гиж илгэв:

– Бурхнас ирх зөвтэ күн Та мөнвт? Аль бидн талдан кү күлэхмб?

²⁰Элчнр Иус тал ирэд:

– Уснд кирслдг Йохан мадниг иим юм суртн гиж Танур илгэв: «Та Бурхнас ирх зөвтэ күн мөнвт? Аль бидн талдан кү күлэхмб?» – гиж сурцхав.

²¹Иус тер цагт кесг өвчтэ, гемтэ, хар сэкүстэ эмтиг эдгэдг бөөсмн. Кесг сохр эмтнэ нүдинь секэд, хара орулдг бөөсмн.

²²Тер элчнрт иим хэрү өгв:

– Йоханд хэрү ирэд үзсэн, соңссан цугтаһинь келж өгтн: сохр эмтн үздг болна, доһлңгнь йовна, арсна өвчтэнь гемэсн цеврднэ, дүлэ күн соңсдг болна, өңгрснь эмдрнэ, угатя эмтнд Сэн Зэңг цөөлһж тархана. ²³Нанд итксн эмтн итклэн эс геехлэ, буйн-кишгтэ болхмн, – гив.

²⁴Йохана элчнриг йовсна хөөн Иус эмтнд Йохана тускар иигж келв:

– Эжго көдө һазрур ю хэлэхэр тадн йовсмт? Салькнд нэ-эхлсн хулсигий? ²⁵Ю хэлэхэр тадн йовсмт? Байн, үнтэ хувц өмссн кү хэлэхэрий? Уга. Тер юңгад гихлэ, байн үнтэ хувц өмсдг эмтн хаана бөөшнд бөөдмн. ²⁶Ю үзхэр тадн одсмт? Ээлдэчиг? Э, э. Йохан ээлдэчэс деер күн, гиж Би таднд келжэнэв. ²⁷Энүнэ тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ бөөнэ: «Би зэңгчэн урдасчн илгэнэв. Тер урдасчн Чини хаалһичинь белдх». ²⁸Эн орчлң деер төрсн эмтн дунд Йоханас ик алдр күн уга билэ гиж би таднд келжэнэв. Зуг Бурхна орн-нутгт бөөсн хамгин бичкнь терүнэс ик алдр. ²⁹Кесг эмтн болн алв цуглулдг улс Йоханыг соңсад, Бурхиг магтад, Йоханар уснд кирслгдв. ³⁰Паршмуд болн закана багшнр уснд эс кирслгдсэрн Бурхна таалыг эвдв.

³¹– Эн мана цагин эмтиг юунла дүнцүлж болхмб? Эдн кениг дурасмб? ³²Тедн базрт суусн бичкн күүкдлэ эдл. Эн эмтн нег-негндэн иигж хээкржэсн бичкдүд мет: «Бидн таднд бүрэ бүшкүрэр айс татдг билэвидн, тадн биилдго билэт, бидн таднд һашута дуд дуулдг билэвидн, зуг тадн уульдго билэт». ³³Уснд кирслдг Йохан ирнэ. Тер өдмг иддго, чаһр уудго күн. Терүнэ тускар хар сэкүстэ күн гиж тадн келнэт. ³⁴Би, Күмни Көвүн, ирв. Би чаһр уунав, хот иднэв. «Хотд дурта чаһр уудг күн, алв цуглулгчин болн килнцтэ эмтнэ үр» гиж тадн келнэт. ³⁵Бурхна цецн ухаг седклдэн орулсн күн болһн энүг үнн болдгиг лавлна, – гиж Иус келв.

Шимона герт Исусин кәлд тос түрксн күүкд күн

³⁶ Нег парш Исусиг тоохар герүрн дуудв. Исус паршин гер тал ирэд, ширән өөр суув. ³⁷ Тер хотнд бээдг килнцтә нег күүкд күн Исусиг паршин герт хот уужахинь медчкәд, гипс шаврар кеен буһшт канкнсн сәәхн үнртә тос авч ирэд, ³⁸ Исусин ард зогсад уульв. Нарсн нульмснь Исусин кәл деер дусад хоожад бәәв. Тиигхлә тер күүкд күн Исусин кәлинь эврәннь үсәрн арчад, үмсәд, канкнсн үнртә тос деерәснь кеж түркв. ³⁹ Исусиг дуудсн парш цуг энүг үзәд дотран санв: «Кемр эн күн әәлдәч болсн болхла, Бийинь көндәжәсн күүкд күүг кен гидг күүһинь медх билә. Эн күүкд күн килнцтәлм». ⁴⁰ Тиигхлә Исус паршд:

– Шимон, Би чамд нег юм келхәр седжәнәв, – гив.
– Келтн, Багш, – гиж тер хәрү өгв.

⁴¹ – Хойр күн нег эзнд өртә бәәж, – гиж Исус эклв, – Негнь тавн зун мөнг өгх зөвтә бәәж, наадкнь – тәвн. ⁴² Зуг теднд мөнгн уга болад, тегәд эзнь теднә өринь хәрүлв. Эн хойр күүнәс кень эзндән икәр дурта болхмб?

⁴³ – Мини санаһар, кенә өрнь ик, тернь эзндән икәр дурта болх, – гиж Шимон хәрүднь келв.

– Чикәр санжанач, – гиж Исус келв.

⁴⁴ Дәкәд Тер күүкд күүнүр заһад, Шимонд иигж келв:

– Чи эн күүкд күүг үзжәнч? Би чини герт ирв, чи нанд кәлән уһах ус чигн кеж өгсн угач, эн болхла мини кәлм нульмсарн уһаһад, үсәрн арчж хагсав! ⁴⁵ Чи мендлхләрн Намаг үмссн угач, эн күүкд күн болхла Намаг герт орж ирснәс авн Мини кәлм зогслго үмсәд бәәнә. ⁴⁶ Чи мини толһадм олив тосар түрксн угач, эн болхла үнтә канкнсн үнртә тосиг Мини кәлдм асхад бәәнә. ⁴⁷ Яһад эн тиим ик дурта болдгинь Би чамд келсв. Энүнә дала килнцнь тәвгдв, тегәд чигн эн икәр дурлна. Баһ килнцтә күүнә килнцнь тәвгдхлә, тер баһар дурлна.

⁴⁸ Дәкәд Исус күүкд күүнд келв:

– Чини килнцчн тәвгдв.

⁴⁹ Наадк гиичнр:

– Әмтнә килнц чигн тәвдг эн кен болжахмб? – гиж санцхав.

⁵⁰ Исус болхла, күүкд күүнд:

– Чини иткл чамаг аврв. Менд йов! – гиж келв.

Исусиг дахжэ йовсн күүд улс

8 Энүнэ хөөн Исус балһсд-селэдэр эргэд йовад, Бурхна йосна туск Сэн Зэнг цөөлһж тархав. ²Төрүнлэ хамдан арвн хойр сурһульчнр болн нег цөөкн күүд улс йовсмн. Тедн дунд зөрмнь хар сәкүснәс сулдсн, зөрмнь гемәс эдгсн бәәж. Долан хар сәкүснәс сулдсн Магдален хотна Марий, ³Херодын герин Хуза гидг хардачин аваль Йохана, Сусанна болн нань чигн күүд улс теднд мөнгәр дөң болж йовсмн.

Тәрә тәрси күүнә тускар

⁴Олн зүсн хотнас ирсн кесг әмтн Исусин өөр ирж хурв, болв Тер әмтнд үлгүрләд иигж келв:

⁵– Нег күн тәрә тәрхәр йовж. Буудяг цацж хайхла, зөрмнь хаалһ деер тусж унв, тедниг әмтн көлөрн ишкәд уга кев, шовуд чоңкад идчкв. ⁶Зөрмнь чолута һазрт унв, урһхларн усн баһ болад тедн хагсж одв. ⁷Зөрм буудя урһсн хатханчг заагт унв, хатханчг улм нигтәр урһад, тер буудя бүтәд хатж одв. ⁸Зөрмнь болхла сән урһцта һазрт тусв. Тедн урһад, буудя болһн зун холван ик урһц өгв, – гиһәд үгән төгсәһәд, Исус:

– Соңсар седснь, соңстн! – гиж чанһур келв.

⁹Төрүнә сурһульчнр:

– Эн үлгүрин учр-утхнь юундв? – гиж сурцхав.

¹⁰Исус теднд:

– Бурхна йосна туск нууц медрл таднд өгсн билә. Талдан әмтн хәләһәд бичә үзтхә гиһәд, соңсад бичә медтхә гиһәд, Би теднд үлгүр олзлад келжәнәв. ¹¹Эн үлгүрин чинрнь эн: буудя гисн – Бурхна үг. ¹²Хаалһ деер унсн буудя гисн – иим әмтн, тедн Бурхна үг соңсна, зуг тедниг иткж әмән бичә авртха гиһәд эрлг ирәд, теднә зүркнәс Бурхна үгмүдиг булаж авад йовж одна. ¹³Чолута һазрт унсн буудя гисн иим әмтн: тедн ик байртаһар үг соңсад, седклдән авна. Зуг тер үгмүд унг-көрң уга экнлә әдл болна. Әмтн тер үгд бичкн зуур иткнә, зуг ик зовлң сөрлһн ирхлә, тесж чадхш. ¹⁴Зөрм әмтн Бурхна үг соңсна, зуг жирһлин килмжд, зөөрт, байрт даргдад Бурхна йоснд олзта биш болна. Тедн хатханчг заагт унсн буудя мет. ¹⁵Сән урһцта һазрт унсн буудя гиснь – Бурхна үг соңсад, седклдән хадһлад, бийән батар тесвртәһәр бәрдг, дала урһц өгдг улс, – гив.

Тэвц дээр бээсн шам

¹⁶ – Кен чигн шаман шатаһад, сав дотр эс гиж орн дор тэвхш, зуг герт орж ирсн эмтн үзтхэ гиж терүг тэвц дээр тэвнэ. ¹⁷ Нег чигн эс илдкгдсн нууц юмн уга, эмтнэс бултулж эс медүлсн нег чигн юмн уга. ¹⁸ Мини келсн үгиг оньган өгэд соңстн, юнгад гихлэ, бээснднь улм немгдх; болв угаһаснь бээнэ гиж сансин чигн авгдх, – гиж Исус келв.

Исусин эк болн дүүнр

¹⁹ Исус тал экнь болн дүүнрнь ирсмн, зуг эмтн дала болад, тедн Исусур орж чадсн уга. ²⁰ Нег күн Исуст:

– Тана эк болн дүүнр һаза зогсжана, тедн Таниг үзхэр седжэнэ, – гиж келнэ.

²¹ Исус теднд:

– Бурхна үг күцэһэд соңсжасн эмтн мини экм болн дүүнрм, – гиж келв.

Исус һалв салькиг зогсав

²² Тер өдрмүдин негнднь Исус сурһульчнртан иигж келв:

– Эн нууриг һатлад, телтр көвөд күрхмн.

Тедн онһц дотр орж сууһад йовв. ²³ Нууриг һатлж йовхларн Исус унтж одв. Тер дарунь һалв салькн көдлэд, онһц усар дүүрв, теднд чивх аюл учрв. ²⁴ Сурһульчнр Исус тал өөрдэд:

– Багш! Багш! Бидн уснд чивн гижэнэвидн, – гиж Терүг серүлв.

Исус серэд, салькиг болн дольгаг хөрв. Салькн көдлхэн уурв, эргндк бээдл тогтнв.

²⁵ – Тана иткл альдв? – гиж Исус сурһульчнрасн сурв.

Тедн эәһэд өврэд, нег-негнэсн сурцхав:

– Салькнд чигн, уснд чигн эн зэрлг болна, тедн үгинь соңсна. Кен гидг күмб эн?

Хар сәкүсәнд эзлгдсн күүг эдгәлһн

²⁶ Тедн Һалильяс туслцад бәәх нуурин көвөд бәәсн Геразин* гидг һазрур онһцар күрэд ирв. ²⁷ Исус онһцас һарад һазр ишкхлэ,

* Ондан экн бичгт Гадарен гиж бичэтэ.

дала хар сәкүсәр эзлгдсн өөрк хотна нег күн Терүнд харһв. Кесгәс авн тер хувцн уга, чирм нүцкн бәәһәд, әмтн бәәдг герт биш кү оршадг хадын көндәд бәәрдг бәәсмн. ²⁸Тер күн Исусиг үзәд һазр әлкдж унад, му ду һарад хәәкрв:

– Деед Бурхна Көвүн Исус, нанас юн чамд кергтәв? Буйн болтха, бичә намаг зова!

²⁹Исус хар сәкүснд: эн күүнәс һар гиж заксн учрас хар сәкүсн Исуст тийгж келж. Кесг дәкж хар сәкүсн тер күүг эздг бәәсмн, тегәд чигн энүнә һар-көлинь цевәр күләд, бәрәнд суулһв чигн тер күн цевән хамхлад, хар сәкүснд көөгдәд, әжго һазрт зулад йовж оддг бәәсмн. ³⁰Исус терүнәс:

– Чини нерн кемб? – гиж сурв.

– Түмн, – гиж тер хәрү өгв, юнгад гихлә, терүнә дотр дала хар сәкүсн орсн бәәж, ³¹болв тедн Исусиг йорал уга гүн һазрур мад-ниг бичә йовул гиж эрв. ³²Тенд уулын ташуд ик дала һахас идшлж йовж, болв хар сәкүсд һахас дотр орх зөв сурв. Исус теднд зөв өгв. ³³Хар сәкүсд тер күүг үлдәһәд, һахас дотр орхла, һахас генткн чагчм эрг деерәс гүүһәд, нуурин уснд унад чивж одцхав. ³⁴Һаха хәрүлсн улс учрсн йовдлыг үзәд, балһсна әмтнд болн эргндк хотн болһнд бәәсн улст энүнә тускар келж өгв. ³⁵Әмтн юн учрсинь хәләхәр ирцхәв. Тедн Исус тал ирәд, хар сәкүсдәс сулдсн күүг Исусин кәлднһ хувц-хунртаһан эрүл ухата суусинь үзчкәд, дегд икәр сүрдв. ³⁶Тер күн яһж эдгсинь үзсн әмтн наадк әмтнд келж өгв. ³⁷Геразин гидг һазрин цуг әмтн икәр әһәд, Исусиг мана һазрас цааран йов гиж сурцхав. Исус оңһц дотр орад, хәрү усчв. ³⁸⁻³⁹Хар сәкүсдәс сулдсн күн Терүнлә хамдан йовхар сурв.

– Герүрн хәр, Бурхн чамд ю кесинь әмтнд келж өг, – гиж Исус хәрү өгәд, тер күүг герүрнһ йовулв.

Тер күн йовад, эврәннһ хотна әмтнд Исус терүнд ю кесинь келв.

Яирин күүкиг әмдрүлһн. Гемтә күүкд күүг әдгәлһн

⁴⁰Исус хәрү ирхлә, Терүг оln әмтн тосв. Яһад гихлә, тедн Исусиг күләв. ⁴¹Хурлын толһач Яир гидг нег күн ирәд, Исусин кәлднһ унад, герүрм ирит гихәд сурв. ⁴²Тер юнгад гихлә, терүнә ор һанцхн арвн хойрта күүкн өңгрхин өмн өргнд бәәж. Исусиг тийгәрән йовсн цагт кесг әмтн өөрнһ нирглдв. ⁴³Нег күүкд күн арвн хойр жилдән цусн һардг гемәр гемтдг бәәсмн. Тер әмчнрт

цуг мөнгөн өгсөн, зуг нег чигн эмч терүг эдгэж чадсан уга. ⁴⁴Күүкд күн Исусур ардаснь өөрдэд, Терүнэ хувцнд харарн күрв. Тер дарунь цуснь хардган уурв.

⁴⁵— Кен Намаг харарн көндөв? — гиж Исус сурв. Цуһар: «Би көндөсн угав» гицхэв. Тиигхлэ Пётр келв:

— Багш! Тана эргнд дала эмтн бөөнэ. Цуһар энд-тендэснь шахж дэвржэнэ.

⁴⁶— Нег күн Нанур харарн күрв, тегэд Нанас күчн харсинь Би меддв, — гиж Исус хэрүднь келв.

⁴⁷Тиигхлэ күүкд күн эмтнд бийэн медүллго бээж чадшгоһан үзэд, Исус тал өөрдэд, көлднь чичрэд унв. Олн эмтнэ өмн тер яһж Исуст харарн күрэд, тер дарунь эдгсэн келж өгв. ⁴⁸Тиигхлэ Исус терүнд келв:

— Күүкн минь! Чини иткл чамаг эдгэв. Амулн менд йов!

⁴⁹Исус үгэн төгсөһэд уга бээтл Яир гидг хурлын толһачур гертэснь элч ирэд:

— Чини күүкнчн өнгрж одв, Багшиг бичэ үүмүл, — гиж келв.

⁵⁰Исус энүг сонсад, Яирд:

— Бичэ э, итк, болв күүкнчн эдгх, — гиж келв.

⁵¹Яирин герүр ирчкэд, Исус кү тэвсн уга, зуг Пётрлэ, Йоханла, Яковла болн күүкнэ эк-эцкелэ гер дотр орв. ⁵²Эмтн күүкн өнгрж одв гиһэд оркрад уулад бээцхэв.

— Бичэ уультн, эн күүкн өнгрсн уга, зуг унтж кевтнэ, — гиж Исус келв. ⁵³Цуһар Терүнэ үгд инэлдцхэв, юнгад гихлэ, тедн күүкиг өнгрсинь медсн бээж. ⁵⁴Исус күүкиг хараснь авад:

— Күүкн, бос! — гив.

⁵⁵Күүкнэ цогцднь сүмсн орад, тер дарунь босв. Исус:

— Күүкнд хот өгтн, — гив.

⁵⁶Эк-эцкнй йир икэр өврв, зуг Исус:

— Цуг энүнэ тускар күүнд бичэ келтн, — гиж закв.

Арви хойр апостолмуд

9 Исус арви хойр сурһульчнран цуглулад, теднд цуг хар сәкүс-диг һарһж көөх болн эмтнэ гем эдгэх күч болн йос өгв. ²Дөкэд тедниг Бурхна йосна тускар ном умшж тархахин төлө болн гемтэ эмтиг эдгэхин төлө илгэв.

³— Хаалһд юм бичэ автн: тайгчн, түңгрцгчн, өдмгчн, мөнгчн, сольдг хувцчн бичэ автн. ⁴Ямаран герт орв чигн хотнас һартл

тендэн үлдтн. ⁵Кемр эмтн тадниг эс орулхла, тадн тер хотнас харч йовхларн, көлин тавгт наалдсн шораһинь сажад хартн. Тер темдг теднэ гемин герч болж харх, – гиж Исус сурһульчнртан келв.

⁶Тиигэд сурһульчнр хотн болһниг эргж йовад, Сэн Зэнг тархаж, кесг эмтиг делгүдэн эдгэж йовсмн.

Херодын үүмлһн

⁷Эн йовдлмудын туск зэнг Һалильян Херод гидг хардачд чигн күрв. Херод Исусин тускар ю ухалхан медж чадлго бөөв, юнгад гихлэ, Исусин тускар оln зүсн зэнг соңсгдв. Зэрмнь Терүг үксн Йохан әмдрв гиж, ⁸зэрмнь – Элья ирж гив, зэрмнь болхла кезәңк әәлдәч әмдрж гиж келсмн. ⁹Херод:

– Йохана толһаһинь би хәәчлэ харһуллав. Иим зэнг кенә тускар нанд сонсгдад бәәдг болхв? – гиһәд, Исусиг үзх арһ хәәв.

Тавн миңһн ку цадхлһн

¹⁰Апостолмуд хәрж ирәд, цуг күцәсн кергән Исуст келж өгв. Тедниг дахулад, Исус Бетсәд гидг хотна өөр бәәсн нег эжго һазрур күрәд ирв. ¹¹Әмтн цуг энүг медәд, Терүг дахцхав, Исус теднлә мендләд, Бурхна йосна тускар келәд, эдгәх кергтә әмтиг эдгәв. ¹²Өдр чиләд ора болж йовла, арвн хойр сурһульчнр Терүнүр ирәд:

– Эн әмтиг өөрк хотдар болн селәдәр йовултн. Тедн бийдән хонх һазр болн уух хот олж автха. Бидн эжго һазрт бәәнәлм, – гив.

¹³Исус теднд:

– Тадн бийстн эднд хот өгтн, – гив.

Хәрүднь сурһульчнр келв:

– Манад тавхн өдмг болн хойрхн заһсн бәәнә. Йовад цуг эн әмтнд хот хулдж авхмн болвза? – гив.

¹⁴Тенд тавн миңһн күн бәәсмн, зуг Исус сурһульчнртан:

– Эн әмтиг йилһж авад, тәвәдәр һазрт суулһтн, – гив.

Сурһульчнр Исусин келсәр кев. Цуһар тиигәд сууцхав. ¹⁵⁻¹⁶Исус тавн өдмг болн хойр заһс авад, тенгр хәләһәд, Бурхнд ханлт өргв. Тиигчкәд өдмгиг әңг-әңгәр хуһлв. Исус сурһульчнрт хот өгв, тедн әмтнд түгәв. ¹⁷Цуһар хотынь идәд цадв. Сурһульчнр болхла үлдсн хотынь цуглулхла, арвн хойр сав дүүрң болв.

Пётрин илднь келснь

¹⁸ Нег дэж Исус ханцарн зальвржала. Сурхульчнр Терүнлө бөөлө. Тер сурхульчнрасн:

– Эмтн Намаг кенд тоолжана? – гиж сурв.

¹⁹ Тедн иим хэрү өгв:

– Зэрмнь Таниг уснд кирслдг Йоханд тоолна, зэрмнь Таниг Элья гинэ, зэрмнь болхла ик кезэнэ бээсн аэлдэч ода эмдрж гиж келнэ.

²⁰ – Тадн Намаг кенд тоолжант? – гиж Исус сурв.

Пётр:

– Та Бурхна Христос, – гив.

Исус эврәннь үклин тускар аэлдэж келснь

²¹ Исус теднд Бийинм тускар күүнд төрүц бичэ келтн гиж сагль, ²² дэкэд немж келв:

– Би, Күмни Көвүн, кесг зовлң эдлхв. Намаг толһачнр, ах гелңгүд болн закана багшнр һөөлж көөх. Би эмнэсн ханцх зөвтэв, зуг һурвдгч өдртнь эмдрхв.

²³ Цааранднь Исус цуг эмтнд:

– Кен Намаг даххар седхлэ, эврәннь хаалһан үлдэж, өдр болһн кирс авад, Бийм дахтн. ²⁴ Юнгад гихлэ, кен эврәннь эмән харсхар седхлэ, терүгән геех, болв Мини төлэ эмән өгсн күн эмән харсж аврх. ²⁵ Кемр күн цуг нарт делкэг эзлж авхла, зуг седклен үрэхлэ эс гиж эмән геехлэ, ямаран олз тер күүнд бөөхмб? ²⁶ Кен Нанас болн Мини үгмүдэс ичхлэ, терүнэс Эврәннь болн Эцкин туурмжд, Бурхна элчнрин туурмжд ирсн Күмни Көвүн чигн ичх. ²⁷ Би таднд үнэр келжәнэв. Ода энд зогсжасн тадн дундас зэрмнь Бурхна орн-нутгиг эс үзтл өңгршго, – гиж зэрлг болв.

Исусин хуврлһн

²⁸ Цуг энүг келсн хөөн нөөмн хонг үлү давв. Исус Пётриг, Йоханыг болн Яковиг дахулад, уулын ора деер зальврхар харв. ²⁹ Зальвржасн цагт Терүнэ чирәннь генткн ондарад, хувцнь цөөһөд, цөклһнлэ эдлэр гилвкв. ³⁰⁻³¹ Терүнлө хойр күн күүндцхэв. Тедн – Моше Элья хойр бөөж. Тедн ик герлэр асж гилвкэд

бөөв. Моше Элья хойр Ерусалимд болх Исусин үклин тускар келв. Терүнэ үкл Бурхна таал күцэх. ³² Пётр үүрмүдлэхэн үрглэд, нөөртэн диилгдэд унтж одв. Генткн серэд, Исусин туурмжин герл-гегэниг болн Терүнлэ зогсжасн хойр залу күүг тедн үзцхэв. ³³ Тедн Исусиг үлдэхэд йовхар седхлэ, Пётр:

– Багш, энд йир сэн! Хурвн сег тэвий: негнь Чамд, хойрдгчнь Мошед, хурвдгчнь Эльяд, – гив.

Тер цагт Пётр эврэн ю келжэхэн медсн уга бөөж. ³⁴ Пётр үгэн чилэхэд уга бөөтл, генткн үүлн бууж ирэд тедниг бүркв. Пётр, Йохан, Яков хурвн үүлн дотр бөөсндэн икэр сүрдцхэв. ³⁵ Үүлн заагас: «Эн Мини Көвүн, Би энүг онц йилж авв. Энүнэ үгинь сонстн» гисн дун сонсгдв. ³⁶ Тер дун тагчг болхла, Исус саак кевэрн ханцарн үлдв. Сурхульчнр энүг нууһад, үзсн юман тер цагт күүнд келсн уга.

Хар сәкүснд ээлгдсн көвүг эдгэлн

³⁷ Манһдуртнь тедн уул деерэс бууж ирхлэ, Исусиг олн әмтн тосв. ³⁸ Генткн олна дунд бөөсн нег күн хөөкрв:

– Багш! Буйн болтха, мини көвүһм хэләһит! Тер ор ханцхн көвүһм! ³⁹ Нег хар сәкүсн терүг эзлнэ. Көвүм генткн му дууһар хөөкрнэ. Шүрүснь татад, амнасьн көөсн һарна. Хар сәкүсн көвүһм зоваһад үлдэжэхш. ⁴⁰ Би Чини сурхульчнрриг тер хар сәкүснд зэрлг болж көөтн гиж эрэд сурлав, зуг тедн юм кеж чадсн уга.

⁴¹ – Яһсн иткл уга, килнцтә улсвт! Кедү күртл Би таднла бөөһэд тесхмб? Көвүһән нааран авч ир, – гиж Исус келв.

⁴² Көвүн өөрдж йовхла, хар сәкүсн тер көвүг һазр деер хаяд, көвүнэ һар көлин шүрүсн татв. Зуг Исус тер хар сәкүсиг хөрж көөж һарад, көвүг эдгэж, эцкиннь һартнь өгв. ^{43[а]} Цуг әмтн Бурхна күчнд болн туурмжд йир икэр өврцхэв.

Исус эврәннь үклин тускар давтад әәлдэж келснь

^{43[б]} Цуһар Исусин кесн үүлд өврсн цагла Тер сурхульчнртан:

⁴⁴ – Оньган өгэд, Мини келсн үг сонстн: Намаг, Күмни Көвүг, әмтнә һарт өгх, – гив. ⁴⁵ Зуг тедн Исусиг ю келжэхинь медсн уга. Яһад гихлэ, тер үгмүдин чинрнь теднәс нуугдсн бөөж. Зуг ю келжэхинь сурхас тедн әәцхэв.

Кен хамгин алдрв?

⁴⁶ Нег дэж сурһульчнр дунд кень теднэс хамгин алдр болх? гих зүтклдэн болв. ⁴⁷ Исус теднэ ухаг медэд, бичкн үриг теврэд, өөрөн зогсав.

⁴⁸ — Мини нернэ төлэ иим бичкн үриг орулж авснь Намаг орулж авх, Намаг орулж авдгинь Намаг илгэсн Бурхиг орулх. Тадн дундас хамгин бичкнь хамгин алдр болх, — гиж Исус келв.

Таднла сөрү эс бээсн күн таднла ни-негн болх

⁴⁹ — Багш! Бидн Тана нерн деерэс хар сәкүсдиг көөжэсн кү үзлэвидн, бидн терүг хөрэд зогсалавидн, юнгад гихлэ, тер маднла йовхш, — гиж Йохан келв.

⁵⁰ — Бичэ хөртн. Таднла сөрү эс бээснь таднла хамдан, — гиж Исус терүнд келв.

Шамарьян хотна эмтн Исусиг герүрн тэвсн уга

⁵¹ Исусиг хөрү тенгр тал өөдлж йовх цаг ирхлэ, Тер Ерусалим тал одхар шиидв. ⁵² Исус түрүлэд элчнрэн илгэв, тедн Шамарьян һазрин нег хотнд орад, Терүг иртл цуг юминь эклэд белдв. ⁵³ Зуг тер хотна эмтн Исусиг герүрн орулсн уга, яһад гихлэ, Тер Ерусалим тал йовж йовхнь медгдв. ⁵⁴ Яков болн Йохан гидг сурһульчнр энүг үзснэ хөөн хордад сурв:

— Деед Эзн! Мана келсэр тенгрэс һал һарад эдниг уга кетхэ гиж седжэнт? — гив. ⁵⁵ Зуг Исус тедн тал эргж хэләһэд хөрв. ⁵⁶ Тегэд тедн талдан хотнур йовв.

Исусиг дахлһн

⁵⁷ Тедниг йовж йовхла зуурнь нег күн Исуст келв:

— Таниг альд эс йоввчн би дахж йовхдан белмб, — гиж келв.

⁵⁸ Исус иим хөрү өгв:

— Арат эврәннь нүктэ, шовуд эврәннь үүртэ, Нанд, Күмни Көвүнд, толһаһан тэвж амрх һазр уга.

⁵⁹ Талдан күүнднь Исус:

— Намаг дах, — гив.

Зуг тер күн иим хэрү өгв:

– Деед Эзн, нанд герүрн хэрэд, өнгрсн эцкэн оршах зөв өгит, – гив.

⁶⁰ Исус терүнд келв:

– Үксн эмтн эврәннь үксн күүһән оршатха, чи болхла Нанла йовад Бурхна йосиг делгрүл, – гиж келв.

⁶¹ Дэкэд нег күн терүнд:

– Би Таниг дахнав, Деед Эзн, зуг түрүлэд нанд гер-бүлтәһән мендлж харх цаг өгтн, – гив.

⁶² – Андсх бәржәһэд, ардаран оньдин хөлөһэд бөөдг күн Бурхна орн-нутгт керг уга күн болжана, – гиж Исус хэрүдн келв.

Исус дали хойр сурхульчириг илгәснә тускар

10 Энүнә хөөн Исус дэкэд дали хойр сурхульчириг шүүж авад, хошадар Бийәсн өмн илгәв. Тедн хотн болһнд орад, Исус йовх назрар йовх зөвтә бөөж. ² Тер сурхульчиртан:

– Хурах урһц дала, кәдлмшчнр баһ. Урһсн урһц хурах кәдлмшчнриг илгәтхә гиж хадһна Эзнд зальвртн! – гиж келв.

³ – Йовтн! Хәләтн, Би тадниг оln чонмудын дунд бөөх хурһдыг илгәжәсн мет илгәжәнәв. ⁴ Кетчән, түнгрцгән, селх буршман бичә автн. Зууран харһсн әмтнлә бичә мендлтн. ⁵ Күүнә герт орн түрүлэд: «Тана гер бүлтн амулң менд бәәтхә», – гиж келтн. ⁶ Кемр тер герт әвтә күн бәәхлә, эв терүнд өггдх, кемр эв уга болхла, «амулң менд бәәтн» гиснтн таднур хэрү ирх. ⁷ Тер герт гиичлтн. Өгсн хотынь идтн, уутн, юнгад гихлә, кәдлмшч эврәннь кәдлмшин ашинь эдлх зөвтә. Гер болһниг соляд бичә йовтн. ⁸ Тана ирсн ямаран чигн хотнд тадниг герүрн күн орухла, өгсн хотынь уутн. ⁹ Тенд гемтә әмтиг эдгәтн. Бурхна йосн таднур өөрдв гиж келтн. ¹⁰ Кемр ямаран чигн хотнд тадниг герүрн күн эс орухла, тер хотна уульнцсар йовж йовад: ¹¹ «Мана тавгт наалдсн тана хотна шораһитн бидн сажад, таднд хэрү өгчәнәвидн. Тер бийнь медтн, Бурхна йосн өөрдв!» гиж келтн. ¹² Би таднд келжәнәв, тер өдр Содом балһснас дор тер хотнд болх. ¹³ Хоразина әмтн, зовлңган эдлхит! Бетсәдин әмтн, басл зовлңган эдлхит! Танад учрсн Бурхна өвәрцс Тирин әмтн болн Сидона әмтн үзсн болхла, тедн кезәнәһә хар хувц өмсәд, толһадан үмс цацад, килнцтә жирһлән үлдәх билә. ¹⁴ Тер учрар Зарһин өдрт Тирәс болн Сидонас дор таднд му болх. ¹⁵ Чи, Капернам,

чамаг тенгрт өргх гиж санжанчи? Уга, чи үклин һазрт тусхич!
 16 Тадниг соңссн күн Намаг чигн соңсна, болв тадниг холснь
 Намаг холна. Намаг холсн күн Намаг илгэсн Бурхиг холна, –
 гиж Исус келв.

Далн хойр сурһульчнр хэрү ирснэ тускар

17 Далн хойр сурһульчнр байрлад, Исус тал ирцхэв.

– Деед Эзн! – гиж тедн келв, – мадниг Тана нерн деерэс
 зэрлг болхла, хар сэкүсд чигн мана үгд орна.

18 Исус иим хэрү өгв:

– Би эрлгиг үзлэв. Тер цэкллһн мет тенгрэс унла. 19 Бийдэн
 хорлтан угаһар хорга моһа болн чим хорха ишкх, өшэтнэ чидлиг
 дааж диилх йос Би таднд өгв. 20 Зуг хар сэкүсд тадна медэнд ор-
 жана гиж байрлхин ормд тадна нерд тенгрт бичэтэ гиж байрлһн.

Исусин байр

21 Исус Эрүн Сэкүснэ байрар дүүрэд келв:

– Тенгрин болн һазрин Эзн, Аав Минь! Би Танд магтал өрг-
 жәнэв! Та энүг цецн ухата, сурһульта әмтнәс нууһад, эгл бичк-
 дүдт секж цәәлһүт! Аав минь, цуг энүнд Тана цаһан саната дурна
 нилч үзгджәнэ. 22 Тенгрин Эцкм цугинь Нанд даалһв. Эцкәс да-
 ву Көвүг кен болдгиг кен чигн күн медхш. Көвүнәс даву Эцк
 кен болдгиг кен чигн күн медхш. Болв Көвүн Эцкин тускар кү-
 үнд медүлхәр седхлэ, тернь Эцкиг меднэ.

23 Цааранднь Тер эврәннь сурһульчнр тал хэләһәд, шишлн
 теднд иигж келв:

– Тана үзсн юмиг үзсн нүдн буйн-кишгтә! 24 Би таднд кел-
 жәнэв, кесг әәлдәчнр, кесг хаадуд тана үзсн цуг юмиг үзхәр
 седлэ, зуг үзсн уга, тана соңсжах юмиг соңсхар седлэ, зуг
 соңсж чадсн уга.

Буйнч седклтә Шамарьян күүнә тускар

25 Нег закана багш өмөрән һарад, Исусиг сөрхин төлә иим
 сурвр өгв:

– Багш, мөңк жирһл авхин төлә би ю кех зөвтәв?

26 – Заканд юн бичэтә? Чи тенд ю умшвч? – гиж Исус хә-
 рүднь сурв.

²⁷ Тер иим хэрү өгв:

– Эврәннь Бурхндан эрүн седклэрн, үнн зүркэрн, бээсн күчэрн болн бээсн уха-санаһарн дурта бол, өөрк күүндэн бийдэн дурта кевэр дурл, – гиж бичэтэ.

²⁸ – Чи чикэр хэрү өгвч. Тиигэд ке, тиигхлэ чи эмд бээхич, – гиж Исус келв.

²⁹ Зуг закана багш бийэн цеврлхэр седэд:

– Мини хажудк күн гисн кемб? – гиж сурв.

³⁰ Исус хэрүднь иигж келв:

– Нег күн Ерусалимас Ерихо хотнур йовж. Зуурнь терүнд дермчнр харһв. Тедн тер күүнэ хувц-хунринь булаж авад, бийинь үкн гитлнь цокж-цокж хаяд йовж одцхав. ³¹ Энүнэ дару тер хаалһар нег гелң йовж, тер күүг үзэд, хажудк хаалһар һарад йовж одна. ³² Тиим кевэр чигн Левихнэ күн кев. Тер бас тер ормд күрэд, шавта күүг үзэд, хажудк хаалһар һарад йовж одж. ³³ Тер хаалһар йовсн Шамарьян һазра күн болхла тер күүнлэ харһлдн үзэд санань зовв. ³⁴ Зовжах күүнд өөрдэд, шавинь тосар болн чаһрар уһаж, цевр кенчрэр боов. Цааранднь шавтсн күүг элжгн деерэн суулһад, гиичлүрүр авч ирэд, тендэн килмжэн күргв. ³⁵ Манһдуртнь Шамарьян күн һарч йовад, гиичлүрин эзнд хойр өдрин жалвинь өгэд: «Энүнд килмжэн өгтн, кемр эн мөнгн эс күрхлэ, би хэрү ирхлэрн дэкэд мөнг өгнэв», – гив. ³⁶ Эн һурвн эмтнэс, тана санаһар, зовжах күүнд кень хамгин өөрхн болв? – гиж сурв.

³⁷ Закана багш:

– Терүг хээрлсн күн өөрхн болх, – гив.

Тиигхлэ Исус терүнд:

– Чи йовад бас тиигж ке, – гив.

Марта болн Мирьямин герт

³⁸ Зууран Исус сурһульчнртаһан нег хотнд одв. Тенд Марта гидг нертэ күүкд күн ирж тедниг гертэн орулв. ³⁹ Тер Мирьям гидг дү күүктэ бээсмн. Мирьям Исусин көлднь сууһад, цуг келсн үгмүдинь соңссн бээж. ⁴⁰ Марта болхла ик дала хот кехэр сахняд үүмжэж. Тер Исус тал өөрдэд:

– Тана зергэс! Мини дү күүкм цуг көлдмшиг нанд даалһсинь Та гемшэжэхшвт? Нан тал ирэд, нөкд болтха гиһэд терүнд келхнтн, – гиж сурв.

41-42 — Марта, Марта, чи дала юмн бээтхэ гиж сахняд үүмэд бээнэч, зуг чамд негхн юмн кергтэ. Мирьям болхла бийдэн хамгин сээнинь йилһж авв. Энүгинь күн булаж авч чадшго, — гиж Исус хэрү өгв.

Зальврлһна тускар

11 Нег дэжж Исус нег назрт зальврсн бээж. Терүг зальврсна хөөн сурһульчнрин негнь Исусас:

— Деед Эзн! Йохан эврәннь сурһульчнран яһж зальврж дасхла, тиим кевөр Та мадниг дасххнтн! — гиж сурв.

²⁻⁴ Исус теднд:

— Иигж зальвртн:

Мана Аав!

Нернтн эрүн болтха!

Тана йосн иртхэ!

Эркн кергтэ өдмгиг

Өдр болһн илгәһит!

Яһж бидн күүнэ килнц тэвнэвидн,

Тиигж мана килнц тэвит!

Сөрдг юмнла бичэ харһулыт! — гив.

⁵ Цааранднь Исус теднд:

— Үлгүрлэд келхлэ, таднас негнь эврәннь үр талан сөөни өрөллө ирэд келжәнэ: «Үр минь, һурвн өдмг нанд өгйәһөр өгич. ⁶ Үүрм йовж йовад, зууран орж ирв, болв терүг тоох хот нанд уга». ⁷ Тиигхлэ тана үүртн: «Бичэ намаг көндө. Үүдм хаалһата, би күүкдэн унтулчклав. Босж чамд өдмг өгч чадшгов», — гиж хэрү өгнө. ⁸ Үүртн танла үүрлжәсндөн тана сурсиг босад эс өгв чигн, зуг тана давтад сурсн зүткмжд тер босад сурсн юмитн өгх. ⁹ Тегэд чигн Би таднд келжәнэв: Сурад бээтн — сурситн өгх, хәәһэд бээтн — хәәсэн олж авхит. Үүдинь цокжатн — таднд тәэлж секх. ¹⁰ Сурад бээсн күн — сурсан авчана. Хәәһэд бээснь — хәәсэн олжана. Үүд цокжаснд — тәэлж секжәнэ. ¹¹ Көвүнтн заһс сурхла, үрндэн заһсна ормд хорта моһа өгх эцк тана дунд олдхий? ¹² Көвүнтн өндг сурхла, ямаран эцк терүнд чим хорха өгх? ¹³ Кемр тадн килнцтэ бәэвчн, эврәннь үрндөн сән белг яһж өгхинь меднәт, тиигэд чигн тана Тенгрин Эцк Эрүн Сәкүсиг сурсн әмтнд өгх, — гив.

Исус эс гиж Баал-Зебүль?

¹⁴ Нег дэжж Исус күүг келн уга кедг хар сәкүсиг нег күүнәс һарһж көөв. Хар сәкүсн һархла, тер күн үг келдг болв. Цуглрсн эмтн алц болцхав. ¹⁵ Зәрмснь: «Эн хар сәкүснә нойна Баал-Зебүлин* күчәр хар сәкүсдиг көөнә» гиж келв. ¹⁶ Зәрмснь Исусиг сөрхин төлө теңгрин онц өвәрц темдгүд үзүл гиж сурцхав.

¹⁷ Исус теднә уха-санаһинь медәд:

– Дотран дээлддг алвт болһн хоосрад ирх. Дотран таардго гер бүл болһн энгрәд буурад одх. ¹⁸ Кемр эрлг бийләнән дээллдхлә, терүнә йосн нутг яһж торч бөөхмб? Тадн Намаг Баал-Зебүлин күчәр хар сәкүсдиг көөжәнә гиж келжәнәт. ¹⁹ Кемр Би Баал-Зебүлин күчәр хар сәкүсдиг көөхлә, тана сурһульчнр ямаран күчәр тедниг һарһж көөжәхмб? Тер учрар тана сурһульчнр тана зарһчнр болтха! ²⁰ Кемр Би хар сәкүсдиг Бурһна һарар көөжәхлә, Бурһна йосн тадн тал ирснь лавта мөн. ²¹ Кемр ик чидлтә болн зер-зевтә күн эврәннь герән харж хэләхлә, терүнә өлг-эднә әәмшг уга һазрт бөөнә. ²² Зуг кемр терүнәс ик чидлтә күн дәврәд, эзинь дээләд, эзнә нәәлсн зер-зевинь булаһад ди-илхлә, геринь тонад, өлг-эдинь хулхалж авх. ²³ Нанта эс бөөсн күн Нанта сөрүд бөөнә, Нанта хурадго күн тарана.

Хар сәкүсн хәрү ирсинь

²⁴ – Хар сәкүсн күүнә дотрас һарн хагсж одсн кәдә эргәд, амрх орм хөөнә, зуг олхш. Тиигхлә тер: «Урдк бөөсн герүр би хәрү йовнав», – гинә. ²⁵ Терүг хәрү ирхләнә, гернь сәвүрдсн, цевр болна. ²⁶ Тегәд хар сәкүсн һарч йовад, бийәсн ик догшн до-лан хар сәкүсдиг дахулж авч ирнә. Тедн ирәд күүнә дотр бүүрл-нә. Аштнь күн урдкасн үлү му бөөнә, – гив.

Йосн кишг

²⁷ Исусиг тиигж келжәсн цагла нег күүкд күн олна заагас:

– Таниг һарһад өсксн әктн буйн-кишгтә! – гиж хәәкрв.

²⁸ – Бурһна үг соңсад күцәдг әмтн буйн-кишгтә! – гиж Исус хәрүднә келв.

* *Баал-Зебүль* гидг үг батхнын нойн гиж орчулдна; эн эрлгин онг-дан нерн.

Онц темдгүдин тускар

²⁹ Эмтн улм икэр хурцхав. Иус эклэд келв:

– Эн үйин эмтн хар саната. Эдн Бурхна онц темдг сурна, зуг аэлдэч Йонан темдгэс үлү талдан темдгүд теднд Бурхн өгшго. ³⁰ Тер юнгад гихлэ, ямаран кевэр Йона Ниневин эмтнд онц темдг болв, тиим кевэр Күмни Көвүн эн эмтнд онц темдг болх. ³¹ Зархин өдр өмн үзгин һазрин хатн эн цагин үйртэ босад, эдниг гемшэх. Юнгад гихлэ, тер ик холас Соломон хаана цецн уха авхар ирлэ. Энд болхла Соломонас ик алдр күн бээнэ. ³² Зархин өдр Ниневин эмтн эн цагин үйртэ босад, эдниг гемшэх. Тедн Йона келсн үгинь сонсад, килнцтэ жирһлөн үлдэцхэв. Энд болхла Йонас ик алдр күн бээнэ.

Цоц-махмудын шам

³³ – Кен чигн күн шам шатачкад эмтнд үзгдгго һазрт тэвхш, савар терүг бүркхш. Цуһар герл үзтхэ гиһэд, шаман тэвц деер тэвнэ. ³⁴ Нүдн – күүнэ шам мөн, кемр нүднчн цевр болхла, чи герлэр дүүрхич. Кемр чини нүдн бузр болхла, чи таг харһуһар бүркэтэч! ³⁵ Болһатн! Тана дотрк герл харһу болвза? ³⁶ Тер төлэд кемр чи герлэр дүүрхлэ, болв чини нег чигн мөч харһуд эс бөөхлэ, шам чамаг герлтулдг метэр чи герл өгхич, – гив.

Паршмудыг болн закана багшинриг бурушалһн

³⁷ Иус эмтиг сурһсн хөөн нег парш Терүг гер талан хот уулһ-хар дуудв. Иус герт ирэд, ширэн өөр орм эзлэд суув. ³⁸ Терүг хотын өмн һаран эс уһасинь үзэд парш алц болв. ³⁹ Зуг Иус терүнд:

– Тадн паршмуд ааһ-савиг һазаһаснь арчнат, тадна дотрк болхла ховдг бөөдлэр болн хар санаһар дүүрн! ⁴⁰ Ухан уга эмтн! Һазакинь үүдэсн Үүдөч дотркинь чигн үүдэсн биший? ⁴¹ Угата-яду эмтнд бөөснэсн һуульһ өгтн, тиигхлэ цуг юмнтн цевр болх. ⁴² Паршмуд, тадн зовлнган эдлхит! Тер юнгад гихлэ, тадн тэрсн мятас, рутас* болн нань чигн ноһанас арвдгч хүвинь Бурхнд

* Рута – хотын амт ясхин төлө олзлдг, оньдинд көк бөөдг каңкнсн үнртэ урһмл.

цуглулж өгнэт. Зуг Бурхна зарһиг болн дуриг кергтэн авхшит. Талдан кергиг мартлго эн кергэн күцэх зөвтэт. ⁴³Тадн зовлңган эдлхит, паршмуд! Юңгад гихлэ, тадн хургин герт хамгин сэн орм эзлнэт, талвнд эмтн таднла мендлхлэ, тадн дурта болнат. ⁴⁴Тадн зовлңган эдлхит, юңгад гихлэ, тадн эс темдглсн үкэрлэ эдл. Терүг эмтн деерэснь ишкв чигн ю ишкжэхэн медхш, – гиж келв.

⁴⁵Закана багшнрин негнь:

– Багш! Та иигж келэд мана тускар бас му келжэнэт! – гив.

⁴⁶Исус хэрүднь:

– Тадн закана багшнр бас зовлңган эдлхит! Юңгад гихлэ, тадн эмтнэ нурһнд дааж болшго аца тэвнэт, зуг бийстн теднд хурһан чигн көндөж нөкд болхар төрүц седхшит. ⁴⁷Тадн зовлңган эдлхит, юңгад гихлэ, тадн ээлдэчнрт бумб тэвнэт, зуг тана өвк эцктн тедниг алдг билэ. ⁴⁸Тадн эврәннь өвк эцкнриннь кесн үүллэ зөвшөржэхэн герчлжэнэт: тедн ээлдэчнриг алдг бээсмн, тадн болхла ээлдэчнрт бумб тэвнэт. ⁴⁹Бурхн цецн-ухаһарн иигж келсмн: «Би эмтнүр ээлдэчнриг болн апостолмудыг илгэнэв, зуг теднэ зэрмнь алад уга кех, зэрмнь көөх». ⁵⁰Тегэд чигн нарт делкэ үүдснэс авн цуг алгдсн ээлдэчнрин цуснд эн үйин эмтн бурута: ⁵¹Абелин цуснас эклэд тэклин ширэн болн Бурхна герин хоорнд асхрсн Зехарьян цусн күртл. Эн үйин эмтн энүнэс көлтэ лавта тооцаһан өгх гиж үнэр келжэнэв. ⁵²Закана багшнр, тадн зовлңган эдлхит, юңгад гихлэ, тадн Бурхна номин медрлин түлкүр авлат. Тадн бийстн медрл угат, болв медрл хээсн эмтнд оньдин харш болнат, – гиж келв.

⁵³Исусиг тендэс һарад йовсна хөөн закана багшнр болн паршмуд Терүнд уурлад, олн зүсн сурврмуд өгв. ⁵⁴Тедн Исусиг хавхлж бэрхэр седцхэв. Келсн үгэс тедн буру, эндү хээв.

Паршмудын экнэс саглти

12 Тер саамд кесг миңһн эмтн цуглард, хоорндан шахлдад зогсжасн цагт Исус сурһульчнртан эклэд иигж келв:

– Паршмудын искэдг экнэс бийэн саглж йовтн, эннь чирэ хэлэлһн мөн. ²Нег чигн эс илдкж секгдсн далд юмн уга, нег чигн эс тээлгдсн нууц уга. ³Харһуд тана келсн үгмүд өдрин гегэнд сонсгдх, гер дотр күүнд шимлдж келсн үгмүд герин ора деер чаһур хээкрж сонсгдх, – гив.

Кенэс ээх кергтэ?

4 – Үүрмүд мини! Күүнэ бий цогциг алдг эмтнэс бичэ ээтн, цаарандан тедн энүнэс даву юм кеж чадшго, – гиж Би таднд келжэнэв. ⁵Кенэс ээх кергтэһинь Би таднд келж өгсүв: Бурхнас ээтн, Тер тадна цогцитн алад, мөңк һалд чигн тадниг хайж чадх. Тиим гиж келжэнэв. Бурхнас ээтн. ⁶Хойр деншгэр тавн богшурһа хулдгдна эсий? Зуг тедниг чигн Бурхн мартсен уга. ⁷Тадна толһан үсн чигн тоота! Бичэ юмнас ээтн: Тадн Бурхнд кесг богшурһаһас даву үнтэт.

Исусиг һолһн

⁸ – «Би Исусин» – гиж эмтнэ чирэд ил келсн күүнэ тускар «Мини» – гиж Бурхна элчнрин өмн Би, Күмни Көвүн, илднь келхв, – гиж таднд келжэнэв. ⁹«Би Исусин бишв» гиж эмтнэ чирэд илэр келсн күүнэ тускар «Эн күн Мини биш» гиж Би Бурхна элчнрин өмн гөрдж келхв. ¹⁰Күмни Көвүнэ өмнэс үг келсн күн болһна килнцнь тэвгдх. Зуг Эрүн Сәкүснэ тускар му келсн күүнэ килнцнь төрүц тэвгдшго. ¹¹Кемр хурлур тадниг һардачнрин болн йос бәрдг эмтнэ өмн авч ирхлэ, ю, яһж хәрүцхән, ю келхән сана бичэ зовтн. ¹²Тер цагт Эрүн Сәкүсн таднд ю келхитн зааж өгх, – гив.

Ухан уга байн күүнэ тускар

¹³Олна заагас нег күн Исуст:

– Багш! Мини ахдм өнчән нанла хуватха гиж келтн, – гив.

¹⁴Исус:

– Кен Намаг тадна зарһ кехин төлэ эс гиж тадна өнч хувахин төлэ тэвлэ? – гив.

¹⁵Цааранднь бас немж:

– Болһатн! Бичэ хатуч болтн! Күүнэ жирһлин чинрнь байн зөөрт биш, – гиж келв.

¹⁶Дәкәд эмтнд үлгүрләд келв:

– Нег байн күүнэ һазр ик урһц өгв. ¹⁷«Ода ю кехм болхв? Хураж авсн буудяг хадһлх орм чигн уга» гиж тер санв. ¹⁸⁻¹⁹«Би эврәннь хуучн буудя хадһлдг бээриг хамхлад, шин өргн бээр кенэв. Тер өмнкәс ик болх, тенд буудя болн өлг-эд хадһлх орм дала болх. Ода чамд кесг жилмүдт күрх зөөр бәәнә. Ууһад,

идэд, байртаһар амрад жирһэд бэ гиж келж болжана. Тиигхлэ иигж кенэв» гиж тер шиидв. ²⁰ Зуг Бурхн терүнд: «Ухан уга күн! Эн сө чини эмичн чамас булаж авх. Тиигхлэ чини белдсн зөөр-рәс ямаран олз болхмб?» – гив. ²¹ Кен чигн Бурхна зөөриг авлго, бийдэн талдан зөөр хураһад хоршулад бөөхлэ, тер ухан уга байнла эдл болна.

Бурхид нээллһнэ тускар

²² Цааранднь Исус эврәннь сурһульчнртан иигж келв:

– Тегэд чигн таднд Мини келжэхм эн: эмд бөөхин төлө хот кергтэ гиж, бий цогцин төлө өмсх хувц-хунр кергтэ гиж бичэ зовад бээтн. ²³ Жирһл хотас деер, цогц болхла хувцнас деер. ²⁴ Керэ шовудыг хэләһэд ухалтн, тедн тэрә тәрхш, хадхш, буудя хураж хадһлхш, тер бийнь Бурхн тедниг тежәнә. Тадн болхла Бурхнд эн шовудас ик үлү үнтә болжанат. ²⁵ Зовснас иштә тадн дундас кентн чигн эмн жирһлән бичкн зуур утдулж чадхий? ²⁶ Кемр тиим баахн юмиг күцәж эс чадхла, ю хәәж тадн наадкиннь төлө зовад бөөнәт? ²⁷ Бамб цецг яһж урһдгинь хэләһэд ухалтн. Эн көдлхш, утц ээрхш. Зуг Соломон хан ик алдр бөөсн бийнь тер цецгәһәс үлү сәәхн хувц өмсәд уга билә гиж Би таднд келжәнәв. ²⁸ Кемр Бурхн эндр урһад бөөдг, маңһдур һалд шатх урһмлыг тиигж кеерүлж хувц өмскхлэ, тадниг баһ итклтә улсиг энүнәс деер хувцлхм бишви? ²⁹ Ю идхмб, ю уухмб гиж бичә зовад санад бээтн! ³⁰ Килнцтә улс цуг энүнә төлө көөлдәд бөөнә, Тенгрин Эцктн таднд юн кергтәһинь сәәнәр меднә. ³¹ Түрүн даранднь Бурхна йосиг хәәтн, наадкиннь болхла таднд Бурхн немж өгх. ³² Мини цөөкн улс, бичә әәтн, тана Эцк таднд эврәннь орн-нутган өгх саната. ³³ Эврәннь өлг эдән хулдад, мөнгән угатя-яду әмтнд хуваж өгтн. Төрүц элдго кетч белдтн. Чилшго үнтә зөөрән тенгрт хоршулж хадһлтн: тенд хулхач чигн күршго, гүр чигн терүг идж үрәж чадшго. ³⁴ Тана зөөр бөөсн һазрт седкл-санантн бөөнә, – гив.

Серглц мухла

³⁵ – Хувцнтн бүсләтә, шамтн шаталһата бөөтхә! ³⁶ Хүрмәс эзән күләжәсн зарцнрла эдл болтн. Эзнтн ирәд, үүд цокхла, тер дарунь үүдән секж чадх арһта болтн. ³⁷ Эзнь ирәд, зарцнран серглц бөөсинь үзхлэ, тер зарцнр буйн кишгтә! Би үнәр келжәнәв, эзнь

бийнь хувцан бүслэд, ширэ деер хот тэвэд тедниг дуудад тоох. ³⁸Кемр сөөни өрөллэ эс гиж терүнэс ора цагла ирсн эзн зарцн-ран белн бөөсинь үзхлэ, тедн буйн кишгтэ. ³⁹Дэкэд болхла кемр хулхач орж ирх цагинь герин эзн медхлэ, тер дэврэд орсн хулхачиг герүрн тэвшго билэ. ⁴⁰Тадн бас белн болтн, юнгад гихлэ, Күмни Көвүн тадниг эс күлэжэсн цагт күрэд ирх, – гив.

⁴¹Пётр сурв:

– Багш, Та эн үлгүриг ханцхн маднд аль цуг эмтнд келжэнт.

⁴²Деед Эзн иим хэрү өгв:

– Нөөлвртэ цецн гер харддг күн гисн кемб? Тиим күүнд эзн наадк зарцнрт цагтнь хотынь кемжэһэр өгхиг даалһв. ⁴³Эзнь ирэд, зарциг тиигж кергэн күцэжэсинь үзхлэ, тер зарц буйн кишгтэ болх. ⁴⁴Би таднд үнэр келжэнэв, эврэннь өлг-эдэн чигн Эзн терүнд лавта даалһж өгх. ⁴⁵Зуг кемр зарц: «Мини Эзн кесгтэн иршго» гиж санад, наадк зарцнриг, залу болн күүкд улсиг цокад, эркэн ууһад, нээрэн кехлэ, ⁴⁶тиим зарцин эзн терүг эс күлэжэсн өдрт, эс меджэсн цагт ирх. Эзнь шүрүһэр терүг цаажлад, иткл уга зарцнрин бөөх һазрур йовулх. ⁴⁷Эзнэ таалыг медэ бөөж, зуг бийэн белддго болн таалынь күцэхэр седдго зарц өршэнгү угаһар цокулх. ⁴⁸Болв кемр эзнэ таалыг медлго, зуг заслгдх йовдл һарһсн зарц баһар цокулх. Дала юм өггдснэснь икэр некгдх. Ик керг даалһгдснэснь икэр некж сургдх, – гив.

Исус йилһж салһна учр

⁴⁹– Би орчлнд һал авч ирхэр ирлэв. Тер шулуһар икэр падр-тха, гиж санжанав. ⁵⁰Би кирслгдх зөвтэв, тегэд чигн тер керг эс күцтл зовжанав. ⁵¹Тадн Намаг эн орчлнд эв авч ирв гиж санжант? Уга! – гиж Би келжэнэв. Би эмтиг йилһж салһхар ирв. ⁵²Эн цагас авн тавн күүтэ гер-бүл хоорндан йилһрэд салх. Һурвнь хойрин өмнэс эс гиж хойрнь һурвна өмнэс босх. ⁵³Эцкнь көвүнэ өмнэс, көвүнэ эцкиннь өмнэс босх, экнь күүкнэ өмнэс, күүкнь экиннь өмнэс, хадм экнь бериннь өмнэс, бернь хадм экиннь өмнэс босх, – гиж Исус келв.

Цагин темдгүд

⁵⁴Исус оln эмтнд иигж келв:

– Нарн суух үзгт үүл үзхлэрн, хур орх, гиж тадн келнэт, тегэд хур орна. ⁵⁵Өмн үзгин салькн үлэхлэ, тадн халун болх, гиж

келнэт, — халун болна. ⁵⁶Хойр чирэтнр! Тенгр һазр хойриг шинжлж хэлэхэд, тадн ямаран өдр болхинь медж чаднат, болв ямаран цаг ода ирсинь тадн медж чадхшит.

Эвэрннь өшэтнлэхэн эвцлд

⁵⁷— Тадн бийэн шинжлж хэлэхэд, үннь юундв гиж юнгад эс ухалнат? ⁵⁸Өшэтнлэхэн зарһин герүүр йовхларн, зууран тадн терүнлэ эвинь олхан хээтн эс гиж тер тадниг зарһчин медэнд өгх, зарһч тадниг харулын һарт бэрүлх, тедн болхла тадниг бэрэнд суулх. ⁵⁹Үлдсн шаальг күртлэн эс өгтл, тадн тер бэрэнэс сулдж һарч чадшгот, гиж Би таднд келжэнэв, — гиж Исус келв.

Үкш уган төлө килнцтэ жирһлэн үлдэтн

13 Тер цагт Исус тал эмтн ирэд Һалилья улсла ю учрсиг келж өгсн. Пилат тедниг сүмд тэкл тэксн цагт тер эмтнэ цусиг сөтрэ малын цуснла холяд ниилүлж. ²Исус хэрүднь иигж келв:

— Эн Һалилья улс наадк Һалилья эмтнэс хамгин килнцтэ болад тиигж зовагдж гиж тадн санжадг болвзат? ³Уга, зуг кемр тадн килнцтэ жирһлэн эс үлдэхлэ, тадн бас үкхит! — гиж Би таднд келжэнэв. ⁴Шилоахин бээшнгин дора даргдад үксн арвн нөөмн күүнэ тускар ю келж болхмб? Тедн Ерусалимин наадк эмтнэс үлү килнцтэ бөөсмн гиж санжадг болвзат? ⁵Уга. Зуг Би таднд келжэнэв, кемр тадн килнцтэ жирһлэн эс үлдэхлэ, тадн бас үкллэ хархит! — гив.

Урһц өгдгө инжр модна тускар

⁶Цааранднь Исус үлгүрлэд иигж келв:

— Нег күүнэ уста үзм урһдг һазрт инжр гидг модн урһж. Нег дэжк эзн инжр модна темс хэлэхэр йовв, зуг олж чадсн уга. ⁷Тиигхлэ тер күн көдлөчдэн: «Би һурвн жилдэн инжр темс өгнү угай гиж хэлэхэр нааран ирнэв, болв темсн уга болна. Чавчад хайчк энүг, эн модн ю хээж өңгэр энд орм эзлхмб?» — гиж келнэ. «⁸Эзн минь, дэжкэд нег жилд энүгэн үлдэтн. Би эн һазриг шеегэр бордад малтнав, ⁹дарук жилд модн темс өгхн болвза, кемр темсн уга болхла, энүг чавчад хайчкхмн», — гиж көдлөч хэрү өгв.

Бемб өдр күүкд күүг эдгэлһн

¹⁰ Бемб өдр Исус нег хурлд эмтиг сурһла. ¹¹ Тенд нег күүкд күн бөөж. Тер арвн нөөмн жилд гемин сөкүснд эзлгдсн бөөж. Күүкд күн йосндан нурһан хооднь тинилһж чаддго, бөгдһр нурһта бөөж. ¹² Исус терүг үзэд, дуудж авад:

– Эгч минь! Чи эврәннь өвчнэсн сулдвч! – гиж келв.

¹³ Исус күүкд күүнэ толһа деернь һаран төвв, тернь даруһнь нурһан тинилһэд, Бурхнд магтал өргв. ¹⁴ Хурлын һардач Исусиг бемб өдр кү эдгэв гиһэд уурлв. Тер ирсн әмтнүр хэләһэд:

– Көдлмш кехин төлө зурһан өдр бөөнәлм! Бийән әмнүлхин төлө бемб өдрлө биш, наадк өдрмүдт ирцхәтн! – гиж келв.

¹⁵ Хәрүднь Исус терүнд:

– Хойр чирәтә әмтн! Бемб өдр тадн царан эс гиж элжгнән хашаһасн һарһад, услхар һолур туунат. Тийм эсий? ¹⁶ Әнтн Абраһамин бүләс һарсн күүкн, эрлг энүг арвн нөөмн жилдән күлчксн бәрж. Тегәд эн күүкд күүг бемб өдр сулдххмн биш билү? – гиж сурв.

¹⁷ Исусиг келснә хөөн Терүнлә өшәркжәсн әмтн ичәд әмәв, наадк улс цугтан кесн өвәрцднь икәр байрлцхав.

Горчсин әкнә тускар

¹⁸ Цааранднь Исус:

– Бурһна йосиг юунла дүнцүлж болхмб? Тер ямаран гиж санжанат? ¹⁹ Бурһна йосиг эврәннь герин һаза тәрсн горчсин әкнлә дүнцүлж болхмн. Тер әкн нигтәр урһад, ик гидг моднд хүврв, теңгрин шовуд нисж ирәд, терүнә ац деернь үүрән ясдг болв, – гиж келв.

Өдмгин әкнә тускар

²⁰ – Бурһна йосиг бас юунла дүнцүлж болх? – гиж Исус дөкәд сурв.

²¹ – Тертн һуйрт искәчксн әкнлә әдл, күүкд күн терүг авад дөчн килограмм һуйрт тәвнә. Тер һуйр өсж одна, – гив.

Уутьхн үүдн

²² Исус балһсд, селәд эргәд, әмтиг сурһж йовсмн. Исус Ерусалимур темцәд йовж. ²³ Нег күн Терүнәс:

– Тана зергәс! Цөн улс авргдхий? – гиж сурв.

Исус иим хэрү өгв:

²⁴ – Уутьхн үүдэр орхар зүтктн, тер юнгад гихлэ, кесг эмтн орхар седх, зуг орж чадшго. ²⁵ Герин Эзн босад үүдэн хаахла, тадн үүднэ ца зогсад, үүдинь цокад келхит: «Деед Эзн, буйн болтха, үүдэн маднд сектн!» Зуг «Би тадниг чигн медхшв, альдас тадн ирситн чигн медхшв!» – гиж Тер келх. ²⁶ Тиигхлэ тадн келхит: «Бидн Танла хамдан сууж хот уулавидн, Та мана уульнц болһнд сурһлат». ²⁷ «Би тадниг чигн, альдас тадн ирситн чигн медхшв. Му үүл кесн эмтн Нанас хооран һартн», – гиж Тер хэрүднэ келх. ²⁸ Абрахамиг, Ицхакиг, Яковиг болн цуг ээлдэчнриг Бурхна орн-нутгт үзхлэрн, зуг тадн тендэс көөгдсэн медэд уульхит, шүдэн хэврхит. ²⁹ Кесг эмтн зүн, барун, ар, өмн үзгэс ирэд, Бурхна орн-нутга нээрт орман эзлх. ³⁰ Тодлж автн: зэрм сүүлцкнь түрүцкнь болх. Түрүцкнь сүүлцкнь болх, – гив.

Исус Ерусалимин тускар харм төрж уульв

³¹ Тер цагт нег цөөкн паршмуд Исус тал өөрдөд:

– Эн һазрас эрл, талдан һазрур йов, тер юнгад гихлэ, Херод чамаг алхар седжэнэ, – гиж келв.

³² Исус иим хэрү өгв:

– Тер алач аратур йовад, иим үг келтн: Би хар сәкүсдиг эндр-манһдур чигн көөһэд, эмтиг эдгэхв, болв һурвдгч өдртнь кергән дуусхв. ³³ Юн учрв чигн Би эндр, манһдур, нөкәдүр, цааранднь чигн эврәннь үүлән күцэх зөвтөв, юнгад гихлэ, Ерусалимас даву талдан үкх һазр ээлдәчд уга! ³⁴ Хээрн Ерусалим, Ерусалим! Чи ээлдэчнриг уга кенәч! Чам тал илгәсн эмтиг чо-луһар цокж алнач! Кедү дәкж Би чини үрдүдиг, һуужмулмудан живр доран цуглулсн така мет цуглулхар седлөв. Тедн тиигхәр седсн уга! ³⁵ Тер учрар тана гер хоосн болтха! Би таднд келжәнәв: «Деед Эзнә нерн деерәс ирснә эдстә!» гиж келтл Намаг үз-шгот! – гив.

Паршин герт

14 Бемб өдр Исус нег байн паршмудын ахлачин герт хот уужасмн. Паршмуд Исусиг шинжлж суусмн. ² Терүнә өмн усн хавдр өвчтә күн сууж. ³ Исус паршмудас болн закана багшһрас:

– Бемб өдр эдгэх йосн бөөнү аль угай? – гиж сурв.

⁴Цуһар тагчг бөөв. Тиигхлэ Исус гемтэ күүг дуудад, эдгәһэд йовулв. ⁵Цааранднь Исус:

– Кемр тана көвүн эс гиж цар бемб өдр худгт унхла, тадн тер дарунь йовад, терүг худгас һарһж авхит, тиим эсий? – гиж сурв.

⁶Тедн хәрүднь ю келхән медж чадсн уга.

Гиичирин болн эзнэ тускар

⁷Эмтиг ширән өөр күндтэ орм эзлхәр шунжасинь үзэд, Исус теднд үлгүрлэд иигж келв:

⁸– Кемр чамаг хүрмин нээрт дуудхла, күндтэ орм эзлхәр бичэ зүтк, тер юнгад гихлэ, чамас деер күндтэ күн тер хүрмд дуудгдсн болх. ⁹Тиигхлэ чамаг болн тер күүг дуудсн эзн өөрдэд иигж келх: «Эн күүнд зэ һарһ» гих. Тиигхлэ чи ичэд хамгин му ормд суух зөвтэ болхич. ¹⁰Хүрмд дуудсн цагла хамгин ардк ормд су, чамаг дуудсн эзн ирэд: «Үүр минь, одад күндтэ ормд су», – гиж келх. Тиигхлэ чи эмтнэ чирэд ачта күн болж үзгдхич. ¹¹Кен чигн бийән деегшлхлэ – дорацулгдх, болв кен чигн бийән дорацулхла – деегшлх.

¹²Дәкәд Исус Терүг дуудсн паршд иигж келв:

– Чи үдин эс гиж асхни хотд үүрмүдән, ахнран, элгн-садан эс гиж хам-хоша бөөдг байн эмтиг бичэ дууд. Яһад гихлэ, тедн чамаг бас дуудад, тадн хоорндан өрн уга болхит. ¹³Чи нээрән кехләрн угатя, эрмдгтэ, доһлң болн сохр эмтиг дууд. ¹⁴Тиигхлэ чи буйн кишгтэ болхич. Тедн чамаг хәрү дуудж чадшго, зуг чик седклтэ эмтнэ әмдрлһнә өдрт чини өгсн юмн чамд хәрү ирх.

Адр ик нәэрин тускар

¹⁵Цуг энүг сонссн гиичирин дундас нег күн Исуст:

– Бурхна орн-нутга нээрт орхнь буйн кишгтә! – гив.

¹⁶Исус хәрүднь келв:

– Нег күн ик нәр кәһәд кесг гиичнр дуудв. ¹⁷Нәэрин цаг өөрдхлэ, тер эврәннь зарцан илгәһәд дуудгдсн улст: «Манад иртн. Цугтан белн», – гинә. ¹⁸Тиигхлэ цуһар негдсн кевтәһәр гемән сурцхав. Түрүңкнь: «Би шиңкән һазр хулдж авув. Йовад хәлэх зөвтәв. Буйн болтха, буруһм тәвтн», гинә. ¹⁹Дарукнь: «Би арвн цар хулдж авв, тедниг яһж көдлдгинь хәлэхәр йовжанав. Буйн болтха! Гемм тәвтн!» гинә. ²⁰Һурвдгчинь: «Би шиңкән гер авв, ирж чадшгов» гинә. ²¹Зарц герүрн ирэд, цугинь эзнән келж өгв.

Тиигхлэ герин эзн уурлад зарцдан: «Хотна уульнц, худмж болһнар йовад угатя, эрмдгтэ, сохр, доһлң эмтиг дууд», гиж келв. ²²«Эзн минь, тана келсэр бидн цугинь күцэввидн, зуг бас чигн орм бөөнэ», гиж зарц келв. ²³Тиигхлэ эзн зарцд: «Чи хаалһ болн хотна зах болһнар йовад, харһсн эмтиг герүрм дуудад авч ир! Мини герм гиичнрэр дүүртхэ!» гиж зав. ²⁴Урднь дуудгдсн эмтнэс нег чигн күн Нанла төрүц нээрлж чадшго, Би таднд келжэнэв, – гив.

Исусин сурһульч гисн кемб?

²⁵Исусла хамдан кесг эмтн йовла, тегэд теднүр хэлэхэд Тер иигж келв:

²⁶– Кен Нан тал ирэд, зуг эк-эцкэсн, гергнэсн, үрдэсн, ахнр-эгчнрэсн, эмн-жирһлэсн үлү деер Нанд дурта эс болхла, тер Мини сурһульч болж чадшго. ²⁷Күн болһн эврэннь кирсэн авч йовад Намаг эс даххла, Мини сурһульч болж чадшго. ²⁸Кемр тадна негнь гер бэрхэр седхлэ, түрүлэд тер сууһад тосхлтыг дуусх мөңгнь күрх угаһинь тоолх биший? ²⁹Кемр онданар келлэ, тер герин ул тэвэд, герэн тосхж дуусж чадшго болж нарх. Энүг үзсн улс терүг наад бэрх. ³⁰«Эн күн герэн эклэд тосхжаһад, дуусж чадсн уга», гиж тедн келх. ³¹Эс гиж нег хан талдан хаанас бийэн харсхар седхлэ, түрүлэд тер сууһад, арвн миңһн цергэрн хөрн миңһн хортна цергиг диилж чадхий гиж ухалх. Тиим эсий? ³²Кемр тер бийэн харсж чадшгоһинь медхлэ, хортн эс өөрдтл эвин тускар сурхар элчнрэн илгэх. ³³Цуг эн тадна туст бас ирлцжэнэ. Кемр тадн эн бөөсн зөөрм нанд керго гиж эс келхлэ, Мини сурһульчнр болж чадшгот, – гив.

Амтн уга давсн

³⁴– Давсн – сэн юмн, зуг кемр давсн эврэннь амтан геехлэ, юуһар амтын орулхмт? ³⁵Тиим давсн юмнд керго болна, һазр ясурулһнд чигн тер тус болшго. Энүг күн авад хайчкна. Соңсхар седснь соңстн! – гив.

Төөрсн хөөнэ тускар

15 Алв цуглулдг болн килнцтэ кесг эмтн Исусиг соңсхар ирцхэв. ²Паршмуд болн закана багшнр уурлад келцхэв:

– Тер килнцтэ эмтиг тосад, теднлэ хот уужана.

³Тиигхлэ Исус хэрүднь иим үлгүр өгв:

4 – Үлгүрлхд, таднас кен чигн зун хөөтэ болтха, тер зун хөөнэс негнь төөрэд геедрсн болтха. Йирн йисн хөөһән кеер үл-дэчкэд, геедрсн хөөһән олтлан хөөж йовхит эсий? ⁵Тер хөөһән олж авад, байрлад, ээм деерән үүрэд, ⁶герүрн ирчкэд, үүрмүдиг болн өөрән бөөсн эмтиг дуудад иигж келхит: «Нанла хамдан байрлтн! Би геедрсн хөөһән олж авув!» ⁷Чик седклтэ күн Бурхнас гемән сурх нанд керг уга, гиж ухална. Болв теңгрт чик седклтэ йирн йисн күүнэ төлэ биш, зуг килнцтэ жирһлән үлдэсн негхн күүнэ төлэ ик байр болх, – гиж келв.

Геедрсн мөңгнэ тускар

⁸ – Кеер күүкд күн арвн үнтэ цаһан мөңгтэ бөөһэд, негинь геехлэ, тер мөңгән эс олтл шам шатаһад, мөңгән сөөнөр хөөһэд, герән сөвүрдхий? ⁹Зуг мөңгән олж авхарн, үүрмүдиг, хам хоша бөөсн күүкд улсиг тер дуудад, «Нанла хамдан байрлтн! Би геесн мөңгән олж авв» гиж келх. ¹⁰Тиим кевер Бурхна элчнр килнцтэ жирһлән үлдэсн негхн күүнэ төлэ чигн байрлцхах гиж Би танд келжәнэв, – гив.

Төөрсн көвүнэ тускар

¹¹ Иусус цааранднь келв:

– Нег күн хойр көвүтэ бөөж. ¹²Отхн көвүнэ эцкдән ирэд: «Аав минь! Өнчин авнав, хүвм нанд өгхнтн?» – гинэ. Тегэд эцкнэ өнчән хуваһад, хойр көвүндән өгчкв. ¹³Цөөкн өдрин дару отхн көвүн өнчән авад ик хол орн-нутгур йовв. Тендән тер аля жирһлэр бөөһэд, цуг мөңгән тоолвр угаһар эдлэд чилэв. ¹⁴Зуг терүнэ мөңгнэ чилснэ хөөн тер һазрт ик харһнлт болв. Көвүн дегд икэр түрв. ¹⁵Тер нутгин нег күүнүр көдлмш сурхар ирнэ. Тернь эврәннь һазрт һахас хэрүлх көдлмш өгв. ¹⁶Көвүн һаһад өгсн хотас чигн идхэр седв. Зуг нег чигн күн терүнд нег чигн юм өгдгө бөөж. ¹⁷Серл орад тер иигж келв: «Мини эцкин герт кедү зарцнр бөөнэ, цуһар дала хотта, би болхла энд харһнад үкчәнэв. ¹⁸Хәрэд эцкдән келнэв: Аав минь! Би Теңгрин болн тана өмн ик килнц һарһв. ¹⁹Тана көвүн гиж нерэдгдх нанд зөв уга, зуг намаг ода эврәннь зарц гиж тоолтн». ²⁰Цааранднь тер босад, эврәннь эцк талан йовв. Эцкнэ терүг ик холас таяд, көвүндән санань зовад, гертэсн гүүж һарад, көвүһән күзүдэд теврж үмсв. ²¹Көвүн: «Аав минь! Би Теңгрин болн тана өмн ик

килнц харһв. Тана көвүн гиж нерэдгдх нанд зөв уга», – гив. ²²Эцкнь болхла зарцнртан: «Шулуһар йовад, хамгин сээхн хувц авч ирэд, мини көвүндм өмсктн, Харин хурһнднь үнтэ биллг зүүһэд, көлднь буршмгинь өгтн. ²³Нег сән тарһн туһл авч ирэд алтн, хотан ууһад байр кехмн. ²⁴Мини көвүм әмд уга билә, ода тер шинәс әмдрв! Геедрж одсн билә, болв ода олдв!» – гиж келв. Дәкәд тедн ик байр кецхәв. ²⁵Ууһн көвүнь тер цагт кеер бәәж. Герүрн өөрдж ирэд, әмтнә биилсн, шуугсн ду, байрин айс соңсв. ²⁶Көвүн нег зарциг дуудад, гер дотр юн болжахинь сурв. ²⁷«Чини дүүчн хәрж ирв» гиж тер хәрү өгв. «Көвүнь эрүл-менд ирснд эцкчн тарһн гидг туһл алв» – гив. ²⁸Ууһн көвүнь уурлад, герүрн орхар седсн уга. Тиигхлә эцкнь һаза һарад терүг: «Ор», гиж дуудв. ²⁹Зуг көвүнь: «Цуг эн жилмүдин туршт би мухла кевтәһәр энд көдлдг биләв, тана келсәр оньдин бәәдг биләв. Та болхла, намаг үүрмүдләһән байрлтха гиж, мини төлә ямана ишк чигн алсн угат. ³⁰Зуг эн көвүнтн аля күүкд улсла цуг тана мөңг әдләд чиләһәд, хәрү гер талан ирхлә, та терүнә төлә тарһн туһл алвт!» гиж келв. «³¹Көвүн минь, Чи нанла оньдин бәәнәч, нанд бәәсн юмн чини. ³²Зуг ода бидн байрлх зөвтәвидн, тер юнгад гихлә, чини дүүчн үкәд әмдрв, геедрәд олдв!» – гиж эцкнь келв.

Тоолврта һардачин тускар

16 Иус эврәннь сурһульчнртан келв: – Нег байн күүнд герин һардач бәәж. Тер герин һардачнь терүг мекләд, мөңгинь әдлжәнә гисн зәңг эзнә соңсв. ²Эзн һардачан дуудж авад сурна: «Чини тускар соңссм юмб? Чи цааранднь гериг һардшгоч, тегәд эврәннь көдлмшин тооцаһан нанд келж өг». ³Һардач дотран иигж ухалв: «Ода яахмб? Эзн намаг көдлмшәсм һарһжана. Йовад һазр малтж чадшгов, һууль һуухд – ичсм күрнә. ⁴Зуг кемр намаг эндәс көөхлә, әмтнә герт бәәхин төлә ю кехән би меднәв». ⁵Тегәд эврәннь эзнд өртә бәәсн әмтиг нежәд-нежәдәр тер дуудв. Түрүңкәснь: «Мини эзнд чи ямаран өртәвч?» гиж сурв. ⁶«Зун бочк олив тос би чини эзнд өгх зөвтәв», гиж тер хәрү өгв. Һардач терүнд: «Эврәннь өрин цаасан авад, энд сууһад тәвн бочк гиж чикләд бич», гиж келнә. ⁷Дәкәд дарукасын сурв: «Чи ямаран өртәвч?» «Нег зун тулм цаһан буудя», гиж тер хәрүднь келв. Һардач терүнд: «Эврәннь

өрнө цаасан авад, найн гиж чиклж бич», гинэ. ⁸Эзн бийнь чигн эврэннь итклтэ биш хардачан тоолвртаһар кергэн күцэсинь үзэд таасж буульв. Эн килнцтэ орчлңгин эмтн эврэннь кергтэн Бурхна үрдүдэс даву тоолврта. ⁹Эн килнцтэ орчлңгин зөөрэр үүрмүд олж автн, юңгад гихлэ, тадн угатя-яду болж үлдхлэтн, тедн тадниг мөңк бөөрнд орулх гиж Би таднд келжэнэв. ¹⁰Баһ юмнд итклтэ бөөснь ик юмнд итклтэ болх, баһ юмнд эс итклтэнь ик юмнд иткл уга болх. ¹¹Кемр таднд эн орчлңгин зөөриг күн даалһдго болхла, йосн зөөриг кен таднд даалһхмб? ¹²Кемр таднд эврэннь зөөрэн күн даалһдго болхла, кен таднд тана зөөриг өгхмб? ¹³Нег чигн зарц хойр эзнд заргдж чадшго. Тер негнднь дурго болад, наадкднь дурлх, эс гиж негнднь үнн седклэрн заргдх, наадкинь оныгтан авшго. Тадн Бурхнд болн зөөр хойрт дегц церглж чадшгот, – гив.

Закан болн Бурхна йосн

¹⁴Мөңгнд дурта паршмуд цуг энүг сонсад, Исусар наад бэрэд суув. ¹⁵Исус теднд:

– Яһж эмтнэ өөр бийдэн зөв өгхөн тадн меднэт, зуг Бурхн тадна зүркиг медэд бөөнэ. Эмтн чинртэ гиж тоолдг юмиг Бурхн жигшүртэ юмнд тоолна. ¹⁶Закана болн ээлдэчнрин цагнь Йохана өмн билэ, ода болхла Бурхна йосна тускар Сэн Зэңг тархагджана, болв ик зунь тенд орхар шунна. ¹⁷Зуг закана хамгин бичкн үзгнь уга болхас урд теңгр һазр хойр түрүлэд уга болх. ¹⁸Эврэннь гергнэсн салад ондан күүкд кү авсн күн, күүнэ гергтэ дерэн негдүлнэ, залуһасн хэрсн күүкд кү авсн залу бас тиим килнц һарһна, – гив.

Байн күн болн Лазарь

¹⁹– Нег байн күн бөөж. Тер күн үнтэ күрн улан хувц өмсдг, сэн-сээхн болн оньдиндэн байрта-бахта бөөдг сэнж. ²⁰Лазарь гидг нег яду күн бас бөөж. Тер шархта болад, байн күүнэ герин үүднэ өөр кевтж. ²¹Тер байн күүнэ идснэ шавхринь болн хотын үлдлинь идхэр седж. Нохас ирэд терүнэ шархинь доладг бөөж. ²²Һуульһнч Лазарь нас барсна хөөн Бурхна элчнр терүг Абрахамин орнур авч одв. Байн күүнэ наснь бас чилэд, терүг эмтн оршав. ²³Тер үклин һазрт тусж, тендэн дегд икэр зовлң эдлэд,

дегшэн хэлэхэд, ик деер тенгрт Абрахамиг үзв, өөрнь Лазарь бээж. ²⁴Байн күн: «Аав минь! Абрахам, намаг хээрлит! Лазариг нааран илгэһит, тер эврэннь хурхан уснд норһад, мини келндм күргтхэ, тер юнгад гихлэ, би эн һалд ик зовлң эдлжэнэв», гиж дуудв. ²⁵Зуг Абрахам хэрүднь: «Көвүм минь, тодл, чи эврэннь жирһлдэн сээһэн эдллэч, Лазарь болхла басл муулян эдллэ. Ода тер энд амулң жирһлэн олов, чи болхла зовжанач. ²⁶Дэкэд болхла, Чи ма хойрин хоорнд ик гүн садрг бээнэ, болв кен чигн чам тал йовхар седвчн, йовж чадшго, чамас мадн тал күн давшж һарч чадшго», гиж келв. ²⁷Тиигхлэ, эцк минь, Лазариг мини эцкин гер тал илгэтн, ²⁸юнгад гихлэ, нанд дэкэд тавн ах-дү бээнэ. Тедниг эн зовлңта һазрт бичэ тустха гиһэд тер йовад урдаснь медүлтхэ», гиж байн күн хэрүднь келв. ²⁹«Теднэд Моше болн ээлдэчнр бээнэлм. Ах-дүүнрчн тедниг соңстха», гиж Абрахам келв. ³⁰«Уга, Аав минь Абрахам, үксн эмтнэс негнь болвчн теднүр одсн болхла, тедн килнцтэ жирһлэн үлдэх билэ», гиж байн келв. ³¹Тиигхлэ Абрахам хэрүднь: «Кемр тедн Мошег болн ээлдэчнриг соңсдго бээсн болхла, үксн күн эмдрв чигн, түүг иткшго», гиж келв.

Килнцин тускар

17 Исус эврэннь сурһульчнртан:
 – Килнцид уңһах йовдл эркн биш учрх, зуг тиим йовдлыг кесн күн басл муулян эдлх. ²Кен чигн эн бичкдүдэс негинь килнцид уңһахла, тер күүнэ күзүнднь теермин чолу бооһад, теңгст хайснь деер болх. ³Тегэд чигн бийэн саглж йовтн! Кемр чини ахчн килнц кехлэ, терүнд илднь кел. Кемр тер килнцтэ жирһлэн үлдэхлэ, килнцинь тэв. ⁴Кемр тер чини өмнэс өдрт дола дэкж килнц кеһэд, дола дэкж чам тал хэрү ирэд бурутав гихлэ, геминь тэв, – гив.

Итклин тускар

⁵Нег дэкж апостолмуд Деед Эзнэс:
 – Мана итклиг икдүлтн! – гиж эрж сурв.
⁶Исус иим хэрү өгв:
 – Кемр тана иткл горчсин экнлэ эдл болхла, тадн эн инжр моднд: «Бээсн ормасн унгарн сүһлгдэд, теңгсин уснд орж

урһ» гиж келхлэ, тер тадниг соңсх билэ. ⁷Үлгүрлхд, танад һазр халлдг, эс гиж хө хэрүлдг зарц күн бөөнэ. Түүг кеерэс ирхлэ, тадн: «Ор, су, хотан у», гиж келхийт? ⁸Уга, тадн түрүлэд: «Асхни хотан нанд белдэд, хувцан соляд, намаг хот уужатл, зарцин керг күцэ, дэкэд хөөннь эврэн хотан уухич», гиж келхит. ⁹Тадна зарц заасн юмиг күцэхлэ, тадн терүнд ханжанав, гиж келхийт? ¹⁰Тегэд тадн чигн бөөсн даалһвран күцөһэд: «Бидн зөв уга зарцнрвидн, зуг бидн даалһвран күцөввидн», гиж келтн.

Арсна хальдврта гемтэ арвн күүг эдгэлһн

¹¹Ерусалимур йовж йовад, Исус зууран Шамарья болн Һалилья хоорндк межәһәр йовсмн. ¹²Нег хотнд одхлань, Түүнд арсна хальдврта гемтэ арвн күн харһв. Тедн хаалһин ца зогсад:

¹³– Исус Багш, мадниг хээрлит! – гиж чаңһур хээкрцхөв.

¹⁴Исус тедниг үзэд:

– Йовад гелнүгүдт бийән үзүлтн, – гив.

Тедн йовн-йовж, зууран эдгв. ¹⁵Теднә негнь бийән эдгсинь үзэд, хэрү ирэд, Бурхнд магтал өргв. ¹⁶Тер Исусин көлднь унад, Терүнд ханлтан өргв. Гемтэ күн Шамарьян келн-күн бөөсмн.

¹⁷Исус терүнәс:

– Арвн күн эдгсн биший? Наадк йиснь яһсмб? – гиж сурв.

¹⁸– Юңгад һанцхн эн хәр күн Бурхиг магтхин төлә хэрү ирсмб? – гив.

¹⁹Дэкэд терүнд:

– Босад йов, чини иткл чамаг аврв, – гив.

Бурхна йосн тана дотртн

²⁰Паршмуд Исусас:

– Бурхна йосн кезә ирхмб? – гиж сурв.

Тер иим хэрү өгв:

– Бурхна йосн кезә ирхинь тадн нүдәрн үзж чадшгот, – гив.

²¹– «Хэлә, тер энд» эс гиж «тер тенд», гиж кен чигн келж чадшго, юңгад гихлэ, Бурхна йосн тадна дотртн, – гив.

²²Цааранднь Тер эврәннь сурһульчнртан иигж келв:

– Цагнь ирхлэ, тадн Намаг, Күмни Көвүг, негхн өдр чигн үзхәр седхит, зуг үзж чадшгот. ²³Эмтн таднд келх: «Тер энд»

эс гиж «Тер тенд», зуг тадн ардаснь бичэ гүүтн, бичэ йовтн. ²⁴Ямаран кевэр хал цэкллн тенгрин нег захас талдан зах күртл цэс гиж гилвкж үзгднэ, тиим кевэр Би, Күмни Көвүн, ирх өдртэн үзгдхв. ²⁵Зуг тер өдр күртл Би кесг зовлн эдлхв, эн үйин эмтн Нанас урвх. ²⁶Ноах бээсн цагла ямаран юмн учрла, тиим юмн Күмни Көвүнэ өдрмүдт учрх. ²⁷Ноахиг керм дотр орн ортл эмтн хотан уулдад, мордлдад, гер авлдад бээдг билэ. Цааранднь усна аюл болад, цуг тедниг уга кев. ²⁸Тиим берк юмн Лот бээсн цагт бас учрла. Эмтн хотан уулдад, хулдад авада, мод суулдад, гер тосхад бээдг бээсмн. ²⁹Зуг Содом балһсиг Лот үлдэсн өдр тенгрэс хал күкр хойрин хур орад, цуг эмтиг уга кев. ³⁰Күмни Көвүн ирхлэ, эмтн бас тиигж бээх. ³¹Тер өдр герин орад суусн цагт кен чигн күн эврэннь хувц-хунран авхар доргшан бичэ бутн. Кеер бээсн күн юм авхар хэрү бичэ иртн. ³²Лотын авалиг санж тодлтн! ³³Эврэннь эмэн харсхар седснь эмэн геехмн, эмэн гееснь терүгэн харсж аврх. ³⁴Би таднд келжэнэв: тер сө унтсн хойр күүнэс негнь авгдх, негнь үлдх. ³⁵Буудя цоксн хойр күүкд күүнэс негнь авгдх, наадкнь үлдх, — гив.

³⁷— Деед Эзн, альд эн учрх? — гиж тедн сурв.

Исус хэрүднь:

— Үксн цогц кевтсн назрт гекс шовуд цуглрх, — гив.

Зарһч болн белвсн күүкд күүнэ тускар

18 Төрүц цөкрлт уга оньдин зальврх кергтәһинь сурһульчнр медтхә гһәд, Исус үлгүрлэд келв:

²— Нег балһснд Бурхнас ээдгө, эмтиг тевчдгө зарһч бээсмн. ³Тенд бас нег белвсн күүкд күн бээсмн. Тер кесг дөкж зарһчд одад, оньдин «Намаг өшәтнәсм харстн!» гһәд ээрэд сурдг бээж. ⁴Кесгтән зарһч тер күүкд күүг харсхар седсн уга. Зуг аш сүүлднь тер: «Би Бурхнас эәдн угав, эмтиг тевчдн угав, ⁵зуг эн белвсн күүкд күн нанд амр өгчәхш, би энүг харснав эс гиж эн эврәннь эрлһәрн намаг зовах», — гһәд ухалсмн.

⁶Деед Эзн:

— Му зарһч ю келсинь тадн соңсвт? ⁷Тер учрар Бурхн шүүж авсн эмтиг харсхмн бишви? Тедн өдр-сө уга Терүг дуудна. Бурхн тедниг күләлһәд бээхмб? ⁸Бурхн тедниг шулуһар харсх, гиж Би таднд келжэнэв. Зуг Би, Күмни Көвүн, ирх цагтан эн орчлн деер иткл олж чадхий? — гиж сурв.

Парш болн алв цуглуулдг күн

⁹ Бийэн чик седклтэ күүнд тоолдг болн эмтиг дорацулхдан дурта улст Исус үлгүрлэд иигж келв:

¹⁰ – Хойр күн хол сүмд зальврхар ирсмн бээж. Негнь парш, наадкнь – алв цуглуулдг күн. ¹¹ Парш босад, бийиннь тускар иигж зальврад келв: «Бурхн минь, деермчнрлэ, хар саната, аля-азд эмтнлэ болн эн алв цуглуулдг күүнлэ эдл эс болсндан би Танд икэр ханжанав. ¹² Би долан хонгт хойр дэжж мацг бэрдв. Цуг хулдж авсн юмнас арвна нег хувинь Танд өргдв». ¹³ Паршас тедүкнд алв цуглуулдг күн зогсж. Тер теңгр тал хэлэхэсн эәһэд, өрчэн цокад: «Бурхн минь, килнцтэ му намаг хэ-эрлит!» гиж келв. ¹⁴ Парш биш, эн килнцтэ күн килнцэсн сулдж герүрн йовв гиж би таднд келжэнэв. Юнгад гихлэ, кен чигн бийэн деегшлхлэ, дорацх, кен чигн бийэн дорацулх-ла деегшлх.

Исус болн бичкн күүкд

¹⁵ Эмтн Исусиг эдс өгтхэ гihэд бичкн күүкдэн Терүн тал авч ирдг бээсмн. Сурһульчнр цуг энүг үзэд, эк-эцкнринь хөржэсмн. ¹⁶ Зуг Исус күүкдиг Бий талан дуудад:

– Күүкд Нанур иртхэ. Бичэ эдниг хөртн. Юнгад гихлэ, бичк-дүдлэ эдл улс Бурхна орн-нутгт орх. ¹⁷ Би таднд үнэр келжэнэв: кен чигн күн Бурхна ориг эн бичкн күүкдлэ эдл седклдэн эс авхла, тер төрүц терүнд орж чадшго, – гиж келв.

Байн ахлач

¹⁸ Нег ахлач күн Исусас:

– Буйнта Багш минь! Мөңк жирһл эдлхин төлө ю кех зөвтөв? – гиж сурв.

¹⁹ – Чи юнгад Намаг буйнта гиж нерэдвч? – гиж Исус сурв, – Һанцхн Бурхн буйнталм. ²⁰ «Күүнэ гергтэ дерэн бичэ негдүл», «кү бичэ ал», «хулха бичэ ке», «күүнэ тускар худлар бичэ герчл», «эк эцк хойран күндл» гидг зааврмуд чи меднчи?

²¹ – Цуг эн зааврмудыг би бичкнэсн авн күцэнэв, – гиж тер хөрү өгв.

²² Энүг сонсад Исус келв:

– Зуг негхн юм чамд кех кергтэ. Цуг бээсн зөөрэн хулдад, мөнгинь угатя эмтнд түгэхэд өгчк, тиигхлэ теңгрт байн зөөртэ болхич. Дарунь Нан тал ирэд, Намаг дахад йов.

²³Ахлач цуг энүг соңсчкад гейүрв, тер юнгад гихлэ, тер ик байн бээж. ²⁴Исус терүг гейүрсинь үзэд:

– Байн күүнд Бурхна орн-нутгт күрхд дегд берк! ²⁵Байн күн Бурхна орн-нутгт орхас темэн зүүнэ сүвэр орхнь амр, – гив.

²⁶Энүг соңссн эмтн:

– Тиигхлэ кен аврж чадхмб? – гиж сурцхав.

²⁷Исус:

– Кенд чигн бийэн аврх арһ уга, зуг Бурхн байн эмтиг чигн аврх арһта, – гиж хэрү өгв.

²⁸Тиигхлэ Пётр Терүнд:

– Хэлэтн! Бидн ода бээсн юман үлдэхэд Тана ардас дахх-видн! – гив.

²⁹– Би таднд үнэр келжэнэв, кемр кен чигн герэн, авалян, ахнран, эк-эцкэн эс гиж күүкдэн Теңгрин йосна төлө үлдэсн болхла, ³⁰тер эн орчлнд кесг холван ик олз олх. Цагнь ирхлэ, мөнк жирһл эдлх, – гиж Исус хэрүднь келв.

Исус хурвад эврэннь үклин болн амдрлһнэ тускар ээлдснь

³¹Исус арвн хойр сурһульчнран эмтнэс хооран дуудад:

– Бидн ода Ерусалим балһснур йовхвидн, болв тенд ээлд-дэчнр Мини тускар, Күмни Көвүнэ тускар бичснь цугнь учрх.

³²Би буру номта эмтнэ һарт орхв, Намаг наад бэрэд, му келэд, чирэдм нульмх. ³³Тедн Намаг дегд икэр цокж зовах, аш сүүлднь эмнэсм ханцулх. Зуг хурвдгч өдртнь Би амдрхв, – гив.

³⁴Сурһульчнр Исусин келсн үгмүдэс негинь чигн медж чадсн уга. Тер юнгад гихлэ, Исусин келсн үгмүдин чинр-утхнь теднэс далд бээсмн.

Сохр һуульһич күүг эдгалһн

³⁵Исус Ерихо хотнур өөрдж йовла. Хаалһин өөр нег сохр күн һууль һууһад сууж. ³⁶Тер олн эмтн өөрдж йовхинь соңсад, юн болжана гиж эмтнэс сурв.

³⁷– Назарет хотна күн Исус аашна, – гиж терүнд өөрк эмтн келцхэв.

³⁸ Тиигхлэ сохр күн хээкрв:

– Давидин көвүн Исус! Буйн болтха бийм хээрлит!

³⁹ Ик өмн йовсн эмтн:

– Бичэ хээкр! – гиж сохр күүг хөрцхэв.

Зуг тер улм чанһур хээкрв:

– Давидин көвүн, бийм хээрлит!

⁴⁰ Исус зогсад:

– Тер күүг нааран авч иртн, – гив.

Сохр күн өөрдхлэнь, Исус терүнэс сурв:

⁴¹ – Чамд Нанас юн кергтэ?

– Деед Эзн минь, нүдндм хара орулит, – гиж тер күн келв.

⁴² – Нүдэрн үздг бол! Чини иткл чамаг аврв! – гиж Исус хэрүднь келв.

⁴³ Тер дарунь сохр күн юм үздг болв. Бурхиг туурулад, Исусин ардаснь тер дахв. Олн эмтн энүг үзэд байрлад, Бурхиг магтв.

Алв цуглулдг Закха гидг күүнэ тускар

19 Исус Ерихо хотнур орад ирж йовла. ²Тенд алв цуглулдг улсин ахлач болж көдлдг Закха гидг байн күн бөөсмн. ³Закха Исусиг ямаран дүрстэһинь үзхэр седж, зуг машт нурһта төлөдөн олна заагт Терүг үзж чадсн уга. ⁴Тегэд тер эмтнэ өмн һарад, Исусиг үзхэр инжр модн деер һархар давшв. Яһад гихлэ, Исус тер хаалһар йовх йоста бөөж. ⁵Исус тер ормур өөрдж ирэд:

– Закха, шулуһар модн деерэс бу. Эндр Би чини герт гиичлх йостав, – гив.

⁶Закха моднаһн дарунь бууһад, ик байртаһар Исусиг гер талан авч ирэд тоов. ⁷Энүг үзсн эмтн дурго болад:

– Энтн килнцтэ күүнэ герүр йовв! – гиж келцхэв.

⁸Закха Исусин өмн босж келв:

– Деед Эзн минь! Би ода эврэннь зөөрөн хуваһад, өрөлинь хулдад, мөңгинь һуульһнч эмтнд түгэж өгнэв, кемр күүнэс үлү мөңг авсн болхла, би терүнд дөрвн холван икэр немж өгхв, – гив.

⁹Исус хэрүднь иигж келв:

– Эндр өдр эн герт чигн Бурхна аврлт ирв, тер юнгад гихлэ, эн күн бас Абрахамин уңг-тохмин йосн үрн! ¹⁰Күмни Көвүн төөрсн эмтиг олад харсж аврхин төлэ ирв, – гив.

Арвн алтн мөңгнэ тускар

¹¹ Энүг сонссн улст Исус дэхэд нег үлгүр келж өгв. Тер Ерусалимас хол биш бээсн учрас эмтн Бурхна йосн дарунь ирхиг күлэжэсмн. ¹² Тер учрар Исус үлгүрлэд келв:

– Нег эрк шилтэ күн хаана цол авад хэрү ирхин төлө ик хол назрур йовхар бийэн белджэж. ¹³ Йовхиннь өмн тер эврәннь арвн зарцан дуудад, теднд арвн алтн мөңг өгв. «Намаг иртл эн мөңгиг кеггэр олзлтн», гиж тер келв. ¹⁴ Зуг тер нутгин алвтн терүнд дурго болдг бээсмн. Тер күүг йовсна хөөннь тедн элчнрэр дамжж: «Эн күүһэр бидн ха кехэр седжэхшвидн», – гисн үгмүд келүлж. ¹⁵ Тер күн хаана цол авсна хөөн хэрж ирэд, эврәннь зарцнран дуудад, даалһж өгсн мөңгэрнь ямаран олз кесинь некж сурв. ¹⁶ Түрүнк зарц ирэд: «Тана зергэс, тана нег алтн мөңгитн арвн холван ик олз өгв!» гив. ¹⁷ «Сэн! Чи сэн зарц, чи бичкн юмнд итклтэ болвч, ода йовад арвн балһсна хардач бол» гив. ¹⁸ Хойрдгч зарцнь ирэд: «Тана зергэс, тана нег алтн мөңгн тавн холван ик олз өгв» гив. ¹⁹ Эзн: «Чи тавн балһсна хардач бол» гив. ²⁰ Сүүлднь хурвдгч зарц ирэд: «Тана зергэс, эн тана алтн мөңгиг би эн кенчрт ораһад хадһлав. ²¹ Яһад гихлэ, би танас эәһэд бөөлэв. Та дегд шүрүн күнт. Та эс тэвсн ормасн авдг, эс тэрсн назриг хаддг күнт» гив. ²² Тиигхлэ эзн: «Ямаран хар саната зарцвч! Би чамд чини үгэрчн келнэв. Намаг ямаран шүрүтәһинь чи медвч, намаг эс тэвсн ормасн авдг, эс тэрсн назриг хаддгинь чи сөөнөр медж аввч! ²³ Зуг яһад чи мини алтн мөңгиг өгйәһэр күүнд эс өгвч? Тиигэд би олз авх билэв», – гив. ²⁴ Дэхэд өөрнь зогссн эмтнд: «Энүнэс алтн мөңгинь авад, арвн алтн мөңг ору авсн зарцд өгтн» гиж завк. ²⁵ «Тана зергэс, тертн арвн мөңгтэ бөөнәлм», гиж эмтн келцхэв. ²⁶ Би таднд иигж келжәнэв: бөөснднь – улм немгдх, угаһаснь – үлдсн юмнь чигн булаж авгдх. ²⁷ Мини өшәтниг, намаг хан болһшгоһар зөрлцдг эмтиг нааран авч ирэд, мини чирәдм әмнәснь ханцултн! – гиж эзн завк.

Ерусалим балһснур байртаһар орж ирлһн

²⁸ Исус цуг энүг келснә хөөн цааран Ерусалим балһсн тал йовв. ²⁹ Олив уулын ташуд бөөсн Бетпәг болн Бетәнья хотнур өөрдж йовад, Тер түрүлэд хойр сурһульчнран илгәж келв:

³⁰ – Эн хотнд орхларн, тадн нег архлата эмнг баахн элжг үз-хит. Боодһаһинь тээлэд, элжгиг нааран көтлж авч иртн. ³¹ Кемр эмтн: «Ю хээж тадн энүг тээлжэхмт?» гиж сурхла, тадн: «Энтн Деед Эзнд кергтэ болжана» гиж келтн.

³² Сурһульчнр йовад Исусин келсн юм лавта бээсинь үзв.

³³ Тедн элжгниг сулдхад деесинь тээлхлэ, эзнь теднэс:

– Тадн ю хээж эн баахн элжгиг сулдхад, деесинь тээлжэхмт? – гиж сурв.

³⁴ – Энтн Деед Эзнд кергтэ болжана, – гиж тедн хэрүднь келцхөв.

³⁵ Сурһульчнр баахн элжгиг дахулж авч ирэд, эврәннь деерк хувцан деернь хайж делгэд, Исусиг суулһв. ³⁶ Исусиг йовсн цагт эмтн хаалһднь деерк хувцан делгцхөв. ³⁷ Тедн Олив уулас бууж йовх хаалһур өөрдхлэ, Бурхиг өвэрц йовдлмудыг үзүлсн төлөд цуг сурһульчнр байртаһар магтад хээкрцхөв:

³⁸ – Деед Эзнэ нерн деерэс ирсн хан эдстэ! Тенгрт амулң бол-тха! Бурхн тууртха!

³⁹ Олн эмтнэ заагт бөөсн зэрм паршмуд Исуст келцхөв:

– Багш! Сурһульчнран хөрхнтн! – гив.

⁴⁰ – Би таднд келжәнөв, кемр тедн тагчг болж одхла, чолуд хээкрлдх! – гиж Тер хэрүцэд келв.

Исус Ерусалимин тускар уульсь

⁴¹ Тедниг Ерусалимур өөрдж йовсн цагт балһсиг үзэд, Исус һашудад уульв:

⁴² – О, Ерусалим! Кемр чи эндр өдрт эвинь олхин төлө юн кергтэһинь медсн болхла! Зуг цуг эн чини нүднэс далд! ⁴³ Тиим өдрмүд ирх, чини хортн һазр малтад, зесг* кеһэд, чамаг бүслж, энд-тендэсчн шахх. ⁴⁴ Тедн чамаг ул күртлчн күүчэд хольврулх, тедн чини эрс һатц бөөсн улсиг чигн өршәнүг угаһар алх. Чолун деер нег чигн чолу үлдэшго, тер юнгад гихлэ, Бурхн чамаг аврхар кезэ ирсинь чи медсн угач.

Исус һол сүмд

⁴⁵ Цааранднь Исус һол сүмд орад, тенд һаза бөөсн хулдачнриг тараһад көөв. ⁴⁶ Исус:

* Зесг – ова шаврин жирилн.

– Бурхна Бичгт бичэтэ: «Мини гер – зальврлһна гер болх», тадн болхла, энүгэр деермчнрин бээр кежит, – гив.

⁴⁷ Иусуc өдр болһн сүмд әмтиг сурһдг бәәсмн, зуг ах гелнгүд, ном цәәлһәчнр, әмтнә һардачнр болхла, Терүг әмнәснә яһж хайцулхинь ухалцхав. ⁴⁸ Зуг тедн энүг яһж күцәхән медлго бәәв, юнгад гихлә, оln улс нег чигн үг алдлго Иусуcиг сонсдг бәәсмн.

Иусуc ах гелнцгүдин сурврумудт хәрү өгснә

20 Нег өдр Иусуc сүмин һаза Сән Зәңг цәәлһәд әмтиг сурһв. Терүн тал ах гелнгүд болн ном цәәлһәчнр әмтнә ахлачнр-ла ирәд өөрдв.

² – Кенә йосар Чи тиигж кежәхмч? Кен Чамд тиим йос өглә? – гиж тедн сурцхав.

³ Иусуc хәрүднә:

– Би бас таднас нег юмна тускар сурхар седләв. Нанд келтн.

⁴ Йохана кирслһн тенгрәсв эс гиж күүнәсв? – гив.

⁵ Тедн нег-негнтәһән селвлцж күүндцхәв:

– Кеpr бидн тенгрәс гихлә, Тер: «Юнгад терүнд эс итквт?» гиж сурх. ⁶ Кеpr күүнәс гихлә, әмтн мадниг чолуһар шивәд алх, яһад гихлә, тедн Йоханыг әәлдәч гиж санжана.

⁷ – Энүг альдас ирсинь бидн медхшвидн, – гиж тедн аштнә келв.

⁸ Тиигхлә Иусуc:

– Би бас таднд кенә йосар энүг кәжәхән келхшв, – гив.

Уста үзмин тәрәчнрин тускар

⁹ Цааранднә Иусуc әмтнд үлгүрләд иигж келв:

– Нег күн уста үзм тәрж. Уста үзмин тәрәчнрт терүгән нәә-мәдлж өгәд, бийнә талдан һазр тал йовж одсмн. Кесгтән ирлго тендән бәәсмн. ¹⁰ Темс цуглулх цагнә ирхлә, эзн хүвм авчк гихәд уста үзмин тәрәчнр тал эврәннә зарцан илгәв. Тәрәчнр болхла зарцинә үктлнә цокад, хоосар хәрү йовулчкв. ¹¹ Тер дәкәд нег зарцан илгәж. Эн зарциг чигн тәрәчнр цокад, дегд икәр зоваһад хоосар йовулчкв. ¹² Тер һурвдгч зарцан илгәв. Тедн терүг чигн цусн һартлнә цокад, уста үзм тәрсн һазрас һарһад хайчкв. ¹³ Тиигхлә эзнә: «Ода яахмб? Эңкр көвүһән илгәсүв, энүг тедн сонсхмн болвза» гихәд йовулв. ¹⁴ Уста үзмин тәрәчнр көвүһинә үзәд: «Эн өнчән эзлх күн. Энүг алхла, өнч мана болх»

гиж санчкад, ¹⁵тедн терүг уста үзм тэрсн һазрасн кеерэгшэн һарһад алцхав. Уста үзмин эзнь тер тэрэчнриг яахмб? ¹⁶Тер ирэд тэрэчнриг алад, уста үзмиг талдан әмтнд өгчкх.

Энүг соңссн әмтн:

– Тиим юмн бичә болг! – гиж хәәкрлдцхәв.

¹⁷Исус теднүр ширтж хэләһәд:

– Тосхачнрин һолсн чолун герин өнцгин һол чолун болв, гисн Бурхна үгмүдин чинрнь ямарамб? ¹⁸Тер чолун деер унсн күн цокгдх, зуг күүнә толһа деер тер чолун унхла дарад алчкх.

¹⁹Тер дарунь ном цәәлһәчнр болн ах гелнүд Исусиг бәрж авхар седв. Зуг әмтнәс әәцхәв. Тедн эн үлгүр бийсиннь тускар келсинь медв.

Эн хаанд өгдг алвин тускар

²⁰Ном цәәлһәчнр болн ах гелнүд арднь орж Исусиг шинжлж хэләһәд, зәрм улсиг илгәв. Тер улс худлахар үннч болсн болад, зуг үнәртнь Исусин үгинь соңсад, йосиг бурушажах үгмүд олхар һардачин йоснд яһж бәрүлхм гиж ухалв. ²¹Тегәд тер улс Исусас сурцхав:

– Багш, Таниг үнәр келжәхинь болн сурһјахинь мадн меднәвидн. Та әмтиг йилһлго Бурхна хаалһин тускар чикәр зааж дасхнат. ²²Бидн Римин хаанд алв өгх йостай аль угай?

²³Исус теднә хар санаг медәд келв:

²⁴– Нанд мөнгән үзүлтн. Кенә дүр энүнд зурата, кенә нерн энд бичәтә?

²⁵– Римин хаана, – гиж тедн хәрү өгцхәв.

Исус келв:

– Тегәд чигн хаана юмиг хаанд өгтн, болв Бурхна юмиг Бурхнд өгтн.

²⁶Исусин өгсн хәрүднь өврәд, тер улс келсн үгднь хажһр, буру юм олж чадлго тагчг бәәцхәв.

Әмдрлһнә тускар

²⁷Исус тал зәрм цадукмуд өөрдцхәв. Тедн үксн күн әмдршго гиж иткдг бәәж. Цадукмуд Терүнәс сурцхав:

²⁸– Багш, Моше маднд иигж бичлә, кемр гер-бүлтә ах өнгр-хлә, болв терүнә авальнь үрн уга үлдхлә, унг-тохман тасрулшго-һар тер өнгрсн күүнә дүнь белвсн гергинь авх зөвтә бәәсмн.

²⁹Тиигэд ах-дү долан бээж. Түрүнк ахнь гер авад үрн уга өнгрж одв, аваян үрн уга үлдэж. ³⁰Хөөннь тер белвсн күүкд күүг дарук дүнь авч, тернь бас өнгрж. ³¹Нурвдгч дүнь бас тер күүкд кү авч, тиигэд наадк ах-дү бас терүг авч, болв цуһар ах-дү долан күн үр үлдэлго өнгрж. ³²Аш сүүлднь, тер күүкд күн өнгрв. ³³Ода болхла кемр тедн цуһар эмдрхлэ, тер күүкд күн альк ахиннь гергн болхмб? Яһад гихлэ, тер долан ах-дүү-һин гергн бээж.

³⁴Исус теднэ хэрүднь иигж келв:

– Эн нарт делкэд эмтн гер авна, мордна. ³⁵Зуг Бурхнас үкэд эмдрх зөв авсн улс иргчдэн гер авлго, күүнд олго бээх. ³⁶Бурхна элчнрлэ эдл үкл угаһар тедн бээх. Тедн Бурхна үрдүд, тер юнгад гихлэ, тедн үкэд эмдрцхэв. ³⁷Үксн күн эмдрдг гисн үнэр болх. Шачасн бутын тускар Моше келхлэ, тер Бурхиг «Абрахамин Бурхн, Ицхакин болн Яковин Бурхн» гиж нерэдв. ³⁸Бурхн үксн эмтнэ Бурхн биш. Тер эмд эмтнэ Бурхн, Терүнэ чирэд тедн эмд!

³⁹– Багш! Та йир сэн хэрү өгвт! – гиж ном цээлһэчнрин зэрмнь келцхэв.

⁴⁰Энүнэ хөөн дэжж күн терүнд сурвр өгх сана зүүсн уга.

Христос кенэ көвүмб?

⁴¹Цааранднь Исус сурв:

– Христосиг Давидин тохмин үлдл гиж юнгад эмтн келдв?
⁴²⁻⁴³Псалмудын дегрт Давид эврэн келсн билэлм: «Деед Эзн мини Деед Эзнд келсн: Чини өшәтниг диилж көлдчнь эс хайтл Мини барун Бий тал су». ⁴⁴Кемр Давид Терүг «Деед Эзн» гиж нерэдхлэ, яһж Тер бийиннь тохмин күн болж һархмб?

Ном цээлһэчнрәс саглтн!

⁴⁵Олн эмтн оньган өгэд, Исусиг соңссн цагт Тер эврәннь сурһульчнртан иигж келв:

⁴⁶– Ном цээлһэчнрәс бийән саглж йовтн. Тедн ут хувцан өмсчкэд йовхла, эмтн талвң болһнд теднлэ мендлхлэ, тедн таасгдна. Хурлд эс гиж нәәрт деегшән һарад суухдан дурта. ⁴⁷Тедн белвсн күүкд улсин зөөринь меклж авад, эмтнэ нүднд үзүлэд Бурхнд уданар мөргцхәнә. Тер улс ик догшн цаажла харһх.

Белвсн күүкд күүнэ өгсн бэрц

21 Байн эмтн сүмин зөөрин сангд бэрц белгүдэн яһж тэвд-
гинь Исус хэлэв. ²Тедн заагт угатя белвсн күүкд күн хойрхн
улан мөнгнэ шаалыг тэвв. Исус түнгинь үзчкэд келв:

³ – Эн угатя белвсн күүкд күн цуг наадк эмтнэс ик бэрц өгв
гиж Би таднд үнэр келжэнэв. ⁴Цуһар эмтн байн зөөрөсн үлү
бээсн нег хувинь өгв, эн болхла угатя болв чигн үлдсн мөнгөн
тэвв. Тер мөнгнь күүкд күүнэ эдлврт күрх мөнгн бээж.

Сүм хольврлһна туск дэлдхл

⁵Зөрм улс сээхн үнтэ чолуһар тосхгдсн Бурхна сүмин тускар
болн эмтнэ авч ирсн бэрц белгүд терүг яһж сээхрүлсин тускар
келхлэ, Исус теднд келв:

⁶ – Цагнь ирхлэ, цуг эн тана үзжэсн юмн цугтан хольврад
унх, чолун деер нег чигн чолун үлдшго.

Өвэрц болн көөлһн

⁷Сурһульчнр сурцхав:

– Багш! Кезэ цуг эн учрх? Тер цаг өөрдлһнэ ямаран темдг
үзгдх? – гив.

⁸Тер келв:

– Тадниг күн меклвзэ, болһатн. Юңгад гихлэ, кесг эмтн Ми-
ни нер зүүж ирэд келх: «Би Христосв» эс гиж «Цагнь ирв», гих.
Бичэ тедниг дахж йовтн. ⁹Дээнэ тускар, эмтнэ буцлтын тускар
сонсад бичэ сүрдтн. Түрүлэд цуг эн учрх зөвтэ, зуг тертн чилгч
биш, – гив.

¹⁰Цааранднь Исус келв:

– Нег келн-эмтн талдан келн-эмтнүр дэврх. Нег орн-нутг
талдан орн-нутгла дээллдх. ¹¹Зөрм нутгар икэр һазр чичрлһн,
харһнлһн болх, ик ээмшгтэ хальдврта гемэр эмтн гемтх. Берк
аюлта йовдлмуд болх, болв тенгрэс ик ээмшгтэ өвэрцс һарх.
¹²Зуг цуг эн берк йовдлмуд учрхин өмн тадниг оln дундас көөх.
Нанас көлтэ тадниг хурлд зарһла харһулх, бэрж авад түүрмд
хайх, һардачнрин, хаадудын һарт бэрүлх. ¹³Тер цагт таднд Ми-
ни тускар герчлх арһ һарх. ¹⁴Зуг бийөн харсхин төлэ ю келхм
гиж зовад урдаснь бичэ ухалтн. ¹⁵Би таднд тиим цецн үгмүд

болн уха зааж өгхв, тадна хортнас нег чигн күн тана өмнэс сөрүд үг келж чадшго, зөрлцж чадшго. ¹⁶Тадниг харһсн эк-эцктн, ахнр, элгн-садн, үүрмүд урвх, тадна зэрмнь өмнэсн халһцх. ¹⁷Нанас көлтэ таднд цуһар дурго болх, ¹⁸зуг нег чигн үсн тана толһаһас уншго. ¹⁹Кемр тадн цуг энүг тесж дааж чадхла, бийён аврж чадхит, — гив.

Ерусалимин хольврлһна туск дэлдхл

²⁰— Ерусалим балһсиг кесг цергэр бүслэтэ үзхлэрн: терүнэ хольврлһна цагнь өөрдв гиж медтн. ²¹Тер цагт Йудьяд бээсн эмтн уул тал зулж гүүтхэ, балһснд бээсн эмтн балһснас һарад цааран эрлж йовтха, балһснд эс бээсн эмтн бичэ хэрү иртхэ. ²²Юңгад гихлэ, цуг эн өшэ авх өдрмүд болх. Цуг бичсн үгмүднь бүттхэ! ²³Көкүл күүкдтэ болн саата күүкд улст йир берк күнд болх! Эн орн-нутг ик аюлла харһх. Эн келн-эмтн Бурхна зарһла харһх. ²⁴Зэрмнь үлдин үзүрлэ харһад үкцхэх, зэрмнь нутгин бэрэнд бэргдх. Буру номта эмтнэ цаг эс чилтл Ерусалимиг буру номта эмтн эзлх, — гив.

Күмни Көвүнэ ирлһн

²⁵— Нарн деер, сар деер болн одн деер кесг өвөрц темдг үзгдх. Орчлң деер бээсн орн-нутгуд тенгсин шууганас болн көдлжэсн ик дольганас сүрдцхэх. ²⁶Нарт делкэд өөрдж йовх юмна өмн эмтн сүмсэн алдад, харһцад унх, тенгрин күчн ормасн көндрж чичрх. ²⁷Тер цагт тедн үүлн деер Күмни Көвүг сүртэ күчтөһөр болн мөнк туурмжтаһар ирж йовхинь үзх. ²⁸Эн эклэд учрхла, нурһан тинилһж, толһаһан өргтн, тана аврлт өөрдж йовхнь тер мөн, — гив.

Инжр модна тускар

²⁹Исус теднд үлгүрлэд иигж келв:

— Инжр модыг болн наадк моддыг хэлэтн. ³⁰Ац деернь хамт-хасн харһла, тадн зуна цаг өөрдж йовхинь меднэт. ³¹Тегэд чигн тер йовдлмуд учржахинь үзхлэ, Бурхна йосн өөрдж йовхинь медтн. ³²Би таднд үнэр келжэнэв, эн улсин уңг-тохм чилтл цуг эн учрх. ³³Тенгр һазр хойр уга болж одх, зуг Мини келсн үгмүд сольгдшго, — гиж келв.

Белн болтн

³⁴⁻³⁵ – Тер өдр ирхлэ, тана зүркитн согту бээдл, эрк, жирхлин үүмлһн бичэ диилтхэ гиж саглтн, хавхгт бэргдвзэт. Бийн хэлэтн, юнгад гихлэ, тер өдр цуг нарт делкэд бээсн эмтнд генткн учрх. ³⁶Цуг тер аюлта йовдлла эс харххин төлэд, Күмни Көвүнэ өмн зогсхин төлэд, оньдин зальврад сергг бээтн, – гив. ³⁷Исус тедниг сүмд өдр болһн сурһдг бээж, асхн болхла Тер Олив гидг уулур йовад, сөөһән давулдг бээсмн. ³⁸Өрүн эртэр эмтн саак кевэрн Терүг сонсхин төлэ сүмд ирдг бээсмн.

Исусиг бэрүлж өгсн

22 Эс искэсн хуйрин өдр эс гиж Песах гидг нэр өөрдж йовж. ²Гелнгүд болн ном цөөлһөчнр Исусиг уга кех арһ хөөцхөв. Юнгад гихлэ, тедн эмтнэс аэдг бээж. ³Тиигхлэ эрлг Искериот гиж нерэддг Йудан зүркнд орв. Тер Исусин арвн хойр сурһульчнрин негнь бээсмн. ⁴Йуда ах гелнгүд тал болн сүмин харулчнрин хардачнр тал одад, Исусиг яһж бэрүлж өгхөн келж өгв. ⁵Тедн байрлад, Исусиг бэрүлхин төлэ Йудад мөнг өгхэр шийдв. ⁶Өгчэх мөнгнд зөвөн өгэд, Йуда олн эмтн уга цагт Исусиг теднэ нарт бэрүлхэр кергтэ цагинь күлэв.

Песахд белдһн

⁷Эс искэсн хуйрин нээрин өдр ирв. Тер өдрт эмтн сетрэ хурниг алх зөвтэ бээж. ⁸Пётр Йохан хойриг илгәһэд Исус келв:

– Ода йовад маднд Песахин хот белдтн.

⁹– Тер Песахиг альд белдх кергтэ гиж санжант? – гиж сурһульчнр сурцхав.

¹⁰Тиигхләнһ Исус иим хэрү өгв:

– Тадниг балһснур орж ирхлэ, нег уста буһш авч йовсн күн хархх. Терүг дахад, герүрнь одтн. ¹¹Дәкэд герин эзнд: «Намаг сурһульчнртаһан Песахин хот эдлх хора альдв?» гиж Багш суржана гитн. ¹²Тер белдсн деерк ик хораһан таднд үзүлх, тендән хотан белдтн.

¹³Тедн йовад, Исусин келсэр цугинь олж авад, Песахин нээрин хотынь белдцхөв.

Дед Эзнэ асхни хот

¹⁴Цагнь ирхлэ, Исус сурһульчнртаһан хамдан ширэн өөр цуглрв. ¹⁵Исус тедндэн:

– Би эврәннь зовлң үзхэсн өмн таднла хамдан эн Песахин хот идхэр седлэв. ¹⁶Энүг Бурхна орн-нутгт учртл Би Песахин хотыг эдлж чадшгов гиж таднд келжэнэв, – гив.

¹⁷Исус ааһ авад, Бурхнд ханлтан өргэд:

– Энүг авад хоорндан хуваһад эдлтн! ¹⁸Би таднд келжэнэв, Бурхна йосн эс иртл Би дэжж уста үзмэр кесн унд уушгов, – гив.

¹⁹Дэкэд Тер өдмг авад, Бурхндан ханлт өргэд, хуһлад сурһульчнртан хуваж өгэд:

– Тадна төлэ өгсн цогцм эн. Намаг санад иигж кетн, – гив.

²⁰Хотын хөөн Тер ааһ авад келв:

– Тадна төлэ асхрулсн Мини цуснас тогтсн эн шин бооцана ааһ. ²¹Ода Намаг бэрүлж өгх күүнэ һар Мини һарин өөр бөөнэ.

²²Би, Күмни Көвүн, заясн хаалһарн йовнав. Зуг Намаг бэрүлсн күн басл зовлңган эдлх.

²³Сурһульчнр цуһар нег-негнэсн:

– Маднас кень урвач болжахмб? – гиж сурцхав.

Кен хамгин алдрв?

²⁴Теднэс кен хамгин алдр гиж тоолгдхмб? гисн зүткэн эдн хоорнд болв. ²⁵Тиигхлэ Исус теднд:

– Хаадуд болхла эврәннь эмтиг нойлж һардна, йос бөрдг эмтн «эмтнэ үүрмүд» гиж бийэн нерэднэ. ²⁶Зуг тадн тиим бичэ болцхатн, таднас хамгин икнь бичкн болтха, болв кен тадниг толһална, тернь зарцла эдл болтха. ²⁷Кень эднэс ах: хот иджэснь аль хот авч ирэд заргджаснь? Хот иджэснь ах биший? Би болхла тадн дунд зарцла эдл болжанав. ²⁸Тадн ик зеткртэ цагла Нанла хамдан түрү-зүдү хувалцлат, ²⁹Мини Эцк Нанд орн-нутг белглсн кевэр Би таднд орн-нутг белглнэв. ³⁰Мини орн-нутгт Мини ширэн өөр сууһад, хот уухит. Тадн арвн хойр ширэ деер сууһад, Израилин арвн хойр тохмин зарһинь кехит, – гив.

Пётрин гөрдлнэ туск ээлдхл

³¹– Шимон, Шимон, эрлг тадниг буудяг хог-богас йилһж авдгла эдлэр шүүх зөв Бурхнас сурла. ³²Зуг Би чамаг иткдгэн бичэ

ууртха гиж зальврлав. Болв чи бас Нан тал хэрү ирсн хөөн ахн-
ран батрул, – гиж Деед Эзн келв.

³³ Зуг Пётр келв:

– Деед Эзн минь, би Тана төлө түүрмд чигн суунав, үклэс
чигн ээшгов!

³⁴ – Би чамд келжэнэв, Пётр, эндр өрүн күртл эр така хэ-
экртл, чи нурв дэжж Намаг медхшв, гиж келхич, – гиж Исус
хэрүднэ келв.

Мөңгн, уут, үлд

³⁵ Дэкэд Исус теднэс сурв:

– Би Тадниг мөңг, түңгрцг, буршмг угаһар илгэсн цагт тадн
юмар дутвт?

– Уга, – гиж сурһульчнр хэрү өгв.

³⁶ – Ода болхла мөңгн бөөхлэ автн, бас түңгрцг автн, болв
кемр тадн үлд уга болхла, киилгэн хулдад үлд автн. ³⁷ Бурхна
Бичгт: «Тер йос эвдсн эмтнэ тоод орла», – гиж бичэтэ. Цуг эн
келснь Нанла учрх зөвтэ гиж таднд келжэнэв. Мини тускар
бичгдсн юмн удл уга учрх, – гиж Исус теднд келв.

³⁸ Сурһульчнр:

– Деед Эзн, манад хойр үлд бөөнэ, – гив.

– Болх, – гиж Исус келв.

Исус Олив уул деер Бурхнд зальврсь

³⁹ Исус саак кевэрн Олив гидг уулур һарад йовв. Сурһульчнр
Терүнэ ардаснь дахцхав. ⁴⁰ Одх һазртан ирэд Исус:

– Сөрлһнлэ харһшгон төлө зальврад бээтн, – гиж келв.

⁴¹ Исус теднэс хооран һарад, шивсн чолун күрх һазрт ирэд,
сөгдж унад эклэд зальврв:

⁴² – Аав минь, кемр Та эн зовлңгас Намаг гетлгсн болхнь! Зуг
Мини таалар биш, Тана таалар болтха!

⁴³ Генткн теңгрэс Бурхна элч бууж ирэд, Терүг батрулв.

⁴⁴ Исус ик зовлнтаһар болн улм халунар Бурхнд зальврад бөөв.
Маңнаһаснь һарчах көлсн цусна дусалла эдлэр һазрт унв. ⁴⁵ Исус
зальврсаннь хөөн босад, сурһульчнр тал хэрү ирв. Тедн үрүдэд
унтж одсн бээж.

⁴⁶ – Юңгад тадн унтжахмт? – гиж Исус сурв, – Сөрлһнлэ
харһшгон төлө босад зальвртн.

Исусас урвлһн болн түүрмд суулһһн

⁴⁷Терүг келжэсн цагт кесг эмтн һарч ирв. Теднэ өмн арвн хойр сурһульчнрин негнь Йуда гидг күн йовла. Халхаснь үмс-хин төлө тер Исус тал өөрдв. ⁴⁸Исус:

– Йуда, Намаг, Күмни Көвүг, үмсэд, эднэ һарт бэрүлжәнчи? – гиж сурв. ⁴⁹Исусла бөөсн сурһульчнр юн учрхиг үзэд:

– Деед Эзн, үлдән һарһхмн болвза? – гив.

⁵⁰Теднэ негнь үлдән һарһад, ах гелнгин зарцин барун чикинь чавчв. ⁵¹Зуг Исус:

– Болх! – гив.

Тер чикән чавчулсн күүнэ чикнднь һаран күргэд эдгэв. ⁵²Терүг бэрж авхар ирсн ах гелнгүдт, сүмин харулчнрин һардачнрт, толһачнрт Исус:

– Тадн Намаг деермч гиж санжант? Ю хөөж тадн үлд, мод ат-хад Намаг бэрж авхар ирвт? ⁵³Би өдр болһн таднла сүмд бөөдг билэв, тер бийнь тадн Мини өмнэс һаран өргсн угат. Зуг ода тадна цаг ирв, ода хар харнһун йосн залжана, – гив.

Пётрин гөрдһн

⁵⁴Тедн Терүг бэрж авад, ах гелнгин гер тал авч ирцхэв. Пётр теднэ ардаснь өөрдлго йовж йовла. ⁵⁵Герин һаза эмтн һал ша-таһад эргж суув. Пётр бас теднлэ хамдан суув. ⁵⁶Һалын хажуд суусн зарц күүкд күн терүнэ чирэ ширтж хэләһэд:

– Эн күн Терүнлэ хамдан бас бөөлэ, – гив.

⁵⁷Зуг Пётр тер күүкд күүнд:

– Би Терүг медхшв, – гиж келв.

⁵⁸Невчк бөөжәһэд, дәкәд нег күн терүг үзэд:

– Чи бас теднэ негнч, – гив.

– Уга, – гиж Пётр хэрү келв.

⁵⁹Нег цаг давсна хөөн дәкәд нег күн маһдлго келв:

– Эн күн Терүнлэ хамдан бөөлэ. Эн бийнь Һалилья һаз-рин күн.

⁶⁰– Тадниг ю келжәхинь би меджәхшв! – гиж Пётр хэрүцв.

Тиигж келжәхлэ, генткн эр така хөөкрв. ⁶¹Деед Эзн ардагшан эргж, Пётр тал хэлэв. Тиигхлэ Пётр «Эр така хөөкртл, чи эндр һурв дәкж Намаг медхшв гиж келхич» гиж Деед Эзнэ келсн үг-мүд тодлж санв. ⁶²Пётр цааран һарад, һашута кевәр уульв.

Исусиг зовалһн

⁶³ Исусиг хэлэжэх харулчнр Терүгэр наад бэрэд зоваж цокв.
⁶⁴ Терүнэ нүдинь кенчрэр бооһад:

– Ээлдж кел маднд, кен чамаг цокв? – гиж некж сурцхав.

⁶⁵ Нань чигн кесг му үг цергүд Исуст келж.

Деед хургт болсн мөшклһн

⁶⁶ Өрүн эртэр әмтнә толһачнр, ах гелнгүд болн закана багшнр цуглрад, Исусиг Деед хургт авч ирв.

⁶⁷ – Кемр Чи Христос болхла, маднд цөөлһж кел, – гиж тедн Исуст келв.

Исус иим хәрүднә:

– Кемр Би таднд келхлә, тадн иткхн угат, ⁶⁸ болв кемр Би тадна-нас юм сурхла, тадн хәрүһинь келж өгхн угат. ⁶⁹ Зуг эн цагас авн Күмни Көвүн хамгин Күчтә Бурхна барун һартнә суух, – гив.

⁷⁰ Тедн цуһар:

– Тегәд Чи Бурхна Көвүн болжахмч? – гиж сурв.

– Чик! Тадн тиигж келжәнәт, – гиж Исус теднә өмнәс хәрүцв.

⁷¹ Тиигхлә толһачнр:

– Ямаран герчллһн таднд дәкәд кергтә болжахмб? Бидн цугинь энүнә келсн үгмүдәс медж үзжәнәвидн! – гиж келцхәв.

Исус Пилатын өмн

23 Тиигхлә Деед хургт бәәсн әмтн босад, Исусиг Пилатур авч йовцхав. ² Тенд Исусиг әкләд гемшәв:

– Эн күүг мана келн-әмтиг хутхсинь үзвидн, Римин хаанд алв бичә өгтн, эврән бийән «Би ханв болн Христосв» гисинь сонсвидн.

³ – Чи Йудья улсин хан болжахмчи? – гиж Пилат Исусас сурв.

– Чи тиигж келжәнәч, – гиж Исус хәрү өгв.

⁴ Тиигхлә Пилат ах гелнгүдт болн оln әмтнд:

– Эн күүг гемшәх буру юм би үзжәхшв, – гив.

⁵ Тедн болхла зүткж келцхәв:

– Әнтн Һалильяс әкләд нааран ирв. Эврәннә номарн цуг Йудья һазрин әмтиг үүмүлжәнә.

⁶Энүг сонсад Пилат:

– Эн Һалилья һазрин күний? – гиж сурв.

⁷Дәкәд Исусиг Херод һарджасн һазрин күүһинь Пилат медчкәд, Исусиг Херодур илгәв. Херод тер цагт бас Ерусалимд бәәж.

Исус Херодын өмн

⁸Херод Исусиг үзәд икәр байрлв. Юңгад гихлә, кезәнәс авн тер Исусиг үзхәр седсн бәәж. Тер Исусин тускар дала юм сонсж, болв Терүнәс нег өвәрц юм үзхәр нәәлжәсн бәәж. ⁹Тер кесг сурврмуд Исуст өгв, зуг Исус хәрү өгсн уга. ¹⁰Ах гелнгүд болн закана багшнр зогсад, Исусиг сүркә кевәр гемшәв. ¹¹Херод цергүдтәһән Терүг һутаһад, наад бәржәһәд, деернь сәәхн хувц өмскәд, хәрү Пилатур илгәчкв. ¹²Херод Пилат хойр урднә хоорндан өшәтн бәәсн болвчн, тер өдр үүрмүд болв.

Исусиг цаажла харһулх шиидвр

¹³Пилат ах гелнгүдиг болн әмтнә толһачнриг дуудж авад келв:

¹⁴– Олн әмтн дунд буцлт өргхәр седдг күүг тадн нанур авч ирвт. Би тана чирәд энүг мөшкләв. Зуг Эн күн тадна гемшәжәсн нег чигн юмнд бурутаһинь би үзсн угав. ¹⁵Херод бас эн күүнә һарһсн буру юм олж чадл уга хәрү Энүг йовулчкв. Тадн әврән хәләтн, Эн күн үкллә харһулгдх ик гем һарһсн уга. ¹⁶Тер учрар би Энүг малядад сулдхнав. ¹⁷⁻¹⁸Зуг цуһар нег дууһар:

– Эн үктхә! Маднд Бар-Абаг сулдх! – гиж хәәкрцхәв.

¹⁹Бар-Аба гидг күн тер балһснд буцлт кеһәд, әмтиг алсн учрар түүрмд суусн бәәж. ²⁰Зуг Пилат Исусиг сулдххар седв, тегәд чигн тер давтад әмтнәс сурв. ²¹Тиигсн бийнь әмтн:

– Кирст хадчк! Кирст хадчк! – гиж хәәкрцхәв.

²²Пилат һурвдад сурв:

– Ямаран му йовдл эн күн һарһсмб? Үкллә харһулхин төлә кесн гем би олсн угав. Би энүг малядад сулдхнав! – гив.

²³Зуг тедн:

– Исусиг кирст хад! – гихәд улм чаңһар хәәкрәд некәд бәәцхәв.

Теднә хәәкрлдәнд Пилат диилгдв. ²⁴Пилат теднә некрвәр шиидвр авв. ²⁵Тер буцлт босхсн, әмтиг алсн, түүрмд суужасн Бар-Абаг әмтнә сурсар сулдхад, Исусиг теднә һарт өгв.

Кирст хадж алһн

²⁶ Исусиг цаажла харһулхин төлө авч йовцхав. Зууран цергүд Күрәнә балһснас йовж йовсн Шимониг бәрж авад, ик гидг кирс нурһнднь үүрүлж ачад, Исусин ардаснь йовулв. ²⁷ Исусин ардас кесг әмтн дахла, тедн дунд һашута нульмсан асхрулж, уульж йовсн күүкд улс бас йовла. ²⁸ Исус теднүр хэләһәд:

– Ерусалимин күүкд улс, Мини төлө бичә уульгн, эврәннь үрнәннь, бийиннь төлө уульгн! ²⁹ Юңгад гихлә, берк цаг ирх, күср болн үр эс һарһсн, үрдүд эс көкүлсн күүкд улс буйн кишг-тә гиж әмтн тер цагт келх, – гив.

³⁰ Тер цагт әмтн уулмудыг: «Мадн деер унтн!», өөдм һазрмудыг: «Мадниг бүрктн» гиж эрж сурх. ³¹ Кемр көк ноһаржах модыг тийгж кехлә, му хумха моднд ю кедг болхмб? – гив.

³² Йос эвдсн хойр күүг Исусла хамднь бас цаажла харһулхин төлө авч йовла. ³³ Тедн һавл гидг һазрур ирв. Тер һазрт Исусиг кирсд хадж цаажлсмн, йос эвдсн хойр күүг бас Терүнлә хамднь кирсд хадж цаажлсмн, негинь барун бийднь, наадкинь зүн бийднь. ³⁴ Исус:

– Аав минь! Эднә килнцинь тәвит! Эдн ю кежәхән меджәсн уга, – гиж сурв.

Әмтн жирв хаяд, Исусин хувциг хувацхав. ³⁵ Олн әмтн зогсад хэләцхәв. Толһачнр бас Исусар наад бәрәд:

– Талдан әмтиг харсж аврдг билә. Кемр тер Христос болхла, Бурхна шүүж авсн күн болхла, Бийән харсж әмән авртха! – гиж келцхәв.

³⁶ Цергүд бас Исусар наад бәрцхәв. Тедн Исуст өөрдәд, ишклн чаһр өгәд ³⁷ келцхәв:

– Кемр Чи Йудья улсин хан болхла, әмән харсж авр, – гив.

³⁸ Исусин толһаднь кирс деер нег харһа мод хадулж, деернь «Әнтн – Йудья улсин хан» гиж бичж. ³⁹ Хажудк кирс деер телгдсн йос эвдсн күүнә негнь Исусиг му келәд:

– Кемр Чи Христос болхла, эврәннь әмән авр, мадниг бас харсж авр! – гиж хәәкрв.

⁴⁰ Наадкнь болхла өөркән хөрж:

– Бурхнас әәхнч! Чи бас тиим цааж даажакан меджәхшийчи?

⁴¹ Бидн чикәр цаажлгдвидн, кесн килнцөрн үүлән даажанавидн, эн күн болхла му юм кесн уга, – гив.

⁴² Дэкэд:

– Деед Эзн Эврәннь орн-нутгтан ирхлэрн мини тускар бичэ марттн, – гиж тер Исуст келв.

⁴³ Би чамд үнэр келжэнэв, эндр өдр Нанла хамдан Бурхна садт тусхич! – гиж Исус хэрүднь келв.

Исусин үжл

⁴⁴ Үдин алднд генткн цуг hazpap xapнһурад, һурвн цаг күртл тиим болв. ⁴⁵ Нарн харнһурад, хол сүмин көшг хойр энгрэд шуурв. ⁴⁶ Исус:

– Аав минь! Тана харт сүмсән бөрүлж өгчәнэв! – гиж чаһур хөөкрв.

Эн үгмүдин хөөн Исусин эмн һарв. ⁴⁷ Энүг үзсн Римин энгин цергин ахлач, Бурхиг магтад:

– Эн күн йосн чик седклтэ күн бөөсмн, – гиж келв.

⁴⁸ Ю болхиг хэлэхэр цуглрсн оln эмтн учрсн йовдлыг үзэд, өрчән цокн бөөж хэрцхэв. ⁴⁹ Зуг Исусиг меддг эмтн, теднэ тоод Һалильяс авн Терүг дахж йовсн күүкд улс, ик хол биш, тедүкнд хэләһэд зогсв.

Исусин цогциг оршалһн

⁵⁰ Йосип гидг нертә нег күн Деед Хургин гешүн бөөж. Эрүн цаһан седклтэ үннч күн тер бөөж. ⁵¹ Йосип Деед Хургин шиидврлэ болн кесн йовдлла зөвшәрсн уга бөөж. Тер Йудья һазрт бөөсн Ариматъя хотна күн бөөж. Йосип Бурхна йосн ирхиг бас күләжәж. ⁵² Тер Пилатур ирәд, Исусин цогцинь өгтн гиж сурв. ⁵³ Дэкэд тер цогцинь кирс деерәс буулһж авад, оршалһна кенчрт ораһад, хад чолунд шин кесн, урднь күн оршагдад уга үкәрт орулж тәвв. ⁵⁴ Басң өдрин асхн болж йовла. Бемб өдр өөрдж йовла. ⁵⁵ Исусла хамдан Һалильяс дахж ирсн күүкд улс Йосипиг дахад, Исусиг оршасн үкәриг хэләһэд, цогцинь тер ормд яһж орулж тәвсинь үзв. ⁵⁶ Тедн хәрж ирәд, каңкнсн үнртә тос, түркдг эм белдв. Бемб өдрлэ тедн Бурхна зааврар амрцхав.

Әмдрлһн

24 Эрүн өрлә долан хонгин түрүнк өдрт күүкд улс урднь белдсн каңкнсн үнртә тос, түркдг эм авад, Исусиг оршасн үкәрүр ирцхэв. ² Зуг Терүг оршасн үкәриг хаажасн чолун

хажуднь бөөсиг тедн үзцхэв. ³Уулын көндэ дотр орсн күүкд улс Деед Эзн Исусин цогц олж авсн уга. ⁴Күүкд улс алмацж зогсцхав. Генткн гилвксн цаһан хувцта хойр күн теднд үзгдв. ⁵Күүкд улс дегд сүрдэд, һазр элжж унцхав. Зуг хойр күн:

– Үксн эмтн заагт эмд күүг юнгад хээжэхмт? ⁶Тертн энд уга, Тертн эмдрв! Һалильяд Исус танд ю келсинь мартчквт? ⁷«Күмни Көвүн килнцтэ эмтнэ һарт бэрүлгдх, кирс деер цаажлгдх, болв һурвдгч өдртнь Тер эмдрх», – гиж келцхэв.

⁸Эн Исусин үгмүд генткн теднэ уханд орж тодлгдв. ⁹Күүкд улс Исусин үкэрэс хэрж ирэд, арвн негн сурһульчнрт болн наадк эмтнд цуг учрсн юмна тускар келж өгв. ¹⁰Тер күүкд улсин дунд Магдален хотна Марий, Йохана, Яковин экнь Марий болн нань чигн күүкд улс бээж. Тедн апостолмудт энүнэ тускар келж өгцхэв. ¹¹Зуг эн күүкд улсин үгмүд деми юмн гиж теднд сангдв. Тедн күүкд улст итксн уга. ¹²Пётр болхла босад, Исусин үкэр тал гүүв. Тер уулын көндэ дотр шаһаж хэләһэд, Исусиг орасн һанцхн кенчр бөөсинь үзв. Пётр үзсн юмндан икэр өврэд хэрэд йовв.

Эмаус гидг хотнур ордг хаалһд

¹³Тер өдр сурһульчнрас хойрнь Эмаус гидг хотнур йовж йовла. Тер хотн Ерусалимас арвн негн дуунад бөөсмн. ¹⁴Цуг учрсн йовдлын тускар тедн күүнджәлә. ¹⁵Тедниг күүндэд йовж йовтлнь Исус Бийнь теднүр өөрдж ирэд, теднлэ хамдан йовв. ¹⁶Зуг сурһульчнр Исусиг үзвчн таньсн уга. ¹⁷Исус теднәс:

– Юуни тускар тадн күүнджәхмт? – гиж сурв.

Тедн гейүртә бөөдлтә зогсцхав. ¹⁸Теднә негнь Клөп гидг нертә күн:

– Шиңкән Ерусалимд ирсн төләдән эн өдрмүдт юн учрсинь һанцхн чи меддго болхич! – гиж келв.

¹⁹– Юн учрсмб? – гиж Исус сурв.

– Назаретин Исусла учрсн йовдлын тускар бидн келжәнәвидн, – гиж тедн хәрүднь келв. – Тер үгдән болн үүлдән ик күчтә, Бурхна болн эмтнә өмн ик алдр әәлдәч билә. ²⁰Ах гелңгүд болн мана һардачнр Терүг бәрж авад, алх зарһла харһулад, кирс деер цаажлад әмнәснь хаһцулв. ²¹Болв бидн болхла Израилиг Тер харсж аврх гиж нәәлжәләвидн. Тер учрсн йовдлын хөөн һурвдгч өдр болжана. ²²Цааранднь иим юмн болв: үкәр

талнь йовсн зэрм күүкд улс мадниг икэр өврүлв. Тедн эндр өрүн өрлэ тиигэрэн одла, ²³зуг тенд цогцнь уга бөөж. Күүкд улс хэрж ирэд маднд иим юм келж өгв. Тедн оршасн хадын көндө дотр орхла, Бурхна элчнр генткн теднэ нүднд үзгдэд, «Исус эмд» гиж келж. ²⁴Хөөннь мана үүрмүдэс зэрмнь үкэр талнь одад, күүкд улс келжэснлэ эдл цугинь үзж, зуг эмдрсн Исусиг тедн үзсн уга.

²⁵Исус теднд:

– Яһсн эргү улсвт? Ээлдэчнрин келсн үгмүдт ода күртл иткл уга бэнт? ²⁶Христос ик зовлц эдлснәннь хөөн эврәннь туурмж-дан орхм бишви? – гиж сурв.

²⁷Дэкэд Тер Мошеһэс болн ээлдэчнрэс эклэд, Бурхна Бичгт Бийиннь тускар цуг бичэтэ юмиг теднд цөөлһж келж өгв. ²⁸Тедниг хотнур өөрдж йовхлань Исус цааранднь йовхар седсн бөөдл харв. ²⁹Зуг тедн Исусиг:

– Маднла хамдан үлд, ора болжана, өдр чилв, – гиж эрж сурв.

Тер үлдв. ³⁰Хот уух цагт Исус болһсн хуйр авад, Бурхнд ханлт өргэд, энг-энгэрнь хуйриг хуһлж хуваһад теднд өгв. ³¹Тер кем-лэ хойр сурһульчин нүднь секгдэд, тедн Исусиг таньв. Зуг тер дарунь теднэ нүднд Исус үзгддгэн уурв. ³²Тедн нег-негнэсн:

– Терүг хаалһдан маднд Бурхна Бичгин чинр-утх цөөлһж үг келсн цагт мана зүркн халад, шатсн болж эс медгдлү? – гиж сурцхав.

³³Сурһульчнр ормасн босад, Ерусалим тал хэрү йовцхав. Тендэн тедн арвн негн сурһульчиг болн кесг амтиг олж авв.

³⁴– Эн үнн! Деед Эн эмдрв! Шимон Терүг үзв, – гиж сурһульчнр келцхэв.

³⁵Тер хойр сурһульч хаалһд учрсн йовдлын тускар келэд, Исусиг хуйр хуваж өгсн цагт Терүг яһж таньсан келж өгв.

Эмдрсн Исус сурһульчнр тал ирсн

³⁶Сурһульчнр күүнджэсн цагт генткн Исус үзгдэд теднлэ мендлв. ³⁷Тедн сүмсн үзгджэнэ гиж санад, эәһэд менрэд одцхав. ³⁸Исус болхла:

– Юңгад тадн тиигж икэр эәжэхмт? Юңгад тадн маһдл-жахмт? ³⁹Мини харм, Мини көлм хэлэтн! Эн Бив! Намаг көндөж үзтн, сүмсн махмуд уга, ясн уга болна. Намаг хэлэтн, Би

йосн махмудтав, ястав, — гиж келэд, ⁴⁰ Исус хар-көлэн үзүлв. ⁴¹ Тедн икэр байрлад, иткж чадлго алң болад бөөцхэв. Тиигхлэ Исус теднэс:

— Танад идх-уух юмн бөөнү? — гиж сурв. ⁴² Сурһульчнр Исуст шарсн захснас өгв. ⁴³ Тер захсиг авад, теднэ өмн идв.

⁴⁴ — Энүнэ тускар Би таднла бөөсн цагтан келлэлм, — гиж Исус келв. — Мини тускар Мошен заканд, аэлдэчнрин дегтр-мүдт болн Псалмудын дегтрт бичгдсн тоот күцэгдх зөвтэ.

⁴⁵ Исус теднд Бурхна Бичгин чинр-утх медхд нөкд болв.

⁴⁶ — Бурхна Бичгт: «Христос дегд икэр зовагдад үкэд, һурвдгч өдртнь эмдрх зөвтэ» гиж бичэтэ. ⁴⁷ Ерусалимас эклэд эмтн болһнд килнцтэ жирһл үлдэлһнэ туск, килнц тэвүллһнэ туск зэнг Терүнэ нернэ төлө тадн тархах зөвтэт. ⁴⁸ Тадн болхла цуг энүнэ герчнр. ⁴⁹ Би таднд Мини Эцкм өгнөв гисн юмиг илгөнөв, зуг тадн ик Теңгрэс күч эс автл балһснд үлдцхэтн, — гив.

Исусиг теңгр деер һарсна тускар

⁵⁰ Тер сурһульчнран балһснас дахулж һарад, Бетәнья тал авч ирэд һаран өргэд, тедниг эдслв. ⁵¹ Эдслж бээтлэн теднэс салж, теңгрүр өөд һарв. ⁵² Сурһульчнр Терүнд сөгдэд, аһу ик байртаһар Ерусалим тал хәрж ирцхэв. ⁵³ Тер цагас авн тедн һол сүм дотр оньдин бөөһэд, Бурхнд магтал өргцхэв.

Йохана бичсн Сэн Зэңг

Нүр үг

Йохан Исусиг Бурхна мөнк Үг гиж Сэн Зэңгдэн үзүлжэнэ. Тер Үг күн болж, мадн дунд бүүрлж (1.14). Исус Бурхнас илгэгдсн Аврач, Бурхна Көвүн гиж иткүлхин төлө, болв иткэд, Терүнэ нернэ төлэд мөнк жирһл эдлтхэ гийэд эн дегтр бичүлгдсн бөөж (20.31).

Исус Бурхна мөнк Үгнь гиж нүр үгд бичэтэ. Терүнэ дару Сэн Зэңгин негдгч энгд зүсн-зүүл өвөрц йовдлмуд Исусиг урдаснь Аврач, Бурхна Көвүн гиж үзүлж. Цааранднь өвөрц йовдлмуд ю цөөлхжэхинь медүлжэнэ. Дегтрин эн энгднь зэрм улс Исуст яһж итксиг, Терүгдаж йовх улс болсна тускар бичэтэ. Болв зэрмнь Терүнэ өмнөс буцад итклэн хайсна тускар бас бичгдж.

13–17 бөлгүд Исус Эврәннь сурхульчнртаһан чирэхэрн харһад күүндсиг, Терүг кирст телүлэд хадхин өмн сө келсн үгмүд сурхульчнриг яһж белдсиг, теднд урмд өгсиг үзүлжэнэ. Сүүлнк бөлгүдт Исусиг бэрснэ, Терүнэ зарһин, Терүнэ телүлэд хадгдсна болн эмдрснэ тускар, энүнэ хөөн сурхульчнртан баралж үзгдснэ тускар бичэтэ. Хууль гүүһэд килнц харһсн күүкд күүнэ туск тууж дөрвлжн хавсрт орулж бичж (8.1–11). Яһад гихлэ, кесг түрүн зун жилмүдин бичгүдт болн орчулсн бичврт терүг орулсн уга, болв зэрмсьн терүг талдан ормд орулцаж.

Йохана бичсн Сэн Зэңг Христосар дамжад өггджэх мөнк жирһлин белг ийлһэн үзүлгдж. Эн белг ода өггджэнэ. Исус – йовх хаалһ, үнн болн жирһл болжана гиж эн белг иткжэх улст нерэдгдж.

Сэн Зэңгдэн Йохан шажна бөөдл үзүлхэр өдгэ жирһлэс йирин юм-суд авч керглнэ. Үлгүрнь: усн, өдмг, герл, хөөч болн хөд, уста үзмин иш, терүнэ темсьн. Тернь седклин тоолвр болна.

Учр-утхин зура

Орулгч үг 1.1–18

Уснд кирслдг Йохан болн Исусин түрүн сурхульчнр 1.19–51

Исусин церглт 2.1 – 12.50

Сүүлнк өдрмүд 13.1 – 19.42

Деед Эзнэ эмдрллһн болн залрж ирлһн 20.1–31

Товчлгчднь: Халильяд болсн бусд үзүллһн 21.1–25

Үг күн болж

1 Орчлң үүдхэс урд Үг бөөж. Үг Бурхнла негн бөөж. Үг Бурхн бөөж. ²Орчлң үүдхэс урд Үг Бурхнла бөөж. ³Цугнь Үгэр дамжж үүдэгдж. Терүг угаһар юмн үүдсмн уга бөөж. ⁴Цуг үүдэсн юмн Үглэ ниилэд жирһж. Жирһл күмни герл бөөж. ⁵Герл харңһуд гилвкнэ. Харңһу терүг диилсн уга. ⁶Бурхн кү илгэж, күүнэ нернь Йохан бөөж. ⁷Цуһар соңсад итктхэ гиһэд Йохан герлин туск герч болад ирж. ⁸Бийнь герл биш бөөж. Герлин туск герч болад орчлнд ирж. ⁹Үг гисн йосн герл мөн. Герл орчлнд ирэд күмн-эмтнд тусж герлтүлнэ. ¹⁰Үг орчлнд бөөж. Терүгэр дамжж үүдсн орчлң Бийнь таньсн уга ¹¹Эврэ һазрур ирж. Эврэ эмтн терүг седклдэн орулсн уга. ¹²Седклдэн орулсн эмтнд, Бийднь итксн эмтнд Бурхна үрдүд болх зөв Тер өгв. ¹³Эн үрдүд экиннь геснэс, күүкд күн залу күн хойрин седвэрэс төрсн үрдүд биш, эдн Бурхнас төрсн үрдүд. ¹⁴Үг күн болж, мадн дунд бүүрлж. Эн Үг маднд чилшго хээрлтиг, Бурхна туск үнниг үзүлв. Эцкиннь һанцхн көвүн болж Эцкэс авсн Терүнэ йосиг бидн лавта үзвидн. ¹⁵Йохан Терүнэ тускар чанһ дууһар иигж герчлж: Эн күүнэ тускар би иигж келләв: Мини хөөн ирхнь нанас ик чинртэ, юнгад гихлэ Тер нанас урд мөнкиндэн бөөдг бөөж. ¹⁶Тер эврәннь ик байлг хээрлтэс маднд дам-дам сә кеһэд әдслв. ¹⁷Бурхн Мошеһар дамжад зака өглэ, зуг хээрлт болн үн Исус Христосар дамжж үзүллэ. ¹⁸Бурхиг күн төрүц үзэд уга, зуг Эцкиннь өөр бөөсн ор һанцхн Бурхн маднд Бурхна тускар медүлв.

Уснд кирслдг Йохана герчлһн

¹⁹Ерусалимд бөөдг евреймүдин ахлачнр Йоханур гелңгүдиг болн Левихниг илгэв. Тедн ирэд:

– Чи кембч? – гиж Йоханас сурв.

²⁰– Би Христос бишв, – гиж тер дарунь Йохан илэр келв.

²¹– Тиигхлэ кен гидг күмбч? Чи Элья болвзач? – гиж тедн сурцхав.

– Уга, – гиж тер хөрү өгв.

– Чи Мошен келсн ээлдэч болвзач?

– Уга – гисн хэрү тенд соңсцхав.

²²– Чи кембч? Маднд келич. Бидн мадниг илгэсн улст хэрү-
хинь келж өгх йоставидн. Бийиннь тускар ю келнэч? – гиж тедн сурцхав.

²³Йохан теднд ээлдэч Эшьян үгэр келж өгв: «Би эжго көдэд хээкржэх дунв: Деед Эзнэ хаалһинь һо кетн». ²⁴Тер эмтиг пар-
шмуд илгэсн бээж.

²⁵– Кемр чи Христос биш, Элья биш, Мошен келсн ээл-
дэч биш болхла, юнгад чи эмтиг уснд кирслнэч? – гиж тедн сурцхав.

²⁶– Би эмтиг уснд кирслнэв. Зуг тадн дунд таднд таньгддго күн бөөнө. ²⁷Тер мини хөөн ирх. Би болхла Терүнэ башмгиннь бүчинь тээлх зөв угав, – гиж Йохан хэрүднь келв.

²⁸Цуг эн йовдл Бетэнья өөр, Йордан һолын дорд үзгин көвөд, Йохан эмтиг уснд кирслсн һазрт, учрв. ²⁹Маһдуртнь Йохан өөрдж йовх Исусиг үзэд:

– Хэлэти, Эн эмтнэ килнц уга кедг Бурхна хурһн. ³⁰Энүнэ тускар би келлэв: Мини хөөн ирснь нанас ик чинртэ, юнгад гихлэ, Тер нанас урд мөнкиндэн бээдг бээж. ³¹Би чигн Исусиг кенинь медсн уга билэв, зуг би Энүг цуг Израиль орн-нутг мед-
тхэ гиһэд, эмтиг уснд кирслхэр ирв, – гиж келв.

³²Йохан эврәннь үгэн батлад келв:

– Эрүн Сәкүсн ик деер Теңгрәс көглжрһн мет бууһад, Терү-
нэ деер үлдснь би үзв. ³³Би Терүг меддго билэв. Зуг уснд кирсл-
хэр намаг Илгэснь нанд: «Эрүн Сәкүсн нег күн деер бууһад үлдх. Тер күн эмтнд Эрүн Сәкүс өгх», – гиж келлэ. ³⁴Би цуг энүг үзв, тегэд чигн герчлжәнэв, Эн – Бурхна Көвүн! – гив.

Исусин түрүн сурһульчир

³⁵Дарук өдртнь Йохан хойр сурһульчта хамдан бөөсмн.

³⁶Аашсн Исусиг үзэд, тер:

– Эн – Бурхна Хурһн! – гив.

³⁷Йохана хойр сурһульч тер үгмүдинь соңсад, Исусиг дахад йовв. ³⁸Исус эргэд ардан хэләһэд, тедниг дахж йовсинь үзв.

– Таднд юн кергтэ? – гиж Тер сурв.

– Рави, [хальмгаһар багш] Тана гер альдв? Келти, – гиж тедн сурв.

³⁹ – Намаг дахад йовтн, эврэн үзхит, – гиж Исус келв.

Цуг эн дөрвн часла болв. Тедн йовад, Исусин герт ирэд, асхн ора күртл бөөв. ⁴⁰ Исусин тускар келсн үг сонссн сурхульчнрин негнь Шимон Пётрин дунь Андрей бөөж. ⁴¹ Тер эврэннь Шимон гидг ахан олж авад келв:

– Бидн Бурхна илгэсн Аврачиг – Христосиг олж аввидн!

⁴² Дэкэд тер ахан Исусур дахулж авч ирв. Исус Шимон тал хэлэжэһэд келв:

– Йохана көвүн Шимон эндр өдрэс авн Би чамд Кеп* гидг нер өгчэнэв.

Исус Пилипиг болн Натаналиг дууджана

⁴³ Маңдуртнь Исус Халилья тал йовхар шиидв. Тер Пилипиг олж авад:

– Намаг дахад йов! – гив.

⁴⁴ Пилип Бетсэд гидг хотна көвүн бээсмн. Тер хотн Андрейин болн Пётрин бас төрсн хотн бөөж. ⁴⁵ Пилип Натаналиг олж авад терүнд:

– Бидн закана дегтрт Моше болн ээлдэчнр бичсн кү олж аввидн. Тер Назарет хотна Йосипин көвүн Исус бөөж, – гиж келв.

⁴⁶ – Назаретас сэн юмн ирдв? – гиж Натаналь хэрүднь келв.

– Эврэн йовад хэлэ, – гиж терүнд Пилип келв.

⁴⁷ Исус аашсн Натаналиг үзэд:

– Эн йосн Израилин күн. Энүнэ седклд мек худл төрүц уга, – гиж келв.

⁴⁸ – Та намаг альдас меднэт? – гиж Натаналь өврж сурв.

– Чамаг дуудхас урд Би чамаг инжр модна сүүдрт суусичнь үзлэв, – гиж Исус хэрү өгв.

⁴⁹ – Багш, Та Бурхна Көвүнт. Та Израилин Хант! – гиж Натаналь келв.

⁵⁰ – Би чамаг инжр модна сүүдрт үзв гиснд чи нанд иткжэнэч. Зуг чи энүнэс ик өвөрц юм үзхич, – гиж Исус хэрү өгв.

⁵¹ – Би таднд үнэр келжэнэв, тадн заагрсн тенгрэс Күмни Көвүнүр бууж ирсн болн терүнэс деер өрггдсн Бурхна элчнриг үзхит, – гиж Исус немж келв.

* Эн нерн грек келнэс «чолун» – Пётр гиж орчулдна.

Канад болсн хүрм

2 Хойр өдрин хөөн Һалильяд бээсн Кана гидг балһснд хүрм болж. Исусин экнь тенд бас бөөж. ² Исусиг сурһульчнрта хамднь бас тер хүрмд дуудж. ³ Гиичнр чаһран ууһад чиләхләнэ, Исусин экнь Терүнд келв:

– Чаһр дәкж уга.

⁴ Исус экдән: – Аак, юнгад Та нанд энүнэ тускар келжәнәт? Мини цаг ирәд уга, – гиж хэрү өгв.

⁵ Исусин экнь зарцнрт:

– Энүнэ келсинь кетн, – гив.

⁶ Тенд зурһан ик чолун буһш зогсжала. Еврей келн әмтн эврәннь йосар юм әрүслж уаһин төлә терүг бәрдг бээсмн. Буһш болһнднь 80–120 литр ус багтдг бөөж.

⁷ – Сав болһниг дүүргәд ус кетн, – гиж Исус зарцнрт келв.

Тедн буһшмуд дүүргәд ус кев. ⁸ Исус:

– Ода эн савас ус утхж авад, хүрмин ахлачд авч одад өгтн, – гив.

Зарцнр келсинь күцәв. ⁹ Хүрмин ахлач чаһрт хүврсн усиг амсв, тер чаһриг альдас авсинь медсн уга бөөж, зуг һанцхн зарцнр медлә. Хүрмин ахлач күргиг дуудж авад келв:

¹⁰ – Әмтн сән һара чаһриг нәр әклхләнэ хүрмин гиичнрт өгнә. Цуһар согтж одхла, му чаһр һарһж өгнә. Чи болхла сән чаһриг ода күртл бәрәд суусмч?

¹¹ Эн Исусин үзүлсн өвәрц йовдлмудын түрүнкнь бээсмн. Цуг эн йовдл Һалильяд бээсн Кана гидг балһснд учрсмн. Иигәд Исус эврәннь күчтә нерән туурулв, энүнэ хөөн сурһульчнр Терүнд икәр иткв. ¹² Цааранднь Исус сурһульчнртаһан Капернам хот темцж йовв. Исусин экнь, дүүнрнь Терүнлә хамдан бас һарад йовцхав. Капернамд тедн цөөкн өдр бөөв.

Һол сүмиг цеврлһн

¹³ Евреймүдин Песах гидг нәр өөрдж йовсмн, тегәд Исус Ерусалим балһснур һарад йовв. ¹⁴ Исус Ерусалимин сүм дотр бухмуд, хөд, көглжрһс хулдсн әмтиг үзв. Мөңг сольдг әмтиг чигн Тер үзв. Тедн ширән өөр сууцхаж. ¹⁵ Тиигхлә Исус деесәр маля гүрәд, хөөдиг, бухмудыг көөһәд һарһв. Мөңг сольдг әмтнә ширәһинь хольврулад, теднә мөңгинь тараһад хайв.

16 – Эднэн авад цааран эрлтн! Мини Эцкин гериг хулд гү-
үлгэнэ герт бичэ хүврүлтн! – гиж Исус көглжрһ хулджасн
эмтнд келв.

17 Энүг үзсн сурһульчнр, Бурхна Бичгт бээсн «Би тана герт
дуртав. Тер дурн дотрким шатажана» гисн үгмүдиг тодлж санв.

18 – Иигж кех йосн чамд бээхиг медүлхин кергт онц темдг
үзүл, – гиж евреймүдин толһачнр Исусин өмнэс келцхэв.

19 – Эн сүмиг хамхлад таратн, Би һурвн хонгин болзгт цуг
энүг хэрү тосххв, – гиж Исус хэрүднэ келв.

20 – Кезэнэ эн сүмиг дөчн зурһан жилдөн эмтн тосхсмн. Чи
болхла Энүг һурвн өдрин туршт босхахар седжэхмч? – гиж
евреймүдин толһачнр хэрүцв.

21 Исус болхла сүмин тускар келсн цагт Эврәннь цогцин
тускар келсмн. 22 Хөөннь Исус әмдрснә хөөн Терүнә сур-
һульчнр Исусин цуг эн үгиг тодлж санла. Тедн Бичгт болн Исус-
син келснд иткв.

Исус цуг әмтнә уха-седклинь меднә

23 Исус Ерусалимд Песахин нәәрт бээсн цагтан өвәрц йовдл-
муд үзүлв. Тер учрар кесг әмтн Терүнд иткв. 24 Зуг Исус теднд
икәр нәәлсмн уга, юнгад гихлә, Исус әмтиг сәәнәр меддг бәәж.
25 Исус әмтнә дотрк уха-седклиг сәәнәр меддг бәәсмн. Тер уч-
рар Исуст күүнә тускар юм келх керг уга билә.

Исус болн Никодим хойр

3 Паршмуд заагт нег күн бәәж. Терүнә нерн Никодим. Тер
евреймүдин толһачнрин негнь бәәж. 2 Нег дәкж Никодим
сөөһәр Исусур ирәд келв:

– Багш, Тана кесн өвәрциг нег чигн күн Бурхн угаһар кеж
чадшго билә. Тер учрар Таниг Бурхна илгәсн Багш болдгинь
бидн меднәвидн.

3 – Күн болһн шинәс әс төрхлә, Бурхна ориг үзж чадшго гиж
Би чамд үнәр келжәнәв, – гиж Исус хэрү өгв.

4 – Көгшн күн шинәс яһж төрхмб? Тер хойрдад эврәннь экин
геснд орад төрж һаршголм? – гиж Никодим Исуст келв.

5 – Һанцхн уснас төрснь, Сәкүснәс төрснь, Бурхна орнд тусж
чаджана гиж үнәр келжәнәв. 6 Цогц бийәс төрснь, цогц бий

болна. Һанцхн Сәкүснәс сәкүсн төрдг мөн. ⁷Шинәс төрх кергтә гисндм бичә өврәд бә. ⁸Салькн дурта һазртан шуугад кәдлнә. Чи терүнә шууга соңснач, зуг альдас һарад, альдаран темцж үләжәхинь медх арһ чамд уга. Сәкүснәс төрсн күн лавта тиим болна, – гиж Исус келв.

⁹– Тиим юмн яһж болхмб? – гиж Никодим сурв.

¹⁰– Чи Израиль әмтнә багш болнач, зуг цуг әнүг әс медхшлмч?
¹¹Үнәр келжәнәв, Бидн медсән келнәвидн. Бидн үзсән герчлнәвидн, зуг тадн Мана герчлһиг үнн гиж ухандан авхшит. ¹²Кемр орчлһгин юмна тускар келхлә, тадн нанд әс иткхлә, теңгрин юмна тускар келсн цагт яһж нанд иткхмт? ¹³Теңгрәс бууж ирсн Күмни Көвүнәс талдан күн Теңгрт бәәһәд уга. ¹⁴Моше кәдәд күрл моһаг модн деер өргсн кевәр Күмни Көвүн өрггдх зөвтә. ¹⁵Тегәд Нанд иткдг күн мөңк жирһл эдлх. ¹⁶Юңгад гихлә, Бурхн орчлнд дегд хәәртә болад, Исуст иткдг күн үкл уга, мөңк жирһл эдлтхә гиж ор һанцхн Көвүһән өгсн мөн. ¹⁷Көвүһәрн орчлһгин зарһ кех биш Көвүһәрн орчлһгиг харсж аврхин төлә Бурхн Терүг һазрур илгәсмн. ¹⁸Терүнд иткдг күн зарһла харһ-жахш, әс иткдг күн зарһла харһж. Яһад гихлә, тер Бурхна ор һанцхн Көвүнд итксн уга. ¹⁹Зарһнь иим: орчлнд герл тусж ирв. Зуг әмтн герлиг холад, харһһуг таасж авсмн. Юңгад гихлә, теднә керг-үүлнь хар. ²⁰Хар үүл күцәдг күн герлд дурго, үүлнь герлд илдкх гихәд, тер герләс зулна. ²¹Зуг үнн чикәр бәәснь герлүр ирнә. Бурхиг соңсад, цаһан үүлинь күцәсинь герл үзүлх гихәд тер тиигнә, – гиж Исус келв.

Исус уснд кирслдг Йохан хойр

²²Әнүнә хөөн Исус эврәннь сурһульчнрла Йудья һазрур йовв. Тенд бәәжәһәд, Исус әмтиг уснд кирслдг бәәсмн. ²³Йохан тер цагт Шалим балһсна өөр Анон гидг һазрт бас әмтиг уснд кирслв. Юңгад гихлә, тер һазрт дала усн бәәж. Әмтн Йоханар бийән уснд кирслүлхәр ирдг бәәсмн. ²⁴Йоханыг түүрмд суулһхин өмн цуг эн учрсн бәәж. ²⁵Йохана сурһульчнрин болн евреймүдин хоорнд усар әрүсллһнә хуучн авьясын тускар зүтклдән болв. ²⁶Тедн Йоханур ирәд:

– Багш, урднь Йордана һолын телтр көвәд танта нег күн бәәлә. Та Терүнә тускар әмтнд келсн биләт. Ода тер эврән әмтиг уснд кирслнә. Цугтан Терүн тал ирнә, – гиж келцхәв.

²⁷ – Күн тенгр заяж келсэр кергэн күцэж чаджана, – гиж Йохан хэрү өгв.

²⁸ – Би Бурхна илгэсн Аврач бишв, зуг би Терүнэ өмн йовхин төлө илгэгдлэв, – гиж Мини келсн үгмүдин герчнр тадн эврэн боллат. ²⁹ Хэрд харчасн күүктэ көвүн күргн болна. Күргнэ үр күргиг соңсад зогсна. Терүнэ ду соңсад, үрнь байрлна. Тиигж би ик байрта бээнэв. ³⁰ Терүнэ чинрнь өсж өрггдх зөвтэ, мини цаг болхла чилж йовна, – гиж Йохан келв.

Тенгрэс бууж ирснь

³¹ Тенгрэс бууж ирснь һазр деерк эмтнэс деер. Һазрин үрн болхла һазрин үлмэд бээнэ, һазрин тускар келнэ. Зуг Тенгрэс бууж ирснь Һазрин эмтнэс деер! ³² Тер Эврэннь үзсэн, соңссан герчлнэ. Зуг эмтн Терүнэ келснд иткхш. ³³ Терүнэ герчллһ седклдэн авсн эмтн энүгэрн Бурхн – йосн үнн гиж лавта үзүлнэ. ³⁴ Бурхна илгэсн күн Бурхна үгмүдэр келнэ. Юнгад гихлэ, Бурхн Терүг Сәкүсәрн дүүргнэ. ³⁵ Эцк Көвүндэн дегд хээртэ болад, цугинь һартнь бэрүлв. ³⁶ Көвүнднь иткдг күн мөңк жирһл эдлнэ. Көвүнэ үгинь эс соңсснь мөңк жирһл үзшго. Бурхна цааж терүнэ толһа деер буув.

Исус болн Шамарья күүкд күн

4 ¹⁻² Йоханур ирдг сурһульчнрас тооһарн даву ик сурһульчнр Исусур ирэд, уснд кирслгджәнэ гидг зэнг паршмуд медчкв. (Үнэртнь болхла, Исус эврэн эмтиг уснд кирслдго бээж, Терүнэ сурһульчнр эмтиг уснд кирслдг бээж.) ³ Исус энүнэ тускар соңсад, Йудья һазриг үлдөһөд, хэрү Һалилья тал йовсмн. ⁴ Һалилья тал йовж йовад, Исус зууран Шамарья һазриг дэврж һарла. ⁵ Тегэд Исус Шамарья һазрт бээсн Сухар гидг хотнур орж ирв. Кезәнэ Яков Йосип гидг көвүндэн нег һазр өгсн бээж. Тер һазрин өөр Сухар гидг хотн бээж. ⁶ Тенд Яковин нертэ худг бээж. Исус хаалһдан муурад, тер худгин өөр ирэд сууһад амрв. Үдин цаг өөрдж йовла. ⁷ Нег Шамарья күүкд күн тер худгур ус авхар ирж.

– Нанд уух ус өгич, – гиж Исус сурв.

⁸ Сурһульчнр болхла тер цагт хот хулдж авхар, өөрк хотнур йовж одсн бээж.

9 – Та, еврей күн, нанас Шамарья күүкд күүнэс уух ус сурдмт? – гиж Шамарья күүкд күн Исусас сурв.

(Тер юнгад гихлэ, евреймүд Шамарья әмтнлэ төрүц дуһардго, хәрлцдго бәәсмн.)

10 – Кемр Бурхн әмтнд ю белглжәхинь, Кен чамас уух ус сур-
жахинь чи медсн болхла, эврән Нанас ус сурх биләч, болв Би
чамд әмд ус өгх биләв, – гиж Исус хәрү өгв.

11 – Ах Нойн минь, Та суулһ угат, худгтн болхла гүн. Әмд ус
яһж авч чадхмт? * 12 Та мана өвк эцк Яковас деер болвзгот?
Тертн маднд эн худг өгсн билә, болв бийнь эврәннь үрн-садта-
һан, малтаһан энүнәс ус уудг бәәсмн! – гиж күүкд күн хәрүднь
келв.

13 – Кен чигн эн уснас уухла, дәкәд ундасх. 14 Зуг Мини өгсн
уснас ууснь төрүц ундасшго. Юнгад гихлэ, Мини өгсн усн күү-
нә дотр мөнк жирһл өгдг булгт хүврх, – гиж Исус үгинь соңсч-
кад келв.

15 Тиигхлэ күүкд күн келв:

– Ах Нойн минь, намаг хөөннь ундасдгоһар, эн худгур дәкж
ирдгоһар тер уснаһн өгит, – гив.

16 – Гер талан йовад, эврәннь залуһан нааран дахулж авч ир, –
гиж Исус хәрүднь келв.

17 – Би залу угав, – гиж күүкд күн хәрүцв.

– Чи үнәр келвч. Чи залу угач. 18 Чи тавн залута биләч. Чи
үнәр келвч. Ода чамла хамдан бәәһн залу күн, чини залу биш, –
гиж Исус келв.

19 – Ах Нойн минь, би үзжәнәв, Та әәлдәчд. 20 Мана өвк
эцкнр эн уулур ирәд, Бурхнд сөгдж зальврдг билә. Зуг тадн, ев-
реймүд, Ерусалимд ирәд сөгдж мөргх кергтә гиж тоолнат, – гиж
күүкд күн келв.

21 – Әгч, итк Нанд. Тиим цаг иржәнә: эн уул деер биш, Еру-
салимд биш, тадн Мана Эцкд сөгдж мөргхит! 22 Тадн Шамарья
әмтн юундан мөргжәхән эврән меджәхшит. Бидн болхла кенд
сөгджәхән йосндан меднәвидн. Юнгад гихлэ, Бурхн евреймү-
дәр дамжад әмтиг килнцәһн аврх. 23 Зуг цагнь өөрдж йовна.
Цагнь лавта өөрдж ирв! Эн цагт Бурхнд йосндан сөгддг арһ
Бурхна Сәкүһн әмтнд өгх. Бурхнд тиим сөгдәчнр кергтә.
24 Бурхн гисн – Сәкүһн. Терүнд сөгдсн улс Сәкүһәр дамжж

* Евреймүд Шамарья улһин савинь чигн олзлдго бәәж.

деерэс төрх зөвтө. Тиим эмтн Эцкд йосндан сөгдх, – гиж Исус хэрүднь келв.

²⁵ – Бурхна илгэсн Аврач аашна гисинь би меднэв (Бурхна илгэсн Аврач – Христос). Тер ирхлэрн, маднд цугинь цөөлж өгх, – гиж күүкд күн келв.

²⁶ Исус:

– Би, чамла күүнджэсн күн, Бурхна илгэсн Аврачв, – гив.

²⁷ Тер алднд сурһульчнр хэрү ирцхэв. Исусиг күүкд күүнлэ күүнджэхинь үзэд, цуһар алң болцхав. Зуг нег чигн күн яһад терүнлэ күүндвт гиж сурсн уга. ²⁸ Күүкд күн эврәннь буһшан худгин өөр үлдөһэд, хотн тал йовад эмтнд келв:

²⁹ – Наартн, шулуһар йовтн, тадн мини жирһл бөөдлин тускар келж өгсн күүг үзхит. Тер Бурхна илгэсн Аврач болвзго? – гив.

³⁰ Эмтн хотнас һарад, Исусур йовцхав. ³¹ Тер цагт Терүнэ сурһульчнр:

– Багш, буйн болтха, хотан уутн, – гив.

³² Зуг Тер:

– Нанд тиим хот бөөнэ, тер хот ямаранынь тадн медхшт, – гиж келв.

³³ Тиигхлэ сурһульчнр:

– Талдан күн Терүнд хот авч ирсн болвза? – гиж хоорндан күүндцхэв.

³⁴ Мини хот гисн – Намаг Илгэснэ таалыг күцөһэд, Нанд да-алһсн көдлмшиг күцөһэд төгсэх. ³⁵ Кеер тэрэ тэрсн цагт: дөрвн сар болчкад, урһцан хурах цаг ирх, гиж тадн келнэт, тиим эсий? Тегэд Би таднд келжэнэв: сөөнэр хэлэтн! Тэрсн тэрэн хурахд белн. ³⁶ Тэрэ хадх күн көлстэ олзан ода авчана. Мөңк жирһлин төлэ урһцан хуражана. Тегэд тэрснь чигн, хадснь чигн хамдан байрлх. ³⁷ Негнь тэрнэ, дарукнь хадна гидгнь лавта батлгджана. ³⁸ Тегэд Би тадниг көлсөн өгч эс көдлсн юмиг хадж хуратн гиж илгэжэнэв. Тенд талдан эмтн көлсөн өгч көдллэ. Тадн болхла теднэ көдлмшт орлцад, урһцинь хуражанат, – гиж Исус үгэн төгсөв.

³⁹ – Мини кезэнэ кесн юмиг Тер келж өгв, – гиж күүкд күн эмтнд келсмн.

Тер учрар тер хотнд бөөсн кесг Шамарья улс Исуст иткдг болв. ⁴⁰ Шамарья эмтн Исусур ирэд:

– Буйн болтха, маднла үлдтн! – гиж сурв. Тегэд Тер теднлэ хойр өдр бөөв. ⁴¹ Дөкэд кесг эмтн Исусин келсн үгд иткв.

⁴²— Түрүлэд бидн чини келсиг соңсад итквидн. Ода болхла бидн Терүнд бийднь иткжәнэвидн, тер юнҗад гихлэ, бидн эврәннь чикәэрн Терүг соңсвидн. Эн Күн орчлңгин Аврач гиж бидн йосндан иткжәнэвидн, — гиж тедн тер күүкд күүнд келцхэв.

Исус ямта күүнэ көвүг эдгэснь

⁴³Хойр өдр давхла Исус Һалилья һазруп һарад йовв. ⁴⁴Тер юнҗад гихлэ, әәлдәчиг төрскн орн-нутгтнь күндлхш, — гиж урднь Исус эврән келсмн. ⁴⁵Исус Һалильяд ирхлэ, тер һазрин әмтн байртаһар Исусиг тосв. Тер әмтн Ерусалимд Песахин нә-эрт Исусин кесн өвәрциг бас үзлэ. ⁴⁶Дәкәд Исус Һалильян Кана гидг хотнур һарад йовв. Урднь тенд Исус усиг чаһр кесмн. Тер цагт Капернамд хаана нег ямта күн бәәдг бәәсмн. Терүнә көвүнь өңгрхин өмн өргнд бәәж. ⁴⁷Исусиг Йудья һазрас Һалильяд ирсинь соңсад, тер ямта күн Исусиг олж авад:

— Капернамд ирәд, мини көвүһим эдгәһит, тер үкн гижәнә, — гиж Терүг эрәд сурв.

⁴⁸— Онц темдгүд Нанас үзлго, тадн иткхн угат! — гиж Исус терүнд келв.

⁴⁹— Ах Нойн, мини үрн үкәд уга бәәтл шулуһар манаһур ирит! — гиж хаана ямта күн сурв.

⁵⁰— Хәр, герүрн йов. Чини көвүнчн әмд үлдх, — гиж Исус келв.

Тер күн Исусин үгд иткәд, герүрн йовв. ⁵¹Төрскн хотнурн йовж йовад, тер күн зууран эврәннь зарцнрлаһан харһв.

— Тана үрнтн эрүл-менд бәәнә, — гиж тедн келв.

⁵²— Кезә көвүм сән болв? — гиж тер зарцнрас сурв.

— Өцклдүр үдлә нег часла халунь уурв, — гиж тедн хәрү өгв.

⁵³Көвүнчн әмд үлдх гисн Исусин үгин хөөн көвүнь эдгсинь эцкнь медв. Әнүнә хөөн тер эврәннь гер-бүлтәһән, зарцнртаһан Исуст иткв. ⁵⁴Тиигәд Йудьяс ирсәнәннь хөөн Исус Һалильяд бәәһәд хойрдгч темдг үзүлв.

Бәтсат гидг бийән уһадг бәәрнд кү эдгәлһн

5 Удл уга еврей әмтнә нәр болв, тер учрар Исус Ерусалимур йовв. ²Ерусалимд «Хөөнә үүдн» гидг ормин өөр еврей келәр Бәтсәд гидг бийән уһадг бәәрн бәәж. Тенд тав дәкж зергләд зогссн бахнс бәәсмн. ³Кесг гемтә, сохр, доһлң болн тәкрсн һар-көлтә

эмтн тенд бас кевтж. ⁵Һучн нээмн жилдэн өвчтэ нег күн эмтнэ заагт кевтж. ⁶Исус терүг үзэд, кесгтэн гемнжэхинь медэд:

– Чи эдгхэр седжэнчи? – гиж сурв.

⁷Өвчтэ күн хэрүднь:

– Ах Нойн, усн көндрсн цагт уснд орхар седхлэ, нанд нөкл болдг күн уга. Намаг уснур эврэн өөрдхэр седхлэ, күн мини өмнэхүр орж одна, – гив.

⁸Тиигхлэ Исус терүнд:

– Бос! Девскрэн авад йов! – гив.

⁹Агчмд тер күн эдгэд, эрүл-менд болж одв. Тер эврэннь девскрэн авад эклэд йовв. Цуг эн бемб өдрлэ болв. ¹⁰Тер учрар евреймүдин толһачнр эдгсн күүнд:

– Эндр бемб өдр, мана закахар чи эврэннь девскрэн зөөж авч йовх зөв угач, – гив.

¹¹– Намаг эдгэсн күн: «Эврэннь девскрэн авад йов» гихэд нанд келлэ, – гиж тер хэрү өгв.

¹²– Девскрэн авад йов гисн күн кен гидг күмб? – гиж тедн сурцхав.

¹³Эдгсн күн Терүг кенинь эврэн медсн уга билэ, юнгад гихлэ, Исус олна заагт орад, тер дарунь йовж одв. ¹⁴Хөөннь Исус тер күүг сүмд үзэд:

– Ода чи эрүл-менд болвч. Энүнэс хооран му юмн чамла учршгон төлэд дэкж килнц бичэ ке, – гиж келв.

¹⁵Тер күн дэкэд евреймүдин толһачнр тал йовад:

– Намаг Исус эдгэв, – гив.

¹⁶Исус бемб өдрлэ кү эдгэсн учрар евреймүдин толһачнр Исусиг көөдг болв.

¹⁷– Эцкм оньдин көдлнэ, тегэд чигн Би бас көдлх зөвтэв, – гиж Исус келв.

¹⁸Тиигхлэ евреймүдин толһачнр Исусиг алх цаг улм шунж хэ-эцхэв. Тер юнгад гихлэ, Исус һанцхн бемб өдрин йосиг эвдсн биш, дэкэд Бурхиг «Мини Эцкм» гихэд Бийэн Бурхнла эдл-цүлсмн.

Бурхна өгсн йосн-күчн Исуст бээна

¹⁹Исус евреймүдин толһачнрт иигж келв:

– Үнөр таднд келжэнэв: Эцкиннь кесн юмиг эс үзтл, Көвүн эврэ санаһарн юм кеж чадшго. Эцкиннь кежэх көдлмшиг Көвүн

кенэ. ²⁰Эцк көвүндэн хээртэ болад, кежэх кергэн Көвүндэн даалһж үзүлнэ. Тер энүнэс ик үүл үзүлх. Тегэд тадн икэр өвр-хит. ²¹Эцк үксн эмтиг үкэрэснь босхж эм орулдгла эдлэр Көвүнь дурта күүнд эм орулна. ²²⁻²³Эцк эмтнэ зарһинь кехш. Көвүһинь Эцклэ эдл күндлэд, тевчтхэ гихэд, Тер Көвүндэн эмтнэ зарһ кех йос даалһж өгв. Көвүг эс тевчдг күн, Терүг илгэсн Эцкиг чигн тевчхш. ²⁴Үнэр таднд келжэнэв: Мини Үгим сонсад, Намаг Илгэсн Эцкдм иткснь мөңк жирһл эдлх. Тер күн зарһла харһшго. Тер үклэс һарад, эмн жирһл эдлж. ²⁵Үнэр келжэнэв: цагнь өөрдж йовна, цагнь лавта ирв! Үксн эмтн Бурһна Көвүнэ дууһинь сонсх. Болв Терүг сонссн эмтн эмдрэд жирһлэн эдлх. ²⁶Эцк эмн жирһлин булг болдг эдлэр Көвүндэн эмн жирһлин булг болх арһ өгв. ²⁷Тегэд чигн Бурһн Көвүндэн Зарһч болх йос өгв. Юнгад гихлэ, Терүнэ Көвүн – Күмни Көвүн. ²⁸Бичэ энүнд өвртн. Юнгад гихлэ, цагнь өөрдж йовна, үкэрт кевтсн, үксн эмтн Күмни Көвүнэ ду сонсад, үкэрэсн босж ирх. ²⁹Сэ кедгнь мөңк жирһл эдлхэр эмдрж босх. Му кедгнь зарһла харһулгдхин төлө эмдрж босх. ³⁰Би эврэннь йосарн юм күцэж чадхшв. Би Бурһна келсэр зарһинь кежэнэв. Мини зарһм үнн чик, юнгад гихлэ, Би эврэннь санан-седвэриг күцэхэр шунжахшв. Намаг илгэсн Эцкин санан-седвэриг күцэхэр шунжанав.

Исусин тускар герчлһн

³¹— Кедр Би эврэн Бийиннь тускар герчлсн болхла Мини үгд үнн уга. ³²Зуг Мини тускар келдг дэкад герч бээнэ. Би меднэв: Терүнэ Үгнь йосн үнн. ³³Тадн Йоханур эмтиг илгэлэт. Тер Мини тускар үн келв. ³⁴Күүнэ герчлһн Нанд юмн биш болвчн, зуг тадниг аврулхин төлө Би энүг келжэнэв. ³⁵Йохан герл өгдг шатжах шам мет бээсмн. Тадн болхла цаг зуур терүнэ герл авад, герлин толянд байрлхар седлэт. ³⁶Зуг Би Йоханас даву ик герчтэв. Эцкм Нанд даалһж өгсн олн керг-үүл Би күцэжэнэв. Эн олн керг-үүл Эцкм Намаг илгэсинь герчлжэнэ. ³⁷Намаг илгэсн Эцкм Мини тускар бас герчлжэнэ. Терүнэ ду тадн төрүц сонсад угат. Терүнэ дүр тадн төрүц үзэд угат. ³⁸Тегэдчн тадн Терүнэ үг зүркндэн хадһлж бэрхшит. Тер Намаг илгэж гиснд тадн итк-жэхшит. ³⁹Тадн Бурһна Бичг дасж умшнат. Энүгэр мөңк жирһл эдлхит гиж саннат. Зуг тенд Мини тускар бичэтө! ⁴⁰Тер бийнь тадн мөңк жирһл эдлхин төлө Нан тал ирхэр седжэхшит.

⁴¹Эмтнэ магтал нанд керго. ⁴²Зуг тадниг Бурхнд дурго болдгиг Би меднэв. ⁴³Би тадн тал Эцкиннь нерн деерэс ирв. Тадн Нанд оньган өгчэхшит. Эврэннь нерн деерэс хэр күн ирхлэ, тадн терүнд оньган өгнэт. ⁴⁴Яһж тадн Намаг иткж чадхмт? Тадн иткж чадшгот. Учрнь иим: тадн нег-негнәннь буульмж магталыг таасж ик чинрт тоолнат. Зуг ор ханцхн Бурхна магталыг авхар икэр хээжэхшит? ⁴⁵Намаг Эцкиннь өмн тадниг гемшэхэр ирж гihэд бичэ сантн. Тадна нээлжэсн Моше тадниг гемшэх. ⁴⁶Кемр тадн Мошед итксн болхла, тадн Нанд чигн иткх билэт. Юнгад гихлэ, тер Мини тускар бичлэ. ⁴⁷Зуг кемр тадн терүнэ бичснд эс иткхлэ, Мини келсн үгд яһж иткхмт?

Тавн миңһн куцадхлһн

6 Энүнэ хөөн Исус Һалилья (талданар келхд, Тиберэд) нуурин телтр көвө тал һарад йовв. ²Терүнэ ардас кесг эмтн дахж йовцхав, тер юнгад гихлэ, гемтэ эмтиг эдгэж, ямаран өвэрц юм Исус кесинь тедн үзлэ. ³Исус уул деер һарад, тенд сурһульчнртаһан суув. ⁴Еврей эмтнэ Песах гидг нэр өөрдж йовла. ⁵Исус эргндэн хэләһэд, кесг эмтиг аашсинь үзэд, Пилипд келв:

– Эн эмтиг цадххин төлө альдас тиим дала өдмг хулдж авхмб?

⁶Исус Пилипиг яһна гилч гиж сурв, бийнь болхла эврэн ю кехән меджэлэ.

⁷– Күн болһнд бичкн өдмгин тасрха өгхин төлө маднд бүкл сардан көдлэд мөнг шингэх кергтэ, – гиж Пилип хэрү өгв.

⁸Талдан нег Андрей гидг нертэ сурһульч, Шимон Пётрин дү:

⁹– Энд тавн ичмән өдмгтэ болн хойрхн заһста нег көвүн бөөнэ. Зуг цуг эн тиим оln күүнд дегд бичкн хот болжана, – гиж Исуст келв.

¹⁰– Цуг эмтиг суулһ, – гиж Исус келв.

Теднэ бөөсн һазрт дала ноһан бөөж, эмтн тер ноһан деер сууцхав. Тооһарн тедн тавн миңһн бөөж. ¹¹Тегэд Исус өдмг авад, Бурхиг магтад, тер өдмгиг хуһлад, суусн эмтнд хуваһад өгв. Тиим кевэр Тер заһсиг бас хуваһад, эмтнд түгэж өгв. ¹²Эмтн хотан идэд цадсн хөөн Исус:

– Цуг үлдсн хотыг үрәшгоһар цуглулж автн, – гиж сурһульчнртан келв.

¹³Эмтн эклэд хотан идсн цагт тавхн ичмэн өдмг бээж, зуг сурхульчнр хотын үдл цуглуулхла, тернь хулсар гүрсн арвн хойр савд багтв.

¹⁴— Эн күн орчлнд ирх Ээлдэч, — гиж эмтн Исусин кесн өвэрциг үзснэ хөөн келв.

¹⁵Исус эмтиг цуглрад, Терүг авад хаана ширэд суулххар седжэхи нь медэд, ханцарн үлдхэр уул темцж һарад йовж одв.

Исус усн деегүр йовжана

¹⁶Асхн болхла, Терүнэ сурхульчнр уулас нур тал бууһад йовцхав. ¹⁷Тедн оңһц дотр орад, нур һатлад, Капернам гидг балһснур йовцхав. Харһһүрсн цаг билэ, зуг Исус хэрү ирсн уга. ¹⁸Ик салькнас көлтэ нуурин дольган буслад, деврэд, усн ормасн һарн гив. ¹⁹Тавн-зурһан дуунад сурхульчнр оңһцар усч йовхла, генткн нуурин усн деегүр Исусиг теднэ оңһц тал йовж йовхинь үзв, тедн дегд икэр ээцхэв.

²⁰— Энтн бив. Бичэ ээһн, — гиж Исус теднд келв.

²¹Тедн Исусиг оңһц дотр орулхар седхлэ, оңһц тер алднд дару нь кергтэ усна көвөд ирэд зогсв.

Исус — амн-жирһлин хот

²²Маңһдуртнь нуурин телтр көвөд цуглрсн эмтн негхн оңһц бээсинь үзв. Исусиг оңһц дотр эс орсинь, сурхульчнр Терүн угаһар йовсинь эмтн медв. ²³Талдан оңһцс Тиберэдэс нег һазрур ирв. Тер һазрт урднь Исус Бурхиг магтж, өдмг эмтнд өгэд цадхасн билэ. ²⁴Исусиг болн терүнэ сурхульчнриг тенд олж чадлго тедн оңһцсд сууһад Исусиг хөөһэд, Капернам балһснур темцж йовцхав. ²⁵Нуурин телтр көвөд Исусиг олж авад тедн:

— Багш, Та кезэ нааран ирвт? — гиж сурцхав.

²⁶— Тадн онц темдг үзсн төлөд намаг хөөжөхшит, зуг өдмг идж цадсндан хөөжөнэт гиж Би үнэр келжэнэв. ²⁷Дару нь үрж оддг хотын төлө бичэ көдлэд бээһн, зуг төрүц үрдго мөңк жирһл өдг хотын төлө көдлж бээһн. Эн хотыг Күмни Көвүн таднд өгчөнэ. Яһад гихлэ, Тер Бурхн Эцкин онц темдгтэ, — гиж Исус хэрүднь келв.

²⁸— Бурхна керг-үүлмүд күцэхин төлө бидн ю кех зөвтөвидн? — гиж тедн сурцхав.

²⁹ – Бурхна керг-үүл күцэх гиснь – Бурхна илгэсн күүнд иткх гисн үг, – гиж Исус хэрү өгв.

³⁰ – Мадниг Танд итктхэ гihэд Та ямаран өвөрц юм үзүлж чадхвт? Терүг үзэд бидн иткх билэвидн. Ямаран кергиг күцэхвт? – гиж эмтн хэрүднь сурцхав.

³¹ – Мана өвк-эцкнр көдэ һазрт «манна» гидг хот иддг бө-эсмн. Энүнэ тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Идх өдмг Бурхн теднд теңгрэс өглэ», – гицхэв.

³² – Моше биш Мини Эцкм таднд йосн өдмг теңгрэс белгл-жэнэ. ³³Эн Бурхна өдмг теңгрэс бууж ирэд, күмн эмтнд жирһл өгнэ, – гиж Исус эмтнд келв.

³⁴ – Деед Эзн! Эн өдмгиг маднд оньдиндан өгч белглич! – гиж тедн келцхэв.

³⁵ – Би эмн жирһлин өдмгв. Нан тал ирсн күн төрүц өлшш уга. Нанд иткжэх күн төрүц ундасш уга. ³⁶Зуг Би таднд урднь келлэв: Тадн Намаг үзв чигн иткшгот! ³⁷Болв Эцкинм өгсн улс Нан тал цугтан ирх. Иржэх күүг Би төрүц көөш угав. ³⁸Юнгад гихлэ, Эврәннь күсл күцэхэр биш Бийм илгэсн Эцкин күсл күцэхэр Би теңгрэс бууж ирлэв. ³⁹Намаг илгэсн Эцкин күсл иим: Нанд даалһсн эмитиг нег чигн кү геелго цугинь сүл өдрт эмдрүлхв. ⁴⁰Мини Эцкин күсл эн: Бурхна Көвүг үздг, Терүнд иткдг күн болһн мөңк жирһлтэ болх зөвтэ. Сүл өдрт Би тедниг эмдрүлхв.

⁴¹Терүг: Би теңгрэс буусн өдмг гисинь сонсад, евреймүд Исуст дурго болад һундлан келсмн.

⁴² – Эн Йосипин көвүн Исус биший? Бидн энүнэ эк-эцкинь меднэвидн, тиим эсий? Ода юнгад эн теңгрэс бууж ирв гihэд бөөдмб? – гиж тедн келцхэв.

⁴³ – Бичэ һундл өргтн, – гиж Исус келв.

⁴⁴ – Намаг илгэсн Эцк угаһар, Нег чигн күн Нан тал ирж чадшго. Сүл өдрт Би тер күүг эмдрүлхв. ⁴⁵Бурхн күн болһниг дасхх гиж ээлдэчнр бичж. Эцким сонсад, Терүнэ ном авч дассн күн Нан тал ирнэ. ⁴⁶Эцкиг күн үзв гиж би келжэхшв. Бурхнас ирсн һанцхн Тер Эцкиг үзсн мөн. ⁴⁷Иткдг күн мөңк жирһл эдлнэ. ⁴⁸Би – эмн-жирһлин өдмгв. ⁴⁹Тана өвк эцкнр көдэд «манна» гидг хот идсн бийнь цуһар өнгрж одла. ⁵⁰Теңгрэс ирсн өдмг онц йилһрнэ. Энүг эдлсн күн төрүц үкш уга. ⁵¹Би теңгрэс ирсн өмд өдмгв. Эн өдмгиг эдлсн күн мөңк

жирһлтэ болх. Эн өдмг — Мини цогц-махмуд. Эн махмудан Би орчлнгийн эмн жирһлин төлө өгхв.

⁵² — Эврәннь махмудан идтхэ гиж маднд тер яһж өгхмб? — гиж евреймүд заагт зүтклдэн болв.

⁵³ — Үнэр келжәнэв. Кемр тадн Күмни Көвүнэ махмудынь эс эдлхлэ, Терүнэ цусинь эс уухла, бий дотран эмн жирһл уга бээхит. ⁵⁴ Махмудм эдлсн күн, цусим уусн күн мөнк жирһлтэ болна. Сүл өдрт Би терүг эмдрүлхв. ⁵⁵ Юнгад гихлэ, цогц бийим — йосн хот. Мини цусм — йосн ундн. ⁵⁶ Мини цогц бийиг эдлдгнь, Мини цусиг уудгнь Нанла негдэд бээнэ. Би терүнлэ негдэд бээнэв. ⁵⁷ Би эм өгчөх Эцкин илгэсн күмб. Тер Нанд жирһл өгчәнэ. Цогц бийим эдлжэх күүнд Би тиигж жирһл өгхв. ⁵⁸ Эн теңгрэс бууж ирсн өдмг мөн. Эн тана эцкнр идсн манна гидг хот биш. Тедн идсн бийнь өнгрж одла. Зуг эн өдмг эдлжэх күн мөнкиндэн бээх, — гиж Исус теднд цээлж келв.

⁵⁹ Исус Капернам хотнд евреймүдин хурлд эмтиг сурһжасн цагт келсмн.

Мөңк жирһлин туск үг

⁶⁰ — Эн ном дегд кецү. Кен энүг соңсж чадхмб? — гихэд Исусиг соңссн эмтнэ кесгнь келцхэв.

⁶¹ — Эн ном таднд харш болжану? — гиж Исус сурһульчнриг хэрүцжэхинь медэд келв.

⁶² — Күмни Көвүг урднь бээсн орн-нутгурнь хэрү өөд болж ниссинь үзэд тадн ю келхмт? ⁶³ Бурхна Сөкүсн эм өгнэ, күүнэ чидл олз өгхш. Мини келсн үг эм жирһл өгдг Сөкүсэр дүүргнэ. ⁶⁴ Зуг тадна зөрмнь иткжэхш. (Исус Терүнд эс иткх болн хөөтндэн урвх күүнэ тускар урдаснь медлэ.) ⁶⁵ Кемр Эцкм күүнд зая эс хээрлсн болхла, тер Нанур ирж чадшго. Терүнэ тускар Би таднд келлэв, — гиж цааранднь Исус келв.

⁶⁶ Эн үгмүдин хөөн сурһульчнрас кесгнь Терүг үлдәһэд хэрү йовж одв, дэкж тедн Исусиг дахсн уга.

⁶⁷ — Тадн Намаг бас үлдэх санатавт? — гиж Исус арвн хойр сурһульчнрасн сурв.

⁶⁸ — Деед Эзн минь, бидн кен тал йовхмб? Мөнк жирһл өгдг үгмүд Танд бээнэ. ⁶⁹ Та Бурхнас ирсин гидгиг бидн медж итклөвидн, — гиж Шимон Пётр хэрү өгв.

70 – Тадниг, арвн хойр кү Би йиллж эс авлу? Зуг тадна заагас негнтн – эрлг! – гиж Исус келв.

71 Тер Шимон Йуда Искериотин тускар келж. Тер арвн хойрин негнь болсн бийнь, зуг хөөннь Исусас урвж.

Исус болн Терүнэ дүүнр

7 Энүнэ хөөн Исус Һалилья һазр эргэд йовж йовла. Еврей-мүдин толһачнр Терүг алх арһ хөөсн төлэд Исус Йудья һазриг эргж йовхар седсн уга. ²Сегмүд гидг евреймүдин нэр өөрдж йовла*.

³– Эн һазриг үлдэхэд, Йудья һазр темцж байр-нээрт йов. Тедн сурһульчнр Чини кежэх өвэрц йовдлмуд үзх. ⁴Эврәннь кесн үүлэн нуухмн биш, эмтнд медүлхин төлө терүгэн үзүлх кергтэ. Бээсэн оln эмтнд үзүл, – гиж Исусин дүүнр Терүнд келцхэв.

⁵Исусин дүүнр чигн Терүнд иткдго бээж.

⁶– Зөвтэ цаг Нанд ирэд уга. Таднд болхла ямаран чигн цаг амр. ⁷Таднд орчлң дурго болж чадшго. Тедн Нанд дурго. Тер юнгад гихлэ, Би теднэ хар йовдлмуд илдкж герчлнэв. ⁸Тер нэ-эрт тадн эврэн йовтн, Би тиигэрэн йовшгов, Мини цаг ирэд уга, – гиж Исус хэрүднь келв.

⁹Тиигж келэд Тер Һалильяд үлдв.

Исус сегмүд гидг нээрт

¹⁰Терүнэ дүүнр нээрт йовцхав. Тедниг йовсна хөөн Исус Бийэн медүллго нууцар бас тиигэрэн йовв. ¹¹Евреймүдин толһачнр нээрт ирэд:

– Тер күн яһсмб? – гихэд Исусиг хээцхэв.

¹²Терүнэ тускар эмтн кесгтэн шимлдж күүндцхэв. Зөрмнь:

– Тер сэн күн, – гиж келв.

Зөрмнь:

– Уга, тер эмтиг меклжэнэ, – гив.

¹³Зуг цуһар евреймүдин толһачнрас ээхэд, Терүнэ тускар күн илэр келсн уга. ¹⁴Нээрин өрэлнь давсна хөөн Исус сүмд ирэд эклэд эмтиг сурһв. ¹⁵Евреймүдин толһачнр өврэд:

* Евреймүд кедэ һазрт бээсн цагиг тодлад, һаха сар чилж йовхла, хулһн сар эклд эн нэр нөөмн өдрт темдглсн бээж.

– Эн күн альдас тиим дала юм меддг болхв? Энтн сурхуль дасдг уга билэлм? – гиж нег-негнэсн сурцхав.

¹⁶– Эн ном Мини биш, Намаг илгэсн Бурхна ном. ¹⁷Төрүнэ таалыг күцэхэр седснь эн номиг Бурхнас эс гиж Бийэсм харчахиг лавта медх. ¹⁸Эврэннь нернэс келжэхнь эврэннь нерэн дуудулхар шунна. Зуг Илгэснэ нериг дуудулхар шунж йовсн күн йосн үн келнэ. Түүнд худл уга. ¹⁹Таднд Моше закон өгсн биший? Зуг таднас негн чигн күн тер загаг күцэжэхш. Тадн юнгад Намаг алхар седжэхмт? – гиж Исус сурв.

²⁰– Чи хар сөкүстэч. Кен Чамаг алхар седжэхмб? – гиж эмтн хэрүцв.

²¹– Би негхн өвөрц үзүлв. Тадн цуһар алң болжанат. ²²Моше болхла, таднд эмн бийин үзүрин керчлһнэ авъяс өгв. Тер авъяс түрүлэд Мошенэс биш өвк-эцкнрэс ирв. Тегэд тадн бемб өдрлэ нилх көвүдин эмн бийин үзүр керчнэт. ²³Кемр Мошен загаг эвдшгоһар тадн бемб өдрлэ нилхдин эмн бийин үзүринь керчдг болхла, Намаг бемб өдрлэ күүнэ бий цогциг эдгэв гһэд юнгад тадн уурлжахмбт? ²⁴Өңг-зүсэрнь кү бичэ гемшэтн. Үнн чикэр кү гемшэтн, – гиж Исус хэрдүн келв.

Бурхна илгэсн Аврач кемб?

²⁵Тер цагт Ерусалимд бөөдг зэрм эмтн:

– Эн күүг толһачнр алхар седжэнэ эсий? ²⁶Хэлэтн, Энтн эмтнлэ күүнджэнэ, болв толһачнр Энүг хөрж үг келхш. Энүг Бурхна илгэсн Аврач гиж тедн бас санжахий? ²⁷Эн күн альдас ирсинь бидн меднэвидн. Зуг йосн Христос альдас ирхинь күн медхш, – гиж келцхэв.

²⁸– Тадн Намаг медвт. Намаг альдас ирсиг бас медвт. Үннэрий? Би эврэ санаһарн ирсн угав. Намаг Илгэснь йосн үннч. Зуг тадн Терүг медхшт. ²⁹Би Төрүнэс ирв. Тер учрар Би Терүг меднэв. Тер Намаг илгэв, – гиж Исус эмтиг сүмд сурһсн цагт чаһар келв.

³⁰Тиигхлэ тедн Исусиг бэрж авхар седв. Зуг нег чигн күн Исусиг көндөж чадсн уга. Учрнь иим: Исусин цагнь ирэд уга бөөж. ³¹Олн заагт ик зунь Төрүнд иткэд келв:

– Бурхна илгэсн Аврач ирхлэрн Эн күүнэ үзүлсн онц темдгүдэс үлү онц темдгүд үзүлхий?

Харулчнр Исусиг бэрж авхар илгэгдснь

³² Исусин тускар эмтн ю шимлдж келжэхинь паршмуд соңсв. Терүг бэрж авхар паршмуд, ах гелнүгүд харулчнриг илгэв. ³³ Исус иигж келв:

– Би таднла невчкн зуур бээжэхэд, Намаг Илгэснд йовхв. ³⁴ Тадн Намаг хээхит. Мини бээх һазр тал тадн ирж чадшго учрас Намаг олж чадшгот.

³⁵ Евреймүдин толһачнр нег-негнэсн:

– Мадниг ирж чадшго гинэд альдаран эн йовхар седжэхмб? Грек эмтиг сурһхар еврей эмтн бээсн грек балһсд тал Эн йовжахмн болвза? ³⁶ «Тадн Намаг хээхит, зуг олж чадшгот. Мини бээх һазр тал тадн ирж чадшгот» гисн үгмүд юн үгмүд болжахмб? – гиж сурцхав.

³⁷ – Ундасжаснь Нан тал ирэд уутн. ³⁸ Юңгад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Нанд иткдг күүнэ дотрас эм өгчөх усна булг урсад бээх», – гиж Исус байрин алдр сүл өдртнь босад, чаң дууһар келв.

³⁹ Энд Исус Эрүн Сәкүснэ тускар келлэ. Терүнд итксн күүнд, хөөннь Эрүн Сәкүсн өггдх. Итксн улст тер цагт Эрүн Сәкүсн өггдсн уга билэ, юңгад гихлэ, Бурхн Исусиг өөдлүлэд уга бээж.

Эмтн хоорндан эңгрснь

⁴⁰ Зэрмнь Исусин үгмүд соңсад:

– Эн йосн аэлдэч! – гиж келцхэв.

⁴¹ Зэрмнь:

– Эн Бурхна илгэсн Аврач, – гив.

– Бурхна илгэсн Аврач Һалильяс ирхий? ⁴² Бурхна Бичгт, Бурхна илгэсн Аврач Давидин тохмас Давид бээсн Бетлехем гидг хотнас ирхинь бичэтэ эсий? – гиж зэрмнь келцхэв.

⁴³ Эмтн Исусин тускар келэд хоорндан эңгрж. ⁴⁴ Зэрмнь Терүг бэрж авхар седлэ, зуг нег чигн күн Исусиг көндэсн уга.

Евреймүдин толһачнрин эс итклһн

⁴⁵ Аш сүүлднь, паршмуд болн ах гелнүгүд тал харулчнр хэрү ирцхэв.

– Юңгад тадн Исусиг бэрж эс авч ирвт? – гиж паршмуд болн ах гелнүгүд сурцхав.

46 – Нег чигн күн урднь тиигж келсн уга билэ, – гиж харулчнр хэрү өгв.

47 – Тер тадниг бас меклчкви? – гиж паршмуд сурв.

48 – Ода күртл толһачнрас болн паршмудас нег чигн күн итксн уга биший? 49 Уга. Зуг тер эгл эмтн закана тускар ю медх билэ? Теднд Бурхна харал тусж, – гиж паршмуд хэрүднь келв.

50 Паршмуд заагт бээсн Никодим гидг күн бээж. Тер урднь Исула харһдг бээсмн.

51 – Мана Закаһар бидн түрүлэд күүг ю кесинь медхэр сурж соңслго бээж, зарһинь кех зөв угавидн, – гиж Никодим келв.

52 – Чи бас Һалильясвч? Бурхна Бичг сээнэр дасад медхич, Һалильяс нег чигн ээлдэч төрүц ирхш, – гиж тедн Никодимд хэрү өгв.

53 Энүнэ хөөн цуһар гер талан тарад йовцхав.

Аля күүкд күүнэ йовдлын тускар

8 Исус олив модна уул темцж һарад йовв. 2 Өрүн өрлэ Тер дэkn сүмин һаза ирэд зогсв. Цуһар Терүнэ өөр ирэд хурцхав. Исус сууһад эмтнд сурһмж өгэд дасхв. 3 Тер цагт ном цээлһэчнр болн паршмуд нег аля йовдл һарһад бэргдсн күүкд кү Терүнүр авч ирэд, эмтнэ чирэд зогсав:

4 – Багш, эн күүкд күн хуульч йовдл кеһэд бэргдв. 5 Мошен закон тиим күүкд улсиг чолуһар цокж алтн гиж закана. Та ю келнэт? – гиж тедн сурв.

6 Тедн Исусиг сөрж тиигж сурцхав. Цааранднь Исусиг хэрүһинь өгч эс чадхлань, үгэрнь бөрж авхар эн күүндвриг эклцхэв. Зуг Исус өкэхэд, һазр деер юм бичэд суув. 7 Тедн зогсн бээж суржахла, Исус босад:

– Тадн дундас килнц угань хамгин түрүн энүг чолуһар шивтн, – гиж келв.

8 Дэхэд Исус саак кевэрн өвдглж сууһад һазр деер юм бичв. 9 Энүг соңссн эмтнэс настань эклэд йовв, тедниг дураһад наадкснь бас дахлдв. Исус һанцарн үлдв. Күүкд күн Исусин өмн зогса бээж.

10 – Тедн цуһар яһсмб? Зарһичинь кех нег чигн күн үлдсн угай? – гиж Исус ормасн босад күүкд күүнд келв.

11 – Уга күн үлдсн уга, Ах Нойн! – гиж тер күүкд күн келв.

– Би бас зарһичн кешгов. Эврәннь хаалһарн йов, эн өдрэс авн килнц бичэ ке, – гиж Исус хэрүднь келв.

Исус – орчлңгин герл

12 – Би орчлңгин герлв, Намаг дахжах күн харнһуд йовшго. Тер әмн жирһл өгдг герлтә болна, – гиж хөөннь Исус дәкн әмтнд келв.

13 – Чи эврән Бийиннь тускар герчлжәнәч. Чини герчллһн йосн үнн биш, – гиж паршмуд өмнәснь келцхәв.

14 – Би Бийиннь тускар герчлв чигн, Мини үгмүд үнн. Юнгад гихлә, Би альдас ирсән альдаран йовхан меднәв. Тадн Намаг альдас ирсинь альдаран йовжахинь төрүц медж бәәхшит. 15 Тадн әмтнә хәләцәр кү гемшәнәт. Би кү төрүц гемшәхшв. 16 Кемр Би кү гемшәхләрн үнн кевәр гемшәнәв. Юнгад гихлә, Би һанцарн бишв. Намаг илгәсн Эцкм Нанла хамдан бәәнә. 17 Тана заһар хойр күн герчлхлә, теднә герчллһн чик болна. 18 Би Бийиннь тускар герчлжәнәв. Намаг илгәсн Эцкм бас Мини тускар герчлжәнә, – гиж Исус хәрүднә келв.

19 – Чини Эцкчн альдв? – гиж тедн сурцхав.

– Тадн Намаг чигн болн Мини Эцким медхшит. Кемр тадн Намаг медсн болхла, Мини Эцким бас медх биләт, – гиж Исус келв.

20 Цуг әнүнә тускар Исус сүмд бәрц өгдг хәәрцгин өөр зогсж келсмн. Исусин цагнь ирәд уга бәәж, тер учрар нег чигн күн Исусиг бәрж авсн уга.

Мини йовх һазрт тадн ирж чадшгот

21 Дәкәд Исус иигж келв:

– Ода Би йовжанав. Тадн Намаг хәәһәд, килнцдән даргдад үкхит. Мини йовх һазрт тадн ирж чадшгот.

22 – Энтн әмән хорлж үкхәр седжәх бәәдлтә. Юнгад гихлә, Мини йовх һазрт тадн ирж чадшгот гиж келсмн, – гиж еврей-мүдин толһачнр хоорндан күүндцхәв.

23 – Тадн цуһар дора бәәсн орчлңгас болжанат. Би болхла деед теңгрәс. Тадн эн орчлңгин әмтн. Би эн орчлңгин бишв. 24 Би таднд келлүсв: Тадн килнцдән даргдад үкхит. Кемр тадн Би бәәнәв гисн үгдм эс иткхлә, тадн килнцдән даргдад үкхит, – гиж Исус цаарандан келв.

25 – Тиигхлә Та кембт? – гиж тедн сурцхав.

– Ю хээж би таднла күүндэд суунав? ²⁶ Кесг юм тадна тускар Би келж гемшэж чадх билэв. Зуг Намаг Илгэснэс сонссан орчлнд герчлж келжэнэв. Намаг Илгэснь йосн үннч, – гиж Исус келв.

²⁷ Тедн Исусиг Эцкиннь тускар келжэхинь медсн уга. ²⁸ Цааранднь Исус келж бөөнэ:

– Күмни Көвүг деер харсна хөөн Би бөөнэв гисм лавта медж авхит. Эврэннь дурарн Би юм кежэхшв. Эцкимм дасхсн үгиг Би эмтнд цөөлһж келнэв. ²⁹ Намаг Илгэснь Нанла хамдан бөөнэ. Терүнд кергтэ юм Би оньдин кедв. Тегэд Намаг ханцаранхим Тер үлдэхш.

³⁰ Эн үгмүдин хөөн кесгнь Исуст иткв.

Исус килнцэс яһж сулдэж хархин тускар келжэнэ

³¹ – Кемр тадн Мини номар бөөхлэ, тадн йосн Мини сур-хульчнр болжанат. ³² Тадн йосн үнниг медхит, үнн тадниг сулдхх, – гиж Исус Бийднь итксн евреймүдт келв.

³³ – Бидн Абрахамин үдлл тохм, бидн нег чигн күүнд заргдад мухла болж йовсн угавидн. Яһж чи мадниг сулдххмч? – гиж тедн хэрүднь келцхэв.

³⁴ – Үнэр келжэнэв, килнц кежэх күн килнцин мухла болжана. ³⁵ Мухла күн герт оньдиндан бөөж чадхш. Көвүн болхла мөнкиндэн гертэн бөөнэ. ³⁶ Кемр Көвүн тадниг сулдххла, тадн йосндан сул болхит. ³⁷ Тадниг Абрахамин үдлл тохминь меднэв. Мини үгм тадна седклд багтжахш, тер учрар тадн Намаг алх санатат. ³⁸ Би таднд Эврэннь Эцкэсн үзсн юман келжэнэв. Тадн болхла бас эврэннь эцкэсн сонссн юман келжэнэт, – гиж Исус теднд келв.

³⁹ – Мана эцкмдн Абрахам, – гиж тедн хэрү өгв.

– Кемр тадн Абрахамин үрдүд болсн болхла, тадн Абрахамла эдл кергэн күцэх билэт. ⁴⁰ Таднд Бурхнас сонссн үнниг келжэнэв. Тадн Намаг зөрц алхар седжэнэт. Абрахам тиигж бөөдго билэ. ⁴¹ Тадн эврэннь эцкиннь кесн юмиг кежэнэт, – гиж Исус келв.

– Мадн нег эцктэвидн, Бурхн Бийнь – мана Эцк. Бидн йосар харсн үрдүд, – гиж тедн келцхэв.

⁴² – Кемр Бурхн тадна Эцк бөөсн болхла, тадн Нанд дурта болх билэт. Юңгад гихлэ, Би нааран Бурхнас ирлэв. Эврэннь

санаһарн Би ирсн уга билэв, Намаг Бурхн илгэв. ⁴³Мини келсн үгм тадн яһад эс меднэт? Яһад гихлэ, тадн Намаг соңсхар седжэхшит. ⁴⁴Тана Эцктн – эрлг. Тегэд тадн терүнэ дурар бөөхөр седжэнэт. Тер кезэнэс авн үннлэ таардго алач бөөсмн. Терүнд төрүц үнн уга, худлч болн худлын эцк. Тегэд худл терүнэ төрскн келн. ⁴⁵Би үнэр келжэнэв, тер учрар тадн Нанд иткжэхшт. ⁴⁶Тадна негтн Намаг килнц һарһвч гиж гемшэж чадхий? Би таднд үнэр келхлэ, юнгад тадн эс иткнэт? ⁴⁷Бурхна үрдүд Терүнэ үг соңсна. Тадн Бурхна биш болад, Мини үгм соңсжахшт, – гиж Исус келв.

Абрахамас түрүд Би бээлэв

⁴⁸ – Чи хар сәкүстә Шамарья күнч гихэд бидн чикәр келсн биший? – гиж евреймүд Исуст келцхэв.

⁴⁹ – Би хар сәкүстә бишв. Би эврәннь Эцкән тевчнэв. Тадн Нанд му нер өгчәнэт. ⁵⁰Би Эврәннь нерән туурулхар седжэхшв. Зуг Мини туурмж хээжэх, Мини төлэ эмтнэ зарһинь кедгнь бөөнө. ⁵¹Үнэр келжэнэв: Үгм дахж күцэдг күн мөнкиндән үкшго! – гиж Исус келв.

⁵² – Чамаг хар сәкүснд эзлгдсинь ода бидн йосндан үзжәнэвидн! Абрахам болн аэлдәчнр кезәнэ өнгрж одв. Зуг үгим дахж күцэдг күн мөнкиндән үкшго гиж Чи келжәнэч. ⁵³Чи мана Абрахам эцкәс деер болжахмчи? Абрахам өнгрв, болв аэлдәчнр кезәнэ өнгрж одв. Бийән кенд тоолад тиигжэхмч? – гиж евреймүд хээкрцхэв.

⁵⁴ – Кемр Би Бийдән туурмж хээжэхлэ, тер туурмж юмн биш. Зуг Мини Эцкм Намаг туурулжана! Тадн Терүг Мана Бурхн гиж дууднат! ⁵⁵Тадн Терүг төрүц меддго билэт. Зуг Би Терүг меднэв. Кемр Би Терүг медхшв гиж келсн болхла, Би таднла әдл худлч болх билэв. Зуг Би Терүг меднэв. Терүнэ келсн үгмүдиг соңсж күцәдв. ⁵⁶Абрахам эцктн цагм үзх гиж байрлжала. Цагм үзэд ик байрта үлдв, – гиж Исус хәрү өгв.

⁵⁷ – Чи эврән тәв күрәд угач, яһж Абрахамиг үзсмч? – гиж евреймүд сурцхав.

⁵⁸ – Абрахам экиннь геснәс һарад уга бәәтл Би Бээлэв, үнәр таднд келжәнэв, – гиж Исус келв.

⁵⁹Тиигхлэ тедн чолу авад Исус тал шивж алхар седв. Зуг Исус теднәс бултад, сүмәс һарад йовж одв.

Сохр кү эдгэлһи

9 Нег дэкж Исус йовж йовад, нег сохр кү үзв. Тер күн харснас авн сохр бээж.

2 – Багш, эн күн юнгад сохр харсмб? Кен килнц харсмб, эн күн аль энүнэ эк-эцкнь? – гиж сурхульчнр Исусас сурцхав.

3 – Тер чигн, эк-эцкнь чигн килнц харһсн уга. Эн күүг эдгө-
 һэд, әмтнд Бурхна күчиг үзүлхәр цуг эн учрв. 4Өдр чиләд уга бөөтл бидн Намаг Илгәсн Эцкин керг күцәх зөвтөвидн. Удл уга харһу сө болх, тииглә күн юм кеж чадшго. 5Эн һазр деер бә-
 әтл Би нарт делкән герл болжанав, – гиж келәд, 6Исус һазрт нульмад, шүлсәрн шора зуурч, сохр күүнә нүднднь түркв.

7 – Ода болхла йовад Шилоах гидг уснд нүүрән уһачк, – гиж Тер сохр күүнд келв.

(Шилоах гисн – «Илгәгдсн» гисн үг.) Сохр күн йовад, нүүрән уһаһад ирхләрн юм үздг болв. 8Хам-хоша бәәсн әмтн терүг һууль һууж йовсинь үзсн әмтн сурцхав:

– Эн һууль һуужасн күн мөн биший?

9Зәрмнь:

– Тергн Бив, – гив.

– Уга, әнтн терүнә дүрстә, – гиж зәрмнь келцхәв.

Эдгсн күн бийнь келв:

– Тергн Бив.

10 – Яһж чамд нүднә харан орв? – гиж тедн сурцхав.

11 Тер хәрүднь:

– Исус гидг нертә күн шораһар бальчг кеһәд мини нүднд түркв. Дәкәд Тер Шилоах гидг уснд нүүрән уһа гив. Би йовад нүүрән уһасна хөөн үздг болв. Нүднә харан нанд орв, – гиж келв.

12 – Тер күн альдв? – гиж тедн эдгсн күүнәс сурцхав.

– Би меджәхшв, – гиж эдгсн күн хәрү өгв.

Паршмуд харан орсн күүг мөшкжәнә

13 Тииглә тедн харан орсн күүг паршмуд тал авч ирцхәв. 14 Бемб өдр Исус шүлсәрн шора зуурч, эн күүнә нүдн хара орулв. 15 Паршмуд тер күүнәс:

– Нүднә харан чамд яһж орсмб? – гиж сурцхав.

– Иус мини нүдм бальчг түркв, би нүүрэн уһаһад юм үздг болв, – гиж эдгсн күн келв.

¹⁶Зэрм паршмуд:

– Чамаг эдгэсн күн Бурхнас ирсн күн биш, юнгад гихлэ, энтн бемб өдриг бемб өдр гиж тоолхш, – гицхэв.

Зэрмнь болхла:

– Килнцтэ күн тиим өвөрц юмиг яһж чадхмб? – гиж келцхэв.

Теднэ хэлэц-тоолврнь онц йилһгдв.

¹⁷– Нүднчн Тер сексн учрас чи эврэн Терүнэ тускар ю келж чадхмч? – гиж паршмуд эдгсн күүг мөшкв.

Эдгсн күн:

– Тер аэлдэч, – гив.

¹⁸Евреймүдин толһачнр терүг сохр бээсинь, дэкэд нүднэ харан орсинь итксн уга бээж. Тедн тер күүнэ эк-эцкинь дуудхар шийдв.

¹⁹– Эн тана көвүнтн биший? Энүнэ тускар тадн сохр билэ гисн бишийт? Ода яһж энтн юм үздг болсмб? – гиж тедн сурцхав.

²⁰– Эн мана көвүн гиж бидн таньжанавидн, энүг һарснас авн сохр бээсинь меднэвидн. ²¹Зуг яһж эн юм үздг болсинь, кен нүдинь эдгэсинь бидн медхшвидн. Энүг бийэснь суртн. Мана көвүн нас күрсн күн, хэрүһинь таднд өгч чадх, – гиж эк-эцкнь келцхэв.

²²Эк-эцкнь евреймүдин толһачнрас аәһэд тиигж келцхэв. Юнгад гихлэ, Иусуиг Бурхна илгэсн Аврач гиж тоолснь хурлас көөгдх гисн шийдвр евреймүдин толһачнр батлсмн. ²³Тегэд чигн эк-эцкнь:

– Энтн наста күн, бийэснь суртн, – гицхэв.

²⁴Паршмуд эдгсн күүг хойрдад дуудв.

– Бурхна чирэд үн кел! – гиж тедн келцхэв, – Чамаг эдгэсн күүг килнцтэһинь бидн меднэвидн.

²⁵– Терүг килнцтэ эс килнцтэһинь би медхшв. Урднь сохр бә-әһэд, дэкэд харата болсан сәәнәр меднәв! – гиж эдгсн күн келв.

²⁶– Тер чамд ю кесмб? Чини нүдичн яһж эдгсмб? – гиж паршмуд мөшкв.

²⁷– Би таднд келж өгләв, тадн соңссн угат. Намаг дәкн-дәкн-нәс соңсх дурн таднд яһад күрэд бәәнә? Тадн Терүнэ сурһульчнр болхар бас седжәхмбт? – гиж тер хэрү өгв.

²⁸Тиигхлэ тедн эдгсн күүг шоодад, му келәд:

– Чи эврэн Терүнэ сурһульч! Бидн Мошен сурһульчнрвидн!

²⁹Бурхн Мошелә күүндсинь бидн меднэвидн. Эн күүнә тускар

болхла бидн юм медхшвидн. Эн күн альдас ирсинь медхш-
видн, – гиж тедн келцхэв.

³⁰ – Я-а! Акад юмб? Терүг альдас ирсинь чигн медхшийт?
Тертн болхла мини нүдм секв. ³¹ Бурхн килнцтэ эмтиг соңсш
гисинь бидн меднэвидн. Бийинь күндлдг Терүнэ дурар бөөдг
эмтиг Бурхн соңсдгинь бидн меднэвидн. ³² Орчлң үүдснэс авн
ода күртл кен чигн харснас авн сохр күүнд хара орулдгинь соң-
сгдад уга. ³³ Кемр Эн Күн Бурхна Күн биш болсн болхла, Тер
иим юм үзүлж чадшго билэ, – гиж эдгсн күн хэрүднь келв.

³⁴ – Чи килнцтэ төрлэч. Маднд уха заах зөв чамд уга, – гиж
хэрүднь келэд, тедн эдгсн күүг хурлд ирдгинь уурулв.

Сохр ухан-седклин тускар

³⁵ Исус эдгсн күүг паршмуд тиигсинь соңсад, терүг олж
авад сурв:

– Чи Күмни Көвүнд иткжәнч?

³⁶ – Тертн кемб, Ах Нойн минь? – гиж тер сурв, – Келтн
нанд, би Терүнд иткнэв.

³⁷ – Чи ода Терүг үзжәнэч, Тер чамта күүнджәнэ, – гиж
Исус келв.

³⁸ Тиигхлэ күн:

– Деед Эзн, би иткжәнэв, – гийэд Исуст сөгдж мөргв.

³⁹ Исус келв:

– Сохр әмтнд хара орулж, харата әмтиг сохрулхар Би эн
орчлнд ирв.

⁴⁰ Өөрнь бәәсн паршмуд:

– Бидн бас сохр болжахмб? – гийэд сурцхав.

⁴¹ Исус:

– Кемр тадн сохр бәәсн болхла, тадн эврәннь килнцдән буру
уга болх биләт. Зуг тадн үзжәнэвидн гисн төлөдән, тадн деерән
буру толһатат.

Хөөчин тускар

10 – Хөөнэ хаша дотр үүдәр орлго талдан орм олж авад орсн
күн – хулхач болн деермч, гиж үнәр таднд келжәнэв. ² Ха-
шан үүдәр орсн күн эврәннь хөөдин хөөч мөн. ³ Манач терүнд
үүдинь секнэ. Хөд дууһинь соңсна. Тер эврәннь хөөдән нерәрнь
дуудад, дахулад һазаран харна. ⁴ Хөөч хөөдән цуглулж һазаран

һарһад, бийнь өмннь һарад уралан йовна. Эзнэ ду таньдг учрас тедн хөөчин ардаснь дахж йовна. ⁵Күүнэ ду хөд медхш. Тегэд күүнэ күүг тедн дахшго. Хөд гүүһэд тарад йовж одх, – гив.

⁶Исус үлгүрлж келсмн, зуг Терүнэ үгмүдин чинринь эмтн медж чадсн уга.

Исус – сән хөөч

⁷– Би хөөнэ хашан үүднв, гиж үнөр келжәнэв. ⁸Нанас урд ирсн эмтн хулхачнр болн деермчнр. Хөд тедниг соңссн уга. ⁹Би лавта үүднв. Нанар дамжж орж һарснь эмән харсж аврх. Тер күн орж һарад, урһцта-идгтэ һазр олж авх. ¹⁰Хулхач юм хулхалхар, алхар, күүчж хамхлхар ирнэ. Би болхла эмтнд йосн элвг-делвг эмн-жирһл өгхэр ирв. ¹¹Би сән хөөчв. Сән хөөч эврәннь хөөдин төлө эмән эрвлго өгхдән белн. ¹²Ялч болхла йосн хөөч биш. Хөд терүнэ биш. Ялч аашсн чоһыг үзхлэрн, хөөдиг хаяд, эәһөд, зулад йовж одна. Тиигхлэ чон зөрм хөөдиг шүүрч авна, наадкснь тарад йовж одна. ¹³Ялч йосн хөөч биш, тер ялч болад зулж одна. Тер хөөдиг йосндан асрж хэлэхш. ¹⁴⁻¹⁵Би сән хөөчв. Эцк Намаг меднэ, Би Эцкән бас меддв. Тиим кевэр Би Эврәннь хөөдән сәәнәр меднэв, хөөдм Намаг бас меднэ. Эврәннь хөөдин төлө Би эмән эрвлго өгхдән белнв. ¹⁶Талдан хөд Нанд бас бәәнэ. Тедн эн сүргин хөд биш. Би тедниг бас дахулж авч ирх зөвтөв. Тедн Мини ду бас соңсх. Удл уга цуһар нег хөөчтэ нег сүрг болх! ¹⁷Би эмән хэрү авхин төлө өгхдән белнв. Тер учрар Эцк Нанд хәэртэ. ¹⁸Кен чигн Мини әмиг булаж авч чадшго. Би эврә дурарн эмән өгчәнэв. Әмән өгх чигн, хэрү авх чигн йосн Нанд бәәнэ. Тиигж Нанд Эцкм завк, – гиж Исус кель.

¹⁹Эн үгмүдин хөөн еврей әмтн хоорндан хувагдв.

²⁰– Эн – ухань кәндрсн хар сәкүстә күн. Ю хәәж Энүг соңсжант? – гиж кесгнь келцхәв.

²¹Зөрмнь:

– Хар сәкүснд эзлгдсн күн тиигж келшго. Хар сәкүсн сохр күүнд хара орулж чадхмб? – гицхәв.

Евреймүд Исуст иткжәхши

²²Үвл болсмн. Ерусалимд һол сүм шинрүлж нерәдлһнә нәр болв. ²³Исус сүмин хашан дотрк Соломон хаана нертә бәәрн дотраһар йовж йовла. ²⁴Әмтн Терүнэ өөрнь зогсв.

– Кедү күртл Чи мадниг өврүлж зовахмч? Кемр Чи Бурхна илгэсн Аврач болхла, тодрхаһар кел маднд, – гиж тедн келцхэв.

²⁵ Иусуc иигж келв:

– Би таднд келлэв. Тадн итксн угат. Эцкинм күчэр кесн йовдлмуд Мини тускар келжэнэ. ²⁶ Тадн Мини хөд биш болсн учрас Нанд иткжэхшит. ²⁷ Мини хөд дууһим соңсна. Би тедниг таньж меднэв. Тедн Намаг дахж йовна. ²⁸ Би теднд мөңк жирһл өгнэв. Тедн мөңкиндэн үкшго. Мини хөөдиг Нанас күн булаж авч чадшго. ²⁹ Нанд Эцкин өгсн юмн цуг юмнас дер. Тедниг Эцкэс күн булаж чадшго. ³⁰ Эцк Би хойр ни-негн-видн.

³¹ Тиигхлэ евреймүд саак кевөрн Иусусиг алхар чолу хартан авцхав.

³² Зуг Иусуc:

– Би тана чирэд Эцкин даалһсн кесг сэн йовдлмуд күцэвүв. Ямаран йовдлас көлтэ тадн Намаг чолуһар цокхар седжэхмт? – гиж келв.

³³ – Бидн чамаг сэн йовдлмудас көлтэ цокхар седжэхш-видн. Чамаг Бурхиг му келснэ төлөд, эгл күн Бийэн Бурхнд тоолсн төлөд чолуһар цокхар седжэнэвидн, – гиж евреймүд хэрүцв.

³⁴ – «Тадн – бурхд» гиж Бурхн келснь тадна Заканд бичэтэ биший? ³⁵⁻³⁶ Бурхна Бичгт бээсн үгмүд мөңкиндэн үнн болдгинь бидн меднэвидн. Бурхна Үг авсн улсиг бурхд гиж Бурхн нерэдсн биший? Намаг Эцкм шүүж авад орчлнд илгэв. Би – Бурхна Көвүнв гиж келхлэ, Бурхиг муурулжана гиһөд яһад тадн Намаг гемшөжэхмбт. ³⁷ Кемр Мини Эцкин даалһсн йовдлмудыг Намаг эс күцэхлэ, бичэ Нанд итктн! ³⁸ Кемр Мини Эцкин даалһсн йовдлмудыг Би күцэхлэ, Мини үгд эс итквчн, Мини кесн йовдлмудт итктн. Тиигэд Би Эцклэ негдэд, Эцк Нанла негдэд бөөдгинь медхит, – гиж Иусуc келв.

³⁹ Тедн саак кевөрн Иусусиг бэрж авхар седв, зуг Иусуc теднд бэргдсн уга. ⁴⁰ Цааранднь Иусуc дөкэд Йордан холын телтр эрг тал нарч йовад тенд үлдсмн. Тенд Йохан урднь эмтиг уснд кирслсмн. ⁴¹ Олн күн Иусусур ирлэ:

– Йохан өвэрц йовдлмуд эс үзүлв чигн, зуг эн күүнэ тускар келснь цугнь үнн, – гиж тедн келцхэв.

⁴² Тенд олн эмтн Иусуc итксмн.

Лазарин үкл

11 Йудья хазрин Бетәнья хотнд Лазарь гидг күн гемтж. Тер Март Мирьям гидг хойр эгчтэ бөөдг бээж. ²Мирьям канкнсн үнртэ тосиг Деед Эзн Исусин кәлднй түркәд, үсәрн арчдг күүкд күн. Терүнә дү Лазарь күнд гемтэ бээж.

³– Деед Эзн, Тана хәәртэ үр икәр гемтжәнә, – гиж эгчнр Исус тал зәңг илгәв.

⁴Исус энүг соңсад:

– Эн гемәс кәлтә Лазарь үкшгә. Бурхиг туурулхин төлә цуг эн учрх. Бурхна Көвүг бас туурулхин төлә эн гем ирж, – гиж келв.

⁵Март, Мирьям болн Лазарь һурвнд Исус ик дурта бээж. ⁶Зуг Лазариг гемтэ бәәсинь соңсв чигн, Исус бәәсн хазртан хойр өдртән бәәв. ⁷Энүнә хөөн Исус эврәннй сурһульчнртан:

– Хәрү Йудья хазрур йовхмн, – гиж келв.

⁸– Багш, тенд әмтн Таниг чолуһар цокхар седлә. Тер бийнй Та тиигәрән йовх санатавт?! – гиж сурһульчнр келв.

⁹– Арвн хойр часин кемжәнд өдр герлтә болна, тиим эсий? Өдрәр йовсн күн бүдршгә, тер эн орчлңгин герлиг үзнә. ¹⁰Ора сөөһәр йовдг күн бүдрх, юнгад гихлә, тер герл уга, – гиж Исус келв.

¹¹– Мана үр Лазарь унтж одв, зуг Би терүг серүлхәр йовжанав, – гиж Исус немж келв.

¹²– Деед Эзн, кемр тер унтсн болхла, тертн эдгжәх болва? – гиж сурһульчнр сурв.

¹³Исус теднд Лазарь өнгрв гиж келлә, зуг сурһульчнр Исусиг нөөрин тускар келжәхинь санв. ¹⁴Тиигхлә Исус:

– Лазарь өнгрж одв, – гиж иләр келв.

¹⁵– Терүнлә хамдан урднй эс бәәсндән Би байрлжанав. Энүн деерәс тадн Нанд иткхит. Эн учрсн юмн таднд туста болх. Лазарь тал йовцхай, – гиж Исус немж келв.

¹⁶Тиигхлә Томас гидг күн (тер Икрин өрәсн бәәсмн) наадк сурһульчнрт келв:

– Йовцхай! Исусла хамдан үкцхэй!

Исус эгч дү хойрин зүркинь тогтнулжана

¹⁷Исусиг ирхд Лазарин цогцнй дөрвн өдр үкәрт кевтсн бээж. ¹⁸Бетәнья Ерусалимас һурвн дууна шаху бәәсмн. ¹⁹Урднй Март Мирьям хойрт кесг евреймүд ирәд, теднә ахиннй тускар һундл

төрүлж. ²⁰ Исусиг аашсинь сонсад, Март Терүг тосхар харв, Мирьям гертэн үлдв.

²¹ – Деед Эзн минь, Таниг энд бөөсн болхла, дүм үкшго билэ.
²² Болв би ода чигн меднэв, Бурхн сурсн юмитн Танд өгх, – гиж Март Исуст келв.

²³ – Чини дүүчн әмдрх, – гиж Исус хәрүднь келв.

²⁴ – Би меднэв, тертн сүл өдрт әмдрллнэ өдрт әмдрх, – гиж Март келв.

²⁵ – Би – әмдрллн болн жирл. Нанд иткдг күн үкв чигн әмдрх. ²⁶ Болв әмд деерән Нанд иткснь төрүц үкшго. Чи Мини келсн үгд иткжәнчи? – гиж Исус сурв.

²⁷ – Э, иткжәнэв, Деед Эзн, Таниг орчлнд ирсн Бурхна Көвүн – Бурхна илгәсн Аврач гисинь иткжәнэв, – гиж Март хәрү өгв.

Исус уульжана

²⁸ Цуг энүг келәд, Март хәрж ирәд, дү күүкән дуудад:

– Багш ирв, энд бәәнэ. Тер чамаг дууджана, – гиж шимлдж келв.

²⁹ Мирьям үгинь соңсад, босад Исус тал адһж һарад йовв.
³⁰ Исус тер хотн дотр орад уга бәәсмн. Тер Мартан тоссн ормд зогсжала. ³¹ Мирьямин герт ирсн евреймүд терүнд сана зовж төвкнүлжәлэ. Мирьямиг босад йовхлань, терүг үкәр тал уульхар йовжана гиж санад, тедн ардаснь дахв. ³² Мирьям Исусин бөөсн һазрт ирәд, Терүг үзәд, кәлднь киисәд келв:

– Деед Эзн минь! Таниг энд бөөсн болхла, дүм үкшго билэ, – гив.

³³ Исус оркрж уульжах Мирьямиг болн евреймүдиг үзәд, һашудж гейүрв.

³⁴ – Терүнә цогцинь тадн альд тәвсмт? – гиж Исус сурв.

– Йовхм, Та әврән үзхит, – гиж тедн келцхәв.

³⁵ Исус уульв.

³⁶ – Энтн үнәр Лазарьт хәәртә бәәж, – гиж евреймүд нег-негдән келцхәв.

³⁷ Тер бийнь зәрмнь:

– Сохр күүнд хара өгсн күн Лазариг өнгрүлшгоһар юңгад юм әс кесмб? – гиж келцхәв.

Исус Лазариг амдрүлжэнэ

³⁸ Исус гейүрэд үкэр тал йовв. Үкэр гисн хадын көндө билэ. Хадын амн чолуһар хаалһата бөөж.

³⁹ – Эн чолу түлкэд хооран кетн, – гиж Исус закв.

Үксн күүнэ эгчнь Март:

– Деед Эзн минь, тендэс үмкэ үнр һарчана, Лазарин цогцнь дөрвн өдр үкэрт кевтнэ, – гив.

⁴⁰ Тиигхлэ Исус:

– Би чамд келлүсв, кемр иткхлэчн, Бурхна туурмж чамд үзгдх, – гиж хэрү өгв.

⁴¹ Чолуг түлкэд хооран кеснэ хөөн Исус теңгр хэләһэд келв:

– Аав минь, Намаг соңсжасн төлөд Би Чамд ханлт өргжөнөв.

⁴² Би меднөв, Чи Намаг оньдин соңснач. Би цуг энүг энд зогссн өмтнэ төлө келжәнөв. Чи Намаг илгэвч гиснд эдниг итктхэ гиж келжәнөв.

⁴³ Эн үгмүд келэд Исус чанһар дуудв:

– Лазарь, һар нааран!

⁴⁴ Үксн күн һарв. Терүнэ һар-көлнь еврей өмтнэ заңшалар цанан кенчрэр, чирәнһ альчулар оралһата бөөсмн.

– Боодһаһинь тээләд, йовултн, – гиж Исус келв.

Деед хург Исусиг алхар шиидснь

⁴⁵ Мирьям тал ирсн евреймүдин кесгнь Исусин кесн өвэрц үзэд Терүнд иткв. ⁴⁶ Зуг зэрмнь паршмуд тал йовад, учрсн йовдлын тускар цөөлһж келж өгв. ⁴⁷ Ах гелнүд болн паршмуд Деед хург кев:

– Эн күн дала өвэрц йовдлмуд кенэ. Ода яахмб? – гиж тедн сурцхав.

⁴⁸ – Кемр бидн Терүнд зөв өгэд бөөхлэ, Тер кех юман цааранднь кех, тер учрар цуһар Терүнд иткх. Тиигхләнһ Римин улс ирэд мана сүмиг болн келн өмтиг уга кеһэд тарах, – гиж тедн келцхэв.

⁴⁹ Кээп гидг күн тер жилд ах гелн болж йовсмн тер:

– Тадн юм меджэхшит. ⁵⁰ Нег келн-өмтн үкхин ормд нег күн цуг келн өмтнэ төлө үкснь деер болхиг тадн меджэхшийт? – гив.

⁵¹Тер эврэ уханасн эн үгмүд келсн уга, тер цагт ах гелң болсн төлөд тер Исус еврей әмтнә төлө үкх гисн әәлдхлиг келж өгв. ⁵²Болв һанцхн еврей әмтнә төлө биш, цуг оln зүсн нутгт бәәсн Бурхна үрдүдин төлө, тедниг цуглулж негдүлхин төлө Исус әмнәсн ханцулгдх.

⁵³Тер өдрәс авн тедн Исусиг алх арһ хәәдг болв. ⁵⁴Тер учрар Исус еврей әмтнә заагт ил йовдган уурв. Тер эжго кәдән өөр бәәсн Эпрам гидг хотнур йовж одв. Тенд Исус эврәннь сур-һульчнртаһан бәәв.

⁵⁵Йудья әмтнә Песах гидг нәр өөрдж йовла, әрвслһннә йос күцәхин төлө, кесг әмтн еврей нутгин һазр болһнас Ерусалим балһснур ирцхәв. ⁵⁶Тедн Исусиг хәәлдәд, сүмд ирәд нег-негнәсн:

– Эн байр-нәәрт Тертн иршго болвза? – гиж сурцхав.

⁵⁷– Кемр Исусиг альд бәәхинь күн медхлә, Терүг бәрж авхар дарунь теднд келж өгх зөвтә, – гисн заквр ах гелңгүд болн пар-шмуд һарһв.

Мирьям Исусин көлднә каңкнсн үнртә тос асхснә

12 Песах гидг нәр күртл зурһан өдр үлдж. Исус Бетәнья гидг Лазарь бәәсн хотнур ирв. Тер хотнд урднә Исус Лазариг әмдрүлсмн. ²Әнд Исусин төлө байрин хот белдв. Март хотынь зөөһәд ширә деер тәвв. Лазарь талдан гиичнрлә болн Исусла хамдан ширә эргж сууж. ³Мирьям савд [литрин өрәл дүңгә] кесн нард гидг үнтә каңкнсн үнртә тосиг авад, Исусин көл деернә асхад, үсәрн арчв. Гер каңкнсн үнрәр дүүрв. ⁴Исусин нег сур-һульч Йуда Искериот (хөөннә тер Исусас урвсмн):

⁵– Эн тосиг һурвн зун цаһан мөңгнд* хулдад, мөңгинь һу-ульһнч әмтнд өгх йоста бәәсн юмн, – гиж келв.

⁶Тер энүг һуульһнч әмтнд санань зовад, теднә арһинь хәәхин төлө келсн биш тер хулхач болад тиигж келв. Йуда мөңг хадһлдг хәәрцгтә бәәж. Тегәд тер мөңгән бәәж-бәәжәһәд эврән эдлдг бәәсмн.

⁷– Эн күүкд күүг бичә гемшәтн. Эн тосиг Намаг оршахар эн хоршаж хадһлтха! ⁸Тадна өөр угатя яду әмтн оньдин бәәх. Би болхла удл уга таднас салхв, – гиж Исус келв.

* Нег цаһан мөңгн нег өдрин жалв бәәж.

Лазарин тускар болсн нууц күүндлһн

⁹Тер саамд кесг евреймүд Исусиг тенд бөөсинь медчкэд ирцхэв. Тедн һанцхн Исусиг хэлэхэр биш дэкэд Лазариг үзхэр ирж. Юнгад гихлэ, тедн Лазариг Исус амдрүлж гисн зэнг сонсж. ¹⁰⁻¹¹Евреймүдин ик зунь Лазарас келтэ ах гелнгүдиг үлдэхэд, Исус тал ирэд, Терүнэ итклд орсн төлөд ах гелнгүд Лазариг бас алхар седв.

Ик байртаһар Ерусалим балһснур орж ирлһн

¹²Манһдуртнь Песах гидг байрта нөөрт ирсн өмтн Исусиг Ерусалим тал ирж йовхинь сонсв. ¹³Тедн шавар зандн* модна бүчрмүд авад, Исусиг тосж харв.

– Бурхн тууртха! Деед Эзнэ нерн деерэс ирснь эдстэ болтха! Израилин Хан эдстэ болтха! – гиж оln өмтн хээкрцхэв.

¹⁴Исус баахн элжгниг олж авад унад йовж. ¹⁵«Сиона күүкн бичэ э! Хэлэ! Баахн элжгниг унж авсн чини Хан йовж йовна» гиж Бурхна Бичгт бичэтэ бөөнө. ¹⁶Түрүлэд Исусин сурһульчнр яһад тиигжэхинь медсн уга. Зуг Терүг өврмжтэ кевэр амдрснэ хөөн тедн Исусин тускар Бичгт тиигж бичгдсинь тодлв. Яһад иигж кесинь бас тедн тодлв. ¹⁷Исус Лазариг үкэрэснь дуудж авад, цогцинь яһж амдрүлсинь үзсн өмтн зогсл уга күн болһнд келдг бөөсмн. ¹⁸Ода тедн тиим өвөрц йовдл кесн күн аашсиг медэд, һарч Исусиг тосв.

¹⁹– Бидн ю эс кеввчн тус болжахш. Цуг нарт делкэ Терүг дахж йовна! – гиж паршмуд уурлад хоорндан келцхэв.

Исус эврәннь үклин тускар келснь

²⁰Тер байрт ирсн өмтн заагт нег цөөкн грек келн өмтн Бурхнд сөгдхэр ирж. ²¹Тедн Һалилья һазрин Бетсэд хотна Пилип гидг Исусин сурһульч тал өөрдэд:

– Тана зерг, бидн Исусиг үзх саната билэвидн, – гиж сурцхана.

²²Пилип Андрей тал йовад энүнэ тускар келв, тедн хоюрн тер өмтнэ тускар Исуст келв. ²³Исус иигж келв:

* *Шавар зандн модн.* Орсад болхла, пальма.

– Күмни Көвүнэ, Мини туурхин цаг ирв. ²⁴ Би үнэр келжэ-нэв: Буудян экн назрт унад эс үкхлэ, негхн болж үлднэ. Кемр буудян экн үкхлэ, оln буудя өгч урһна. ²⁵ Тер учрар эмэн эрвльснь эмэн геех. Эн орчлнд эмэн эрвлдгонь мөңк жирһл эдлх. ²⁶ Нанд церглжэх күн Намаг дахж йовтха! Мини бээсн назрт зарцм бөөнэ. Нанд церглжэх күүнд Эцкм ачинь хэрүлх. ²⁷ Мини седклм икэр зовж бөөнэ. Ю келхв ода? Аав минь, Намаг эн цагас гет-лүлит! Зуг Би эн цагин төлэ ирсн бөөнэв! ²⁸ Аав минь, нерэн туурултн!

– Би туурлав, болв дэkn туурхв! – гисн дун генткн теңгрэс сонсгдв.

²⁹ Тенд зогссн оln эмтнэс зэрмнь тер дууг сонсад, эн оһтрһун дун һарв гиж келцхэв. Зэрмнь Бурхна элч Терүнлэ күүндв гив.

³⁰ – Эн дун Мини төлэ биш тадна төлэ, – гиж Исус келв.

³¹ Ода эн орчлнгин зарһ келһнэ цаг ирв, эн орчлнгин Нойн цааран көөгдх. ³² Назрас деегшэн өрггдх цагт цуг эмтнэ оньг Нанд тусх. ³³ Эн үгмүдэр Исус ямаран үклэр үкхин тускар цө-элһж келв. ³⁴ Олна заагт бөөсн улс:

– Бидн Бурхна Бичгт Христос мөңкинд эмд бөөх гиж умш-лавидн. Ода юнгад Та Күмни Көвүн деегшэн өрггдх гиж кел-жэхмт? Күмни Көвүн гиснь кемб? – гиж келцхэв.

³⁵ – Таднла бөөсн герлд бачм цаг үлдв. Харнһу эс болтл, өд-рин герлтэд йовтн. Харнһуд йовсн күн альдаран йовсан медхш. ³⁶ Герл герлтжэх кемд герлд итктн. Герлин көвүд болхит! – гиж Исус теднд келэд, һарад цааран йовж одв.

Евреймүд иткжэхши

³⁷ Исусиг кесг өвөрц йовдлмуд үзүлвчн эмтн Терүнд итксн уга. ³⁸ Цуг эн Эшья гидг аэлдэчин келснь бүтдгэр учрв: «Деед Эзн! Кен мана келснд итксмб, кенэ нүднд Деед Эзнэ күч сектдсмб?» ³⁹ Тедн иткж чаддго бөөж, энүнэ учринь Эшья гидг аэлдэч: ⁴⁰ «Нүдэрн бичэ үзтхэ гийһэд, ухаһарн бичэ медтхэ гийһэд, Бурхн теднэ нүдинь сохлж, ухаһинь хаав. Тегэд тедн бийэн эдгэхэр Нан тал эргж хэлэшго гиж Деед Эзн келв», – гиж келв. ⁴¹ Эшья Деед Эзнэ туурмж үзсн учрар Терүнэ тускар иигж келсмн.

⁴² Тер цагт толһачнр дундас кесгнь Исуст иткв. Зуг паршмуд тедниг хурлас салһх гийһэд, эврәннь итклин тускар ил келдго бөөсмн. ⁴³ Эмтнэ магтлһн Бурхна магталас теднд деер бөөж.

Исусин үг – зарһч

⁴⁴ – Нанд иткдг күн Нанд биш Бийим илгэсн Бурхнд иткнө. ⁴⁵ Намаг үздг күн Бийим илгэсн Бурхиг үзнэ. ⁴⁶ Би – Йосн герлв. Нанд итксн күүг харһуд үлдэшгоһар Би эн орчлнд ирв. ⁴⁷⁻⁵⁰ Мини үгм сонсад эс күцэдг күүнд Би зарһч бишв. Би эн орчлнгиг гемшэхэр ирсн угав. Эн орчлнгиг харсж аврхар ирв. Намаг холж Мини келсим эс күцэсн күүнд зарһчнь бөөнө. Үгм сүл өдрт терүнэ зарһч болх. Би эврәннь нернэс келсн угав. Бийим илгэсн Эцкм иигж келх заавр өгв. Терүнэ заавр – мөнк жирһл гисинь Би үнэртэн меднэв. Мини Эцкимм зааж өгсн үг Би таднд келжэнэв.

Исус сурһульчнриннь көл уһажана

13 Песахин байрин өмнк өдр билэ. Эн һазриг үлдөһэд, Эцкүрн хэрү йовх цаг ирсинь Исус медэд бөөлэ. Исус эн һазрт бөөх сурһульчнртан дегд энкр билэ, үктлэн чигн энкр билэ. ² Сурһульчнр Исусла хамдан асхни хот эдлв. Тер цагт эрлг Шимона Искериотин көвүнд Йудад Багшас урвах уха-сана орулв. ³⁻⁵ Бурхн Эцк Исусин һарт бөөсн күчэн өгсинь болн Тер Бурхнас ирэд ода Бурхн тал хэрж йовхинь Исус медв. Исус босад, деерк хувцан төөлж, альчурарн бийэн бүслв. Цааранднь Тер савд ус кеһэд, сурһульчнрин көл уһаһад, бүслсн альчурарн арчв. ⁶ Шимон Пётр тал Исус өөрдхлэнь тернь:

– Деед Эзн минь! Та мини көл уһахар седжэнт? – гив.

⁷ – Ода Намаг ю кежэхинь чи меджэхшич, зуг хөөннь медхич, – гиж Исус хэрү өгв.

⁸ – Та мини көл төрүц уһашгот! – гиж Пётр келв.

– Кедр Би Чини көличнь эс уһахла, чи Нанла хамдан негдшгоч, – гиж Исус хэрүднь келв.

⁹ – Тиигхлэ, Деед Эзн минь, һанцхн көл биш, һарм, толһаһм бас уһатн, – гиж Пётр келв.

¹⁰ – Цевр күүнэ һанцхн көлинь уһах кергтэ, юнгад гихлэ, терүнэ цогцнь цевр. Тадн цевр бөөнөт, зуг цуһар биш, – гиж Исус хэрүднь келв.

¹¹ Терүнэс урвх күүг Исус медлэ, тегэд чигн цуһар цевр бишит гив. ¹² Сурһульчнрин көлинь уһаһад, Исус деерк хувцан өмсэд, Эврәннь ормдан ирэд суув. – Тадндан гиж Би ю кесинь

медгджэнү? ¹³Тадн Намаг Багш, Деед Эзн гинэт. Чик, тертн мөн. Би, Деед Эзн, Багшв. ¹⁴Зуг келитн унаж өглэв. Ода тадн тиигж, нег-негндн кел унах зөвтэт. ¹⁵Тадниг үлгүр автха гihэд, тиигж кетхэ гihэд, унаж өглэв. ¹⁶Үнэр келжэнэв. Зарц Эзнэс, элч Илгэснэс деер биш. ¹⁷Энүг медэд, цугинь күцэжэх күн буйн-кишгтэ! ¹⁸⁻¹⁹Цугтаннь тускар келжэхшв. Кениг йиллж авсан меднэв. Зуг «Мини өдмг иджэснь өмнэсм харан өргв» гисн Бурхна Бичгин үгмүд бүтхэ! Энүг учрхин өмн Би ээлдж келжэнэв. Энүг учрсн хөөн БИ БЭЭНЭВ гисндм Тадн дарунь иткхит. ²⁰Үнэр келжэнэв. Мини илгэсн кү седклдэн орулдгнь Намаг орулжахнь мөн. Бийим орулдгнь – Бийим Илгэсиг орулх, – гиж Исус келв.

Исусиг бэрж өгх күн

²¹Энүг келэд, цааранднь Исус икэр үүмэд:

– Тадн дундас негнь Намаг бэрж өгх гиж үнэр келжэнэв, – гив.

²²Сурһульчнр нег-негнүрн хэлэлдэд, кенэ тускар келжэхинь санад өврэд бээцхэв. ²³Исусин хамгин дурта нег сурһульч Терүнэ өөр суув. ²⁴Шимон Пётр – кенэ тускар келжэхинь сур – гиж терүнд докъялж келв. ²⁵Тер сурһульч толһаһан Исусур өөрдүлэд:

– Деед Эзн минь! Терчн кемб? – гиж сурв.

²⁶– Мини шүүслж өгсн өдмгиг авсн күн тер болх, – гив.

Исус өдмг шүүслэд, Шимона Искериотин көвүнд Йудад өгв. ²⁷Йуда өдмг авсн цагт терүн дотр эрлг орж одв.

– Кех юман шулуһар ке, – гиж Исус терүнд келв.

²⁸Юңгад Исус терүнд тиигж келжэхинь нег чигн күн медсн уга. ²⁹Йуда мөнгнэ хоршалһна хээрцгтэ болсн учрас зэрмнь Исусиг терүг байрин өдрт юм хулдж автха, эс гиж мөнгнэ нег хүвинь угатя эмтнд өгтхэ гиж зэрмнь санцхав. ³⁰Өдмгинь авад, Йуда дарунь гертэс харв. Харһу сө бээж.

Шин заавр

³¹⁻³⁵Йуда һарад йовж одхла Исус:

– Ода Күмни Көвүн туурв. Терүгэр дамжад Бурхн туурв. Кемр Бурхн Күмни Көвүһэр дамжад туурсн болхла, Терүг Бурхн Эврэн туурулх, тер дарунь туурулх. Мини хээртэ үрдүд! Таднла бөөх цагм чилжэнэ. Намаг санад хээхит. Толһачнрт келсн үгэн таднд ода келжэнэв: Мини йовх һазрур тадн ирж чадшгот. Шин заавр

өгчэнэв: Нег-негндэн дурта болтн. Би таднд дурта болсн кевэр нег-негндэн дурта болтн. Кемр тадн тиигж бөөхлэ, Мини сур-хульч гиж тадниг эмтн медх, — гиж келв.

Исус Пётрин гөрдлһнэ тускар келжэнэ

36 — Деед Эзн Мини, Та альдаран йовжант? — гиж Шимон Пётр Исусас сурв.

— Мини йовсн һазрур ода чи йовж чадшгоч, зуг хөөннь Намаг дахад йовхич, — гиж Исус хэрүднь келв.

37 — Деед Эзн минь! Юнгад би Таниг ода дахж эс йовж чад-жахмб? Би Тана төлэ эмэн өгхд белнв, — гиж Пётр келв.

38 — Чи Мини төлэ эмэн өгх белнч? Үнэр чамд келжэнэв, эр така эс хөөкртл, чи һурв дэжж Нанас гөрдхч, — гиж Исус тиигх-лэ келв.

Бурхи Эцкүр йовх хаалһин тускар

14¹⁻⁴ — Тадна седкл бичэ үүмтхэ! Бурхнд итктн, Нанд бас итктн! Эцкимм герт хорас дала. Тадндан бөөр белдхэр ода Би йовжанав. Тиим эс бөөсн болхла, тиигж келшго билэв. Одад хорас белдснэ хөөн бөөсн ормдан тадниг бөөлххэр Би хэрү нааран ирж тадниг авнав. Альдаран йовх хаалһинь меднэт!

5 — Деед Эзн! Бидн Таниг альдаран йовхитн меджэхшвидн. Йовх хаалһитн ода яһж бидн медхвидн, — гиж Томас Исус келв.

6-7 Би — хаалһв, Би — үнн болн жирһлв, ханцхн Нанар дамжж Эцкүрм күрч чадхит. Кемр тадн Намаг медсн болхла, Мини Эц-киг бас медх билэт. Эн өдрэс авн тадн Терүг медэд үзхит, — гиж Исус келв.

8 — Эцкэн маднд үзүлтн, дэжж юмн керго, — гиж Пилип келв.

9 — Эцкэн үзүл гиһэд юнгад келжэхмч? Тиим дала цагт Би таднла бөөнэв, тер бийнь чи Намаг меджэхшийч. Намаг үзснь Эцким үзнэ. ¹⁰ Намаг Эцклэ негдж бөөдгинь Эцкиг Нанла негдж бөөдгинь, чи иткжэхшийч? Таднд келсн үгэн Эврәннь нернэс келжэхшв. Нанла негдж бөөдг Эцк үүлэн күцөжэнэ. ¹¹ Намаг Эцклэ негдж бөөдгинь, Эцкиг Нанла негдж бөөдгинь итктн! Тиим биш болхла Мини кесн үүлин төлэ итктн. ¹² Үнэр келжэнэв Намаг Эцк талан йовжах учрас Нанд иткснь Мини

кесн үүл күцэхэд, энүнэс икэр күцэх. ¹³Мини нерн деерэс юм сурхлань цугинь күцэхв. Көвүһөрн дамжж Эцк туурх. ¹⁴Кемр Мини нерн деерэс тадн сурхлатн, Би сурсиг күцэхв.

Исус Эрүн Сәкүснә тускар келжәнә

¹⁵ – Кемр тадн Нанд дурта болхла, Мини зааврмудыг күцөхит. ¹⁶Би Эцкәсн сурнав. Тер таднд талдан Туслгчиг илгэх. Тер мөңкиндән таднла үлдх. ¹⁷Тер Туслгч – Бурхна туск үн медүлдг Сәкүсн. Терүг үнн седклөрн орулж авх арн орчлнд уга. Тер юңгад гихлэ, тедн терүг үзжэхш. Тедн Терүг меджэхш, һанцхн тадн Терүг меднэт. Ода Тер таднта бөөнә. Цааранднь чигн тадна дотр бөөх. ¹⁸Тадниг өнчәр үлдөлго, Би хәрү ирхв. ¹⁹Удл уга орчлң Намаг үзшго. Зуг тадн Намаг үзхит. Би әмд бөөхв, тер учрар тадн бас әмд бөөхит. ²⁰Тер өдрт тадн Намаг Эцктә негдж бөөдгинь, тадниг Нанта негдж бөөдгинь, Намаг таднла негдж бөөдгинь медхит. ²¹Мини зааврмудыг хадһлдг, күцәдг күн Нанд дурта болна. Нанд дурта болдг күүнд Мини Эцкм дурлна. Би бас терүнд дурлхв. Бийән медүлхв, – гиж Исус хәрүднь келв.

²² – Деед Эзн, юңгад Та орчлнд биш һанцхн маднд бийән медүлхәр бәнт? – гиж Йуда (Искериот биш) келв.

²³ – Нанд дурта болдгнь Мини заасар бөөх. Эцкм терүнд дурта болх. Терүн тал ирэд, бидн хамдан бөөхвидн. ²⁴Нанд дурго болдгнь Мини үгәр бөөшго. Тадна соңсчасн үгмүд Мини үгмүд биш, Намаг илгәсн Эцкинм үгмүд. ²⁵⁻²⁶Энүг Би таднла бөөсн цагт келжәнәв. Туслгчиг, Эрүн Сәкүсиг, Мини нерн деерэс Эцкм илгэх. Тер таднд цугинь зааж өгх. Мини келсн үгиг тадна сананд орулх. ²⁷Би таднд эв өгчәнәв. Эврәннь эвән таднд өгчәнәв. Эн орчлңгин кевәр эв өгчәхшв. Бичә үүмтн, бичә әәтн! ²⁸Би таднас салат йовжанав. Зуг Би хәрү ирхв гисн үгмүдм тадн урднь соңслат. Кемр тадн нанд йосндан дурта бәәсн болхла, тадн Намаг Эцкүрн йовжана гиһәд икәр байрлх биләт. Тер юңгад гихлэ, Эцкм Нанас үлү алдр. ²⁹⁻³⁰Би энүг урдаснь келжәнәв. Цугтан эн күцхлэ, тадн Нанд иткхит. Дәкж Би таднд юм келж чадшгов. Эн орчлңгин нойн аашна. Намаг нойлх йосн терүнд уга. ³¹Зуг Би Эцкдән дуртав, Бурхна заасар үүлән күцәжәнәв. Энүг орчлң медх зөвтә! Бостн, ода йовий! – гиж Исус келв.

Исус уста үзмин иш мөн

15¹⁻³ Цааранднь Исус иигж келв:
 – Би – уста үзмин ишв. Уста үзм урһадгнь – Эцкм. Мини деер бээсн темс өгдго бүчриг Тер чавчад хайчкна. Зуг темс өгдг бүчриг урһцта болтха гihэд цеврлнэ. Тадн болхла ода Мини үгэр цеврлгдвт. ⁴Нанла хамдан негдж бээтн. Би таднла бас негдж бээхв. Бүчр ишин энг болсн учрас темс өгч чадна. Зуг бүчр эврэн бийнь темс өгч чадшго. Тиим кевэр тадн Нанла негдж эс бээхлэ, темс өгч чадшгот. ⁵Би ишв, тадн бүчрмүд. Нанла негдж бээдг күн болн Би терүнлэ негдж бээхлэ, тер олзта темс өгнэ. Тадн Намаг угаһар юм күцэж чадшгот. ⁶Нанла негдж эс бээдг күн уста үзм урһжасн ишэс салһад хайгдсн бүчр мет хумхарж хагсж одна. Тедниг цуглулж һалд хайж шатана. ⁷Кемр тадн Нанла негдж бөөһөд үгм күцэхлэ, сурх юман сурхлатн – цугнь таднд өггдх! ⁸Кемр тадн дала темс өгхлэ, Мини сурһульчнр болсан үзүлхит. Энүгэр дамжад Эцкм туурх. ⁹Эцк Нанд хөөртэ бээсн кевэр Би таднд хөөртэв. Мини хөөрнд багтад бээтн! ¹⁰Тадн зааврмудм күцэхлэ, Мини хөөрнд багтхит. Тиигж Би Эцкин зааврмудыг күцөһөд, Эцкиннь хөөрнд багтжанав. ¹¹Эврэннь байрасн таднла хувалцхар, тадниг ик байрта бөөтхэ гihэд энүг таднд келлөв. ¹²Мини заавр эн: Би таднд дурлсн кевэр нег-негндэн дурлтн. ¹³Үүрмүдин төлэ эмэн өгх дурнас деер дурн уга. ¹⁴Мини заасн үгмүд күцэж бээхлэтн, тадн Мини үүрмүд. ¹⁵Дэкж тадниг зарцнр гиж келжэхшв. Зарц болхла Эзнэ кесиг медхш. Би тадниг Мини үүрмүд гиж нерөджөнөв. Юнгад гихлэ, Эцкэс медж авсан таднд медүлж өглөв. ¹⁶Тадн Намаг шүүж авсн угат. Би тадниг онц шүүж авлав. Орчлнд одад төрүц үрдго темс өгтхэ гиж Би таднд даалһлав. Тиигхлэ Эцкм таднд Мини нерн деерэс сурситн өгх. ¹⁷Мини заавр эн: Нег-негндэн дурта болтн!

Орчлңгин дурго болһн

¹⁸Кемр орчлң таднд дурго болхла, тодлж автн: түрүлөд орчлң Нанд дурго болв. ¹⁹Тадн орчлңгин эмтн бээсн болхла, орчлң тадниг эврэ гиж дурта болх билэ. Зуг тадн орчлңгин эмтн бишит, Би тадниг онц шүүж авад, орчлңгас салһв. Тегэд чигн орчлң таднд дурго. ²⁰Зарц эзнэс деер биш гисм тадн тодлвт?

Кемр Намаг көөсн болхла, тадниг бас көөх. Кемр Мини үгмүд күцэсн болхла, тадна үг бас күцэх. ²¹Зуг тадниг Нанд итксн төлөд тедн тиигж көөх. Юнгад гихлэ, Намаг Илгэсиг тедн медхш. ²²Кемр Би орчлнд эс ирсн болхла, теднд эс келсн болхла, тедн килнцдэн буру уга болх билэ. Зуг ода тедн бурута, яһад гихлэ, тедн Мини үгм кергтэн авсн уга. ²³Нанд дурго болсинь Мини Эцкдм дурго болна. ²⁴Кемр Би талдан күн күцэж чаддго кергиг эс күцэсн болхла, тедн буру уга болх билэ. Зуг ода тедн Мини керг-үүл үзв чигн одачн Нанд болн Эцкдм дурго. ²⁵Зуг теднэ Бичгт бээсн «Учр угаһар Нанд дурго болж» гисн үгмүд бүтдгөр тиигх зөвтэ. ²⁶Зуг тадн тал Эцкэс һарчах Бурхна туск үнн медүлжэх Сәкүсн, Туслгч, ирхлэ, Би Терүг Эцкэсн тадн тал илгэхв. Тер Мини герч болх. ²⁷Тадн бийстн бас Мини герчнр. Тер юнгад гихлэ, эклцэс авн тадн Нанла хамдан бөөлөт.

16 Тадниг итклэн бичэ хайтха гийһэд Би энүг келв. ²Тадниг хурлас салһх. Цагнь ирхлэ, тадниг алжасн әмтн Бурхнд церглжэсэн санх. ³Эцкм болн Намаг меддго төлөд тедн тиигж кех. ^{4[a]}Зуг Би энүг таднд урдаснь саглж келв. Тер цагнь ирхлэ, тодлтн: Би Энүнэ тускар таднд келләв.

Әрүн Сәкүснә үүлин тускар

^{4[b]}Таднла хамдан бээсн учрас түрүлөд Би энүнэ тускар таднд келсн угав. ⁵Намаг илгэсн тал ода Би йовжанав. Зуг тадн альдаран йовжанат гиж Нанас суржахшит. ⁶Мини келснәс көлтә седклтн зөвүрәр дүүрв. ⁷Зуг Би үнәр келжәнәв: тадна арһ хәәхәр би йовжанав. Намаг эс йовхла, тадн тал Туслгч иршго. Би йовад Терүг таднур илгэхв. ⁸Тер ирәд әмтнә килнцин тускар, Бурхта чик бәәхин тускар, Бурхна зарһин тускар ил цәәлһж секх. ⁹Әрүн Сәкүснә секх килнцнә эн: әмтн Нанд иткхш. ¹⁰Бурхта чик бәәх гиснә эн: Би Эцк талан йовжанав, тадн Намаг дәкж үзшгот. ¹¹Зарһ гиснә иим: эн орчлнгин нойн зарһла харһв. ¹²Би кесг юм таднд келж чадх биләв. Зуг ода тадн Мини Үг дааж чадшгот. ¹³Бурхна туск үниг медүлдг Сәкүсн таднур ирхлэ, таднд цуг үниг медүлх. Юнгад гихлэ, Терүнә келснә Бийәснә һарчах үгмүд биш. Соңссан Тер таднд келх, иргчин тускар бас келх. ¹⁴Тер Намаг туурулх. Юнгад гихлэ, Терүнә келсн юмн Нанас авад, таднд медүлөд келсн юмн болх. ¹⁵Эцкдм бәәсн

юмн — Мини. Тер төлөд чигн Би келжэнэв, Тер Нанас авад, таднд медүлх. ¹⁶Удл уга тадн Намаг үзшгот. Зуг невчкн цаг давхла, дөкн үзхит.

Зөвүр болн байр

¹⁷⁻¹⁹Сурһульчнрас зэрмнь нег-негндэн:

— Удл уга тадн Намаг үзшгот, зуг невчкн цаг давхла тадн дөкэд Намаг үзхит гисн үгмүд юн үгмүд болжахмб? Би Эцкүрн йовжанав гисн юмб? Невчкн цаг гисн үгмүдөр ю келхэр седсмб? Энүнэ келсн үгмүд маднд медгдж өгчэхш, — гиж келцхэв.

Исус тедниг ю сурхар седжэхинь медэд:

— Тадн нег-негнэсн, удл уга тадн Намаг үзшгот, зуг невчкн цаг давхла, дөкн үзхит гисн үгмүдиг суржант эсий? — ²⁰Үнэр келжэнэв. Тадн оркрж уульхит. Орчлң болхла байрлх. Тадн зөвүртэ бээхит. Зуг тадна зөвүрин хөөн ик байр ирх. ²¹Күүкд улс гиигрх цагтан басл зовна. Яһад гихлэ, гиигрх цаг ирв. Үрэн һарһсна хөөн эн орчлнд шин күн төрв гиж тер байрлад зовсан мартчкна. ²²Тадн бас ода зөвүртэ бээнэт. Зуг дөкэд тадниг үзхлэм, тадна зүркн байрар дүүрх. Тер байр таднас күн булаж авшго. ²³Тер өдр тадн Нанд сурвр өгшгот. Үнэр келжэнэв, Мини нерн деерэс Эцкэс ю сурвчн, Эцк таднд сурситн өгх. ²⁴Тадн одачн Мини нерн деерэс юм сурад угат. Сурх юман суртн, сурсан авад байрар дүүрхит!

Би эн орчлңиг дишлүв

²⁵Би энүг таднд үлгүрлж келлэв. Зуг цагнь ирхлэ, Би Эцкиннь тускар үлгүр угаһар ил келхв. ²⁶Тер өдрт тадн Мини нерн деерэс Эцкэсм юм сурхит. Тадна төлэ гиж Эцкэсн эрж сурнав гиж таднд келжэхшв. ²⁷Тадниг Нанд дурлсн төлөд, Намаг Эцкэс ирв гиж итксн төлөд, Эцкм Бийнь таднд дурта. ²⁸Би эн орчлнд Эцкэсн ирв. Ода дөкэд эн орчлңиг үлдөһэд, Эцк талан йовжанав, — гиж Исус келв.

²⁹— Ода Та үлгүр угаһар ил келжэнэт. ³⁰Эмтиг сурврмуд өгтл Та теднэ сурврмудиг урдаснь меднэт. Ода бидн энүг шинкән медвидн. Тер учрар Таниг Бурхнас ирсинь бидн иткжэнэвидн, — гиж сурһульчнр келцхэв.

³¹— Ода тадн Нанд иткжэнт? ³²Соңстн, цагнь өөрдж йовна. Цагнь лавта ирв. Намаг һанцараһим үлдөһэд, тадн тарад гер

болһндан йовж одхт. Зуг Би һанцхн бишв, яһад гихлэ, Нанта Эцк бээнэ. ³³Нанла негн болж эв олтха гиж үүг Би таднд келлэв. Эн орчлнд тадниг зовлң күлэжэнэ, зуг бийән чаңһар бэртн. Би эн орчлңиг диилв! – гиж Исус хәрүднь келв.

Исусин зальврһн

17 Үгән төгсәһэд, Исус толһаһан өргэд, тенгр хэләһэд:
 – Аав минь! Цаг ирв. Көвүн Таниг туурулхин төлэ Көвүг туурул. ²Та цуг күмн әмтиг залх йос Терүнд өгвт. Тер учрар Көвүнтн Тана даалһсн әмтнд мөңк жирһл өгх. Тер зөвиг Та Әврән Терүнд өгвт. ³Мөңк жирһл гиснь: Таниг ор һанцхн Бурхиг болн Тана илгәсн Исус Христосиг медж авлһн. ⁴Би Таниг эн һазрт туурулв. Тана даалһсн кәдлмшиг күцәвүв. ⁵⁻⁶Ода Аав минь! Орчлң үүдәд тана һарар бүтәгдснә өмн Би Танла хамдан алдр нернд орсн биләв. Дәкн намаг тер бәәдлд орулыт. Нарт делкәһәс авад, Нанд өгсн Тана даалһсн алдр неритн әмтнд секв. Эн әмтн Тана. Та әдниг Нанд өгвт. Әдн Тана үгиг зүркндән хадһлв. ⁷Нанд өггдсн цугинь Танас һарчахинь әдн ода меднә. ⁸Тана келсн үгмүдиг Би цугинь әднд келв. Тедн үгитн седкләрн орулв. Намаг Танас ирснд, Та Намаг илгәв гиснд тедн йосндан иткв. ⁹Би әднә төлэ суржанава. Би орчлңгин төлэ биш, Тана өгсн әмтнә төлэ суржанава. Тер юнгад гихлэ, әдн Тана. ¹⁰Нанд бәәсн юмн Тана. Танд бәәсн юмн Мини. Теднәр дамжад Би туурв. ¹¹⁻¹²Би эн орчлңгас һарад Танур йовжанава. Зуг әдн әмтнә дунд үлджәнә. Әрүн Аав, әдн мадла әдл ни-негн болтха гиһәд, Әврәннь нернә күчәр Та әдниг харстн. Та эн нериг Нанд өгләт. Әднлә бәәсн цагт Тана нернә күчәр Би әдниг харсж йовлав. Та эн нериг Нанд өгләт. Әднәс негнь чигн геедрсн уга. Зуг негнь геедрх зөвтәнь геедрв. Тер юнгад гихлэ, Бичгин үг бүтх зөвтә билә. ¹³Ода Би Тан тал йовжанава. Зуг һазр деер бәәсн цагт Мини ик байрар әдн дүүртхә гиж цугинь Би келжәнәв. ¹⁴Би әднд Тана үг келләв. Тер учрар орчлң әднд дурго болжана. Юнгад гихлэ, әдн Нанла әдл эн орчлңгин биш. ¹⁵Би әдниг эн орчлңгас автн гиж суржаһшв. Та әдниг хар сәкүснәс харстн гиж суржанава. ¹⁶Әдн Нанла әдл эн орчлңгин биш. ¹⁷Үнәр әдниг әрүтктн. Тана Үг йосн үнн. ¹⁸Та Намаг орчлнд илгәсн метәр Би әдниг орчлнд илгәжәнәв. ¹⁹Әдниг Танд нерәдхәр әкләд Бийән Танд нерәджәнәв. Әдниг үнәр Тана болтха гиһәд тиигжәнәв. ²⁰Би

һанцхн эднэ төлө суржахшв. Би эднэ үгэр Нанд итхк эмтнэ тускар бас сурж бээнэв. ²¹Тедн ни-негн бээтхэ гиж Би зальвржанав. Аав, Та Нанла негдж, Би Танла негдж бээдгэр тедн Мандла негдж бээтхэ. Тедн негдж бээтхэ! Тегэд Та Намаг илгэсиг орчлн итхк. ²²Тана өгсн туурмжиг Би эднд өглэв. Эдн Маднла эдл ни-негн болтха гийһэд тийглэв. ²³Тедниг негдүлхэр Би теднлэ негдж бээнэв, Та Нанла негдж бээнэт. Эн учрас Та Намаг илгэвт гиж Нанд дурта болсн кевэр теднд дуран өгнэт гиж орчлн медх. ²⁴Аав! Тана өгсн эмтн Нанла хамдан бээтхэ. Мини бээсн һазрт тедн бас бээтхэ, гиж Танас суржанав. Тедн Мини туурмжиг үзтхэ. Тер туурмжиг Та орчлн үүдэд уга бээтл Нанд ик хээртэ болад өглэт. ²⁵Үнн чик Аав! Орчлн Таниг медсн уга. Би Таниг меднэв. Болв Та Намаг илгэсиг эдн меднэ. ²⁶Тийгж Нанд өгсн Тана дурн эдниг дүүртхэ гийһэд болн Намаг теднлэ негдж бээтхэ гийһэд, Би эднд Тана тускар секв. Болв цааранднь секэд бээхв.

Исусиг бэрж өглһн боли бэрлһн

18 Исус зальврсна хөөн сурһульчнртаһан Кедрон гидг салаг дэврэд, садт ирв. ²Йуда гидг урвач тер һазриг меддг билэ, Исус сурһульчнртаһан оньдин тийгэрэн ирдг бөөсмн. ³Йуда тийгэрэн Римин цергүдиг, гелнгүдин болн паршмудын илгэсн сүмин харулчнриг дахулсн бас ирв. Тедн шам бэрсн, зер-зевтәһән ирцхэв. ⁴Исус Терүнлэ юн учрхинь медэд бээв.

– Кениг хээжәнэт? – гиж Исус өмэрән һарад теднэс сурв.

⁵– Назаретин Исусиг, – гиж тедн хэрү өгв.

– Тертн Бив, – гиж Исус келв.

Йуда гидг урвач бас теднэ өөр зогсжала. ⁶Исус «Бив» гисн цагт тедн цуһар ардагшан цухрад һазр элкдж унцхав.

⁷– Кениг хээжәнэт? – гиж Исус давтад теднэс сурв.

– Назаретин Исусиг, – гиж тедн хэрү өгцхэв.

⁸– Би таднд Тертн – Бив гисн бээнәлм, кемр Би таднд кергтә болхла, эдниг тэвж йовултн, – гиж Исус келв.

⁹«Тана өгсн эмтнэс негинь чигн Би геесн угав», гисн үгмүд тийгэд бүтв. ¹⁰Симона Пётрт үлд бээж. Тер үлдән өргэд, ах гелнгин зарцин барун чикинь тээрэд хайчкв. Тер зарцин нернь Малх бээж.

¹¹– Үлдән дүр! Мини Эцкин белдсн зовлңиг Би эдлх зөвтэв, тийм эсий? – гиж Исус Пётрт келв.

Исус ах гелңгин өмн

¹² Римин цергүд ахлачтаһан болн сүмин харулчнр Исусиг бәрж авв. Тедн Исусиг күләд, Анас тал авч ирв. ¹³ Юңгад гихлә, Ханас Кәәпин хадм эцк бәәж. Тер жилд Кәәп ах гелң болсмн.

¹⁴ – Нег күн цуг келн әмтнә төлә үксн деер болх, – гиж урднһ Кәәп евреймүдин толһачнрт келсн билә.

Пётрин гөрдлһн

¹⁵ Симон Пётр болн дәкәд нег сурһульч Исусин ардас йовсн бәәж. Тер сурһульч ах гелңгин сән таньл бәәсн учрас Исусиг даһад, герин хашад орж чадв. ¹⁶ Пётр болхла үүднә ца үлдәд зогсв. Ах гелңгин таньдг сурһульч һарад, үүднә өөр зогсдг зарц күүкд күүнлә күүндәд, Пётриг герин хашад орулв.

¹⁷ – Та эн күүнә сурһульчнрин негнһ биший? – гиж тер зарц күүкд күн сурв.

– Уга, – гиж Пётр хәрү өгв.

¹⁸ Һаза серүн билә. Зарцнр болн Римин цергүд һал шатаһад, терүнә цогин өөр дуладад зогсж. Пётр бас дуладхар тедн дунд зогсв.

Ах гелң Исусиг мөшкнә

¹⁹ Тер цагт ах гелң Исусиг сурһульчнриннһ тускар болн номин тускар мөшкв.

²⁰ – Би цуг әмтнд иләр келдг биләв, Би хурлмудт эс гиж сүмд номан умшад, әмтиг сурһдг биләв. Тенд кесг евреймүд цуглрдг билә. Нууц юм Би келдгә биләв. ²¹⁻²² Юңгад тадн Намаг мөшкәд бәәнәт? Намаг соңссн әмтнәс суртн. Тедн Мини келсн үг меднә, – гиж Исусиг эн үгмүд келснә хөөн, Терүнә өөр зогсжасн сүмин харулчнрин негнһ Исусиг халхарнһ ташв:

– Чи ах гелңглә ямаран кевәр күүнджәхмч! – гинәд тернһ келв.

²³ – Кемр Би буру үг келсн болхла, буруһинһ йилһж кел. Кемр чик келсн болхла, яһад Намаг цоквч?

²⁴ Хана күләтә Исусиг Кәәп гидг ах гелңгүр илгәв.

Пётрин хойрдгч гөрдлнн

²⁵ Симона Пётр халын өөр дуладж бөөхд, терүг дөкөд нег күн:

– Чи Энүнэ сурхульчнрин негнь бишвч? – гиж сурла.

– Бишв, – гиж тер хэрүцв.

²⁶ Тиигхлэ ах гелнгин зарц Пётр чикинь тээрсн зарцин садн:

– Тер садт теднлэ хамдан бээсн чи мөн бишвч? – гив.

²⁷ Пётр саак кевөрн гөрдв, генткн эр така хээкрв.

Исус Пилатын өмн

²⁸ Евреймүд Исусиг римин закрач Пилатын бээшнд авч ирц-хэв. Песахин байрин өрүнэ цаг билэ. Евреймүд бийэн бузр-дашгоһар бээшн дотрнь орсн уга. Орсн болхла, тедн Песахин байрла асхни хот эдлх зөв уга болх билэ. ²⁹ Тегэд чигн Пилат тедн тал харв.

– Юунас көлтэ тадн эн күүг гемшэжэхмбт? – гиж тер сурв.

³⁰ – Эн йос эс эвдсн болхла, бидн Энүг чамур авч иршго билэвидн, – гиж тедн хэрү өгв.

³¹ Пилат:

– Энүг тадн бийстн авад, эврәннь Закаһар зарһинь кетн, – гив.

– Мадн кү үкүлхэр цаажлх зөв угавидн*, – гиж евреймүд хэрү өгв.

³² Тиим кевэр Исус ямаран үклэр үкх гисн үгмүд бүтөгдх зөвтэ бээсмн. ³³ Тиигхлэ Пилат бээшн дотран орад, Исусиг дуудж авад:

– Йудья улсин хан чивч? – гиж сурв.

³⁴ – Чи энүг эврэн келжәнч, али чамд Мини тускар тиигж талдан эмтн келв? – гиж Исус хэрүднь сурв.

³⁵ – Би кемб? Еврей болжахмб? – гиж Пилат хэрү өгв.

– Эн чини келн-эмтн, чини ахлачнр чамаг мини харт бэрүлв.

Чи ю кесмбч?

³⁶ Исус:

– Мини алвт эн орчлңгин биш. Кемр алвтм эн орчлңгин бэ-эсн болхла, Мини алвтнр Намаг евреймүдин толһачнрас харсх билэ. Мини алвт эн орчлңгин биш, – гив.

* Евреймүд кү үклин цаажла хархулх зөв уга бөөж. Тер учрар тедн Исусиг Римин йосна харт өгв. Римин йосар болхла, тер кирсд хадж цаажлгдх зөвтэ билэ.

37 – Чи хан болжахмч? – гиж Пилат сурв.

– Чи үнэр келжэнэч. Би – ханв, – гиж Исус келв, – Би төрэд, эн орчлң тал үннэ тускар герчлхэр ирв. Зөвтө Үнниг медсн күн Намаг соңсна. ^{38[a]} Пилат:

– Үнн гидг юмб? – гиж сурв.

Исусиг үжлин цаажла хархулснь

^{38[b]} Цааранднь Пилат назаран нарад евреймүдт келв:

– Би эн күүг гемшэх учр үзжэхшв. ³⁹ Танад тиим авъяс бээнэ: Песахин байрт бэрэнд суусн эмтнэс негинь сулдхх кергтэ. Йудья улсин хааг сулдххар седжэнт?

⁴⁰ Тедн цуһар:

– Уга! Энүг биш! Бар-Абаг сулдх! – гиж хээкрв.

Бар-Аба болхла деермч күн бээсмн.

19 Тиигхлэ Пилат Исусиг маляһар цоктн, гиж цергүдт закв. ² Цергүд хатхдг көглин ацмудар титм гүрэд, Исусин толһа деернь өмскв. Дөкөд тедн улан лавшг Терүн деер хаяд, ³ даран-даранднь Исус тал өөрдэд:

– Йудья улсин хан мөнд болтха! – гиж хээкрэд, наад бэрэд цокж зоваһад бөөв.

⁴ Пилат дэкрн эмтнүр нарад:

– Хэлэтн! Би Энүг цаажла хархулх буру юм һарһснь нанд медгдхш. Тегэд таднур дөкөд Энүг һарһв, – гив.

⁵ Исусиг көгл титмтәһинь болн улан лавшгтаһинь һарһад зог-сахлань:

– Тер күн эн бээнэ, – гиж Пилат келв.

⁶ Ах гелнгүд болн сүмин харулчнр Исусиг үзэд цуһар:

– Кирст хадул! Кирст Энүг хадул! – гийһэд хээкрцхэв.

– Энүг авад бийстн кирст хадултн. Би болхла Энүнэ кесн буруһинь үзжэхшв, – гиж Пилат хэрүцв.

⁷ – Мана Закаһар Эн күн үкх зөвтө. Энтн бийән Бурхна Көвүн гиж нерэднэ! – гиж евреймүд эврәһәрн кехәр келцхэв.

⁸ Цуг энүг соңссн Пилат улм сүрдв. ⁹ Тер дөкөд эврәннь бөөшнгүрн орад:

– Чи кенәхнөвч? – гиж Исусас сурв.

Зуг Исус тагчг, үг келлго зогсв.

¹⁰ – Чи нанла күүндхәр седжэхшийч? Чамаг сулдхх эс гиж кирсд хадулх йосн нанд бөөдгинь Чи меджэхшийчи? – гиж Пилат келв.

¹¹ — Кемр чамд эн йос тенгрэс эс өгсн болхла, чи Намаг бэрх йосн уга болх билэч. Тер учрар Намаг чини харт бэрүлсн күүнэ килнц чини килнцэс ик болх, — гиж Исус хэрү өгв.

¹² Терүг келснэ хөөн Пилат Исусиг сулдхх арh хөөв.

— Кемр чи Эн күүг сулдххла, чи Римин хаана үр биш болхич. Би ханв гисн күн Римин хаана өшөтн болжана! — гиж евреймүд дөкн хээкрцхэв.

¹³ Пилат теднэ үгмүд сонсад, Исусиг харhж авад, эврэн зарh-чин ормдан суув. Тер орм чолунар кесн өндр орм бээж, еврей келэр Габат гиж нерэдгдсмн. ¹⁴ Песах гидг байрин өмн басн өдр билэ. Үдин цаг бээж.

— Хэлөтн, эн тана хан, — гиж Пилат евреймүдт келв.

¹⁵ — Энүг цааран йовул, цааран! Кирст хадул Энүг! Кирст! — гиж тедн хээкрцхэв.

— Тадна хааг кирст хадулхмб? — гиж Пилат сурв.

— Мана Римин хаанас даву хан уга, — гиж ах гелнгүд хэрү өгцхэв.

^{16[a]} Аш сүүлднь, Пилат Исусиг кирст хадулхар цергүдин харт өгв.

Исусиг кирст хадулснь

^{16[b]-17} Тедн Исусиг авад йовцхав. Эврәннь кирсэн авад, Исус Навлын орм тал йовв. Еврей келэр Голгот гидг назр бээж. ¹⁸ Тенд Исусиг кирст хадулв, Терүнлэ хамдан барун болн зүн талнь дөкэд хойр кү цаажлв. Исус теднэ тал дунднь бээсмн. ¹⁹ Пилат харна модыг белдэд, кирс деер хадултн гиһэд цергүдт закв. Тер харна моднд: «Назаретин Исус — Йудья улсин хан» гиж бичэтэ бээсмн. ²⁰ Тер бичсн үгмүдиг кесг евреймүд умшсмн, юнгад гихлэ, Исусиг цаажлсн назр балһсна өөр бээж. Тер үгмүд еврей, Рим болн грек келнд бичэтэ бээж. ²¹ Ах гелнгүд Пилатд энтн хажр гив.

— «Йудья улсин хан» гиж бичэ бичтн. «Тер: Би Йудья улсин хан гиж келнэ» гиһэд бичтн, — гиһэд тедн келцхэв.

²² — Бичх юман бичв, — гиж Пилат хэрү өгв.

²³ Цергүд Исусиг кирст хадсна хөөн Терүнэ хувцинь авад, дөрвн эңгд хував, күн болһнд күрв. Хитон гидг Исусин хувцнь болхла уйдл уга бүкл билэ.

²⁴ — Энүг хувахмн биш. Жирв хайхм, кенд тусна, тернь авчана, — гиж тедн шиидв.

Тиигж Бурхна Бичгт бээсн үгмүд күцв: «Тедн хоорндан зэрм хувцим хувала, болв наадк хувцна төлө жирв хайла». Цергүд тер келсиг күцэв. ²⁵ Исусин кирсин өөр Терүнэ эк, наһц эгч, Клөпөн гергн Марий болн Магдален хотна Марий зогсла. ²⁶ Исус эврәннь экэн болн хажуднь зогссн дурта сурһульчиг үзв.

– Аак, эн чини көвүн, – гиж Исус эздэн келв.

²⁷ Эврәннь сурһульчдан Исус:

– Эн чини экчнь, – гив.

Тер өдрин хөөн сурһульч Исусин экинь герүрн авв.

Исусин үкл

²⁸ Исус цуг юмиг күцэгдсинь медлэ, тегэд Бурхна Бичгиг бүклднь күцэхин төлө Тер келв:

– Би ундасжанав.

²⁹ Тенд буһшт чаһр бээж. Цергүд терүнд кенчр норһад, моднд өргэд, Исусин урлд күргв. ³⁰ Исус тер чаһриг амсад, келв:

– Күцв!

Эн үгмүдин хөөн Терүнэ толһань өрч деернь унад, эмнь цогцасн һарв.

Цергч Исусиг хэврһэрнь шаасна тускар

³¹ Басң өдр билэ, маһдуртнь бемб өдр болх бээж. Бемб өдрлэ кирс деер үксн цогц бээх йосн уга бээж. Дөкэд болхла, бемб өдр – онц Песахин өдр билэ. Тер учрар евреймүдин толһачнр кирс деер хадата эмтнэ көлинь хамхлад, цогцснь кирс деерэс буулһх зөв Пилатас сурв. ³² Цергүд ирэд, нег хадата күүнэ көлинь хамхлад, наадк күүнэ көлинь хамхлв. ³³ Тедн Исусур өөрдлэ, Исус эмн уга бээж, тер учрар тедн Терүнэ көлинь хамхлсн уга. ³⁴ Зуг нег цергч жидэр Исусиг хэврһэрнь шаав, цусн усн хойр Исусин цогцас асхрв. ³⁵ Цуг энүг үзсн күн тадниг итктхэ гиһэд, энүнэ тускар герчлжәнэ. Терүнэ герчллһн үнн, болв тер үн келжэсэн меднэ. ³⁶ Бурхна Бичгин «Терүнэ нег чигн ясн хуһршго» гисн үгмүд күцхин төлө цуг эн йовдл учрв. ³⁷ Бичгт дөкэд нег халхд бичэтэ билэ: «Тедн шаагдсн күүнүр хэлэх».

Исусиг оршалһн

³⁸ Хөөннь Ариматьяс ирсн Йосип Исусин цогциг Пилатас сурв. Йосип Исусин нууц сурһульч бээсмн. Юңгад гихлэ, тер

евреймүдин толһачнрас аэдг бээж. Пилат зөв өгхлэ, тер ирэд, Исусин цогциг авв. ³⁹Йосипла хамдан Никодим ирв. Тер Никодим Исусур сөөд ирдг билэ. Никодим һучн килограмм каңкнн смирн болн алоэ гидг сээхн үнртэ тос авч ирв. ⁴⁰Тедн Исусин цогциг кирсэс сулдхад, цогцднь сээхн үнртэ тос түркэд, кенчрэр орав, еврей эмтнэ йосар цогциг тиигж оршадг бээж. ⁴¹Исусиг цаажлн ормд сад бээж, тер сад заагт шин кесн хадын көндө бээсмн. Тер көндэд күн оршагдад уга бээж. ⁴²Тегэд Песах байрин өдрмүд өөрдж йовсн цаг билэ. Тер хадын көндө өөрхн бээсн учрас Исусиг тенд оршав.

Исусин амдрлн

20 Өр цээтл шин долан хонгин түрүнк өдр эклхин өмн Магдален хотна Марий харһуһар үкэр тал йовна. Өөрдөд ирхлэнь, үкэр хаасн хад чолун тедүкнд кевтсинь үзв. Үкэрнь секэтэ бээж. ²Тер Симона Пётрүр болн Исусин дурта сурһульч тал гүүж ирэд:

– Тедн Деед Эзиг үкэрэснь һарһад авад йовж оч, цогцинь альд орксинь бидн меджэхшвидн! – гиж келв.

³Пётр тер сурһульчта хамдан тер дарунь үкэрүр йовцхав. ⁴Тедн хоюрн гүүж. Зуг тер сурһульч Пётриг күцэд үкэрүр түрүлэд гүүж ирв. ⁵Үкэр дотр шаһаж хэләһэд, тенд Исусиг орасн оршалһна кенчр үзв. Зуг сурһульч үкэр дотр орсн уга. ⁶Дәкэд терүнә ард йовсн Симон Пётр гүүж ирэд, үкэр дотр орв. Исусин цогциг орасн кенчр ⁷болн толһаһинь боосн альчур бас үзв. Тер альчур наадк кенчрмүдәс талдан ормд эвкэд тәвгдсн бээж. ⁸Тиигхлэ түрүлэд үкэрүр гүүж ирсн наадк сурһульч бас үкэр дотр орв. Тер үзэд иткв. ⁹Бурхна Бичгәр Исусиг амдрхинь тедн ода чигн медәд уга бээж. ¹⁰Сурһульчнр герүрн хәрв.

Магдален хотна Марий Исус хойр

¹¹⁻¹²Марий үкәрин өөр ууляд зогсв. Уульн бээж тер үкәр дотр шаһаж хэләв. Генткн цаһан хувцта хойр Бурхна элчнриг тер үзв. Тедн Исусин цогц кевтсн ормд сууж, негнь толһаднь, дарукнь көлднь. ¹³Бурхна элчнр Марийас:

– Күүкн, чи юңгад уульжахмч? – гиж сурв.

– Тедн мини Деед Эзиг авад йовж одв. Болв Терүг альд тәвсинь би меджәхшв, – гиж тер хәрү өгв.

¹⁴Күүкд күн хэрү эргэд хэлэв, генткн тенд Исусиг үзв. Зуг Исусиг Бийнь зогсжахинь тер йосндан таньж медж чадсн уга.

¹⁵– Күүкн, юнгад уульжахмч, кениг хээжэхмч? – гиж Исус келв. Марий Исусиг сад хэлэдг күн гиж санад келв:

– Эзн минь, кемр Чи Исусиг авад йовж одсн болхла, цогцинь альд тэвсэн кел, би йовад авнав.

¹⁶– Мирьям, – гиж Исус терүнд келв.

Күүкд күн Терүнүр эргж хэлэхэд, еврей келэр:

– Раввунни! (Багш гидг үг), – гиж хээкрв.

¹⁷– Дөкж Нанур харан бичэ күрг! Би Эцкүрн деегшөн харад угав. Мини дүүнр тал йовад кел: Би эврәннь Эцкүр болн тадна Эцкүр хэржэнэв, Мини Бурхн тал, тадна Бурхн тал, – гиж Исус келв.

¹⁸Магдален хотна Мирьям сурһульчнр тал йовад:

– Би Деед Эзиг үзв! – гиж келв.

Исусин келсн үгмүдиг теднд тер келж өгв.

Сурһульчнр әмдрсн Исусла харһжана

¹⁹Асхн долан хонгин түрүнк өдртнь сурһульчнр цуглрсмн. Тедн евреймүдин толһачнрас әәһэд, үүдән төдглж. Үүднь төдгтә бәәсн бийнь Исус ирәд:

– Бурхн тадниг өршәтхә! – гиж келәд,

²⁰Сурһульчнртан эврәннь хойр харан, хәврһән үзүлв. Тедн цуһар Деед Эзиг үзәд, икәр байрлцхав.

²¹– Бурхн тадниг өршәтхә! Эцкм Намаг илгәсн кевәр Би тадниг илгәжәнэв, – гиж Исус келәд, ²²тедн тал үләһэд, келв:

– Эрүн Сәкүсиг автн, – гив.

²³– Кемр тадн күүнә килнц тәвж өгхлә, Бурхн терүнә килнц тәвж өгх. Болв кемр тадн күүнә килнцинь эс тәвж өгхлә, Бурхн терүнә килнц тәвж өгшгә, – гиж Исус келв.

Исус Томас хойр

²⁴Исусиг ирсн цагт Икрин өрәсн Томас, арвн хойр сурһульчнрин негнь уга бәәж.

²⁵– Бидн Деед Эзиг үзләвидн! – гиж талдан сурһульчнр терүнд келв.

– Хадасн орсн ормиг һартнь үзәд эс көндәтл болв хәврһднь бәәсн шавинь эс көндәтл би төрүц иткшгов, – гиж Томас хэрү өгв.

²⁶ Долан хонг давсна хөөн сурһульчнр саак кевэрн нег герт цуглрв. Тер цагт Томас бас теднлэ бээв. Үүдн төдгтэ бөөлэ, зуг Исус дэkn үзгдэд, сурһульчнрин дунд зогсад:

– Бурхн тадниг өршэтхэ! – гиж келв.

²⁷ – Эврәннь хурһан өг нааран, Мини һар хэлэ. Һаран өгэд Мини хэврһм көндэ. Маһдл уга итк! – гиж Исус Томаст келв.

²⁸ Томас:

– Деед Эзн минь болн мини Бурхн! – гиж хэрү өгв.

²⁹ Исус:

– Чи Намаг үзэд итквч. Намаг үзлгө иткдг күн буйн-кишг-тә! – гив.

Эн дегтрин тускар

³⁰ Кесг өвөрц темдг Исус сурһульчнртан үзүлв. Теднэ тускар эн дегтрт бичгдсн уга. ³¹ Исус Бурхна илгэсн Аврач Бурхна Көвүн гиж иткүлхин төлэ, болв иткэд Терүнэ нернэ төлэд мөңк жирһл эдлж бээтхэ гиж эн дегтр бичгдсн бээж.

Исус долан сурһульчнрт үзүлсн

21 Хөөннь Исус Тиберэд нуурин өөр сурһульчнрт үзгдв. Эн иигж учрв. ² Шимона Пётр, Икрин өрөсн Томас, Һалилья Канын Натаналь, Зебедайн көвүн болн дэкэд хойр сурһульч хамдан цуглрж. ³ Шимона Пётр:

– Би заһс бэрхэр йовнав, – гив.

– Бидн бас чамта хамдан йовनावидн, – гиж тедн келцхэв.

Тедн нур тал ирэд оңһц дотр орцхав. Зуг тер сөөд юм бэрж авсн уга. ⁴ Өр цээхлэ, Исус тедниг усна көвэд күлэж, зуг сурһульчнр Исусиг таньсн уга.

⁵ – Үүрмүд Мини, заһсн бөөнү? – гиж Исус тедниг дуудж сурв.

– Уга, – гиж сурһульчнр хэрү өгв.

⁶ – Оңһцин барун талан гөлм хайтн, заһс бэрж авхит, – гиж Исус келв.

Тедн гөлмән хаяд ик дала заһс бэрэд, эрэ гиж терүг һарһж авв.

⁷ Исусин хамгин хээртэ сурһульч Пётрт:

– Энтн Деед Эзн! – гиж келв.

Шимон Пётр Деед Эзн гисинь сонсад, деерк хувцан бий дее-рән хаяд, (тер юнгад гихлэ, белкүсцәһән нүцкн бээж) оңһцас уснд орв. ⁸ Наадк сурһульчнр оңһц дотр бөөһэд, заһсар дүүрн

гөлм татн бээж Пётрин ардас дахж йовв, усна көвө күртл зу метр шаху үлдсн билэ. ⁹Тедн оңһцан тэвэд, эрг деер һархла, шачасн дендр үзв. Терүнэ цог деернь шаргджах заһсн, өөрнь болһсн өдмг бээж.

¹⁰ – Бэрж авсн заһснас тадн невчкниг нааран авч иртн, – гиж Исус теднд келв.

¹¹ Шимона Пётр оңһц дотр орад, гөлмиг уснас татж авад һазрт хайв. Тедн зун тэвн һурвн ик заһс бэрж авч. Тиим дала заһс даһад, гөлм тасрсн уга бээж.

¹² – Наартн, хотан уутн, – гиж Исус сурһульчнрт келв.

Сурһульчнрас нег чигн күн кембт? гиж зөрглж сурсн уга. Терүг Деед Эзн гиж тедн медв. ¹³ Исус өөрдэд өдмг заһс хойриг теднд өгв. ¹⁴ Эмдрснэ хөөн Исус сурһульчнрт һурвдад үзгдсн.

Исус Пётр хойр

¹⁵ Хотын хөөн Исус:

– Йохана көвүн Шимон, чи эднэс үлү Нанд дурта бээснь үнэрий? – гиж Шимон Пётрт келв.

– Тиим, Деед Эзн. Би Танд яһж дурта болдгинь Та эврэн меднэт, – гиж тер хэрү өгв.

– Тиигхлэ Мини хурһдыг хэрүл, – гиж Исус келв.

¹⁶ – Йохана көвүн Шимон, чи Нанд дуртавч, угай? – гиж Исус Пётрәс хойрдад сурв.

– Тиим Деед Эзн. Яһж би Танд дурта болдгинь Та эврэн меднэт, – гиж Пётр келв.

– Мини хөөдиг хэлэ, – гиж Исус хэрү өгв.

¹⁷ – Йохана көвүн Шимон, чи Нанд дуртавчи? – гиж Исус Пётрәс һурвдад сурв.

Исусиг һурвдад суржаснд Пётр гейүрэд:

– Деед Эзн, Та цугинь меднэт, Намаг Танд икәр дуртаһинь бас меднэт, – гив.

– Мини хөөдиг хэрүл, – гиж Исус терүнд келв.

¹⁸ – Үнәр чамд келжәнэв, баһ цагтан чи эврэн бийән нег мөслэд, дурта һазрт йовдг арһта билэч. Зуг чамаг көгшрхлэ, һаричнь бооһад талдан күн чамаг дурго һазрт авад йовх.

¹⁹ Эн үгәр Исус Пётриг ямаран үкләр үкхинь келсн бээж. Тер үкләр Пётр Бурхиг туурулх. Цааранднь Исус Пётрт:

– Намаг даһад йов, – гив.

Исус болн Терүнэ дурта сурхульч

²⁰ Пётр ардагшан хэлэхэд, Исусин дурта сурхульчиг үзв. Тер сурхульч асхни хот уусн цагт Исуст толһаһан өөрдүлэд: «Деед Эзн, кен Чамас урвх?» – гиж сурла.

²¹ Терүг үзэд, Пётр:

– Деед Эзн, энүнлэ юн учрх? – гиж сурв.

²² – Кемр Намаг хэрү иртл энүг эмд бөөлххэр седхлэ, чамд юн кергв? Чи Намаг дахад йов, – гиж Исус хэрүднь келв.

²³ Эн үгмүдин хөөн сурхульчнр заагт тер сурхульч үкшго гисн зэнг тарв. Зуг Исус үкшго гиж келсн үга:

– Кемр Намаг хэрү иртл, энүг эмд бөөлххэр седхлэ, чамд юн кергв? – гиж келсмн.

²⁴ Цуг Энүг герчлжэсн, цуг энүг бичснь Исусин келжэсн сурхульч. Бидн цуһар меднэвидн, эн герчллһн үнн.

Сүл үгмүд

²⁵ Исус олн юм күцэв. Кемр цугинь бичж авхла, Терүнэ тускар бичгдсн дегтрмүд цуг нарт делкэд багтлго чигн бөөх билэ.

Апостолмудын йовдлмуд

Нүр үг

Лукан бичсн Сэн Зэнгин цаарандкнь апостолмудын йовдлмуд болжана. Эн дегтрт Исусин түрүнк сурхульчнр Эрүн Сэкүснэ дууд-врар Терүнэ туск Сэн Зэнг Ерусалимд, цуг Йудьяр болн Шамарьяд, һазрин көвө күртл тархасиг автор үзүлжәнэ (1.8). Эннь евреймүд дунд христианск төр эклжәснэ туск тууж, дәкәд тер цуг делкән иткл болсн. Тиигж бичхләрн, бичәч Римин монархин орн-нутгт христианмудас әәхмн биш гиж нег дәкж эврәннь умшачнран ит-күлхәр седв. Христианск иткл евреймүдин шажна күцл болжахиг бас иткүлжәнэ.

Апостолмудын йовдлмуд гидг дегтриг һурвн әнгд хуваж болжана. Исусин туск Сэн Зэнг тархагджах һазр мел өсәд йовв, чонж үүдәгдв:

(1) Исусиг өөдлснә хөөн Ерусалимд христианск төрмүд экләд хә-лөгдлһн.

(2) Терүг Палестина талдан һазрмудар тархалһн.

(3) Дунд һазрин теңгсәр Рим күртл цаарандан терүг тархалһн.

Эн дегтрт Эрүн Сэкүснә йовдлмуд хамгин чинртә болж үзүлгджә-нә. Тиим йовдлмуд Ерусалимд тәвдгч өдрт болдг нәэрлә сурхульчнрт чидл өгнә, чонжиг болн теднә һардачнриг күцәх кергднь дахулад бат-лна гиж дегтрт бичәтә.

Цәәлһврт орулгдсн түрүн христианмудын зәнгс, дегтрт бичәтә учрсн йовдлмуд иткдг улсин жирһлд болн чонжин бәәдлд эн зәнгсин күчинь үзүлжәнэ.

Учр-утхин зура

Герч боллһнд белдлһн 1.1–26

Ерусалимд болсн герчллһн 2.1 – 8.3

Йудьяд болн Шамарьяд болсн герчллһн 8.4 – 12.25

Павелын церглһн 13.1 – 28.31

а) Миссионерск түрүнк йовлһн 13.1 – 14.28

б) Ерусалимин Хург 15.1–35

- в) Миссионерск хойрдгч йовлһн 15.36 – 18.22
 г) Миссионерск хурвдгч йовлһн 18.23 – 21.16
 д) Ерусалимин, Кесэрьяна, Римин бэрэнд Павелыг бэрлһн
 21.17 – 28.31

Үг өгснэ тускар

1 Күндтэ Төпил! Исусин цуг кесн болн сурһсн тоотынь эклцэснь авн ²тенгрт өөдлсн өдр күртл би чамд эврәннь түрүн дегртән бичлэв. Тенгрт өөдлх өдрин өмн Исус Эрүн Сэкүсэр шүүж авсн апостолмудт заквр өглэ. ³Эврэн зовлц үзснәннь хөөн тер тедн тал кесг дэкж ирдг бээж. Тиигэд Исус йосндан эмдрсэн оln йовдлар дамжад лавлж. Дөчн хонгин эргцд Исус Бурхна орн-нутгин тускар ирэд келжэв. ⁴Нег дэкж тедниг цуглрхла, Исус теднд закв:
 – Ерусалимас бичэ хартн. Болв Мини Эцкин келсн Эрүн Сэкүс күлэтн. Та Нанас энүнэ тускар бас сонслат. ⁵Йохан тадниг уснд кирслв. Нег цөөкн хонгас тадн Эрүн Сэкүс авхит.

Теңгүр өөдлһн

⁶Сурһульчнр хамдан цуглрад Исусас иигж сурв:
 – О, Деед Эзн, Израилин ориг сулдхх болн шинэс босхх цаг ирсмн болвза чамд?
⁷Тернь келв:
 – Төрүц тана керг уга. Тер цаг кезэ учрхиг һанцхн Бурхн минн Эцк шиидх. ⁸Эрүн Сэкүсн тадн деер бууһад ирхлэ, чидл-күч авхит. Тиигэд Ерусалимд, цуг Йудьяд, Шамарьяд болн нань цуг һазрар нанд герч болхит.
⁹Тиигж келлһнлэнь, хэлэхэ бөөтл Исус деегшән теңгүр өөдлж үүлн заагт уга болж одв. ¹⁰Тедниг теңгүр ширтж хэлэжэхлэ, генткн хажуднь цаһан хувцта хойр залу күн үзгдв.
¹¹– Һалилья һазрин залус, юһинь теңгр тал хэлэхэд зогсжанат? Тадниг хэлэхэ бөөтл теңгүр авгдсн Исус тер кевтән өөдлснлэхән эдл хэрү бууж ирх, – гиж тедн келв.

Матийин сунһлһна тускар

¹²Төрүнэ хөөн олив модна уулас бууһад, тедн Ерусалим тал хэрж ирцхэв. Ерусалимас тер уул нег дууна шаху һазрт бөөнэ.
¹³Ирн тедн герин деерк хорад цуглрв. Исусин сурһульчнрин

нерднь эн: Пётр, Йохан, Яков, Андрей, Пилип, Томас, Бар-Толма, Матай, Алпана көвүн Яков, Зилот багин гешүн Шимон болн Йуда, Яковин ах. ¹⁴Цугтан санан-седклэрин негдэд оньдин мөргцхэв. Теднлэ хамдан нег цөөкн күүкд улс, Исусин эк Мирьям болн Исусин дүүнр ирдг болв. ¹⁵Нег дэжж тиигэрэн зун хөрн шаху улс ирж. Пётр тиигхд босад келж:

¹⁶— Манахс, Бурхна Бичгт Исусиг бэрж авсн улс дахулж ирсн Йудан тускар бичсн үгмүд күцх зөвтэ бөөсмн. Тер үгмүд Давидэр дамжад Эрүн Сөкүсн келсмн. ¹⁷Йуда мана багин гешүн билэ, яһад гихлэ, тер бас маднла хамдан Бурхнд церглхэр сунһгдла. ¹⁸Му йовдл һарһад олсн мөнгөр тер һазр хулдж авч. Тиигэд унад, дор ормдан үкэд, геснь буурад, дотркинь һазаран унж. ¹⁹Энүнэ тускар Ерусалимд бөөсн цуг эмтн сонсв. Тиигэд тер һазр теднэ төрскн келнэ янзар Хэклъ Демэ гиж нерэдгдв. Онданар болхла, «цуста һазр». ²⁰«Йудан бийиннь гернь кезэд чигн эжгэртхэ, нег чигн күн энд бичэ бөөтхэ», «Түүнэ ормд талдан күн ортха» — гиж Псалмудын дегтрт бичэтэ. ²¹⁻²²Тер учрас иштэ Йоханыг уснд кирслсн өдрэс авн Исусиг маднас салһж авсн өдр күртл Исусла хамдан оньдин йовдг залусас негинь Йудан ормд шүүж авх кергтэ. Тер күн маднла эдл Исусин эмдрлһнд герч болх йоста.

²³Хойр күүнэ нер дуудв: Бар-Себа эс гиж Юст гидг нертэ Йосипиг болн Матийиг.

²⁴⁻²⁵— О, Деед Эзн! Та күн болһна седклинь меднэт. Ода Йудан сулдхсн ормд көдлхинь болн апостолмудын тоод орхиг йилһж авсан заһад медүлтн! — гиж апостолмуд мөргв.

²⁶Кенинь йилһхэр жирв хайв. Жирв Матийд тусв. Тиигэд Матий арвн негн апостолмудын тоод арвн хойрдгч болж орв.

Эрүн Сөкүснэ бууж ирлһн

2 Төвдгч өдр гидг нэр (Песахин хөөн тэвн өдр давхла, терүг Төвдгч өдр гиж нерэднэ) ирхлэ, цугтан хамдан цуглрв. ²Генткн тенгрэс шүрүн салькн көдлсмн мет шууган теднэ бөөсн гер дүүргв. ³Тер кемлэ герт бөөсн сурһульчнр ассн һалын бөөдлтэ заль зааград тарсинь үзв. Күн болһн деер нежэдэр Тер буув. ⁴Эрүн Сөкүсэр дүүрэд, тедн цугтан Эрүн Сөкүснэ күчэр тал-талдан келэр келцхэв.

⁵Ерусалимд тер цагт зүсн-зүүл орн-нутгудас Бурхнд шүтдг Йудья улс ирв. ⁶⁻⁷Эн шууга сонсад, олн улс тенд цуглрв. Цугтан

һәәхәд өврв. Яһад гихлә, сурһульч болһн теднә төрскн келәр келжәхиг соңсв.

⁸ – Эн күүнджәх улс цугтан Һалильяс биший? – гиж дегд икәр алң болад, нег-негнәсн сурлдв, – Бидн эврәннь төрскн келәр сурһульчнриг келжәхиг соңсжанавидн. Яһж тиигж күн болһнла әдләр келжәхмб? ⁹ Мадн дунд Партьян, Мидин, Еламин, Месапотамьян, Йудьян болн Кападокьян, Понта болн Азийин һазрас, ¹⁰ Пругьяс, Пампульяс, Египетәс, Ливиин Күрәнә хажуһас, Римин бәәрн улс, ¹¹ Критин улс болн арабмуд бидн цугтан мана төрскн келәр сурһульчнр Бурхна алдр кергүдин тускар келжәхиг соңсжанавидн. ¹² Эн юн гидг юмн болжахмб? – гиж цугтан нег-негнәсн өврәд, алмацад суржав.

¹³ – Сурһульчнр дегд икәр әмтәхн чаһр уусмн бәәдлтә, – гихәд зәрмснь наад бәрцхәв.

Пётрин келсн үг

¹⁴ Арвн негн апостолмудта хамдан йовсн Пётр зогсв.

– Йудьян залус болн Ерусалимд бәәх цуг әмтн, ода мини келхәр бәәхиг оһыган өгч соңстн, – гихәд Пётр дууһан деегшән өргәд келв. – ¹⁵ Әднтн, тана ухалжасар, согту биш. Шиңкән йисн час өрүнлм. ¹⁶ Энтн әәлдәч Йолин келсн үгиг күцәжәнә. «¹⁷ Сүүлин өдрмүдт Би Эврәннь Сәкүсән цуг улст өгхв гиж Бурхн келжәнә. Тадна көвүд болн күүкд әәлдх, баһчуд юм үздг болх, көгшдүд зүүд зүүдлцхәх. ¹⁸ Эврәннь зарцмудт, залус болну, күүкд улс болну, тер өдрмүдт Би Эврәннь Сәкүсән өгхв. Тедн әәлдхл келх. ¹⁹ Тиигәд теһгр деер болн һазр дор Би темдгүд үзүлхв: цусн, һал болн утана үүлн. ²⁰ Деед Эзнә алдр болн туурмжта өдр ирхин өмн өргнд нарн харһурх, сар цусн мет улах. ²¹ Зуг Деед Эзнә нериг дуудсн улс авргдх». ²² Израилин улс, намаг соңстн! Тана нүднд болсн күчтә кергүдәр, өвәрц болн онц темдгүдәр Назаретас ирсн Исусиг илгәсән Бурхн лавлла. Тадн цуг энүг меднәт. ²³ Бурхна зураһар болн тааһад медлһәр Исус тадна һарт илгәгдлә, терүг тадн буру номта улсин һарар кирст хадад алвт. ²⁴ Болв Бурхн Терүг зовлңгас сулдхад әмдрүлв. Яһад гихлә, үкл терүг цааранднь бәрәнд бәрж чадшго билә. «²⁵ Деед Эзиг би кезә чигн өмнән үзж йовлав. Деед Эзн нанла хамдан. Эн учрар би үүмхшв. ²⁶ Терүнәс мини зүркн байрар асад, келсм

байрта болна. Би күн болвчн, Бурхнд иткэд амрхв. ²⁷ Яһад гихлэ, Та Мини сүмсиг үклин һазрт үлдэшгот! Танд шүтдг зарциг шора кеж эгрэшгот. ²⁸ Та нанд жирһлүр кәтлсн хаалһ үзүлт. Танла би кезэ чигн байрта-бахмжта бәэхв», – гиж Давид Исусин тускар келлэ.

²⁹ Ахнр! Өвк эцк Давид өнгрэд оршагдсинь би үнндән лавлж чадхв. Терүнэ үкәр эндр өдр күртл манад бәәһә. ³⁰ Давид аэлдәч бәәж. Тер Бурхна андһар меддг бәәж. Бурхн терүнэ үлдсн тохм-уңгаснь негинь авад ширэд суулһж. ³¹ Давид Бурхна иргч зураһин тускар медэд, Христосин әмдрлтин тускар келв. Исус үклин һазрт үлдәгдсн уга. Терүнэ цогц-махмуд төрүц эгршго. ³² Тиигәд Исусиг Бурхн әмдрүләд босхсиг бидн цугтан герчлж чадхвидн. ³³ Бурхн Терүг барун талан өөдлүлв. Исус Эцкәсн Бурхна өгхәр келсн Әрүн Сәкүс авв. Ода тана үзжәх болн соңсжах тоот Исусин асхрад иржәх белг болжана. ³⁴⁻³⁵ Давид теңгрт өөдлсмн уга. Болв эврән иигж келв: «Чини өшәтиг диилж кәлдчнь эс хайтл, Мини барун тал сууж йов, – гиж Деед Эзн мини Деед Эзнд келсмн». ³⁶ Израилин олн улс медәд авчктн: Тана кирст хадгдсн Исус Бурхна залсн Деед Эзн болн Бурхна илгәсн Аврач болжана.

³⁷ Иим үг соңссн улс сана зовад бәәв. Пётрәс болн ондан апостолмудас сурна:

– Ахнр, ода бидн яахмб?

³⁸ – Күн болһн килнцтә жирһлән үлдәтн. Исусин нернә төлө уснд бийән кирслх зөвтәт. Түүнә хөөн тадна килнц Бурхн тәвж өгәд, Әрүн Сәкүс белглх. ³⁹ Таднд, тана үрдүдт, нам холд йовснднь чигн, Бурхна дуудсн күн болһнд Терүнә белг күртх. ⁴⁰ Тадн бийән килнцтә, азд-аля тохмта улст ирх зарһас саглтн! – гиж Пётр теңд келв.

⁴¹ Тиигәд терүнә үгиг үнн седкләрн авсн улс уснд кирслгдв. Тер өдр Бурхнд сүзглсн баг улс тооһарн һурвн миңһ шаху күрв.

Сүзгтә улсин жирһл

⁴² Цааранднь кезә чигн сүзгтә улс апостолмудар дамжад, Бурхна ном дасад, нег-негнлөһән харһлдад, мөргәд, хот-хооларн хувалцжав. ⁴³ Апостолмуд күчәр кесг өвәрц болн онц темдгтә йовдлмуд күцәжәв. Тер учрар күн болһн әәв. ⁴⁴ Бурхнд иткдг

улс цугтан хамдан, хам-хоша негэр бээцхэв. ⁴⁵Тедн өв-көрнгэн болн эдл-ахуһан хулдад, күн болһнд учр-утхинь тоолж күртсэр хуваж өгчэцхэв. ⁴⁶Цугтан нег кевэр өдр болһн хол сүмд цуглр-жав. Тедн гер болһнд өдмг күртәһэд, байрта, амулң бөөдлд хот-хоолан эдлэд, ⁴⁷Бурхиг магтв. Олн әмтн цугтан Бурхнд иткдг улсиг күндлв. Деед Эзн өдр болһн авргдсн улсиг эн багла негдүлдг болв.

Пётр доһлң кү эдгәжәнә

3¹⁻²Нег дәкж үдин хөөн һурвн часла мөргүлин цагт Пётр Йо-хан хойр хол сүм тал йовж йовла. Өдр болһн хол сүмин ке үүднә хажуд нег доһлң кү авч ирэд суулһдг билә. Эн күн экин геснәс һарсн өдрәс авн доһлң бәәж. Тиигәд эн сүмд ирж йовсн улсас альхан делгәд һууль һуудг бәәж. ³⁻⁴Эн күн Пётр Йохан хойриг сүмүр орж йовсиг үзчкәд, бас альхан делгв. Пётр Йохан хойр доһлңгиг шинжләд хәләв.

– Нан тал хәлә, – гиж Пётр келв.

⁵⁻⁶Тиигж келхләнә, эн күн ширтж хойр залус тал хәлән, «нег юм өгхмн болвза» гиж ухалв.

– Цаһан мөңгн алтн хойр нанд уга. Болв бәәснәсн чамд өг-нәв. Назаретин Исус Христосин нернә төлә босад йов! – гиж Пётр келв.

⁷Тиигж келчкәд, Пётр көвүг барун һараснь татад босхв. Генткн терүнә көндрдго хойр өвдгднә болн тавгднә әмн орад, чидл урһв. ⁸Доһлң күн өсрәд босад йовдг болв. Пётр Йохан хойриг дахад тер сүмд орад, һәрәдн бәәж Бурхиг магтв. ⁹Терүг хойр көләрн ишкәд сүмд орад, Бурхиг бууляд магтсиг хажуднә бәәсн улс цугтан үзв. ¹⁰Өдр болһн альхан делгәд, сүмин үүднд суудг һуульһнчиг олн улс таньв. Энүлнә акад йовдл учрсиг олн үзәд, алң болад өврцхәв.

Һол сүмд Пётрин келсн үг

¹¹Эдгсн күн Пётр Йохан хойрин хажуһас саллго йовхиг үзч-кәд, әмтн цугтан Соломонин гидг сүмин һазрт гүүж ирэд цугл-рцхав. ¹²Олна үүмлдә үзжәх Пётр иигж келв:

– Олн әмтн! Иим йовдл учрснд яһад алң болнат?! Яһад тадн мадн тал хәләжәнәт? Эс гиж мана чидл-арһ аль сүзгл эн доһлң

кү босхад эдгэсн гиж санжанат? ¹³Абрахамин, Ицхакин, Яковин Бурхн, мана эцкнрин Бурхн, эврэннь Исус көвүнэ нер туурулв. Болв тадн Пилатын өмн Исусиг йосна улст бэрүлж өгэд Терүг гөрдвт. Тер бийнь Пилатд Исусиг сулдхх санан бөөж. ¹⁴Тер күн эрүн болн чик седклтэ билэ. Болв тадн Терүнэс хөөһвт. Тадн Пилатыг кү алдг андныг сулдхтн гийһэд ээрлдэд бөөввт. ¹⁵Тадн йоста жирһл өгдг күүг алвт. Болв Бурхн Терүг үклэс тач эмдрүлсиг бидн цуһар герчнр болжанавидн. ¹⁶Исусин нернэ күчн эн күүнд чидл өгв. Исусин нернд итксн учрар эн күн эдгсиг үзжэнэт. Тиигэд Исуст үнн седклөрн сүзглснэс иштэ тер гемэсн һарв. ¹⁷Ахнр! Тадн болн тана деер бөөсн ахлачнр Исусиг кенинь медлго алсн гиж би санжанав. ¹⁸Христос муулян эдлэд зовтха гисн зэнг Бурхн эврэннь аэлдэчнрөрн келүлв. Бурхн эн келсэн күцэв. ¹⁹Тегэд килнцтэ жирһлэн үлдөһэд тана килнцитн тэвхин төлө Бурхн тал хэрү эргтн. Ухан-седкл батрх цаг учрх. ²⁰Бурхн таднд шүүж авсн Исус Христосиг илгэх. ²¹Делкэн бөөдл шинэс эс тогтл Исус теңгрт бөөх. Түүнэ тускар Бурхн эврэннь аэлдэчнрөр дамжад кесгэс нааран келүллэ. «²²Тадн дундас нанла эдл аэлдэч Деед Эзн тана Бурхн илгэхмн. Энүг ю келвчн, тадн сонстн. ²³Эн аэлдэчин келсиг эс сонссн күн өмнөсн шордх», – гиж Моше зэнглв. ²⁴Самулас эклэд, түүнэ хөөн чигн зэнг күргдг аэлдэчнр эн өдрмүдин тускар бас келжэлэ. ²⁵Бурхна аэлдэчнрөр дамжад өгсн үг таднд нерэдгдженэ. Абрахамла кесн бооцан бас тана төлө кегдлэ. «Чини хөөтк үйнрэр дамжад һазр деер бөөх эмтнд эдслхв», – гиж Бурхн Абрахамд келв. ²⁶Бурхн эврэннь Исус көвүһэн эмдрүлхлөрн түрүн болж терүг танур илгэлэ. Тиигэд Бурхн таднд харшлх керг-үүлэс эргүлэд, таднд эдс өглэ.

Пётр Йохан хойр Деед хургин өмн

4 Пётр болн Йохан олн улст үг келжэхлэнь һол сүмин гелн-гүд, харулын толһач болн цадукмуд өөрдж ирв. ²Кемр Исус үклэс эмдрхлэ, цааранднь үксн улс цугтан эмдрх гиж апостолмуд улст келжэлэ. Тер учрар һардачнр болн цадукмуд дегд икэр уурлцхав. ³Асхн болж йовх цагла Пётр Йохан хойриг тедн бэрж авад, өрүн күртл маначнрт бэрүлв. ⁴Тедниг сонсжасн улсин ик зунь келсн үгинь иткв. Тиигэд Исуст итксн улсин тонь тавн миһ шаху болж өсв. ⁵Манһдуртнь Ерусалимд Йудья улсин ахлачнрин,

медэтнрин болн ном цээлхэчнрин хург цуглрв. ⁶Цуглрсн ул-син тоод: Ах гелң Хана болн Кээп, Йохан, Александр болн ах гелңгин яста улс орцхав. ⁷Пётр Йохан хойриг тал дундан зогсачкад:

– Тадн ямаран күчэр болн кенэ нерэр иим йовдл харһжанат? – гиж теднэс сурлдв.

⁸Тиигхлэнь Эрүн Сэкүсэр күч авч Пётр теднд иигж келв:

– Улсин ахлачнр болн Израилин медэтнр! ⁹Кемр эндр өдр ач-тусан күргэд зовлнта күүнэ гемиг яһж эдгэснэ хэрүг маднас некжэхлэти, ¹⁰тадн болн Израилин оln улс цугтан медтн. Энтн Назаретин Исус Христосин нернэ күчн. Терүг тадн хадасар кирст хадсн бийнь Бурхн Терүг үклэс татж авад эмдрүлв. Ода тана өмн эрүл-менд, гем-зовлң уга зогсжасн күн – энтн Исусин күчэр зогсжах күн. ¹¹Исус – «тана, тосхачнрин холсн чолун. Тосхачнрин холсн чолун герин өнцгин хол чолун болв». ¹²Һанцхн Исус Христос күн болһниг аврна. Терүнэ нерэр дамжад күн болһн аврлtd күрнэ. Ондан нер Бурхн һазр деер бээсн эмтнд өгсн уга.

¹³Пётр болн Йохана зөрг цугтаһинь алнтрулад бөөв. Эдн сурһуль уга эгл улс бээж. Эдниг Исусла хамдан йовсиг цугтан таньв. ¹⁴Гемэсн эдгэд хажуднь зогсжасн кү ахлачнр үзэд бурушаж өмнэснь үг келж чадсн уга. ¹⁵Апостолмудыг Деед хургин хораһас һарһад эрлти гиһэд закчкад, тедн хоорндан күүндвр кецхэв.

¹⁶– Ода эн улсиг яахмб? Ерусалимд бөөх оln-эмтн тер хойрин өврмжтэ йовдл харһсна тускар меднэ. Энүнлэ бидн зөвшэрл уга бээж чадшговидн, – гиж ахлачнр келцхэв, – ¹⁷Эднэ туск зэңг оln-эмтн дунд хөөннь бичэ тархатха гиһэд, Исусин нернэ тускар күүнд бичэ келти гиж теднд захмн.

¹⁸– Эндр өдрэс авн Исусин тускар келдг болвзат. Исусин эрүн чидлин тускар сурһдг болвзат, – гиһэд ахлачнр апостолмудыг дуудж авад закв.

¹⁹Пётр Йохан хойр иим хэрү өгв:

– Чик эс гиж буру йовдл харһжасиг Бурхна нүүрт ухалтн. Бидн тана келсиг аль Бурхна келсиг соңсх йостав? ²⁰Хойр нүдэрн үзсэн, хойр чикэрн соңссан келл уга бидн бээж чадшговидн.

²¹Тедн засглх юм олж чадсмн уга. Учрнь оln эмтн. Юнгад гихлэ, тедн Бурхна йовдлыг цугтан туурулв. Тегэд тер хойриг ээлһэд сулдхад тэвчкв. ²²Өвөрц йовдлла харһсн күүнэ наснь дөч давад одсн бээж.

Сүзгтэ улсин мөргүл

²³Пётр Йохан хойриг сулдхсна хөөн тедн эврэ баг талан ирэд, ах гелнүдин болн медэтнрин келсиг, цугинь келж өгв. ²⁴Теднэ келсиг соңсад авчкад, Христост иткдг улс нег дууһар зальврцхав:

– Деед Эзн! Цуг күмнэ Эзн! Та тенгр, һазр, теңгс һурвиг болн цуг энүнэ дотр бээх тоотыг үүдэлэт! ²⁵Та Эрүн Сәкүсәр болн Эврәннь зарц мана эцк Давидәр дамжж иигж келләт: «Яһад буру номта улс уурлулад, оln-эмтн му йорта уха зүү-жәхмб? ²⁶Деед Эзнэ болн Бурхна илгәсн Аврачин өмнәс босхар цуг һазрин хаадуд болн нойдуд хамдан цуглрв». ²⁷Херод, Понтий Пилат хойр буру номта улсла болн Израилин оln-эмтнлэ негдж авад, Ерусалимд, Тана әрүн зарц, Танас илгәсн Аврач, Исусин өмнәс сөрлцхәр цуглрна. ²⁸Тедн Тана эврэ күчәр болн зураһар заях тоотыг күцәхәр цуглрв. ²⁹Ода болхла Деед Эзн, әәмшгтә йовдл һарһжасиг үзәд, зарцдан Тана үг келхд зөрг өг. ³⁰Та болхла әрүн зарц Исусин нерәр эврәннь һаран сунһад әмтиг аюл-зовлңгас гетлгж, онц темдг, өвөрц һарһад йовнат.

³¹Мөргүл кеһэд чиләжәхләнэ теднэ бәәсн һазр чичрэд, сүзглдг улс Эрүн Сәкүсәр дүүрв. Түүнэ хөөн тедн Бурхна номиг зөргтәһәр оln улст тархав.

Сүзгтэ улсин негдлһи

³²Христост итксн ик зунь зүркәрн, седкләрн негн болад, чини-мини гиж келлго жирһв. Эдн бәәсән хоорндан хувалцхав. ³³Апостолмуд Исусиг әмдрж гисн зәнгиг цааранднь ик күчтәһәр герчлв. Теднд Бурхна цаһан седкл күртв. ³⁴Тедн дунд түрү-зүдү улс уга билә. Яһад гихлэ, гермүдән, эдл-ахуһан хулдад, мөңгән авч ирэд ³⁵апостолмудт өгдг билә. Кергтә улст тедн эврән түгәһэд өгдг бәәсмн.

³⁶Тегэд Кипр гидг арлас Левихнэ Йосипд апостолмуд Бар-Наба гидг бас нег нер өгч. Цөөлхж келхлэ «төвкнүүлһнэ көвүн» бөөж. ³⁷Йосип эврәннь бөөсн һазран хулдад, мөңгинь авч ирэд апостолмудт өгв.

Хананий болн Сапр

5 Хананий залу Сапр гидг гергтөһөн эврәннь һазран хулдж. ²Тер гергтөһөн хоюрн негдэд, авсн мөңгнәннь нег хүвинь бийдөн үлдэж. Наадкинь апостолмудт күргж өгч.

³– Хананий, эрлг яһад чини зүркнд: «Эрүн Сәкүснд худл кел» гисн сана орулад оркв? Чи һазриг хулдад авсн мөңгнэс нуувч. ⁴Хулдхин өмн тер һазр чини билүс. Терүг хулдад авсн мөңгн бас чини. Юн учр деерэс худл келвч? Чи оln улст биш Бурхнд худл келвч, – гиж Пётр келв.

⁵Пётрин келсиг соңссн Хананий унад үкж одв. Энүг үзсн улс сүрдэд аэлдцхэв. ⁶Дөкэд баахн көвүд өөрдж ирэд, цогцинь ораһад һарһад оршав.

⁷Һурвн час давхла, гергнь ирнө. Залутань юн болсинь тер меджәсмн уга бөөж. ⁸Орж ирхләннь Пётр терүнэс сурв:

– Тадн һазран иим үнэр хулдвт?

– Э, э, – гиж гергн хэрү өгв.

⁹– Залутанан хоорндан үгцэд, Деед Эзнэ Сәкүснд худл яһад келвт? Соңсжанч, чини залуг оршасн улс орад аашна. Тедн чамаг бас һарһх, – гиж Пётр терүнд келв.

¹⁰Терүг соңссн Сапр унад үкв. Орж ирсн көвүд эмнь һарсн герг үзнэ. Тедн терүг өргэд залуһиннь хажуд оршав. ¹¹Теднэ туск зәңг соңссн оln улс сүзгтни багинхн икэр әәж бәәцхэв.

Өвәрц болн онц темдг

¹²Оln улс дунд апостолмуд өвәрц болн онц темдгүд күцэв. Христост иткдг улс цугтан Соломонин гидг һол сүмин һазрт цуглрдг болв. ¹³Талдан улс тедниг күндлдг болв чигн теднүр өөрдж чадад бөөв. ¹⁴Деед Эзнд итксн улс улм-улм тооһарн өсэд йовв. ¹⁵Әмтн гемтө күүһөн һазаран орта-дөртөһинь һарһад, йовж йовсн Пётрин сүүдр чигн тустха гиж нәәлцхэв. ¹⁶Ерусалимин хажудк балһсдас әмтн олар ирцхэв. Тедн гемтө болн хар сәкүстә улсан авч ирэд, гем-зовлңгаснь, шалтг-шаваснь һарһж эдгэв.

Апостолмудын зовлц

¹⁷Ах гелц, энүнэ ханьмуд (тедн цадукмудын багин гешүд бэ-
эж) теднд үлү үзв. ¹⁸Тедн апостолмудыг бэрэд, улсин бэрэнд
орулна. ¹⁹Болв Бурхна элч сөөһөр бэрэнэ үүд секэд, апостолму-
дыг сулдхв.

²⁰— Йовтн эндэс. Нол сүмд күрэд оln улст шин жирһлин тус-
кар келж өгтн, — гиж тер келв.

²¹Апостолмуд Бурхна элчиг соңсад, өрүһөр нол сүмд ирэд,
олн эмтиг сурһна. Тер хоорнд ах гелц болн энүнэ ханьмуд тед-
нэ йовдлын тускар медэд уга бээж. Эдн эврэн Израилин медэт-
нриг цуглулад Деед хург кенэд, апостолмудыг бэрэнэс авхулв.
²²Илгэсн улс тенд ирэд, апостолмуд бэрэнд угаһинь үзэд, хэрү
ирэд иигж зэнглв:

²³— Бэрэнэ үүдн батар хаалһата. Үүднд харул зогсжана. Болв
бидн бэрэнд орхла, дотрнь нег чигн күн уга бээж.

²⁴Иим зэнг соңссн харулын ахлач болн ах гелцгүд «эн юн гидг
юмн болжахмб?» гihэд өврв. ²⁵Дэкэд нег күн ирэд иигж келв:

— Тана бэрэнд орулсн улс нол сүмин наза оln эмтиг сурһжана.

²⁶Тиигэд харулын ахлач цергүдтөһөн йовад, апостолмудыг да-
хулж ирв. Дахулхларн чидлэр биш эвэр авч. Эс тиигхлэ оln улс
тедниг чолуһар шивх гihэд саглв. ²⁷Апостолмудыг Деед хургин
ах гелц тал сурлһанд авч орулв.

²⁸— Бидн тадниг Исусин тускар бичэ сурһтн гihэд чанһар
заклавидн. Тадн болхла Ерусалимиг эврәннь номарн дүүргэд,
Тер Күүнэ үклиг маднд даалһхар седжәнэт, — гиж ах гелц келв.

²⁹— Бидн оln эмт биш Бурх соңсх йоставидн, — гиж Пётр
болн апостолмуд хэрү өгцхэв. — ³⁰Модн деер тадна хадад алчксн
Исусиг мана өвкнрин Бурхн эмдрүлв. ³¹Израиль килнцитэ жир-
һлән үлдэтхэ гihэд, килнцийн тэвж өгүлхэр Бурхн Исусиг ба-
рун талан суулһад, Нойн болн Аврачд Терүг өрглэ. ³²Терүнэ
герчнр бидн болн Эрүн Сәкүсн. Бурхн Бийән соңссн улст Эрүн
Сәкүсиг өгв.

³³Иигж келсиг соңссн Деед хургин гешүд ууртан бүтэд,
апостолмудыг алчкхар седв. ³⁴Тедн дунд оln эмтн күндлдг нег
парш бээж. Тернь закана багш Гамалиль гидг нертэ бээж. Эн
ормасн босад апостолмудыг ахр болзгт һартха гиж һарарн докъя
өгч закв.

³⁵— Израилин залус! Эн улсиг яахан сээнэр ухалтн. ³⁶Одахн энд Түд гидг күн ирлэ. Тер бийэн алдрт тоолжала. Терүг дөрвн зу шаху улс дахлдв. Болв Түдиг алгдхла түүнэ дахачнр цугтан тарад гүүлдэд йовж одцхав. Тернь тиигэд төгсв. ³⁷Терүнэ хөөн Һалильяс Йуда ирнэ. Эн оln эмтнэ то авчах цагт ирэд нег баг улс дээлдэнд босххар седв. Йуда бас алгдв. Энүнэ үлмэд йовсн улс бас тарлдна. ³⁸Тиигэд эн учрт мини селвг эн: Эн улсан сулдхтн. Кемр теднэ зурань болн кежэхнь күүнэс эклжэхлэ, бас эвдрэд тарж одх. ³⁹Кемр Бурхнас тернь күцэгджэхлэ, кен чигн күн эвдж чадшго. Зуг эврэн Бурхна өмнэс сөрхэс саглтн, — гиж Гамалиль келв.

⁴⁰Деед хург Гамалилин келсиг иткв. Тедн апостолмудыг дуудж анад, маляһар цокв. Дэкэд тедниг Исусин нерн деерэс бичэ күүндвр кетн гиж бас нег закад сулдхв. ⁴¹Исусас кэлтэ бийэн дажрулад цокулсндан байрлад, апостолмуд Деед хургас һарад йовв. ⁴²Эврэн тедн өдр болһн һол сүмд, гермүдт болв чигн цугларад, Исус — Бурхна илгэсн Аврач гиһэд байрта зэнг тархаж оln эмтнд келжэв.

Долан нөкд заалһн

6 Сурһульчнр олар ирдг болад, грек келтэ евреймүд бөөрн евреймүдлэ зүткцхэв. Өдр болһн хот хувахла, теднэ белвсн күүкд улст күртхш гиж грек келтэ евреймүд келлджэв.

²— Бурхна номан үлдэчкэд, идх хотыннь арһан хээсн сэн йовдл биш. ³⁻⁴Ахнр-дүүнр! Дундасн эврәннь медсн, цецн ухата, Өрүн Сэкүстэ долан кү шүүж автн. Эн долан күн хот-хоолын туск көдлмшиг күцэх. Бидн болхла цаган үрэл уга мөргэд, ном умшхмн, гиһэд арвн хойр апостолмуд сурһульчнриг дуудж анад келв.

⁵Апостолмудын селвгиг цуглрсн улс таасад: батар иткдг, Өрүн Сэкүстэ Степаныг, Пилипиг, Прохориг, Никәнриг, Тимониг, Пармениг болн Антиохас Николайиг (эн күн Йудья күн биш болвчн Деед Энд иткдг бээж) шүүж авна. ⁶Тегэд тедниг апостолмудын өмн ирүлв. Апостолмуд һаран тэвэд эднэ төлэ зальврв. ⁷Бурхна ном Ерусалимд тархагдад, сүзгтэ улсин тонь өдр ирвэс өсэд гелнүд чигн Исусин номиг иткдг болна.

Степаныг бэрлһн

⁸ Бурхн Степаныг эдслэд, терүнд ик чидл өгв. Степан оln улс дунд күчтэ өвөрц, онц темдг һарһдг болна. ⁹ Күрәнэ, Александрийин, Киликьян, Азийин һазрас «Сул күн» гидг хурлас улс Степана көдлмшт харшлад зүткдг болна. ¹⁰ Эрүн Сәкүсн Степанд цецн уха өгсн учрас зүткдх арһ теднд уга болад бөөв. ¹¹ Арһан бархларн, тедн нег цөөкн залуст авлһ өгэд, иигж келтн гиж дасхна: «Мошег болн Бурхиг му келсинь бидн соңславидн». ¹² Иигж тедн закана багшнриг, медәтнриг, оln әмтиг үгдән орулв. Евреймүд Степанад ирэд, терүг бәрэд Деед хургт авч ирв. ¹³⁻¹⁴ Тедн худлч күүһәр герч кеһэд иигж келүлв:

– Эн күн Бурхна загаг болн әрүн ормиг муурулад келнә. Назаретин Исус һол сүмиг хамхлад, Мошен өгсн заңшалыг ондарулх гиж тер келсиг бидн соңславидн.

¹⁵ Цуглрсн улс цугтан Степаныг хэләһэд, Степана чирәнһ Бурхна элчин нүрлә әдл бәәсиг үзцхәв.

Деед хургт Степана келсн үг

7 – Әднә келжәсн үнний? – гиж Степанас ах гелң сурв. ² – Ахнр-дүүнр болн эцкнр! Намаг соңстн! Мана өвк эцк Абрахам Месопотамьяд бәәсн цагтнһ тиигхд, Харан балһсн тал һарчах кемд, Туурмжта Бурхн үзгдлә, – гиж Степан келв. – ³ «Эврәннһ орн-нутган болн эврәннһ оln-улсан үлдәһэд, мини заасн орн-нутг тал йов», – гиж Бурхн Абрахамд келж. ⁴ Абрахам Халдейин һазрас һарад, Харанд ирж бөөрлв. Хөөннһ эцкнһ өңгрхлә, Бурхн Абрахамиг тана бәәсн һазрур авч ирв. ⁵ Энүнд Абрахамд нег чигн ишкм һазр өгсмн уга. Болв Абрахамд эн һазриг өгх болла. Эн һазр Абрахам болн түүнә хөөтк үйнрнһ эзлх гиж Бурхн үгән өгсмн. Тер цагт Абрахам үрн уга бәәж. ⁶ «Чини хөөтк үйнр күүнә орн-нутгт дөрвн зун жилдән мухла болад, күнд дажрглад бәәх», – гиж Бурхн Абрахамд келв, – ⁷ «Би болхла чини тохмин үлдлиг дажрдг улсиг засглавав. Дәкәд тедн тер орн-нутгас һарч ирэд, эн орнд Нанд мөргх». ⁸ Дарунһ Бурхн Абрахамла бооца кев. Түүнә темдгнһ керчлһн болв. Тегәд Ицхакин эцк Абрахам болв. Һарсаннһ нәәмдгч өдртнһ Абрахам терүнд керчлһнә керг күцәв. Хөөннһ Ицхак Яковин эцк болв. Яков арвн хойр өвк эцкнрин эцк болв. ⁹ Өвк эцкнр Йосипд үлү

нүд үзэд, мухлала эдл терүг Египетд хулдна. Болв Бурхн терүн-
лэ хамдан бээв. ¹⁰ Йосипин үзсн цуг түрү-зүдүдн дөңгөн күрг-
нө. Терүнд Бурхн ик цецн уха, Египетин хаанд таасгдх зан
белглв. Хаана күчэр Йосип Египетин болн хаана бөөшнгин
һардачд залгдна. ¹¹ Цуг Египетд болн Кенаанд эмтн харһнна.
Мана өвкнр йир ик түрү-зүдү үзлэ. ¹² Египетд өдмг бээнэ гисиг
сонсад, Яков түрүлэд тиигэрэн эврәннь көвүдөн илгэнэ. ¹³ Хой-
рдад тедниг ирхлэнь Йосип ахнртан бийиннь тускар келнэ. Те-
гэд Египетин хан Йосипин төрл-садна тускар медв. ¹⁴ Тер кемд
Йосипин төрл-садн тооһарн далн тавн күн болв. Тиигэд Йосип
эврәннь эцк Яковиг болн өрк-бүлэн кевтнь авч иртхэ гиж Еги-
петин хан йовулна. ¹⁵ Яков Египетд одад, тенд мана өвкнрлэ на-
сан барв. ¹⁶ Шехемд бээсн Хаморин көвүдэс цаһан мөнгөр
хулдж авсн һазрт Абрахам өвкнриннь цогциг авч ирэд оршана.
¹⁷ Абрахамд өгсн Бурхна андһарин өдр өөрдх дутм мана улсин
тонь Египетд улм өсв. ¹⁸ Талдан хан ирнэ. Тер күн Йосипин
тускар мел юм меджэсмн уга. ¹⁹ Эн аврлт уга күн бээж. Мана
улсиг меклэд, мана өвкнриг даждг бээж. Шинкэн һарсн бичк-
дүдиг үктхэ гһһэд гертэснь холжулад үлдэдг бээж. ²⁰ Тер цагт
Моше һарч. Эн йир сээхн, өкөр көвүн бээж. Һурвн сардан
экиннь көк көкэд боожна. ²¹ Дэкэд көвүг закврар тиигэд үлдэх-
лэ, хаана күүкн терүг авад, көвү кеһэд өскнэ. ²² Моше тер цага
Египетин ном дасад, келх үгдөн хурц, кех көдлмштэн чанһ-чи-
ирг болж өснэ. ²³ Дөчтэ болхларн тер Израильд бээсн ахнран
үзхэр шииднэ. ²⁴ Нег дэкж Египет күн Израилин күүнлэ ноолд-
жасинь үзэд, хоорнднь орад, Египетин күүг цокад алчкна. Ти-
гэд тер израилин күүнэ өшөһинь авна. ²⁵ Бурхна заясар тедниг
сулдхад, нег цусн-махн улс медх гиж санжала, болв тедн
медсмн уга. ²⁶ Манһдуртнь Израилин хойр күн хоорндан ноолд-
жахлань, Моше өөрдж ирэд тедниг эвцүлхэр келнэ: «Ахнр-дү-
үнр, тадн яһад нег-негэн цокжанат?» ²⁷ «Маднд кен чамар дее-
рэс ахлач болн зарһч тэвлэ?» – гиж ноолджасна негнь Мошег
хооран түлкэд келнэ. – ²⁸ «Эс гиж өцклдүр Египетин кү алснла
эдлэр намаг алхар седжэнч?» ²⁹ Иим үг сонссн Моше һарч зу-
лад, Мидьян гидг һазрт ирэд тогтнад, хойр үртэ болна. ³⁰ Дөчн
жил давсна хөөн Синай гидг уулын өөр шагшг модна шатжасн
зальднь Бурхна Элч генткн үзгднэ. ³¹ Моше иим жигтэ юм үзэд,
сээнэр шинжлж хэлэхэр өөрдхлэрн Деед Эзнэ ду сонсна.
³² «Би чини эцкнрин Бурхн, Абрахамин Бурхн, Ицхакин Бурхн,

Яковин Бурхнв», – гиж келхлэ, Мошен кинь давхцад, бийнь чичрэд, хэлэж чадлго бээв. ³³ «Көлдэн өмссн юман тээл. Чини зогсжасн назр эрүн назр», – гихэд терүнд Деед Эзн келнэ.

³⁴ – «Египетд Мини олн улсиг дажржасиг Би үзжэнэв. Тедниг зовжахинь соңсжанав. Тиигэд тедниг сулдххар ирүв. Би чамаг хэрү Египет тал илгэжэнэв. Ода йов». ³⁵ «Кен чамаг ахлач, зарһч төвлэ?» – гихэд Израилин олн улс Мошенэс сурна. «Би чамаг зарһч болн аврач тэвнэв», гиж Бурхн шатжасн бура дотр үзгдсн элчэр дамжад келэд, холгдсн Мошег Египет тал йовулна. ³⁶ Моше олн эмтиг Египетэс дахулж харһна. Тер Египетд Улан теңгст болн дэкэд дөчн жилдэн көдэд өвөрц, онц темдг харһна. ³⁷ «Намаг илгэснлэ эдлэр Бурхн таднд ээлдөч илгэх. Тер Күн тадна улсас төрх», – гиж тер Израилин улст келснь Моше бэ-эж. ³⁸ Моше Израилин улсла хамдан көдэд бээв. Энтн Синайин уулын ора деер Бурхна элчлэ харһад, Бурхна келсн эмд үгиг маднд күргэд соңсулхар ирж. ³⁹ Мана эцкнр Мошег соңслго хаяд, хэрү Египтур йовхар седв. ⁴⁰ «Маднд нег цөөкн бурх кеж өг. Тедниг бидн өмнэн бэрж йовनावидн. Египетэс мадниг харһсн Мошелэ юн болсинь бидн медхшвидн», – гиж эмтн Ахаронд келв. ⁴¹ Тиигэд тер өдрмүдт бүрү дүрстэ шүтэ кеһэд терүндэн бэрц бэрнэ. Эврэннь кесндэн нэр кеһэд, байрлв. ⁴² Теңгрин оддт мөргтхэ гихэд, Бурхн эргэд тедниг үлдэнэ. Ээлдэчин номд иигж бичэтэ: «Израилин улс, тадн дөчн жилдэн көдэд бөөһэд мал алад бэрц бэрхлэрн Мини төлө күцэсн угат. ⁴³ Тадн Молкин өргэ-гер болн Рейпан гидг тана бурхна одна дүрс авч йоввт. Эн кегдлмүдт мөргтхэ гихэд тадн кеввт. Тиигэд Би тадниг Вавилонас давулад нүүлһнэв». ⁴⁴ Мана өвкнрт көдэд герчллһнэ өргэ-гер бээж. Терүг Моше Бурхна закаһар эврэннь нүдэр үзснлэ эдлэр босхулж. ⁴⁵ Мана өвкнр тер өргэ-гериг авад, Навина Исусин хардвртаһар булаж авсн назрун ирнэ. Энүнд урднь бөөрлж бөөсн олн улсиг Бурхн көөһэд йовулчкж. Тер өргэ-гер Давидин цаг күртл тенд бээж. ⁴⁶ Бурхн Давидт дурта бээж. Тиигэд Давид Яковин Бурхнд гер бэрж өгхэр зөвшөл сурна. ⁴⁷ Болв Терүнд Соломон гер бэрж өгнэ. ⁴⁸ Күүнэ бэрсн герт Бурхн бөөдго. «⁴⁹ Теңгр Мини ширэ, назр Мини көлин девсн. Тадн Нанд ямаран гер тосхж чадхвт? – гиж Деед Эзн келнэ. – Нанд амрх орм альд бөөхмб? ⁵⁰ Эн бөөсн тоот цугтан Мини һарар эс үүдэгдлү?» ⁵¹ Тадн зүткэ, соңсхвр уга зүрктэ, хату чиктэ улс бөөжит. Эврэннь өвкнртөһөн эдл Эрүн Сөкүсиг соңсжахмн угат!

⁵²Тана өвкнрин эс көөсн аэлдэч кезэ бөөсмб? Чик седклтэ күн бууж ирхинь зэнглтхэ гihэд илгэсн улсиг тедн алчкв. Тадн болхла ода терүг бэрүлж өгэд эмнь таслсн улс болвт. ⁵³Таднд Бурхна элчэр дамжулж илгэсн зака авад, терүг күцэсн угат.

Степаныг чолуһар шивнэ

⁵⁴Степана иигж келсиг соңссн улсин цуснь буслад, тедн ууртан бүтэд, араһан зуулдад бөөцхөв. ⁵⁵Степан болхла Эрүн Сәкүсәр дүүрэд, Бурхна туурмжиг болн Бурхна барун талнь Исусиг зогсжахинь тенгрт үзв.

⁵⁶– Хэләтн! Тенгр секгдэд Бурхна барун бийд Күмни Көвүн бөөхиг би үзжөнөв, – гиж Степан келв.

⁵⁷Тиигхләнэ тедн чикән бөглэд хээкрлдэд Степанур дэврв. ⁵⁸Степаныг балһсна захд чирж авч одад чолуһар шивлдцхөв. Эн йовдлыг үзсн улс герч болад, Шаул гидг баахн көвүнэ хажуд хувцан төөлж оркв.

⁵⁹– Деед Эзн Исус! Намаг бий талан авхнчн, – гиж Степан тедниг чолуһар шивжэх кемләнэ Деед Эзнд зальврв. – ⁶⁰О, Деед Эзн! Эн буру йовдл һарһснднь теднэ килнцинь тэвтн, – гиж Степан өвдглэд киисэд чанһар келнэ. Иигэд келлһнләнэ тер ормдан терүнэ эмнь һарв.

Шаул Христост иткдг улсиг көөнэ

8 Степаныг алсиг Шаул чик гиж тоолна. Тер өдрмүдт Ерусалимин иткдг улсиг икәр шаһад көөнэ. Апостолмудас талдан иткдг улс Йудья, Шамарья һазрар йовад тарлдна. ²Бурхнд шүтдг улс Степаныг оршаһад икәр уулыцхав. ³Шаул чонжиг уга кехәр иткдг улсла ноолдаһан эклнэ. Христост иткдг улсин гермүд эргэд, тер залус күүкд улсиг гертнь бәрэд түүрмд суулһна.

Шамарьяд Пилип цөөлһвр кенэ

⁴Ерусалимас көөгдэд тарлдсн иткдг улс йовсн һазртан Бурхна номиг олнд күргэд тархав. ⁵Пилип бас Шамарья һазрин балһснд ирэд, Христосин тускар цөөлһврин көдлмш кев. ⁶Олн әмтн седклән өгэд, Пилипин келсиг соңсцхав. Терүнэ кесн онц темдгиг тедн үзв. ⁷Кесг күүнәс һар сәкүсн чанһар хээкрэд һарв. Кесг мөч тәкрсн, доһлң улс гемәсн эдгв. ⁸Әнүг үзэд балһсна улс байрлцхав.

⁹Эн балһснд Шимон гидг бөөтэ күн бас бээж. Шамарьян бэ-
эрн улсиг эврәннь эрдмэрн өврүлж, бийән алдрт тоолдг билэ.
¹⁰Эн күүнд «Ик Күчн» гидг бурхна хүвлһән күрч гihэд элгнь чигн,
зээснгнь чигн терүг өврдг бээж. ¹¹Терүг соңсдг учрнь юундв гихлэ
зөвөр цагтан оln-эмтиг илвэрн авлжаж. ¹²Эн балһсна улс Бурхна
орн-нутгин тускар болн Исус Христосин нериг Пилип келснд ит-
кхлэрн залус, күүкд улс үлдлго уснд кирслгдв. ¹³Шимон Христост
бас иткэд, уснд кирслгдснэ дару Пилипин хажуд бээв. Тер Пили-
пин кесн онц темдгүд болн күчтэ йовдлмуд үзэд өврв.

¹⁴Ерусалимд бээсн апостолмуд, Шамарьян улс Бурхна ном ав-
синь соңсад, Пётр Йохан хойриг теднүр илгәнэ. ¹⁵Пётр Йохан
хойр ирэд, шинэс Бурхнд итксн күүнд Эрүн Сәкүс өгдгэр зальв-
рна. ¹⁶Яһад гихлэ, Исусин нернэ төлө уснд кирслгдв чигн Эрүн
Сәкүсн тедн деер бууһад уга бээж. ¹⁷Тегэд Пётр Йохан хойр
иткдг улсин толһа деернь харан тэвнэ. Теднь Эрүн Сәкүс авв.

¹⁸Апостолмудын харан тэвлһәр Эрүн Сәкүсн өггдсиг Шимон
үзэд, Пётр Йохан хойрт мөңг өгхәр седнэ.

¹⁹— Кедр мини тэвсн һарас күн болһн Эрүн Сәкүсәр бас
дүүрхлэ, нанд бас тиим күч өгтн, — гиж тер сурна.

²⁰— Бурхна билгиг мөңгәр хулдж авхар седсн чи мөңгтәһән
хамдан үкх бол, — гиж Пётр терүнд келнэ, — ²¹Энчнь йосндан
чини көдлмш биш. Яһад гихлэ, Бурхна нүүрт чини зүркн ода
чигн цевр биш. ²²Эн килнцтэ бөөдл үлдәһэд Деед Эзнд үнн сед-
кләсн зальврх кергтэ, тегэд Бурхн чини килнцичн тэвж өгх.
²³Чи үлү үзэд, килнцтэ тоотын ялчнь болжанач.

²⁴Тиигхлэ Шимон Пётр Йохан хойрас иигж сурна:

— Буйн болтха, эржәнэв танас, тана келсн тоот нанд хальд-
гоһар мини төлө Деед Эзнд зальвртн, — гинэ.

²⁵Апостолмуд оln-эмтнд герчлэд, Деед Эзнэ номан цөөлһж
медүлэд, хәрү Ерусалим тал һарад йовна. Хәрж йовад, хаалһдан
харһсн Шамарьян селәдт бас Сән Зөңг тархана.

Пилип болн Эфиоп

²⁶— Бос! Өмн үзг тал йов! Ерусалимас Газа тал һарсн хаалһд
һарад зогс, — гиж Деед Эзнэ элч Пилипд келнэ. (Эн хаалһар
ода күн йовхш.)

²⁷Пилип босад йовна. Зуурнь Кандаки гидг Эфиопин хатн
хаана үнтэ тоотыг хадһлдг Ерусалимд мөргүл кехәр ирсн тәәһн

хардач күн харһна. Тер күн мөрн тергн деер сууһад, ²⁸ хэрү йовж йовад аэлдэч Эшьян бичсн дегтр умшж йовла. ²⁹ Пилипд Сәкүсн келнә:

– Тер тергнүр өөрдэд хажуднь йов.

³⁰ Пилип тергн тал гүүж өөрдэд, Эшьян дегтрәс умшжасинь сонсад келв:

– Умшжаснчнь чамд медгдженү?

³¹ – Күн эс цөөлһж өгхлэ, яһж медж чадх билэв? – гихэд хэрү өгэд, Пилипиг өөрән суухиг эрнә.

³² Умшжасн халхднь иигж бичэтә: «Алулхар дахулж йовсн хөн кевтә Тер йовла. Кирһэчиг үсн хурһн кевтә киийән авлго бә-эж. Тер нег чигн үг келсн уга. Чик зарһ кех зөв өглго, ³³ Терүг дорацулад бөөнә. Терүнә тохм-унгиннь үлдлин тускар кен келж өгхмб? Ода болхла Терүнә жирһл һазрас авгджана». ³⁴ Эфиопин хардач Пилипәс сурна:

– Эржәнөв чамаг, цөөлһж өглч нанд. Кенә тускар энд аэлдэч келжәхмб? Бийиннь тускарий аль талдан күүнә тускарий?

³⁵ Тиигж сурхлань Пилип Бурһна Бичгин тер ормас экләд Исусин туск Сән Зәңг цөөлһж өгнә. ³⁶ Тер хоорнд йова йовж тедн уста һазрт өөрднә. Ус үзәд хардач:

– Хэлә, эн усн. Намаг кирслхд юн харш болжана? – гиж сурна.

³⁸ Тегәд тергән зогсаһад, хоюрн уснд орна. Пилип терүг уснд кирслв. ³⁹ Тедниг уснас һарсн цаглань Пилипиг Деед Эзнә Сәкүсн деегшән авчкна. Хардач Пилипиг дәкж үсн уга. Тер цаарандан байртаһар йовад йовна. ⁴⁰ Пилип Ашдодт үзгднә. Тер Ашдодас Кесәрья тал одна. Зуурнь бөөсн кесг хотна оһн-әмтнд Сән Зәңгиг цөөлһэд келәд йовв.

Шаулын дуудвр

9¹⁻² Шаул Деед Эзнә сурһульчнриг аэлһх, алх-булх санатаһар, ах гелң тал ирнә. Тер Дамаскин Йудья улсин хурлын герин төлә зөвшәлин бичг сурж авна. Кемр тенд Деед Эзнә хаалһин дахачнр харһхла, тедниг бөрж авад Ерусалимд авч ирдгәр зөвшәлнә.

³ Дамаскур өөрдж йовхлань генткн теңгрт йир хурц күчтә герл асна. ⁴ Шаул һазрт унна. Теңгрәс ду һарад иигж келжә-хинь соңсна:

– Шаул, Шаул! Яһад чи намаг гетэд йовнач?

⁵– Деед Эзн, Кенвч? – гиж Шаул сурна.

– Би чини көөж йовсн Исусв, – гиж Деед Эзн келнэ.

⁶– Босад, балһснур йов. Ю кехичнь тенд чамд келж өгх.

⁷Терүнлэ хамдан йовсн улс кү үзлго, һанцхн ду соңсад, менрэд бөөцхэв. ⁸Шаул өндөһөд босхларн, мел юм үзхш. Хажуднь бөөсн улс һараснь авад Дамаск тал терүг көтлж авч ирнэ. ⁹Һурвн өдрин туршарт тер сохрар юм үзлго, амндан хот авлго бөөв.

¹⁰Дамаскд Хананий гидг нертэ сурһульч бөөж. Терүнд Деед Эзн үзгдэд:

– Хананий! – гихэд дуудна.

– Би, Деед Эзн! – гихэд Хананий хэрү өгнэ.

¹¹– Босад, һаза һарад Һо гидг уульһнар йов. Йудан гер олж авад, Тарсас ирсн Шаул гидг нертэ кү сур. Тер ода зальвржах зөвтэ. ¹²Шаул Хананий гидг нертэ кү үзгдлдэн үзлэ. Тер орж ирэд нүднднь герл орулхар толһа деернь һаран тэвлэ, – гихэд Деед Эзн келнэ.

¹³Хананий иим хэрү өгнэ:

– Деед Эзн минь! Ерусалимд бөөсн чамд иткдг улст эн күн кесг му өшөтэ йовдл үзүлсиг соңслав. ¹⁴Иигэрэн ирхлэрн энд бас Чини нер дуудад зальврсн улсиг бэрж авдг зөв цаас ах гелнүгдэс авч.

¹⁵– Йов. Яһад гихлэ, энчн Мини шүүж авсн күн. Эн Израильд, оһн-эмтнд, нойдудт Мини нернэ тускар келж өгх, – гиж Деед Эзн келнэ. – ¹⁶Мини нернэс көлтэ кедү зовһц үзхиг Би терүнд медүлнэв.

¹⁷Хананий йовад, урднь келжэсн Йудьян гер оһна. Тер Шаулын толһа деер һаран тэвэд келнэ:

– Ах Шаул! Хаалһдчнь чамла харһсн Исус юм үзтхэ гихэд, чамаг Эрүн Сөкүсэр дүүргхин төлө намаг чам тал илгэв. ¹⁸Тер дарунь Шаулын нүднэс заһсна хачрсн уһсн мет харан орна. Босхларн тер уснд кирслгднэ. ¹⁹Дөкөд Шаул хот ууһад, чидл авна. Кесг өдрмүдт тер Исусин сурһульһнрта Дамаскд бөөв.

Шаул Дамаскд цөөлһөр кенэ

²⁰Тер өдрэс авн евреймүдин хурлд Исусин тускар, Исус Бурхна көвүн гиж Шаул эмтнд цөөлһж келж өгдг болв. ²¹Энүг соңссн эмтн аһц болад сурлдна:

– Ерусалимд Исуст иткдг улсиг эн көөдг эс билү? Ах гелң тал тедниг бэрэд авч одхар эс бөөлү? ²² Шаул улм-улм чаңһрад, Исус – Бурхна илгэсн Аврач гихэд, Дамаскд бөөх Йудья улст цөөлһж өгв. Тедн терүг бурушаж чадад бөөв. ²³ Зөвэр цаг давна, евреймүд нуувчар цуглрад, Шаулыг алхар хоорндан үгэн батлад авчкна. ²⁴ Болв Шаул теднэ нуувчин күүндврин тускар медв. Тедн болхла терүг алхар өдр сө уга балһсна үүднд гетлднэ. ²⁵ Болв сурһульчнр Шаулыг сөөһөр бура модар гүрсн савд суулһад, эрсэр буулһна.

Шаул Ерусалимд

²⁶ Шаул Ерусалимд ирэд, Исусин сурһульчнрла ниилхэр седнэ. Болв терүнэ урдк йовдлын тускар меддгтэн тедн энүг бас сурһульч гиж итксн уга. Шаулас цуһар аэлдв. ²⁷ Бар-Наба болхла Шаулыг апостолмуд тал дахулж ирнэ. Энүг яһж Деед Эзиг зууран үзсиг, ю Деед Эзн терүнд келсиг, яһж Дамаскд зөргтөһөр Исусин тускар цөөлһж йовсиг теднд келж өгнэ. ²⁸ Тегэд Шаул апостолмудла хамдан цөөкн өдр бөөһэд, Ерусалим дотраһар сулдан йовдг болв. Тер Исусин тускар юмнас аэлго оln-эмтнд цөөлһнэ. ²⁹ Грек келтэ Йудья улста тер метклдг бөэж. Тедн болхла Шаулыг алхар шийднэ. ³⁰ Ах-дүүнрнь эднэ шийдврин тускар медчкэд, Шаулыг Кесэрья тал дахулад йовна. Терүнэс цааранднь Тарс тал йовулна.

³¹ Дэкэд цуг Йудьян, Һалильян, Шамарьян чонжмудт төвкнүн цаг ирв. Чонж Эрүн Сөкүснэс чидл авад, тооһарн өсэд, Деед Эзнэс сүрдэд жирһнэ.

Пётр Лидад болн Йопад

³² Пётр орн-нутг эргж йовад, хаалһдан Лида гидг балһснд бөэсн иткдг улста харһхар ирнэ. ³³ Тенд Еней гидг нөөмн жилдэн тэкрэд орнасн бослго кевтсн күн бөөж.

³⁴ – Еней! Исус Христос чамаг эдгэжэнэ. Орнасн босад, оран хура, – гиж Пётр келнэ.

Иигж келхлэнь Еней босна. ³⁵ Лидад, Шарон һазрт бөөсн улс Энсиг эдгсинь үзэд, Деед Эзнд иткв.

³⁶ Йопа гидг балһснд нег цаһан седклтэ, оln-эмтнд тусан күргдг Табита гидг (грек келэр болхла, Дорка гидг) Христосин дахгч күүкд күн бөөж. ³⁷ Тер цагла эн күүкд күн гемнэд, эмнь

һарч одна. Терүнә цогцинь уһаһад, деед хорад кевтүлнә. ³⁸ Лида Йопас өөрхнд бәәж. Сурһульчһр Пётриг Лидад бәәсиг соңсад, терүг шулуһар авулхар хойр кү илгәнә. ³⁹ Пётр босад, тедниг даһна. Ирхләнһ тедниг деед хорад орулна. Олн угатя улс, белвсн күүкд улс һашун нульмсан асхрулад уульлдна. Дәкәд Пётриг бүсләд, Табитан үйж өгсн хувц-хунран үзүлж. ⁴⁰ Хорад һег кү үлдәлгә Пётр һарһчкна. Тер өвдгән дарад сууһад мөргнә. Табитан кевтсн цогц тал эргәд келнә:

– Табита, бос!

Күүкд күн нүдән секнә. Пётриг үзәд, босад сууна. ⁴¹ Пётр һаран өгәд, терүнд босхдһ дөң болна. Дарунһ иткдг улсиг болн белвсн күүкд улсиг дуудж авна. Тедн Табитиг әмд-менд зогсжасиг үзв. ⁴² Ән зәңг цуг Йопа балһсар тарна. Тиигәд олн-әмтн Деед Әзнд иткнә. ⁴³ Пётр кесг өдртән Йопад арс идәлдг Шимона герт бәәв.

Пётр Карнэль хойр

10 Кесәрһяд Италин гиж һерәддг цергин аһлач Карнэль гидг күн бәәж. ² Карнэль Бурхнд шүтдг угатя әмтнд тусан күргдг эврәнһ өрк-бүләрн Бурхиг күндлж, даңгин мөргдг бәәж. ³ Нег өдр үдин хөөн һурвн часин алднд Карнәльд үзгдл үзгдв. Бурхна элч өөрдж ирсиг тер тодрхаһар үзв.

– Карнэль! – гиж тер келв.

⁴ – О, Деед Әзн! Танд юн кергтә? – гиж келн Карнэль әәмцж хәләв.

– Чини седкләрн мөргжәсичһ угатя улст һөкд болдгиг Бурхн деерәс үзжәлә. ⁵ Йопад кү илгәһәд Пётр гидг һертә Шимониг дуудулж ав. ⁶ Теңгсин хажуд бәәх арс идәлдг Шимона герт гиичлжәнә, – гижәд Бурхна элч келв.

⁷ Бурхна элчиг йовж одхланһ Карнэль итклтә Бурхнд шүтдг һег цергчиг болн эврәнһ хойр зарцан дуудж авв. ⁸ Теднд учрсн йовдлын тускар келәд, Йопа балһснур илгәв.

Пётрин үзлц

⁹ Маһдуртһ йовулсн улс балһснд күрч йовхла, Пётр үдлә мөргүл кехәр герин деед давхрт һарв. ¹⁰ Тер өлсж йовж. Әмтн хот кех хоорнд Пётр мөргүлд шүтәд авлгдв. ¹¹ Генткн терүнд үзгдл үзгдв. Теңгр зааград, ик бүркәгин бәәдлтә юмн һазрур бууж

ирв. Түүнэ дөрвн өнцгиг күн бэрсн мет бээж. ¹²Төрүн дотр зүсн-зүүл дөрвн кэлтэ юмс, шовуд болн мөлкдг тоотс йовж.

¹³— Пётр, бос! Эднэс негинь алад ид, — гисн дун деерэс соңсгдв.

¹⁴— О, Деед Эзн, төрүц болшго! Би иим бузр эмтэ-киитэ юмсиг идж чадшгов, — болж Пётр хэрү өгв.

¹⁵Тиигж келхлэнь, деерэс хойрдад дун соңсгдв.

— Бурхн цеврлсн юмиг бузр гиж бичэ сан.

¹⁶Иигж келсн күүндвр хурв дэкж соңсгдв. Дарунь ангудта ик бүркэг деегшэн теңгрт өрггдэд уга болж одв.

¹⁷Пётр эн йовдлын тускар ухалж бээтл, Карнэлин йовулсн хурвн күн Шимона гер альд гиж эмтнэс сурад, хашан үүднд күрэд зогсв.

¹⁸— Пётр нертэ Шимон, гиич, энд бөөнү? — гинь хээкрэд сурлдв.

¹⁹Пётр болхла үзснэнь тускар ухалад зогса билэ.

— Эн хурвн күн чамаг хээж йовна, — гиж Эрүн Сәкүсн Пётрт келв, — ²⁰Босад дорагшан бу. Төрүц юмнд алнтрлго, эдниг дахад йов. Эдниг би илгэлэв.

²¹— Тана хээжэсн күүнтн бив. Юн кергэр ирвт? — гиж Карнэлин илгэсн улсла Пётр күүндв.

²²— Мадниг цергин ахлач Карнэль илгэв. Эрүн Бурхна элч чамаг гертэн дуудж авад, чини келхиг соңстха гижәнэ. Карнэль чик седклтэ болн Бурхнд шүтдг күн, Йудья улс цугтан терүг күндлнэ, — гинь тедн келв.

²³Ирсн улсиг Пётр герт орулад гиичлүлв. Манһдуртнь Пётр нег цөөкн ах-дүүһән дахулад Йопас һарад йовв.

Пётр Карнэлин герт

²⁴Өдр өнжэд тедн Кесэрьяд күрв. Карнэль күлөжэсмн бө-эж. Эдниг ирх гинь эврәннь элгн-садан, өөрхн үүрмүдән дуудж авад, ²⁵Пётриг орж ирхлэнь, Карнэль тосад көлднб сөгдэд күндлв.

²⁶— Бос! Би эгл күмбв, — гиж Пётр келэд терүг босхв.

²⁷Пётр Карнэльта күүндн йовж герт орв. Тенд олн улс цуглрсн бээж.

²⁸— Евреймүдт буру номта улсла өөрдж күүндх зөв угаг тадн меднэт. Болв Бурхн нанд нег чигн кү бузр гиж санх зөв өгсмн

уга. ²⁹Тиигэд би нег чигн сурвр тэвлго, тана дуудулсар ирв. Ямаран кергэр дуудулсан ода келтн? – гиж Пётр сурв.

³⁰ – Дөрв хонжана. Иим цагла үдин хөөн дөрвн часла эврэннь гертэн мөргүл кежэлэв. Генткн мини өмн гилвксн цаһан хувцта күн ирэд зогсв. ³¹Тер нанд келжэнэ: «Карнэль! Чини седклэрн зальвржаснчнь угатя эмтнд нөкд болсн тоот, чини үүл цугтан Бурхнд үзгдэд йовж. ³²Йопа тал кү илгәһэд, Пётр гидг нертэ Шимониг дуудж ав. Тер Тенгсин хажуд бөөх арс идэлдг Шимона герт гиичлжэнэ». ³³Би тер дарунь кү илгәвүв. Ирснчнь эвр сән болв. Ода бидн Бурхна өмн Деед Эзнэ келсиг чамас сонсхар хурвидн, – гийһэд Карнэль хэру өгв.

Пётрин келсн үг

³⁴ – Ода ирж нанд Бурхн кен чигн күүг йилһдгонь сөөнөр медгдженэ. ³⁵Болв ямаран болв чигн келн улс заагт Терүнэс өөсн, үнн седклэрн чикэр бөөсн күн Терүнд тааста. ³⁶Бурхн Израилин улст Исус Христосар дамжад эвтэ жирһлин туск зэнг илгәсиг тадн меднэт. Исус – цуг улсин Деед Эзн болжана. ³⁷Һалильяс эклэд Йохана эмтиг уснд кирслснэ хөөн Йудья һазрт эргндэн учрсн йовдлмудын тускар тадн меднэт. ³⁸Назаретин Исусиг Бурхн Эрүн Сәкүсәрн болн күчәрн дүүргв. Тер йовад эрлгт авлгдсн олн улсиг гемәс эдгәв. Яһад гихлэ, Бурхн Исусла хамдан бөөв. ³⁹Йудьян орн-нутгт болн Ерусалимд Исус ю кесинь бидн герчлж чадхвидн. Йудья улс аш сүүлднь Терүг кирст хадад алв. ⁴⁰Болв хурвдгч өдртнь Бурхн Терүг әмдрүлв. Тиигэд Исус Бурхна дурар ончта әмтн тал ирдг болв. ⁴¹Олн күн Терүг үзсән уга. Болв бидн, Бурхна шүүж авсн герчнр, үзвидн! Бидн Исусиг әмдрснэ хөөн хамдан хот идэд уулавидн. ⁴²Би әмд улсин болн үксн улсин зарһ кех Бурхна заясн зарһчв, – гийһэд олн-әмтнд герчлж цөөлһж өгтн гисн заквр маднд өгв. ⁴³Терүнд үнн седклэрн иткдг күүнә килнцинь Бурхн тәвж өгх гийһэд әәлдәчнр цугтан герчлжәлэ, – гиж Пётр келв.

Эрүн Сәкүс буру номта улс авна

⁴⁴Пётриг иигж келжәх цаглань сонсжасн улс деер Эрүн Сәкүсн буув. ⁴⁵Пётрлә хамдан ирсн Йудья улс буру номта улст Эрүн Сәкүс өгснд алң болв. ⁴⁶Тедниг меддго келәр келәд, Бурхиг бульжасиг эдн сонсла.

47 – Маднла эдл Эрүн Сәкүсәр дүүрсн эдниг уснд кирслх гихләнә зогсаж болхий? – гихәд Пётр сурв.

48 Исус Христосин нернә төлә уснд кирслхиг Пётр теднд заав. Пётриг бас нег цөөкн өдр хамдан бөөхиг тедн эрв.

Ерусалимин хургт Пётрин кесн цәәлһөр

11 Цуг Йудьян ахнр болн апостолмуд буру номта улс Бурхна ном авсиг соңсцхав. ²Пётриг Ерусалимур ирхлә, Бурхнд шүтдг, керчүлсн улс энүг бурушана.

³Чи керчүләд уга улсин герүр орад, теднлә хамдан хот уувч, – гиж тедн келнә.

⁴Тиигхлә Пётр цугиг тодрхаһар иигж тәәлнә:

5 – Би Йопа балһснд нег герт мөргжәһәд, мөргүлд авлгдәд, иим үзгдл үзв: Дөрвн өнцгиг күн бәрсн мет бәәсн ик бүркәг мини өмн ирж буув. ⁶Дотрнь шаһаһад хәләхлә: дөрвн көлтә аңгуд, зүсн-зүүл шовуд болн мөлкдг тоотс бәәж. ⁷Генткн деерәс дун соңсгдв. Тер нанд: «Пётр, бос! Эднәс негинь алад ид», – гиж келв. ⁸«Уга, Деед Эзн минь! Би иим бузр юмсиг идж чадшгов», – гиж хәрү өгв. ⁹Тенгрәс хойрдад дун соңсгдна: «Бурхна цеврлсн юмиг бузр гиж бичә сан». ¹⁰Иигәд һурв дәкж давтхла, ик бүркәг тенгрүр өөдләд уга болж одв. ¹¹Тер кемлә мини бәәсн герин өмн һурвн күн ирәд зогсна. Тедн Кесәрьяс нан тал илгәгдсн улс бәәж. ¹²Сәкүсн намаг тедниг алнтрлго дахад йов гиж келв. Би болхла зурһан нөкдән дахулад дуудсн күүнә герүр ирв. ¹³Герин эзн күн Бурхна элчиг үзснә тускар маднд келж өгв. «Шимон гидг Пётриг Йопас дуудж ав», – гиж Бурхна элч терүнд келнә, – ¹⁴«Чамд тер чини болн чини герин улсин әм аврх зәнг келж өгх». ¹⁵Би экләд келжәхлә, тедн деер Эрүн Сәкүсн ирж бууна. Тиигәд теднд бас маднла эдл Бурхн Эрүн Сәкүс өгв. ¹⁶Тиигхлә нанд Деед Эзнә келсн үг санандм орна: «Йохан уснд кирсдг билә. Тадн болхла Эрүн Сәкүс авхит». Деед Эзн Исус Христост иткхд Бурхн маднд Эрүн Сәкүс өгв. ¹⁷Кемр Бурхн маднд Христост иткдг болсн цагтвидн өгснлә әдләр белг теднд өгхлә, Бурхна үгд орш уга би кемб? ¹⁸Пётрин келсиг соңссна хөөн Исуст иткдг евреймүд бурушах арһ уга болад, Бурхиг туурулад иигж келнә:

– Буру номта улст килнцтә жирһлән үлдәх арһ өгәд, Бурхн шин жирһл белгль.

Антиохин чонжин тускар

¹⁹Степаныг үкхлэ, Исуст иткдг улс назран соляд, Поник, Кипр болн Антиох гидг назрт күрв. Тедн ханцхн евреймүдт Исусин ном цөөлһж сурһв. ²⁰Болв зэрм Киприн болн Күрэнэн улс Антиохд ирэд Деед Эзн Исусин туск Сэн Зэнгиг грекмүдт бас келцхэв. ²¹Теднд Бурхна күчн бээж. Келсн үгинь ик зунь иткэд, Исус тал эргэд хөлөнө. ²²Эн йовдлын туск зэнг Ерусалимин чонжд күрнө. Тендэс Бар-Набаг Антиохд илгэнэ. ²³Бар-Наба Антиохд ирэд, Бурхн олд цаһан сана күргсиг үзэд байрлв. Тер: «Деед Эзнд батар итктн», гиж тедниг сурһв. ²⁴Бар-Наба цаһан саната, дотран Эрүн Сэкүстэ, Бурхнд иткдг күн бээж. Бар-Набан күчэр оln улс Деед Эзнд иткдг болцхав.

²⁵Дэкэд Бар-Наба Шаулыг хээһэд Тарсд одна. ²⁶Терүг олж авад Антиохд авч ирнэ. Бар-Наба Шаул хойр жилдэн Антиохин чонжд бөөцхэв. Эдн Исус Христосин ном улст дасхв. Тер цагас авн түрүн болж Антиохд сурһульчнриг Христианмуд гиж нерөднө.

²⁷Тиигэд кесг аэлдэчнр Ерусалимас Антиохд ирцхэв. ²⁸Тедн дундас Хагап босад Римин нутгт харһнх цаг ирх гиж Сэкүсэр аэлдж келв. Энүнэ келсн Клаудиг толһалжах цагла ирлцв. ²⁹Тиигэд сурһульчнр Йудьяд бээсн ахнр-дүүнрт чидлэрдн дөң болхар шииднэ. ³⁰Тедн келсндэн күрэд, Бар-Наба Шаул хойрар цуглрсн улс Ерусалимд бээсн иткдг улст демэн илгэнэ.

Пётриг бэрэд, дарунь харлһн

12 Эн цагла евреймүдин хан Херод чонжин гешүдин зэрмнь бэрнэ. ²Йохана ах тер Яковиг үлдэр чавчад алх заквр өгнө. ³Тер йовдл евреймүдт таасгджахиг үзэд, Херод Пётриг бас бэрнэ. Тер цагт «Исэд уга һуйрин» сэн өдрмүд бээж. ⁴Херод Пётриг бэрж авад түүрмд суулһна. Түүрмиг дөрвн баг цергүд манв. Баг болһнднь дөрвөһэд кү заав. Песахин байрин чилгчэр Херод оln улсин өмн Пётрин зарһ илэр кехэр шиидв. ⁵Тиигэд Пётр түүрмд бэрөтө. Иткдг улс Пётрт Бурхн туслтха гihэд мөрглднэ.

Пётриг түүрмэс сулдхлн

⁶Олн улсин зарһд һарһхин өмн сө Пётриг хойр маначин хоорнд цевэр танлж унтулна. Үүдн хоорнднь бас маначнр зогсжала. ⁷Генткн сөөни өрөллө Бурхна элч үзгдэд, Пётрин бэрэниг герлэр асав. Бурхна элч Пётриг хэврһэрнь түлкэд серүлнэ.

⁸— Шулуһар бос! — гиж келхлэнь, Пётрин һартнь бөөсн цев эврэн шувтрад унж одна. — Бүсэн бүслэд, буршмган болн хувцан өмсэд намаг дах.

⁹Пётр дахад һарна. Бурхна элчин кежэх тоот үнндэн болжах уга Пётр медж чадад бөөв. Пётр үзгдл гиж тоолв. ¹⁰Эдн негдгч маначнриг давад һарна. Хойрдгч маначнриг давад һарна. Дарунь балһсн тал һардг төмр үүднд күрнэ. Теднэ өмн үүдн эврэн секгднэ. Тендэсн һарад тедн нег уульнциг күццднь давж йовтлнь генткн Бурхна элч уга болж одна.

¹¹— Нанд Деед Эзн элчэн илгэсиг ода би йосндан меджэнэв. Намаг евреймүд алх гижэсн үклэс болн Херодын һарас тер сулдхв, — гиж Пётр ухаһан сергхлэ келв.

¹²Учрсн йовдлыг сөөнэр медж авчкад, Пётр Мирьямин герүр ирнэ. Тернь Марк гидг Йохана эк. Тенд олн улс мөргхэр цуглрчксн бөөж. ¹³Пётр хашан үүд цокна. Терүг соңссн зарц Рода гидг күүкд күн һарч ирнэ. ¹⁴Пётриг дууһарнь таяд, Рода байрлхларн үүдөн тээллго хэрү гүүнэ.

— Пётр үүдн хоорнд зогсжана! — гиж тер зэнглв.

¹⁵— Зүүлжэдг болвзач? — гиж теднь келнэ.

— Мини келсн үнн! — гиж Рода дэкн-дэкн давтв.

— Пётрин элч болх, — гиж тедн санна.

¹⁶Пётр болхла зогсл уга үүд цокад бөөв. Болв үүдиг секхлэ, зогсжасн Пётриг үзэд цугтан өврцхэнэ. ¹⁷Пётр цуглрсн улсиг тогтнолхар һарарн докъя өгнэ. Тедн тагчг боллдв. Түүрмэс бийнь Деед Эзн яһж һарһсиг эмтнд Пётр келж өгнэ.

— Яковд [Исусин дү чигн болх] болн талдан аһнрт энүнэ тускар келж өгтн, — гиж келчкэд, Пётр һарад талдан һазрур йовна.

¹⁸Өрүнднь цергүд дунд баһ биш үүмлдэн болна. Пётрлэ юн болсиг цугтан медл уга бөөж. ¹⁹Херод болхла Пётриг сөөнэр хөөж олх заквр өгв. Болв Пётр олдсмн уга. Тиигхлэ Херод цергүдиг мөшкэд, тедниг алх заквр өгнэ. Дөкэд Херод Йудьяс Кесэрьяд одад зөвэр бөөнэ.

Херодын заквр

²⁰Херод Тир болн Сидон балһсна улсла цүүгэтэ бээж. Тедн Херодла харһхар седжэж. Хаана бээшнгин дааврта церглэч Бластиг бий талан унһаж авад, дэн-дажг угаһар бөөхиг сурлдна. Тиигэрэн ирхлэ, теднэ орн-нутг Херодын орн-нутгас хот-хол авдг бээж. ²¹Херод темдглсн өдртэн хаана хувцан өмсэд, ширэ дээрэн сууһад, оln эмтнд үг келнэ.

²²– Энтн күүнэ дун биш, Бурхна дун! – гийһэд оln улс бууль-на. ²³Херод Бурхиг эс күндлснд тер ормдан Бурхна элч терүнд гем өгнэ. Херод эмдэр өтнд идүлгдэд үкнэ. ²⁴Тер цагт Бурхна ном улм өсэд, тарад иткгдв. ²⁵Бар-Наба Шаул хойр даалһвран күцэчкэд, Ерусалим тал хэрү ирв. Тедн Марк гидг Йоханыг да-хулсмн бээж.

Бар-Наба Шаул хойр Сэн Зэңг тархахар илгэгднэ

13 Антиохин чонжд ээлдэчнр болн багшнр бээж; Бар-Наба, Шимон гидг Нигер, Күрэнэс Луки, Херод хаанла хамдан сурһмж авсн Менэхем болн Шаул. ²Тедниг мацг бэрэд, Деед Эзнд мөргжэсн цагт Эрүн Сәкүсн иигж келнэ:

– Бар-Наба Шаул хойриг Нанд салһж өгтн. Эн хойриг Би онц заквр күцэтхэ гиж дуудлав.

³Тиигэд тедн мацган бэрэд зальврад, Бар-Наба Шаул хойрт харан тэвж эдслэд йовулна.

Кипр арл деер

⁴Эрүн Сәкүсэр илгэгдсн Павел Бар-Наба хойр Селюкьяд одв. Тендэсн тедн Кипрүр усар йовцхав. ⁵Саламд ирэд тедн еврей-мүдин хурлд Бурхна Үг цөөлһж өгнэ. Йохан бас теднлэ хамдан бөөһэд, теднд нөкд болна. ⁶Эдн арлын нег захас телтр захд одад, Папост күрнэ. Тенд тедн илвтэ худлч болн худл ээлдэч еврейин Бар-Исусла харһна. ⁷Эн күн арлын хардач Павел-Сергейин үр бээж. Ухата Павел-Сергей Бар-Наба Шаул хойриг дуудж авхларн Бурхна ном соңсхар седнэ. ⁸Элүм илвтэ худлч (түүнэ грек нерн) болхла, Бар-Наба Шаул хойрла зөвшөрсн уга. Тер хардач бичэ теднд итктхэ гийһэд хар санна. ⁹Павел гидг нертэ Шаул, Эрүн Сәкүснэс күч авад, Элүм тал шилтэд хэлэнэ:

¹⁰— Чи, эрлгин көвүнч. Чи цуг үнн тоотын дээснч! Чини ухан-седкл мел худл-хууляр дүүрч. Деед Эзнэ хол хаалһиг хажил-һдгэн кезэ чи зогсхмбч? ¹¹Деед Эзнэ чамаг засглх. Чи сохрад, тем-дгтэ цагт нарна герл үзлго бөөхич, — гийһэд Шаул Элүмд келнэ.

Генткн терүнэ нүднэ харань буурад, Элүм нааран-цааран тү-үрчэд көтлдг кү хээнэ. ¹²Һардач энүг үзэд, Деед Эзнэ номд алнтрад Бурхнд иткнэ.

Писидья һазра Антиохд

¹³Павел ханьмудтаһан Папосас Пампулья гидг һазрин Пергэ гидг балһснд усар одна. Йохан тедниг тенд үлдөһөд, хэрү Ерусалимур ирв. ¹⁴Тедн болхла Пергэс цааранднь Писидья һазра Антиох тал йовна. Бемб өдрлэ Павел ханьмудтаһан хурлд орад сууцхав. ¹⁵Цергльгч заканас болн аэлдэчнрин бичгэс умшад чилэхлэ, хурлын ахлачнр теднд иигж келнэ:

— Ахнр! Таднд эн улст урмд орулх үг бөөхлэ, буйн болтха келтн.

¹⁶Павел босад һаран өргэд үгүлв:

— Израилин келн улс болн Бурхнас аэдг улс, мини келсиг оньган өгэд соңстн. ¹⁷Израилин улсин Бурхн мана өвкнриг шү-үж авч. Тиигэд Египетд бөөршлжэсн цагт Эврәннь улсин тоо-һинь Бурхн икдүлв. Бурхн эврәннь күчэр тедниг тер орн-нутгас һарһв. ¹⁸Дөчн жилин туршарт Бурхн эжго, эрм-цаһан көдө һазрт тедниг тесж даав. ¹⁹Тер Кенаан һазрт долан келн әмтиг уга кев. һазринь хуваһад, эврәннь улст өгч. ²⁰Энүг күцэхин тө-лө дөрвн зун тәвн жил давна. Дәкәд аэлдәч Самулин цаг иртл Бурхн теднд зарһчнриг илгәдг билә. ²¹Болв оln әмтн бийдән хааг тәвтхә гиж сурна. Тиигхлэ Бурхн Беньяминә тохмас Кишан көвү Шаулыг теднд өгнә. Шаул дөчн жилдән хан болв. ²²Хө-өннь Бурхн Шаулыг хаана ширөһәс буулһад, терүнә ормд Да-видиг шииднә. Бурхн Давидин тускар иигж герчлнә: «Би Ишайин Давид көвүг олж авв. Эн күн Мини седклд тааста. Эн Мини зураг кевтнь күцәх күн». ²³Бурхн келсән күцәнә. Дави-дин тохмас Израилин Аврач Исус болв. ²⁴Исусиг ирхин өмн өргнд Йохан цуг Израилин оln әмтиг килнцтә жирһлән үлдә-хиг болн уснд кирслхиг цәәлһж сурһна. ²⁵Тер кергән күцәхләрн иигж келнә: «Би тадна санжах күн бишв. Тер күн мини дару ирх. Би болхла Түүнә нам башмгин боодһа тәәлх зөв угав».

²⁶ Ахнр, Абрахамин үрдүд, болн тадн, Бурхнас ээдг улс! Эн эм аврх зэнг маднд илгэгдсмн билэ. ²⁷ Болв Ерусалимин бөөрн улс болн теднэ ахлачнр Исусиг таньл уга, зарһар бурушав. Мана бемб өдр болһн умшжасиг тедн медл уга, аэлдэчин келсиг күцэв. ²⁸ Терүг алх дүнгэ нег чигн буру йовдл һарһсн юм олж чадсмн уга. Тер бийнь Пилатас Терүг цаажлх зөв сурж авцхана. ²⁹ Бурхна номд бичгдсн кевэр цугинь күцэчкэд, тедн кирсэс Исусиг буулһж авад, оршахар уулын көндэд кевтүлнэ. ³⁰ Болв Бурхн Исусиг үклэс эмдрүлнэ. ³¹ Һалильяс Ерусалимур Исусиг дахад йовхар өмтн кесг өдртэн Терүг үзнэ. Ода болхла, тедн Израилин улсин өмн эн йовдлын герчнр болжана. ³²⁻³³ Бидн болхла иим Сэн Зэнгиг таднд авч ирвидн. Бурхн мана өвкнрт өгсн үгэн күцэһэд мана төлэ, теднэ үрдүдин төлэ Исусиг үклэс эмдрүлв. «Чи Мини көвүн. Эндр Би Чини Эцк болв», – гийһэд Бурхна номин хойрдгч псаломд бичэтэ. ³⁴ Терүнэ цогц кезэд чигн эгршгоһар Бурхн Терүг эмдрүлв. Энүнэ тускар иим үг келв: «Давидт өгсн үгэрн эрүн йоста ач-тусан чамд күргнөв». ³⁵ Энүнэ тускар бас иигж бичэтэ: «Танд шүтдг зарциг шора кеж эгрэхшт». ³⁶ Давид эврэ үйин улсла бөөсн цагтан Бурхна зура күцэжэв. Давид өнгрв. Терүг өвкнриннь хажуд оршав. Давидин цогц эгрв. ³⁷ Болв үклэс Бурхна эмдрүлсн Исус эгрсн уга. ³⁸ Тигид ахнр, медж автн. Эндр тана килнцтн Исуст тэвгдх гиж цөлһгдженэ. ³⁹ Терүнд иткдг улс цуһар килнцэс сулдхгдх. Яһад гихлэ, Мошен закон тадниг олн килнцэс сулдхж чадсмн уга. ⁴⁰ Аэлдэчнрин келсэр һардгоһар бийэн саглтн. ⁴¹ «Му йорта улс! Тана өдрмүдт Намаг нег юм күцэжэхиг үзхлэрн тадн алц болхит. Кен чигн эн тоотыг цөөлһж өгсн бийнь тадн эс иткснэс иштэ үкхит», – гиж келв.

⁴² Павел Бар-Наба хойриг хурлас һарч йовхлань, ирх бемб өдр бас энүнэ тускар келж өгтхэ гиж тенд бөөсн улс тедниг сурцхав. ⁴³ Олна хург чилснэ хөөн Павел Бар-Наба хойриг олн евреймүд болн иудаизмд хүврсн улс дахлдна. Тедн эдниг Бурхн хөөртлхэ гийһэд иткүлж келж өгнэ. ⁴⁴ Ирх бемб өдрлэ Деед Эзнэ ном соңсхар балһсна бөөрн улс цугтан гишн цуглрна. ⁴⁵ Евреймүд болхла өмтн олар цуглрснд үлү үзэд, Павелын келсиг бурушаж му келцхэв.

⁴⁶ – Түрүн болж Бурхна номиг таднд цөөлһж өгх зөвтэ билэвидн. Зуг тадн энүг холад, мөнк жирһлэр бөөшгоһар седжэхлэтн,

бидн буру номта улс тал однавидн. ⁴⁷ Деед Эзн маднд иигж закв: «Би чамар буру номта улст герл өгчэнэв. Чамар дамжад Бурхн цуг орчлңгиг авртха!» – гиж Павел Бар-Наба хойр зөргтөхөр келцхэв.

⁴⁸ Энүг соңссн буру номта улс байрлад, Деед Эзнэ номиг туурулад, мөңк жирһл өгхөр шүүж авсн улс цуһар Христост иткнэ. ⁴⁹ Деед Эзнэ ном тер һазрар делгрв. ⁵⁰ Болв евреймүд байн өрк-бүлин күүкд улсиг болн балһсна ахлачнриг түкрэд, Павел Бар-Наба хойриг бурушахар гетлднэ. Тиигэд эврәннь һазрас тедниг көөнэ. ⁵¹ Павел Бар-Наба хойр эс зөвшөржэхэн медүлхөр хувцна хормаһиннь шораһинь сажчкад, Иконь тал одна. ⁵² Сурһульчнр болхла байрар болн Эрүн Сәкүсәр дүүрцхэнэ.

Иконь гидг хотнд

14 Павел Бар-Наба хойр Иконьд ирэд, евреймүдин хурлд орна. Бурхна Үгән цөөлһж эклхлэ, евреймүд болн буру номта улс олар Исус Христост иткдг болв. ² Христост иткдго евреймүд буру номта улсин экин эргүлэд ахнр-дүүнрин өмнэс түркв. ³ Павел Бар-Наба хойр Иконьд удан бээж. Тедн зөргтөхөр Деед Эзнэ тускар цөөлһвр кеж. Деед Эзн апостолмудт өвөрц болн онц темдг һарһх чидл өгэд, теднэ келсн үг үнн болжана гиж лавлв. ⁴ Тер хоорнд хотна бээрн улс хойр энгрв. Теднэс нег энгнь Йудья улсиг дөңнв. ⁵ Буру номта улс болн евреймүд эврәннь ахлачнртаһан хамдан негдэд апостолмудыг муурулхар седнэ. Тедн апостолмудыг чолуһар цокхар седв. ⁶ Энүнэ тускар Павел Бар-Наба хойр медчкэд, Луканья һазрт бээсн Лустр Дербэ хотар болн эргнд бээх хотд орж зулв. ⁷ Тендән Сән Зәнгән цааранднь цөөлһж өгв.

Лустр болн Дербэ хотнд

⁸ Лустр гидг хотнд экәсн төрж һарсн өдрәс авн хойр көлнь тәкрсн күн бээж. ⁹ Тер күн Павелын келсиг сүзгән өгэд соңсв. Павел терүг хэлән терүнд эдгх иткл бээсиг медв.

¹⁰ – Бос! Көл деерән зогс! – гиж Павел чанһур келв.

Иигж келхлән, тер күн босад йовдг болв. ¹¹ Павелын һарһсн йовдлыг оln-әмтн үзэд Луканьян келәр:

– Тенгрәс күүнә дүрстә бурхд бууж ирв, – гиһәд хәәкрлдв.

¹² Бар-Набад Зүс* гидг бурхна нер өгч. Павелд болхла икэр келснднь Гермес** бурхна нер өгв. ¹³ Хотнас хол биш Зүс бурхна сүм бээж. Тер сүмин гелң болн хотна улс Павел Бар-Наба хойрт тэкл тэххэр седв. Тегэд тедн Павел Бар-Наба хойрт бухс нерэдхэр, деернь титм өлгэд балһсна үүднд авч ирнэ. ¹⁴ Павел Бар-Наба хойр энүг сонсад, деерк хувцан шуулад, оln-эмтн дундахур гүүхэд иигж хээкрнэ:

¹⁵ — Залус! Тадн ю кежэхмт? Бидн таднла эдл улсвидн. Бидн таднд Сэн Зэнг цөөлххэр ирвидн. Эврәннь шүтэн бурхна ормд Эмд Бурхнд итктн. Теңгр, назр, теңгс нурвиг болн цуг дотрнь бөөсн тоотыг үүдэсн Бурхна тускар бидн таднд цөөлхж келж өгхвидн. ¹⁶ Бурхн оln-эмтнд урднь эврәннь хаалһар йовх зөв өгчөв. ¹⁷ Бийиннь ач-тусан иигж герчлж: теңгрэс хур орулад, ур-һциг элвг-делвг кеһэд, идх-уух хот өгэд, зүркиг байрар дүүргж батлв.

¹⁸ Иим үг келсн бийнь Павел Бар-Наба хойр улсиг тэкл тэкл-һнэс эрэ гиж зогсав. ¹⁹ Цуглрсн улс дунд Антиохин болн Иконин евреймүд ирж, апостолмудын келсиг бурушаһад, оln-эмт түкрэд, Павелыг чолуһар шивүлв. Павелыг үкснд тоолад, хотна захд һарһад хайв. ²⁰ Болв сурһульчнр болхла терүнэ цогцин өөр цуглрхла, Павел босад хэрү хотнд одв. Манһдуртнь Павел Бар-Наба хойр Дербэ тал йовцхав.

Сирийн Антиохд хэрү ирлһн

²¹ Павел Бар-Наба хойр Дербэ гидг хотнд ирэд, Исус Христосин тускар оln-эмтнд цөөлхж келж медүлв. Эн учрар Христост иткдг сурһульчнр тооһарн икдв. Хэрү һарад Лустр, Иконь, Антиох тал йовв. ²² Тедн сурһульчнриг Христост иткдгиг улм батлв.

— Бурхна орн-нутгт орхин өмн мана хаалһд дала зовлң харһх, — гиж тедн келв.

²³ Павел Бар-Наба хойр чонж болһнд ахлачнр шүүж авад, мацг бэрэд, зальврад тедниг итксн Деед Эзнэ һарт өгв. ²⁴ Дарунь апостолмуд Писидья һазрар дэврэд, Пампуля тал ирнэ. ²⁵ Тедн Пергэд Бурхна ном цөөлхж келж өгэд, цааранднь Аталья тал йовв. ²⁶ Атальяс һарад, хэрү Антиох тал усар йовв. Урднь

* Зүс — грекмүдин деед бурхна нерн.

** Гермес — грекмүдин бурхна нерн; тер бурхн оln бурхдын элч бээж.

тер назрт тедниг ахнр-дүүнр Бурхнд даалһв. Апостолмуд Бурхна кергиг күцэхэд хэрү ирцхэв. ²⁷Павел Бар-Наба хойр Антиохд хэрү ирэд, чонжин улсиг цуглулад, теднэр дамжж Бурхн ю кесиг, буру номта улсиг Исус Христост иткүлсиг келж өгв. ²⁸Тенд Павел Бар-Наба хойр Христост иткдг улстаһан удан бээв.

Ерусалимд болсн хург

15 Йудьяс Антиох тал ирсн зэрм улс ахнр-дүүнрэн иигж сурһв:

– Кемр тадн Мошен закаһар эс керчүлхлэ, авргдж чадшгот.

²Энүг соңссн Павел Бар-Наба хойр теднлэ зүткдэд, үгин марһлда кев. Тегэд тер хойриг бас Антиохин сүзгтнрлэ Ерусалимур илгэж. Илгэсн даалһврнь иим: апостолмудас болн чонжин ахлачнрас селвг сурж авх. ³Тедн чонжин даалһврар Ерусалим тал йовад, зууран харһсн Поникин, Шамарьян хотар орад, буру номта улс Исус Христост иткснэ тускар цөөлһж келж өгв. Исус Христост иткдг улст эн зэнг байрта болв. ⁴Павел Бар-Наба хойриг болн теднлэ хамдан йовсн улсиг Ерусалимд ирхлэнь чонжин ахлачнр, апостолмуд болн иткдг улс тосч авцхав. Павел Бар-Наба хойрар дамжад Бурхн ю кесиг тедн цөөлһж келж өгв.

⁵– Ода буру номта улс керчүлэд, Мошен загаг күцэдг болһх кергтэ, – гийһэд парш багин Исус Христост иткдг улс босад келв.

⁶Эн сурврар апостолмуд болн чонжин ахлачнр хург кехэр цуглрв. ⁷Удан күүндврин хөөн Пётр босад иигж келв:

– Ахнр-дүүнр! Тадн эс меднт, Бурхн тадна дундас намаг шүүж авла. Би буру номта улст Исус Христосин туск Сэн Зэнгиг цөөлһж келж өгв. Тегэд тедн Исус Христост иткдг болв. ⁸Бурхн оln-улсин санан-седклиг медж, буру номта улст, маднла эдл Эрүн Сэкүс өгч. ⁹Бурхн теднэ мана хоорнд ийлһвр кижэхш, яһад гихлэ, Исус Христост итксэр теднэ ухан-седклинь цеврлв. ¹⁰Тадн мана болн мана өвкнрин эс күцэсн тоотыг сурһульчнрт даалһад Бурх яһад сөржэнэт? ¹¹Бурхн Христосин үзүлсн хөөрлт дамжад мадниг авржана. Иим кевөр Бурхн буру номта улсиг авржана. Терүгинь бидн иткжэнэвидн.

¹²Хургт цуглрсн улс тагчг болад, Павел Бар-Наба хойрин келсиг оньган өгч соңсцхав. Бурхн тер хойрар дамжж өвэрц болн онц темдгүд буру номта улс дунд һарһж йовсна тускар тедн

келж өгв. ¹³Павел Бар-Наба хойр келэд төгсэхлэнь, Яков босад иигж келв:

– Ахнр-дүүнр! Намаг соңстн. ¹⁴Хамгин түрүнд Бурхн буру номта эмтнд нөкд болад, тедн дундас сурхульчнриг шүүж авч гihэд, Шимон маднд келж өглэ. ¹⁵Энүнэ тускар ээлдэчнр иигж келдг билэ: «¹⁶Дэкэд Би ирэд Давидин эвдрсн өргэ-гериг тосхч өгнэв. Тер өргэ-гер эвдрсн бийнь Би терүг шинэс тосхч босхнав. ¹⁷⁻¹⁸Тиигхлэ, Мини болтха гиж дуудсн буру номта улс цугтан Деед Эзиг хээх», – гиж энүг урднь медүлсн Деед Эзн келлэ. ¹⁹Тегэд би иигж санжанав: Бурхнд иткхэр шүтсн буру номта улсиг зовал уга, ²⁰теднд бичг бичх зөвтэвидн. Бичгтэн тедниг шүтэдт нерэдсн хотас бичэ идтн, боогдад үксн малын мах, цус бичэ амстн, учрх хууляс бийөн саглтн гihэд бичхмн. ²¹Яһад гихлэ, бемб өдр балһсн болһнд, евреймүдин хурлмудт, Мошен зака кезэнэхэс авн цөөлһж өгдг билэ.

Хургт бичсн бичг

²²Апостолмуд болн чонжин ахлачнр иткдг улсла Антиох тал Павел Бар-Наба хойрта илгэх кү шүүж авхар шиидв. Тедн Бар-Себа гидг Йудаг болн Силаг шүүж авв. Эн хойр ахнр-дүүнр дунд күндтэ улс бээж. ²³Теднэр иим бичг илгэж: «Апостолмудас, чонжин ахлачнрас болн цуг тана ахнр-дүүнрэс. Антиохин, Сирийин, Киликьян Исус Христост иткдг буру номта улст халун менд илгэжэнэвидн. ²⁴Мана багин улс тадн тал ирэд эмт үүмүлэд тадниг зоваж гисн зэнг бидн соңславидн. Бидн теднд тиим даалһвр өгсн уга билэвидн. ²⁵Тегэд бидн цуглрад, эврэксэсн нег цөөкн кү шүүж авад, Павел Бар-Наба хойрла дахулж таднур илгэхэр шиидвидн. ²⁶Деед Эзн Исус Христосин нернэ төлэ хээртэ Павел Бар-Наба хойр эмэн эрвлсн уга. ²⁷Мана бичсиг батлад келхин төлэ Йуда болн Силаг бас илгэжэнэвидн. ²⁸⁻²⁹Шүтэдт нерэдсн хотас бичэ идтн, боогдад үксн малын мах, цус бичэ амстн, хууляс бийөн саглтн. Энүнэс ямаран чигн талдан даалһвр таднд өгшго болж Эрүн Сөкүсн болн бидн шиидвидн. Эн бичсн тоотыг кү-цөхлэ, чикэр бээхит. Тадниг сэн бээхитн йөрөжэнэвидн».

³⁰Илгэсн улс Антиохд ирэд, Исус Христост иткдг улсиг цуглулад, бичгэн бэрүлж өгв. ³¹Урмдта бичгиг умшсн улс байрлв. ³²Йуда болн Сила ээлдэчнр бээж. Антиохин ахнр-дүүнрт тедн күчтэхэр үг келэд, тер улсин итклиг улм батлв. ³³Тер хойриг тенд

кесг долан хонгт бөөлхжэхэд, ахнр тедниг йөрөхэд, апостолмуд тал йовуль. ³⁵ Павел Бар-Наба хойр Антиохд бөөлхэд, ахнр-дүүнр-төхөн хамдан Деед Эзнэ тускар оln-эмтнд цөөлхж сурhдг билэ.

Павел Бар-Наба хойр салцхав

³⁶ – Мана сурhульчнрин бөөсн, урднь Деед Эзнэ үг цөөлх-жэсн балhсд эргэд, яhж тедн бөөхинь медэд ирхмн, – гиж невчк бөөжэхэд Павел Бар-Набад келв.

³⁷ Тиигж келхлөнь, Бар-Наба Марк гидг Йоханыг бас дахулхар седв. ³⁸ Павел болхла терүг авхар седсн уга. Янад гихлэ, өмннь Марк гидг Йохан Исус Христосин тускар цөөлхвр кеж йовад, Пампульяд теднэс үлдв. Тер Деед Эзэр дамжж илгэгдсн күцэвриг теднлэ хамдан цааранднь кесн уга. ³⁹ Эн учрар Павел Бар-Наба хойр үгдэн багтл уга салв. Бар-Наба Маркиг авад, онhцд суунад усар Кипрүр йовла. ⁴⁰ Павел болхла Силаг бийдэн нөкд авв. Ахнр тедниг Деед Эзнд даалхад, цахан седклэн күртөтхэ гиж хаалhднь орулж йовуль. ⁴¹ Тегэд тер хойр Сирий болн Киликьяд йовад, Исус Христосин ном авсн улсин итклиг батлулж өгв.

Тимофей Павел Сила хойрла нишлв

16 Павел Сила хойр Дербэ болн Лустр гидг хойр хотнд ирж. Тенд Христост иткдг Тимофей гидг сурhульч бөөж. Тимофейин экнь Христост иткдг иудей келнэ күүкд күн. Эцкнь болхла грек бөөж. ² Лустр, Иконьд бөөх сурhульчнр Тимофейин тускар йир сээнэр келдг билэ. ³ Павел Тимофейиг назр эргэд, теднлэ хамдан йовтха гиhэд, Тимофейд керчлhнэ төр күцэв. Эн кергиг тенд бөөсн евреймудин төлэ кев. Янад гихлэ, тедн Тимофейин эцкнь грек күүхинь меддг бөөж. ⁴⁻⁵ Павел, Сила, Тимофей нурвн балhснас балhснур одж, Ерусалимин апостолмудын, ахлачнрин шиидврин тускар Христост иткдг улст келж өгв. Теднэ келсн үг чонжин итклиг улм батлулж, Христост иткдг улсин тоог өдр ирвэс икдүлв.

Павелын үзсн үздл

⁶ Тедн Пругья, Халатья назрмудыг дэврэд нарх болна. Теднд Азийд цөөлхвр кех зөв Эрүн Сэкүсн өгсн уга. ⁷ Тиигхлэ Мүсья назрт күрэд, Битүнья назр тал одхар седхлэ, Исусин Сэкүсн

Битүнья тал одх зөв бас өгсн уга. ⁸Тегэд тедн Мүсья һазрар йовж йовад, Троя гидг балһснур орж ирв. ⁹Сөөднь Павелд үзгдл үзгднә:

– Македоньд ирэд, маднд дөң бол, – гинәд нег Македонин залу күн Павелас сурна.

¹⁰Эн үзгдлин хөөн Деед Эзн мадниг Сән Зәңг тархатха гиж дуджана болһад, бидн тер дарунь Македонь тал йовхар шиидвидн.

Исус Христост Лидиян итклһн

¹¹Бидн Трояс шуудтан Самоотрак арлд усар күрэд, маһдуртнь Неаполь тал һарлавидн. ¹²Тендәсн Македонин Пилип гидг тер-гүлгч балһснд ирләвидн. Эн балһснд кесг өдртән бөөләвидн. ¹³Бидн бемб өдрлә балһсна захд һарад, һолын хажуд мана сансн мөргүлин һазрт ирэд, цуглрсн күүкд улсла күүндләвидн. ¹⁴Эдн дунд Лидия гидг күүкд күн бәәж. Эн Тутыр гидг хотнас улан өңгтә эд хулддг бәәж. Лидияг Бурхнд иткдг учрас Деед Эзн Павелын келсиг терүнд илдкәд медүлв. ¹⁵Тегэд Лидия болн терүнә өрк-бүл уснд кирслгдв. Дәкәд Лидия мадниг герүрн дуудна.

– Намаг Деед Эздн үндән иткнә гиж санжахла, мини герт орад гиич болтн, – гиж келнә.

Бидн терүнд иткәд даһад орвидн.

Павел Сила хойр Пилип балһснд бәргднә

¹⁶Нег дәкж бидн мөргүлин орм тал йовж йовхла, зуур зарц күкд күн харһв. Эн күүкд күүнә дотр хар сәкүсн орад, тер иргчиг таадг болв. Энүгәрн тер эврәннь эздүдтән ик олз-ору орулжав. ¹⁷Тиигәд эн күүкн Павелыг болн мадниг даһн йовж хәәкрв:

– Эн улс – Деед Бурхна зарцнр. Эдн таднд яһж авргдхиг келж өгчәнә.

¹⁸Өдр болһн мадниг даһад, күүкн хәәкрдг болв. Павел дәкж тесж чадлго, хар сәкүснд закж иигж келв:

– Исус Христосин нерн деерәс энүнәс һар гиж чамд закжанав.

Тер дарунь хар сәкүсн күүкнәс һарч одна. ¹⁹⁻²⁰Эн учрас иштә күүкнә эздүд олз-оруһан геесән медәд, Павел Сила хойриг бәрәд, Римин һардачнрин өмн балһсна талвнд чирж авч ирнә:

– Эн хойр евреймүд мана балһсиг үүмүлжәнә. ²¹Римин улс авшго, күцәшго заңшалын тускар цәәлһвр кежәнә.

²²Эмтн бас Павел Сила хойриг гемшэнэ. Хардачнр болхла Павел Сила хойрин хувцинъ тээлэд, модар цокад заквр өгнэ. ²³Эн хойриг үктлнь цокад, түүрмд хайчкна. Харулын ахлад саг-серггэр эдниг хэлэтн гиж закна. ²⁴Иим заклһ авсн ахладч тү-үрмин дотрк шишлң бэрэнд тедниг орулад, көлинь цевд тушна.

²⁵Сөөни өрөллэ Павел Сила хойр зальврн бээж Бурхнд маггал дуулна. Бэрэнд бээсн улс тедниг соңсна. ²⁶Генткн назр чичрэд, бэрэнэ ул көндрэд, тер дарунь үүдд секгднэ. Тиигхлэнь түүрм дотр бээсн улсин көл тушчасн цевнь сулдад унж одна. ²⁷Хару-лын ахладч серэд, үүдд секэтэһинь үзэд, дотрнь бээсн улс зулад йовж одсн гиж санад, үлдөрн бийэн алхар седнэ.

²⁸— Бийэн бичэ ал! Бидн цугтан энд бээнэвидн! — гihэд Павел чаңһар хээкрнэ.

²⁹Харулын ахладч герл өгтхэ гиж закчкад, дотр бээсн шишлң бэрэн тал гүүж орна. Павел Сила хойриг үзчкэд, тер чичрэд теднэ өмн унна. ³⁰Бэрэнэсн тедниг һарһад сурна:

— Мини нойдуд! Авргдхин төлэ би ода ю кех зөвтөв?

³¹Тедн иим хөрү өгнэ:

— Деед Эзн Исус Христост итк, тегэд чи болн чини өрк-бүл авргдх.

³²Тедн харулын ахладч болн терүнэ өрк-бүлднь Исус Христо-син тускар цээлһж келж өгв. ³³Тер сөөднь ахладч Павел Сила хойрин шарх-шавинь уһаж өгэд, өрк-бүлтэһэн хамдан уснд кирслгдв. ³⁴Дарунь тедниг герүрн дуудж гиичлэд, өрк-бүлэрн Бурхнд итксндэн икэр байрлна. ³⁵Маңһдуртнь Римин хардачнр цергүдиг түүрмүр илгэнэ.

— Тер улсиг сулдхтн, — гиж заквр хардачнр өгнэ.

³⁶— Римин хардачнр тадниг сулдхжана. Ода эндэс хартн, — гиж харулч Павел Сила хойрт келнэ.

³⁷— Мадниг, Римин иргнмүдиг*, зарһ угаһар оln-эмтнэ нүүрт цокад, түүрмд хайла. Ода болхла нуувчар сулдххар седжэнэт? Уга, тиигж болшго. Хардачнр нааран ирэд эврэн мадниг эндэс һарһг, — гиж Павел келнэ.

³⁸Харулчнр эднэ келсн үгиг Римин хардачнрт күргхлэ, теднь Павел Сила хойр Римин иргнмүд бээсинь сонсчкад ээцхэв. ³⁹Тер дарунь тедн ирэд, Павел Сила хойрас гемэн сурад, түүр-мэс сулдхна.

* *Иргн* — орн-нутгин күн.

– Эн балһснас йовтн, – гиж сурна.

⁴⁰Павел Сила хойр Лидиян герт ирэд, дүүнртәһән харһад, теднд урмдта үгмүд келәд, эн балһснас йовна.

Павел Сила хойр Тесалокид

17 Павел Сила хойр Ампиполь, Аполонья гидг балһсдар орад Тесалокид ирв. Тенд евреймүдин хурл бәәж. ²Бемб өдрлэ хурлур одад, Павел ондан балһсдт кеснлэ әдләр һурвн долан хонгин туршарт Бурхна Бичгин цәәлһвр кенә. ³Бурхна илгәсн Аврач зовлңла харһад үкх, дәкәд Бурхн Терүг үкләс әмдрүлх йоста гиж цәәлһж келж өгв.

– Мини цәәлһж келжәх Исус – Бурхна илгәсн Аврач, – гиж Павел келв.

⁴Зәрм евреймүд болн Бурхиг күндлдг оln грекмүд, күндтә оln күүкд улс Павелын келснд иткж. Павел Сила хойрта негдв. ⁵Энүнд эс итксн евреймүд үлү үзәд, хар саната улсиг һаһаһас цуглулж аһад балһснд буцлт босхв. Цуглрсн улс Ясона гер тал ирэд, тенд бәәсн Павел Сила хойриг гертәс күчәр һарһар үүд цокв. ⁶Павел Сила хойриг эс олсн учрар тедн Ясониг болн Исус Христост иткдг дүүнриг балһсна һардачнр тал авч ирэд иигж хәәкрлдв:

– Эн улс һазр эргәд үүмлдә кежәнә. Ода мана балһснд ирдв.

⁷Ясон болхла тедниг гертән тосч авв. Эдн Римин хаана закв-риг бурушаһад, Исус Христос гидг хан бәәнә гиһәд келлднә. ⁸Соңсжасн әмтн болн балһсна һардачнр әәцхәнә. ⁹Ясонас болн ахнрас мөңгәр даавр сурад, һардачнр тедниг сулдхкна.

Павел Сила хойр Бәра гидг хотнд

¹⁰Сөөд ахнр торл уга Павел Сила хойриг Бәра тал илгәв. Тедн ирэд евреймүдин хурлд орв. ¹¹Бәран бәәрн улс болхла Тесалоникин улсас үлүһәр Бурхна үгиг дурлж соңсв. Тедн Павелын келсн үгиг оныңан өгч соңсад, Павелын келсиг Бурхна Бичглә дүнцүлж Павел чик бишинь йилһнә. ¹²Оln евреймүд болн оln күндтә грек күүкд улс, зәрм залус Исус Христост иткдг болв.

¹³Тесалоникин евреймүд Павелын йовдлын тускар соңсад, Бәрад ирэд үүмлдә һарһж. ¹⁴Тиим учрас Павелыг ахнр-дүүнр теңгсин эрг тал йовулна. Сила Тимофей хойр Бәрад үлднә.

¹⁵ Павелыг дахсн улс Афинд күрэд, дарунь Бэра тал хэрү ирлднэ. Сила Тимофей хойрт шулуһар Павел тал йовтн гисн зэнг авч ирнэ.

Павел Афинд

¹⁶ Павел ахнр-дүүнрэн күлэжэхэд Афин дотраһар йовхларн, һарар кесн олн бурхд үзнэ. Терүнд Павел йир икэр һундрхна. ¹⁷Тегэд Павел хурлд евреймүдлэ, Бурхиг күндлдг улсла болн өдр болһн талвнд харһсн эмтнлэ күүндвр кежэв. ¹⁸Нег дэжж Павелыг күүндвр кежэхлэ гүн ухата багин эпикурмуд* болн стоикуд** орлцв.

– Эн «давсн тату» күн эмтнд ю келхэр бээхмб? – гиж зэрмснь сурлдна.

– Эн күн талдан орна бурхдын тускар келжэнэ, – гиж зэрмснь хэрү өгнэ.

Тиигн гихнь Павел Исусин болн эмдрлһнэ тускар келжэсн бээж. ¹⁹Тер кевтэн тедн Павелыг Ареопагт*** авч ирэд иигж сурна:

– Юн шин номин тускар чи цээлһвр келжэхэн маднд келж өг? ²⁰Чини келжэсн үг йир акад бээж. Ю келжэхичн бидн медхэр седжэнэвидн.

²¹Афинин бээрн улс болн тенд бээсн талдан орна улс шин юмна тускар келхд, шин юмиг соңсхд йир дурта бээж. ²²Павел ареопагт ирэд, олна өмн зогсад иигж келнэ:

– Афинахн! Тадн бурхдт йир шүтдгиг би үзжэнэв. ²³Балһс эргж йовад, тана эрүн тоотыг хэлэжэхлэ, нег тэвцд «Медгдшго Бурхнд» гиж бичэтэг би үзв. Эн тана шүтдг «Медгдшго Бурхна» тускар би таднд цээлһж келж өгнэв. ²⁴Бурхн делкэг болн дотрнь бээсн цуг тоотыг үүдэсмн. Тер тенгр һазр хойрин Деед Эзн һарар тосхгдсн сүмд бээхш. ²⁵Эмтнэ дөң Терүнд керг уга. Юнгад гихлэ, Эврэн олд жирһл, ки, болн цуг кергтэ тоотыг өгчөнэ. ²⁶Тер Бурхн һазр деер бээх эмтиг кевтнь негхн күүнэс үүдэв. Һазр деер бээх улст Деед Эзн жирһх цагинь болн бүүрлх

* *Эпикурмуд* – Грек философ Эпикурин (Христосин төрхин өмн 270 жилд өнгрж одж) номинь дахсн улс.

** *Стоикуд* – Грек философ Зенона (Христосин төрхин өмн 265 жилд өнгрж одж) номинь дахсн улс.

*** *Ареопаг* – балһсна номтнрин нищэнэ һазр.

орм күртл йилһж өгв. ²⁷Эмтн Бурхиг хэһэд, Терүг олж авад, Терүн тал ирэд бөөх санатаһар цугтаһинь күцэв. Юңгад гихлэ, Тер оньдинд мана хажуд бээнэ. ²⁸«Бидн Терүнэ күчэр жирһэд бээнэвидн», «Бидн Терүнэс үүдж һарлавидн», – гиж тана нег шүлгч энүнэ тускар иигж келлэ. ²⁹Тиигэд бидн Терүнэс үүдж һарсн болхла, Бурхиг алтнд, цаһан мөнгнд, чолунд, күүнэ билг-эрдмэр кесн кегдлмүдт хуврүлх уха зүүхмн биш. ³⁰Бурхн кезэнк цага эмтнэ медлго кесн тоотан мартхмн. Зуг ода Бурхн оln-эмтнд, альд бөөв чигн цугтаднь килнцтэ жирһлэн үлдэтхэ гиж закчана. ³¹Бурхн орчлңгин үнн зарһ кех өдр зааһад, нег Кү шүүж авв. Тер Күүһэн үклэснь эмдрүлэд, цуг оln-эмтнд үзүлв.

³²Үклэс эмдрсн күүнэ тускар сонссн зэрм улс наад бэрв. Зэрмнь: – Энүнэ тускар дөкэд чамас сонсхм, – гиж келлдв.

³³Тиигэд Павел хургас һарад йовна. ³⁴Павелын келсиг кесг улс иткнэ. Тедн дунд ареопагин гешүн Денис болн Дамарь гидг күүкд күн бас чигн талдан залу улс бөөж.

Павел Көринтд

18 Энүнэ хөөн Павел Афинас Көринтд одна. ²Тенд Павел, Понтд һарсн Әкүль гидг нертэ еврейлэ харһв. Шидрхн Әкүль Приска гидг гергтәһән Италин орн-нутгас Көринт һарч ирв. Яһад гихлэ, Клауд гидг Римин хан цуг Евреймүдт Римэс һартн гиж закв. ³Тегэд Павел Әкүлин герт одад теднэд үлдэд көдлнэ. Яһад гихлэ, Әкүль Приска хойр Павелла әдл өргэ гер кедг эмтн болв. ⁴Павел бемб өдр болһн хурлд орад, евреймүдт болн грекмүдт Исус Христосин тускар цөөлһж келж өгэд, тедниг олар үгдән орулхар седжәв.

⁵Сила Тимофей хойр Македоняс ирхлэ:

– Исус, Бурхна илгәсн Аврач, – гиж Павел Йудья улст герчлж келнэ.

⁶Евреймүд Павелын келсиг бурушахла, Павелын тускар му келхлэ, Павел хувцна хорманнь шораһинь сажад келв:

– Тадн эврәннь Бурхиг басчанат. Энтн тана гем. Ода би буру номта улс тал йовнав.

⁷Павел хурлас һарад, Бурхиг күндлдг Тит Юст гидг нертэ күнүнэ герт ирв. ⁸Крисп гидг нертэ хурлын ахлач болн терүнэ өрк-бүл Деед Эзнд иткв. Павелын келсиг Көринтин оln улс соңсад, Исус Христост бас иткәд, цугтан уснд кирселгдв.

⁹ Нег дэжж сөөхөр Павелд үзгдл үзгдэд, Деед Эзн иигж келнэ:
 – Бичэ э, тагчг бөөлго, номан цааранднь цөөлхж келж йов.
¹⁰ Би оньдин чамта хамдан бөөнөв, күн чамд хар саншго. Эн балһснд Мини улс оln бөөнэ.

¹¹ Павел эн балһснд жил зурһан сардан бөөһэд, Бурхна ном оln-эмтнд сурһв.

¹² Тер хоорнд Һалониг Ахья һазрин закрач бөөх цагт евреймүд Павелын келсиг бурушаһад негдж авад, Павелыг зарһ кедг герт авч ирэд иигж келв:

¹³ – Мана закахас талданар оln-эмтнд Бурхиг яһж күндлхиг Павел сурһжана.

¹⁴ Павел хэрү өгхөр седжэхлэ, Һалон евреймүдт:

– Евреймүд! Таднла һундлта, хар саната йовдл учрсн болхла, би тадниг сонсх зөвтэ билэв. ¹⁵ Тана үгмүдин, нердин, тана закана туск кергүдэн эврэн шиидх зөвтэт. Би тиим зарһ кедгов, – гиж келэд, ¹⁶ тедниг зарһин герэс һарһв.

¹⁷ Уурлхларн евреймүд хурлын ахлач Состениг бэрж авад, зарһ кедг герин өмн цокна. Эн учрсн йовдлар Һалон нам соньмссн уга.

Антиох тал Павелын хэрү ирлһн

¹⁸ Павел Көринтд удан бөөжәһэд, Приска Экуль хойриг дахулж авад Сирий тал усар йовж. Павел йовхиннь өмн Кенхер балһснд андһар өгэд, толһаннь үсэн хөөчлүлв. ¹⁹ Епест ирхлөрн, Павел Приска Экуль хойриг үлдэчкэд, эврэн евреймүдин хурлд одад күүндвр кев. ²⁰ Евреймүд Павелыг бас невчк бөөхиг сурхла, Павел зөв өгсн уга. ²¹ Теднлэ салжаһад:

– Кемр Деед Эзн зөв өгхлэ, би тадн тал дэкрн ирхв, – гихэд Епесэс йовна.

²² Павел Кесэрьяд кермэсн бууһад, Исус Христост иткдг улс-ла харһчкад, Антиох тал одна. ²³ Павел Антиохд бөөжәһэд, Һалатья болн Пругья гидг һазрар йовад, Исус Христост иткдг улс-ин итклиг улм батрулв.

Апол Епест, Көринтд цөөлһөр кежәнэ

²⁴ Епест Апол гидг нертэ еврей ирв. Апол Александрийд һарсн күн бөөж. Эн медрлтэ күн Бурхна Бичгиг йир сөөнөр меддг бөөж. ²⁵ Тер Деед Эзнэ хаалһин тускар сонсад, эврәннь седклэсн Исусин тускар оln-эмтнд цөөлхж сурһв. Зуг Йохан

уснд кирслснэ тускар меддг бээж. ²⁶Апол зэргтэхэр евреймүдин хурлд келжэсиг Экуль Приска хойр соңсчкад, терүг дуудж авад, Бурхна хаалһин тускар тодрхаһар келж өгцхэв. ²⁷Апoлыг цааранднь Ахья һазр тал йовхар седхлэ, ахнр-дүүнр тенд бээсн сурһульчнрт Апoлыг тосч автн гисн бичг бичж. Апол Ахай һазрт ирэд, Бурхна хээрлтэр дамжад Христост иткдг улст ик дөң болв. ²⁸Евреймүдлэ кесн амн үгин марһанд Исус Бурхна илгэсн Аврач гийһэд Бурхна Бичгэс тер үзүлв.

Павел Епес балһснд

19 Апол Көринтд бээсн цагт Павел Һалатъя болн Пругья һазрар йовад, Епест ирнэ. Тенд нег цөөкн сурһульчнрла харһна.

²– Христост иткхдэн тадн Эрүн Сәкүс авлт? – гиж Павел теднэс сурна.

– Бидн Эрүн Сәкүснэ тускар мел соңсад угавидн, – гиж тедн хэрү өгнэ.

³– Юуна төлө тадн уснд кирслгдвт? – гиж Павел сурна.

– Бидн Йохана сурһсиг даһад, уснд кирслгдвидн, – гиж тедн хэрү өгнэ.

⁴– Килнцтэ жирһлэн үлдэсн әмтиг Йохан уснд кирслв. Түүнэ хөөн ирсн күүнд – Исуст итктхэ гиж тер евреймүдиг дуудла.

⁵Тиигэд тедн энүнэ тускар соңсхларн, Деед Эзн Исусин нернэ төлө уснд кирслгдлэ. ⁶Павел теднэ толһад һаран тәвхлэ, тедн дегер Эрүн Сәкүсн буув. Тедн меддго келэр күүндлдэд, Бурхна тускар келлднэ. ⁷Ут турштан тедн арвн хойр шаху күн билэ.

⁸Павел хурлд орад оln-әмтнлэ зэргтэхэр күүнднэ. Һурвн сардан хурлд Бурхна орн-нутгин тускар цөөлһэд тер оlnд иткүлжөв. ⁹Зәрм зүткэ улс терүнэ келсиг итклго, оln дунд Деед Эзнэ хаалһиг му келэд бурушацхав. Тиигхлэ, Павел тедниг үлдөһэд йовна. Өдр болһн Турана лекц умшдг герт сурһульчнр цуглулад, тер күүндвр кедг болв. ¹⁰Иигэд хойр жилдэн бөөнэ. Азийд бээсн евреймүд болн грекмүд цугтан Деед Эзнэ үгиг соңсдг болв.

Скеван көвүд

¹¹Бурхн Павелар дамжад өвәрц юм кежэв. ¹²Павелын заппу болн альчур гемтэ улст күрхлэ, тедн гемәсн эдгэд, хар сәкүсн теднэс һардг болв. ¹³Зәрм һазр эргж йовсн евреймүд хар

сэкуснэс кү сулдхцхав. Тедн Деед Эзн Исусин нерн деерэс тигхэр седцхэв.

– Павелын цөөлһсн Исусин нерн деерэс эн күүнэс хар гиж закжанав, – гihэд теднэ күн болһнь хар сэкуснд келнэ.

¹⁴Эднь евреймүдин ах гелң Скевэн долан көвүн бээж.

¹⁵– Исусиг би меддв. Павелыг бас меднэв. Тадн кембт? – гиж хар сэкусн сурна.

¹⁶Дотркинь хар сэкусн эзлсн күн тедниг йир күчтөһөр дэврэд диилнэ. Скевэн көвүд гертэс шуурха хувцта, шавта һарад зулна.

¹⁷Энүнэ тускар Епест бээсн евреймүд болн грекмүд медэд ээлднэ. Тиигэд одж эдн Деед Эзн Исусин нериг күндлдг болв.

¹⁸Иткдг улсин ик зунь ирэд, олна нүүрт эврәннь хар мөртө йовдлан илдкжэв.

¹⁹Урднь илв һарһж йовсн зөрм улс эврәннь дегтрмүдэн авч ирэд, бас олна нүүрт шатав. Шатасн дегтрмүдин һаруһинь тоолхла, тернь тэвн миңһн цаһан мөңгнд үнлгдв.

²⁰Тиигж Деед Эзнэ ном тарад, энүнд оln күн иткв.

Епест болсн буцт

²¹Энүнэ хөөн Павел Македонь болн Ахья дэврэд Ерусалимд күрхэр шииднэ.

– Ерусалимд күрснэ хөөн би Римд одх седклтэв, – гиж тер келнэ.

²²Македонь тал тер хойр нөкдэн илгэнэ. Теднь Тимофей болн Эраст хойр болна. Эврэн баахн цагт Азийд үлднэ.

²³Тер өдрмүдт Деед Эзнэ хаалһ бурушасн ик буцлт болна.

²⁴Цаһан мөңгнэ дархнч Деметр Артеми* гидг шүтэнэ өкөр сүм кедг билэ. Тиигэд тер көдлмш һартан эрдмтэ көдлэчнрт ик олз орулжав.

²⁵– Эн көдлмш мадниг байжулжахиг тадн меджэнт? – гиж көдлэчнриг болн талдан эрдмчнриг цуглулад тер келнэ. – ²⁶Тадн Павелыг, энд Епест болн цуг Азийд оln улсиг эврәннь номд орулж авсиг бас соңссн болхит. Күүнэ кесн шүтэн Бурхн биш гиж Павел келжэнэ. ²⁷Иим зэңг мана кежэх көдлмшин чинринь баһрулх биш, нам алдр Артеми гидг шүтэнэ сүмин үнинь ген гижэнэ. Цуг делкэн болн Азийин оln эмтнэ мөргжэсн бурхн сүрөһэн алдх!

* *Артеми* – урһмл урһлһна бурхна кезэңк грек нерн.

²⁸ Иим зэнг соссн улс:

– Епесин Артеми алдр болтха! – гihэд halзурж хээкрлднэ.

²⁹ Удл уга балһсн цугтан шуугна. Олн эмтн Македоняс ирсн Павелын Гай болн Аристарх нөкдмүдиг бэрж авад, театрур одцхана. ³⁰ Павел олн эмтнлэ күүндхэр седнэ, болв сур-хульчнрнь терүг хөрнө. ³¹ Түүнэс даву бээрн назрин йосна зэрм улс, Павелын иньгүд, энүг театрт төрүц бичэ одтха гиж келүлнэ. ³² Зэрмснь нег юм хээкрэд, зэрмснь онгдан юм хээкрв. Хург үүмж одсн бээж. Теднэ ик зунь ю хээж ирсэн медсн уга бээж. ³³ Александриг харч иртхэ гihэд евреймүд неклднэ. Зэрм улс Александр эн болжах йовдлыг хардв гижэнэ. Александр харч ирэд, харарн докъя өгэд, олн улсиг тогтнхинь сурна. Эн харсгч үг келхэр седнэ. ³⁴ Болв энүг еврейинь медчкэд, цугтан:

– Епесин Артеми алдр болтха! – гihэд нег дууһар хээкржэнэ.

Тедн хойр частан хээкрнэ. ³⁵ Дэкэд балһсна ахлачнрин негнь олн улсиг тогтнулна.

– Епесин бээрн улс, Епес балһсн алдр Артемин сүм болн тенгрэс унсн чолу хадлжахиг делкэ кевтэн меднэ эсий? ³⁶ Энтн бурушаж болшго ил юмн. Тадн ода тогтнтн! Адһмта юм бичэ һарһтн. ³⁷ Эн улсиг тадн дахулж ирсн бийинь эднэс негнь чигн мана сүмэс хулха кесмн уга. Мана бурхиг муурулсмн уга. ³⁸ Кемр Деметр болн түүнэ көдлэчнр кенинь чигн гемшэхэр седжэхлэ, манад зарһин өдрмүд болн йосна улс чигн бээнэ. Тиигэрэн ирж бурушаж чаджанат. ³⁹ Кемр таднд ямаран чигн керг бээхлэ, терүг олн улсин хург шийдх йоста. ⁴⁰ Эндрк йовдлын ашар мадниг буцлтд орлцвт гиж гемшэж болжана. Тиигхлэ, бидн бийэн мел харсж чадшговидн. Яһад гихлэ, маднд учр-шалтан уга, – гив.

Иигж келэд, эн олн улсиг герүрнь йовулна.

Македонин, Грецин назрмүдт Павелын одлһн

20 Буцлт тогтнсна хөөн Павел Исуст иткдг улсиг цуглуулж авад, тедниг урмдулад мендлэд, Македонь тал һарад йовна. ² Хаалһдан харһсн Исуст иткдг улсиг бас урмдулад йовв. ³ Грецд ирэд һурвн сар болна. Павелыг Сирий тал усар йовхин өмн өргнднь евреймүд түүнэ тускар нуувчин күүндвр кенэ. Түүнэс көлтэ Павел Македонь дэврэд хэрү ирхэр шийднэ. ⁴ Павелыг дахад Бэрас ирсн Пурин көвүн Сосипатр йовв. Тесалоникас Аристарх болн Секүнд, Дербэс Гай, Азийяс Тропим болн Түхк,

Тимофей эдн йовлдна. ⁵Түрүлэд йовад мадниг Троя балһснд күлэжэв. ⁶Эс искэсн һуйрин сэн өдрин хөөн бидн Пилип балһснас кермэр йовад, тав хонад Трояд теднлэ негдвидн. Тенд бидн дола хонвидн.

Ютухин эмдрлт

⁷Бемб өдр бидн хамдан асна хот уухар цуглрвидн. Павел цөлһврин көдлмшэн кежэлэ. Терүг маңһуртнь йовх учрас иштэ хург сөөни өрэл күртл болв. ⁸Мана хурсн деед хорад олн шам шатчав. ⁹Терз деер баахн наста Ютух суула. Павелыг үг келжэхлэ, Ютух үрглэд һурвдгч давхрас һазрт унна. Терүг одад көндөхлэ, өнгрж одсмн бээж. ¹⁰Павел бууһад, терүн деер өкөһэд теврнэ. – Бичэ ээтн! – босн йовж: – Энтн эмд, – гиж келнэ.

¹¹Павел хэрү эмтн цуглрсн хорад орад, өдмг хуһлад иднэ. Өрэн өмн үгэн төгсөһэд Павел цааран йовв. ¹²Баахн көвүн Ютухиг герүрнь эмд-менд авч ирнэ. Иим йовдл цугтаһинь йир байрлулна.

Трояс Мелит тал одлһн

¹³Бидн кермд сууһад Асыс хотн тал йоввидн. Тенд Павел маднла негдхмн билэ. Эн эврэн иим зура келэ. Яһад гихлэ, һазр хаалһар йовхар эн седжэлэ. ¹⁴Асысд Павел маднла харһад, мана кермд суув. Тиигэд бидн Митулен тал һарвидн. ¹⁵Тендэс бидн маңһуртнь цааран йовад, Хөст күрвидн. Бас нег хонад Самост ирвидн, дөкэд нег хонад Мелитд ирвидн. ¹⁶Павел Ерусалимд күрхэр адһж йовсндан, Азийд торшгон төлэ, Епес тал йовсмн уга. Тиигэрэн тер тэвдгч өдр гидг нээрлэ харһулад ирх саната йовла.

Павел Епесин чонжин ахлачнрла күүнджэнэ

¹⁷Павел Мелитэс эмт илгөһэд, Епест чонжин ахлачнриг дуудлуна. ¹⁸Тедниг цуглрхла иигж келнэ:

– Намаг Азийд ирэд түрүн өдрэс авн таднла бөөсиг эврэн меднэт. ¹⁹Би номһнар, нүдндэн нульмста бөөдлэрн Деед Эзнэ зарцла эдлэр эврэннь көдлмшэн күцөвүв. Евреймүдин нуувчин үгцэнэс көлтэ би кесг зовлң даавв. ²⁰Би гермүдт чигн, һаза йовв чигн, Сэн Зэңг цөөлһж заалав. Заахарн тус болх тоотыг таднас

мел нуусн угав. ²¹ Евреймүдт болн грекмүдт килництэ жирхлэн үлдэхэд, Бурхнд нээлэд, мана Деед Эзн Исуст итктхэ гиж би келлэв. ²² Ода болхла, Ерусалим орхиг нанд Эрүн Сэкүсн заав. Тенд нанла юн болхинь меджэхшв. ²³ Зуг балһсн болһнд намаг зовлң болн түүрм күлэжэхиг Эрүн Сэкүсн саглж заажана. ²⁴ Болв би эврәннь эмөн хээрлжэхшв. Ода Деед Эзн Исус нанд даалһсн кергиг чиктнь күцэхэд, олдн Бурхна хээрлтин туск Сэн Зэнг күргх санатав. ²⁵ Таднд Бурхна орн-нутгин тускар цөлһсн намаг цугтан ода дэкж үзшгог би меджэнэв. ²⁶ Тер учр дерэс кемр таднас кен чигн күн үкхлэ, тертн мини гем биш гиж би герчлжэнэв. ²⁷ Би таднд эл уга Бурхна бээсн зуран тускар цөөлһлэв. ²⁸ Күн болһн бийән болн Эрүн Сэкүснэ таднд далһсн улсиг хөлөж йовтн. Бурхна чонжин улст килмжэн өгтн. Энүнэ төлө Тер Эврәннь Көвүнэ улан цус асхла. ²⁹ Намаг йовхла, тадн тал һалзу чонмуд ирх. Тиигхлэ, тедн кениг чигн эрвлш уга. ³⁰ Тадн дундас чигн сурһульчнриг чик хаалһаснь хажилһэд дахулхар седэд, худлахар ном тархах улс бас һарх. ³¹ Тиигэд саглж бээтн! Мини һурвн жилдэн өдр-сө уга доһлң нульмста таднд келж йовсиг бичэ мартгн. ³² Би ода тадниг Бурхна болн Терүнэ хээрлтин туск Үгин килмжд үлдэжэнэв. Тер тадниг батраһад, Бурхна нерэдэд заасн улсин төлө бээсн зөөрөсн өгх. ³³ Би кен чигн күүнэс цаһан мөнг, алт чигн, хувц чигн авшгоһар седлэв. ³⁴ Намаг эврән мөнг олад, нанла бээсн ах-дүүнрэн болн бийән теткж йовсиг тадн меднэт. ³⁵ Кесн, күцөсн тоотарн би таднд үлгүр үзүлж йовлав. Көдлмш кехлэрн бидн түрү-зүдү, мунднь дөңгөн күргх йоставидн. Деед Эзнэ келсн: «Өгсн авснас буйнта болдмн» гисиг кезэ чигн мартхмн биш. ³⁶ Тиигж келн Павел олнла хамдан сөгдэд зальврна. ³⁷ Цугтан уульн бээж терүг теврэд үмслднэ. ³⁸ Дэкж Павел үзгдшго гисн зэнг тедниг дегд гейүрүлв. Павелыг тедн керм күртл үдшэнэ.

Ерусалимур йовлһн

21 Теднэс салат, бидн тенгст һарад, тустан Көс гидг балһсн тал йоввидн. Маһндуртнь бидн Родос гидг арлд күрэд, тендэс Патар балһснур йовлавидн. ² Тенд бидн Поник тал йовжах керм олж авад, цааран һарвидн. ³ Бидн Кипр давад, арлыг өмн бийэснь эргэд Сирий тал йоввидн. Тирд бидн зогсад, кермд йовсн ацаһан буулһх билэвидн. ⁴ Тенд Исусин сурһульчнриг

хөөхэд олж авад, теднлэ харһад, бидн дола хонвидн. Эрүн Сәкүснә күчәр Павелыг Ерусалимд бичә йовтха гиж тедн келжәв. ⁵Болв цаг ирхлә, бидн цааранднь йоввидн. Мадниг сурһульчнр кевтән теднә гергд болн үрдүднь балһснас үдшәв. Эрг деер бидн сөгдәд сууһад мөргвидн. ⁶Бидн нег-негнләһән мендлдәд, керм-дән сууцхавидн. Тедн болхла герүрн хәрцхәв.

⁷Тирәс бидн Птолемьяд ирвидн. Тенд бидн ах-дүүнрләһән харһад өдртән бәәввидн. ⁸Манһдурк өдр тендәс Кесәрья тал йовад, долан нөкдмүдин негнднь, Сән Зәнг тарһадг Пилипин герт бәәввидн. ⁹Пилипд мордад уга әәлдәч дөрвн күүкн бәәж. ¹⁰Мадниг тенд нег цөөк хонхла, Йудьяс әәлдәч Хагап ирнә. ¹¹Тер мадн тал өөрдәд, Павелын бүс авад, эврәннь көл-һаран бооһад:

– Эрүн Сәкүсн иигж келжәнә: «Ерусалимин евреймүд эн бүсин эзиг бас иигж бооһад буру номта улст өгчкх», – гиж келнә.

¹²Тиигж келсиг соңсхларн, бидн болн тенд бәәсн улс Павелыг Ерусалим тал бичә одтха гиж ээрвидн. ¹³Болв Павел иигж хәрү өгнә:

– Тадн яһад ууляд, мини зүрк шарклулжанат? Ерусалимд би Деед Эзн Исусин нернә төлә бийән күлүлх биш үкхдән белмб, – гинә.

¹⁴Павел эврәннь шиидврән нег мөсләд авчксинь медәд, бидн дәкж терүг эәрдгән уурад:

– Цугнь Деед Эзнә күсләр күцтхә, – гиж келжәввидн.

¹⁵⁻¹⁶Түүнә хөөн хаалһд бийән белдәд бидн Ерусалим тал йоввидн. Маднла хамдан Кесәрьяс зәрм сурһульчнр йовцхав. Тер мадниг Мнасна герт дахулж авч ирв. Кипр арлас ирсн Мнасна кезәнә Христосин сурһульч болсн бәәж.

Павелд өгсн чонжин ахлачрин селвг

¹⁷Ерусалимд ахнр-дүүнр мадниг сәәнәр тосв. ¹⁸Манһдуртнь бидн Павелта Яков тал одвидн. Тенд цуг чонжин ахлачнр бәәж. ¹⁹Павел теднлә мендләд, Бурхн терүнә церглтәр дамжад буру номта улст ю кесинь тодрхаһар келж өгв. ²⁰Тедн Павелыг соңсад, Бурхиг туурулна.

– Ах Павел, ода миһһәд шаху евреймүд Христост иткжәнә. Цугтан эдн үнн седкләсн зака харсжана. ²¹Чи буру номта улс дунд бәәх евреймүдт, Мошен зака бичә төртән автха гиж теднд

келж өгвч. Дэкэд чи үрдэн бичэ керчүлтхэ, мана заң-авъясиг бичэ бэртхэ гиж селвг өгэд йовжич. ²² Бидн яахмб тиигэд? Тедн чамаг ирсиг эрк биш соңсх. ²³ Ода мана селвг ав. Мадн дунд андһар өгсн дөрвн күн бээнэ. ²⁴ Тедниг авад, бийэн цеврлһнэ керг күцэ. Теднэ ормд мөңгинь өгэд, толһаннь үсэн авхулад таахрулхла, сэн болх. Тиигхлэ, чини тускар һарсн зэңг худл болад, чамаг заһаһар бээхиг цугтан үзх. ²⁵ Буру номта улсин итклин тускар бидн теднд эврәннь шиидврэн бичлэвидн. Тедн шүтэдт нерэдсн хотас, цуснас амсшго, боогдад үксн малын мах идшго, учрх хууляс саглх йоста, — гиж чонжин ахлачнр Павелд келцхэв.

²⁶ Маңһдуртнь Павел эн улсиг дахулад, теднлэ хамдан килнцэс цеврлнэ. Дарунь Павел һол сүмд орад, кезэ цеврлт чилх, кезэ күн болһна төлэ тэвц тэвгдхинь гиж цээлһж өгнэ.

Павелыг бэрлһн

²⁷ Килнцэс цеврлснэ доладгч өдртнь Азийин нег цөөкн евреймүд Павелыг сүмд үзнэ. Тедн эмтиг түкрэд, Павелыг бэрж авв.

²⁸ — Израилин улс, дөң болтн! Эн күн мана улсин өмнэс, мана Закана өмнэс эн сүмин өмнэс ном эргндэн тархаж йовна. Ода болхла мана һол сүмд грекмүд дахулж ирэд, терүг бузрдв, — гиж тедн хээкрцхэв.

²⁹ Өмннь тедн Павелыг Епес балһсна ирсн Тропимла хамдан балһснд йовсинь үзэд, терүг һол сүмд дахулж одв гиж санжаж. ³⁰ Балһсн кевтэн үүмэд бээв. Эмтн гүүлдж ирв. Павелыг бэрэд һол сүмэс чирж һарһад, үүдинь хаачкна. ³¹ Тедн Павелыг алхар седжэлэ. Болв Ерусалим кевтэн үүмжэх зэңг Римин цергин ахлачд күрнэ. ³² Тер ахлач цергин ахмдмуд нег цөөкн церг дахулж авад оln эмтн цуглрсн һазр тал одна. Аашсн ахлач болн цергүдиг үзчкэд, Павелыг тедн цокдган уурв. ³³ Цергин ахлач Павел тал өөрдэд, терүг бэрэд, хойр цевэр цевлх заквр өгнэ. Ахлач эмтнэс эн ю-күүһинь, ю кесинь сурна. ³⁴ Оln цуглрсн һазрт негнь нег үг келэд хээкрнэ, наадк улснь талданар келэд хээкрцхэнэ. Тиим бээдлд юн учрснь медж чадад Павелыг цергин бөэшнд орултха гисн заквр ахлач өгнэ. ³⁵ Тедн шатар йовхларн, Павелыг һар деерэн өргв. Тедү дүнгэ оln улс шуугад, йовх халһ өглго бээв.

³⁶ — Алхмн энүг! — гиж тедн дахад хээкрлдв.

Павелын олд келсн үг

³⁷Цергүд Павелыг бөөшң тал авч йовхар седв, болв тернь ахлачас иигж сурна:

– Танас нег юм сурж болхий? – гинэ.

– Чи, грек келэр келж чаддвчи? – гиж тер сурна, – ³⁸Тиигхлэ, чи одахн Египетэс ирэд, буцлт кеһэд, эжго һазрур дөрвн минһн алачнриг дахулсн күн биш болжанчи?

³⁹– Би Киликьян Тарс балһсна еврейв. Нертэ балһсна иргмб. Олн улсла күүндх зөв нанд өгтн.

⁴⁰Ахлачас зөв авад, Павел шат деер зогсад олн эмтиг тагчгртха гисн докъя һарарн өгнэ. Эмтн төвкнэд тагчгрхла, Павел еврей келэр келнэ.

22 – Эцкнр, ахнр-дүүнр! Бийән харсх үг нанд өгтн. ²Терүг еврейин келэр келжэхиг соңскад, тедн оньган өгцхэв.

³– Би еврейв. Киликьян Тарс балһснд һарлав. Болв Ерусалим балһснд өсэд бослав. Мана эцкнрин закана туск гүн сурһуль Гамалилас авлав. Тадниг эндр бийән Бурхнд нерэдснлэ эдлэр би урднь тиигж йовлав. ⁴Исусин номиг дахад йовсн улсиг би үктлнь көөһэд зовадг билэв. Залус болн гергчүд бэрж авад бэрэнд бэрүлүв. ⁵Энүнэ герчнр ода – ах гелң болн Деед хург кевтән. Дамаскд бөөх ахнрт нерэдсн бичг би теднэс авлав. Тиигэд би тиигэрән одад, тер улсиг бэрэд күлэд, Ерусалим тал заслхар, авч ирхэр йовлав.

Павел эврәннь итклән келснь

⁶Һал үдлэ мини хаалһдм Дамаскд күрч йовхлам, генткн тенгрэс күчтэ герл асад, намаг герлткв. ⁷Би һазрт унн келжэх ду соңсв: «Шаул, Шаул! Яһад чи Намаг көөһэд йовнач?» ⁸«О, Деед Эзн, кенвчи?» – гиж би сурлав. «Би Назаретин Исусв. Чи Намаг көөж йовнач», – гиж тер хэрү өглэ. ⁹Нанла хамдан йовсн улс бас герл үзлэ. Болв Нанд келжэсн дууг тедн соңссн уга. ¹⁰«О, Деед Эзн, яахмб ода?» – гиж би сурв. «Босад Дамаск ор. Тенд чамд ю кехинь йилһэд келх», – гиж Деед Эзн келнэ. Күчтэ герл мини нүдиг цөөлһчкв. ¹¹Мини нөкдмүд намаг һарасм авад, Дамаскур көтлэд ирв. ¹²Тенд нан тал Хананий гидг нертэ

күн ирнэ. Закаг цеврэр бэрдгтнь тенд бээсн евреймүд цугтан терүг күндлдг бээж. ¹³Нан тал өөрдэд Мини хажуд тер зогсад иигж келлэ: «Шаул, ахм, нүдндчнь харан ортха!» Тер кемлэнь би үздг болад, нанд үг келсн күүг үзв. «¹⁴Мана өвкнрин Бурхн чамаг шүүж авч. Чи Терүнэ санан-седклиг меддгэр, үннч Күүг үздгэр, Түүнэ эврэн келсн үгинь соңсдгар шүүж авв. ¹⁵Эврэн үзсн, соңссн тоотарн олн улст герч болхич. ¹⁶Бичэ уд! Босад уснд кирслгдэд, килнцэн бийэсн харһад, Деед Эзн Иусусин нер дууд», – гив. ¹⁷Дэкэд би Ерусалимур хэрж ирв. Энд хол сүмд мөргүл кежэхлэ, нанд үзгдл үзгдв. ¹⁸Би Деед Эзиг үзв. Тер нанд иигж келв: «Ерусалимас шулуһар йов. Энд Мини тускар келсн чини герчлһиг эдн учртан авшго», – гив. ¹⁹Тиигхлэ би: «Эн улстн намаг хурлмуд эргэд, Танд итксн улсиг гүвдэд бэрж йов-сиг меднэ. ²⁰Чини герч Степана цусн асхржасн цагт би тенд зогсжалав. Би тиим йовдл тавлад, алачнрин хувц манжалав», – гив. ²¹Тиигэд Деед Эзн нанд: «Йов! Би чамаг холд буру номта улс тал илгэхв», – гив.

Павел цергин ахлач хойр

²²Иигж келжэтл олн улс Павелыг онһж соңсжала. Зуг сүүлин үгин хөөн тедн шуугад хээкрцхэв.

– Уга кетн энүг һазр деерэс! Эмд бээх йосн уга! – гив.

²³Тедн хээкрлдэд, эврэннь хувцсан тээлж хайлдад, шора цацлдв. ²⁴Павелыг цергин бээшнд орултха гисн заквр цергин ахлач өгнэ. Дэкэд терүг малядад, олн улс юн учрар энүнд дурго болжахинь сурвр кехиг бас знака. ²⁵Павелыг цокхар седэд күлхлэ, тер хажудан зогсжасн цергин ахмд келнэ:

– Зарһ кеһэд уга бээж Римин иргниг гүвдж болдви?

²⁶Цергин ахмд келсинь соңсад, ахлачд одад зэнгленэ.

– Тадн юн гидг юм харһжахмт? Энтн Римин иргн бээж, – гиж тер келнэ.

²⁷Ахлач Павел тал ирэд сурна:

– Чи йосндан Римин иргн болжахмбчи?

– Э, э, – гиж тернь хэрү өгнэ.

²⁸Тиигхлэ, ахлач:

– Римин иргн болхин төлэ би йир ик мөнг өглэв, – гиж келнэ.

– Би болхла тиимэр төржв, – гиж Павел хэрү өгнэ.

²⁹Терүнэс сурлһ авх улс, тер дарунь йовж одна. Римин иргниг цевд бэрсндэн ахлач бас ээмсв. ³⁰Маһдуртнь ахлач Павелыг цевэс сулдхад, юн учр деерэс евреймүд энүг гемшэжэхинь мед-хэр седнэ. Энүнэ төлэ тер ах гелнүгүдиг болн Деед хург цуглулна. Дарунь Павелыг орулад, теднэ өмн зогсана.

Деед хургт Павелын тооца өглһн

23 – Ахнр-дүүнр! Эндр өдр күртл мини ухан-седкл Бурхна өмн цевр, – гиж Павел цуглрсн улсиг хэлэн бээж келнэ. ²Ах гелң Хананий Павелыг амарнь цоктха гиж Павелын хажуд зогсжасн күүнд закна.

³– Бурхн чамаг бийич цокх. Һазаһасн чи цаһалһсн эрслэ эдлч. Закаһар болхла, чи нанд зарһ кех йостач. Болв намаг цоктха гиж зөв өгэд, терүгэн эврэн эвджэнэч, – гихэд Павел келнэ.

⁴– Бурхна ах гелңиг му келжэнэч, – гиж Павелын хажуд зогсжасн улс келнэ.

⁵– Ахнр-дүүнр! Би терүгитн ах гелң гиж медсн угав. «Эврәннь улсин һардачиг бичэ му кел», – гиж Бурхна Бичгт бичэтэ бөөнэ, – болж Павел хэрү өгнэ.

⁶Зөрм улс цадукмуд бээсинь, зөрмнь паршмуд бээсинь Павел медг бээж. Тиигэд Деед хургт тер чаңһар иигж келнэ:

– Ахнр-дүүнр, би парш багин күмб. Мини өвкнр бас тиим улс. Үксн улс эмдрэд ирдгт иткснэс иштэ ода мини зарһим кежэнэ.

⁷Терүг иигж келлһнлэ паршмуд болн цадукмуд дунд ик зүтклдэн болад, Хургин улс хойр энгрнэ. ⁸Үксн улсин эмдрлтд Сәкүсн чигн, Бурхна элч чигн бөөнэ гихэд паршмуд келцхэв. Цадукмуд болхла энүнд иткжэхш. ⁹Эднэ шууган өсэд ирв. Зөрм ном цөөлһчнр (парш багин гешүд) бослдад, эврәннь ухан-седклэн келлдв:

– Бидн эн күүнэс нег чигн му юм үзжэхшвидн. Эн күүнлэ сәкүсн эс гихлэ, Бурхна элч күүнджэхлэ яһнат?

¹⁰Улсин зүтклдэн дегд икдэд ирхлэ, ахлач Павелыг шуучад авч одхас эәһэд, бөөшнд орултха гиж эврәннь цергүдт закв.

¹¹Сөөднь Павел тал Деед Эзн ирэд иигж келнэ:

– Юунас чигн бичэ э! Ерусалимд Мини тускар герчлснлэ эдлэр Римд бас чи үгэн келхич.

Павелыг алх күүндөр

¹² Манһдуртнь зэрм евреймүд цуглрад Павелыг эс алтл, хот идлго, унд уулго бээх болж андһар тэвнэ. ¹³ Энүнд дөч даву күн орлцв. ¹⁴ Тедн гелнүгүдт болн медэтһрт күрэд иигж келцхэнэ:

– Бидн Павелыг эс алтл нег чигн умш келндэн тэвшговидн. ¹⁵ Тадн Деед хургла хамдан цергин ахлачиг сурад, терүнэ керг тодрхаһар медхин төлө Павелыг бий талан дуудхит. Бидн болхла бийэн белдж авад, терүг тандн күртл алхвидн.

¹⁶ Эн нуувчин күүндврин тускар Павелын зе көвүн медж. Тер бээшнд орад, Павелд медсэн келж өгнэ. ¹⁷ Павел цергин ахмдыг дуудж авад келнэ:

– Эн көвүг ахлачд күргтн. Эн терүнд нег зэнг соңсххар бээнэ, – гив.

¹⁸ Көвүг ахлачд күргнэ.

– Бэрэнд бээх Павел намаг дуудад, эн көвүг тандн күргтхэ гиж сурв. Эн нег зэнг танд келхэр бээнэ, – гив.

¹⁹ Ахлач көвүг һараснь көглэд, хооран һарад сурна:

– Чи ю келхэр седлөч нанд?

²⁰ – Евреймүдин толһачһр манһдур Павелыг Деед хург тал авч иртхэ гиж сурхар седжэнэ. Тиигхлэрн терүнэ тускар тодрхаһар медхэр седсн болх. ²¹ Зуг Та тедниг бичэ итктн. Терүг бэрж алхар дөч һар күн бултад күлөжэнэ. Павелыг эс алтл тедн хот эдлшго, унд уушго болж андһар тэвж. Тедн белн бээнэ, зуг тана шиидвриг күлөжэнэ.

²² – Ода нанд келсэн дэжж бичэ күүнд соңсх, – гиж закад, ахлач көвүг йовулна.

Павелыг Кесэрья тал йовулна

²³ – Харһһурад йисн час давхла, Кесэрья тал йовх хойр зун цергч, далн мөртө цергч, хойр зун саадгта цергч бел кетн. ²⁴ Павелд унх мөрд белдтн. Энүг эрүл-менд закрач Феликст эрк биш күргтн, – гиж ахлач эврәннь хойр цергин ахмдт дуудж авад зачна.

²⁵ Эн иим бичг бичнэ: «²⁶ Клауд Лусья эркн күндтэ закрач Феликст. Менд бэнт? ²⁷ Эн күүг евреймүд бэрж авад алхар седжэж. Би эврәннь цергүдтөһөн цаглань ирэд энүг харсж авв. Эн күн Римин иргн бээж. ²⁸ Юунд энүг бурушажахинь медхэр седэд,

би Деед хуртг дахулж ирв. ²⁹ Евреймүд эн күүг эврэннь заканас иштэ бурушажана. Болв бэрэнд бэрх эс гихлэ алх дүнгэ гем энүнд мел уга. ³⁰ Энүг алхар седэд нуувч йовдл белджэхинь медэд, би тер дарунь Тан тал йовулжанав. Эн күүг бурушахар седжэх улст эврэннь ухан-седклэн танд күргтхэ гиж заклав».

³¹ Ахлачин заквр күцэхэр цергүд Павелыг дахулад, сөөһөр Антипатр хотн тал ирнэ. ³² Маңһдуртнь мөрн цергүдтэ хамднь Павелыг цааранднь йовулна. Йовһар йовсн цергүд болхла бөөшн талан хэрж ирцхэнэ. ³³ Кесэрьяд ирн мөрн цергин улс закрачд бичг өгэд, Павелыг үлдэнэ. ³⁴ Закрач бичгиг умшад, Павелас альк һазра күнвт гиж сурна. Павелыг Киликья гидг һазраһинь медэд иигж келнэ:

³⁵ – Чамаг бурушажах улс ирхлэ, би кергиг хэлэхв, – гихэд Павелыг Херодын бэрсн бөөшнд бэртхэ гиж закана.

Евреймүд Павелыг бурушажана

24 Тавн хонг давсна хөөн ах гелц Хананий медэтһртэ Тертул йос меддг күүнлэ Кесэрьяд ирэд, Павелыг юунд бурушахар седжэхэн закрачд медүлнэ. ² Павелыг авч ирхлэ, Тертул терүнэ буруһинь илдкв:

– Эркн күндтэ закрач Феликс! Тана цецн һардврар мана орн-нутг төвкнүн бөөһэд, оln эмтнэ жирһл ясрхин төлэ Та оln сэн йовдлмуд һарһжанат. ³ Бидн танд ханлтан өргж темдглжэ-нэвидн. Тиигэд эрүн седклэсн Таниг күндлжэ-нэвидн. ⁴ Таниг уданд цуцрашгон төлэ ода мана аһрар келхиг соңсхитн би эр-жэнэв. ⁵ Эн күн тогтун бөөдл эвдэд, цуг делкэд евреймүдин буцлт харсад йовсинь меднэвидн. Деернь болхла, Назара гиж нерэддг багиг һарджана. ⁶ Нам мана һол сүмиг бузрдахар седв. Тиигэд бидн энүг бэрж авлавидн. ⁸ Энүнэс сурлһ авад, буру йовдл һарһсинь бидн чикэр темдглсиг Та эврэн үзхит. ⁹ Келсн тоот мел үнн гиж бурушажах евреймүд дөnnэ.

Феликсин өмн Павелын келсн харсгч үг

¹⁰ Феликс закрач Павелд үг келх зөв өгнэ. Павел эврэннь харсгч үгэн иигж келнэ:

– Оln жилд эн орн-нутгт Та зарһч болж йовхитн би меднэв. Тиигэд Тана нүүрт бийэн харсад нег цөөкн үг келхдэн би байр-лжанав. ¹¹ Арвн хойр хонг өмн би Бурхнд мөргхэр Ерусалимд

одлав. ¹² Намаг бурушахар седжэх улс хол сүмд күүнлэ зүткжэхим, эс гихлэ хурлмудт, балһснд буцлт кежэсим бэрж авсн уга билэ. Терүг Та эврэн медж чаджанат. ¹³ Ода намаг гемшэхэр келжэх тоотан эднтн бэрмтг зааж лавлж чадшго. ¹⁴ Би болхла өвкнрин Бурхнд шүтэд, евреймүдин чик биш гиж тоолжах хаалһар дахж йовнав. Заканд болн аэлдэчнрин дегтрмүдт бичгдсн тоотынь би иткжэнэв. ¹⁵ Бурхн Зака күцэдгинь чигн, Зака эвддгинь чигн амдрүлх гиж, эн улсла эдл би бас нөөлжэнэв. ¹⁶ Тер учрар Бурхна нернд олн улсин өмн би эврэннь ухан-седклэн, бийэн цеврэр бэрх санатав. ¹⁷ Би Ерусалимас йовад цөөкн жил давсн хөөн хэрү ирв. Тиигхлэрн түрү-яду улст мана эмтнэс цуглулсн мөнгөр дөң күргэд, Бурхнд бэрц бэрхэр би ирлэв. ¹⁸ Хол сүмд мөргүл кеһэд, бийэн цеврлжэхлэ, намаг бурушахар седсн улс тенд бэрж авв. Йос-журм эвддг улс нанта уга билэ. ¹⁹ Болв тенд Азийин евреймүд бөөлэ. Кедр тедн намаг гемшэхэр седжэсн болхла, ода тедн нааран ирэд гемшэх йоста. ²⁰ Эс гихлэ, Деед хургт ямаран гем нанд бөөсиг энд бөөх улс Танд келж өгтхэ. ²¹ Мини буру хээкрэд келсн үгдм бөөввзэ. Намаг үксн улс амдрүлдгиг итксн төлэд зарһ кежэнэ гиж келснд болхий?

²² Феликс эн Хаалһин тускар сөөнэр меддгтэн зарһан зогсав.

– Цергин ахлач Лусья ирхлэ, би чини төрэр шиидвр һарһнав, – гиж Феликс келнэ.

²³ Павелыг бэрэнд бэржэтн гиж цергчд заквр тер өгнэ. Зуг Павелыг невчк сулдхвртаһар бэрэд, үр-иньүднь терүнд килмжэн өгч туслдгар бэртн, – гиж келнэ.

Павел Феликс Друзил хойрин өмн

²⁴ Цөөкн өдр давхла Феликс Друзил гидг еврей гергтәһән ирнэ. Тер Павелыг авхулна. Феликс терүг икккнь Исус Христост иткжэхинь медхэр седнэ. ²⁵ Павел терүнд чик седклтэ бөөдлин, бийэн бэрлһнэ болн болх зарһин тускар келнэ. Иим күүндвр Феликсиг аэлһнэ.

– Эндр болжана! Нанд сул цаг учрхла, Би чамаг дөкэд бас дууднав, – гиж тер келнэ.

²⁶ Феликс Павелыг авлһ өгх гиж санад, дару-дарунь терүнэ ардас илгәһэд күүнджэв. ²⁷ Хойр жил давна. Феликсин ормд Порк Пест орна. Болв евреймүдт сән нүднд үзгдхэр Феликс Павелыг бэрэнд үлдэнэ.

Павел хаана зарһ некнэ

25 Пест ям дааһад хурвдгч хонгтан Кесэрьяс Ерусалим орна. ²Ерусалимд ах гелнгүд, евреймүдин толһачнр Павелыг бурушажахан терүнд келцхэв. ³Пестиг тедн яһад болв чигн теднэ сурвр күцэһэд, Павелыг Ерусалим тал һарһтха гицхэв. Эврэн бийснь болхла, хаалһдан терүг алхар седнэ.

⁴— Павел Кесэрьяд бээнэ, би удлго бас тенд күрхв. ⁵Кемр тер күн му йовдл һарһсмн болхла, тана ахлачнр нанла хамдан тиигэрэн одад, юуһар бурушажахинь келж өгтхэ, — гиж Пест хэрү өгнэ.

⁶Тенд нээмн-арвн хонгтан хамдан бөөһэд, Пест Кесэрья тал хэрү ирнэ. Маңһдуртнь Пест зарһ эклнэ, Павелыг орулж авч иртхэ гисн заквр өгнэ. ⁷Павелыг авч ирнэ. Ерусалимас ирсн евреймүд Павелыг дааврта төрмүдөр гемшэв. Болв терүгэн лавлж чадсмн уга. ⁸Дарунь Павелд бийэн харсх үг өгцхэв.

— Би еврейин загаг чигн, Һол сүмиг чигн, Римин хаана өмнөс чигн эвдх йовдлмуд һарһсн угав, — гиж Павел келнэ.

⁹Пест евреймүдт таасгдхар седэд Павелас иигж сурна:

— Чамаг Ерусалимд одад бурушасн төрмүдэр зарһ кехд зөв өгчөнч? Зарһ би кехв.

¹⁰— Би Римин хаана зарһд оржанав. Тиигэд мини керг энд хаһлгдх йоста. Намаг евреймүдт му юм эс үзүлсиг тадн эврэн сээнэр меднэлмт. ¹¹Кемр би загаг эвдэд алх дүнгэ йовдл һарһсмн болхла, би үкхдэн белмб. Болв кемр евреймүдин гемшэлһн буру болхла, нег чигн күн намаг теднд өгч чадшго. Би Римин хаана зарһ болтха гиж некжэнэв.

¹²Эврэннь нөкдмүдтэһэн селвлцэд Пест келнэ:

— Чи Римин хаана зарһ некжэхлэ, терүн тал йовулгдхич.

Агрипп хан Павелла харһна

¹³Цөөкн хонг давсна хөөн Кесэрьяд Пест тал Агрипп хан Берниктэһэн мендлхэр ирнэ. ¹⁴Энд тедн кесг өдр бээнэ. Пест хаанд Павелын кергин тускар келнэ.

— Энд, Феликсин үлдэсн күн бэрэнд бээнэ. ¹⁵Намаг Ерусалимд одхла, еврейин ах гелнгүд болн теднэ медэтнр юуһар бурушажахинь келж өгцхэв. Тедн эн күүнэ зарһ кетхэ гиж неклэ. ¹⁶Тиигхд би теднд зөв буруһинь йилһлго бээж засглх, дөкэд

бийэн харсх зөв өглго шиидвр авна гисн, Римин авъясла ирлц-жэхш гиһэд цөөлһж өглэв. ¹⁷Тедн нааран ирв. Би тер дарунь маңһдуртнь зарһ экллэв. Тиигэд тер күүг нааран авч иртхэ гилэв. ¹⁸Павелыг гемшэхэр седжэсн улс, мини сансар, нег чигн буру һарһсн йовдл зааж чадсмн уга. ¹⁹Тедн шажна туск төрөр, бас үксн Исусин тускар зүтклдв. Павел Терүг эмд бөөнэ гив. ²⁰Эн кергэр би ямаран шиидвр авхан медж чадад бөөвв. ²¹Павелыг Ерусалимд одад зарһан келһүлхмн болвза гиһэд сурв. Павел бийэн бэрэнд бэрэд, Римин хаана зарһ некв. Тиигэд би: «Энүг Римин хан тал йовултл түүрмд бэртн гижэнэв».

²²— Би эврэн эн күүг соңсар седлэв, — гиж Агрипп Пестд келнэ.

— Маңһдур сонсхич, — гиж Пест хэрү өгнө.

²³Маңһдуртнь Агрипп хан болн Берникэ хатнтаһан зарһин герт сүртэ өргмжтэ кевэр орж ирв. Терүнлэ хамдан балһсна ах-лачнр болн дөөчнрин хамгин нертэнь ирцхэв. Пестин закврар Павелыг орулж авч ирнэ.

²⁴— Агрипп хан! Энд суусн гиичнр! Тадна өмн зогсжах күүг Ерусалимин евреймүд болн энд Кесэрьяд бөөхнь чигн һазр деер бичэ бөөтхэ гиж некв. ²⁵Би болхла энүг бурушаһад алх дүнгэ гем энүнэ бөөдлд үзжэхшв. Эн күн эврэн Римин хаана зарһ кетхэ гиһэд сурсар Рим тал йовулх шиидвр авв. ²⁶Болв Римин хаана нернд бичэд илгэх төр ода чигн йилһрэд уга. Тиигэд би Павелыг иигэрэн авч ирэд, тадниг цугтан, шишлң Агрипп хан үзэд тодрхаһар медтхэ гиж санлав. Сурврин ашар негн талан һарад, ю бичхэн йилһхвидн. ²⁷Ода деерэн бурушахинь медэл уга бөөж энүг йовулхд дегд эргү болж нанд медгдженэ.

Павелын харсгч үг

26 — Чамд үг өггдженэ. Бийэн харсад кел, — гиж Агрипп хан зэнглв.

Павел һаран өргэд эклэд келнэ:

²— Агрипп хан! Эндр тана өмн зогсад, евреймүдин гемшлтэс бийэн харсх үг өгсндтн би бийэн хүвтэд тоолжанав. ³Евреймүдин авц-бэрциг болн теднэ зүткэтэ төрмүдиг та йир сөөнөр меднэт. Тер учрар Таниг тесвртәһәр намаг соңсхиг эржэнэв. ⁴Мини орн-нутгт болн Ерусалимд бөөсн цагин мини жирһлин бэрц-бөөдлиг евреймүд меднэ. ⁵Тедн намаг бичкнэс авн меднэ.

Шажна дааврта диг-дараг күцэж, намаг парш багин гешүн бээ-
сиг тедн герчлхэр седхлэ, герчлж чадхмн. ⁶Эндр би зархин өмн
зогсхларн, мана өвкнрт Бурхна өгсн үгэн күцхиг иткжэнэв. ⁷Эн
өгсн үг бүтхин төлэ мана оln улсин арвн хойр ясн Бурхнд
өдр-сө уга шүтж мөргжэнэ. Агрипп хан! Эн иткмжэс көлтэ ев-
реймүд намаг гемшэжэнэ. ⁸Үксн күүг йосндан Бурхн эмдрүлж
чадхиг яһад евреймүд күцэж болшго гиж тоолжахмб? ⁹Би бас
Назаретин Исусин нернэ өмнэс ю болв чигн күцэх кергтэ гиж
сандг билэв. ¹⁰Ерусалимд би гелнгүдэс зөв авад Бурхна улсиг
бэрэнд орулад алхар шиидхлэнь бас дөннлэв. ¹¹Хурлмуд эргэд
йовж, Исус Христост бичэ итктн гihэд, би тедниг закад засгл-
лав. Ууртан дегд бүтхлэрн, талдан балһсд кеддг болв.

Павел эврәннь итклэн келжэнэ

¹²Нег декж би ах гелнгүдин зөвэр болн йосар Дамаск тал йовв.
¹³Тана зергэс, хаалһдан йовж йовад, һал үдлэ би нарнас хурц
герл бийиннь хажудан йовсн эмтнэ эргнд үзв. ¹⁴Терүнэс нүдн цэ-
эһэд, бидн һазрт унн киисвидн. «Шаул, Шаул, чи юнгад Намаг
көөлдэд йовнач? Му бух бийэн зовадмн», – гиж нанд еврей ке-
лэр келснь соңсгдв. ¹⁵«Эзн минь, Та кембтэ?» – гиж сурв. «Би
чини көөлдж йовх Исусв», – гиж Деед Эзн хэрү өгнэ. «¹⁶Ода бос!
Чамаг Би Эврәннь зарц болн герч кехэр ирв. Чи Намаг үзлэв
гиж келх йостач. Дэкэд чи Мини үзүлхиг бас келх йостач. ¹⁷Би
чамаг евреймүд болн буру номта улс тал йовулхан харсхв.
¹⁸Теднд медрл өгэд, харнһу ормас герлтэ һазрт чи һарһ, эрлгин
үлмөһэс көтлэд Бурхна үлмэд орул. Нанд итксэр теднэ
килнцнь тэвгдэд, Бурхнд нерэдэд заасн улс дунд бас йовтха».

Павел эврәннь көдлмишин тускар келжэнэ

¹⁹– Агрипп хан, теңгрин үзгдлийг соңслого бээж болшго болв.
²⁰Би тер үгиг түрүлэд Дамаскд, хөөннь Ерусалимд, Йудьяд болн
буру номта улс дунд йовж цөөлһв. Тиигхлэрн би тедниг килнц-
тэ жирһлэн үлдэһэд, Бурхнд итктхэ гилэв. Эврәннь итклэн
тедн кергэрн батлтха гиж заавв. ²¹Түүнэс көлтэ намаг евреймүд
Ерусалимин һол сүмд бэрэд алхар седлэ. ²²Болв Бурхн эндр өдр
күртл нанд дөңгөн күргв. Ик баһ уга намаг соңсжанат. Ээл-
дэчнр болн Мошен ээлдж келснэс үлүһэр би келжэхшв. ²³Бурх-
на илгэсн Аврач зовлң-зөвүр эдлэд, үклэс түрүлэд эмдрхмн

билэ. Эн болхла евреймүдт болн буру номта улст аврлтын туск зэңг күртэжэнэ.

²⁴ – Павел, чи халзуржадг болвзач? – гиж Пест хээкрнэ, – Чини ик ном чамаг адрулн гижэнэ, – гив.

²⁵ – Эркн күндтэ Пест, би халзу күн бишв. Би зөвтөхөр үн келжэнэв. ²⁶ Мини келх тоот цугтан хаанд темдгтэ, тиигэд би сулдан келж чадхв. Учрсн йовдлын тускар түүнэ эс меддгнь уга. Мел кевтэн нуувчар биш түүнэ нүднд давла. ²⁷ Агрипп хан, Та ээлдэчнрт иткжэнт? Таниг иткжэхиг би меджэнэв.

²⁸ – Чи иим ахр цагин зуур намаг Исус Христост иткдг кү кехэр бээнчи? – гиж Агрипп сурна.

²⁹ – Болзг ахр болну, удан болну, эндр Та болн намаг соңсжах улс нанла эдл болтха гиж би Бурхнд зальвржанав. Би зуг таниг бичэ цевлтхэ гижэнэв.

³⁰ Агрипп хааг дахад закрач болн Берникэ эдн, зарһд суусн улс цугтан босцхав. ³¹ Тедн тендэс харн йовж хоорндан күүнднэ. – Эн күн алгдх, эс гихлэ бэрэнд бэргдх дүңгэ му йовдл харһсн уга.

³² – Кемр Римин хаана зарһ эс сурсмн болхла, энүг сулдхж чигн болхмн билэ, – гиж Агрипп Пестд келв.

Павел Рим тал йовжана

27 Мадниг Италья тал кермөр йовулхиг шиидхлэ, Павелыг болн талдан бэрэнд бээсн улсиг Римин хан Августин 600 шаху цергин ахлач Юлин харт орулна. ² Адрамутнас Азийд бээсн порт дэврэд орх кермд бидн йовлавидн. Маднла хамдан Македонь хазра Тесалоники балһсна Аристарх йовла. ³ Маңһ-дуртнь бидн Сидон гидг портд күрвидн. Юли Павелыг хундаж йовсн уга. Тиигэд дөң күргвзэ гихэд, терүнд үүрмүдлөхөн харһхднь зөв өгв. ⁴ Бидн дэкрн теңгет харвидн. Зөрц салькнас зулад, мана керм Киприг үрү таласнь давв. ⁵ Киликья болн Пампуля хажуһар теңгс керчэд Луки хазрин Мур балһснд ирүвидн. ⁶ Терүнд цергч ахлач Юли Италья тал йовжах Александрий балһснас ирсн керм олад, мадниг терүнд суулһв. ⁷ Эрэ-эрэ уралан керм теңгсэр йовад, түрү-зүдү үзсмн бийнь Книд балһснд күрвидн. Цааранднь салькн маднд харш болад йовв. Тер учрар мана керм Критиг үрү бийэснь эргэд Салмонд күрв. ⁸ Цааранднь эрг дахад зөвөр түрүһөр усчад, Ласья балһсна өөр шидр бээх

«Керм зогсдг сэн көвэ» гидг нег һазрт ирвидн. ⁹Бидн кесг цаг давулвидн. Деед Эзнэ хээрлдг өдр давв. Цааран усчхд ээмшгтэ болад бээв. Тиигэд Павел саглна:

¹⁰— Залус! Мана теңгсэр йовсн йовдл ийр күчр күнд бөөдлтэ болх. Тиигэд иим йовдл кермд чигн, терүнэ ацанд чигн һарута болх, терүнд йовх улс эмнэсн ханцад чигн бээх.

¹¹Цергин ахлач Павелыг соңсхин ормд кермин эзнэ болн за- лачин селвг дөңнэ. ¹²Теднэ күрсн портд үвлзж болшго болв. Йовсн улсин ик зунь цааран йовхар шийдв. Тедн Поникт кү- рэд, үвлзх сана зүүв. Поник портд барун өмн үзгин болн барун ар үзгин салькн көдлнэ.

Теңгсин аюл

¹³Өмн үзгэс номһн салькн эклэд үлэнэ. Өдрин иим бөөдл таасад, жахр өргэд, матросмуд Критин эрг дахад кермэн зал- на. ¹⁴Бичкэхэн цаг давхла, арл талас аюлын шүрүн салькн көдлв. Тиим салькиг дорд ар үзгин салькн гиж келнэ. ¹⁵Мана кермиг тер салькн дор ормднь таг кеһэд зогсав. Сальк зөрж усчж болшго болад бээв. Терүнд чидлмвидн күрч чадлго салькн көөсн талнь йоввидн. ¹⁶Бидн Кауд гидг бичкн арлын үрү бийднь тусвидн. Тенд эрэ гиж дөңнлһнэ хооһш һарһж батл- видн. ¹⁷Терүг керм деер тэвэд, матросмуд ик арһмжар ораһад таг кеһэд боов. Суртин тасрха һазрин элснд суушгон төлө тедн жилкэн буулһад салькнд көөгдсн талан цаарандан усчв. ¹⁸Теңгсин усна дольган дегд күчтэ болад, маңһдуртнь кермэн эклэд невчк гиигрүлвидн. ¹⁹Һурвдгч өдртнь матросмуд эврәннь һарарн кермин зер-зевэн һарһад хайв. ²⁰Кесг өдртэн нарн чигн, одд чигн үзгдсн уга. Салькн тер кевтэн көдлв. Эмд үлдх гиж нам уханд уга.

²¹Кермд йовсн улс удан хот уга бээв. Тиигхлэ Павел босад иигж келв:

— Мини үг соңсад Критас һархмн биш билэ. Тиигхлэ эн аюл- ла харһшго, иим һару һаршго бээсмн. ²²Болв ода бичэ ээтн, буйн болтха! Керм хамхрсн бийнь таднас нег чигн күн хоршго. ²³Давсн сөөһөр нан тал Бурхна элч ирв. Би Бурхна күмб, Те- рүнд би мөргнэв. ²⁴Тер нанд: «Павел бичэ э. Чи Римин хаана өмн зарһд зогсхич. Эврәннь өр-өвч седклэс иштэ Бурхн чамла эн керм деер хамдан йовсн улсиг эмд үлдэжэнэ», — гиж келв.

²⁵Тиигэд бичэ ээtn! Би Бурхнд иткжэнэв. Түүнэ келсэр цугнь күцх. ²⁶Мана керм нег арлын өөр зогсх, – гиж келв.

²⁷Адрья теңгсэр мадниг йова йовтл, арвн дөрвдгч өдртнь сөөни өрөллэ матросмуд эрг тал керм өөрдж йовсиг тааһад медцхэв. ²⁸Тер ормдан усна гүүниг кемжэлэд хэлэхлэ, теңгс дөчн метр гүн бээж. Керм цааран йовад, матросмуд дөкэд усна гүүниг кемжэлэд хэлэхлэ, нучн метр бээж. ²⁹Усн дотр бээсн чолуд харһх гһһэд, матросмуд саглад, кермин өмн нүүрэснь дөрвн жахр хайв. Цугтан шулуһар өр цөөһэд, өдр урһтха гиж зальврцхав. ³⁰Кермэс матросмуд зулхар седэд, дөң күргдг хооһш уснд буулһад белдцхэв. Эмтн бичэ ээтхэ гһһэд, жахр буулһсн болж шалтгль.

³¹– Керм эн улсиг керм деер эс үлдэхлэ, тадн эмд үлдшгот, – гиж Павел цергүдт келнэ.

³²Тиигхлэ цергүд хооһш бэржэсн арһмжиг чавчна, хооһш теңгст унна. ³³Өрөн өмн Павел керм деер йовсн улсиг хотан уухинь сурна:

– Арвн дөрвн өдрин туршт тадн күлэхэд, хот уга йовнат, – гиж тер келнэ, – ³⁴Би таниг хотан уухиг эржэнэв. Эмд үлдхин төлэ тиигх кергтэ. Нег чигн күүнэ толһаһас нег чигн үсн уншго.

³⁵Тиигж келн Павел өдмг авад, цуг улсин нүүрт Бурхнд ханлтан өргэд, терүгэн хуһлад иднэ. ³⁶Терүг үзсн улс сергэд, өдмг авад идцхэв. ³⁷Керм деер хойр зун далн зурһан күн йовла. ³⁸Цугтан цадтлан хотан идчкэд, кермиг гиигрүлхин төлэ ачата буудяг теңгст хайв.

Кермин хамхрлт

³⁹Өр цөөв. Тедн элстэ эрг үзнэ. Болв эн юн һазринь эдн меджэхмн уга. Арһта болхла, кермөн тедн хэр уснд орулхар шийдв. ⁴⁰Матросмуд жахрмуд бэржэсн арһмжиг чавчхла, жахрмуд уснд унв. Тедн кермин жолаг боолһата арһмжас сулдхцхав. Өмн жилкэн өргэд, салькар эрг тал усчв. ⁴¹Зуг керм элстэ хэр һазрт тулв. Терүнэ өмнк бийнь элснд шигдэд, таг болв. Ардаснь кермиг күчтэ дольган цокж хамхлжав. ⁴²Цергчнр бэрэнд бээсн улс һарад зулж гүүхэс саглад, тедниг алхар шийдв. ⁴³Болв цергин ахлач Павелыг хээрлхин төлэ цергүдиг зогсав. Өмж чаддгнь түрүлэд уснд һэрөдж орад, эрг тал усчтха гиж

тер закв. ⁴⁴Наадкснь хамхрха кермин үддл болн салу модд олзлад, бас эргд күрх зөвтө бөөсмн. Тиигэд цугтан теңсин эргд күрцхөв.

Мальтд

28 Теңсин көвөд усчад күрхлэрн, бидн Мальта гидг нертө арлд күрсэн медвидн. ²Эн арлын бөөрн улс мадниг йир сөөнөр тосв. Тер өдр киитн, хурта билэ. Ик хал шатаһад мадниг дуудв. ³Павел тевр хагсу бүчрмүд авч ирэд һалд хайсн цагт бүчрмүдэс хорта моһа һарч ирэд, түүнэ һар деер унжсинь цугтан үзнэ. ⁴Арлын бөөрн улс Павелын һар деер хорта моһа үзкөд, хоорндан шууглдад одна:

– Эн күн алач-махч күн бөөдлтэ. Теңсин аюлас һарла, болв Үнн гидг бурхн энүг әмд үлдәшгө бөөдлтэ.

⁵Болв Павел моһаг һалд хайна. Моһа терүг хатхв чигн, болв хорнь Павелд харш болсн уга. ⁶Әмтн терүг хавдрлх, эс гихлэ үкж одх гижәлэ. Тиим юмн учрхиг эдн удан күләв. Болв цааранднь Павелыг эрүл-мендинь үзәд, оln-әмтн ухан-седклән соляд, терүг бурхн гиж келцхөв.

⁷Тер ормас хол биш арлын толһач Пуплин эдл-аху бөөж. Мадниг тер тосж авад, һурвн хонгтан гиичлв. ⁸Пуплин эцкнь гемтэ бөөж: халу дүрәд, геснь өвчәж. Павел терүн тал ирәд, зальврад, һаран тәвөд өвгиг эдгәв. ⁹Түүнә дару тер зәнг соңссн гемтә-хуучта улс Павел тал ирдәд бийән эдгәв. ¹⁰Эдгсн улс маднд ханлтан өргж, йир сөөнөр тоов. Мадниг хөрү теңгсүр һарчахла, хаалһд оln зүсн кергтә юм өгцхөв.

Мальтас Рим тал йовлһн

¹¹Һурвн сар болад бидн арл деер үвлзсн Александрийин «Икр бурхд» гидг кермәр теңгст һарвидн. ¹²Тер кевтән Сиракуз балһснд ирәд һурвн өдр хонвидн. ¹³Тендәс бидн Регин балһснд күрвидн. Өмн үзгин салькн көдлхлэ, хойрдгч өдртнь бидн Путиол балһснд ирвидн. ¹⁴Әнд бидн ах-дүүнрлэ харһвидн. Теднә эрлһәр бидн дола хонвидн. Түүнә дару Рим балһсн тал йоввидн. ¹⁵Римд бәәх ах-дүүнр мадниг ирхиг соңсад, өмнәсмдн тосад, зәрм Апин гидг талвң тал ирцхөв. Зәрмнь «Һурвн гиичлүр» гидг хотн тал ирцхөв. Павел тер оln улсиг үзәд, Бурхнд ханлтан өргәд, урмд күргв.

Римд

¹⁶Мадниг Римд ирхлэ, Павелд келслгдсн герт талдан маначта бөөх зөв өгцхэв. ¹⁷Гурв хонад Павел еврейин ахлачнриг цуглуулв. Тедниг ирхлэ, Павел иигж келнэ:

– Ахнр, намаг евреймүд Ерусалимд бэрэд Римин улст өглэ. Мана улст му йовдл эс үзүлсн бийнь, өвкнрин авъясинь эс эвдсн бийнь намаг тедн бэрв. ¹⁸Римин улс мини кергэр шинжлт келхэд, намаг сулдххар шиидв. Яһад гихлэ, Намаг алх дүнгэ гем уга бөөж. ¹⁹Евреймүд энүнлэ зөвшэрсн уга. Эн учрас би Римин хаана зарһ сурв. Тиигж керг күцэхэр седхлэрн, би эврәннь олн улс гемшэхэр седсн угав. ²⁰Тиигэд би эндр тадниг цуглулад күүндхэр седлэв. Израилин улсин иткмжин төлэ би эндр кел-һар-тан цев зүүж йовнав.

²¹Павелыг соңсжасн улс иигж хэрү өгнэ:

– Йудьяс чини тускар нег чигн бичг авсн угавидн. Нааран иржэх улсас нег чигн күн чини тускар му келжэсмн уга билэ. ²²Болв бидн эврэн чамаг соңсхар седлэвидн. Эн багин тускар бидн мел ондан мууһинь соңсвидн.

²³Павелла харһх цагинь батлад авчкад, заасн өдртнь Павелын бөөсн ормд улм олар эмтн хурна. Өрүнэс асхн күртл Павел теднд Бурхна орн-нутгин тускар келж өгв. Мошен заканас болн Өэлдэчнрин бичгэс Исусин тускар тедниг иткүлв. ²⁴Терүг соңссн улсин зэрмснь иткэд, зэрмснь итклго бөөв. ²⁵Хоорндан тедн үгдэн багтлго бөөцхэв.

– Тана өвкнрт ээлдэч Эшьяр дамжулад Эрүн Сәкүсн келжэв: «²⁶Тер улст күрэд кел: келжәсиг тадн соңсхт, болв ю келжәхинь медсн угат. Тадн нүдэрн хэлэхит, болв юуһинь үзсн угат. ²⁷Эн улсин зүркнь хатурж одж. Тедн чикәрн соңсжахш. Нүдэн аньчкад, сохрар бөөнэ. Тедн нүдэрн үзэд, чикәрн соңсад, зүркәрн медэд Намаг сурсмн болхла, би тедниг эдгэх билэв». ²⁸Бурхна аврлһна туск үг буру номта улст илгэгджәхинь тадниг медтхә гихэд келжәнэв. Тедн Намаг соңсх, – гиж Павел келв.

³⁰Павел Римд хойр жилдэн нег гер келслэд бөөв. Ирсн улсиг цугтаһинь сәәнэр тосчав. ³¹Зөргтәһәр тер Бурхна орн-нутга тускар, Деед Эзн Исус Христосин тускар олн улст цөөлһж келж өгчөв. Нег чигн күн терүнд харшлсн уга.

Яковин бичсн бичг

Нүр үг

Эн бичгтэн Яков Бурхна цуг тарсн улст жирһлин селвг өгчөнө. Терүнэ тускар үзмжтэ үгэр келэд, христианмудын хоорндкиг болн заң-бэрциг хардхин тускар селвгэн бичжэнэ. Христианин болсндан Яков олн зүсн төр хэлэжэнэ: байн болн түрү бээдл, сөрлһн, сэн заң, авъяс, иткл болн керг, күүнэ келн, цецн ухан, керлдэн, ик санан болн зөвшөрлһн, талдан амт келлһн, көөрлһн, тесвр болн мөргүл.

Христианск жирһлд иткл йир кергтэ орм эзлжэхинь эн бичгт үзүлгджэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1

Иткл болн цецн ухан 1.2–8

Түрү болн байн бээдл 1.9–11

Жилв болн сөрлһн 1.12–18

Сонсвр болн йовдлмуд 1.19–27

Эмтиг йилһлһнэ туск саглһн 2.1–13

Иткл болн йовдлмуд 2.14–26

Христианин болн терүнэ келн 3.1–18

Христианин болн делкэ 4.1 – 5.6

Олн зүсн селвгүд 5.7–20

Мендлһн

1 Би Бурхна болн Деед Эзн Исус Христосин Яков, таднд олн келн улс дунд тарсн арвн хойр уңг-тохмин улст менд илгэжэнэв.

Цецн ухан болн иткл

²Ахнр-дүүнрм! Ямаранчн сөрлһнлэ харһсн цагт байрлтн. ³Тана итклиг сөрснэ хөөн та тесвртэ болдгиг тадн меднэт. ⁴Тана тесвр оньдиндэн икдтхэ. Тиигэд тадн бөдүн болн юмнд дуту уга

болж чадхит. ⁵Кемр тадн дундк улсин кенд чигн цецн ухан эс орхла, Бурхнас суртха. Бурхн терүнд өгх. Бурхн өгэнч, сурсн күүг гемшэлго, цецн уха өгнө. ⁶Зуг сурсн цагт тадн алмацл угаһар иткх зөвтөт. Алмацсн күн салькар өрггдж көөгддг теңгсин дольган мет болна. ⁷⁻⁸Шиидвр авх арһ уга күн, шуд хаалһар йовж чаддго күн Деед Эзнэс юм авч чадхв гиж бичэ сантха.

Угата болн байн күүнэ тускар

⁹Иткдг номһн күүг Бурхн деегшлүлхлэ, тер байрлх зөвтэ. ¹⁰Байн күүг Бурхн номһрулхла, тер күн байрлх зөвтэ. Яһад гихлэ, цагтнь тер кеер урһдг ноһана цецгэ мет уга болж одх. ¹¹Нарн һарад, һаң халун шатаһад, ноһаг хагсана. Терүнэ цецгэнь унад, сөөхн бөөдлнь уга болж одна. Тиим кевэр байн күн эврәннь кергэн кежәһэд уга болж одна.

Сөрлһнэ тускар

¹²Сөрлһнлэ харһад, терүг дааж һардг күн буйн кишгтэ болдг. Яһад гихлэ, цугинь даасн хөөн тер мөңк жирһл эдлэд ачлгдх. Эн ачиг Бурхн Бийднь дурта улст өгнөв гив. ¹³Тадн сөрлһнлэ харһхларн, Бурхн намаг сөржәнэ, гиж бичэ келтн. Бурхн Бийнь хар санаһар сөргдхш, эмтиг бас сөрхш. ¹⁴Күн му седвэрт авлг-дад, терүнэ хавхд торна. ¹⁵Энүнэ хөөн му седвэр күүнэ седклд батрад, күүг килнцд уңһана. Кесн килнцнь күүг үкллэ харһулна.

¹⁶Хэлэн бөөтн, хээртэ ах-дүүнрм, меклгддг болвзат! ¹⁷Сән болн йосн белг теңгрэс ирнэ, нарн, сар, одд үүдэсн Эцкэс өггднэ. Тер төрүц сольгдхш, хуврснэ бөөдл чигн уга. ¹⁸Бурхн эврәннь таалар үннэ үгэр дамжад, маднд шин жирһл өгв. Мадниг Терүнэ оln үүдэврин хамгин түрүңкнь болтха гиж тийгв.

Бурхна үг соңснь болн күцэснь

¹⁹Хээртэ ахнр-дүүнрм! Энүг тодлтн: Онъган өгч соңсхд белн болтн, зуг келхэр, уурлхар бичэ адһтн. ²⁰Яһад гихлэ, күн уурлхла, Бурхнд тааста юм кеж чадшго. ²¹Эн учрар ямаран чигн бузр авъясан болн му йовдлан хайтн. Бурхна келсн үгиг номһн седклэр тогтаж автн. Эн үг таниг аврж чадх чинртэ.

²²Бурхна үгиг харжахар гиж бичэ соңстн күцэтн. Тиим эс болхла, тадн бийән меклжәнэт. ²³Үгиг соңсдг, зуг күцэдго

күн нүр үздгт бийэн ширтж хэлэдг күн мет. ²⁴Бийэн хэлэчкэд, һарад йовж одна. Тиигэд ямаран бээдлтэ болдган мартчкна. ²⁵Болв сулдхврин туск дуту уга номиг шинжлж күцэдг күн буйн кишгтэ. Тер мартмха соңсач биш, соңссан күцэдг күн болжана.

²⁶Би шажна йосар бээдв гиж тоолдг, зуг келэн бөрж чаддго күн бийэн меклнэ. Терүнэ шажна бээдлнь юмн биш. ²⁷Өнчн күүкд болн белвсн күүкд улс зовхла, теднд нөкд болад, орчлнгин хар санаһар бийэн бузрдалго бээдгиг Бурхн Эцк йосн цевр шажнд тоолна.

Кү йилһдг улсин тускар

2 Ахнр-дүүнр минь! Мана туурмжта Деед Эзн Исус Христост иткдг улс болад, эмтнэ чирэ хэлэж, тедниг йилһх зөв угат. ²Үлгүрлхд: Тана хургт байн хувцта, хурһндан алтн билцгтэ, байн күн орж ирнэ. Шуурха хувцта, угатя яду күн бас орж ирнэ. ³Кемр тадн байн хувцта күүг күндлэд: «Буйн болтха ортн, дегшэн һарад суутн», гийһэд угатя күүнд: «Тенд зогсжа эс гиж көлдм су», гийһэд келэд бээхлэ, тадн буру юм кежэснтн тер. ⁴Негдвөр, эмтиг хоорнднь йилһжөнэт, хойрдвар, му ухата зарһчла эдл зарһ кежэнэт.

⁵Хээртэ ахнр-дүүнрм! Соңстн: Бурхн угатя улсиг итклэр байн болтха гийһэд болн Бурхна орн-нутга өнч автха гийһэд шүүж авла. Бурхнд дурта улс тенгрин орна өнч авх гиж Бурхн үг өгв. ⁶Тадн болхла угатя улсиг басад тевчхшт. Байн улс тадниг дажрад күчэр зарһд орулна, тиим эсий? ⁷Тедн таднд өггдсн сэн неритн муурулна, тиим эсий? ⁸Кемр тадн хажудк күүндэн бийдэн дурта кевэр дурл гисн хаана заавриг күцәһэд бээхлэ, тертн чик. ⁹Зуг кемр тадн эмтнэ чирэ хэләһэд, тедниг йилһхлэ, тадн килнц кежэнэт. Закан тадниг йос эвдәчнр гиж гемшәжәнә. ¹⁰Кен чигн цуг зака күцәв чигн, зуг закана негхн заавриг эвдхлэ, тер күн цуг зака эвдлһнд бурута. ¹¹«Күүнә гергнлә дерән бичә негдүл», – гисн Бурхн «Кү бичә ал», – гиж бас келлә. Кемр чи күүнә гергнлә дерән эс негдүлв чигн, зуг кү алхла, чи йос эвдәч болжанач. ¹²Сулдхврин закахар зарһла харһх улсла эдл келәд кергән күцәтн. ¹³Яһад гихлэ, өршәнгү угаһар зарһ кесн күн бас өршәнгү уга зарһла харһх. Өршәл зарһас деер.

Иткл болн йовдлмуд

¹⁴Ахнр-дүүнрм! Би иткнэв гисн күн сэн йовдл эс кесн болхла, түүнэс олзнь юмб? Итклнь терүг аврж чадхмб? ¹⁵Үлгүрлхд, тана ахтн эс гиж эгчтн хувцн уга, хот уга бээнэ. ¹⁶Тадна негнтн: «Менд йовтн, дулан хувцан өмсэд, хотан ууһад амулң менд бөөтн», – гийһэд, зуг ах, эгчдөн кергтэ юм эс өгхлэ, ямаран олз болхмб? ¹⁷Кемр тадн иткдг болв чигн, зуг сэн йовдлмуд эс кехлэ, тана иткл тус уга хоосн.

¹⁸«Негнь иткнэ, дарукнь сэн йовдл кенэ», – гиж нег күн келнэ. «Сэн йовдл келго иткжэсэн нанд үзүл. Зуг би чамд сэн йовдлар дамжж иткжэсэн үзүлнэв», – гиж би терүнд хэрү өгнэв. ¹⁹Чи Ор ханцхн Бурхнд иткнэч, терчн чик. Зуг хар сәкүсд бас иткнэ, икэр ээж чичрнэ. ²⁰Эргү күн! Сэн йовдл келго иткдгнь хоосн юмн гисиг чамд үзүлтхэ, гиж седжәнч? ²¹Абрахам көвүһәрн Ицхакар тәкл кеж тәклин бөөрнд тәвсн цагт, Бурхн терүнэ сэн йовдлар дамжад, терүг чик седклтэ күүнд тоолсн биший? ²²Абрахам сэн йовдл күцөһэд, тер саамд иткж бөөсинь үзжәнч? Йовдларн тер йосн итклд күрч. ²³«Абрахам Бурхнд иткэд, Бурхн терүг чик седклтэ күүнд тоолв» гисн Бурхна Бичгт бичсн үгмүд бүтв. Болн Абрахам Бурхна үр гиж нерәдгдв. ²⁴Күн ханцхн иткләрн биш, зуг сэн йовдларн чик седклтэд тоолгдна. ²⁵Тиим юмн Рахаб гидг аля күүкд күүнлэ учрв. Тер Израилин туршулчнриг гертән бултулад, дәкәд тедниг хэрү йовулж нөкд болсн цагт* Бурхн терүнэ сэн йовдлар дамжад, терүг чик седклтэд тоолсн биший? ²⁶Тегәд күүнэ цогц, сүмсн угаһар әмн уга болсн метәр, иткл йовдлмуд угаһар хоосн юмн болна.

Келнэ тускар

3 Ахнр-дүүнр минь! Таднас ик зунь багш болхар бичэ зүтктхэ. Яһад гихлэ, бидн, багшнр, талдан улсас үлү шүрүтәһәр зарһла харһхиг тадн меднәт. ²Бидн цуһар ик зуудан килнц һарһнавидн. Келәрн килнц һарһдго күн иткләрн бөдүн болн бийән бәрж чаддг күн гиж тоолгдна.

³Мөриг үлмәдән орулхин төлә бидн терүг хазарлнавидн. Тигәд бидн мөриг кергтә хаалһарн залнавидн. ⁴Кермиг хәләтн:

* Эн тууж Исус Навина дегтрәс.

Тер ямаран ик болвчн, шүүрүн салькнд туугдв чигн, зуг кермин жолач бичкн мод олзлад, кергтэ хаалхар терүг зална. ⁵Келн бас тиим. Энтн бичкн болвчн ик юмна тускар көөрнө. Нег бичкн һал зөвөр ик ө-шуһу модыг шатаж чадна. ⁶Келн болхла һал мет. Келн хар санана күчн болад наадк мөчмүдин заагт эврәннь орман эзлнө. Эн цуг цогц-бийиг бузрдана. Келн мана жирһл бөөдлиг мөнк һалар шатана.

⁷Ямаранчн аң-аһрусиг, шовудыг, мөлкдг болн теңгс усна аңгудыг күн номһрулж чадна, номһрулв. ⁸Зуг келиг номһрулж чадхш. Келн бәрж болшго хар саната юмн, тер үклд орулдг хорар дүүрч.

⁹КелэРН бидн мана Деед Эзиг болн Эцкиг йөрәнэвидн, тер келэРН бас Бурхна дүрэр үүдэгдсн эмтиг харанавидн. ¹⁰Нег амнас дегц йөрөл болн харал харна. Ахнр-дүүнр минь! Тиим юмн болх зөв уга. ¹¹Нег булгас дегц эмтэхн болн һашун усн һоожд-ви? ¹²Ахнр-дүүнр минь! Инжр модн олив темс, уста үзм инжр темс өгч чадхий? Тиим учрар һашун усиг эмтэхрүлж болшго.

Йосн цецн ухан

¹³Тадн дундас күн цецн ухата болн медрлтэ болхла, цецн уха-һар үүдсн номһн бөөдлэр дамжад һарчах сән жирһлэрн, цаһан йовдларн энүг үзүлтхэ. ¹⁴Кемр тана седкл үлү үздг, һашуддг, бив гисн саната бөөхлэ, би цецн ухатав гиж бичэ көөртн, үннэ өмн бичэ килнц һарһтн. ¹⁵Тиим цецн ухан теңгрэс һарчахш, энтн орчлңгас, күүнэ килнцтэ бөөдлэс, хар сәкүснэс һарчана. ¹⁶Үлү үздг, бив гиһэд бөөдг эмтн бөөсн ормд оньдин диг-даран уга, ямаран чигн хорта йовдл харна.

¹⁷Теңгрэс һарчах цецн ухата күн болхла, цевр, эвд дурта, номһн, тоолврта, өршөнгү, дала сән йовдл кенэ, эмтнэ чирэ хэлэж тедниг йилһхш, үннч седклтэ. ¹⁸Үнн чик бөөдл гиснь — эвтәһәр тәрсн экнэс һарсн эвин көдлэчнрин хадсн урһц.

Орчлңда үүрлһнэ тускар

4 Тадн дунд цүүгән, керлдән альдас һардви? Цуг эн тана дотр дөөлэд бөөдг тана седвәрмүдэс һарчана. ²Тадн юм авхар седнәт, зуг танад тиим юмн уга. Иим учрар тадн кү алнат. Тадн күүнэ юмнд жилвтнәт, зуг терүг авч чадхшт. Иим учрар тадн цүүгэд керлднәт. Бурхнас эс сурсндан таднд тиим юмн уга.

³ Болв сурхларн авхшт. Яһад гихлэ, тадн буру учрар сурнат. Эврәннь седвэрмүдэн ханһахар тиигнэт.

⁴ Итклтэ биш улс! Кемр күн орчлнла үүрлхлэ, Бурхнла өшөркнэ. Энүг тадн медхшийт? Тегэд орчлнгин үр болхар седдгнь Бурхна өшөтн болна. ⁵ Мана дотр Бурхна орулсн Сәкүсн мадниг һанцхн Терүнэ болтха гиж седжәнэ, – гисн Бурхна Бичгин үгмүдиг хоосн үгмүд гиж санжант? ⁶ Зуг Бурхн маднд ик хээртэ. Тегэдчн Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Бурхн омгта улсин өмнэс сөрүцнэ, зуг номһн улсиг хээрлнэ».

⁷ Иим учрар Бурхна үгд орад, эрлгин өмнэс сөрлцтн, тер таднас цааран зулад эрлх. ⁸ Бурхн тал өөрдтн, болн Бурхн таднур өөрдх. Килнцтэ улс һаран уһатн, хойр ухатань седклэн цеврлтн. ⁹ Гейүртн, уультн, оркртн! Инэхин ормд уультн. Байрлхин ормд зовтн. ¹⁰ Деед Эзнэ өмн номһртн. Тиигхлэ Тер тадниг деегшлүлх.

Ахиг зарһла харһулсна тускар

¹¹ Ахнр-дүүнр! Нег-негән бичэ му келтн. Эврәннь ахин тускар му келэд, терүг гемшэдг күн закана тускар му келнэ, загаг гемшәнэ. Кемр чи Закаг гемшэхлэ, Закаг күцэдг күн биш зарһч болж һарчана. ¹² Һанцхн Зака Өгәнч болн Зарһч бөөнэ. Тер Бурхн болжана. Тер аврж чигн чадна болн уга кеж чадна. Хажудк күүһән гемшэдг кенвчи?

Бийән бичэ буультн

¹³ Эндр эс гиж маһдур тиим балһснд однавидн, тенд жилдән бөөһэд, юм хулдад, олз авхвидн гидг улс, сонстн. ¹⁴ Маһдур яһж бөөхән тадн медхшт. Тана жирһл-бөөдл утан мет невчкн зуур бөөжәһэд тарж одна. ¹⁵ Энүнэ ормд тадн: «Кемр Деед Эзнэ таал болхла, бидн невчкн зуур бөөжәһэд кергән күцәнэвидн», – гиж келх зөвтэт. ¹⁶ Тадн болхла омглад көөрнэт. Тиим көөрлһн му юмн. ¹⁷ Сә кех зөвтәһән медә бөөж, сә эс кедг күн килнц һарһжана.

Байн улст келсн саглһн

5 Ода, тадн баячуд, намаг сонстн! Оркрж уультн! Тадн зовлнла харһхит. ² Тана байн зөөртн илжрэд одж, хувц-хунритн гүр идчкж. ³ Алтнтн, цаһан мөнгнтн зеврж одж. Эн зев тана өмнэс герч болад, һал мет тадниг шатах. Эн сүл өдрмүдт эн зөөриг

тадн цуглуулат. ⁴Тана назрин урһц хурасн көдлэчнрт тадн жалвинь өгл уга хулхалж авлат. Соңстн: тана көдлэчнр хээкрэд, һундлан өргнө. Теднэ һундл Теңгрин цергин Деед Эзнд күрч. ⁵Тадн назр деер элвг-делвгэр бөөж бахан хаңһадг билэт, алһна өдрин төлө тадн бийөн бордсн билэт. ⁶Тадн нүл уга улсиг гемшәһэд алсн билэт, болв тедн тана өмнөс төрүц сөрүцсн уга.

Тесврин болн зальврһна тускар

⁷Ахнр-дүүнр минь! Деед Эзиг иртл тесвртә бөөтн. Хэләтн! Яһж тесвртәһәр тәрә тәрсн күн үнтә урһциг назр кезә өгхинь, намрин болн хаврин хур орхинь күләнә. ⁸Тадн бас тесвртә кевәр бөөтн, зөргтә кевәр итктн, яһад гихлә, Деед Эзн ирхнь өөрхн. ⁹Гемшәгдшгон төлө нег-негнәннь тускар бичә һундл өргтн. Зарһц үүднә өөр зогсна.

¹⁰Ахнр-дүүнр минь! Деед Эзнә нерн деерәс келдг әәлдәчнрәс яһж тесвртә кевәр зовлңган даахинь үлгүр автн. ¹¹Зовлң даадг улсиг бидн буйн кишгтә улс гиж келнәвидн. Иов яһж зовлң даасинь тадн сонслат. Сүүлднь Деед Эзн терүг яһж ачлсинь тадн бас сонслат. Яһад гихлә, Деед Эзн өршәнгү болн өр-өвч.

¹²Ахнр-дүүнр минь! Хамгин түрүнд үг өгхләрн бичә андһар тәвтн. Теңгрәр чигн, назрар чигн, нань чигн юмар андһар бичә тәвтн. «Ә» гиж санхларн, «Э» гитн, «уга» гиж санхларн, «уга» гитн. Эс тиигхлә, Бурхн тадниг гемшәх. ¹³Тадн дунд зовлңла харһсн күн бөөнү? Зальвртха! Тадн дунд байрта күн бөөнү? Магталын дуд дуултха! ¹⁴Тадн дунд гемтә күн бөөнү? Чонжин һардачнриг дуудтха! Тедн ирәд, Терүнә төлө зальврад, Деед Эзнә нерн деерәс олив тос түрктәхә. ¹⁵Тедн Бурхнд иткәд зальврхла, гемтә күн эдгх. Деед Эзн терүг эдгәх. Кемр гемтә күн килнц кесн болхла, Бурхн терүнә килнцинь тәвх. ¹⁶Тегәд эдгхин төлө нег-негндән килнцән илдкж келтн. Нег-негнәннь тускар зальвртн. Чик седклтә күүнә зальврлһн күчтә юм күцәж чадна.

¹⁷Әәлдәч Эля маднла әдл күн билә. Хур бичә ортха гиж тер шунж зальврла. Цуг нутгт һурвн жил дундуртан хур ордган уурч. ¹⁸Дәкәд терүнә зальврсар теңгрәс хур асхрв, назр урһц өгв.

¹⁹Ахнр-дүүнр минь! Кемр тадн дундас кен чигн күн үнн хаалһас хажһһәд төөрхлә, талдан күн терүг хәрү Бурхн тал ирүлхлә, ²⁰тодлтн: килнцтә күүг чик хаалһур ирүлсн күн терүнә седкл аврх. Энүнәс көлтә кесг килнц тәвгдх.

Петрин бичсн негдгч бичг

Нүр үг

Баһ Азийин ар үзгэр тарж бүүрлсн Бурхна улст Пётрин түрүн бичг илгэгджэнэ. Эн бичг итклэс кэлтэ көөгдж йовх болн зовжах улст урмд өгхэр бичгдсмн. Автор терүнд Исус Христосин Сэн Зэнгин тускар умшачнртан сана орулжана. Исус Христосин үкл, эмдрлт болн ирсн туурмж теднд ицл өгчэнэ. Тер төлөд эмтн тесэд зовлнган даах йоста. Яһад гихлэ, теднэ итклин үнн зовлнгар сөрж хэлэгджэнэ. Исус Христосиг хэрү ирхлэ, тедн ачлгдхмн болжана. Пётр иткдг улст түрү цагтнь урмд өгв чигн, тедн Христосин эмтнэ бөөсн бөөдлэр жирһтхэ гиж саглж келжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Бурхна аврлтын тускар келлһн 1.3–12

Эрүн жирһлүр дуудлһн 1.13 – 2.10

Зовсн цагтан күцэх христианск даалһвр 2.11 – 4.19

Христианмудын зөвшөл болн церглт 5.1–11

Товчлгч үг 5.12–14

Мендлһн

1 Исус Христосин апостол Пётрэс Понт, Галатья, Кападокья, Азий болн Битүнья гидг һазрмудар тарсн Бурхна шүүж авсн улст. ²Бурхн Эцкин медрлэр тадн шүүж авгдсн билэт, Исус Христосин үгд орхин төлө, Терүнэ цусар цеврлгдхин төлө Эрүн Сәкүсәр әрүлгдсн билэт. Цаһан сана, әвтә жирһл таднд элвгәр өггдтхә!

Мана нәәлвр

³Мана Деед Эзн Исус Христосин Эцк Бурхнд магтал! Эв-рәннь хәэрлтәр Бурхн Исус Христосиг әмдрүлэд маднд шин жирһл өгсмн. Цуг эн маднд әмд нәәлвр өгчәнэ. ⁴Тегэд чигн

цевр болн төрүц үрдгө, цагин аюлар уга болдгө, тана төлө тенгр деер хадһлгдсн зөөриг бидн авхар нөөлжөнөвидн. ⁵Итклэр дамжад, Бурхн күчэн олзлад, мадниг аврхар хадһлна. Эн аврлт сүл цагт үзгдх. ⁶Олн зүсн сөрлһнэс келтэ тадн невчкн зуур зовад бөөвв чигн, энүнд байрлтн. ⁷Тана иткл йосн иткл мөн гидгнь лавлхин төлө сөрлһнлэ харһна. Тана иткл уга кегдв чигн, зуг һалар сөргджэх алтнас үнтэ. Сөрлһ үзсн тана иткл йосн иткл болж үзгднэ. Тегэд тер иткл Исус Христосин ирх өдр таднд туурмж, магтал, ач өгх. ⁸Тадн Христосиг эс үзвчн Терүнд дурта болнат. Терүг ода эс үзвчн тадн Исуст иткнэт. Туурмжар гилвксн келж болшго байрар байрлнат. ⁹Тана итклин күсл болдг аврлт тадн авчанат.

¹⁰Ээлдөчнр кинөн кевэр хээж аврлһна туск шинжлтин кедлмш күцэсмн. Тедн таднд өггдх хээрлтин тускар ээлдсн билэ. ¹¹Христосин Сөкүсн теднэ дотр Христосин зовлңгин тускар болн хөөтк ирх туурмжин тускар герчлжэв. Тер цагт тедн кезэ, яһж аврлт туслхиг шинжлсмн. ¹²Теңгрэс илгөгдсн Эрүн Сөкүсэр таднд Сэн Зөңг цөөлһжэх улсин келснь ээлдөчнрт биш, таднд тус күргжэхиг ээлдөчнрт медүлгдсн билэ. Эн юмна тускар Бурхна элчнр чигн медхэр седнэ.

Эрүн болтн

¹³Тиим учрар ухан седклөрн юм күцэхд белн бөөтн, серглң бөөтн. Исус Христосин ирх өдр таднд өггдх хээрлтд бүклдэн нөөлтн. ¹⁴Соңсхврта үрдүд мет бөөтн. Бурхиг медхин өмн бөөсн му седвэрэр бичэ бөөтн. ¹⁵Ю эс күцэв чигн, таниг дуудсн Бурхна эдл эрүн кевэр бөөтн. ¹⁶Энүнэ тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ бөөнэ: «Нанла эдл эрүн болтн, яһад гихлэ, Би эрүнв».

¹⁷Кемр тадн күүнэ чирэ хөлөлгө керг-үүлэрнь өмтнэ зарһ кедг Бурхиг «Аав» гиһэд нерөддг болхла, эн орчлң деер бөөх үлдсн насан Бурхиг күндлэд давултн. ¹⁸Тана өвк эцкнр өгсн хоосн жирһлэс түргн уга кегддг алтар болн цаһан мөңгэр хулдж эс авгдсан тадн меднэт. ¹⁹Зуг тадн дуту уга цевр хурһн мет Христосин ик үнтэ цусар хулдж авгдлат! ²⁰Христос орчлң үүдснэс өмн шүүж авгдсн билэ, болв тана төлө эн сүл цагт ирсн бөөнэ. ²¹Христосин нилчэр тадн Бурхнд иткдг болвт. Бурхн Исусиг өмдрүлж туурулсмн. Эн учрар тадн Бурхнд иткнэт, нөөлнэт.

²² Үннэ үгд орад, ахнр-дүүнрин йосн дуриг үзүлхэр тадн седклэн цеврүлвт. Иим учрар тадн эрүн седклэрн оньдиндэн нег-негндэн дурта болтн. ²³Тадн үрдг экнэс биш, мөнк бөөдг Бурхна үгэс төрсн билэт. ²⁴Яһад гихлэ, «орчлнгин эмтэ-киитэ юмн ноһан мет, теднэ туурмж теегин цецгэ мет. Ноһан хумхарна, цецгэс хагсад унж одна, ²⁵Зуг Деед Эзнэ үг мөнк болна». Эн үг тадн дунд тархагдсн мөн.

2 Тадн ямаран чигн худл келдг, хар саната, хойр чирэтэ бөөдлэн, үлү үзлһнэ, худл герчлһнэ заңган хайтн. ²Нилх үрн үс уухар седдг метэр, тадн Бурхна үгэс уухар седтн. Тегэд тадн өсэд аврлтд күрхит. ³Яһад гихлэ, тадн Деед Эзн цаһан саната болдгинь бийстн медж авт.

Эмд чолун болн эрүн улс

⁴Деед Эзн тал өөрдтн. Тер эмтнэ холсн эмд чолун болвчн, Терүг Бурхн шүүж авла. Тер Бурхна хэлэцэр үнтэ болжана. ⁵Бурхн тадниг эмд чолун кевтэ олзлад, Эврәннь сүмиг тосхжана. Тегэд тадн эрүн гелнгүд болад, Эрүн Сәкүснэс һарчах бэрц бэрхит. Эн тәкл Исус Христосар дамжад Бурхнд тааста. ⁶Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Хэлэтн! Ода Би Сион деер шүүж авсн сүүрин эрдни һол чолу тэвжәнэв. Терүнд иткдг күн төрүц һутагдшго». ⁷Тегэд таднд, иткдг улст, эн чолун ик үнтэ болжана. Зуг эс иткдг улст: «Эн чолун тосхачнрин һолсн чолун, герин сүүрин һол чолун болж», – гиж Бурхна Бичгт бичэтэ. Бас иигж бичэтэ: «Эн чолунд эмтн бүдрэд унна. Эн харш чолун». ⁸Тедн Бурхна үг эс сонссндан бүдрнэ. Тиим заята улс тедн.

⁹Тадн болхла, Бурхна келн-эмтн, шүүж авгдсн эрүн болн Бурхна алдр йовдлмуд зәнглх улс болн Хаана гелнгүд мөн. Бурхн тадниг харһуһас Эврәннь һөөхмжтэ герлүр дуудсн билэ. ¹⁰Урднь тадн келн-эмтн биш билэт, ода Бурхна келн-эмтн болвт. Урднь Бурхн тадниг хээрлсн уга билэ, ода болхла хээрлнэ.

Бурхна зарцнр

¹¹Хөөртэ үүрмүд! Би тадниг зуульч болн хэр улс метэр эржәнэв: Тана ухан-седклтэ дөөлддг килнцтэ тачалмудас хол йовтн. ¹²Буру номта улс дунд чикэр бөөтн. Тегэд тадниг хар сана

harhдг улс гиж гeмшэдг эмтн тана цаһан йовдлмуд үзэ бээж Бурхиг ирхлэ, Терүг туурулх.

¹³Дeед Эзнэ төлэ эн орчлнгин йосн болһнла соңсхврта бээтн. Һол йосн болжах хааг соңстн. ¹⁴Му йовдл harhдг улсиг цаажлхин болн сә кедг улсан ачлхин төлэ хаана тәвсн ахлачнриг соңстн. ¹⁵Бурхна таал иим: Сә кежәсәрн эргү эмтнә меддгоһас һарсн күүндвриг уурултн. ¹⁶Тадн сул улс кевтә бээтн. Зуг хар санаг нуухин төлэ, сул бөөдлөн бичә олзлтн. Бурхна зарцнр мет бээтн. ¹⁷Цуг улсиг күндлтн эврәннь ахнр-дүүнртән дурта болтн, Бурхнд сөгдтн, хааг күндлтн.

Исус Христосин зовлң маднд үлгүр

¹⁸Зарцнр, эврәннь эздүдән күндлж соңстн. Һанцхн сән болн номһн эздүдән биш, шүүрүн заңгта эздүдән бас соңстн. ¹⁹Кемр тадн Бурхна тускар ухалад, буру юм кел уга, зовлң даахла, эн Бурхнд тааста. ²⁰Кемр тадниг буру кесн учрас цокснд тадн тесхлэ, ямаран олз бөөхмб? Зуг кемр сә кеснәс кәлтә тадн тесж, зовлң даахла, Бурхнд тааста. ²¹Иигж бөөтхә гихәд Бурхн тадниг дуудсн билә. Христос тана төлэ зовлңган эдлв. Мадниг Терүнә ишксн хаалһар йовтха гиж Христос маднд үлгүр болж үдлэ. «²²Килнцтә йовдл Тер төрүц кесн уга, Терүнә үгд худл уга билә. ²³Терүг му келсн цагт хәрүднь кү му келсн уга. Зовлң даажаһад, Тер кү әәлһсн уга. Зуг үнн, чикәр зарһ кедг Бурхнд нәәлдг билә. ²⁴Мадниг килнцин үлмәһәс һарад, чикәр бөөтхә гихәд, Тер Бий деерән мана килнц авад, кирсд әмән өгсмин. Терүнә шавар бидн эдгләвидн». ²⁵Тадн төөрсн хөд мет биләт. Зуг ода эврәннь Хөөч талан, тана седклин Харулч талан хәрү ирвт.

З¹⁻²Гергчүд, Бурхна үгиг иткдго залус тадна Бурхиг күндлдг болн цевр бөөдл жирһл үзәд, тана үг угаһар Бурхнд итктхә гихәд, эврәннь залусин үгд ортн. ³Тана йосн сәәхнь гүрсн үснәс, алтнас болн хувцнас һарчах һазак сәәхнь биш болтха. ⁴Зуг тана седклин төвкнүн заңгас һарчах мөңк сәәхнь йосн сәәхнь болтха. Эн сәәхнь Бурхнд ик үнтә. ⁵Тиигәд одж кезәнк әрүн күүкд улс Бурхнд итксәрн болн залусин үгд орсарн бийән кеерүлдг билә. ⁶Сарра тиим күүкд күн билә. Тер Абрахамин үгд орад, терүг «Мини Эзн» гиж нерәддг бөөж. Кемр тадн юмнас әәлго сә кехлэ, Сарран күүкд болхит.

⁷Тиим кевэр, залус, гергчүдэн тевчтн. Тана гергчүд таднас чидлэрн баһ болдгинь медтн. Эдн таднла эдл Бурхна жирһлин билг бас авхинь медэ бөөж теднлэ жирһтн. Тана зальврлһнд са-алтг бичэ болтха гihэд тиигж бөөтн.

Чик йовдлас көлтэ зовлһн

⁸Аш сүүлднь, цуһар нег ухаһар бөөтн, нег-негндэн сана зовтн, нег-негндэн аһнр-дүүнр мет дурта болтн, цаһан седклтэ болн номһн зангта болтн. ⁹Таднд му кесн күүнд му бичэ кетн, таниг му келсн күүг бичэ му келтн. Зуг тедниг йөрөтн. Яһад гихлэ, Бурхн таниг эмтиг йөрөхин төлэ дуудв. Таднд эдс өгнөв гиж Бурхн үг өгв. ¹⁰Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Жирһлд дурта күн, сэн цаг үзхэр бөөх күн эврөннь келэн татж, худл келдгэн уурх зөвтэ. ¹¹Тиим күн хар саната йовдлмудан үлдөһэд, сэн йовдл-муд күцөһэд, эрүн седклэрн эвэр бөөхэр шунтха. ¹²Деед Эзн үнн чик седклтэ улсиг хэлэнэ, теднэ зальврсиг сонсна, зуг му кедг эмтнлэ сөрүцнэ».

¹³Таниг сэ кехэр седэд бөөхлэ, кен таднд му кехмб? ¹⁴Зуг кемр тадн сэн йовдл кеснэс көлтэ зовлһган эдлхлэ, тадн буйн кишгтэт. Күүнэс бичэ өөтн, бичэ зовтн. ¹⁵Болв седклэрн Христост сөгдтн, Деед Эзн гиж Терүг күндлтн. Тана нөөлврин тускар суржасн кен чигн күүнд кезэчн хэрү өгхд белн болтн. ¹⁶Зуг номһн кевэрн болн тевчнгүһэр энүг кетн. Тана зүркн бийитн гемшэгддгоһар тиигж кетн. Яһад гихлэ, Христосла ниилж бөөсн цаһан саната тана жирһлин тускар му келсн эмтн худл келсн төлөдэн ичр үзх. ¹⁷Кемр эн Бурхна таал болхла, му кеснэс көлтэ зовхин ормд сэ кеснэс көлтэ зовснь деер. ¹⁸Килнцэс көлтэ цуг эмтнэ төлэ Христос нег дэжж үксмн. Тер чик седклтэ күн килнцтэ улсин төлэ үксмн. Тедниг Бурхн тал авч ирхэр үксмн. Христос күн болад алгдв. Зуг Тер Сөкүслэ негдэд эмдрсмн. ¹⁹Исус Сөкүсэрн йовад, бэрэнд бөөсн хар сөкүсдт* номан тархасмн. ²⁰Ноахиг керм тосхсн цагт, Бурхн сөкүсдиг тесвртөһэр күлэсн цагт, тедн Бурхна үгд орсн уга. Керм дотр цөөкн улс, нөөмхн күн орад, усар дамжад авргдсмн. ²¹Эн ода тадниг аврдг кирсллһнэ зург. Уснд кирсллһн цогц махмудын кир уһалһн биш, эн намаг гемшөдго зүрк өгтн гиж Бурхнас

* Онданар умшхла, *сүмдт* болжана.

сурлһн. Кирсллһн Исус Христосин әмдрлһәр дамжад тадниг ав-
рна. ²² Исус теңгр деер һарад, Бурхна барун һарт сууна. Залдг
болн йос бәрдг Бурхна цуг элчнр Христосин медәнд бәәнә.

Бурхна төлә бәәлһн

4 Кемр Христос цогц-махмударн зовагдсн болхла, тадн бас
зовлң эдлхәр белн болтн. Цогц бийәән зовдг күн килнц
кедгән уурна. ² Тегәд тер цагас авн күн эврәннь седвәрәр биш
Бурхна таалар насни туршт бәәнә. ³ Урднь тадн буру номта
улсин дурта юм кенәд дала цаг үрәввт. Тана бәәдл-жирһл ичр
уга бәәдләрн, седклин тачаларн, согтхин төлә цуглрдгарн, сог-
туһар дала бузр юм кедгәрн, шүтәдт ичртә кевәр сөгдлһәрн
темдгтә билә. ⁴ Ода болхла буру номта улс тадниг теднә зерлг,
ухан уга йовдлмудт эс орлцхла өврмж кенә. Тегәдчн тадниг
тедн му келнә. ⁵ Зуг әмд болн үксн улсин зарһ удл уга кех Бурх-
на өмн тедн кесн үүләрн тооцаһан өгх. ⁶ Ән учрар Сән Зәңг
үксн улст цәәлһгдсн билә. Тегәд теднә цогц-махмуд үкләр ца-
ажлгдвчн, тедн Бурхна эдл сәкүсәрн бәәж чадна.

⁷ Удл уга цугин чилгч ирх. Ән учрар бийән бәртн, серглң ухата
бәәтн, зальврхар белн болтн. ⁸ Хамгин түрүнд әрүн седкләрн
нег-негндән дурта болтн, яһад гихлә, дурн дала килнц тәвнә.
⁹ Һундл өрглго нег негән гиичлүлтн. ¹⁰ Тадн дундас кен чигн күн
Бурхна оln-зүсн билгин залач мет Бурхнас авсн онц билгиг тал-
дан әмтнә сәәһин төлә олзлх зөвтә. ¹¹ Үг келжәх күн Бурхна үг
олзлх зөвтә. Талдан улст нөкд болжах күн энүг Бурхна өгсн кү-
чәр кех зөвтә. Тиигхлә Бурхн цуг юмнд Исус Христосар дамжад
туургдх. Терүнә туурмж болн күчн мөңкиндән бәәтхә. Тиигтхә!

Иткләс көлтә зовлң эдлһн

¹² Хәәртә үүрмүд, таниг сөрхин төлә илгәгдсн һал шүрүн
зовлңд орсн цагтан бичә алң болтн. Энд өврмжтә юмн уга.
¹³ Зуг Христосин зовлңд орлцсндан байрлтн. Тиигәд Терүнә ту-
урмж үзүлгдх цагт, тана седкл күңцднь байрар дүүртхә. ¹⁴ Кемр
тадниг Христосас көлтә му келхлә, тадн буйн кишгтәт, яһад
гихлә, Бурхна Туурмжта Сәкүсн таднла хамдан бәәнә. ¹⁵ Зуг
тадн дундас кен чигн алач, хулхач, хар саната йовдл кедг, күүнә
кергт орлцдг күн болж зовлң бичә эдлтхә. ¹⁶ Кемр тадн христи-
ан болж зовлң эдлхлә, энүнәс бичә ичтн, зуг тиим ач эдлсндән

Бурхиг туурултн. ¹⁷ Яһад гихлэ, Зарһин цаг ирв. Бурхна гер-бү-лэс зарһ эклх. Кемр зарһ маднас эклхлэ, Бурхна Сэн Зэңгд эс иткдг улсла юн учрхмб? ¹⁸ Кемр «чик седклтэ күүнд аврлт авхд күчр-күнд болхла», Бурхнд иткдго улсиг, килнцтэ улсиг юн кү-лэжэхмб?

¹⁹ Эн учрар Бурхна таалар зовжасн улс эврәннь өмөн итклтэ Үүдөчд даалһад, цааранднь чигн сә кенэд бөөтхә.

Бурхна сүрг

5 Би Христосин зовлңгиг үзсн болн үзүлгдх зөвтэ туурмж хувах чонжин хардачв. Тадн дунд бээсн чонжин хардачнриг онц кевәр суржанав. ² Таднд даалһсн Бурхна сүрг хәрүлтн. Күчәр келгжэх көдлмш мет биш седкләрн эн кергән күцәтн. Мөң-гнә төлө биш әрүн седкләрн церглтн. ³ Таднд даалһсн улст нойн бичә болтн, зуг Бурхна сүргт үлгүр болтн. ⁴ Тиигхлэ Ах Хөөч ирхлэ, тадн туурмжин төрүц үрдго титм авхит.

⁵ Тиим кевәр баһчуд чигн чонжин хардачнрин үг сонстн. Хорндан цуһар номһн кевәр бөөтн. Яһад гихлэ, «Бурхн омгта ул-син өмнәс сөрүцнә, зуг номһн улст хээрлт өгнә». ⁶ Эн учрар күчтә Бурхна өмн бийән номһрултн. Цагнь ирхлэ, Бурхн тад-ниг деегшулх. ⁷ Зовжах седклин ацаһан Бурхнд өгтн, яһад гихлэ, Тер таднд килмжән өгнә.

⁸ Бийән бәрәд, серглң бөөтн. Тана өшәтн эрлг, өөртн күүг зальгар хәәжәх арслң мет күркрәд йовад бөөнә. ⁹ Бат итклтә бөөтн. Эрлгин өмн зөрлцж зогстн, нарт делкәд бээсн тана ахнр-дүүнр тиим кевәр бас зовлң даажахинь тодлтн.

¹⁰ Зуг невчкн зуур зовлң үзсн хөөн тадниг Исус Христосла негдснд мөңк туурмж автха гиж дуудсн хээрлтин Бурхн тадниг күщднь сээрүләд, итклд батрулад, күч өгх. ¹¹ Терүнә цуг йосн мөңкиндән бөөтхә. Тиигтхә.

Төгсөр

¹² Эн ахр бичгиг би Силуанар дамжад бичв. Миниһәр болхла, эн итклтә ах. Мини бичсн үгмүд Бурхна йосн хээрлтин герч гиж би таднд урмд өгхәр герчлжәнәв. Эн хээрлтд батар зогсхитн эржәнәв.

¹³ Таднла әдл шүүж авгдсн Вавилон балһсна чонж болн Марк гидг көвүм таднд мөнд илгәжәнә. ¹⁴ Нег-негнтәһән ахнр-дүүнрин дурна үмслһәр мөндлтн. Христос Исусла негдсн таднд эв иртхә!

Пётрин бичсн хойрдгч бичг

Нүр үг

Эн бичгэн Пётр түрүн христианмуд болсн цуг эмтнд илгэжэнэ. Терүндэн деми багшнрин болн ичр уга улсин өмнэс сөрлт кех төр тер тэвжэнэ. Тер төрмүдт зуг Бурхна медрлэр бээсн улс хэрү авчана. Исусиг үзсн, Терүнэ ном соңссн улс тиим медрлтэ. Христос дэж иршго гижэх улсин ном Пётриг дегд үүмүлжэнэ. Кен чигн күн бичэ үктхэ, цугтан авртха гижэх Бурхна седвэр Исусин хэрү ирлһиг бэржэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Христианмудын дуудвр 1.3–21

Деми багшнр 2.1–22

Христосин сүүлнк ирлһн 3.1–18

Мендлһн

1 Би Шимон Пётр Исус Христосин зарц болн апостол эн бичгиг таднд бичжэнэв. Тадн мана Бурхн болн Аврач Исус Христосин үнн чик бээдлэр дамжад, маднла эдл үнтэ иткл авсн улс мөн. ²Бурхн Эврәннь болн мана Деед Эзн Исусин туск медрлэр дамжад, хээрлтэн болн амулң жирлән таднд элвгэр өгтхэ!

Бурхна дуудвр болн шүүж авлһн

³Бурхна таалар бээхин төлэ цуг кергтэ юмиг Бурхна күчн маднд өгсн. Бурхна туск медрлэр дамжад тиигсн. Эврәннь туурмжарн болн күчтэ үүлэрн маднла хувалцхар Тер мадниг дудсн*. ⁴Энүгэр дамжад Бурхн маднд алдр болн үнтэ юм өгх

* Бурхн Эврәннь туурмжарн болн күчтэ үүлэрн дамжад мадниг дудсн.

гисмн. Тадниг кү үрэдг орчлнгин му седвөрмүдэс сулдад, Бурхна бөөдлд орлцж чадтха гиж тийгсмн.

⁵⁻⁷Эн учрар эврэннь итклдэн сэн седклтэ бөөдл немхэр зүктн, сэн седклтэ бөөдлд медрл, медрлд бийэн бэрлнн, бийэн бэрлннд тесвр, тесврт Бурхнд нерэддг бөөдл, Бурхнд нерэддг бөөдлд ахнр-дүүнрин цаһан санан, цаһан сананд дуриг немтн. ⁸Кемр цуг эн тана седклд тогтж өсхлэ, тадн Исус Христосиг медлннд күцэмжтэ болн олзта болхит. ⁹Кемр цуг эн седклд уга болхла, тийм күн сохр эс гиж мууһар үздг күн мет болна. Тер урдк килнцэсн цеврлгдсэн мартв.

¹⁰Тегэд ахнр-дүүнр, Бурхн таниг шүүж авсиг болн дуудгсиг лавлхар улм икэр шунтн. Яһад гихлэ, иигж кехлэ, тадн кезэчн бүдрж уншгот. ¹¹Тийгхлэ Мана Деед Эзн Аврач Исус Христосин мөнк орна үүдн тана өмн икэр секгдх.

¹²Тадн цуг энүг медвчн, авсн үннд батар итквчн, би таднд эн тоотыг оньдиндэн тодлулнав. ¹³Зуг би эмд бээтлэн таднд энүг тодлулхла, чик болх гиж санжанава. ¹⁴Удл уга бас эн цогцан үлдэхэд, насан бархв. Тийгж нанд Мана Деед Эзн Исус Христос медүлв. ¹⁵Намаг өнгрснэ хөөн энүг тадн оньдиндэн тодлж йовтха гиж би арһ-чадсарн цугинь кехв.

Христосин туурмжин туск герчлһн

¹⁶Исус Христосин күчнэ тускар болн Терүнэ ирлһнэ тускар келхлэрн, бидн күүнэ уханас һарһсн туульс олзлж келсн уга билэвидн. Түүнэ алдр туурмжиг бидн нүдэрн үзлэвидн. ¹⁷⁻¹⁸Бурхн Эцк Христосиг күндлэд туурулсн цагт бидн Терүнлэ хамдан эрүн уул деер билэвидн. Мадниг тенд бөөсн цагт Деед Эзнэ туурмжин дун Исуст иигж келсмн: «Эн Мини хэ-эртэ Көвүн. Эн Намаг байрлулна». Бидн эн дууг тенгрэс соңсвидн.

¹⁹Эн учрар бидн аэлдэчнрин үгд улм икэр нээлжэнэвидн. Тадн энүнд оньган өгсндтн йир чик юмн, яһад гихлэ, эн үг харһуд шачах герл мет. Өдр ирхин өмн, өрүни одн тана седклд герл өгхин өмн аэлдэчнрин үгмүд герл өгч гилвкнэ. ²⁰Хамгин түрүнд тодлтн: Бурхна Бичгт бөөсн аэлдхлиг күн эврэн цөөлһж чадхш. ²¹Яһад гихлэ, аэлдхлин үгмүд күүнэ дураар келгддго бөөж. Зуг Эрүн Сәкүсәр залгддг улс аэлдхлиг Бурхна нас келдг бөөж.

Деми багшнр

2 Эмтнэ дунд деми ээлдэчнр бас бээдг билэ. Ода чигн тадн дунд бас деми багшнр нарч ирх. Тедн итклиг уга кедг буру ном нууцар авч ирэд, тедниг хулдж авсн Деед Эзиг холх. Тигэд тедн бийэн шулунар цаажла хархулх. ²Кесг улс теднэ аля йовдлыг дахх. Теднэс көлтэ эмтн Үннэ хаалниг муурулх. ³Иим багшнр хармч заңгасн көлтэ худл үг келэд танас олз авх. Кесг цагтан теднэ Зарһчнь белн билэ. Тедниг цаажлх Алач нөр уга сууна.

⁴Яһад гихлэ, Бурхн нам килнц кесн элчнрэн чигн хээрлго үксн улсин ормд хайсмн. Тендэн тедн цевэр күлэтэ харһуд сууна, Зарһин өдр күлэжэнэ. ⁵Бурхн кезэңк орчлңиг чигн хээрлсн уга. Тер килнцтэ улсин һазрур усна аюл илгэв. Зуг Бурхнла чик седклэрн бээтн гиж эмтиг сурһдг Ноахиг болн дөкэд долан күүг Бурхн аврсмн. ⁶Бурхн Содом болн Гомора гидг балһсдиг гемшәһэд, хөөтк килнцтэ улст үлгүр болтха гийһэд һалар шатасмн. ⁷Зуг чик седклтэ Лотыг аврсмн. Килнцтэ улсин цалдн йовдлмуд Лотын седклинь дарсмн. ⁸Эн чик седклтэ Лот тедн дунд бәәһэд, йос эвддг йовдлмудынь үзэд, теднэ тускар соңссн цагтнь өдр ирвэс седклднь му болдг бәәж. ⁹Деед Эзнд иткдг улсин сөрлһнэс яһж харсхинь болн хар саната улсиг Зарһин өдр иртл яһж оньдиндэн бәржәхинь Деед Эзн меднэ. ¹⁰Цогцин бузр седвәрмүдәр бәәдг болн Бурхна йосиг һолдг улсиг Бурхн онц кевөр цаажна.

Тиим улс эср болн ик саната. Тедн Бурхна алдр элчнриг* му келхэс әәхш. ¹¹Бурхна элчнр тиим улсас улм ик күчтэ болвчн, деми багшнриг му келхш Деед Эзнэ өмн гемшәхш**. ¹²Эн улс ухан уга, бәргдэд алгдх мал мет төрхәрә медсәрн йовдлмуд һарһна. Эдн бийснь эс меддг юмийг му келнэ. Эдн мал кевтәһәр алгдх. ¹³Эдн талдан улсиг яһж зовала, тийгж бийснь зовлңган эдлж цаажлгдх. Эдн өдрин дуусн нәр-наадан кәһэд байрлна, әркдэд хуульч йовдлмуд кенә. Эн учрар эдн таднла хамдан хот уусн цагт тадниг һутаһад неритн муурулна. ¹⁴Эдн күүкд улсиг

* Бурхнас көөгдсн элчнрин тускар чигн келгдсн болх.

** Онданар умшхла, Бурхна элчнр көөгдсн элчнрәс улм ик күчтэ болвчн, тедниг му келж Деед Эзнэ өмн гемшәхш.

үзхлэрн, аля яһж кехэн ухална. Эн улс килнц кеһэд цадцахаш. Эн деми багшнр батар иткдго улсиг килнцд уңһана. Эдн хармч болхд дасхгдсмн. Эдн харалд туссн улс. ¹⁵ Деми багшнр чик хаалһасн хажихэд, Босрин көвүн Балам гидг аэлдэчин хаалһар йовна. Эн аэлдэч мөнгнд дурта билэ, тер мөңгиг хар саната йовдл кесндөн авдг билэ. ¹⁶ Балам эврәннь килнцэсн көлтэ бурушагдж. Энүнэ элжгн күүнэ келэр келэд, аэлдэчин ухан уга йовдлыг зогсав.

¹⁷ Эн улс хагсж одсн булг мет, салькнд туугдсн үүлн мет. Бурхн теднд харнһуһар бөөдг орм белдж. ¹⁸ Эдн ик саната, эргү үгмүд келэд, цогц махмудын му седвөрмүд олзлна. Хажһр хаалһасн чик хаалһд шинкэн орсн улсиг хавхдан бэрж авхар тиигнэ. ¹⁹ Эдн амтнд сул жирһл өгнэвидн гилднэ, зуг бийснь кү үрэдг му авъясмудын мухла болна. Яһад гихлэ, күн юмнд диилгдсн болхла, тер юмна мухла болж үлднэ. ²⁰ Кемр күн Мана Деед Эзн болн Аврач Исус Христосиг медсэр орчлнгин бузр йовдлмудас сулдсн хөөн дэки терүндөн оралдж диилгдхлэ, тер күүнэ бөөдл урдк бөөдлэсн улм му болна. ²¹ Учрнь эн: тедн чик бөөдлин хаалһиг медэд, эрүн заавриг үлдэхин ормд эн хаалһиг эс медсн деер болх билэ. ²² Эн учрсн йовдлын тускар үлгүрт: «Ноха бөөлжсндөн хэрү ирдг», болн «Уһагдсн һаха дэки бальчгт ордг» – гиж чикэр келгдженэ.

Деед Эзн дэки ирхин тускар

3 Хээртэ үүрмүд, хойрдгч бичгэн таднд бичжэнэв. Эн хойр бичгт би тана уханд тодлулж цевр сана-седкл сергэхэр бөөлөв. ² Эрүн аэлдэчнрин кезэнэ келсн үгмүдиг болн тана апостолмудар дамжж келсн Деед Эзнэ болн Аврачин заквриг тадн тодлтха гижэнэв. ³ Хамгин түрүнд медтн: Сүл өдрмүдт танар наад бэрдг му седвэрэр бөөдг кесг улс һарч ирх. ⁴ Тедн: «Исус Христос ирнэв гилү? Тертн альдв? Мана өвкнр кезэнэ үкж одла. Зуг орчлң үүдснэс авн цугнь нег кевэрн бөөһэтэ», – гиж келцхэх. ⁵ Тенгр һазр хойриг Бурхн үгэрн кезэнэ үүдэж гисн үнниг тедн медэ бөөж керглхш. Һазр уснас болн усар дамжад үүдэгдж. ⁶ Эн учрар бас усар эс гиж усна аюлар тер цагт бөөсн орчлң уга кегдж. ⁷ Һалар шатагдхин төлэ өдгэ цагин тенгр һазр хойр тер Үгэр чигн хадһлгдж бөөнэ. Килнцтэ улс заслгдх болн уга кегдх цаг күртл тенгр һазр хойр хадһлгдж бөөнэ.

⁸Зуг энүг бичэ мартгн, хээртэ үүрмүд. Деед Эзнд нег өдр миңһн жил мет болна, миңһн жил негхн өдр мет болна. ⁹Деед Эзн ирхв гиж өгсн үгэн күцэхдэн удхш. Зэрмснь Энүг уджана гинэ. Зуг Деед Эзн тадниг уданд теснэ. Яһад гихлэ, Деед Эзн иим саната: Кен чигн күн бичэ үктхэ, цуг улс килнцтэ жирһлэн үлдэтхэ. ¹⁰Деед Эзнэ өдр генткн сөөһөр ирдг хулхач метэр ирх. Тенгр ик күркрэнд уга болж одх. Тенгрт бөөдг тоотнь: нарн, сар, одд һалд шатж одх. Һазр деер бөөсн юмн һазрта хамдан шатх. ¹¹⁻¹²Кемр цугнь тиигж каархла, тадн ямаран улс болх зөвтөвт? Бурхна өдриг күлөһэд, Терүнэ ирлһиг эрүн седклэрн үзхэр седжэх цагт бийэн Бурхнд нерэдэд эрүн жирһлэр бөөтн. Тер өдрт тенгр шатад уга кегдх, сар, нарн, одд һалд хээлж одх. ¹³Зуг бидн шин тенгр һазр хойриг күлэжәнөвидн. Энүг Бурхн өгнөв гилэ. Тенд эмтн Бурхна заасар оньдиндэн бөөх.

¹⁴Эн учрар ирхинь күлөһэд, Бурхна өмн цевр болн буру уга болхар зүткн. Бурхнла эвэр бөөхэр шунтн. ¹⁵Деед Эзнэ удан тесвр маднд авргдх арһ өгчәнэ гиж тоолтн. Мана хээртэ ах Павел бийднь өггдсн цецн ухаг олзлад, эн төрин тускар бас бичлэ. ¹⁶Павел энүнэ тускар бичг болһндан бичлэ. Павелын бичгүдт зөрм медгддо юмн бөөнэ. Кесг мунхг болн батар иткдго улс энүг Бурхна Бичгин нань чигн тасрхала эдл хажр цөөлһнэ. Тиигэд тедн бийэн үклүр өөрдүлнэ.

¹⁷Тегэд хээртэ үүрмүд, энүг медэд бийэн саглтн: Йос эвддг улсин эндү тадниг авлдг болвза, тадн бат итклэн гееввзэт. ¹⁸Зуг Мана Деед Эзн болн Аврач Исус Христосиг медлһнд болн Терүнэ цаһан сананд цааранднь өстн. Эндр өдр болн оньдиндэн Тер тууртха! Тиигтхэ!

Йохана бичсн негдгч бичг

Нүр үг

Йохан бичгтэн хойр төр тэвжэнэ: негдвэрт, Бурхна болн Терүнэ Көвүн Исус Христосла нийһэр бээтхэ гийһэд умшачнртан урмд өгчөнэ. Хойрдвар – тер ни бээлһиг эвдшгон төлө тедниг деми номд бичэ ортха гиж саглжана. Тер номар болхла, хар санан эн орчлнгас нарча-хас иштэ, Исус – Бурхна Көвүн – күн биш билэ гиж келжэцхэнэ. Тиим ном тархадг багшнр авргдх гиснь – һазр деерк жирһлин кергэс бийән сулдхлһн болжана, дэкэд шаншавдын болн өөрхн күүндән дурта боллһна төрмүдлэ аврлт мел ирлцжэхш гицхэнэ.

Исус Христос йосндан күн билэ гиж тер номас талданар Йохан лавлж келжэнэ. Исусиг иткжэх, Бурхнд дурта цуг эмтн эврәннь өөрхн күүнд дурта болх йоста гиж тер бичжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–4

Герл болн харһу 1.5 – 2.29

Бурхна үрдүд болн эрлгин үрдүд 3.1–24

Үнн болн төөрлһн 4.1–6

Дурна даавр 4.7–21

Диилвртэ иткл 5.1–21

Орил

1 Орчлң үүдхэс өмн бээсн эмн жирһл өгдг Үгин тускар бидн зэнглжэлэвидн. Бидн Тер Үгиг соңславидн, эврәннь нүдэрн үзлэвидн. Терүг лавтаһар харж, бий цогцинь һарарн бэрж үзлэвидн. ²Эмн жирһл үзгдв, бидн энүг үзвидн. Тер учрар бидн энүнэ тускар герчлэд, мөнк жирһлин тускар зэнглжэнэвидн. Эн мөнк жирһл Эцктэ бээһэд маднд үзгддг болв. ³Тадниг маднла үүрлж бээтхэ гийһэд, үзсэн, соңссан таднд

зэнглжэнэвидн. Мадн болхла Эцктэ болн Терүнэ Көвүтэ Исус Христоста үүрлж бээнэвидн. ⁴Бийэн икэр байрлулхар бидн энүг бичжэнэвидн.

Бурхн гисн герл

⁵Исус Христосас сонссн номиг ода таднд бидн зэнглжэнэвидн. Эн ном: Бурхн гисн герл, Түүнд төрүц харнһу уга. ⁶Кемр бидн Терүнлэ үүрлжэнэвидн гиһэд, харнһуд бээхлэ, бидн худл келжэнэвидн, болв үнниг даххшвидн. ⁷Кемр бидн Бурхнла эдл герлтэ йовхла, бидн хоорндан үүрлж бээнэвидн, болв Терүнэ Көвүнэ Исусин цусн мадниг ямаран чигн килнцэс цеврлнэ. ⁸Кемр бидн килнц угавидн гихлэ, бидн бийэн мекләд, Бурхна үнн угаһар бээнэвидн. ⁹Кемр бидн килнц кесндөн Бурхнд медүлхлэ, Бурхн мана килнциг тэвж өгх, ямаран чигн буру йовдлас цеврлх. Яһад гихлэ, Бурхн итклтэ болн үнн чик. ¹⁰Зуг кемр бидн килнц кесн угавидн гихлэ, Бурхиг худлчд тоолжанавидн, тиим учрас тегэд Терүнэ үг маднла бээхш.

Исус Христос мана Харсач

2 Үрдүд мини! Тадниг килнц бичэ кетхэ гиж энүг бичжэнэв. Зуг тадн дундас күн килнц кехлэ, чик седклтэ Исус Христос бээдгинь медтн. Тер Эцкиннь өмн мана Харсач болж йовна. ²Исус Христосин үклэс көлтэ мана килнц тэвгдв, һанцхн мана килнц биш, цуг орчлнгин килнц тэвгдв. ³Кемр бидн Бурхна зааврмуд күцэхлэ, бидн Бурхиг меднэвидн гиж лавлжанавидн. ⁴Кемр күн «би Бурхиг меднэв» гиһэд, зуг Терүнэ зааврмудыг эс күцэхлэ, тер үнн уга, худлч күн. ⁵⁻⁶Кен чигн күн Бурхна үг сонсхла, тер Бурхнд күщднь дурлдг күн. Бидн Бурхнла ни-негн бээдгиг иигж меднэвидн. Бурхнла ни-негн бээнэв гидг күн Исус Христосла эдл бээх зөвтэ.

Шин заавр

⁷Хөөртэ үүрмүд мини! Би таднд шин биш, кезэңк заавр бичжэнэв. Эн кезэңк заавриг тадн эклцэс авн меднэт, эн мана сонссн үгмүд болжана. ⁸Эн саамд шин заавр бас бичжэнэв. Эн заавр чик болдгинь Христосин болн тана жирһл үзүлжэнэ. Яһад гихлэ, харнһу тархаһад, йосн герл ирнэ. ⁹Ахдан дурго болдг, зуг

би герлд бээнэв гидг күн харңһуд бээнэ. ¹⁰Ахдан дурта күн герлд бээнэ. Тер эврәннь бээдлэрн килнцд орх учр хажудк күүнд өгхш. ¹¹Ахдан дурго күн харңһуд бөөһөд төөрч йовна, альдаран йовж йовхан тер медхш, яһад гихлэ, терүг харңһу сохлж. ¹²Бичкдүд! Би таднд бичжэнэв. Яһад гихлэ, тана килнц Христосин төлэ төвгдв. Эцкнр! Таднд бичжэнэв. Яһад гихлэ, орчлң үүдснэс авн Бээдгиг тадн меднэт. ¹³Эцкнр! Таднд бичжэнэв. Яһад гихлэ, тадн эрлгиг диилвт. Уйн наста көвүд! Таднд бичв. Яһад гихлэ, тадн Эцкиг медвт. ¹⁴Бичкдүд! Таднд бичв. Яһад гихлэ, тадн орчлң үүдснэс авн Бээдгиг меднэт. Уйн наста көвүд! Таднд бичв. Яһад гихлэ, тадн чидлтэт. Бурхна үг таднта, тадн эрлгиг диилвт. ¹⁵Эн орчлңд болн орчлңд бээсн юмнд бичэ дурлтн. Кемр тадн орчлңд дурта болхла, Эцкд дургот. ¹⁶Яһад гихлэ, орчлңд бээсн юмн: күүнэ тачал, нүднэ тачал болн эн жирһлин омг Эцкэс биш, орчлңгас һарчана. ¹⁷Орчлң уга болж одх, терүнэ тачал уга болж одх, зуг Бурхна таалыг күцэдг күн мөңкиндэн бөөх.

Христосин өшэтн

¹⁸Үрдүд мини! Цагин чилгч өөрдж йовна. Эн цагт Христосин өшэтн ирхиг тадн соңслат. Өдгэ цагт Христосин кесг өшэтнр һарч ирв. Эн учрар цагин чилгч өөрдж йовхинь бидн меднэвидн. ¹⁹Эн улс маднас салат йовж одла, яһад гихлэ, эдн манахна биш билэ. Кемр эдн манахна бээсн болхла, маднла хамдан үлдх билэ. Эдн маднас салат, манахна бишэн медүлв. ²⁰Зуг Эрүн Сэкүсиг Бурхнас авсн учрас тадн цугтан үнниг меднэт. ²¹Таниг үнниг эс медсн болхла, би энүг бичшго билэв. Зуг тадн үнниг болн ямаранчн худл үннэс эс һарчахиг меднэт. Эн учрар би бичжэнэв. ²²Худлч гиснь кемб? Исусиг Христос биш гиж тоолдг күн худлч. Эцк Көвүн хойрт иткдго күн Христосин өшэтн. ²³Көвүнд иткдго күн Эцк уга бээнэ. Көвүнд иткдгнь Эцклэ хамдан бээнэ. ²⁴Тегэд эклцэс авн соңссн юмнд цааранднь чигн итктн. Кемр тадн энүнд цааранднь чигн иткэд бөөхлэ, Көвүн Эцк хойрла ни-негн бөөхит. ²⁵Христосин өгхэр бээсн юмн – мөңк жирһл. ²⁶Тадниг меклхэр седсн улсин тускар би энүг бичв. ²⁷Бурхнас авсн Эрүн Сэкүсн тана седклд бээнэ. Тегэдчн тадн күүһэр дасхулх керг угат. Яһад гихлэ, Эрүн Сэкүсн тадниг цуг юмна тускар дасхна, тер үн келнэ, худл төрүц келхш. Иим учрар Эрүн Сэкүснэ дасхсар Исус Христосла ни-негн бөөтн.

Бурхна үрдүд

²⁸Тегэд, үрдүд мини, Деед Эзнэ ирх өдрт тадн ичж бултлго, ээмшг угаһар бөөхин төлэ Терүнлэ ниилж бээтн. ²⁹Христос чик седклтэ болдгинь медхлэ, чик седклэрн бээдг улс Бурхнас төрсинь бас медтн.

3 Эцкин дурн ямр ик болдгинь сантн! Тер мадниг Эврәннь үрдүдт тоолна. Бидн үнндэн Бурхна үрдүд. Орчлң Бурхиг төрүц эс меддг учрас мадниг медхш. ²Хээртэ үүрмүд мини! Бидн Бурхна үрдүд, болв ямаран бээдлтэ болхан меджэхшвидн. Болв Христосиг ирхлэ, Терүнлэ эдл болхвидн гиж меднэвидн. Яһад гихлэ, Терүг ямаран болдгинь үзхвидн. ³Христост нээлдг күн бийэн цеврлдг, яһад гихлэ, Христос Бийнь цевр. ⁴Килнц гиснь – зака эвдлһн болдг учрас килнц кесн күн Бурхна загаг эвднэ. ⁵Эмтиг килнцэснь сулдххар Христос ирв. Христос Бийнь нүл уга. ⁶Терүнтэ негдж бээдг күн болһн килнц кедг авъясан хайна. Килнц кедг күн болхла, Терүг үзхш, Терүг төрүц медхш. ⁷Үрдүд мини! Күн тадниг бичэ меклтхэ! Чик йовдлар бээдг күн Христосла эдл чик седклтэ болна. ⁸Эклцэс авн эрлг килнц кедг учрас килнц кедг күн эрлгэс болжана. Эрлгин кесн йовдлмудыг эвдхэр Бурхна Көвүн орчлнд ирж. ⁹Бурхнас төрсн күн килнц кедг авъяс уга. Яһад гихлэ, тер Бурхна өгсн шин жирһл эдлнэ. Бурхн терүнэ Эцк болсн учрас тер күн цааранднь килнц кеж чадхш. ¹⁰Бурхна эс гиж эрлгин үрдүдиг иигж медж чадхит: чик кеггән эс күцэдг күн, эс гиж ахдан дурго күн Бурхна үрн биш.

Нег-негндэн дурта болтн

¹¹Бидн нег-негндэн дурта болх йоставидн. Энүг бидн экнэс авн соңславидн. ¹²Кәнлэ эдл бичэ болтн. Тер эрлгэс болсн төлэд дүүһән алсмн. Яһад алж гихлэ? Терүнэ йовдлмуднь хар бэ-эж, дүүһиннь йовдлмуднь болхла чик бээж. ¹³Ахнр-дүүнр, кемр орчлң таднд дурго болхла, бичэ өвртн. ¹⁴Эврәннь ахнр-дүүнр-тән дурта болдг учрас бидн үклэс эмн-жирһлд орсан меднэвидн. Ахдан дурго күн үклин үлмэд бээнэ. ¹⁵Ахдан дурго күн алач болдг мөн. Ямаран чигн алач мөнк жирһл эдлшгоһинь тадн меднэт. ¹⁶Христос мана төлэ эмән өгснд бидн дуриг үзвидн. Бидн бас эврәннь ахнр-дүүнриннь төлэ эмән эрвллго бээх йоставидн.

¹⁷Кемр элвг-делвгэр бээсн күн эврэннь ахан түрү бээдгинь үзв чигн терүнд санань эс зовхла, «Би Бурхнд дуртав» гиж тер яһж келж чаддмб? ¹⁸Үрдүд мини! Үгэрн болн хоосн келэрн биш, зуг керг-үүлэрн үнндөн дурлхмн.

Бурхна өмн ээмшиг угаһар бээлһн

¹⁹⁻²⁰Бидн Бурхна өмн ээмшиг угаһар бээдгиг болн үннэ улс болдгиг иигж медхвидн: кемр мана зүркн мадниг гемшэхлэ, Бурхн мана зүркнэс үлү ик болад, цугинь меднэ. ²¹Хээртэ үүрмүд мини! Кемр мана зүркн мадниг эс гемшэхлэ, бидн зөргтөһөр Бурхна өмн зогсж чаджанавидн. ²²Бурхна зааврмуд күцэдг болн Терүнэ таалар бээдг учрас бидн зальврад, Бурхна юм эс сурв чигн, цугинь авч чаджанавидн. ²³Терүнэ Көвүнэ Исус Христосин нернд иткэд, Христос Бийнь маднд заасар нег-негндөн дурта болх йоставидн. Эн Бурхна заавр. ²⁴Бурхна зааврмуд күцэдг күн Бурхнла негн. Бурхн терүлэ бас ниилж бөөнэ. Бурхн маднд Сәкүс өгсн учрас бидн Бурхиг маднла ниилж бээдгинь меднэвидн.

Бурхна болн Христосин өшөтнэ Сәкүсн

4 Хээртэ үүрмүд мини! Сәкүсн болһнд бичэ итктн! Зуг сәкүсн болһниг Бурхна эс гиж Бурхна бишинь шүүж медтн. Яһад гихлэ, эн орчлнд ода деми ээлдэчнр олн болж. ²Бурхна Сәкүсиг иигж медтн: Исус Христосиг күн болж ирв гиж келдгнь Бурхна Сәкүсн. ³Болв Исус Христосиг күн болж ирв гиж эс келдгнь Бурхна Сәкүсн биш. Тер Христосин өшөтнэ сәкүсн. Терүг ирх гиж тадн сонслат, ода тер орчлнд ирсн бөөнэ. ⁴Үрдүд мини! Тадн Бурхна, тадн деми ээлдэчнриг диилвт. Яһад гихлэ, тана седклд Бээдгинь орчлнд бээдгэс деер. ⁵Тедн эн орчлңгин улс, орчлңгин тускар келнэ, орчлн тедниг соңсна. ⁶Зуг бидн Бурхна. Бурхиг меддг күн мадниг соңсна. Бурхна биш күн мадниг соңсхш. Тиигэд бидн үннэ хаалһ заадг Сәкүсиг хажһр хаалһд орулдг сәкүснэс йилһж чаджанавидн.

Бурхн гисн дурн

⁷Хээртэ үүрмүд мини! Нег-негндөн дурта болхмн. Дурн Бурхна. Тер учрар дурлдг күн Бурхна төрсн болн Бурхиг меднэ. ⁸Кү эс дурлдг күн Бурхиг медшго, яһад гихлэ, Бурхн гисн дурн.

⁹ Ор һанцхн Көвүһән орчлнд илгәһэд, Бурхн Эврәннь дуран маднд үзүлв. Терүнә нилчәр мадниг мөнк жирһлтә болтха гиж Бурхн тиигж. ¹⁰ Дурн гисн эн: бидн Бурхнд дурлсн биш, Бурхн маднд дурлж, әмтнә килнциг Эврәннь Көвүһәһн тәвж өгүлхин төлә Терүг орчлнд илгәж. ¹¹ Хәәртә үүрмүд мини! Кемр Бурхн маднд тиигж дурлхла, бидн бас нег-негндән дурта болх зөвтә-видн. ¹² Бурхиг күн төрүц үзәд уга. Зуг кемр бидн нег-негндән дурта болхла, Бурхн маднла нииләд бәәнә, болв Бурхна дурн мадниг, талдан улсиг улм икәр дурлхиг дасхна. ¹³ Бурхн маднд Сәкүсән өглә. Тиим учрар Бурхн маднла ни-негн бәәдгинь болн мадн Терүнлә ни-негн бәәдгинь бидн меднәвидн. ¹⁴ Бурхн Эцк Көвүһән орчлңгин Аврач кехәр илгәсиг үзәд бидн герчнр болжанавидн. ¹⁵ Исусиг Бурхна Көвүн гиж иләр келдг күн Бурхнла ни-негн бәәнә. Бурхн терүнлә бас ни-негн бәәнә. ¹⁶ Бидн Бурхиг маднд дурта болдгинь медвидн, Тер дурнд итквидн. Бурхн гисн дурн. Бурхнд болн хажудк улстан дурта күн Бурхнла ни-негн бәәнә. Бурхн терүнлә бас ни-негн бәәнә. ¹⁷ Бидн Бурхнд йосндан дуртавидн. Иим учрар бидн Зарһин өдрт әәмшг угаһар бәәхвидн. Яһад гихлә, бидн Исус Христосла әдл эн орчлнд бәәнәвидн. ¹⁸ Дурн әәнә гидг юм медхш. Зуг төгс дурна учрар әәмшг көөгднә. Яһад гихлә, күн цааж ирх гиһэд әәнә. Әәдг күн Бурхиг күщднһ дурлхш. ¹⁹ Бурхн түрүләд маднд дурлсн учрар бидн Бурхнд дуртавидн. ²⁰ Би Бурхнд дуртав гисн, зуг ахдан дурго күн худлч болна. Яһад гихлә, үзгддг ахдан дурго күн үзгддго Бурхнд дурлж чадшго. ²¹ Христос маднд иим заавр үлдәв: Бурхнд дурта күн ахдан дурта болх зөвтә.

Орчлңгиг диилснә тускар

5 Исусиг Бурхна илгәсн Аврач гиж иткдг күн Бурхнас төрж. Эцкд дурта күн үрнднһ дурта болдг мөн. ² Бурхнд дурта боллад, Терүнә заавриг күцәдг учрас бидн Бурхна үрдүдт дурта болдган меднәвидн. ³ Яһад гихлә, Бурхна заавриг күцәдг күн Бурхнд дуртаһан медүлнә. Бурхна зааврмуд маднд кецү биш. ⁴ Яһад гихлә, Бурхнас төрсн күн орчлңгиг диилж чадна. Бидн иткләрн орчлңгиг диилнә гидгнһ эн: мана иткләр диилнә-видн. ⁵ Орчлңгиг кен диилхмб? Исусиг Бурхна Көвүн гиж иткдг күн.

Бурхна Көвүнэ туск герчллһн

⁶ Исус Христос усн цусн хойрар дамжж ирж. Тер ханцхн усар биш, зуг усн цусн хойрар дамжад ирж. Эрүн Сәкүсн энүг үнн гиж герчлжәнә, яһад гихлә, Эрүн Сәкүсн бийнь үнн болжана. ⁷ Хурвн герч эн: ⁸ Эрүн Сәкүсн, усн болн цусн. Эн хурвн нег юмна тускар герчлжәнә. ⁹ Бидн әмтнә герчллһнд иткнәвидн, зуг Бурхна герчллһн деер. Бурхн Бийнь Көвүнә тускар герчлжәнә. ¹⁰ Бурхна Көвүнд иткдг күүнә седклд эн герчллһн бәәнә. Бурхнд эс иткдг күн Бурхиг худлчд тоолна, яһад гихлә, Бурхиг Әврәннь Көвүнә тускар герчлснд тер иткжәхш. ¹¹ Герчллһн эн: Бурхн маднд мөңк жирһл өгв, Терүнә Көвүн мөңк жирһлин булг. ¹² Бурхна Көвүтә бәәдг күн мөңк жирһл әдлнә. Бурхна Көвүн уга күн мөңк жирһл әдлхш.

Мөңк жирһлин тускар

¹³ Тадниг мөңк жирһл әдлдиг медтхә гиж би энүг Бурхна Көвүнә нернд, иткдг таднд бичв. ¹⁴ Бидн зөргтәһәр Бурхна өмн зогсжанавидн. Яһад гихлә, Бурхна таалар ю эс сурв чигн, Бурхн мадниг соңсх. Энүг бидн Бурхна өмн лавта меднәвидн. ¹⁵ Кемр юуна тускар эс зальврв чигн, Терүг соңсдгинь бидн медхлә, сурсан авч чадхиг бас меднәвидн. ¹⁶ Кемр кен чигн ахан үклд орулдго килнц кежәхинь үзхлә, терүнә төлә зальвртха. Бурхн терүг әмд үлдәх. Зуг энд би үклд орулдго килнц кесн күүнә тускар келжәнәв. Зуг үклд орулдг килнц бәәнә. Үклд орулдг килнц кесн күүнә төлә бичә зальвртн. ¹⁷ Ямаранчн буру йовдл килнц мөн. Болв үклд орулдго килнц бас бәәнә. ¹⁸ Бурхнас төрсн күн болһн цааранднь килнц кехш. Бурхна Көвүн терүг әрвлнә. Тиим күүнд эрлг му юм кеж чадшго. ¹⁹ Бидн Бурхна үрдүд болдган меднәвидн. Зуг эн орчлң эрлгин үлмәд бәәнә. ²⁰ Мадниг йосн Бурхиг медтхә гиһәд, Бурхна Көвүн ирәд маднд медрл өгв. Энүг бидн меднәвидн. Бидн йосн Бурхнла болн Терүнә Көвүн Исус Христосла ни-негн бәәнәвидн. Исус Христос болхла, йосн Бурхн болн мөңк жирһл. ²¹ Үрдүд мини! Шүтәнәс хол йовтн.

Йохана бичсн хойрдгч бичг

Нүр үг

Йохана хойрдгч бичгиг шүүж авсн аhd болн терүнэ үрдүдт, бөөрн чонжд болн терүнэ гешүдт көгшэ бичж. Эн ахрхн бичг нег негндэн дурта болтн гиж дуудвр кежэнэ, дэкэд деми багшнр бөөхиг болн тед-нэ номин тускар саглжана.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1–3

Дурна диилвр 4–6

Худл номин тускар сагллhn 7–11

Товчлгч үг 12–13

Мендлhn

1 Шүүж авсн ah болн тана үрдүд! Би чонжин ахлачин негньв, таднд менд илгэжэнэв. Би үнн седклэрн таднд дуртав. Һанцхн би биш, Бурхна үн медсн улс чигн бас тиигж таднд дурта. ² Яhad гихлэ, Бурхна үнн маднла. Тер маднла мөңкиндэн бөөх. ³ Бурхн Эцк болн Эцкин көвүн Исус Христос йосндан иткдг болн хоорндан дурта болдг маднд цаһан сана күргж амулн-менд бөөхиг өршэтхэ!

Үнн болн дурн

⁴ Зөрм Тана үрдүдиг Эцкин заасн зааврар Бурхна үн дахж бөөдгинь сонсад, икэр байрлв. ⁵ Күндтэ ah! Нег-негндэн дурта болтн, гиж суржанав. Би Танд шин заавр бичжэхшв. Эн заавриг бидн эклцэс авн авлавидн. ⁶ Дурта болх гиснь, Бурхна заавриг күцэх. Тер заавр иим: нег-негндэн дурта болтн. Энүг күцэхин төлэ эн заавриг тадн эклцэс авн сонслат. ⁷ Кесг худлч улс һазрт ирж. Тедн: «Исус Христос һазр деер күн болж төрсн уга», – гиж

келнэ. Тиигж келсн күн худлч болн Христосин өшэтн мөн. ⁸Болһатн! Мана кесн көдлмшиг бичэ үрэтн. Болв ач-тусан күщднь эзлтн. ⁹Христосин номас хажихэд, Терүг дахж бөөдгө күн Бурхн уга бөөнэ. Христосин номиг дахж бөөдг күн Бурхн Эцклэ болн Көвүнлэ ниицнһү бөөнэ. ¹⁰Христосин номиг заадгө күн тадн тал ирхлэ, бичэ гертэн орултн, бичэ терүнлэ мендлтн. ¹¹Терүнлэ мендлдг күн терүнлэ хамдан му йовдл кенэ.

Бичгин сүл үгмүд

¹²Би дала үг чамд келхэр бөөлэв: Зуг цугинь цааснд бекэр бичхэр седжэхшв. Чамла чирөһэрн харһад йир икэр байрлх-видн гиж нөөлжөнэв. ¹³Шүүж авсн Тана эгчин үрдүд Танд менд илгөжөнэ.

Йохана бичсн һурвдгч бичг

Нүр үг

Йохана һурвдгч бичгиг көгшэ чонжин хардач Гайд бичж. Гайиг христианмудт дөң болснднь тер магтад, Детреп гидг күүнэс саглтха гижэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1–4

Гайиг магтлһн 5–8

Детрепиг бурушалһн 9–10

Деметриг буульһн 11–12

Товчлгч үг 13–15

Мендлһн

1 Хээртэ үр Гай! Би чонжин ахлачин негньв. Халун менд чамд илгэжэнэв. Би үнн седклэрн чамд дуртав. ²Хээртэ үр! Чи салан-седклэрн сэн-сээхн бээнэч. Тиим кевэр жирһлчн сэн-сээхн болтха гиж чамаг оньдин эрүл-менд бээтхэ гиж зальвржана. ³Чи оньдин Бурхна үн дахж бээдг кевэрн ода Бурхна үнэр бээдгинь соңсад ик байрта бээнэв. Эн зэнг нанд иржэх ахнр-дүүнр авч ирлэ. ⁴Мини нилчэр Христост итксн үрдүм Бурхна үнниг дахж бээдгинь соңсхла, би йир икэр байрлна. Тер байрас даву байр нанд уга.

Йохан Гайиг магтэжана

⁵Хээртэ үр! Кемр чи ахнр-дүүнрт, онц кевэр зуульч улст нөкд болжахла тернь чик. ⁶⁻⁷Чини хээртлтин тускар тедн энд чонжин өмн келсн билэ. Тер ахнр-дүүнрчн Христосин тускар ном цэлһжэнэ, тедн буру номта улсас дөң авхш. Тер учрар, буйн

болтха, цааранднь йовх хаалһднь Бурхнд таастаһар теднд дэкэд нөкд болыч. ⁸Теднлэ хамдан көдлхин төлө бидн тиим улст нөкд болх зөвтөвидн.

Йохан Детрепиг гемшэжэнэ, Дементриг магтэжана

⁹Би тана чонжд нег бичг бичлэв. Зуг эмтиг нойлхдан дурта Детреп мини бичсн юмиг керглшго. ¹⁰Детреп намаг оньдин му келнэ, мини тускар худл, хов зөөнэ. Эннь цугнь биш. Дэкэд болхла, холас ирсн ахнр-дүүнриг тосж нөкд болхш. Теднд нөкд болхар седсн улст харш болад, чонжас көөнэ. Ирхлэрн би терүнд эн хар үүлмүдин тускар илдкж келхв. ¹¹Хээртэ үр! Му кедг эмтиг дураж тиим юм бичэ ке. Зуг сә кедг улсиг дураж теднэс үлгүр ав. Сә кедг күн Бурхна күн болна. Му кедг күн Бурхиг үзэд уга. ¹²Цуһар Дементрин тускар сә келнэ. Үнн бийнь энүг үзүлнэ. Би эврэн Дементрсин тускар сә келнэв. Мини үгмүдиг чикинь чи меднэч.

Бичгин сүл үгмүд

¹³Би дала үг чамд келхәр бөөлэв. Зуг цугинь хулсн үзгәр болн бекәр бичхәр седжэхшв. ¹⁴Удл уга чамла чирәһәрн харһад, үзлцэд күүндхв гиж нөөлжәнэв. ¹⁵Санан-седклчн амр таварн бөөх болтха! Энд бөөсн үүрмүдчн чамд менд илгәжәнэ. Хажудан бөөсн үүрмүдтән нанас менд кел!

Йудан бичсн бичг

Нүр үг

Йуда эврэннь бичгтэн бийэн иткдг улст тоолжах деми багшнрас умшачнран саглжана. Эн ахрхн бичг учр-утхарн Пётрин илгэсн хойрдгч бичгин бээдлтэ болж медгднэ. Бурхн эврэннь улстан нег дэж болн мөнкинд иткл өгч. Тер итклин төлэ ноолдх кергтэ гиж автор урмд өгчөнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1–2

Деми багшнрин заң-бэрц,

номин болн терүг бурушалһна тускар 3–16

Иткл хадһлх дуудвр 17–23

Йөрөл 24–25

Мендлһн

1 Би, Йуда, Исус Христосин зарц, Яковин дү, Бурхн Эцкэр дуудгдсн, хээрлгдсн, Исус Христосар хадһлгддг таднд бичжэнэв. ²Бурхн өршэлһэн, амулң жирһлэн болн хээрлтэн таднд элвгэр өгтхэ!

Худл ном заадг багшнрин тускар

³Күндтэ үүрмүд мини! Маднд өггдсн аврлһна тускар би таднд бичхэр икэр седвэртэ билэв. Зуг ода Бурхна улст оньдиндэн далһгдсн итклиг харстн гиж таднд урмд өгх кергтэһинь тоолад бичжэнэв. ⁴Яһад гихлэ, Бурхиг сонсдог зэрм улс тадн заагт медмжэн угаһар орсн бээнэ. Эдн аля, бузр йовдлан кехд бийдэн зөв өгхэр Мана Бурхна хээрлтин туск номиг хажилһнэ. Эн улс мана ор ханцхн Нойн болн Деед Эзн Исус Христост иткдго

улс. Эдн цаажла харһх гиж Бурхна Бичгт эднэ тускар кезэнэс авн бичэгтэ бөөнө. ⁵Деед Эзн Египетэс Эврәннь келн-улсан харһж аврла. Зуг эс иткдг улсиг хөөннь уга кеж. Тадн энүнэ тускар цуһар меддг болвчн тодлтха гиж келжэнэв. ⁶Бурхна өгсн сэн чинриг юмнд тооллго, бөөсн орман үлдэсн Бурхна элчнрин тускар бас тодлтн. Бурхн эдниг мөнк цевэр күлж алдр өдр күртл таг харһуд бэржэнэ. Тер өдрт тедн цаажлгдх. ⁷Содом, Гомора болн өөрк балһсдын залус эн элчнрлэ эдл аля йовдл кешэд, нег-негнлөһэн унтсн учрас мөнк һалар цаажлгдсмн. Энүг бас тодлтн. Эн эмтнд саглһна үлгүр болжана. ⁸Тедү мет эн улс онц зүүд зүүдлэд, цогцан буздаһад, Бурхна йосиг нолад, Бурхна элчнриг му келнэ. ⁹Бурхна ах элч Михаил бийнь чигн эрлгтэ марһлдад, Мошен цогцин тускар зүткжэсн цагт терүг му келх, гемшэх зөв бийдэн өгсн уга. Тер:

– Деед Эзн Бийнь чамаг хөртхэ! – гиж келсн билэ.

¹⁰Эн улс эврэн чигн эс меддго юмиг му келжэнэ. Эдн ухан уга малмуд кевтөһөр төрхэрэ медсн йовдл харһна. Эн йовдл-мудар бийэн үрэнэ. ¹¹Эдн басл зовлнган эдлх. Яһад гихлэ, эдн Кэнлэ эдл бөөнэ. Икэр байжхар седэд, Баламла эдл хажр йовдл кешэд, Корла эдл буцад үкцхэх. ¹²Тиим улс тана хургт хот эдлсн цагт ичр угаһар икэр хот идэд, хар толвс* мет тадниг буздана. Эдн эврәннь арһан хээнэ. Эн улс салькнд көөгдсн хур асхдго үүлн мет. Эдн намрт темс өгдго модд мет. Эн модд унгарнь суһлад таслгдсн учрас кевтэн хагсж одж. ¹³Далан дольган көөрсн мет эдн олна нүднд ичр уга йовдл харһжана. Эдн хажисн одд мет. Бурхн эднд таг харһуд бөөдг мөнк орм белдж**. ¹⁴Аадмин зурһадгч үйд бөөсн Ханок эднэ тускар иигж ээлдж:

– Хэлэтн! Бурхна миңһн, миңһн элчнртэ Деед Эзн йовж йовна. ¹⁵Учрнь эн: Орчлнгин эмтнэ зарһинь кех, Бурхиг соңсдго улсиг хар йовдл кеснэс көлтэ, Терүнэ өмнэс хорта үг келснэс көлтэ Тер цаажлх. ¹⁶Эн улс Бурхна өмнэс үг келэд оньдин хүвдэн өөлнэ. Бийдэн олз авхар талдан улст зуһудна, дөкөд болхла көөрнэ. Эврәннь хар сансн санаһан оньдин күцэнэ.

* Толвс – пятна.

** Далан болн хажисн одд гиснь Бурхна өмнэс буцлт өргсн улс.

Саглһн болн зокалмуд

¹⁷Зуг тадн, хээртэ үүрмүд мини! Деед Эзн Исус Христосин апостолмудын урдын келсиг бичэ мартгн. ¹⁸Тедн иигж келсн бээнэ: Сүл цагт эврәннь хар сансн санаһан күцэдг, таднар наад бөрдг улс һарч ирх. ¹⁹Эн улс иткдг улсиг баг-багар салһх. Эдн төрхэрэ бээсн му седвөртэн авлгдад, Бурхна Сәкүсн угаһар бэ-энэ. ²⁰Болв тадн, хээртэ үүрмүд мини! Хамгин эрүн итклән ол-злад, нег-негән сурһтн. Эрүн Сәкүснә күчәр зальвртн. ²¹Бурхн таднд хээртэ болдгиг улм гүүнәр медж йовтн. Мана Деед Эзн Исус Христос эврәннь хээртәр таднд мөнк жирһл өгхиг кү-лэтн. ²²Итклдән маһдлдг улсла өршөнгү бээтн. ²³Зөрмнь һалас һарһж авртн. Зөрмстнь цаһан санаһан күргтн, зуг бийән саглтн. Эднә килнцтә седвөрмүдәр бузрдсн хувцнднь дурго болтн. ²⁴⁻²⁵Ор һанцхн Бурхн Мана Аврач килнцәс эрвлж, Эврәннь ту-урмжин өмн тадниг буру уга бээдлтә байр өгч зогсах арһта. Исус Христосар дамжад, әмтн Бурхиг магтад күндлтхә! Эклцәс авн өдгә цагт болн мөңкиндән Бурхн хамгин күчтә болн йоста болдгиг әмтн медтхә! Тиигтхә!

Христост иткдг Римин улст илгэсн бичг

Нүр үг

Эн бичг Римд бөөх чонжд Павелын ирлһиг белдхин төлө бичгдсмн. Апостол Павел Римд иткдг улс дунд цаг зуур көдлмш кенэд, дөкэд теднэ дөнгөр Испань орх болж зуралв. Христианск иткл гисн юмб, терүг эврәннь жирһлд яһж олзлхиг цөөлһж тер бичв.

Римин иткдг улсла мендлэд, теднэ төлө зальврсна хөөн Павел бичгиннь хол төринь медүлжэнэ. «Энүг Бурхн эклцэс авн сүл күртл итклэр дамжад кенэ» (1.17). Цааранднь Павел хол төрөн делгүһэр медүлнэ. Цуг делкэ, евреймүд чигн, буру номта улс чигн Бурхна өмн чик седклтэ болхар седцхэнэ, яһад гихлэ, цугтан килнцин үлмэд эдлэр бөөнэ. Күн болһн Исус Христосар дамжад Бурхна өмн чик седклтэ болна. Тегэд Бурхнла шинэр бөөснэс иштэ, Христосла бөөсн ниицэнэ шин жирһлин тускар Павел бичжэнэ. Христост иткдг күн Бурхнла эвтэ болна. Бурхна Сәкүсн терүг килнцин болн үклин үлмәһэс сулдхна. 5–8 бөлгүдт Павел Бурхна Закан ямаран учр-утх болн иткдг улсин жирһлд Эрүн Сәкүснэ күч зүүжэхин тускар күүндвр кежэнэ. Цааранднь Бурхна зурад оln эмтн дунд евреймүд болн буру номта улс яһж бөөрлснэ туск сурврт хэрү өгчэнэ. Исусиг бурушалһн Бурхна зуран энгнь болжана гиж евреймүд тер ашлвр кежэнэ. Эннь Бурхна цаһан санан Исус Христост бууһад цуг эмтнд күрдгэр тиигжэнэ. Евреймүд Исусиг мөнкинд бурушав гиж тер иткжәхш. Дөкэд Павел христианмудын жирһл ямаран болх зөвтөг бичжэнэ. Терүнэс оныглж талдан күүнд яһж дурлхин тускар бичжэнэ. Павел иим төрмүд үзүлжэнэ: Бурхнд церглһн, шаңгин өмн болн талдан иткдг улсин өмн христианмудын күцөх даалһвр, шажна төрмүд. Эврәннь бичгән Павел мендән илгәһэд, Бурхиг магтад төгсәжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг болн хол төр 1.1–17
 Күн болһнд аврлт кергтэ 1.18 – 3.20
 Бурхна аврлтын хаалһ 3.21 – 4.25
 Христосла ниилснд шин жирһл 5.1 – 8.39
 Израиль Бурхна зурад 9.1 – 11.36
 Христианмудын заң 12.1 – 15.13
 Товчлгч үг болн эврэ йөрөл 15.14 – 16.27

Мендлһн

1 Исус Христосин зарц болн апостол болтха гиж дуудгдсн Павелас. Бурхн намаг Сэн Зэнг тархатха гиһэд шүүж авв. ²Бурхн кезэнэ Сэн Зэнг өгх болад ээлдэчнрэр дамжулад үг өглэ. Ээлдэчнр энүнэ тускар Эрүн Бичгт бичлэ. ³⁻⁴Сэн Зэнгд Бурхна Көвүн мана Деед Эзн Исус Христосин тускар келгдженэ. Күүнэ заң-бөрцин тускар келхлэ, төрсн үүдэлтөрн Тер Давидин хөөт үй бээж. Бурхна заң-бөрцин тускар келхлэ, Бурхн Христосиг үклэс эмдрүлхлэрн Эврәннь Көвүн болжахиг күчтөһөр үзүлв. ⁵Бурхн Христосар дамжад намаг апостол болтха гиж, шишлң билг өгв. Учрнь иим: Терүнэ нернэ төлэ цуг келн улсиг иткдг болн соңсхврта кетхэ гив. ⁶Исус Христосар дуудгдсн Римд бээх тадн бас теднэ тоод оржанат. ⁷Тиигэд Бурхна дурта Римд бээх улс болн Терүнэ улс болхар дуудгдсн цуг таднд эн бичг бичжэнэв. Бурхн мана Эцк болн Деед Эзн Исус Христос таднд хөөрт болн төвкнүн бөөдл өгтхэ.

Ханлтын зальврлһн

⁸Хамгин түрүнд, би цуг таднаннь төлэ мини Бурхнд Исус Христосар дамжулад ханлт өргжэнэв. Яһад гихлэ, тадна итклин тускар делкэд соңсгджана. ⁹Зальврхларн кезэ чигн би тадна тускар ухалдгиг Бурхн герч. Би Бурхна Көвүнэ тускар Сэн Зэнг тархахларн, эрүн зүркнэсн Бурхнд церглжэнэв. ¹⁰Таднд күрх арһ нанд Бурхна таалар учртха гиж би зальвржанав. ¹¹Би тадниг йир икэр үзхэр седлэв. Тадниг батлхин төлэ Бурхна билгэр хувацхар седлэв. ¹²Би таднд, тадн нанд хамцу итклэрн урмд өгх гиж санжанав. ¹³Ахнр-дүүнр, би кесг дэж тадн тал одхар седхлэ, мел нег юмн ода күртл сад-боомтг болад бээсиг тадн медтхэ гижэнэв. Бурү номта эмтиг итклд орулснла эдлэр би тадн дунд

тиим көдлмш кех санатав. ¹⁴ Би цугтаднь өгцтэв: делгрсн сойлта улст болн зерлг улст, сурхульта болн сурхуль уга улст. ¹⁵ Тиигэд би Римд бөөх таднд Сэн Зэңг цөөлххдэн белмб.

Сэн Зэңгин күчн

¹⁶ Би Сэн Зэңгэс ичжэхшв. Энтн иткдг улсиг цугтаһинь аврхин төлө бөөх Бурхна күчн. Хамгин түрүнд Сэн Зэңг еврей-мүдиг, дарунь буру номта улсиг аврна. ¹⁷ Бурхн яһж күүг чик седклтэ кедгиг Сэн Зэңг үзүлжэнэ. Энүг эклцэс авн сүл күртл Бурхн итклэр дамжад кенэ. Энүнэ тускар: «Итклэр дамжад чик седклтэ болсн күн жирһх» гиж бичэтэ. ¹⁸⁻¹⁹ Күүнэ зарһ яһж кехэн Бурхн үзүлв. Цуг кесн килнцэрнь болн му йовдл һарһсарнь Бурхн әмтиг засглх. Учрнь: Бурхна туск медрл теднд ил, яһад гихлэ, Бурхн эн медрл теднд секв. Зуг тедн хар саната йовдл һарһхларн, талдан улс үнниг бичэ медтхэ гиж бэрнэ. ²⁰ Делкэ үүдснэс авн Бурхна үзгддго бөөдл, Терүнэ мөңк күчн болн заң-бэрц үүдэлтэрнь хэлэхлэ медгднэ. Тиигэд әмтнд бийән харсхин төлө келдг үг уга. ²¹ Бурхиг тедн медсн бийнь Бурхн гиж туурулсн уга, Терүнд ханлтан өргсн уга. Теднэ ухань хоосн. Теднэ ухан тату, толһань хар санаһар дүүрв. ²² Тиим улс бийән цецнд тоолжана, болв йирдән һэргтэ болж һарв. ²³ Үкл уга Бурхнд мөргхин ормд тедн үкдг күүнэ, шовудын, мал-һарусна, мөлкдгүдин бөөдлтэ кегдлмүдт шүтнэ. ²⁴ Тиигэд зүркнэ килнцтэ седвэр тедниг һарһтха гиж Бурхн бэрүлв. Нег-негнлөһән тедн ичртэ йовдл һарһдг болв. ²⁵ Иим улс Бурхна туск үнниг худлас сольв. Үүдәчд биш үүдәврт тедн шүтэд цергдг болв. Олн әмтн Үүдәчиг мөңк туурултха. Тиигтхэ! ²⁶ Иигэд Бурхн тедниг бийсиннь ичртэ бахмжднь бэрүлв. Күүкд улс чигн хоорндан бузртаһар холвата болв. ²⁷ Залус бас күүкд улсла биш нег-негнлөһән зута юм һарһж ниилцхэв. Тедн эндү йовдл һарһсндан авх йоста засквр авцхав. ²⁸ Әмтн Бурхна туск медрлиг ухандан эс бәрсәр Бурхн тедниг ичр уга сананднь бэрүлв. Тиигэд тедн ичр уга йовдлмуд һарһна. ²⁹ Тедн үнн биш юмар дүүрв: хар санан, ховдгллһн, нег-негндән му йовдл үзүллһн, үлү үзлһн, аллһн, цү-үгән, худл келлһн болн өшән, хов зөөлһн. ³⁰ Әмтн нег-негән му келнэ, Бурхна өшәтнр караг, бийрхг, яһж хар саната йовдл һарһхиг ухална, эцк-экән сонсхш. ³¹ Әмтн ичр уга, келсән күцөхш, дурн, хәэрлт уга. ³² Бурхна заканд юуна тускар бичэтэг тедн

меднэ. Тиим йовдл харhжах улс үкx йоста, гиж терүнд бичэтэ. Тер бийнь тедн тиим йовдл цаарандан харhна. Дэкэд тиим йовдл харhдг улсла тедн зөвшөрнэ.

Бурхна чик зарh

2 Тер төлэд талдан күүнэ зарh кехлэрн, чамд бийэн харсхин төлэ келдг үг уга. Янад гихлэ, талдан улсин зарh кехлэрн, чи теднлэ эдл йовдл харhжанач. Терүгэрн чи бийэн засглжанач. ² Болв иим йовдл харhжах улсиг Бурхн чикэр засглжана. Терүгинь бидн меднэвидн. ³ Тиигэд чи иим йовдл харhсн улсин зарh кехэд, эврэн терүнлэ эдл йовдл харhжанач. Бурхна зарhас чи алдрж хархар седжэдг болвзач? ⁴ Бурхна кемжэн уга цаһан санаг, Терүнэ тесвриг чи һазалжанчи? Бурхн чамаг ода күртл засглго бөөнэ. Бурхн цаһан санатаг чи меднэлмч. Тер чини килнцтэ жирhличнь хайулжана. ⁵ Чи бөдүн күзүһэн үзүлэд, эн килнцтэ жирhлэн хайхар седжэхшич. Тиигэд Бурхн эврәннь ууран харhх болн чик зарh кех өдр чи эврәннь засган улм икдүлжэнэч. ⁶ Тер өдр Бурхн күн болһниг күцэсн кергэрнь ашлх. ⁷ Зэрм улс сэн кергэн цаарандан харhад, Бурхнас туурмж, күндлһ болн мөнк жирhл хээжэнэ. Бурхн теднд мөнк жирhл өгх. ⁸ Эврэ сэ хээдг зэрм улс үнниг һолад, хар саната йовдлмуд цаарандан харhжана. Бурхн цухлан үзүлэд тедниг засглх. ⁹ Хар саната йовдл харhжах күн болһн – түрүлэд евреймүд, дэкэд буру номта улс – зовлңла болн өвдкүрлэ харhх. ¹⁰ Сэн йовдл харhжах күн болһн – түрүлэд евреймүд, дэкэд буру номта улс – Бурхнас туурмж, күндлһ болн эв авх. ¹¹ Бурхн зарh кехлэрн, кенинь чигн татшго. ¹² Мошен закан угаһар буру номта улс килнц харhна. Тедн закан угаһар үкx. Евреймүдт закан бөөнэ. Тедн килнц харhна. Тиигэд закаһар зарhла харhх. ¹³ Закаг сонсдг күүг биш, терүг күцэдг күүг Бурхн чик седклтэд тоолна. ¹⁴ Буру номта улст Мошен закан уга. Болв тедн закана неквр төрхэрэ бээдг седвэрэр күцэхлэрн, закан уга бийнь эврэн закан болна. ¹⁵ Энүгэрн тедн закана неквр теднэ зүркнд бичэтэ бөөнэ гисиг медүлжэнэ. Теднэ зүркн энүг үнн болсинь герчлжэнэ. Янад гихлэ, теднэ ухан-седвэр зэрмдөн теднд зөв өгнэ, зэрмдөн гемшэнэ. ¹⁶ Бурхн Христос Исусар дамжулад, эмтнэ цуг нуувч ухан-седвэрин зарh кех. Эн тоот мини цөөлһжэх Сэн Зөңглэ ирлцжэнэ.

Евреймүд болн закон

¹⁷Чи заканд нээлэд, Бурхарн бардмнад, бийэн еврейв гиж нерэдг болхич. ¹⁸Чи Бурхна таал меднэч, законас дасн учрас чикинь йилж чадхич. ¹⁹Чи бийэн сохр улсин көтлврчд болн харнһуд бээдг улсин герлд тоолжанаач, эргү улсин сурһмжлач болн баһчудын багшв гижэнэч. ²⁰Заканд бөөх цуг медрлиг болн үнниг чи эврәһән гиж тоолжанаач. ²¹Чи талдан улс сурһнач, яһад бийэн эс сурһнач? Чи хулха бичә ке гиж цөөлһнэч, эврән хулхалдвчи? ²²Залу гергн хойрин хоорндк иткл бичә эвдтн гиж сурһнач, эврән тиигдвчи? Чи һар кегдлмүдәс жигшнэч, эврән болхла буру номта улсин сүмәс хулхалдвчи? ²³Чамд закон бөөсәр бардмннач, болв терүнә неквр эвдэд, Бурхиг чи һутажахшвчи? ²⁴Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Таднас көлтә Бурхна тускар буру номта улс му келжәнә». ²⁵Кемр зака күцәхлә, чини керчлһн туста болна. Болв кемр чи зака эвджәхлә, керчлһн тус уга. ²⁶Кемр керчгдэд уга буру номта күн зака күцәхлә, керчгдсн болж тоолгдшгой? ²⁷Чамаг керчгдэд уга зака күцәжәх күн засглх. Яһад гихлә, чамд бичгдсн закон болн керчлһн бөөсн бийнь чи зака эвджәнэч. ²⁸Зүс зүркәрн еврей болв чигн йосн еврей биш. Йосн керчлһн цогц-махмудт кегдсн керчлһн биш. ²⁹Йосн еврей ухан-санаһарн еврей болжана. Эс гихлә, тиим еврей седкләрн керчгдсн күн болжана. Бичәтә закон биш Бурхна Сәкүсн тиим күүнә уха-санаһинь еврей кенә. Тиим күүнд әмтнәс биш Бурхнас буульмж ирнә.

3 Тиигэд еврей болсн юуһарн деерв, керчлһнәс ямаран тус болжахмб? ²Альк халхарн чигн ик туста. Хамгин түрүнд Бурхн евреймүдт эврәннь үг иткж өглә. ³Кемр ода теднә зәрмнь Бурхнд итклтә эс болхла, терүнәс көлтә Бурхн бас тиим болхий? ⁴Мел уга. Күн болһн худлч болв чигн Бурхн итклтә. Энүнә тускар Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Тана үг үнн, Та эврәннь зарһдан диилвр бәрхит». ⁵Тадн му йовдл һарһжаснас көлтә әмтн тодрһһар Бурхна чикәр кежәсиг үзхий? Бидн ю келхвидн? Мадниг засглһларн Бурхн чикәр кежәнү? (Эн сурвр би әмтнә хәләцәр тәвжәнәв.) ⁶Э-э, кежәнә. Кемр Бурхн тиим чик эс болхла, яһж Тер делкән зарһ кех бөөсмб? ⁷Кемр мини һарһжах буру Бурхна туурмжиг улм өскжәхлә, яһад намаг килнцтә

күн гиж засглхмб? ⁸Тиигхлэ яһад иигж эс келжэхмб? Бурхна туурмжиг улм өскхин төлө му йовдл һарһхмн. Зэрм улс нам тиигж келжэнэ гихэд хов зөөв. Бурхн тиим улсиг засглхла чик болх. ⁹Тиигхлэ ю келхмб? Бидн, евреймүд, буру номта улсас деер болжахмб? Мел уга! Евреймүд болн буру номта улс – цугтан эдлэр килнцин үлмэд бөөхиг урднь үзүллөв. ¹⁰Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Нег чигн чик седклтэ күн уга, нег чигн! ¹¹Нег чигн меддг күн уга. Бурхиг хээжэх нег чигн күн уга. ¹²Цугтан Бурхнас эргэд холдв, цугтан тус уга болв. Сэн йовдл һарһжах күн уга. Мел уга. ¹³Теднэ хоолнь секэтэ үкэрин бөөдлтэ. Келнь худл келнэ, урл деернь хорта моһан хорн бөөнэ. ¹⁴Теднэ келсн үгмүдэс зуг харал болн һундл соңсгдна. ¹⁵Тедн оньдин алхдан белн. ¹⁶Йовсн һазртан тедн мел эвдрл болн зовлң авч ирнэ. ¹⁷Төвкнүн бөөдл тедн медсмн уга. ¹⁸Ухан-санаһарн Бурхиг күндлхш». ¹⁹Заканд бичгдсн тоот закана неквр күцэх йоста күүнэ төр болжахиг бидн меднэвидн. Тер учр деерэс эмтнд бийэн харсхин төлө үгэн уга болад, делкэ кевтэн Бурхна өмн бурута болжахиг үзх. ²⁰Закана неквр күцэсэри нег чигн күн Бурхна өмн чик седклтэ болшго. Һарһсн килнциг закан күүнд медүлжэнэ.

Бурхн яһж күүг чик седклтэд тоолдв

²¹Бурхн күүг яһж чик седклтэ болхиг ода медүлжэнэ. Эн йовдл заканла холвата биш. Зуг энүнэ тускар закан болн өэлдэчнр лавлжана. ²²Исус Христост итксэр дамжад, Бурхн эмтиг чик седклтэ кенэ. Христост итксн улсиг цугтаһинь Бурхн тиигнэ. Яһад гихлэ, йилһл уга. ²³Эмтн цугтан килнц һарһв, цугтан Бурхна туурмжас салцхав. ²⁴Эмтиг сулдхх Исус Христосар дамжулад тедн Бурхна хөөртөр чик седклтэ болв. Бурхна хөөртл теднд белг болжана. ²⁵⁻²⁶Христост итксэр эмтнэ килнциг тэвүлхин төлө Бурхн Терүг шиидв. Христосин үклэс иштэ Бурхн эмтнэ килнц тэвнэ. Бийинь үннч болжахан үзүлхин төлө Бурхн Христосиг шиидв. Урднь Бурхн тесвртэ билэ, эмтнэ килнцд оньган өгчэсмн уга. Болв Бурхн үнэн үзүлхин төлө ода эмтнэ килнц тэвнэ. Бийнь үннч болжахан болн Христост иткдг күн болһниг чик седклтэ кежэхэн Бурхн үзүлнэ. ²⁷Юуһарн бидн ода бардмнхмб? Юуһар биш. Яһад бидн эс бардмнж чадхмб? Бурхн мадниг зака күцөлһөр биш һанцхн итклөр чик седклтэ кежэнэ. ²⁸Бурхн күүг закана неквр күцэж биш, зуг итклөр дамжад чик

седклтэ кедгиг бидн зөвшөржэнэвидн. ²⁹ Бурхн ханцхн евреймүдин Бурхмби? Тер бас буру номта улсин Бурхн биший? Э, буру номта улсин Бурхн бас болжана. ³⁰ Бурхн ханцхн болдмн. Евреймүдиг тер итклин улар чик седклтэд тоолна, буру номта улсиг итклэр дамжад тиигнэ. ³¹ Болв бидн итклэрн загаг уга кежэну? Уга, мел уга. Бидн загаг батлжанавидн.

Абрахамин туск үлгүр

4 Мана өвк Абрахамин тускар бидн ю келхмб? Терүнэ дамшлтнь ямарамб? ² Кемр Абрахам эврэннь кесн-күцэсэрн Бурхна өмн чик седклтэ болхла, тер бийэрн бардмнж чадх билэ. Зуг эн тоотс Бурхна өмн болшго. ³ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Абрахам Бурхнд иткэд, Бурхн терүг чик седклтэд тоолв». ⁴ Кемр көдлмштөн жалв авхла, тернь белг биш, олсн мөнгнь болжана. ⁵ Килнцтэ улсиг чик седклтэд тоолдг Бурхнд иткдг күн кесн кергэрн биш, итклэрн чик седклтэд тоолгдна. ⁶ Кесн-күцэсинь тоод авлго, чик седклтэд тоолгджах күүнэ авчач буйн кишгин тускар Давид бас тиигж келжэнэ. «⁷ Зака эвдсинь тэвж өггдсн болн килнцинь тэвж өггдсн күн буйн кишгтэ». ⁸ Harhcn килнцинь Деед Эзн эс тоолжахла, тер күн буйн кишгтэ». ⁹ Давидин келсн буйн кишг зуг керчүлсн улсин болжахмб? Уга. Энтн эс керчүлсн улсин бас болжана. Абрахамиг итклэр дамжад Бурхн чик седклтэд тоолв гиж бидн келнэвидн. ¹⁰ Бурхн Абрахамиг чик седклтэд кезэ тоолв? Эннь керчүлхэс өмн, эс гихлэ хөөннь болсмб? Хөөннь биш, керчүлһнэ өмн тоолв! ¹¹ Абрахам хөөннь керчүлгдлэ. Керчүлгдэд уга цагт итклэр дамжад Абрахамиг Бурхн чик седклтэд тоолв гисн темдг эн керчлһн болв. Тегэд эс керчүлгдв чигн Бурхнд иткдг болн Бурхн чик седклтэд тоолсн цуг улсин эцк Абрахам болжана. ¹² Тиигэд Абрахам эс керчүлсн улсин эцкнь болжана. Иим улс Бурхнд иткнэ. Тедниг эс керчүлгдсн бийнь Бурхн тедниг чик седклтэд тоолна.

Абрахамд Бурхна өгсн үг

¹³ Абрахам болн терүнэ хөөт үйнр делкэ эзлх гиж Бурхн үгэн өглэ. Абрахам зага күцэсэр биш иткэд чик седклтэд тоолгдсар Бурхн терүнд үг өгсмн. ¹⁴ Кемр Бурхн загаһар бөөдг улст үг өгсмн болхла, тиигхлэ иткл мел чинр уга болх билэ, Бурхна өгсн үг чигн чинр уга болх бөөсмн. ¹⁵ Закаг Бурхна зарһ көдлгнэ,

закан уга болхла, закана эвдлһн уга болх билэ. ¹⁶Тиигэд итклин ул деер үг өггдсн учрас Абрахамин хөөт үйнрт цугтаднь Бурхна өгсн белг болжана. Абрахамин зака күцэх хөөт үйнрт өгсн үг һанцхн теднэ биш, зуг Абрахамла эдл иткдг улст бас өггдлэ. Яһад гихлэ, Абрахам Бурхна өмн цугтаннь эцк. ¹⁷Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Би чамаг оln келн-улсин эцкд шиидв». Абрахам Бурхнд итклэ. Бурхн үксн улсиг эмдрүлнэ, үзгдэд угань үзгдтхэ гиж за-на. ¹⁸Мел нөөлвр уга цагт Абрахам нөөлвртәһәр иткв. Тер учрар Абрахам оln келн улсин эцк болв. Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Чини хөөт-үйнр тиим йир оln болх». ¹⁹Абрахам зу шаху наста билэ. Эврэн тер цогц-махмудыннь жирһлин чидл хәрсинь медэ бөөсн бийнь Сарра бас күүкд һарһхдан дегд көгшн болв чигн Абрахамин иткл баһрсмн уга. ²⁰Абрахам Бурхна өгсн үгд цаарандан иткв. Тер маһдлсн уга. Абрахамин иткл күч өгэд, Бурхиг тер туурулв. ²¹Бурхн өгсн үгән күцөж чадх чидлтэ гиж тер йир икәр иткв. ²²Тиигэд Бурхн Абрахамиг терүнэ иткләр дамжад чик седклтэд тоолв. ²³⁻²⁴«Чик седклтэд тоолв» гиж бичгдсн үгмүд һанцхн Абрахамд келгджәхш, маднд чигн келгджәнэ. Бидн бас чик седклтэд тоолгдхвидн. Яһад гихлэ, мана Деед Эзн Исус Христосиг эмдрүлсн Бурхнд иткжәнэвидн. ²⁵Мана килнцәс көлтэ Исус Христос үкллэ харһв, мадниг чик седклтэ кехин төлө тер эмдрв.

Иткл байр үүдәжәнэ

5 Тиигэд иткләр бидн чик седклтэд тоолгдад, мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад Бурхнла эвтәһәр бөөнэвидн. ²Исус Христосар дамжад бидн иткэд, Бурхна хөөрлтд күрвидн. Ода бидн тер хөөрлтәр бөөнэвидн. Бидн Бурхна туурмжиг авх улс болад нөөлэд байрлжанавидн. ³Мана байр зуг иим биш. Бидн зовлң эдлжәсндән байрлжанавидн. Зовлң маднд тесвр өскдгиг меднэвидн. ⁴Мадниг тесвртәһәр бөөдг дасжахиг Бурхн лавлжана. Бурхн мадниг лавлсн учрар бидн нөөлжәнэвидн. ⁵Нөөлвр мадниг ичәжәхш. Яһад гихлэ, Бурхн мана зүркиг Бурхнас авсн Эрүн Сәкүсәр дамжад дурар дүүргв. ⁶Мадниг бас күч уга улс болжахт, Бурхна темдглсн цагла Христос килнцтә улсин төлө үклэ. ⁷Чик седклтэ күүнэ төлө үкхд күчр. Сән күүнэ төлө үкх белн күн олдад чигн бөөх. ⁸Болв Бурхн маднд йир дуртаһан үзүлв. Мадниг бас килнцтә бөөхит Христос мана төлө үкж. ⁹Христос цусан мана төлө асхнас иштә ода бидн чик седклтә

болвидн. Түүнэс даву Христос мадниг Бурхна цухлас аврх. ¹⁰Урднь бидн Бурхна дээсн билэвидн. Ода Энүнлэ Көвүнөннь үклэр эвцлдвидн. Терүнэс даву эвцлдэд бидн Христосин жирһлэр аврлтд күрхвидн. ¹¹Болв эннь цугтан биш. Мана Деед Эзн Исус Христосар дамжулад Бурхнла эвцлт авсндан бидн Бурхндан ниилэд байрта бөөнэвидн.

Аадм болн Христос

¹²Нег күүһэр дамжад делкэд килнц ирв, килнц үкл авч ирв. Аштнь үкл цуг әмтст күртв. ¹³Зака һарһгл делкэд килнц бөөсмн. Болв закон угад килнц – килнц болж тоолгдхш. ¹⁴Зуг Аадмин цагас Мошен цаг күртл әмтн цугтан үкх зөвтә бөөсмн. Нам Аадмла әдл Бурхна заквр эс эвдсмн бийнь әмтн үкх зөвтә билә. Аадм делкэд ирх күүнә дүр болж бөөсмн. ¹⁵Аадмин килнц Бурхна цаһан санана белгәс йилһрнә. Яһад гихлә, һанцхн күн буру йовдл һарһснас көлтә оln улс үксмн. Болв терүнэс даву талдан күн – Исус Христос Бурхна белгәр дамжад оlnа килнциг тәвж өгв. ¹⁶Һанцхн күүнә килнц Бурхна белгәс йилһрнә. Аадмиг килнц һарһхла, Бурхн терүг бурута гив. Болв оln улс килнц һарһхла, Бурхн теднд цаһан санаһан күргәд, буру уга гив. ¹⁷Үндән болхла, нег күүнә килнцәс көлтә цугтан үкх зөвтә бөөсмн. Болв һанцхн күн Исус Христос күцәж чадснь өмнкәс үлү болжана. Бурхна элвг хээрлт болн чик седклтә болх белг авсн улс жирһлд Исус Христосар дамжулад залх. ¹⁸Тиигәд негхн килнц цугтаһинь бурушав. Тедү мет нег үнн йовдл цугтаһинь чик седклтә кеһәд, жирһл өгнә. ¹⁹Һанцхн күүнә соңсхвр уга йовдлас көлтә әмтнә ик зунь килнцтә болв. Тиигж соңсхврта негхн күүнә йовдлар оln улс чик седклтә болх. ²⁰Закан му йовдлмуд делгрүлхин төлә күчәр орулгдв. Болв килнц өссн һазрт Бурхна хээрлт бас өснә. ²¹Юңгад гихлә, килнц әмтиг үкләр дамжад залсн әдләр тиигж Бурхна хээрлт зална. Мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад Бурхна хээрлт мадниг мөңк жирһлүр көтлж йовна.

Христост иткдг күүнә жирһл

6 Тиигәд бидн ю келхмб? Бидн Бурхна цаһан сана өскхәр цаарандан килнц һарһад бөөхмб? ²Төрүц тиигхмн биш. Килнцтә жирһләс үкж салсн мет бидн бөөнэвидн. Бидн яһж цаарандан килнц һарһхмби? ³Бидн уснд кирслгдхләрн, Исус

Христосла ниилэд ни-негн болвидн. Уснд кирслгдхлэрн бидн Терүнлэ хамдан үксн болвидн. Терүг тадн медвт? ⁴Уснд кирслгдхлэрн бидн Терүнлэ хамдан үксн болвидн, терүнлэ хамдан оршагдвидн. Тиигэд Христос үкснэ хөөн Эцкин туурмжин күчэр эмдрүлгдснлэ эдлэр бидн бас шин жирһлэр бээжэнэвидн. ⁵Кемр бидн Терүнлэ үкэд ниилсн болхла, Терүнлэ эдл эмдрхвидн. ⁶Мана хуучн жирһл Исусла хамдан кирс деер үкж уга болв. Тиигэд килнцтэ цогц-махмудын йосн хольврад, бидн дэжж килнцин мухла болшговидн. ⁷Яһад гихлэ, үксн күн килнцэс сулдхгдна. ⁸Кемр бидн Христосла үксн болхла Терүнлэ хамдан жирһхвидн гиж иткжэнэвидн. ⁹Үклэс эмдрэд, Христос дэжж үкшгог бидн меднэвидн: үкл Терүг авлж чадмн биш. ¹⁰Христос үксн учрас килнц Терүг мел авлж чадшго юмн. Ода Христос Бурхнла үүрлэд бээнэ. ¹¹Тадн ода бийэн килнцтэ жирһлэс үкж салснд тоолх зөвтэт. Бийэн Исус Христосар дамжулад, Бурхнла үүрлэд бээжэхэн тадн тоолх зөвтэт. ¹²Цогциннь седвэр даж дөндгоһар тана күүрх цогц-махмуд килнц бичэ залтха! ¹³Му күслиг күцэхин төлэ цогц-махмудыннь мөчмүдиг килнцд бичэ бэрүлтн. Терүнэ ормд тадниг олзлхд Бурхнд зөв өгтн. Тадн үклэс эмдрж ирвшт. Эврәннь цогцин мөчмүдиг чик йовдл һарһхин төлэ Бурхнд өгтн. ¹⁴Таниг килнц бичэ эзлтхэ. Яһад гихлэ, тадн закана үлмэд биш, зуг Бурхна хээрлтин үлмэд бээнэт.

Чик седклтэ зарир

¹⁵Тиигхлэ юн болжахмб? Ода бидн закана үлмэд биш, Бурхна хээрлтин үлмэд бээсн учрар килнц һарһжахмби? Төрүц уга. ¹⁶Тадн бийэрн талдан улсин ялч болхларн, йосндан тер эздүдин мухла болнат. Тедниг соңснат. Тадн эс гихлэ, килнцин мухла болад үкнэт, эс гихлэ, Бурхиг соңсдг мухла болнат. Тегэд Бурхн тадниг чик седклтэ кенэ. ¹⁷Тадн килнцин мухла болсн бийнь өггдсн номин үнниг халун зүркэрн дахвт. Бурхн тууртха! ¹⁸Килнцэс тадн сулдхгдд, чик седклтэ жирһлин мухла болвт. ¹⁹Тадниг медтхэ гийһэд, би энүнэ тускар амр үгэр келжэнэв. Урднь хар саната күсл күцэхин төлэ тадн бийэн кевтнь бузр болн му йовдлын ялч келэт. Ода тадн эрүн керг кевтнь күцэхин төлэ чик седклтэ жирһлин ялч болтн. ²⁰Килнцин ялч болжасн цагт тадн чик седклтэ жирһлэс сул йовлат. ²¹Энүнэ ашт тадн ю аввт? Ода тадн кеснэсн ичнэт, олз мел авсн угат. Кесн йовдлмудын

ашнь үкл болв. ²²Ода тадн килнцэс сулдхгдад, Бурхна мухла болвт. Бурхнд кевтнь нерэдсн жирһл аввт. Эн жирһлин ашнь мөңк жирһл. ²³Килнцин ашнь үкл болжана, Бурхна белг – мана Деед Эзн Исус Христосла хамдан бөөх мөңк жирһл болжана.

Заканас сул бээлһн

7 Ахнр-дүүнр, эмд бөөх күүг кезэ чигн Закан залдгиг тадн медгговт? Би Зака медгг улст келжэнэв. ²Күүкд күн эврэннь залутаһан терүг үктл закаһар холвата бөөнэ. Кемр залуны үкхлэ, тер гер-мал болж бөөсн даалһврас сулдна. ³Залуһан эмд деер күүкд күн талдан залула бөөхлэ, тер күүкд күн аля нертэ болжана. Кемр залуны өңгрсмн болхла, тиигхлэ тер зананас сулдад, талдан залуд одхла, аля нертэ гиж терүг келж болшго. ⁴Түүшн, ахнр-дүүнр, таднла бас тиим юмн учржана. Тадн Зананас сулдхгдвт, яһад гихлэ, тадн Исус Христосин цогц-махмудын эңгнь болжанат. Ода тадн үкэд эмдрсн Христосин улс болжанат, тиигэд Бурхнд церглэд сэн йовдл һарһхит. ⁵Бидн эврэннь дурарн бөөсн цагт закаһар сергэгджэх килнцтэ седвэр цогцд көндрв. Эн седвэрин ашнь үкл болжана. ⁶Ода бидн мадниг бэржэсн зананас сулдвидн. Яһад гихлэ, занана тускар келхлэ, тадн үкж одлат. Тиигэд бидн хуучн кевэр бичэтэ закаһар дамжад Бурхнд церглжэхшвидн. Бидн шин кевэр Сәкүсәр дамжулад Бурхнд церглжэнэвидн.

Закан болн килнц

⁷Тиигэд ю келхмб? Закан килнцтэ болжахмби? Мел уга. Болв занан уга болсн болхла, килнц юн бөөсинь би медшго билэв. Закан «Күүнэ юмнд бичэ седклэн тэв», – гиж эс келсмн болхла, седвэр гисиг медшго билэв. ⁸Занана заавр олзлад, мини дотр килнц зүсн-зүүл седвэр үүдэв. Болв занан угаһар килнц үксн юмн. ⁹⁻¹⁰Урднь би занан угаһар бөөлэв. Болв занана заавр ирхлэ, килнц эмдрв, би болхла үкж одв. Тиигэд занана заавр жирһл өгх йоста бөөсмн, терүнэ ормд үкл авч ирв. ¹¹Занана заавриг олзлад, килнц намаг мекләд алв. ¹²Закан эрүн, заавр бас эрүн, чик, сэн. ¹³Эн сэн заавр нанд үкл авч ирвү? Уга! Килнц тиигв. Килнц сэн заавриг олзлад, нанд үкл авч ирв. Тиигэд килнцин учр-утхнь медүлгдв. Зааврар дамжад, килнц улм килнцтәһөн үзүлжөнө. ¹⁴Закан Бурхнас һардгиг бидн меднэвидн. Би үкх күн болад,

килнцин ялчд хулдгдв. ¹⁵ Би ю кежэхэн эврэн меджэхшв. Кехэр седсэн би кежэхшв, терүнэ ормд дурго юман кенэв. ¹⁶ Кемр би дурн уга юман кехлэ, терүгөрн закон цаһан саната гиж зөвшл-жэнэв. ¹⁷ Тер учрар энүг би эврэн кежэхшв, мини дотр бөөх килнц кежэнэ. ¹⁸ Бийдм, мини килнцтэ бөөдлд сэн юмн уга, яһад гихлэ, би цаһан саната йовдл һарһхар седнэв, болв кеж чадхшв. ¹⁹ Би кехэр седсн сэн юман кежэхшв. Болв эс кехэр седсн му йовдл һарһад бөөнэв. ²⁰ Кемр би дурго юман кежэхлэ, тертн би бишв, мини дотр бөөх килнц кежэнэ. ²¹ Энд иим закон бөөхиг би меднэв: кемр би сэн йовдл һарһхар седхлэ, нанд негхн арһ бөөнэ – хар сана һарһх. ²²⁻²³ Дотран би Бурхна зако тавлжанав, болв мини цогц дотр талдан закон көдлнэ. Эн закон мини уханла дөөлднэ, намаг килнцин закон бэрэнд орулна. Килнцин закон мини цогц-махмудыг авлад көдлнэ. ²⁴ О, ямаран кишг уга күн бөөжв би! Кен намаг эн үкх цогцас сулдххмби? ²⁵ Мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад, би Бурхнд ханлтан өргжэнэв. Ти-игэд би эврэннь уһаһар Бурхна заканд церглжэнэв, цогциннь бөөдлэрн болхла, би килнцин заканд церглжэнэв.

Йосн жүрһл

8 Исус Христосла ниилсн улсиг кен чигн засглшго. ² Яһад гихлэ, Эрүн Сәкүснэ закон таниг килнцин болн үклин зако-нас сулдхв. Эн Эрүн Сәкүснэ закон Исус Христосла ниилэд бө-өх танд жирһл өгнэ. ³ Тана килнцтэ бөөдлэс көлтэ закон эс кеж чадсиг Бурхн кев. Эврэннь Көвүһән илгәһэд, Бурхн әмтнэ кил-нциг бурушав. Тер Көвүнь күүнлэ әдл цогц-махмудта болад, килнциг уга кехэр ирв. ⁴ Бидн килнцтэ бөөдлэрн биш Эрүн Сә-күснэ таалар бөөсэрн закон йоста неквр күцәдгәр Бурхн тиим йовдл һарв. ⁵ Килнцтэ бөөдләр бөөжәх улс цогцин седвәрин тускар ухална, Эрүн Сәкүснэ таалар бөөжәх улс Эрүн Сәкүснэ таалын тускар ухална. ⁶ Цогцин седвәрин тускар ухалжах күн үклд күрх, Эрүн Сәкүснэ таалын тускар ухалжах күн жирһлд күрәд төвкнүн бөөх. ⁷ Цогцин седвәрин тускар ухалжах күн Бур-хна дөөсн. Яһад гихлэ, тернь Бурхна зако күцәхш, йосндан кү-цәж чадхш. ⁸ Цогцин седвәрәр бөөдг күн Бурхнд таасгддгар кеж чадшго. ⁹ Кемр Эрүн Сәкүсн тадн дотр бөөхлэ, тадн цогцин сед-вәрәр биш Эрүн Сәкүснэ таалар бөөнәт. Христосин Сәкүсн уга күн Христосин биш болжана. ¹⁰ Кемр Христос таднла ниилэд

бөөхлэ, тадна цогц килнцэс кэлтэ үкв чигн Эрүн Сэкүсн таднд жирһл болжана. Яһад гихлэ, тадн Бурхна өмн чик седклтэ болвт. ¹¹Кемр тадна дотр Исусиг үклэс эмдрүлсн Бурхна Сэкүсн бүүрлж бөөхлэ, Христосиг эмдрүлсн Бурхн дотртн бөөжэх Сэкүсэри тадна цогциг эмдрүлх. ¹²Тиигэд бидн, ахнр-дүүнр, цогциннь седвэрэр бөөшго болжанавидн. ¹³Кемр цогц-махмудыннь седвэрэр бөөхлэ, тадн үкхит. Зуг кемр килнцтэ йовдлмуд Эрүн Сэкүсэр уга кехлэ, цаарандан жирһэд бөөхит. ¹⁴Бурхна Сэкүс дахж йовх улс Бурхна үрдүд болжана. ¹⁵Бурхнас авсн Сэкүсн таднар ялч кижжэхш, тадниг аэлһжэхш. Болв Эрүн Сэкүсн таднар Бурхна үрдүд кижжэнэ. Эрүн Сэкүснэ күчэр бидн Бурхиг дууджанавидн: «Аав, Эцкм!» ¹⁶Мадниг Бурхна үрдүд гиж Бурхна Сэкүсн болн мана седкл герчлжэнэ. ¹⁷Кемр бидн Бурхна үрдүд болхла Терүнэ улсин төлэ хадһлжих зөөр авхвидн. Тедү мет бидн Христосла хамдан Энүнэ төлэ Бурхна хадһлжих зөөриг бас авхвидн. Кемр бидн Христосла хамдан зовлнган эдлжэхлэ, Энүнлэ хамдан туурхвидн.

Ирх туурмж

¹⁸Маднд үзгдх туурмжиг ода мана эдлжэх зовлнла эдлцүлхлэ, мана зовлң юмн биш. ¹⁹Эврәннь үрдүдөн Бурхн үзүлхиг цуг үүдэсн юмс йир икэр күлэжэнэ. ²⁰⁻²¹Үүдэгдсн юмс цугтан эврәннь седвэрэр биш Бурхна таалар керг уга болв. Зуг цуг үүдэлмүдт үклин үлмөһэс һарх нөөлвр бөөнэ. Тиигж тедн Бурхна үрдүдтэ эдл алдр сулдхвр авх. ²²Үүдэсн юмс кевтэн ода күртл зовлндан түншжэхиг бидн меднэвидн. Теднэ зовлң күүкд һарһжаж өвдкүрлэ эдл болна. ²³Һанцхн тедн биш Эрүн Сэкүстэ бидн бас зовлңгас түншжэнэвидн. Бурхн маднд хамгин түрүн белгүдин негнь гиһэд Эрүн Сэкүс өгв. Бурхн маднар үрдүдөн кех болн мана цогциг кевтнь сулдхх кем күлөһэд бидн түншжэнэвидн. ²⁴Эн ицлэр бидн авргдвидн. Кемр бидн нөөлжэх юман үзжэхлэ, Тер нөөлвр болдмн биш. Яһад гихлэ, үзжэх юмндан кен нөөлжэнэ? ²⁵Кемр бидн эс үзжэх юмндан нөөлжэхлэ, тиигхлэрн бидн энүг тесвртәһэр күлэжэнэвидн. ²⁶Мел энүнлэ эдл Эрүн Сэкүсн мадн тал дөң болхар ирнэ. Яһад гихлэ, бидн чидл тату болжанавидн. Бидн нам яһж зальврхан меджэхшвидн. Болв Сэкүсн мана ормд үгэр келлго, әәһәр Бурхнас сурна. ²⁷Зүркд шинжлжэх Бурхн Эрүн Сэкүснэ сана меднэ. Яһад гихлэ, Эрүн Сэкүсн Бурхна таалар Терүнэ улсин төлэ зальвржана. ²⁸Бийдэн

дурта улсла болн күсллэнь ирлцж дуудгдсн эмтнлэ цуг учрсиг Бурхн олзд орулна. ²⁹Урдаснь Эврэннь шүүж авсн улсиг Бурхн Көвүнлэхэн эдл болх гиж шийдв. Тиигэд Исус олн ахнр-дүүнр дунд түрүнкнь болв. ³⁰Бурхн шийдсн улсиг дуудв, дуудсн улсан чик седклтэд тоолв, чик седклтэд тоолсн улсан туурулв. ³¹Энүнэ тускар бидн ю келхмб? Кемр Бурхн маднла негн болхла, кен мана өмнэс юм кеж чадхмб? ³²Бурхн Көвүһэн хармнл уга цуг мана төлэ Терүгэрн тэкл тэкв. Көвүһэн маднд өгсн Бурхн наадкинй кевтнь маднд өгшгой? ³³Бурхна шүүж авсн улсиг кен гемшэхмб? Бурхн тедниг чик седклтэд тоолв. ³⁴Кен тедниг засглхмб? Тиим күн уга. Яһад гихлэ, Христос Исус мана төлэ үкэд әмдрсмн, ода Бурхна барун тал бөөнэ, мана тускар зальвржана. ³⁵Христосин дурнас мадниг юн салххмб? Зовлң эс гихлэ харһсн төрий? Көөлһн эс гихлэ харһнлһн болвза? Күнд түрү бөөдл, әәмшг эс гихлэ үклий? ³⁶Бурхна Бичгт иигж бичэтә: «Чини төлэ мадниг өдр болһн ална. Алгдх хөөдлэ эдл мадниг тоолна». ³⁷Кемжән угаһар маднд дурлжах күүнә күчәр цугтаһинь бидн диилжәнәвидн. ³⁸⁻³⁹Үкл чигн биш, жирһл чигн биш, Бурхна элчнр чигн биш, залжах болн һарджах сәкүсд чигн биш, өдгә чигн биш, иргч тоот чигн биш, теңгр деер юн чигн биш, һазр дор юн чигн биш, үүдәсн тоотас юн чигн биш, мадниг Бурхна дурнас цугтан салһж чадшгог Би лавтаһар меднәв. Эн дуран Бурхн мана Деед Эзн Исус Христосар дамжулад үзүлв.

Бурхн болн Терүнә шүүж авсн улс

9 Би үнндән келжәнәв, худл келжәхшв. Яһад гихлэ, би Христосин күмбв. Эрүн Сәкүснә залжах мини седкл, намаг худл эс келжәхиг лавлжана. ²Би дегд гейүржәнәв. Мини зүркн чилшго зовлңгар дүүрв. ³Ахнр-дүүнриннь төлэ, эврәннь төрскн улсин төлэ би Христосас салхар седлэв. ⁴Тедн Израилин улс. Бурхн теднәр Эврәннь үрдүд кеһәд, туурмжан үзүлв. Теднлэ Бурхн бооцас батлв, теднд зака өгв. Израилин улс йосндан Бурхнд яһж мөргхән меднә. Бурхн теднд олн юм күцәх болж келлэ. ⁵Израилин улс алдр өвкнрәс үүдлэ. Күүнә уңг-тохмин тускар келхлэ, Христос еврей күн бөөсмн. Энтн цугтаг залжах Бурхн болжана. Христос мөнкинд тууртха!* Тиигтхә! ⁶Бурхна өгсн үг эс күцөгдв

* Онданар орчулхла: Цугтаг залжах Бурхн мөнкинд тууртха!

гиж би келжэхшв. Юнгад гихлэ, Израилин улс цугтан Бурхна шүүж авсн улс биш. ⁷Абрахамин хөөт үйнр цугтан йосндан терүнэ үрдүд биш. Бурхна Бичгт иигж бичэтэлм: «Зуг Ицхакин хөөт үйнр чини үйнр болж тоолгдх». ⁸Талданар келхлэ экэс харсн хөөт үйнр Бурхна үрдүд болжахш. Болв Бурхна өгсн үгэр төрсн үрдүд йосн хөөт үйнр болжана. ⁹Бурхн иим үг өглэ: «Би хөөтндэн иим цагла ирхв, Сарра көвүтэ болх». ¹⁰Дэкэд келхлэ, Ребекин хойр көвүн нег эцктэ. Тер мана өвк Ицхак бээж. ¹¹⁻¹²Болв икр үрн төртл болн тедн сэн, му йовдл һарһтл, Бурхн Ребект иигж келв: «Ах күн дү күүнд заргдх». Бурхна күсл Терүнэ шүүж авлһар дамжад күцдгэр эннь болв. Терүнэ шүүж авлһн Яковин болн Эсав йовдлас эклжэхш, Бурхна дуудврас эклжэнэ. ¹³Энүнэ тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Би Яковд дурлад, Эсавд дурго болв». ¹⁴Тиигхлэ бидн ю келхмб? Бурхн чикэр кежэхший? Мел уга! ¹⁵Мошед эн иигж келв: «Хөөрлхэр седсн күүһн хөөрлнэв, сана зовхар седсн күүндэн сана зовнав». ¹⁶Бурхна шүүж авлһн күүнэ седвэрэс болн күүнэ йовдлмудас учрхш. Зуг Бурхна хөөрлтэр күцөгднэ. ¹⁷Бурхн Эврәннь Бичгт фараонд иигж келжэнэ: «Би чидлэн чамар дамжад үзүлхин төлө мини нериг делкэд меддгэр чамаг Египетин хаана ширэ деер суулһв». ¹⁸Тиигэд Бурхн хөөрлхэр седсэн хөөрлнэ, буцдг зангта кехэр седхлэрн буцулна.

Бурхна хөөрлт болн Терүнэ ур

¹⁹Нанд таднас негнь келх: «Тиигхлэ яһад күүт Бурхн гемшөжэхмб? Терүнэ таалла кен сөрүцж чадхмб?» ²⁰Бурхнла зүтклдх кемб чи, күн? Шавр сав терүг кесн күүнд: «Чи яһад намаг иимэр кеввч?» – гиж келдви? ²¹Шаврар сав кежэх урч күн нег мокар хойр сав кеж чадшго: негинь – кееһин төлө, хойрдгчинь – йирин бөөдлин төлө. ²²Тиигхлэ Бурхнд ууран үзүлх болн чидлэн медүлх зөв бөөнү? Зуг зарһинь ууртаһар кех болн алгдх улсиг Бурхн тесвртәһэр даажав. ²³Бурхнд Эврәннь алдр туурмжан үзүлх зөв бөөнү? Тер туурмжарн Терүнэ хөөрлт авх эмтнлэ хувацв. Бурхн тедниг туурулхар белдв. ²⁴Иигж хөөрлт авсн мадниг Бурхн, зуг евреймүд дундас биш нам буру номта улс дундас дуудв. ²⁵Ээлдөч Хөөзин дегтрт Бурхн иигж келжэнэ: «Мини биш улсиг – Мини гиж келхв. Мини дурго улсиг – Мини дурта улс гиж келхв. ²⁶Мини улс бишит гиж келхин ормд тедниг эмд

Бурхна үрдүд гиж келхв». ²⁷ Эшья Израилин улсин тускар чанһар келжэнэ: «Израилин улс теңгсин элсн мет олн болв чигн теднэс зуг зэрмнь авргдх. ²⁸ Юнгад гихлэ, Деед Эзн һазр деер бөөх улсиг агчмд болн мөнжинд засглх». ²⁹ Эшья урднь бас иигж келлэ: «Кемр теңгрин цергин Деед Эзн мана хөөт үйнриг хадһлсн болхла, тиигхлэ бидн цугтан Содом болн Гомора балһсдла эдл болх билэвидн».

Израиль болн Сэн Зэңг

³⁰ Ода бидн ю келхмб? Бурхна өмн чик седкл зүүхэр эс седжэсн буру номта улс эврәннь итклэр чик седклтэ болв. ³¹ Израилин улс чик седклтэ кедг зака хөөһөд олсн уга. ³² Яһад эс олжахмб? Тедн терүг итклэрн биш кергэрн хөөв. Көндлң чолунд тедн бүдрв. ³³ Эн чолуна тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Сион уул деер би көндлң чолу тэвжэнэв. Терүнэс көлтэ зэрм улс бүдрэд унх. Болв терүнд иткдг күн мел хутагдшго».

10 Ахнр-дүүнр, Израилин улс аврлт автха гиһэд, би эрүн зүркнэсн Бурхнд зальвржанав. ² Би тедниг бийөн йир икэр Бурхнд нерэдсиг герчлжэнэв, болв теднэ нерэдлһн медрлэс һарчахш. ³ Бурхн яһж күүг чик седклтэ кедгиг тедн медсмн уга. Энүнэс даву тедн бийөн Бурхна өмн чик седклтэд тоолхар седцхэв. Бурхн яһж күүг чик седклтэ кедгиг евреймүд төртөн авсмн уга. ⁴ Иткдг күн болһн чик седклтэ болхин төлэ Христос Закана көдлмш чилэв.

Күн болһн авргдэж чадх

⁵ Зака күцэсэрн күн болһн яһж чик седклтэ болхин тускар Моше иигж бичж: «Закаг күцэжэх күн терүгэр эмд бөөх». ⁶ Итклэр күн болһн яһж чик седклтэ болхин тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Кен теңгрт һархмб? – гиж бичэ бийэсн сур». (Христосиг теңгрэс һазр деер буулһхин төлэ кен тиигэрэн һархмб, – гиж бичэ бийэсн сур.) ⁷ Эс гихлэ: «Кен хар йорал уга һазрт буухмб?» (Христосиг үкснэ хөөн эмдрүлһин төлэ кен хар йорал уга ормд буухмб?) ⁸ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Бурхна үг чини хажуд бөөнэ. Тер үг чини келнд болн зүркнд бөөнэ». Эн үг мана цөөлһжэх итклин үг мөн. ⁹ Кемр чи, Исус, мини Деед Эзн гиж илэр келхлэ, кемр Терүг үкснэ хөөн Бурхн эмдрүлсиг

зүркэрн иткжэхлэ чи авргдхч. ¹⁰ Юңгад гихлэ, зүркэрн иткэд бидн чик седклтэ болжанавидн. Исус мини Деед Эзн гиж илэр келсэрн бидн авргдхвидн. ¹¹ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Төрүнд иткдг күн мел хутагдшго». ¹² Иигж цугтаднь келгдженэ. Юңгад гихлэ, евреймүдин болн буру номта улсин хоорнд мел йиллл уга. Бурхн цугтаннь Деед Эзн болжана. Төрүг дууджах улсиг Бурхн йир икэр эдслжэнэ. ¹³ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Деед Эзнэ нер дууджах күн болһн авргдх». ¹⁴ Кемр Төрүнд эс иткжэхлэ, яһж тедн неринь дуудхмб? Кемр Төрүнэ ном эс соңссн болхла, яһж тедн иткхмб? Кемр тер номиг эс цөөлһсн болхла, яһж тедн төрүг соңсхмб? ¹⁵ Кемр цөөлһэчнр эс илгэгдсн болхла, тиигхлэ яһж тер ном цөөлһгдх бөөсмб? Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Сэн Зэңг цөөлһжэх улсин ирлһн ямаран сэн!» ¹⁶ Сэн Зэңгиг евреймүд цугтан төрүц авчасмн уга. Ээлдэч Эшья иигж келж: «Деед Эзн! Мана цөөлһсн номд кен иткжэнэ?» ¹⁷ Сэн Зэңг соңсхла, иткл ирнэ. Христосин тускар цөөлһж келхлэ, күн Сэн Зэңгиг соңсна. ¹⁸ Болв би сурхар седжэнэв: «Тедн номиг соңсад угай?» Э-э, соңсла. Юңгад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Теднэ дун цуг һазрар соңсгдна. Теднэ үгмүд һазрин көдө күртл күрнэ». ¹⁹ Тиигхлэ би дөкөд нег юм сурхар седжэнэв: «Израиль энүг медлго бөөсмн болвза?» Моше түрүлж хэрү өгнэ: «Би таднд йосн биш келн улсар дамжулад үлү үзүлһ сергэнэв. Би эргү улсар тадна ур босхнав». ²⁰ Эшья болхла зөргтәһэр иигж келжэнэ: «Эс хэесн улс Намаг олв. Мини тускар эс сурсн улст Би Бийән үзүлүв». ²¹ Болв Израилин тускар тер иигж келжэнэ: «Өдрин туршарт Би соңсдго болн буцдг улс тал һаран дуудж сунһв».

Бурхн Израильд хээрлән үзүлжэнэ

11 Тиигэд би сурхар седжэнэв: Бурхн эврэ улсан хайви тиигэд? Мел уга. Би эврэн Израилин күмб, Бэәнъяминэ уңг-тохмас Абрахамин хөөт үйв. ² Эклцэснь шүүж авсн улсан Бурхн хайсн уга. Израилин улст һундсан Элья Бурхнд келсиг тадн Бурхна Бичгэс меднэлмт. ³ «Деед Эзн, тедн чини ээлдэчн-риг алв, бэрц тэвдг чини ормиг тедн хамхлв. Би һанцарн үлдв, намаг тедн бас алхар седжэнэ». ⁴ Болв Бурхн төрүнд ю келв? «Би бийдөн долан миһнн кү үлдэвв. Тедн Баалын өмн сөгдсн уга». ⁵ Тиигэд ода Бурхна цаһан санаһар шүүж авгдсн улсин үлдл

бөөнө. ⁶Кемр Бурхн цаһан санаһар эмтиг шүүж авсн болхла, тигхлэ тер кесн кергэрнь тиигжэхш. Кемр Бурхна эмтиг кесн кергэрнь шүүж авсн болхла, тиигхлэ терүнэ цаһан санан үнн цаһан санан болж һаршго билэ. ⁷Тиигэд юн болжахмб? Израилин улс хээжэсн юман олсмн уга. Бурхна шүүж авсн улс хээжэсэн олж авв, наадксинь Бурхн Эврэннь дуудврик сонсж чаддго кев. ⁸Энүнэ тускар Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Бурхн теднэ ухан-седклиг унтулв, нам эндр өдр күртл теднэ нүднэ юм үзжэхш, чикнь юм соңсжахш». ⁹Давид иигж келж: «Нээрлжэх цагтан тедн бэргдэд хавхд тортха! Тедн унад засгла харһтха! ¹⁰Теднэ нүднэ харань уурад, юм бичэ үзтхэ! Теднэ нурһнь мөнчинд бөгчитхэ!»

Буру номта улсин аврлт

¹¹Дэknэс би сурхар седжэнэв: Евреймүд бүдрэд унхларн мөнкинд унсн болхви? Уга. Буру номта улс евреймүдиг унснас иштэ аврлт авв. Евреймүдт үлү үзүлһ сергэхэр буру номта улс тиигв. ¹²Евреймүдин бүдрэд унсн бөөдл делкэг байжаж, теднэ цөөкн то буру номта улсиг бас тиигж, тиигэд кемр евреймүд цугтан аврлтд күрсмн болхла, зөөрнь ямаран ик болх! ¹³Буру номта улс, ода би таднд келжэнэв: буру номта улсин апостол болсарн би эврэннь церглтэн магтжанав. ¹⁴Тиим юм кехлэрн, би эврэннь улсин үлү үзүлһиг сергәһэд, нам зэрмсинь аврж чадхв болвза. ¹⁵Юңгад гихлэ, Бурхн тедниг бийэсн хольжулсн цагт делкән эмтн Терүнлэ эвцлэ. Болв Бурхн тедниг орулж авхла, юн болх? Эннь үкснэс эмдрж һарсна эдл болх. ¹⁶Кемр өдмгин түрүн зүсм Бурхнд нерәдгдхлэ, өдмг кевтән Бурхнд нерәдгднэ. Кемр модна уңг Бурхнд нерәдгдхлэ, ацмуднь бас Бурхнд нерәдгднэ. ¹⁷Асргджасн олив модна зэрм ацмуднь хуһрж одж. Зерлг олив модна ацмуд тер моднд наалдулдла. Тадн, буру номта улс, тер зерлг олив моднла эдл болжанат. Ода тадн евреймүдин күч болн байн жирһл хувалцжанат. ¹⁸Тиигэд хамхрсн ацмудыг тадн бичэ һазалтн. Яһж чи тедниг һазалжахмбчи? Чи зуг ацнь болжанач, уңгиг чи асржахшч, уңг чамаг асржана. ¹⁹Ода чи келжәдг чигн болхич: «Намаг наалдулж урһатха гихәд ацмуд хуһрсмн билэ». ²⁰Э, тедн эс итксндән хуһрсн болхла, зуг чи иткләрн эн ормдан үлджәнэч. Тиигэд чи бичэ карагл, болв э! ²¹Бурхн йосн ацмуд хармнсн уга, чамаг хармнх гиж санжанчи? ²²Энүнд

бидн Бурхн яһж цаһан санаһан күртэжэсиг болн цаажлсиг үзжэнэвидн. Килнц һарһсн улсиг Бурхн цаажлна. Терүнэ хэ-эрлтд чи үлдхлэ, Бурхн чамд цаһан санаһан күртэх. Эс гихлэ чамаг тер моднас хуһлад авх. ²³Кемр йосн олив модна ацмуд ондарад иткхлэ, дэкн тедниг Бурхн наалдулад урһах. Яһад гихлэ, Бурхн дэкн тедниг наалдулж урһах күчтэ. ²⁴Чи эклцэсн авн зерлг моднас хуһлгдж авгдлач. Дэкэд болхла, асргджасн олив моднд күчэр наалдулгдж урһагдлач. Тиигэд йосн ацмудыг энкр моднднь хэрү наалдулхд йир амр. Бурхн цугтад цаһан санаһан күргжэнэ. ²⁵Ахнр-дүүнр, тадн бийэн цецн улст эс тоолшгон төлэд, тадниг нуувч медж автха гиж би санжанав. Нуувчнь иим: Израилин улс оньдин итклэс хөөһсн уга. Тедн, зуг тоота буру номта улс Бурхнд иртл тиигв. ²⁶Тегэд Израилин улс цугтан авргдх. Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Сионас Аврач ирх. Тер Яковин хөөт үйниг Бурхн уга жирһлэс харсх. ²⁷Би теднлэ бо-оца кенэд, теднэ килнцинь тэвж өгхв». ²⁸Буру номта улс, таднд олз ортха гихэд евреймүд Сэн Зэңг авсн уга. Тиигэд тедн Бурхна дээсн болв. Зуг Бурхн евреймүдиг шүүж авсар болн теднэ өвкнрт үг өгсэр тедн Бурхна улс болжана. ²⁹Юңгад гихлэ, Бурхн эврәннь белгән хэрү авхш, эврән шүүж авсан сольхш. ³⁰Урднь тадн, буру номта улс, Бурхиг сонсдог билэт. Зуг ода евреймүд Бурхиг эс сонссар Бурхнас тадн хээрлт авт. ³¹Ода евреймүд Бурхиг сонсжахш. Зуг тадн хээрлт авсн учр деерэс евреймүд хээрлт авх. ³²Цуг эмтиг хээрлхин төлэ Бурхн тедниг сонсдог бөөдлд бэрүлв. ³³О! Бурхна зөөр ямаран ик! О! Бурхна цецн ухан болн медрл ямаран ик! Терүнэ шиидвриг кен цөөлһж чадхмб? Терүнэ хаалһиг кен медхмб? «³⁴Деед Эзнэ ухаг кен медсмб? Кен Терүнд селвгч болсмб? ³⁵Бурхиг өгцтэ болтха гихэд, кен Терүнд юм өгсмб?» ³⁶Юңгад гихлэ, цугтаһинь Тер үүдэлэ. Цугтан Терүгэр дамжад Терүнэ төлэ бөөнэ. Бурхн мөн-кинд тууртха! Тиигтхэ!

Бурхнд церглэжэх жирһл

12 Тиигэд, ахнр-дүүнр, Бурхна хээрлтин төлэ би таднас сур-жанав. Бийэри Бурхнд эмд, эрүн болн Терүнд тааста тэкл тэктн. Эннь Бурхнд йосндан церглһн болжана. ²Эн делкән му авъясар бичэ бөөтн. Болв Бурхнд тана ухаг шинрүлх зөвөн өгтн. Тегэд одж тадн Бурхна сэн, тааста болн күцц таалыг медж

чадхит. ³ Нанд өггдсн белг олзлад би күн болһнд иигж келжәнөв: Өгсн зөвэс үлүһәр эврәннь тускар бичэ сан. Болв бийиннь тускар ик санан угаһар ухал. Чамд Бурхна өгсн иткллэ ирлцүлж бийиннь тускар ухал. ⁴ Күүнэ цогцд оln мөчмүд бээнэ. Мөч болһн зүсн-зүүл зааврта. ⁵ Терүнлэ эдл бидн оln болсн бийнь Христосла ниилэд нег цогц-махмуд болжанавидн. Бидн нег-негн-лэһэн зүсн-зүүл мөчмүд мет хоорндан залһлдатавидн. ⁶ Маднд Бурхна өгсн хээрлглэ ирлцүлж бидн оln зүсн билг олзлх йоста-видн. Чамд Бурхна үг келх белг бээхлэ, эврәннь иткллэ ирл-цүлж Терүг кел. ⁷ Кемр талдан улст нөкд болх билг чамд бээхлэ, нөкд бол. Кемр багш болх билгтэ болхла, багшлтха! ⁸ Кемр урмд өгх билгтэ болхла, урмд өгтхэ. Кемр бээснэсн хувалцх билгтэ болхла, асхрулад хувалц. Кемр хардх билгтэ болхла, йир сөөнөр хард. Кемр цаһан седкл һарһх билгтэ болхла, байртаһар цаһан седклэн һарһ.

Христост иткдг күүнэ эжирһлин зокъял

⁹ Тана дурн үнн болтха. Хар саната йовдлмудт дурго болтн, сән йовдл цаарандан һарһтн. ¹⁰ Ахнр-дүүнрлэ эдлэр нег-негн-дэн дурлтн. Нег-негэн күндлэд бийэсн үлүһәр үнлтн. ¹¹ Бичэ залхуртн. Зуг гүжрж көдлтн. Деед Эзнд халун зүркнэсн церглтн. ¹² Ицлдэн тадн байрлтн! Зовлнд тесвртэ болтн. Оньдин зальвртн. ¹³ Бурхнд иткдг улс түрү-зүдү бээхлэ, теднлэ бээс-нэсн хувалцтн. Зуучлж йовх улсиг гиичлүлэд тоотн. ¹⁴ Тадниг көөлдж йовх улст Бурхн эдс өгтхэ гиж зальвртн. Дэкэд нег давтад келжәнөв: Бурхн тедниг бичэ харатха, эдс өгтхэ гиж зальвртн. ¹⁵ Байрлжах улсла байрлтн. Уульжах улсла уультн. ¹⁶ Күн болһниг йилһлго эдлэр бээтн. Бичэ караглж деерлктн. Зуг номһн зангта улсла үүрлтн*. Бийән бичэ цецн күүнд тоолтн. ¹⁷ Чолуһар шивсиг – өөкәр шивтн. Эмтн цугтан сән гиж келх йовдл һарһтн. ¹⁸ Кемр арһ бээхлэ, эмтнлэ цугталань эвтәһәр бэ. ¹⁹ Үүрмүд минь! Бичэ өшә нектн. Бурхн тиим күүг засглтха. Юңгад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичэтэ бээнэ: «Би өшәһинь авхв. Күүнэ һарһсн буруһин ашар Би терүг засглхув гиж Деед Эзн келжәнэ». ²⁰ Бурхна Бичгт бичэтәг күцәтн: «Кемр тана өшәтн өлн болхла, хот өгәд цадхтн. Кемр унд уухар седжәхлэ,

* Талданар орчулхла: Зуг хар көдлмш бас кетн.

ундынь кеж өгтн. Тиим йовдларн тадн терүнэ толһа деер цог цуглулжанат». ²¹Хар санан чамаг бичэ авлтха! Болв хар санаг сэн кергэр диил.

Йосна туск төр

13 Күн болһн шаһна йоснд соңсхврта болх йоста. Юнгад гихлэ, Бурхна зөв уга йосн уга. Бээсн цуг йосиг Бурхн тогтала. ²Тиигэд йосна өмнэс буцсн күн — Бурхна тогтасна өмнэс буцжана. Тиим йовдл һарһжах күн цаажла харһх. ³Сэн йовдл һарһжах күн биш, хар саната йовдл һарһжах күн йосна һардачһрас ээнэ. Йоснас ээшго седклтэвч? Сэн йовдл һарһж йов, тиигхлэ йосн чамаг буульх. ⁴Йосна һардач чамд сә кехэр Бурхна зарц болжана. Кемр чи хар саната йовдл һарһдг болхла, йосна һардачһрас э. Яһад гихлэ, чамаг засглх зөв терүнд бээнэ. Терчнь Бурхна зарц болад, хар саната йовдл һарһсн күүг Бурхна нерн деерэс засглана. ⁵Чи йосна һардачһриг зуг засглһнас эәһэд биш, болв Бурхнд церглх эврәннь дааврас соңс. ⁶Тиигэд тадн алван өгнэт. Йос һарджах улс Бурхна зарцһр болжана, тедн эврәннь даалһвр күцөжэнэ. ⁷Теднд өгх зөвтэ юмиг өгтн: зүсн-зүүл алв өгтн, тедниг йир икэр күндлтн.

Ахир-дүүрин дурна тускар

⁸Кен чигн күүнд өгцтэ бичэ болтн. Зуг нег-негндэн дурарн өгцтэ болтн. Юнгад гихлэ, хажудк күүндэн дуртань зака күцөжэнэ. ⁹«Гергн залу хойр эврәннь иткл бичэ эвдтн», «Бичэ ал», «Бичэ хулха ке», «Талдан күүнэ эдл-ахуд седкл бичэ тэв», — эн болн нань чигн зааврмудын һол төрнь иим: «Талдан улст бийлөһөн эдл дурта бол». ¹⁰Талдан улст дурта күн му юм үзүлшго. Талдан улст дурта болсн күн — Зака күцөнэ. ¹¹Тадн тиигж кех зөвтэт, яһад гихлэ, нөөрэсн серх тадна цаг ирсиг меднэт. Деед Эзн иткжэснэс ода таниг аврх цаг өөрхн бээнэ. ¹²Сө чилж йовна, өдр эклж бээнэ. Тиигэд харһһуһин йовдлмуд үлдөһэд, ода герлин зер-зев авий! ¹³Өдрин герлд бээх эмтнлэ эдл дигтөһөр бээхмн. Тер төлэд буру номта улсин шажна нөөрт орхмн биш, согтж эрк уухмн биш, цалдн йовдл һарһж аля кехмн биш, дээлдж, үлү үзхмн биш. ¹⁴Деед Эзн Исус Христосин зер-зев автн. Тадн эврәннь килнцтэ бээлдд оньган өгдгөн ууртн. Терүнэ му седвөр бичэ күцэтн.

Нег-негэн бичэ гемшэти

14 Итклдэн бат биш күүг тадн иткдг ах гиж сантн. Терүнэ итклин хэлэцин тускар бичэ зүтктн. ²Нег күүнэ иткл ю болв чигн идх зөв өгнэ, талдан күүнэ иткл бат биш болад, тер һанцхн темсин хот эдлнэ. ³Хотыг йилһвр угаһар иддг күн, тиигж эс кежэх күүг бийэсн дор гиж бичэ тоолтха. Зуг темстэ хот иддг күн хотыг йилһлго иддг күүг буру һарһжана гиж бичэ гемшэтхэ. Яһад гихлэ, Бурхн хойраһинь орулж авчана. ⁴Талдан Эзнэ зарциг гемшэх чи кембвч? Эзнэ эврэн терүг сээнэр мууһар көдлсинь йилһх. Тер зарц сээнэр көдлх, яһад гихлэ, Деед Эзнэ терүнд тиим арһ өгч чадх. ⁵Нег күүнд талдан өдрмүдэс нег өдр чинртэ болжана. Ондан күүнд өдрмүд цугтан чигн эдл болх. Күн болһн эврэннь санжасн санаһан чик гиж лавтаһар медтхэ. ⁶Талдан өдрмүдэс нег өдриг чинртэ гижэсн күн энүгэрн Деед Эзиг күндлжэнэ. Хотыг йилһлго иддг күн Деед Эзиг күндлэд тиигнэ. Тиим күн хот идсндэн Бурхнд йөрэл тэвжэнэ. Темстэ хот иддг күн бас Деед Эзиг күндлэд тиигнэ. Тиим күн Бурхнд бас йөрэл тэвжэнэ. ⁷Маднас нег чигн күн бийиннь төлэ бээхш, бийиннь төлэ үкхш. ⁸Кемр бидн жирһж бээхлэ, Деед Эзнэ төлэ бөөнөвидн. Кемр үкхлэрн бас Деед Эзнэ төлэ үкнөвидн. Жирһж бээв чигн эс гихлэ үкж бээв чигн, бидн Деед Эзнэ улс болжанавидн. ⁹Яһад гихлэ, эмд улсин болн үксн улсин Деед Эзнэ болхар Христос үкэд эмдрлэ! ¹⁰Чи темсэр хот кежэх күн эврэннь иткдг дүүһэн яһад гемшэхмбч? Эс гихлэ, хотыг йилһлго эдлжэх күн яһж дүүһэн бийэсн дор тоолжанач? Бидн цугтан Бурхна зарһд зогсхвидн. ¹¹Юңгад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Күн болһн Мини өмн сөгдх, күн болһн Намаг Бурхн гиж келх. Энүг Би лавлжанав гиж Деед Эзнэ келжэнэ». ¹²Маднас күн болһн Бурхнд эврэн тооцаһан өгх. Эврэннь ахнр-дүүнрэн килнцд бичэ орултн. ¹³Тер төлэд нег-негэн гемшэхмн биш. Тадн иигж шиидх йоста. Тана иткдг ахнр-дүүнр бүдрэд килнцд ордгоһар тадн бичэ му йовдл һарһтн. ¹⁴Би Деед Эзнэ Исуоста ниилсн учрас эврэн бийээрн бузр юмн уга болдгиг лавта меднэв. Кемр кен негнь ю болв чигн цевр биш гиж тоолжахла, терүнд тернь бузр болжана. ¹⁵Кемр чи хот йилһлго эдлжэх учрас эврэннь дүүһэн һундажахла, тиигхлэрн дурлж кежэхшич. Чини эдлжэх хот дүүһичнь бичэ алтха! Яһад гихлэ, Христос терүнэ төлэ үклэ. ¹⁶Тана

сэн гиж тоолжасиг талдан улс му келдгоһар бийэн сээнэр бэртн. ¹⁷Бурхна йосн мана эдлжэх хотд, уужах унднд бөөхш, чик бөөдлтэ, эвтэ болн байрта жирһлд бээнэ. Тиим жирһл Эрүн Сәкүсн өгнө. ¹⁸Тиигэд Христост церглжэх күн Бурхнд байр үүдэжәнэ, әмтнәс зөвшәл авчана. ¹⁹Тер учрар, бидн эв авч ирх болн нег-негән батлх йовдл оньдин һарһхар седхмн. ²⁰Хотын төлө Бурхна күцәжәхиг бичә хамхлтн. Хот кевтән цевр. Болв эврән эдлжэх хотарн талдан күүг килнцд унһахла чик биш. ²¹Мах эс идхлэ, чаһр эс уухла, дүүһән килнцд унһах йовдл эс һарһхла чик болжана. ²²Бурхна болн чини хоорндк төр чини итклин төр болтха. Эврән шүүж авчасндан бийән эс гемшәжәх күн буйн кишгтә. ²³Хот иджәһәд, эврәннь шиидврән чик угай гиж маһдлсн күүг Бурхн зарһла харһулх. Яһад гихлэ, терүнә кесн керг иткләс үүдхш. Иткләс эс үүдсн керг килнц болжана.

Талдан улст нөкд болтн

15 Бидн, итклдән күчтә улс, итклдән бат биш улст түрү-күнд төринь хәһлхд дөң болхмн. Зуг бидн һанцхн бийдән тааста юм кех зөв угавидн. ²Талдан улсин сә хәәж, теднә иткл батрахин төлө маднас кен чигн күн теднд тааста юм кех зөвтә. ³Христос бас һанцхн бийдән тааста юм кежәсмн уга. Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Бурхиг му келжәсн улсин му үгнһ нанд күртв». ⁴Бурхна Бичгт урднһ бичәтә цуг тоот мадниг сурһхин төлө өггдлә. Мадниг тесврәр, урмдар нәәлвртә болтха гиж тииглә. ⁵Тесвр болн урмд өгчөх Бурхн тадниг Исус Христосас үлгүр авад, нег ухан-седклтә болтха гижәнә. ⁶Тегәд тадн ни-негәр, нег дууһар Бурхиг болн мана Деед Эзн Исус Христосин Эцкиг туурулж чадхит.

Буру номта улст цәәһжәх Сән Зәңг

⁷Тер учрар Бурхна туурмжин төлө нег-негнләһән Христос таднла бийән бәрснлә әдләр тадн бийән сэәнәр бэртн. ⁸Христос Бурхна үнниг үзүлхин төлө, өвкнрт өгсн үгән күцөхин төлө евреймүдин зарц болв гиж би келжәнәв. ⁹Буру номта улст Бурхна хәэрлт өгсн учрас тедн Бурхиг туурултха гиж Христос евреймүдин зарц болв. Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Тер учрар чамаг би буру номта улс дунд туурулхв, чамд магтал дуулнав». ¹⁰Бурхна Бичгт бас иигж бичәтә: «Тадн, буру номта улс, Терүнә

эмтнлэ хамдан байрлгтн!» ¹¹ Бурхна Бичгт бас иигж бичэтэ: «Тадн, буру номта улс, цугтан Деед Эзиг туурултн! Олн келн улс цугтан Терүг туурултн». ¹² Эшья иигж келжэнэ: «Эмтиг хардхин төлэ Ишайин хөөт үй төрэд өсх. Буру номта улс терүнд нөөлх». ¹³ Таднд ицл өгсн Бурхн тана итклэр дамжад байрар болн эвэр дүүртхэ. Тиигэд тана ицл Эрүн Сөкүснэ күчэр цаарандан өстхэ.

Павелын даалһөр

¹⁴ Ахнр-дүүнр мини, тадна зүркн сэн-сөөхн кергэр дүүрн, таднд цуг медрл бөөнэ, тадн нег-негэн сурһж чадхиг би меднэв. ¹⁵ Тер бийнь би бас йир зөргтөһөр зөрм сурврмудин тускар келжэнэв. Би таднд терүнэ тускар тодлвр орулжана. Иим зөргтэ болдгм нанд Бурхн онц билг өглэ. ¹⁶ Намаг буру номта улсин төлэ Христосин церглэч болтха гһһэд Бурхн нанд иим белг өглэ. Би теднд Бурхна Сэн Зэңг цөөлһжэнэв. Эрүн Сөкүсэр Бурхнд нерэдгдсн буру номта улс Терүнд тэкл мет тааста болтха гижэнэв. ¹⁷ Тиигэд би Христос Исула ниилсндэн Бурхнд церглжэхэрн бийн буулж чадхв. ¹⁸ Би зөргтэ болнав. Буру номта улсиг Бурхна соңсхврт орулхин төлэ Христос нанар дамжад ю кесиг би зуг энүнэ тускар келж өгнэв. Энүг Тер үгэр болн кергэр, өвөрц йовдлын болн онц темдгин күчэр, Бурхна Сөкүснэ күчэр кев. ¹⁹ Би Ерусалимас Илирик һазр күртл эргндэн Христосин туск Сэн Зэңг күцүднэ цөөлһв. ²⁰ Христосиг меддго һазрт Сэн Зэңг тархах седкл кезэ чигн мини күсл болжана. Зуг бурунь күүнэ тэвсн ул деер тосхлт кехэр седжэхшв. ²¹ Бурхна Бичгт бичэтэ: «Терүнэ тускар келгдэд уга улст Тер үзгдх, Терүнэ тускар соңсад угаднь медгдх».

Рим орх Павелын зура

²² Сэн Зэңг тархалһна көдлмш кеһэд, би тадн тал ирж чадсн угав. ²³ Ода би эн һазрт эврәннь көдлмшэн төгсөвв. ²⁴ Олн жилин эргцд тадн тал орхар седжэсн күслэн би Испань орхларн күцэхэр бөөнэв. Таднла харһсарн би байрлхв. Дөкэд цааранднь Испань орхд тадниг дөң болтха гилэв. ²⁵ Би ода Ерусалимд бөөх Бурхна улст церглхэр йовжана. ²⁶ Ерусалимд бөөх Бурхна улс дунд түрү эмтнэ төлэ Македонь болн Ахьяна улс дем күргхэр шиидж. ²⁷ Иим йовдл һарһлһн теднд тааста болв. Йосндан болхла,

тедн евреймүдт өгцтэ болжана. Юнгад гихлэ, евреймүдт буру номта улсла Бурхна эдс хувацв. Тер учрар буру номта улс эврэннь эдл-уушасн евреймүдлэ хувалцх зөвтэ. ²⁸Эн даалһвр күцөһэд өгсн демиг Ерусалимд өгснэ хөөн би Испань орнав. Хаалһдан тадн тал орнав. ²⁹Намаг ирхлэ, Христосин эдслт күшцднь авхитн би меджэнэв. ³⁰Ахнр-дүүнр, мана Деед Эзн Исус Христосар болн Эрүн Сәкүснэ дурар нанла хамдан мини төлө икәр шунж зальвртн гиж танас эржэнэв. ³¹Йудьяд Христост иткдго улсас би мөлтрж хардгар Ерусалимд мини кех кәдлмш тенд бәэх Бурхна улс авдгар зальвртн. ³²Тиигәд би тадн тал байртаһар ирхв. Кемр Бурхна таал учрхла, бидн хамдан амрхвидн. ³³Эв өгчәх Бурхн цуг таднла бәәтхә. Тиигтхә!

Эврә мөндлһн

16 Кеңхерт бәэх иткдг улсин дунд кәдлжәх мана эгч Пөбөг сән үгәр таднла таньлдулхар седнэв. ²Бурхна улсиг тосдг кевәр Деед Эзнә нерн деерәс терүг тосж автн. Тер таднас суржах тоотднь дөң болтн. Юнгад гихлэ, тер олн улст дөңгән күргнә, тер дотр нанд бас күргнә. ³Нанла хамдан Христос Исуст церглжәх Прискад болн энүнә залу Әкүльд мөнд келтн. ⁴Эдн мини төлө әмәрн шордхдан белн билә. Теднд һанцхн би биш, цуг иткдг буру номта улс ханлтан өргжәнә. ⁵Теднә герт цуглрдг иткдг улст мини мөнд бас келтн. Азийд түрүн болж Христост итксн мини хәәртә үр Эпәнәтд мөнд келтн. ⁶Тана төлө йир икәр кәдлсн Марийд мини мөнд күргтн. ⁷Нанла хамдан бәрәнд бәәсн мини келн улсин Андраникд болн Юнид мөнд келтн. Апостолмуд тедниг сәәнәр меднә. Тедн нанас эрт Христост итклә. ⁸Деед Эзнлә ниилснд мини хәәртә Амплитд мөнд келтн. ⁹Маднла хамдан Христост церглжәх Урбанд болн мини хәәртә үр Стахд мөнд келүлжәнэв. ¹⁰Әпельд мөнд келтн. Тер Христост итклтә болсиг цугтан меднә. Аристобулын өрк-бүлд бас мөнд келтн. ¹¹Мини келн улсин Херодөнд болн Нәркисин өрк-бүлд мөнд келтн. ¹²Деед Эзнә төлө кәдлжәсн Трупанад болн Трупосад гидг күүкд улст мөнд келтн. Деед Эзнә төлө дала кәдлмш кесн күндтә Персидад бас мөнд келтн. ¹³Деед Эзнә шүүж авдсн Рупд болн мини эк болж йовсн терүнә экд мөнд келтн. ¹⁴Би Асунрытд, Пелегонд, Гермест, Патропд, Гермаст, болн теднлә хамдан хурдг ахнр-дүүнрт мөнд илгәжәнэв. ¹⁵Пилологд болн

Юлид, Нерүст, терүнэ дү күүкнд болн Олимпд, теднлэ хамдан хурдг Бурхна цуг улст менд келтн. ¹⁶Нег-негэн эрүнэр үмсж мендлтн. Христост иткдг цуг улс таднд менд илгэжэнэ. ¹⁷Ахнр-дүүнр, иткдг улсиг салһхар болн тедниг килнцид унһахар седжэх улсас саглтн гиж би эржэнэв. Таднд дасхсн номас тас ондан ном тедн дасхжана. Тиим улсас хол йовтн. ¹⁸Тиим улс мана Деед Эзн Христост биш эврәннь олз хээнэ. Тедн эгл улсиг әмтәхн зуһу үгәрн меклжәнэ. ¹⁹Тадниг соңсхврта улс болсиг цугтан меднэ. Энүнэ төлэ би йир байрлжана. Би тадниг юнь чик болжахиг тодрхаһар үзтхэ гижәнэв. Му йовдл бичэ һарһтн. ²⁰Удл уга эв өгчөх Бурхн эрлгиг тана көл дор үүлэд уга кех. Мана Деед Эзн Исусин хээрлт таднла бөөтхэ. ²¹Нанла хамдан көдлжэх Тимофей болн мини келн-улсин Луки, Ясон, Сосипатр таднд менд илгэжәнэ. ²²Эн бичг Павелын келсэр бичжэх би, Терт, Деед Эзнлэ ниилсндән таднд менд илгэжәнэв. ²³Мини герин эзн Гай менд илгэжәнэ. Терүнэ герт иткдг улс цуглрна. Тадн балһсна хазн бәрдг Эраст болн ах Куарт менд келүлжәнэ.

Бурхнд магтал!

[²⁵Бурхн тадниг батрулж чадна. Исус Христосин туск мини цөөлһсн Сән Зөңг энүнэ тускар келнэ. Медүлсн нуувч энүг бас үзүлжәнэ. Урднь тер нуувчиг Бурхн бултулла. ²⁶Зуг ода Бурхн, әәлдәчнрин бичсэр, эн нуувчиг медүлв. Цуг келн-улс Бурхнд итктхэ, Терүг соңстха гиж мөңк Бурхна зәрлгәр эн нуувч секгдв. ²⁷Һанцхн цецн Бурхн Исус Христосар дамжад мөңкиндән тууртха! Тиигтхә!]

Христост иткдг Көринтин улст илгэсн негдгч бичг

Нүр үг

Павел Көринтд чонж бүрдэв. Тенд христианск жирһлд болн итклднь учрсн төр хайлхар Павел түрүн бичгэн Көринтд бээдг иткдг улст илгэнэ. Тер цагт Көринт оln келн улсин Ахья хотл балһсн бээж. Тиигхд грек балһсн худл келһэРН делгрлт авчасмн, сойларн ик сана зүүжэсмн, зүсн зүүл шажарн темдгтэ бээсмн. Апостол Павел чонжд хувагдлһна болн эрүн седклин сөрүһин төр тэвж, гер-мал болсна болн алядлһна тускар, чонжин диг-дарана, Эрүн Сәкүснә белгин тускар, үкләс әмдрллһнә тускар бээх төрмүд халһхар санаһарн зовв. Эн сурврмудт Сән Зәңг ямаран хэрү өгчәхиг тер эврәннь бичгт йир гүүнәр үзүлжәнә.

Эн дегтрт Бурхна өгчәх белгүдәс хамгин сәәннь дурн болжахиг 13 бөлг үзүлжәнә.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–9

Чонжд болсн хувалһн 1.40 – 4.21

Өрк-бүлин мораль болн жирһл 5.1 – 7.40

Христианмуд болн буру номта улс 8.1 – 11.1

Чонжин бээдл болн сөгдлһн 11.2 – 14.40

Христосин болн иткдг улсин әмдрлт 15.1–58

Йудьяд бээх иткдг улст дем цуглулһн 16.1–4

Эврә керг болн ашлвр 16.5–24

Мендлһн

1¹⁻³ Бурхна таалар Христос Иусусин апостол болтха гиж дудгдсн Павелас болн мана ах Состенас Көринтд бөөх Бурхна баг улст менд. Мана Эцк Бурхн болн Деед Эзн Иусус Христос цаһан сана болн амулц бөөдл таднд өгтхэ. Христос Иусула ниилэд Бурхна болсн цуг улсла, талдан һазрмудар цугталаны хамдан мана Деед Эзн Иусус Христосин нер дууддг улсла тадн Бурхна улс болтха гиж Терүнэ дуудсн улс болжанат. Иусус Христос – теднэ болн мана Деед Эзн.

Павел Бурхнд ханлтан өргжэнэ

⁴ Би тана төлө Бурхнд кезэ чигн ханлтан өргнөв, яһад гихлэ, Бурхн таднд Христос Иусусар дамжулад цаһан сана күртэлэ. ⁵ Иусус Христосла ниилсндэн тадн цуг халхар, зүсн-зүүл үгтэ болн медрлтэ болсарн байн болвт.

⁶ Христосин туск ном таднд батрв. ⁷ Тиигэд тадн мана Деед Эзн Иусус Христос ирхиг күлэжэхлэ, Эрүн Сәкүснэ альк чигн билг таднд бөөнэ. ⁸ Христос тадниг тана итклд сүл күртл бәрх. Мана Деед Эзн Иусус Христосин ирх өдрлэ тадн буру уга болхит. ⁹ Бурхн итклтэ. Тадниг Эврәннь Көвүн Иусус Христосла – мана Деед Эзнлэ – иньглтхэ гиж Бурхн дуудвр кев.

Иткдг улс дунд болсн хувагдан

¹⁰ Ахнр-дүүнр, мана Деед Эзн Иусус Христосин нерн деерэс би тадниг хоорндан зөвтэн багтад бөөтн гиж эржэнэв. Тадн хоорндан бичэ хувагдтн. Болв тадн ухан-седклэрн болн тоолврарн ни-негн болтн. ¹¹ Мини ахнр-дүүнр, Хлоин төрл-садн тадна хоорнд болжах зүтклдэнэ тускар нанд келлэ. ¹² Эн метклдэн иим болжана: негнь – би Павелынв гижэнэ, хойрдгчнь – би Аполынв, һурвдгчнь – би Кепинв, дөрвдгчнь – би Христосинв гицхэнэ. ¹³ Христос тиигтлэн хувагдвн? Эс гихлэ Павел тадна ормд кирст хадата билү? Эс гихлэ тадн Павелын нернэ төлө уснд кирслгдвт? ¹⁴ Крисп болн Гайяс талдан нег чигн күүг тадн дундас уснд эс кирслсндэн би Бурхнд ханлтан өргжэнэв. ¹⁵ Тер учр деерэс таднас нег чигн күн мини нернэ төлө кирслгдлэ гиж келж чадшго. ¹⁶ Э, би Степаниг болн терүнэ өрк-бүлин улсиг

бас уснд кирслэв. Дэкж нам кениг кирслсэн би мел тодлж чаджахшв.

¹⁷ Яһад гихлэ, Христос намаг уснд кү кирслх көдмш кетхэ гиж биш, Сэн Зэңг тархатха гиж илгэлэ. Тиигхлэрн Тер Христосин кирсин күч уга кешгоһар Сэн Зэңгиг күүнэ цецн ухана кел олзл-лго тархатха гижэнэ.

Христос – Бурхна чидл-күчнь болн цецн ухань болжана

¹⁸ Яһад гихлэ, мөңк зовлдн орх улст кирсин туск ном эргү ном болжана. Бурхн аврчах маднтн болхла, энтн Терүнэ чидл-күчнь болжана. ¹⁹ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Би цецн улсин медрлинь уга кехв, Би ухата улсин серлинь һазалхв». ²⁰ Тиигхлэ цецн күн альдв? Эс гихлэ ном цөөлһөч альдв? Эс гихлэ эн делкән меткөч альдв? Эн делкән цецн гисн юмиг һэргтэ болжахиг Бурхн үзүлв. ²¹ Яһад гихлэ, Бурхн Эврәннь цецн ухаһан олзлад, Терүг әмтн цецн ухаһарн медж чадшгоһар кев. Болв Бурхн мана тархажах эргү номар Христост иткдг улсиг аврхар шийдв. ²² Евреймүд өвөрц юм некнэ, грекмүд цецн уха хээнэ. ²³ Бидн болхла кирст хадгдсн Христосин тускар цөөлһжәнәвидн. Евреймүдт Христосин туск цөөлһвр басгч болжана, буру номта улст Эннь эргү болж медгджәнэ. ²⁴ Болв Бурхна дуудсн улст, евреймүдт, буру номта улст Христос Бурхна чидл-күчнь болн Терүнэ цецн ухань болжана. ²⁵ Яһад гихлэ, Бурхна чинән татунь күүнэ чидл-күчнәс күчтэ болжана, Бурхна һэргнь күүнэ цецн уханас цецн болжана. ²⁶ Тиигэд, аһнр-дү-үнр, Бурхн тадниг дуудсн цагт кен болж йовсан ухалтн. Күүнэ медләр, тадн дунд цецн улс оһн биш билэ, чидл-күчтәнһ олн биш билэ, уңг-тохмарн бөөхтәнһ олн биш билэ. ²⁷ Болв цецнинь ичәхин төлә эн делкән улс һэргтэ гиж тоолжасн әмтиг Бурхн шүүж авв. Чидлтәһинь ичәхин төлә эн делкән улс күчн уга гиж тоолжасн әмтиг Бурхн шүүж авв. ²⁸ Тоомсрта чинринь уга кехәр эн делкән һөөлжәсн, күн биш гиж тоолжасн болн эгл улсиг Бурхн шүүж авв. ²⁹ Эн учр деерәс Бурхна өмн кен чигн күн бийән буульж чадшго. ³⁰ Бурхн тадниг Исус Христосла ниилүлв, Бурхн Христосар мана цецн уха кев. Христосар дамжад Бурхн мадниг чик седклтә Эврәннь улс кев, мадниг килнцәс сулдхв. ³¹ Тиигэд Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Бийән буульжах күн Деед Эзән буульхта!»

Кирст хадгдсн Христосин туск ном

2 Ахнр-дүүнр, би Бурхна нуувчиг цөөлххэр тадн тал ирхлэрн, онц үгмүд болн цецн уха олзлсн угав. ²Тегэд би танад бөөхлэрн, Исус Христосас болн Терүнэ кирс деер үкснэс талдан юм медшго болж шиидлэв. ³Тиигэд би танад ирхлэрн, чинэн тату билэв, ээдг, үүмдг билэв. ⁴Мини ном болн Христосин туск цөөлхвр күүнэ цецн ухана иткүлжэх үгмүдт бөөсмн биш. Терм Эрүн Сэкүснэ күч үзүллһнд бөөнэ. ⁵Тиим учрас тана иткл күүнэ цецн ухаһар түшг кежэхш, Бурхна чидл-күчиг түшжэнэ.

Бурхна цецн ухан

⁶Итклдэн батрсн улс дунд цецн уха бидн тархаж йовनावидн. Болв эн цецн ухан эн делкэн болн эн делкэг һарджах, даруһас алгдх йосна улсин цецн ухан биш. ⁷Бидн Бурхна бултулжасн нуувч цецн ухаг тархажанавидн. Болв делкэ үүдэтл эн мана туурмжин төлө бөөсмн. ⁸Эн делкэг залжах йосна һардачнр эн цецн ухаг медсн уга. Яһад гихлэ, кемр тедн медсн болхла, туурмжта Деед Эзиг телж кирст хадшго билэ. ⁹Болв Бурхна Бичгт бичгдсэр: «Кен чигн күн үзэд уга, соңсад уга, ухаһарн эс медсн юмиг Бурхн бийдэн дурта улст белдв». ¹⁰Маднд терүг Эрүн Сэкүсэр Бурхн секж өгв, яһад гихлэ, Сэкүснд цугтан темдгтэ, нам Бурхна мергн ухань кевтэн темдгтэ. ¹¹Күүнэ ухан-седклиг терүнэ сүмснэс талдан кен медхмб? Тер кевэр Бурхна зүүжэх ухаг Бурхна Сэкүснэс талдан кен чигн медхш. ¹²Бидн эн делкэн сэкүсн биш, маднд Бурхна белглсн тоотыг меддгэр, Бурхнас Сэкүс аввидн. ¹³Тиигэд бидн күүнэ цецн уханас дассн үгмүдэр биш, Эрүн Сэкүснэс дассн үгмүдэр келжэнэвидн. Бидн Эрүн Сэкүснэ тоотыг Эрүн Сэкүстэ улст цөөлһжэнэвидн. ¹⁴Бурхна Сэкүсн уга күн Бурхна Сэкүснэ белгүд авч чадшго болжана. Тиим күн тер белгүдиг медж чадл уга, эргү юмнд тоолжана. Яһад гихлэ, зуг Эрүн Сэкүстэ күн терүнэ чинринь үнлж чадх. ¹⁵Бурхна Сэкүстэ күн цугтаһинь үнлж чадна, болв терүнэ тускар нег чигн күн тиигж чадшго. ¹⁶Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Деед Эзнэ ухан-седклинь кен медсмб? Терүнд селвг кен өгч чадхмб?» Зуг бидн Христосин ухан-седклтэвидн.

3 Болв би, ахнр-дүүнр, Эрүн Сәкүстә улсла әдләр таднла күүндж чаджасн уга биләв. Христост иткжәх нилхлә әдл болн төрхәрә седвәрәр бәәдг таднла би күүндләв. ²Би тадниг акун хотар биш, үсәр асрлав. Яһад гихлә, тадн терүг әдлхит бас белн болад уга биләт. Нам ода чигн акун хот идхдән тадн белн бишит. ³Яһад гихлә, тадн ода күртл килнцтә седвәрәр бәәһәт. Тадн үлү үзсндән, метклдсндән, килнцтә седвәрәр әс бәнт? Йирин улс мет бийән бәрдвт? ⁴Негнь — «Би Павелынв», ондань — «Би Аполынв» гиж келхләрн, тадн йирин улсла әдл болжахшвт? ⁵Апол гисн кемб? Павел гиснь кемб? Бидн — Бурхна зарцнр болжана-видн. Мадниг дамжад тадн Христост иткләт. Маднас кен чигн күн Деед Эзнә даалһсн кәдлмш кежәнә. ⁶Би әк тәрләв, Апол услла, урһажахнь — Бурхн. ⁷Кен тәрснь, кен услснь учр уга. Чинртәнь Бурхн болжана. Яһад гихлә, Тер урһана. ⁸Тәржәхнь болн услжахнь әдл чинртә. Күн болһн эврәннь кесн кәдлмшәрн ачлгдх. ⁹Яһад гихлә, бидн цугтан Бурхна кәдлмш кежәнәвидн. Тадн Бурхна тәрәнә һазр болн Бурхна тосхлтс бас болжанат.

¹⁰Нанд Бурхна өгсн билг олзлад, би мергн тосхач мет ул тәвүв. Талдан күн терүн деер тосхжана. Болв тадна кентн болв чигн тер яһж тосхжахт оньган өгх зөвтәт. ¹¹Яһад гихлә, тәвгдсн улас талданиг нег чигн күн тәвж чадшго болжана. Эн улнь Исус Христос болжана. ¹²Тер ул деер күн алт, цаһан мөнг, эрдни чолуд, мод, өвс болн салом олзлад тосхлтын кәдлмш кеж чаджана. ¹³Күн болһна кәдлмш үзгдәд бәәх. Юнгад гихлә, Деед Эзнә өдрт секгдхмн. Эн өдр һалар дамжад ирх, күн болһн ямаран кәдлмш кесиг һал сөрх.

¹⁴Кемр эн ул деер кесн керг һалд авгдлго торхла, тер күн ачлвр авх. ¹⁵Кемр терүнә кесн кәдлмш шатж одхла, тер күн ачлвр авшго, болв һалас тач авгдсн мет авргдх. ¹⁶Тадн Бурхна сүм болжахан, тадна дотртн Бурхна Сәкүсн бәәхиг меддговт? ¹⁷Кемр кен чигн күн Бурхна сүмиг хамхлхла, терүг Бурхн уга кех. Яһад гихлә, Бурхна сүм әрүн, тадн тер сүм болжанат. ¹⁸Нег чигн күн бийән бичә меклтхә. Кемр эн делкән санаһар таднас кен негнь бийән цецнд тоолжах күн йосндан цецн болхин төлә һәргтә болх йоста. ¹⁹Яһад гихлә, эн делкән цецн гижәснь Бурхна нүднд һәргтә юмн болж үзгджәнә. Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Бурхн

мергн улсиг худл йовдлднь бэрж авчана». ²⁰ Бурхна Бичгт бас иигж бичэтэ: «Деед Эзн цецн улсин ухан керг угаһинь меднэ». ²¹ Тиигэд кен чигн күн улсар бичэ бардмнтха. Цугтан тадна болжана. ²² Павел, Апол, Кеп, эн делкэ, жирһл болн үкл, өдгэ бээдл, эс гихлэ иргч — цугтан тадна. ²³ Тадн Христосин улс болжанат, Христос Бурхна болжана.

Христосин апостолмуд

4 Тадн мадниг Христосин зарцнрт болн Бурхна нуувч даалһсн улст тоолх йостат. ² Иим даалһвр өгсн улс итклтэ болх зөвтэ. ³ Тадн эс гихлэ талдан кен болв чигн мини тускар яһж ухалжахиг би төртөн авчахшв. Би эврэн бийдэн зарһ кешгов. ⁴ Мини седкл цевр. Болв эннь би буру уга күнв гиж лавлажахш. Деед Эзн мини зарһч. ⁵ Тиигэд цагасн өмн Деед Эзиг эс ирл кен чигн күүнэ зарһ бичэ кетн. Деед Эзн таг харһуд эс үзгдсн юмнд герл орулх, күүнэ зүркнэ күслиг илдкх. Тиигэд одж күн болһн Терүнэс эврэннь буульмж авх. ⁶ Ахнр-дүүнр, би энүг цугтаһинь бийиннь болн Аполын төлө келэв, тадниг Бурхна Бичгэр хардвр кетхэ, дастха гилэв. Кен чигн күн негэрнь деерлкж, онданднь дурго болх зөв уга.

⁷ Кен чамаг талдан улсас деегшэн өөдлүлв? Чамд бээсиг цугтаһинь Бурхн эс өглү? Кемр чамд энүг цугтаһинь Бурхн өгсн болхла, тиигхлэ, яһад энүгэр эс авсн кевтөһөр чи бардмн-жахмч? ⁸ Таднд цуг кергтэ тоот бээнэлм! Тадн байн болвт! Тадн мадниг угаһар хаадуд болвт! Таднла хамдан бидн бас эзркхин төлө би тадниг йосндан хаадуд болтха гиж седлэв. ⁹ Яһад гихлэ, Бурхн мадниг, апостолмудыг, хамгин сүүлд олна чирэд үзүлхлэрн, цаажла харһсн улс кевтэ харһж үзүлсмн болжана гиж би ухалнав. Мадниг цуг делкэ, Бурхна элчнр болн эмтн цугтан хөлэжэнэ. ¹⁰ Христосин төлө бидн эргү болвидн. Тадн болхла Христосла ниилсндэн цецн улс болвт! Бидн күчн угавидн, тадн болхла күчтэт. Тадниг күндлжэнэ, мадниг күндлжэхш. ¹¹ Эн кем күртл бидн өлсж ундасжалавидн, бидн шуурха-буурха хувцта билэвидн, мадниг гүвдг билэ, бидн эврэ гер угавидн. ¹² Бидн эврэннь һарар күнд көдлмш кежэнэвидн. Кемр мадниг харахла, бидн хэрүднь йөрөнэвидн. Кемр мадниг көөхлэ, бидн даажанавидн. ¹³ Кемр мадниг му келхлэ, бидн тедниг тогтнулавидн. Бидн делкэд буг мет болвидн, эн кем күртл оln улст һазалгдсн

үдл болвидн. ¹⁴Энүнэ тускар бичхлэрн, би тадниг ичэхэр бичжэхшв. Болв тадниг эврэннь дурта үрдүд мет сурһхар тиигжөнөв. ¹⁵Яһад гихлэ, Христосла ниилснд таднд олн багшнр бээнэ, болв эцкнр тооһарн баахн. Исус Христосла ниилэд Сэн Зэнг таднд авч ирэд би тана эцк болв. ¹⁶Тер учр деерэс нанас үлгүр автн гиж би тадниг эржөнөв. ¹⁷Тиигэд би тадн тал Деед Эзнлэ ниилэд бөөх эврэннь хээртэ итклтэ көвүнлэм эдл Тимофейиг илгэжөнөв. Тер көвүн таднд Христос Исусла ниилэд бөөх мини жирһлин тускар сана орулх, иткдг баг болһниг эргндэн яһж намаг суржахиг келх. ¹⁸Тадна зэрмснь намаг иршго гихэд санад, карагдг болв. ¹⁹Зуг кемр Деед Эзнэ таал учрхла, би тадн тал торлго ирхв. Тиигхлэрн би теднэ келжэсн үгиг биш, зуг чидлинь сөрхв. ²⁰Яһад гихлэ, Бурхна йосн келсн үгд биш, чидл-күчнднь бээнэ. ²¹Таднд юн кергтэ? Би тадн тал маля бэрж ирхмб, аль дуртаһар, номһнар ирхмб?

Иткдг улс дунд аля йовдл һарһдг күүнэ тускар

5 Тадн дунд нам буру номта улс меддго аля йовдл һарһсн үлгүр бээнэ гиж йосндан келцхэлэ. Тернь болхла тадна негнтн эврэннь эцкиннь гергтэ бээнэ гижэнэ. ²Тадн болхла караглат. Түүнэ ормд тадн гейүрхмн болвзат? Тиим йовдл һарһсн күн тадна багас көөгдтхэ.

³⁻⁴Би таднла эс бээв чигн, седклэрн таднла бээнөв. Тадн дунд бөөх метэр би тиим йовдл һарһсн күүг яахан меднөв. Мана Деед Эзн Исусин нернэ төлэ цуглрсн цагт би седклэрн таднла болхв. Маднла бөөх Исус Христосин күчэр тер күүнэ цогц махмудынь уга кехин төлэ ⁵тадн терүг эрлгин үлмэд бэрүлх йостат. Терүнэ сүмсн Деед Эзнэ өдрт авргддгар тиигхмн.

⁶Таднд бийөн буульх учр уга. Элдх хуйриг невчкэхэн экн кевтнь өскэдгиг тадн медвт. ⁷Тадн бүклдөн цеврддгэр экни хучн килнцэс цеврдтн. Тиигхлэрн тадн экн уга шин элдсн хуйрла эдл болхит. Мини медсэр, йосндан болхла тадн тиимит. Яһад гихлэ, Песахин хурһар тэкл тэклэ. Тер хурһн Христос болжана. ⁸Тиигэд килнцтэ болн хар саната хуучн этэ биш экн уга өдмгтэ, цевр болн үнн өдмгтэ Песахин нээриг кехмн. ⁹Би эврэннь бичгтэн тадниг аля улсла бичэ харһтн гиж бичлөв. ¹⁰Эн делкэн аля улсла цугталаны биш, эс гихлэ хармч, эс гихлэ хулхач, эс гихлэ худл шүтэнд мөргдг улсиг гиж би санжасн угав.

Яһад гихлэ, тадн эн делкәһәс һарх йостат. ¹¹ Болв би таднд, бийән ах-дүүд тоолжасн улс, эврән цалдң йовдл һарһад, хатуч, худл шүтәнд мөргдг, эс гихлэ ховч, эс гихлэ әркнч, эс гихлэ хулхач улсла бичә харһтн гиж бичләв. Нам тиим улсла хамдан хот бичә идтн. ¹²⁻¹³ Иткдг улсин багд эс ордг әмтнә зарһ келһн – мини керг биш. Бурхн теднә зарһ кешгов? Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Хар саната күүг эврәннь багас көөтн».

Христост иткдг улсин хоорндк зарһ

6 Керп тадн дунд кен чигн күн ондан күүнлә зарһцад бәәхлә, Христост иткдго зарһчнр зарһ кетхә гиж сурх зөв бәәнү? Тиим зарһиг Бурхнд иткдг улс кех зөвтә. ² Бурхна улс делкән зарһ кехиг тадн меддговт? Керп тадн делкән зарһ кех болхла, хоорндан болжах метклдәг эврән тәәлж чадшговт? ³ Бидн Бурхна элчнрин зарһ кехиг тадн меддговт? Тер төләд бидн мана бәәдлин төрмүдиг халһ арһта болх зөвтәвидн. ⁴ Керп тиим метклдән учрхла, иткдг улс дунд тоомср уга зарһчнр тал яһад одвта. ⁵ Ичкөвт! Тадн дунд Христост иткдг улсин метклдәг халһ цецн күн уга болхви? ⁶ Болв ах талдан дүүтәһән зарһцжана. Тедн Христост иткдго күүнд зарһ кех зөв өгчәнә. ⁷ Тадн нег-негнләһән зарһцларн шүүгдсн болж һарчана. Таднд һарудсн улс болад үлдсн сән болвза? Меклгдсн күн болад үлдсн сән болвза? ⁸ Болв тадн бийән, эврәннь ах-дүүнрән му йовдлд орулад меклнәт.

⁹ Хар саната улс Бурхна орн-нутгар өнч кеж авч чадшгог тадн меддговта? Бийән бичә меклтн. Цалдң йовдл һарһдг күн биш, худл шүтәнд мөргдг улс биш, алячнр биш, гомосексуалистнр биш, ¹⁰ хулхачнр биш, хармч улс биш, әркнч улс биш, ховч улс биш, тонулчнр биш – эдн цугтан Бурхна орн-нутгар өнч кеж авч чадшго.

¹¹ Тадна зәрмтн тиим биләт. Болв тадн цеврлгдәд Бурхнд нерәдгдвт. Тадн Деед Эзн Исус Христосар болн мана Бурхна Сәкүсәр дамжад чик седклтә болвт.

Эврәннь цоғц-махмудар дамжад Бурхиг туурултн

¹² «Нанд ямаран чигн йовдл һарһх зөв бәәнә» гиж зәрм улс келцхәнә, болв зәрм йовдлмуд туста биш. «Нанд ямаран чигн йовдл һарһх зөв бәәнә», болв би юунань чигн ялч болшго

болжанав. ¹³ «Хот – геснэ төлө, гесн – хотын төлө» гиж зэрм улс бас келцхэнэ, болв Бурхн терүг чигн, энүг чигн уга кех. Цогц-махмуд болхла цалдң йовдлын төлө бөөхш, Деед Эзнэ төлө бөөнэ. Деед Эзн цогц-махмудт килмжэн өгчэнэ. ¹⁴ Бурхн Деед Эзиг үкхлэнь эмдрүлв, мадниг бас Тер Эврэннь күчэр эмдрүлх. ¹⁵ Тадна цогц-махмуд Иус Христосин цогц-махмудын мөчмүд болжахиг тадн меддговта? Тиигэд Христосин цогц-махмудын мөчмүдиг би авад, цалдң күүкд күүнэ мөчмүд кехий? Төрүц уга! ¹⁶ Цалдң күүкд күүнлэ ниилсн күн, терүнлэ нег цогц-махмудта болж оддгиг тадн меддговта? Яһад гихлэ, Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Хойрас нег махмуд болх». ¹⁷ Болв Деед Эзнлэ ниилсн күн Терүнлэ седклэрн негн болна. ¹⁸ Цалдң бээдлэс зултн! Күүнэ һарһжах талдан килнц терүнэ цогц-махмудт харшлт болжахш, болв цалдң йовдл һарһдг күн килнц һарһад эврэннь цогцан өвдкэжэнэ. ¹⁹ Тадна цогц-махмуд тадн дотр бөөх болн Бурхнас авсн Эрүн Сәкүснэ сүм болжахиг тадн меддговта? Тадн бийдэн эзн бишит. ²⁰ Бурхн тадна ормд үнинь өглэ, тадниг хулдж авла. Тер төлөд Бурхиг эврэннь цогц-махмудар дамжад туурултн.

Гер-малын туск төрмүд

7 Тадна бичснэ тускар. Күн гер эс авхла сән*. ² Болв цалдң йовдл һаршгон төлө залу күн болһн гергтэ болх, күүкд күн болһн залута болх йоста. ³ Залу күн эврэннь гер-мал болсна бооцана даалһвран гергнәннь өмн күцэх зөвтэ, гергн күн эврэ залуһиннь өмн бас гер-мал болсна бооцана даалһвран күцэх йоста. ⁴ Гергн күн эврэннь цогц-махмудтан эзн биш болжана, залуһ эзн болжана. Залу күн бас эврэннь цогц-махмудыннь эзн биш болжана, гергн эзн болжана. ⁵ Нег-негнәсн бичэ зултн. Зуг цаг зуур зөвшәрэд, мөргүл кехин төлө салж чаджанат. Болв эрлг тадниг килнцд уһадгоһар терүнэ хөөн дәкн нег-негнлөһән хамдан харһтн. Яһад гихлэ, тадн бийән бәрж чадшгот. ⁶ Энүнэ тускар би таднд заквр биш, селвг өгч келжәнэв. ⁷ Цугтан нанла әдл болтха гиж би санлав. Зуг күн болһн Бурхнас авсн эврэ билгтэ, негн нег билгтэ, хойрдгчнь – талдан билгтэ. ⁸ Гер-мал болад уга улст болн белвсн улст, нанла әдл һанцар үлдтн гиж би селвг өгчәнэв. ⁹ Болв кемр тедн бийән бәрж эс чаджахла, тедн гер авх йоста. Яһад

* Онданар умшхла: «Күн гер эс авхла сәний? – гиж тадн сурлат».

гихлэ, гер авсн һал мет шатжах седвөрөс деер болх. ¹⁰Гер-мал болсн улст би биш Деед Эзн заавр өгчөнө: гергн күн залуһасн салх зөв уга. ¹¹Болв кемр гергн залуһасн салсн болхла, һанцарн үлдтхэ, эс гихлэ залутаһан эвцх кергтэ. Залу гергән хайшго йоста. ¹²Наадксднь Деед Эзн биш, би келхэр бээнэв: кемр нег ахд Христост иткдго гергн бөөхлэ, залутаһан тер бөөхэр седжэхлэ, тиим залу гергнэсн салх зөв уга. ¹³Кемр күүкд күн эс иткдг залута болхла, тер залунь хамдан бөөхэр седжэхлэ, тиим гергн залуһасн салх зөв уга. ¹⁴Яһад гихлэ, Бурхнд эс иткдг залу гергэрн дамжад Бурхнд нерэдгднэ, эс иткдг гергн залуһарн дамжад бас тиигнэ. Кемр тиим эс болсн болхла, теднэ үрдүд буру номта улсин үрдүдлэ эдл болх бээсмн, болв тедн Бурхнд нерэдгдлэ. ¹⁵Зуг Бурхнд эс иткдг гергчүд болн залус салхар седжэхлэ, салтха. Иим саамд Бурхнд иткдг күн сул бөөдлд тусжана. Юнгад гихлэ, Бурхн тадниг эвтән багтад бээтхэ гиж дуудвр кев. ¹⁶Бурхнд иткдг гергн, чи эврәннь залуһан аврч чадшгоһан альдас меднэч? Эс гихлэ чи Бурхнд иткдг залу, эврәннь гергән аврч чадшгоһан альдас меднэч?

Бурхна таалар бээтн

¹⁷Зуг күн болһн Деед Эзнэ шиидсэр болн Бурхна кесн дуудвар жарһтхэ. Эн зокъялд цуг иткдг улсиг би сурһжанав. ¹⁸Кемр Бурхн дуудсн цагт керчүлгдсн күн бөөхлэ, тиим күн эврәннь керчүлһән нуухмн биш болжана. Кемр Бурхн дуудсн цагт эс керчүлгдсн күн бөөхлэ, тиим күүнд керчүлһн керг уга. ¹⁹Керчүлгдсн күн эс керчүлгдсн төр уга юмн. Хамгин чинртэнь – эмтн Бурхна заавр күцөлһн. ²⁰Күн болһн Бурхн дуудсн цагт бээсн бөөдлэрн үлдх зөвтэ. ²¹Бурхн дуудсн цагт чи ялч бээсмн болхла, бичэ терүнэсн ич. Болв кемр чамд сулдхвр авх арһ бөөхлэ, терүгән олзл. ²²Яһад гихлэ, Христосла ниилэд бээтхэ гиж Бурхна дуудсн ялч, Христосин сулдхсн күн болжана. Түүшц Бурхна дуудсн сул күн Деед Эзнэ ялч болжана. ²³Бурхн тадниг хулдж авла, тиигэд тадн күүнэ мухла бичэ болтн. ²⁴Ахнр-дүүнр, күн болһн Бурхнла ниилэд дуудгдсн цагт бээсэрн үлдтн.

Гер-мал уга болн белвсн улсин тускар

²⁵Гер-мал уга улсин тускар келхлэ, Деед Эзнэ заавр нанд уга. Болв Деед Эзнэ хээрлтэр итклтэ бээсэр би иим санатав: ²⁶Өдгэ цагин күнд-түрүг оныгтан авч, күн болһн урднь бээснлэ эдлэр

бөөсн деер гиж би санжанав. ²⁷Чамд гергн бөөнү? Тиигхлэ терүнэс сулдхар бичэ седэд бэ. Чи гер-мал болад угавч? Тиигхлэ герг бичэ хэ. ²⁸Болв кемр гер авхла, тиигхлэ килнц харһшгоч. Кемр күүкн мордхла, тиигхлэ килнц харшго. Зуг гер-мал болсн улс өдгэ жирһлин күнд-түрүлэ харһх. Таднд би харм төржөнэв. ²⁹Ахнр-дүүнр, темдглсн цаг өөрдж йовна гиж би келхэр седлэв. Эн өдрэс авн гергтэ эмтн гергн уга мет бөөх йоста. ³⁰Нашуджах улс эс нашуджах метэр, байрта улс байр уга мет, хулд кедг улс мел юмн уга улсла эдл бөөтхэ, ³¹эн делкэг эдлжэх улс энүг эс эдлжэсэр бөөтхэ. Юнгад гихлэ, эн бөөдлэрн делкэ удлго жирһдгэн уурх. ³²Би тадниг ямаран чигн килмжэс сул бөөтхэ гилэв. Гер авад уга күн Деед Эзнэ кергт килмжэн өгнэ, Деед Эзнд тасгдхар седнэ. ³³Гергтэ-малта күн өдгэ тетквртэн килмжэн өгнэ, гергнәннь сэ хээнэ. ³⁴Терүнэ седкль хойр энгрэд бөөнэ. Гер-мал уга күүкд күн болн гижгтэ күүкд Деед Эзнэ төрт килмжэн өгнэ, цогц-махмударн болн седклэрн Деед Эзнд бийэн яһж нерэдхэн ухална. Болв мордсн күүкд күн өдгэ цага төрмүдт килмжэн өгнэ, залуһиннь сэ хээнэ. ³⁵Би иигж келхлэрн, таднд туста болтха гижэнэв. Би тадна юунд чигн харшлхар бөөхшв. Тадниг би чикэр бөөтхэ гижэнэв, тиигэд бийэн бүклднь мел харшлт угаһар, Деед Эзнэ керг-үүлд церглтхэ гижэнэв. ³⁶Кемр кен чигн күн үг орулсн гижгтэ күүкдтэ чикэр бийэн эс бэржэхт тоолжахла, терүндэн дегд дурта болад гер авхар седжэхлэ, тер эврәннь дурарн тер күүкэн авх йоста. Энүнд килнц уга. ³⁷Кемр күүнд гер бичэ ав гиж эс келвчн, тернь гер авшго болад, бийэн хартан бэрэд, ю кехэн шиидэд, гижгтэ күүк эс авхла, чик йовдл харһх. ³⁸Тиигэд гер авсн күн чик йовдл харһжана, гер эс авчах күн терүнэс үлү сэн йовдл харһжана. ³⁹Залу эмд бөөтл гергн залутаһан холвата. Кемр залуны өнгрхлэ, тер сул күн болад, седкл туссн күүнд мордж чаджана. Зуг тер күн Деед Эзнд иткдг болх йоста. ⁴⁰Болв би хүвдэн иигж тоолжанав: сулдсн күүкд күн мордлго үлдхлэрн буйн-киштгтэ болх. Би болхла Бурхна Сәкүстэв гиж санжанав.

Худл шүтэнд нерэдсн хотын тускар

8 Тадна бичсн худл шүтэнд нерэдсн хотын тускар. «Бидн цугтан медрлтэвидн» гиж зэрм улсин келсиг бидн меднэвидн. Эннь чик, зуг тиим медрл күүнд ик сана зүүлһнэ, дурн болхла терүг батрулна. ²Кемр кен чигн күн юм меддв гижэхлэ, үндэн

болхла, тиим күн медх дүнгәһән меджәхмн уга болжана. ³Болв Бурхн Бийдән дурта күүг меднә. ⁴Тиигәд худл шүтәнд нерәдсн хотын тускар келжәнәв. Эн делкән худл шүтән мел чинр угаһинь бидн меднәвидн. Бурхн һанцхн, Түүнәс ондань уга. ⁵Тенгрт болн һазр деер бурхд бәәнә гиж келцхәдг болв чигн, үнндән болхла, олн бурхд болн деедс бәәнә. ⁶Болв маднд болхла, һанцхн Бурхн болн Эцк бәәнә. Тер – цуг делкән Үүдәч, бидн Терүнә төлә бәәнәвидн. Мана төлә һанцхн Деед Эзн Исус Христос бәәнә. Терүгәр дамжад цугтан үүдлә, терүгәр дамжад бидн жирһл аввидн. ⁷Болв терүг меджәхнһ цугтан биш. Зәрм улс худл шүтәнлә ижддәд, тиим хот уухларн, терүгән худл шүтәнә гиж санцхана. Тиигәд сәэг мууһас йилһх арһ баһ болсар, тедн бийән хотар бузрдасмн болж тоолжана. ⁸Болв эдлх хот мана холваг Бурхнла ясулжаһмн уга. Кемер бидн хот эс эдлхлә, бидн мел юм геәжәхшвидн. Кемер бидн хот эдлжәхлә, мел юм олжаһшвидн. ⁹Болв тана сул бәәдл баһ итклтә улсиг килнцд бичә орултха гиж болһатн. ¹⁰Кемер сәэг мууһас йилһх тату арһта күн, медрлтә чамаг буру номта улсин сүмд сууһад хот уужаһинь үзхләрн, эннһ худл шүтәнд нерәдсн хот идхднһ урмд өгхий? ¹¹Тиигж күч уга улсиг, ах-дүүг тана медрл алшгой? Христос терүнә төлә үклүс. ¹²Тиигәд ахнр-дүүнриннһ өмнәс килнц һарһхларн болн теднә сәәг мууһас йилһх арһ шавтахларн, тадн Христосин өмнәс килнц һарһжанат. ¹³Тер төләд кемер мини ах-дүүг эдлх хот килнцд уңһажәхла, терүг килнцд уңһашгон төлә би мах төрүц идшгов.

Апостолмудын зөв болн даавр

9 Би сул күн биший? Би апостол биший? Мана Деед Эзн Исусиг би үзәд угай? Тадн Деед Эзн мини кесн кәдлмшин ашнһ болжаһшийт? ²Кемер би талдан улст апостол биш болхла, яһв чигн би тадндан апостолв. Юнгад гихлә, Христосла нилиснд тадна жирһл намаг апостол болжасна темдг. ³Намаг шалһхла, би иигж бийән харсдүв: ⁴Нанд хот идх болн уух зөв угай? ⁵Мини зуульчлһнд Бурхнд иткдг гергм талдан апостолмудла, Деед Эзнә ахнр-дүүнрлә, Кеплә әдл намаг дахж чадшгой? ⁶Әс гиж һанцхн би болн Бар-Наба хойр эврәннһ теткврән олхмби? ⁷Ямаран салдс эврәннһ һаруһан даңшдви? Уста үзм тәрчкәд, ямаран тәрәч терүнә темс эс идхмб? Мал хәрүлжәх күн, терүнә үснәс эс уухмб? ⁸Би энүнә тускар күүнә хәләцәс иштәһәр келжәнү?

Закан терүнэ тускар эс келжэну? ⁹ Яһад гихлэ, Мошен Заканд иигж бичэтэ: «Буудя цокжах царин ам бичэ бо». Бурхн цард сана зовжану? ¹⁰ Йирдэн болхла, Бурхн мадна тускар келжэхший? Мадна тускар боллго. Яһад гихлэ, иигж бичэтэ: «Һазр хahlлжах болн буудя цокжах күн, урһцин нег эңгнь авх нөөлвртәһәр көдлх зөвтә». ¹¹ Бидн тадн дунд Әрүн Сәкүснә эк тәрвидн. Кемр бидн хәрүднь теткврин дөң авчахла, тернь ик болхий? ¹² Кемр талдан улст таднас эн дөң күлэх зөв бөөхлэ, терүнәс үлү зөв маднд бөөнә. Болв бидн эн зөвөн олзлжахшвидн. Христосин туск Сән Зәңг торлго тардгар бидн цугинь даахдан белнвидн. ¹³ Сүмд церглжәсн улс сүмәс тетквр авдгиг тадн меддговта? Тәкл тәкдг ормд церглжәх улс тәклин малас эврәннь хүвән авх зөвтәй? ¹⁴ Сән Зәңг тархажәх улс тедү мет терүнәс жирһлиннь тетквр олх йоста гиж Деед Эзн закв. ¹⁵ Болв би эн зөвин нег чигинь олзлсмн угав. Тиигәд би эн зөвиг бийиннь төлә эдлхәр бичжәхшв. Тиим юм һарһхин орнд би шулуһар үксв. Нег чигн күн бардмнх учр нанас булаж чадшго. ¹⁶ Сән Зәңг тархасарн би бардмнж чадшгов. Эн нанд өгсн заавр. Кемр Сән Зәңг эс тархахла, би басл зовлң эдлхв! ¹⁷ Кемр энүг эврәннь дурар тархасмн болхла, тиигхлэ би мөңгәр ачлгдх зөвтә бөөсмн. Зуг би даалһврар цөөлһвр кежәнәв, яһад гихлэ, Бурхн нанд эн төриг күцәтхә гиж даалһв. ¹⁸ Тиигхлэ мини ачлвр ямаранв? Сән Зәңгиг би өңгәр цөөлһжәнәв, терүнә өгчәх зөвиг би олзлжахшв. ¹⁹ Би кенә чигн ялч эс болсн бийнь олн улсиг Бурхнд иткүлхәр би бийән цугтаннь ялч кевв. ²⁰ Христост евреймүдиг иткүлхәр би еврей болв. Мошен заһар эс бөөв чигн Мошен заһар бөөдг улст, тедниг Христост иткүлхәр би заһа күцәдг күн болв. ²¹ Закан угаһар бөөдг әмтнд тедниг Христост иткүлхин төлә би закон уга күн болв. Болв эннь намаг Бурхна заһа эс күцәжәнә гижәх темдг биш, терүнәс үлү би Христосин заһа күцәжәнәв. ²² Күчн уга улст, тедниг Христост иткүлхәр би күчн уга күн мет болв. Цугтаннь төлә би цугнь болв, тиигхләрн зәрмсинь яһад болв чигн Христост иткүлхәр тиигв. ²³ Энүг цугтаһинь би Сән Зәңгин төлә кежәнәв, эврән чигн Терүнә әдс авхар седләв. ²⁴ Урлданд олн улс гүүнә, болв һанцхн күн диилвр бәрнә. Тер төләд ачлвр авхар гүүтн. ²⁵ Бөкнр цугтан бийән чаһ бәрнә. Энүгән тедн цаг зуур ачлврин төлә күцәнә, бидн болхла энүг мөңк ачлврин төлә кежәнәвидн. ²⁶ Тиигәд би керг угаһар гүүшгов, аһарт

нудмарн сегсрж ноолдшгов. ²⁷ Болв би эврэннь цогц-махмудан харднав, терүг эврэннь седсэрн бэрнэв. Иигж би талдан улст ном цөөлхлэрн, урданд орх зөвөн геешгон төлө тиигнэв.

Худл шүтэнд бичэ мөргтн

10 Ахнр-дүүнр, мана өвкнр цаһан үүлэр харсгдж йовж, тедн цугтан Улан теңсг һатлсиг тадниг медтхэ гиж би санлав. ² Үүлд болн теңгст орулсар тедн Мошелэ нииль.

³ Тедн цугтан Бурхна күчэр өггдсн өдмг идлэ, ⁴ тедниг дахсн уулын хадар Бурхна гүүлсн уснас уула. Тер хаднь Христос бөөж.

⁵ Болв тер бийнь Бурхн теднэ ик зууһинь таассн уга, теднэ үксн цогцнь эрм-цаһан кэдэд эргндэн хайгдв. ⁶ Мадн Израилин өвкнрлэ эдл хар саната йовдлмуд һарһхар бичэ седтхэ гихлэ, тернь үлгүр болжана. ⁷ Теднэ зэрмснь худл шүтэнд мөргснлэ эдл бидн тиигх йосн угавидн. Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Эмтн сууһад хот идэд, ууһад, дөкэд эклэд биилцхэв». ⁸ Бидн теднэ зэрмсиг дураж, аля кех зөв угавидн. Аштнь тиим йовдл һарһснд нег өдр 23.000 күн үкв. ⁹ Зэрм улсиг дураһад, бидн Христосиг сөрх зөв угавидн. Аштнь тедн моһад зуулһад үкцхэв. ¹⁰ Зэрм улсиг дураһад бидн һундл келх зөв угавидн. Аштнь тедн алачар ка цокгдв. ¹¹ Эннь талдан улст үлгүр болдгар учрв, эннь маднд сагар бөөлһнэ темдг болв. Яһад гихлэ, бидн цагин чилгчд бөөнөвидн. ¹² Кедр тадн батар зогсажанавидн гиж санжахла, саглтн, унж одвзат. ¹³ Тадна һатлж һарсн сөрү йовдлмуд йирин күүнэ сөрү йовдлмуд болжана. Болв Бурхн итклтэ, таднд чидлэстн даву юм сөрүлшго. Сөрүлсн цагт тадниг даахин төлө Бурхн хаалһ һарһж өгх. ¹⁴ Тиигэд күндтэ ахнр-дүүнр, худл шүтэнд мөргхэсн зултн. ¹⁵ Би таднд, ухата улст гийһэд, келжэнэв. Мини келсиг эврэн йилһэд хэлэтн. ¹⁶ Кедр бидн Бурхнд ханлтан өргэд йөрөлин ааһас уужахла, Христосин цусиг хувалцжахший? Кедр бидн өдмгэс хуһлж авхларн бидн Христосин цогц-махмуд хувалцжахший? ¹⁷ Негхн өдмг бөөдг болжана. Бидн олн болв чигн нег цогц-махмуд болжанавидн, яһад гихлэ, бидн нег өдмгэс иднөвидн. ¹⁸ Израилин улсиг хэлэлт: Тэкл тәксн хотас идсн улс тәклин ширэн көдлмшт орлчачнр эс болшгой? ¹⁹ Тэкл тәксн хот эс гихлэ, худл шүтэн чинртэ гиж би санжану? ²⁰ Уга, зуг буру номта улс тәкл тәкхлэрн, тер хотан Бурхнд биш, хар сәкүсдт өгчэнэ гиж би келжэнэв. Би тадниг хар сәкүсдлэ бичэ

үүрлтхэ гижэнэв. ²¹Тадн Деед Эзнэ ааһас болн хар сәкүснэ ааһас дегц ууж чадшгот. Тадн нег кемлә дегц Деед Эзнэ ширән ард болн хар сәкүсдин ширән ард сууж чадшгот. ²²Деед Эзиг бидн уурлулхмби? Бидн Терүнэс чидлтэй? ²³«Ю болв чигн кех зөв бээнэ» гиж зөрм улс келцхэнэ, зуг цугтад олз бээнэ гиж келж болшго. «Ю болв чигн кех зөв бээнэ», зуг цугтан батр-жахш. ²⁴Кен чигн күн эврэ бийиннь олз бичэ хээтхэ, өөрхн ул-синнь олз хээтхэ. ²⁵Базрт хулдгджах махнас дуртаһан идтн. Зуг сээг мууһас йилһхх арһин сурврмуд бичэ тэвтн. ²⁶Яһад гихлэ, «һазр болн терүн деерк кевтән Деед Эзнэ». ²⁷Кемр Бурхнд итк-дго күн таниг хот эдлтн гихэд дуудхла, йовхар седхлэ, йовад цугтаһинь идтн. Зуг сээг мууһас йилһх арһин сурврмуд бичэ тэвтн. ²⁸⁻²⁹Кемр таднд кен негнь иигж келхлэ: «Энүгэр тәкл тәклэ», тиигхлэ тер хотыг энүг келсн күүнэ төлэ бичэ идтн, сә-эг мууһас йилһх арһин төлэ бас бичэ идтн: Би тадна арһин биш, терүнэ арһин тускар санжанав. «Болв мини сул бээдлд талдан улсин сээг мууһас йилһх арһ яһад боомтг болжахмб? ³⁰Кемр би зальврад хот эдлжэхлэ, тиигхлэ тер хотас көлтэ мини тускар яһад му келжэхмб? Эн хот уусндан би Бурхнд ханлтан өргжэнэв» гиж негнь келнэ. ³¹Тер төлөд тадн кежэх тоотан иджэхлэрн, эс гихлэ уужахларн Бурхн туурдгар кетн. ³²Тадн ев-реймүдт, буру номта улст, Христост иткдг Бурхна багд чигн харшлт болдгоһар жирһтн. ³³Нанла эдл бээтн. Би цугтаднь юунднь чигн тааста болхар седнэв, бийдөн олз хээжэхшв, тал-дан улс авргдтха гихэд теднэ сә хээнэв.

11 Би Христосиг яһж дуранав, тиигж тадн намаг дуратн.

Хургин зокъялмуд

²Тадн намаг кезэ чигн мартлго, мини өгсн номар бээснд би тадниг буульжанав. ³Болв би тадниг иим юм медтхэ гижэнэв: Христос залу болһна толһач, гергнэ толһачнь залуһ болжана, Христосин толһачнь Бурхн болжана. ⁴Тиигэд залу болһн махла-һан авлго мөргжэхлэ эс гихлэ аэлдхлэ, тер күн Христосиг күнд-лдгон темдг. ⁵Толһаһан бүрклго мөргжэх эс гихлэ аэлдхжэх күүкд күн болһн эврәннь залуһан күндлжэхш. Эннь күүкд күн толһаһан таахлуслсла эдл болжана. ⁶Кемр күүкд күн толһаһан

бүркшгоһар бөөхлө, тиигхлө тер толһаннь үсэн аһрар хөөчлтхэ. Болв күүкд күн үсэн хөөчлх хусата толһата болхасн ичжэхлө, ти-игхлө тер толһаһан бүрктхэ. ⁷Залу күн Бурхна дүр болн Терүнэ туурмж үзүлжэсэрн толһаһан бүркшго болжана. Күүкд күн бол-хла залуһиннь туурмж үзүлжэнэ. ⁸Яһад гихлө, залу күн күүкд күүнэс үүдэгдсмн биш, күүкд күн залу күүнэс үүдэгдлө. ⁹Залу күн күүкд күүнэ төлө үүдэгдсн биш, күүкд күн залу күүнэ төлө үүдэгдлө. ¹⁰Тиигэд Бурхна элчнрин төлө күүкд күн толһадан боодг бүркэгтэ болх зөвтө. ¹¹Болв Деед Эзнэ нилицәһәр гергн залуһиннь медлд бөөх йоста, залу гергнәннь медлд бөөх йоста. ¹²Яһад гихлө, күүкд күн яһж залу күүнэс үүдэгдсмб, тиигж ода залу күн күүкд күүнэс төрнө. Зуг цугтан Бурхнас үүднэ. ¹³Эврән ухалтн: күүкд күн Бурхнд толһаһан бүрклго мөргсн сән йовдлий? ¹⁴⁻¹⁵Залу күн ут үстэ болхла, ичртэ бөөдгинь темдг. Күүкд күн ут үстэ болхла, эннь күндлһнэ темдг гиж йиртмжин бийнь мад-ниг сурһажаший? Ут үсн энүнд бүркэг болтха гиж өггдж. ¹⁶Кемр энүнэ тускар зүтклдх күн бөөхлө, би иигж келхв: маднд чигн, Бурхнд иткдг багмудт чигн ондан авьяс уга.

Деед Эзнэ асхна хотын тускар

¹⁷Болв диг-дарани заавр өгхлөрн, би тадниг буульхар бөөхшв. Яһад гихлө, тадна хургас мунь ик, олзнь баһ. ¹⁸Тиигэд хамгин тү-рүнд тадн хургтан хурхларн, хоорндан хувагдна гиж сонслав. Би энүнэ зәрмднь иткжәнөв. ¹⁹Таднас кен итклтәһинь медхин төлө тадн хоорнд хувагдлһн маһд уга бөөх зөвтө. ²⁰Тадн хамдан хурх-ларн, Деед Эзнэ хот уужахшит. ²¹Юңгад гихлө, күн болһн наадк-сан күлөлго эврәннь хотан иднэ. Тиигэд зәрмснь хот уга үлднэ, зәрмснь согтна. ²²Хот идх, уух эврө гер таднд угай? Эс гихлө тадн Бурхна иткдг улсиг күндлжәхшт, хоосн улсиг дорацулжант? Би таднд ю келхмб? Тадниг иим юм һарһснд буульхмби? Уга. Би бу-ульшгов. ²³Яһад гихлө, би Деед Эзнэс таднд өгсн ном авлав. Бө-рүлж өггдсн сөөһәр Деед Эзн Исус өдмг авад, ²⁴Бурхнд ханлтан өргэд, өдмгиг хуһлад Тер иигж келж: «Тадна төлө тәкл тәкжәх эн мини цогц-махмуд. Намаг санад тиигж кетн». ²⁵Терүнлө әдл асхна хотын хөөн ааһ авад иигж келв: «Мини цуснас тогтсн эн шин бо-оцана ааһ. Үүнэс уухларн, Намаг санад тиигж кетн». ²⁶Яһад гихлө, тадн эн өдмг идхлөрн болн эн ааһар уухларн, Деед Эзиг иртл, тадн Терүнэ үклиг герчлжәнәт. ²⁷Тиигэд эн өдмг идсн, эс гихлө

Деед Эзнэ ааһас терүг күндлго уусн күн Деед Эзнэ цогц-махмудын болн цусна өмнэс килнц һарһсндан бурута болх. ²⁸ Күн болһн бийән шинжлчкэд Деед Эзнэ өдмг идтхэ, Терүнэ ааһас уутха. ²⁹ Кемр эн өдмг идэд болн эн ааһас уужах күн Деед Эзнэ цогц-махмудын тускар эс санхла, тер күн идх-уух цаглаһан бийән зарһд орулжана. ³⁰ Тер учрар тадна ик зунь чинән уга болн гемтэ, зэрмснь үкж одв. ³¹ Кемр бидн бийән шинжлэд бээсмн болхла, Бурхн мана зарһ кешго билэ. ³² Болв мадниг делкэлэ хамдан цаажла харһулшгон төлэ Деед Эзн мана зарһ кеснд бидн сурһуль авнавидн. ³³ Тиигэд мини ахнр-дүүнр, кемр тадн хамдан хот идхэр цуглрхларн, нег-негән күләтн. ³⁴ Кемр тадн өлсж йовхла, хамдан цуглрхларн, Бурхна зарһла харһшгон төлэ гертән хотан уучкад һартн. Ондан төрмүдэр болхла, би таднд ирхләрн заавр өгнөв.

Әрүн Сәкүснә билгүд

12 Тадна бичсн Әрүн Сәкүснә билгүдин тускар. Тадниг теднә тускар медтхә гиләв. ² Бурхн уга бөөдләр бөөхдән, тадниг күн түлкжәх мет, келн уга худл шүтәдт мөргдгән тадн меднәлт. ³ Тиигэд кемр Бурхна Сәкүсн күүһәр дамжад келжәхлә, күн Исусиг хараж чадшгог тадн медтхә гижәнөв. Зуг күүһәр дамжад Әрүн Сәкүсн эс келхлә, нег чигн күн: «Исус – Деед Эзн» гиж келшго. ⁴ Зүсн-зүүл билгүд бәәнә, болв Сәкүсн нег кевтән. ⁵ Зүсн-зүүл церглтс бәәнә, болв Деед Эзн нег кевтән. ⁶ Бурхна зүсн-зүүл йовдлмуд бәәнә, болв Бурхн нег кевтән. Цугтаднь эн юмиг Бурхн өгнә. ⁷ Олна сән бөөдлин төлө күн болһнд билг өгчөхдән Сәкүсн Бийән үзүлжәнә. ⁸ Негднь Әрүн Сәкүсн цецнә үг өгнә, талдан күүнд медрлин үг өгнә. ⁹ Талдан күүнд Әрүн Сәкүсн иткл өгнә, зэрмсднь Әрүн Сәкүсн эдгәдг билг өгнә. ¹⁰ Зәрм күүнд Әрүн Сәкүсн өвәрц юм һарһх билг, зәрмднь – әәлдх билг, зәрмсднь – сәкүсд йилһж чадх билг, талдан күүнд – оln келәр келдг билг, зәрмсднь – оln улсин кел цәәлһж өгх билг өгнә. ¹¹ Болв эннь цугтан ор һанцхн Әрүн Сәкүснә йовдлмуд болжана. Тиигэд Әрүн Сәкүсн Әврәннь таалар күн болһнд билг өгнә.

Оln мөчмүдтә цогц-махмуд

¹² Күүнә цогц-махмуд негн болв оln мөчмүдтә. Оln мөчмүдтә болв чигн, болв тедн нег цогц-махмуд бүрдәжәнә. Тиигж Христосин тускар келж болжана. ¹³ Яһад гихлә, нег Сәкүсн мадниг,

евреймүдиг болн буру номта улсиг, ялчнриг болн сул бөөх улсиг нег цогц-махмудын мөчмүд кев. Бидн цугтан Бурхнас нег Сәкүс аввидн. ¹⁴ Цогц-махмуд нег әңгәс биш, оln әңгәс бүрднә. ¹⁵ Кемр кәл иигж келсн болхла: «Би һар эс болсндан, цогц-махмудын мөч бишв». Энүнәс кәлтә цогц-махмудын мөч биш болхви тер? ¹⁶ Кемр чикн иигж келсмн болхла: «Би нүдн эс болсндан цогц-махмудын мөч бишв». Энүнәс кәлтә цогц-махмудын мөч биш болхв тер? ¹⁷ Кемр цогц-махмуд бүклдән нүдн болсн болхла, тиигхлә яһж тер сонсх бәәсмб? Кемр цогц-махмуд бүклдән чикнәс бүрдсмн болхла, яһж тер үнрчлх бәәсмб? ¹⁸ Болв Бурхн зүсн-зүүл мөчмүдиг Эврәннь седвәрәр цогц-махмудт тәвв. ¹⁹ Кемр цугтан нег мөч болсн болхла, тиигхлә цогц-махмуд уга болх билә. ²⁰ Болв оln мөчмүд бәәнә, зуг цогц негн болдг. ²¹ Нүдн һарт иигж келж чадшго: «Чи нанд керг угач». Толһа кәлд бас иигж келшго: «Тадн нанд керг угат». ²² Түүнәс үлү чинән уга мөчмүд улм кергтә болжана. ²³ Цогц-махмудын баһ чинртәд тоолгджах мөчмүдт бидн ик оныгтаһар килмжән өгнәвидн. Күн үзшго мөчмүдиг бидн талдан нүднәс әвтәһәр далдлна-видн. ²⁴ Болв сәәхн мөчмүдт тиим килмж керг уга. Бурхн цогц-махмуд бүрдәхләрн, килмж керглгджәх мөчмүдт икәр килмж тусдгар бүрдәж. ²⁵ Тиигәд цогцд хувалһн уга, мөчмүд цугтан нег-негндән әдл килмж өгчәнә. ²⁶ Кемр цогцин нег мөч зовжахла, терүнлә хамдан мөчмүд цугтан зовжана. Кемр нег мөчиг туурулжахла, терүнлә хамдан мөчмүд цугтан байрлна. ²⁷ Тадн Христосин цогц-махмуд болжанат, таднас күн болһн Терүнә мөч болжана. ²⁸ Христост иткдг улс дунд Бурхн түрүләд зәрмснь – апостол болтха, хойрдгчнь – әәлдәчнр, һурвдгчнь – багшнр болтха гиж шиидж. Зәрмстнь Бурхн өвәрц юм кех, зәрмстнь – әдгәх арһ, зәрмстнь – дөң болх, зәрмстнь – һардх, зәрмстнь – оln келәр келдг арһ өгч. ²⁹ Цугтан апостолмудый? Цугтан әәлдәчнрий? Цугтан багшнрий? Цугтан өвәрц юм һарһх арһтай? ³⁰ Цугтан әмдрүлдг билгтә болхий? Әмтн цугтан зүсн-зүүл келәр келж чаддвй? Цугтан кел цәәлһж чадх арһтай? ^{31a} Түүнәс чинртә билгтә болхар седтн.

Дурна тускар

^{31b} Би таднд терүнәс үлү сән хаалһ үзүлсүв.

13 Кемр би цуг эмтнэ келэр, нам Бурхна элчнрин келэр келдг болад, зуг дурн уга болсмн болхла, тиигхлэрн би хэнкн-жэх улан мөнгн көңкрг мет болн көгжмин ээтэ цаң мет болх билэв. ²Кемр нанд ээлдэчин билг бээһэд, цуг нуувчиг меддг болад, цуг медрлтэ болн итклтэ болсарн уул көндөж чаддг болхла, зуг дурн уга бээхлэ, тиигхлэ би юмн бишв. ³Би кемр бээсэн цугтаһинь түгәһэд өгэд, нам эврәннь цогц-махмудан шататха гихэд өгсмн бийнь, дурн уга болхла, нанд мел олз уга. ⁴Дурн тесвртэ болн цаһан саната, дурн үлү үзхш, караглхш. Дурн ик сана зүүхш, ⁵модьрун биш. Дурн бийдэн олз хээхш, уурта биш, өшө некхш.

⁶Дурн өшөтэ юмнд байрлхш, болв үнн юмнд байрлна. ⁷Дурн цугинь даана, цугтаһинь иткнэ, цугтаднь нөөлнэ, дурн тесвртэ. ⁸Дурн мөнк. Ээлдхл чилх, келн тагчгрх, медрл уга болх. ⁹Яһад гихлэ, мана медрл күцц биш, мана ээлдхлһн күцц биш. ¹⁰Болв кемр күцц юмн ирхлэ, дутунь уга болх. ¹¹Би нилх цагтан нилхинэр келдг билэв, ухалдг билэв, нилх бичкнэ тоолврта билэв. Болв бөдүн күн болхларн, би бичкнэк цага тоотыг авсн угав. ¹²Ода бидн цугтаһинь бүркг нүр үздгт үзжэхэр үзжөнөвидн, хөөннь бидн цугтаһинь чирөһэрн нүүрцж үзхвидн. Ода би юм күцц медхшв. Бурхн намаг меддг эдлэр хөөннь би цугинь күццднь медхв. ¹³Ода деерэн һурвн юмн үлджәнэ: иткл, нөөлвр, дурн. Эднэс хамгин чинртәнэ дурн болжана.

Ээлдхлин болн олн келэр келдг билг

14 Дурнд седклән тэвтн. Эрүн Сәкүснә билгүд, түүнәс үлү-һәр ээлдхлин билг авхар седтн. ²Медгддго келэр келжэх күн күүнд биш Бурхнд келжәнә. Яһад гихлэ, терүнә келсиг күн меджэхш. Эрүн Сәкүсәр дамжад нуувч тер келжәнә. ³Болв ээлдэч әмтиг сурһжана, урмд өгчәнә, тогтнулжана. ⁴Медгддго келэр келжэх күн бийән сурһжана. Ээлдэч болхла иткдг улс сурһжана. ⁵Би болхла таднас күн болһн медгддго келэр келтхә гиж санлав, болв тадн ээлдхлэ деер болх. Бурхнд иткдг улс сурһхин төлә медгддго келэр келсиг кен болв чигн эс цөөлһхлэ, ээлдхл келжэх күн медгддго келэр келжэх күүнәс даву. ⁶Тиигэд, ахнр-дүүнр, кемр би тадн тал ирэд медгддго келэр келхлэ, терүнәс таднд ямаран олз болхмб? Кемр би, нанд Бурхна сексн тоотыг эс гихлэ

медрл, эс гихлэ аэлдхл, эс гихлэ ном таднд авч эс ирхлэ, мел олз уга. ⁷Үлгүрнь, эмн уга көгжмин инструментмуд авад хэлтн: флейтиг эс гихлэ арфиг. Кемр тал-талдан э эс һарһхла, ямаран айс нааджахиг яһж медхмб? ⁸Кемр бүрэ бүшкүр шишлн докъя эс өгхлэ, кен дээнд белдхмб? ⁹Түүшң таднла болжана. Кемр тадн эврәннь келэр медгддо үг келхлэ, тана келсиг яһж медхмб? Тадна келсн юмн биш. ¹⁰Делкэд олн зүсн-зүүл келн бөөнө, тедн цугтан эврэ чинртэ. ¹¹Кемр би келнэ чинр эс меджэхлэ, тер келэр келжэх улс нанд талдан орна улс болх, би теднд талдан орна күн болхв. ¹²Түүшң танад болжана. Тадн Эрүн Сәкүснэ билгүд авхар икэр седжэхлэрн, иткдг улс сурһхд церглжэх билгүд икэр олзлтн. ¹³Тиигэд талдан келэр келжэх күн эврәннь келән цөөлһхин төлө зальвртха. ¹⁴Яһад гихлэ, кемр намаг талдан келэр зальврхла, мини сәкүсн зальврна, мини ухан терүнэс мел олз авчаш. ¹⁵Тиигхлэ би яахмб? Би Эрүн Сәкүсәрн зальврнав, болв ухаһарн бас зальврнав. Би Сәкүсәрн дуулнав, ухаһарн бас дуулнав. ¹⁶Кемр чи Бурхнд Эрүн Сәкүсәрн ханлт өргжэхлэ, хажуд бөөх улсин кен негнь чини ханлтын хөрүд яһж «Тиигтхә!» гиж келхмб? Чамаг ю келжэхиг тер меджэхш. ¹⁷Чи Бурхнд сөөнәр ханлт өргнөч, болв ондан күн дасж чаджахш. ¹⁸Би талдан келмүдәр тадна кенәстн болв чигн икэр келжәсндән Бурхнд ханлтан өргжәнөв. ¹⁹Болв иткдг улсин хургт медгддо келэр арвн миңһн үгин ормд талдан улсиг сурһхин төлө медгдх тавн үг би келсв.

²⁰Ахнр-дүүнр, ухаһарн бичкдүд бичә болтн. Му юмнд бичкдүд мет болтн, болв ухан-санаһарн икчүдлэ әдл болтн. ²¹Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Би эн улст медгддо келэр келжэх улсар дамжад келнөв, талдан орна улсар дамжад келнөв, болв тиигв чигн тедн Намаг сонсшго гиж Деед Эзн келжәнә». ²²Тиигэд медгддо келэр келһһн иткдг улсин төлө биш, эс иткдг улсин төлө онц темдг болжана. Әэлдхл эс иткдг улсин онц темдг биш, иткдг улсин онц темдг. ²³Кемр иткдг улс цугтан цуглрад, медгддо келэр күүнджэхлэ, эгл улс эс гихлэ Бурхнд иткдго улс орж ирхләрн, «тадн адржанат» гиж келшгой? ²⁴Болв кемр цугтан әәлджэх цагт Бурхнд эс иткдг күн, эс гихлэ эгл күн орж ирхлэ, тер күүнә килнцнь әәлдхләр илдкдх. Соңсжасарн тер зарһла харһх. ²⁵Терүнә нуувч седвәрнь илдкдх, тер элкдәд, Бурхнд мөргәд келх: «Тадн дунд йосндан Бурхн бәәж!»

Иткдг улсин хургин диг-даран

²⁶ Ахнр-дүүнр, би иигж ухалжалав. Тадн хамдан цуглрхларн, тадна негнд частр бөөнэ, хойрдгчднь ном, талданднь Бурхнас илднь келх үг бөөнэ, талданднь медгддго келэр келх арн бөөнэ, бас негнь медгддго келэр келсиг цөөлх арн бөөнэ. Эдн цугтан иткдг улс батрулхин төлө бөөхмн болжана. ²⁷ Кемр кен нег күн медгддго келэр келжэхлэ, тиигхлэ хойрнь эс гихлэ, зуг хурвнь чеерүдэр келтхэ. Тиигхлэрн негнь ю келжэхиг цөөлх зөвтэ. ²⁸ Кемр медгддго келэр келсиг цөөлхдг күн уга болхла, тиигхлэ медгддго келэр келхэр седжэсн күн хуртг тагчг бөөтхэ, зуг бийдэн болн Бурхнд келтхэ. ²⁹ Хойр эс гихлэ хурвн аэлдэчнр келтхэ, цуглрсн улс цугтан келсн үгмүдинь үнлтхэ. ³⁰ Кемр цуглрсн улс дундас негнь Бурхнас илдкл авчахла, тиигхлэ келжэсн күн тагчгрх йоста. ³¹ Тадн сурһмж болн урмд авхин төлө цугтан селгөһөр аэлдхл кеж чаджанат. ³² Аэлдхлин билг аэлдэчин медлд бөөх йоста. ³³ Бурхн диг-дара эвдлһнэ Бурхн биш, эвин Бурхн болжана. Тадн Бурхна улсин цуг багмудар цуглрхла, ³⁴ күүкд улс тагчг бөөтхэ. Теднд келх зөв өгчэхш, Закана некврэр тедн соңсхврта бөөх йоста. ³⁵ Кемр тедн ю болв чигн дасхар седжэхлэ, гертэн эврәннь залуһасн сурх йостат. Яһад гихлэ, күүкд күүнд хуртг келхд ичртэ. ³⁶ Бурхна үг таднас һарви? Эс гихлэ зуг һанцхн таднд күрви? ³⁷ Кемр бийэн аэлдэчд, эс гихлэ Эрүн Сәкүсн һарджах күүнд тоолжахла, тиим күн мини бичжэсиг цугтаһинь Деед Эзнэ заавр мөн гиж нанла зөвшөрх йоста. ³⁸ Энүг һазалжах күүг, тадн бас һазалтн. ³⁹ Тиигэд, ахнр-дүүнр, аэлдхэр шунтн, болв медгддго келэр келжэхиг бичэ хөртн. ⁴⁰ Зуг цугтан диг-даратаһар болн сән кевэр күцэгдх йоста.

Христосин әмдрлһн

15 Ахнр-дүүнр, мини цөөлһж өгсн Сән Зәңгин тускар таднд бас нег дәкж сана орулхар седлэв. Тадн терүг аһад, эврәннь ул келэт. ² Кемр тадн мини цөөлһж өгсн Сән Зәңг бәрхлэ, хара эс итксмн болхла, тадн Сән Зәңгәр дамжад авргдвт. ³ Хамгин һол төрнь – авсан би таднд өглэв. Бурхна Бичгт бичгдсәр Христос мана килнцәс кәлтә үкв. ⁴ Бурхна Бичгт бичгдсәр Христос оршагдла, дәкәд хурвдгч өдртән әмдрлэ. ⁵ Хөөннь Кепт тер үзгдв. Дәкәд арвн хойр сурһульчнрт. ⁶ Дәкәд Христос тавн зу

Һар аһр-дүүнрт дегц үзгдв. Теднә ик зунь ода чигн әмд, зәрмснһ өнгрж одв. ⁷Дарунь Христос Яковд болн апостолмудт цугтаднһ үзгдв. ⁸Би чик биш цагт һарсн күүнлә әдл болсн бийнһ хамгин сүүлднһ нанд үзгдв. ⁹Би апостолмудын хамгин чинр уганһ болжанав. Би, нам апостол гих нер зүүх зөв угав. Яһад гихлә, би Христост иткдг улсиг даждрдг биләв. ¹⁰Болв Бурхна цаһан санаһар би тиимв. Бурхна хәэрлт нанд киидән давсн уга: апостолмудас цугтаһаснһ икәр би кәдлв. Зуг би биш, мини дотрк Бурхна хәэрлт тиигв. ¹¹Би әс гихлә тедн таднд тиигж цә-әлһв, тадн тиигж итквт.

Үксн улсиг әмдрүлһн

¹²Кемр Христос үкәд әмдрлә гиж цәәлһгджәхлә, тадна зәрмснһ үкснә хөөн әмдрдмн биш гиж келжәхмб? ¹³Болв үкснә хөөн әмдрдго болхла, тиигхлә Христос чигн әмдрүлгдсн уга. ¹⁴Кемр Христос әс әмдрүлгдсн болхла, тиигхлә, бидн киидән Сән Зәнг цәәлһжәнәвидн, тадн киидән иткжәнәт. ¹⁵Түүнәс даву бидн Бурхна тускар худл келдг улс болжанавидн. Яһад гихлә, Христосиг үкснә хөөн Бурхн әмдрүлв гиж бидн терүнә тускар герчллә-видн. Болв кемр үксн улс дәкж әмдрдгонһ үнн болхла, тиигхлә Бурхн Христосиг әмдрүлсмн уга. ¹⁶Яһад гихлә, кемр үксн улс әмдрдго болхла, тиигхлә Христос әмдрүлгдсн уга. ¹⁷Кемр Христос әс әмдрүлгдсн болхла, тадн харжаһар иткжәнәт, тадн ода күртл килнцд авлгдж бәәнәт. ¹⁸Түүшң Христост иткәд үксн улс мөнк зовлд орв. ¹⁹Кемр бидн эн жирһлдән Христост нәәлжәхлә, бидн цугтаһаснһ хөв уга улс болжанавидн. ²⁰Болв Христос үкәд әмдрүлгдлә! Эннһ үксн улс бас әмдрүлгдх гисиг лавлжана. ²¹Эн делкәд үкл негхн күүһәр дамжад ирснлә әдләр үкләс әмдрүллһн негхн күүһәр дамжад ирв. ²²Цугтан Аадмла нииләд үксн мет мел тиим кевәр цугтан Христосла ниилсндән әмдрүлгдх. ²³Зуг күн болһн чик диг-дараһар әмдрүлгдх: түрүләд Христос, Терүг ирхләг Терүнә болсн улс әмдрүлгдх. ²⁴Тиигәд эн орчлңгин чилгч ирх. һарджаһ, йос бәржәх болн күчтә сәкүсдиг Христос уга кеснәннһ дару залвран Эцк Бурхнд Тер бәрүлж өгх. ²⁵Яһад гихлә, Бурхн цуг дәәсиг дииләд Христосин кәлд хайтл, тер кем күртл Христос залх йоста. ²⁶Уга кегдх сүүлңк дәәсн — үкл. ²⁷Яһад гихлә, «Бурхн цугтаһинһ Терүнә кәлд кевтүлв». «Цугтан» гисн тоод Бурхн оржаһш, эн Әврән цугтаһинһ Христосин медлд

орулв. ²⁸ Бурхн цугтаһинь Христосин медлд орулхла, тиигхлэ Көвүнь, Христос, Эврэн Терүнэ медлд цугтаһинь орулсн Бурхна медлд орх. Тиигэд Бурхн цугтаһинь залх. ²⁹ Үксн эмтнэ төлө уснд кирслгдснь ю кежэхмб? Кемр үксн эмтиг эмдрүлдго болхла, теднэ төлө ю хээж уснд кирслгдхмб? ³⁰ Агчм болһн бидн ю хээж эмэрн шордхмб? ³¹ Ахнр-дүүнр, би өдр болһн үкл үзнэв. Би энүнд ик санаһар андһар өгчэнэв. Мана Деед Эзн Исус Христосин өмн би таднар эн ик сана зүүнэв. ³² Эмтнэ хэлэцэр келхлэ, Епест бөөх аңгудла ноолдхд нанд ямаран олз орла. Кемр үксн эмтиг эмдрүлдго болхла, «ода идэд уухмн, яһад гихлэ, маңдур үкч одхвидн». ³³ Бичэ меклгдтн. «Му хань күүг үрэнэ». ³⁴ Шинэс ухатаһар бөөһэд, килнц һарһдган хайтн. Тадна зэрмснь Бурхиг медхш гиж тадниг би ичэхэр бөөнэв.

Цогц-махмудыг эмдрүлһн

³⁵ Зэрмнь иигж сурх: «Үксн эмтн яһж эмдрдв? Тедн ямаран цогцта болхмб?» ³⁶ Һэргтэч! Тэрэнэ эк чи тэржэхлэ, үкчкэд тер урһад һарх. ³⁷ Урһмл кевтнь чи тэржэхшч, келхд буудян эс гихлэ талдан йирин нег умш тэржэнэч. ³⁸ Эн экнд Бурхн эврэннь таалар урһц өгчэнэ. Бурхн умш болһнд кергтэ урһц өгнэ. ³⁹ Цогц болһн эдл биш. Күн нег бөөдлтэ цогц-махмудта, аңгуд талдан, шовуд – талдан, заһсд – талдан. ⁴⁰ Тенгрт болн һазр деер эврэ дүрсн бөөнэ. Тенгрин дүрснэ туурмж һазр деерксин дүрснэ туурмжас йилһрнэ. ⁴¹ Нарна туурмж негн, сарин туурмж ондан, одд эврэ туурмжта. Онд болһн талдан оддас эврэннь туурмжарн йилһрнэ. ⁴² Үксн улс эмдрүлгдх цагт бас тиим болх. Үксн цогц һазрт булгдна, эмдрүлхлэ мөнк болх. ⁴³ Мунь булгдна, сэнь эмдрүлгднэ. Күчн татунь булгдна, чидлтэнь эмдрүлгднэ. ⁴⁴ Һазра цогц-махмуд булгдна, Эрүн Сәкүснэ өгсн цогц-махмуд эмдрх. Һазра цогц-махмуд бөөнэ, Эрүн Сәкүснэ өгсн цогц-махмуд бөөнэ. ⁴⁵ Бурхна Бичгт иигж келгдженэ: «Түрүнк күн Аадм эмтэ-киитэ болв», сүүлнк Аадм болхла жирһл өгдг сәкүсн болв. ⁴⁶ Түрүлэд Эрүн Сәкүснэ өгчөх жирһл иржэхш, һазра иржэнэ. Терүнэ хөөн Эрүн Сәкүснэ өгчөх жирһл ирх. ⁴⁷ Түрүнк күн һазрин шораһас үүдэгдж, хойрдгч күн – тенгрэс. ⁴⁸ Һазра улс һазрин күүнэ бөөдлтэ, тенгрин улс тенгрэс ирсн күүнлэ эдл болх. ⁴⁹ Һазра күүнэ дүрстэ болснла эдлэр тенгрин күүнэ дүр зүүхвидн. ⁵⁰ Ахнр-дүүнр, махмуд болн цусн Бурхна орн-нутга өнч авачнь

болдмн биш гиж би таднд келжэнэв. Үкх юмн мөнк өнч ээлж чадшго. ⁵¹⁻⁵² Би таднд нуувч келжэнэв: бидн цугтан үкшговидн, болв сүүлк бүрэ-бүшкүр татхла, генткн цугтан нег агчмд ондархвидн. Юнгад гихлэ, бүшкүр татхла, үксн эмтн эмдрэд мөнк бээдлтэ болх, бидн ондархвидн. ⁵³ Эн үмкэрдг үмкэрдгод хүврх йоста, үкдгнь мөнк бээдлтэд хүврх йоста. ⁵⁴ Үмкэрдгнь үмкэрдгод, үкдгнь мөнк бээдлтэд хүврхлэ, тиигэд: «Үкл алгдв, Диилвр!» – гиж бичсн үгмүд бүтх. ⁵⁵ «О, үкл, чини диилвр альдв? О, үкл, чини хорн альдв?» ⁵⁶ Үклин хорн – килнц. Килнцин күчнь – закан. ⁵⁷ Болв Бурхнд ханлт. Эн мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад маднд диилвр өгв. ⁵⁸ Тиигэд мини дурта ахнр-дүүнр, батар алмацлго бээтн. Кезэ чигн Деед Эзнэ көдлмш кетн. Деед Эзнэ төлө кесн тадна көдлмштн хара бишнь медтн.

Иткдг улсин төлө цуглуулжах мөңгн

16 Бурхна улсин төлө цуглуулгджах мөңгнэ тускар. Үалатьяд бээх иткдг улст мини келснлэ эдлэр тадн тиигж кетн. ² Олсн мөңгнлэһэн ирлцүлж долан хонгин нарн өдр күн болһн эврэннь мөңгнэсн хоршаһад бээтхэ. Намаг ирхлэ, дэжж цуглуулго белн болдгар бээтн. ³ Би ирхлэрн, тадна шүүж авсн улст селвгтэ бичг өгнэв. Тедниг тадна цуглуулж авсн мөңгиг күргтхэ гихэд Ерусалим тал илгэнэв. ⁴ Кемр нанд тиигэрэн йовх кергтэ болхла, тедн нанла йовх.

Павелын зура

⁵ Би Македониг һатлад, тиигэд тадн тал ирхв. Яһад гихлэ, би Македоняр дэврж йовх йостав. ⁶ Танад би цаг зуур бээхв, болв үвлэд чигн бээхв. Нанд тадн цааранднь һазр эрглһнд дөнгөн күргхит. ⁷ Яһад гихлэ, ода би таднла адһмта йовад харһхар седжэхшв. Кемр Деед Эзн зөв өгхлэ, танад цаг зуур бээхэр би нээлжэнэв. ⁸ Епест би тэвдгч өдрин нэр күртл бээхв. ⁹ Яһад гихлэ, тенд олн өшөтн бээв чигн, туста көдлмш кехд үүдн өргэр нанд секэтэ. ¹⁰ Кемр тадн тал Тимофей ирхлэ, юмнас бичэ ээтхэ, тадн хэлэн бээтн. Юнгад гихлэ, тер нанла эдл Деед Эзнэ төлө көдлжэнэ. ¹¹ Нег чигн күн терүг бичэ холтха. Нан тал хэрү ирдгэр терүнд һазр эргэд йовлһнднь дөң болтн. Би терүг ахнр-дүүнрэн дахулад ирхинь күлэжэнэв. ¹² Апол ахин

тускар. Ахнр-дүүнртәһән тер таднд одтха гиж би терүг йир сурлав. Болв ода деерән тер йовхар седжәхш, зуг чөлән болхла, тер ирх.

Товчлгч үг

¹³Сагар бөөтн, итклдән бат болтн, зөргтә болн чидлтә болтн. ¹⁴Кежәх тоотан дуран өгч кетн. ¹⁵Тадн Степаниг болн терүнә өрк-бүлиг меднәлт. Ахьяд бәәх Христост иткдг улсин түрүнкснә тедн болжана. Бийән тедн Бурхна улст церглхәр нерәдв. Би суржана, ¹⁶теднлә кәдлжәх болн теднлә церглжәх улсин һардврт соңсхврта болтн. ¹⁷Степан Портунат болн Ахьяк ирснд би байрлжана. Тедн нанд тадн угаһар дуту болжасн юм өгв. ¹⁸Тедн нанд таднла әдл урмд өгв. Тиим улсиг күндлтн. ¹⁹Азийд бәәх иткдг улс менд келүлжәнә. Әкүль болн Приска, теднә герт хурдг иткдг улс бас тадниг Деед Эзнлә ниилснтн халунар мендлжәнә. ²⁰Ахнр-дүүнр цугтан таднд мендән илгәжәнә. Нег-негнләһән әрүн үмслһәр мендлтн. ²¹Би эврәннь һарар таднд бичжәнәв: Павелас менд. ²²Деед Эзнд дурлдго күн мөңкинд харалла харһтха. О, Деед Эзн, ир!* ²³Таднла Деед Эзн Исусин хәәртл бәәтхә. ²⁴Цуг таднла Исус Христосла ниилснд мини дурн бәәтхә!

* Энд арамей келәр *Марана та* гиж бичэтә.

Христост иткдг Көринтин улст илгэсн хойрдгч бичг

Нүр үг

Хойрдгч бичг апостол Павел болн Көринтд бээх чонж хоорнд кецу бээдл учрсн цагт бичгдсмн. Чонжин зэрм гешүд Павелыг шүүрүгтөһөр шүүж-шалһсн бээдлтэ. Болв Павел йир икэр эвцхэр седнэ, эвцхлэрн байрлна.

Бичгин түрүн энгднь Павел Көринтд бээх чонжла эврэннь хэрлцөнө тускар күүнднэ. Тер чонжин улсин балһснд болн өшө кеснд яһад тиим догшар хэрү өгсөн цөөлһжэнэ. Терүнэ догшн хэлэцэс чонжин улс буруһан медэд эвцлхлэ, Павел бас байрлна. Дарунь Йудьяд дем күлэжэх христианмудт чонжин улс элвгэр демэн күртгхэ гиж тер дуудвр кенэ.

Сүүлкк бөлгүдт Павел апостол нерэн харсжана. Яһад гихлэ, зэрм улс бийэн үндэн апостол гиж нерэдэд, Павелыг апостол гисн худт нертэ гихэд гемшэжэлэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–11

Павел болн Коринфд бээх чонж 1.12 – 7.16

Йудья һазрин иткдг улст өгчөх дем 8.1 – 9.15

Павел апостол гисн эврэннь нерэн харсна 10.1 – 13.10

Ашлвр 13.1–13

Мендлһн

1 Бурхна таалар Христос Иусин апостол болтха гиж дуудгдсн Павелас болн мана дү Тимофеяс Бурхнд иткдг Көринтфин баг улст болн цуг Ахьяр бээх Бурхна улст цугтаднь менд. **2** Мана Эцк Бурхн болн Деед Эзн Иус Христос цаһан сана болн амулц бээдл гаднд өгтхэ!

Павел Бурхнд ханлтан өргжэнэ

³Бурхнд болн мана Деед Эзн Иус Христосин Эцкд, цаһан саната Эцкд болн мадниг төвкнүлдг Бурхнд туурмж! ⁴Бидн зүсн-зүүл зовлнта улсиг төвкнүлдгэр Бурхн мадниг мана цуг зовлн эдлжэснд төвкнүлжэнэ. Бурхн мадниг төвкнүлснлэ эдлэр бидн тедниг бас төвкнүлжэнэвидн. ⁵Христосин төлө бидн яһж икэр зовжанавидн, тедү мет Бурхн мадниг Христосар дамжад төвкнүлх. ⁶Кемр бидн зовжахла, зуг тана төвкнлтин болн аврлтын төлө зовжанавидн. Кемр мадниг төвкнүлжэхлэ, зуг тадна төвкнлтин төлө тиигжэнэ. Маднла хамдан даажах зовлңиг тадн тесвртәһәр даахарн төвкнүлт авхит. ⁷Бидн таднд батар иткжэнэвидн. Яһад гихлэ, кемр тадн маднла эдл зовжахла, ти-игхлэ маднла эдл төвкнүлгдхит.

⁸Ахнр-дүүнр, Азийд маднд учрсн зовлңгин тускар тадниг медтхэ гиж бидн санлавидн. Бидн мана зовлңгиг даахин арһас даву ик аһу күчр-күндлэ харһвидн. Тиигэд нам эмд үлдх нөөлврөн гееввидн. ⁹Үкх шиидврлэ харһсан бидн тааһад меджэлөвидн. Болв эннь цугтан учрв: мадниг бийдэн биш, үклэс эмдрүлжэх Бурхнд нөөлтхэ гижэнэ. ¹⁰⁻¹¹Бурхн мадниг тиим күчр үклэс аврв, мадниг дөкэд аврх. Кемр тадн мана төлө зальврад дөң болхла, Бурхн дэkn мадниг аврх гиж нөөлжэнэвидн. Тиигэд Бурхн мана төлө оln зальврлһнд хэрү өгэд, маднд эдс өгх. Болв кесгнь мана төлө Бурхнд ханлтан өргх.

Павелын зуран сольт

¹²Бидн эн жирһлд йилһән даву таднла бөөхлэрн, бийән юм нуулго бәрэд, Бурхна үнәр бөөснэ тускар меджэхән зүркәрн бидн буульжанавидн. Болв бидн күүнэ цецн ухаһар биш, Бурхна цаһан санаһар тиигж йоввидн. ¹³⁻¹⁴Бидн тана умшж болн медж чадхин тускар бичжэнэвидн. Мана Деед Эзн Иусин ирх өдрт бидн тадна буульмж болхвидн, тедү мет тадн мана буульмж болхит. Эннь күцц бишинь тадн медсмн болхит. Тадниг күццднь медх гиж нөөлжэнэв.

¹⁵Би энүнд цугтаднь иткжөлөв. Тиигэд тадниг хойр дам эдс автха гихэд түрүлэд тадн тал ирхәр зуралжалав. ¹⁶Би Македонь орж йовад, бас нег Македоняс хәрж йовад, тадн тал одхар седлэв. Йудья тал йовхд тадн нанд дөң болх билэт. ¹⁷Иигж зуралхарн

би нааһар ухалсн болвза? Эс гихлэ би цогц-махмудыннь седвэрэс зуралжану: «Э» – гиж келчкэд, «Уга» – гиж ухалжану? ¹⁸ Бурхн итклтэ бидн «Э», «Уга» – гиж дегц келжэхшвидн. ¹⁹ Мини, Силян болн Тимофейин цөөлһж йовсн Бурхна Көвүн, Исус Христос, дегц «Э», «Уга» болжахш. Тергн кезэ чигн «Э» болжана. ²⁰ Яһад гихлэ, Бурхна өгсн үгд Христос цуг лавта хэрүнь болжана. Тиигэд Исус Христосар дамжад Бурхна туурмжин төлө бидн «Тиигтхэ!» гиж келнэвидн. ²¹ Бурхн мадниг таднла Христост иткснд батражана, мадниг Бийиннь төлө салһв. ²² Бурхн мадниг Эврәннь улст тоолад, мадниг тамһлв. Бурхн өгсн үгэн цугтаһинь эркн биш күцэхэр мана зүркнд Эрүн Сәкүсиг өгв.

²³ Таднд улм зовлң үзүлшгон төлө Коринф тал намаг ода күртл эс ирснэ герчнь – Бурхн. ²⁴ Юунд иткхиг бидн таднд закж заахар бөөхшвидн. Яһад гихлэ, тадн батар итжәнэт. Бидн хамдан тадна байрин төлө көдлжәнэвидн.

2 Таднд һундл бичэ төртхэ гһһэд, би тадн тал одшго болж шиидв. ² Яһад гихлэ, кемр би таднд һундл төрөхлэ, намаг һундасн улсас талдан кен байрлулхмб? ³ Кемр ирхлэрн, намаг байрлулх улсас һундл үзшгон төлө би тиигж таднд бичв. Би итжәнэв: кемр би байрлхла, тадн цугтан бас байратат. ⁴ Би дегд икэр һундрхад, зүркэрн гейүрэд болн икэр ууляд бөөсндэн таднд бичлэв. Болв би тадниг һундахар биш, таднд цугтадтнь ямаран икэр дуртаһан медүлхэр бичлэв.

Килңц һарһсн күүнэ килңц тэвж өглһнэ тускар

⁵ Кемр кен негнь кениг болв чигн һундасмн болхла, зуг намаг биш. Тер күн тадниг цугтаһитн баһар һундав. Би нам үлү юм келхэр бөөхшв. ⁶ Иим күүнд тадна икңкэс авсн засгнь болжана. ⁷ Тиигэд тадн терүнэ буруһинь тэвж өгэд, икэр һундадгоһар болн итклэн хайдгоһар урмд өгх зөвтэт. ⁸ Тадн йосндан терүнд дуран өгчөхэн үзүлтн гиж би эржәнэв. ⁹ Би таднд энүг бичхлэрн, тадниг цугтаһинь күцэхд соңсхврта болх угаһинь медхэр сөрж бичлэв. ¹⁰ Тадн кенэ буру тэвж өгчәнэт, терүнэ буруг би бас тэвж өгчәнэв. Яһад гихлэ, кенәннь чигн буру тэвх юмн бөэхлэ, тадна төлө Христосин өмн би терүнэ буруһинь тэвж өгчәнэв. ¹¹ Тадниг эрлг бичэ меклтхэ гһһэд тиигжәнэв. Яһад гихлэ, бидн терүнэ зураг меднэвидн.

Троадт болсн Павелын үүмэн

¹² Намаг Троадт Христосин туск Сэн Зэнг тархахар ирхлэ, Деед Эзн тархах арһ өгсмн бээж. ¹³ Болв тенд мини дү Тит уга болсн учр деерэс би бийэн тогтнулж чадад бээвв. Тиигэд би Троадт бээсн иткдг улсла мендлэд, Македонь тал йовв.

Христосар дамжад ирсн диилвр

¹⁴ Болв бидн Бурхнд ханлт өргжэнэвидн. Яһад гихлэ, Христосла ниилэд, Бурхн мадниг диилвртәһәр залж йовна. Бурхн маднар дамжад канкнсн сээхн үнр тархахаж мет Христосин туск ном тархажана. ¹⁵ Яһад гихлэ, бидн Бурхнд Христосин бәржәх канкнсн сээхн үнр мет болжанавидн. Эн үнр авргджах улс дунд чигн, үкжәх улс дунд чигн таржана. ¹⁶ Үкжәх улст эннь үклин үнр, авргджах улст эннь жирһл өгдг үнр болжана. Кен тиим юм күцәж чадхмб? ¹⁷ Тиигхләрн бидн Бурхна үгиг оln улсла әдл олзин төлө цәәлһж йовхшвидн. Мадниг Бурхн илгәснд бидн Христосин зарцнр болад Бурхна өмн мел үнәр келжәнэвидн.

Шин бооцана цергләчир

3 Бидн бийән буульжах болж медгджәдг болвза? Тадна төлө эс гихлэ таднас авх цәәлһвртә бичг зәрм улсла әдл маднд кергтәй? ² Тадн цугтан меддгәр болн умшдгар мана зүркнд бичгдсн бичг болжанат. ³ Тадн мана күргсн Христосин бичг болсан үзүлжәнәт. Эннь бекәр биш, әмд Бурхна Сәкүсәр бичгдв, тиигчкәд дөрвлжн чолун деер биш, күүнә зүркнд бичгдв.

⁴ Тиим иткл Бурхнд бидн Христосар дамжад аввидн. ⁵ Иим кәдлмш күцәх арһ маднас нарчана гиж би тоолжахшв. Эн арһ Бурхнас иржәнә. ⁶ Бурхн маднд Шин Бооцанд церглх арһ өгв. Шин Бооцан бичгдсн Заканас биш Сәкүснәс бүрджәнә. Бичгдсн Закан үкл авч ирнә, Сәкүсн болхла жирһл өгнә.

⁷ Закан чолун деер үзгүдәр сиилгдж. Эннь туурмж үзүлжәж. Тиигэд Израилин улс Мошен чирә хәләж чадлго бээж. Юнгад гихлэ, туурмжнь баһржасн бийнь терүнә чирәнә туурмжас мандлаж. Кемр үкл авч ирсн Закан тиим туурмжта болхла, ⁸ тиигхлә Сәкүснә кәдлмш түүнәс туурмжта эс болхий? ⁹ Кемр әмтиг засгла харһулх кәдлмш туурмжта болсмн болхла, аврлт авч ирдг

көдлмш түүнэс ямаран туурмжта болх! ¹⁰Эн саамд өдгэ туурмжас көлтэ Закана туурмж туурмж биш болжана. ¹¹Яһад гихлэ, кемр уга болсн юмн туурмжта бөөсмн болхла, тиигхлэ оньдинд бөөдг юмн ямаран ик туурмжта болжахмб?

¹²Бидн тиим нөөлвртэ болсндан, тиигэд зөргтэ йовдл һарһ-жанавидн. ¹³Бидн Мошелэ эдл кежэхшвидн. Мошен туурмжнь баһрад уга болжасинь Израилин улс бичэ үзтхэ гийэд, эврәннь чирэһэн бүркэһэр бүркдг билэ. ¹⁴Болв эн улсин ухан эндр күртл хаалһата. Хуучн бооцан тедн умшхла, ухань бүркэһэр бүркэтэ. Эн бүркэг зуг Христосар авч хайгдх. ¹⁵Эндр өдр күртл Мошен бичсиг умшхла, Израилин улсин ухан бүркэһэр бүркэтэ. ¹⁶Болв кемр күн Деед Эзн тал эргхлэ, бүркэ авгдна. ¹⁷Деед Эзн – Сөкүсн болжана. Деед Эзнэ Сөкүсн бөөжөх һазрт сул бөөдл учрна. ¹⁸Бидн цугтан ил чирэһэрн Деед Эзнэ туурмжиг хэлэжәнэвидн. Деед Эзнэ Сөкүсн мадниг Деед Эзнэ дүрд хуврүлжәнэ, тиигэд улм ик туурмж үзүлжәнэвидн.

Шавр сав дотр бөөх зөөр

4 Бурхн эврәннь хөөртэр маднд эн церглт өгсн деерэс бидн терүг таслго күцэжәнэвидн. ²Бидн нуувч болн ичртэ йовдлмудыг цугтаһинь һөөлвидн, мек һарһдговидн, Бурхна үгиг бидн хажилһлго келнэвидн. Мадниг һанцхн үнниг цөөлһж йовснд Бурхн герч. Тиигэд маднд иткж болхиг күн болһн лавтаһар меднэ. ³Кемр мана тархажах Сэн Зөнг эс меджөх зөрм улс бөөхлэ, тернь – үкжөх улс. ⁴Яһад гихлэ, эн делкэн бурхн иткдго улсин уһаһинь харһнтрулв. Тиигхлэрн теднэ төлэ Христосин туурмжин туск Сэн Зөнгин герл бичэ гилвктхэ гиж тиигв. Христос мел Бурхна авц-бөрцтэ дүр. ⁵Бидн бийән биш Деед Эзн Исус Христосин тускар цөөлһж өгч йовनावидн. Бидн болхла Исусин төлэ бөөх тадна зарцнр болжанавидн. ⁶Яһад гихлэ, «Харһу таңгас герл ортха!» – гисн Бурхн Христосар дамжад Бурхна туурмж медтхэ гийэд, мана зүркнд герл орулв.

⁷Цугтаһаснь даву чидл мадна чидл биш, Бурхна чидл. Терүг үзүлхин төлэ эн зөөриг бидн шавр савд бэржәнэвидн. ⁸Мадниг шахжана, болв балцлж чаджахш. Бидн алмацनावидн, болв мел цөкржөхшвидн. ⁹Мадниг мөрдж көөлднэ, болв Бурхн мадниг мел үлдөхш. Мадниг гүвднэ, болв алж чаджахш. ¹⁰Исусин жирһл мана цогц-махмудт үзгддгэр бидн эврәннь цогцдан кезэ чигн

Иусин үкл бэржэнэвидн. ¹¹ Иусин жирһл мана үкдг цогц-махмудт үзгддгэр бидн насн туршарт Христосин төлө үклин өмн өргнд зогсжанавидн. ¹² Үкл мадн дотр бээнэ, жирһл болхла – тадн дотр. ¹³ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Би итксн учр деерэсн келләв». Бидн бас тер итклин Сәкүстә болад иткжэнэвидн, тер төлөд келжэнэвидн. ¹⁴ Иусиг үкләс әмдрүлсн Бурхн мадниг Иусла бас әмдрүләд таднла хамднь Бийиннь өмн зогсахиг бидн меднэвидн. ¹⁵ Эн цугтан тадна төлө кегджәнэ. Бурхна цаһан санан йир оln улст күртдгэр тиигжәнэ. Тиигхлә оln улс Бурхиг улм ханж йөрөх. Эннь Бурхнд туурмж авч ирх.

Итклин жирһл

¹⁶ Тиигәд бидн церглтән зогсажахшвидн. Мана цогц-махмуд арһул элжәнэ, болв шин күн өдр ирвәс шинржәнэ. ¹⁷ Мана цаг зуура гиигн зовлң маднд зовлңгас кесг холван ик алдр мөңк туурмж маднд авч ирх. ¹⁸ Бидн үзгджәхиг биш, эс үзгджәхиг хәләжәнэвидн. Яһад гихлә, үзгджәхнь цаг зуура болжана, эс үзгджәхнь мөңк.

5 Мана бәәх эн гер – мана һазр деерк цогц-махмуд – уга кегдхлә, теңгрт күн үүдәһәд уга мөңк гер маднд Бурхн өгхиг бидн меднэвидн. ² Тиигәд бидн түңшәд мана теңгртк цогц-махмуд авхар седжәнэвидн. ³ Бидн теңгртк цогц-махмуд авхларн, нүцкн болшговидн. ⁴ Эн һазра цогц-махмудта жирһжәх деерән бидн даргдад түңшжәнэвидн. Болв эннь цогцасн салх мана седвәр биш. Бурхн мадниг ондарулад маднд шин мөңк цогц өгтхә гижәнэвидн, мана һазр деерк цогц мөңкд сольгдтха гижәнэвидн. ⁵ Энүнә төлө мадниг Бурхн үүдәв, дәкәд Тер өгсн үгән цугтаһинь лавтаһар күцәхәр маднд Әрүн Сәкүс өгв.

⁶ Тер учрар бидн кезә чигн зөргтәвидн. Эн һазр деерк цогц-махмудта бәәтлән, бидн Деед Эзнәс холд йовनावидн. ⁷ Бидн үзжәхәрн биш иткләрн бәәнэвидн. ⁸ Тиигәд бидн зөргтәвидн, эврәннь һазр деерк цогц-махмудан үлдәһәд, Деед Эзнлә бәәхәр седжәнэвидн. ⁹ Бидн Деед Эзнлә бәәв чигн, эс гихлә холд бәәв чигн, Терүнд таасгдхар шамдһаһар киннэвидн. ¹⁰ Яһад гихлә, бидн цугтан Христосин өмн зарһла харһхвидн. Тиигхләрн күн болһн һазр деерк цогц-махмудта бәәсәрн эврәннь му, эс гихлә сән йовдл һарһсарн авхан авх.

Бурхна эвцтин ном

¹¹Деед Эзиг күндлнэ гисиг бидн меднэвидн, тиигэд энүнд талдан улсиг иткүлхэр седнэвидн. Бурхн мадниг кевтнь меднэ, тиигэд тадниг эврәннь зүркэРН намаг бас кевтнь меднэт гиж би нөөлжэнэв. ¹²Бидн бийэн таднд шинэс буульжахшвидн. Болв таднд маднар бардмнх зөв өгчэнэвидн. Дотрк бөөдлэрн биш, һазак бөөдлэрн бардмнжах улст тадн хэрү өгч чаддгар тиигжэнэвидн. ¹³Кемр мадниг ухан тату улс гиж тоолжахла, эннь Бурхна төлө. Кемр ухаһарн эрүл-менд гиж тоолжахла, тернь тана төлө. ¹⁴Мадниг Христосин дурн һарджана. Кемр нег күн цугтаннь ормд үксмн болхла, тиигхлэ цугтан үкж одсиг бидн тодрхаһар меднэвидн. ¹⁵Эмд бөөх улс бийиннь төлө биш, теднэ ормд үкэд эмдрсн Христосин төлө жирһдгэр Тер цугтаннь ормд үкв.

¹⁶Иигэд эн цагас авн бидн тиигэд күүнэ хэлэцэр дэкж кен тал болв чигн хэлэжэхшвидн. Болв Христос тал бидн күүнэ хэлэцэр хэлэдг билэвидн, зуг дэкж тиигжэхшвидн. ¹⁷Кемр кен чигн күн Христосла ницэд бөөхлэ, тертн шин күн. Кезэнк давв, ода цугтан шин. ¹⁸Энүг цугтаһинь Бурхн күцэв. Тер мадниг Христосар дамжад Бийлөһөн эвцүлв, эвцлтин туск зэнг тархах көдлмш маднд даалһв. ¹⁹Эн зэнг иим: Бурхн Христосар дамжад делкэг Бийлөһөн эвцүлв. Эмтнэ килнциг Бурхн теднэ тоод дэкж орулжахш. Бурхн маднд эвцлтин туск зэнгиг даалһв. ²⁰Бидн Христосин элчнр болжанавидн. Маднар дамжад Бурхн келжэнэ. Христосин нерн деерэс тадниг суржанавидн: Бурхна эвцтн!
²¹Яһад гихлэ, Бурхн килнц уга Христосар мана килнцин төлө тэкл кев. Терүнлэ ницэд мадниг Бурхна чик бөөдл авдгар тиигв.

6 Бурхнас тана авсн цаһан санан киидэн бичэ давтха гиж бидн, Бурхнд көдлдг улс, таднас суржанавидн. ²Яһад гихлэ, Бурхн келжэнэ: «Кергтэ цагтан Би чамаг соңсв, тиигэд авргдх өдр чамд дөң болв». Ода кергтэ цаг, ода авргдх өдр. ³Мана церглтиг күн бичэ шалһтха гийһэд, бидн кенд чигн харшлтта йовдл һарһжахшвидн. ⁴Бидн цуг кежэх тоотдан Бурхна зарцнр болжахан үзүлжэнэвидн. Бидн тесвртәһэр күчр-күндиг, түрү бөөдлиг, уга-ядуг даажанавидн. ⁵Мадниг гүвдлэ, түүрмд суулһла, олн эмтн дөврлэ. Бидн көштлөн көдлвидн, нөр уга, хот уга бөөввидн. ⁶Цевр-цеерэРН, медлэрн, тесврэрн, цаһан санаһарн, Эрүн

Сәкүсәрн, йосн дурарн, үнн үгәрн ⁷болн Бурхна күчәр бидн Бурхна зарцнр болсан үзүлвидн. Бурхнла чик бәәлһн мана дәврлһнә болн харслтын зер-зев. ⁸Мадниг күндлнә болн мадниг күндлхш. Мадниг му келнә болн мадниг туурулна. Мадниг худлч гинә, болв үнәр келжәнәвидн. ⁹Мадниг таньдгод тоолна, болв мадниг цугтан меднә. Мадниг үкснә тоод орулж болв бидн эн әмдвидн. Мадниг гүвднә, болв алж чаджахш. ¹⁰Мадниг һундана гиж тоолна, болв бидн оньдин байрлनावидн. Мадниг түрү бәәнә гиж тоолна, болв олн улсиг бидн байжуллавидн. Маднд мел юмн уга, болв цугтаһинь эзлнәвидн.

¹¹Коринфин улс! Бидн таднла иләр күүнджәнәвидн. Бидн таднд йир дуртавидн. ¹²Таднд өгчәх мана дурн кемжән уга, болв тадн эврән бийән бәржәнәт. ¹³Би таднд, эврәннь үрдүдт келснлә әдләр келжәнәв: бидн таднд дурта болсн әдләр тадн маднд дурлтн.

Бидн – Бурхна әмд сүм

¹⁴Христост иткдго улсла ямаран чигн ницәнд бичә ортн. Бурхнла чик бәәлһн болн зака эвдлһн хойрин хоорнд хамцу юн бәәхмб? Герл болн харңһу хойрин хоорнд хамцу юн бәәхмб? ¹⁵Христос эрлг хойрин хоорнд зөвшәл бәәхий? Христост иткдг күн иткдго күүнлә негдхд юн бәәхмб? ¹⁶Бурхна сүм худл кегдл-мүдлә яһж ирлцхмб? Яһад гихлә, бидн әмд Бурхна сүм болжана-видн. Бурхн эврән келлә: «Би теднлә бүүрләд, тедн дунд бәәхв. Би теднә Бурхн болнав, тедн Мини улс болх». ¹⁷Тиигәд Деед Эзн келжәнә: «Тедн дундас һарад, бийән теднәс салһж автн. Бузр юм бичә көндәтн! Тиигәд Би тадниг орулж авхв. ¹⁸Би тадна Эцк болхв. Тадн Мини көвүд болн күүкд болхит, гиж цугтаг бәржәх Деед Эзн келжәнә».

7 Мини дурта улс! Цуг эн үгмүдиг Бурхн маднд өгв. Тиигәд мана цогциг болн сәкүсиг бузрдажах тоотас бийән цугтаһаснь цеврлий! Бурхиг күндләд йир әрүнәр бәәхәр зүткий!

Павельн байр

²Маднд өгчәх дуран үзүлтн. Бидн кү һундасмн угавидн. Бидн нег чигн күүнд му йовдл һарһсн угавидн, кенәс чигн бийдән олз хәәсмн угавидн. ³Таниг засглхар би иигж келжәхшв. Яһад гихлә, урднә келсәр хамдан үкв чигн, хамдан жирһв чигн бидн

таднд дуртавидн. ⁴Би таднд йир икэр нээлжэнэв, тадн нанд йир ик сана зүүлжэнэт. Мана цуг күчр-күндт тадн нанд урмд өгвт, би йир байрта бээнэв.

⁵Македоньд ирхлэрн, бидн амрлт үзсн угавидн. Бидн зөвөр түрвидн: эмтнлэ зүтклдвидн, зүркнд ээмшг үүдв. ⁶Болв дора-цулгдсн улст урмд өгдг Бурхн, Титиг ирүлэд, маднд урмд өгв. ⁷Бидн һанцхн терүнэ ирсэр биш, тадн терүнд яһж урмд өгсэр урмдта бээнэвидн. Тадн намаг үзхэр бээхиг, тана һундлин тускар, нанла дэкн үүрлхэр бээхин тускар Тит маднд келв. Энүнд би йир икэр байрлв. ⁸Кемр урднь бичсн бичг тадниг һундасмн болхла, би терүнд харм төржэхшв. Болв би цаг зуур хармнв, яһад гихлэ, тер бичг тадниг баахн цагт һундав. ⁹Зуг ода би тадниг һундасндан биш, тадн урдк жирһлэн үлдэснд байрлжанав. Тадн Бурхна төлэ һундагдвт, тиигэд бидн таднд мел му үзүлсн угавидн. ¹⁰Бурхнас иржэх һундл килнцтэ жирһл үлдэхд нөкд болна. Эннь эмтиг аврлтур авч ирнэ, тиигэд энүнд цөкрлт мел уга! Эн делкэн һундл үклүр эмтиг көтлнэ. ¹¹Хэлэлт, Бурхнас ирсн һундл таднд ю кев? Тадниг үннч кев. Тадн эврэннь буру угаһан илдкх седкл зүүвт. Тадн уурлад үүмлдвт. Тадн нанла харһад үүрлхэр бээввт. Буру һарһсн улсиг тадн засглидан белн бээнэт. Эн кергт тадн бийэн буру бишэн үзүлвт. ¹²Урднь бичсн бичгиг би му келсн күүнэ болн му келүлсн күүнэ төлэ бичжэхшв. Тадн мана тускар Бурхна өмн яһж илэр килмжэн тусхажахиг таднд үзүлдгэр бичлэв. ¹³Тиигэд бидн урмд аввидн.

Энүнэс нань бас Титин байрин тускар бидн соңсж, дөкэд тадн терүнэ седкл яһж төвкнүлсиг соңсад байрлвидн. ¹⁴Би тадниг терүнд буульв, терүнэсн ичсн угав. Болв цуг мана келсн үнн болсар тиим кевэр Титд буульсн йосндан үнн болжана. ¹⁵Тадна соңсхврта бээдлин тускар болн яһж терүнэс сүрдж ээмсж тадн тоссиг Титд тодхла, таднд өгчэх терүнэ дурн улм икднэ. ¹⁶Би таднд нээлж чадхарн байрта бээнэв.

Иткдг улсин төлө мөңг цуглуллн

8 Ахнр-дүүнр, Македоньд бээх Христост иткдг багмудт Бурхн ямаран хээрлтэн өгснэ тускар тадниг медтхэ гижэнэвидн. ²Тедн зовлңгар дамжад икэр сөргдв. Дегд түрү бээв чигн тедн мөңг өгхдэн йир өгэнч болв, яһад гихлэ, теднэ байр аһу ик. ³Тедниг бээснэсн өгч чадхан өгэд, нам терүнэсн давуһар өгсиг

би герчлж чадхв. Эврэннь дурар ⁴Ерусалимд бөөх Бурхна улст дөң болхан тедн маднас итклтәһәр сурв. ⁵Теднә кеснь мана күлөжәснәс даву болв. Хамгин түрүнд тедн бийән Деед Эзнд нерәдв, дөкәд Бурхна таалар маднд дөң болв. ⁶Тадн дунд Титин экләд кежәх эн цаһан седклин кергиг күцәтхә гиж терүг сурвидн. ⁷Тадн цуг бөөсәрн байнт: итклөрн, келәрн, медрләрн, гүжрл-тәрн болн маднд өгчәх эврәннь дурарн. Бидн тадниг эн цаһан седклтә кергтән өгәнч болтн гижәнәвидн.

⁸Би таднд заквр өгчәхшв. Талдан улсин гүжрлтин тускар келхләрн, би тадна дурна үнниг зөрж медхәр седләв. ⁹Мана Деед Эзн Исус Христосин цаһан санаг тадн меднәт. Тер байн болв чигн Эврәннь түрү бөөдләрн тадниг байжахин төлө тадна төлө тер хоосн күн болв. ¹⁰Эн төрәр мини ухан седклим: давсн жил эклсн көдлмшән күцәтн. Яһад гихлә, тадн эн кергиг түрүн эклвт, нам түрүләд күцәхәр седвт. ¹¹Эн кергән тадн тана арһла ирлцүләд күцәтн. Тадн эклсн седвәрәрн эн кергән күцәж чадхан үзүлтн. ¹²Кемр тадн дөң күргхәр седжәхлә, тиигхлә Бурхн эн седвәриг күүнд уга юмнла биш, бөөсн-ләнә ирлцүлж авна. ¹³Би күчр-күндиг таднд даалһад, талдан улсин бөөдл гиигрүлхәр бөөнәв гиж келжәхшв. Би әдл бөөдл учртха гиләв. ¹⁴Ода деерән тадн эврәннь ик зөөрәсн теднә дутуһинь дүүргж чаджанат. Дөкәд теднд зөөр хоршхла, тиигхлә тедн тана дутуг күцәх. Тиигәд аштнә әдл бөөдл учрх. ¹⁵Бурхна бичгт иигж бичәтәлм: «Икәр юм хураж авснас үлү һардго, баһар хураснас дуту болдго».

Тит болн терүнә хаалһин ханьмуд

¹⁶Намаг кеснлә әдл Бурхн Титиг таднд дөң күрх ик седклтә кеснд би Бурхнд ханлтан өргжәнәв. ¹⁷Эн сурвриг күцәхдән зөвшәл өгсн деерән Тит дөң болхар икәр седәд, эврәннь сән дурар тадн тал йовжана. ¹⁸Терүнлә хамдан мадн бас нег ахан илгәв-видн. Терүг Сән Зәнг тархадгднә Христост иткдг цуг багмуд икәр үнлнә. ¹⁹Түүнәс даву Деед Эзнә туурмжин төлө болн мана сән седвәр үзүлхин төлө цаһан седклин эн кергиг бидн күцәх цагт иткдг улсин багмуд терүгәр маднд хань кев. ²⁰Әлвгәр өгсн эн белгиг яһж авч күргснд әмтн дурго болдгоһар бидн сагар йовнавидн. ²¹Яһад гихлә, бидн зуг Деед Эзнә өмн биш, болв цуг әмтнә өмн чикәр кехәр седжәнәвидн. ²²Теднлә бидн эврәннь

ахан илгэввидн. Бидн терүг шулун-шулун шинжлэд, терүнэ дөн болхар бөөх седклинь итквидн. Ода болхла терүнэ дөн болх седвөрнь улм икдв, яһад гихлэ, тер таднд иткжэнэ. ²³Титин тускар келхлэ, тер — мини хань болн таднд церглхд нанла хамдан көдлдг күн болжана. Талдан ахнрин тускар болхла, тедн Христосин туурмжнь болад терүнд иткдг багмудар илгэгдв. ²⁴Мадниг таднар йосндан буульмж кежэхиг иткдг улсин цуг багмуд үзэд меддгэр ахнр-дүүнрт дуран өгтн.

Иткдг ахнр-дүүнрт күргсн дөң

9 Бурхна улст дөң күргхин тускар таднд бичэд керг уга. ²Тадн дөң болхар седжэхиг би меднэв. Македоньд бөөх эмтнд би тадниг буульлав: «Ахьяд бөөсн ахнр-дүүнр, давсн жилэс авн дөң болхдан белн билэ». Тана седвэр теднэ кесгтнь сэн йовдл һарһхднь дөң болв. ³Эн керг таднар буульмж кежэсн мана хоосн үг болад үлддгоһар, би эн ахнр-дүүнрэн илгэжэнэв. Болв, мини келсэр, тадн эврэннь дөңгөн бел кетн. ⁴Кемр Македоньд бөөдг эмтн нанла хамдан ирэд, тадниг белн болад угаг үзхлэ, маднд ичртэ болх. Таднд түүнэс давуһар ичртэ болх. ⁵Тегэд би иигж санув: тадна өгхэр седжэсн белгиг мини ах-дүүнр танад одад, намаг иртл бел кетхэ. Тиигхлэ тер белг күчэр авсмн биш, эврэ дураг өгсмн болж һарх.

⁶Баһар тэрэ тэрсн күн, баһар авдгиг тодлад авчктн. Элвгэр тэрсн күн элвгэр хадж авх. ⁷Күн болһн кедү мөңг өгнэв гихэд шиидсэн хармнл уга, өгцтэ седвөрэн оныгтан авлго өгх зөвтэ. Яһад гихлэ, Бурхн байрлж өгснд дурта. ⁸Бурхн таднд зүсн-зүүл белг асхрулж өгч чадх. Тиигэд кергтэ тооттн кезэ чигн таднд бөөх. Бас тертн ямаран чигн цаһан саната керг күцэхд күртх. ⁹Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Сэн күн элвгэр түрү улст өгчөнэ, терүнэ цаһан санан — мөңк». ¹⁰Тэрэчиг хотын төлө тэрэнэ экэр болн өдмгэр Бурхн теткнэ. Тадниг бас Тер кергтэ экэр теткх, терүг урһах, тадна цаһан саната йовдлын байн урһц өгх. ¹¹Тадн байжхларн кезэ чигн өгөнч болхит. Маднар дамжад таднд өгсн белгт олн улс Бурхнд ханлтан өргх. ¹²Яһад гихлэ, эн дөң күрглһн Бурхна улсин зуг кергтэ тоотынь теткх биш, нам Бурхнд улм ханлтан өргхиг икдүлх. ¹³Тадна церглтиг шинжлснэ хөөн тана бэрж йовсн Христосин Сэн Зэңгд итклтэ болсарн, кесгнь Бурхиг туурулх. Теднлэ болн цугталань тадн бөөснэсн элвгэр

хувалцсанд тедн бас тиигх. ¹⁴Тадна ормд тедн эрүн дурарн мөргх, яһад гихлэ, Бурхн таднд йир икэр цаһан санаһан күргв. ¹⁵Келж болшго белг өгсндэн Бурхн тууртха!

Павел эврәннь церглтэн харсжана

10 Таднла бөөхлэрн номһн, таднас холд бөөхлэрн зөргтэ гиж намаг келцхэнэ. Би, Павел, номһн цаһан саната Христосин нерн деерэс таднд дуудвр кежөнэв. ²Тадн тал ирхлэ, намар зөргтэ болн нег мөслгч кү кехэр бичэ седтн. Күүнэ седвэрэр һардвр кеж мадниг көдлжэнэ гиж тоолжах улсла би зөргтэ болж чадхан лавта меднэв. ³Яһад гихлэ, эн делкэд бидн бүүрлэд бөөвв чигн, болв эн делкэд дээлдглэ эдлэр дээлджэхшвидн. ⁴Мана дээнд бидн эн делкэн зер-зев биш, шивэ хамхлдг Бурхна күчтэ зер-зев олзлана-видн. Бидн зүткэтэ ухаг ⁵болн Бурхна медрлин өмнэс босжах санаг уга кежөнэвидн. Христост соңсхврта болтха гийһэд, бидн санан болһниг бэрэнд авлавидн. ⁶Тадн цугтан Христост соңсхврта болхла, бидн ямаран чигн соңсвр уга йовдлыг заслхдан белнвидн.

⁷Өмнөн бээсэн хэлэлт. Кемр кен нег күн бийэн Христосин күүнд тоолжахла, тиигхлэ бидн бас терүнлэ эдл Христосин улс болжана гиж тоолтха. ⁸Деед Эзнэ өгсн йосар бардмнхдан би нам ичжэхшв. Эн йосн таниг эвджэхш, батражана. ⁹Би тадниг эврәннь бичгэрн ээлһжэх күн болхар седжэхшв. ¹⁰Яһад гихлэ, зөрмнь келнэ: «Терүнэ бичгүд догшн болн күчтэ, болв маднла бөөхлэрн бийнь арһ уга, келнь мел хоосн». ¹¹Таднас холд бөөхлэрн мана бичгт бичжэх тоот болн таднла бөөхлэрн мана кех көдлмш хоорнд мел йилһлт угаһинь тиим күн медтхэ.

¹²Би бийэн буульжах күүнэ тоод оршгов, эс гихлэ теднлэ бийэн эдлцүлх сана зүүшгов. Тедн эргү болад, бийиннь тускар эврәннь кемжәһэр кемжәлж келжэнэ, бийэн бийләһән эдлцүлжэнэ. ¹³Бидн болхла кемжән угаһар бийэн буульж чадшговидн. Бурхна кетхэ гийһэд заасн көдлмш мана кемжән болжана. Энүнд тадн дунд кесн көдлмш бас тоод оржана. ¹⁴Бидн тадн тал эс ирсн кевтэ мана өмн тогтасн кемжәнэс давжахшвидн. Сән Зәңгиг таднд бидн түрүн болж авч ирвидн. ¹⁵Талдан улсин көдлмшөр бидн кемжән угаһар бардмнжахшвидн. Болв тана иткл өссэр тадн дунд мана кех көдлмш Бурхн тогтасн межә күртл икэр икдх гиж бидн нөөлжәнэвидн. ¹⁶Тиигэд бидн Бурхнд талдан күүнэ кесн көдлмшөр бардмнлго, ондан орн-нутгудар чигн бидн Сән Зәңг тархаж

чадхвидн. ¹⁷«Буульжах күн Деед Эзэн буультах». ¹⁸Эврэн бийэн буульжах биш Деед Эзэн буульжах күн тоомсрта болна.

Павел болн худл апостолмуд

11 Кемр би нам невчкн эргү болв чигн, тадн нанла тесвртэ болтн гиж санлав. Нанла тесвртэ болтн! ²Би Бурхнла эдл тадниг ханцхн Терүнэ болтха гижэнэв. Яһад гихлэ, би тадна төлэ ханцхн залуд Христост үг орулв. Терүнд би тас цевр келсн күүк үзүлх йостав. ³Болв моһа дүрстэ эрлг эврэннь мекэр Хабаг меклснлэ эдлэр, түүшн тана ухан авлгада, Христост күсн болн цевр нерэдлһэс хольжад одвза гиж би ээжэнэв. ⁴Кемр кен чигн күн ирэд мана цөөлһэд уга талдан Исусин тускар цөөлһжэхлэ, эс гихлэ тана авсн Сәкүснэс талдан Сәкүс авхла, эс гихлэ тана авсн Сэн Зәңгәс талданиг авхла, тиигхлэ тадн тер күүнлэ түргн тесвртэ болнат. ⁵Деед апостолмудас би юуһарн чигн дуту болжахшв гиж тоолжанав. ⁶Би келмрч эс болв чигн, болв теднэс татуһар медхшв. Энүгән бидн зүсн-зүүл арһар кесг дэкж таднд лавллавидн.

⁷Таднд Сэн Зәңг өңгәр тархасндан би тадниг өргхин төлэ бийэн дорагшлулад килнц һарһсн болвзав? ⁸Таднд церглхин төлэ би иткдг талдан багмудас мөңг авсндан тедниг негжв гиж келж болжана. ⁹Танад бөөхләрн, би түрү бөөвв чигн, нег чигн күүнд ацан болш чигн угав. Нанд Македоняс ирсн ахнр-дүүнр кергтэ тоотм өгчөв. Би таднд мел ацан болсн чигн угав, болх чигн угав. ¹⁰Нанд бөөх Христосин үнәр үгән өгчәнэв. Цуг Ахьяр энүгәр намаг бардмнхиг нег чигн күн зогсаж чадшго. ¹¹Энүг би таднд дурго болад келжәнү? Би таднд ямаран дуртаг Бурхн меднэ.

¹²Би кежәх көдлмшән цаарандан кенэв. Бурхна кергиг маднла эдл кежәнэв гиж бардмнхар учр хәәжәх улст, би тиим арһ өгшгов. ¹³Яһад гихлэ, тиим улс худл апостолмуд болжана, тедн эврә көдлмшин тускар худл келжәнэ. Христосин апостолмудыг тедн дурана. ¹⁴Өврх юмн уга, яһад гихлэ, эрлг бурхна герлин элчиг дурана. ¹⁵Кемр терүнэ зарцнр чик бөөдлин көдлмшчнриг дуражахла, тиигәд акад юмн мел уга. Аштнь тедн кесн кергәрн авхан авх.

Христосин төлө Павел зовжана

¹⁶Би бас нег давтад келжәнэв: намаг һәргтә гиж бичә тоолтн. Кемр тадн тиигж тоолжахла, бас невчк бардмндгар, намаг һәргтә күн кевтә орулж автн. ¹⁷Мини ода келхм Деед Эзнәс биш.

Бийэн бууляд би һэргтэ күн кевтэ келнэв. ¹⁸ Олн улс күүнэ учрар бардмнна, би бас тиигнэв. ¹⁹ Тадн цецн болчкад, һэргтэ улсла таасж тесвртэ болнат. ²⁰ Тадн бийэн бууляд мухлалсн күн болһниг, эс гихлэ тадна арһиг олзлсиг, эс гихлэ таднас авлһ булажасиг, эс гихлэ таднд деерлксиг, эс гихлэ халхартн ташсн күүг тесж даанат. ²¹ Ичр хату болсар таднд тиим йовдл һарһхд маднд зөрг тату болад бөөв гиж би келсв. Би һэргтэ күн кевтэ келжэнэв. Кемр кен болв чигн, юуһар болвчн бардмнхар седхлэ, би бас тиигж кехв. ²² Тедн – евреймүдий? Би бас. Израилин улсий? Би бас. Абрахамин хөөт үйнрий? Би бас. ²³ Тедн Христосин зарцнрий? Би һэрглсн күүнлэ эдл келдг болв чигн, болв би зарцнрас деер зарцв. Би теднэс икэр көдллэв, түүрмд икэр суулав, икэр гүвдүллэв, үкхин өргнд ол дэжж бөөлэв. ²⁴ Евреймүд намаг һучн йис дэжж тавн саамд малядв. ²⁵ Һурв дэжж римлянмуд намаг модар цокв. Нег дэжж чолуһар шивж цокв. Би һурв дэжж усна кермин хамхрлһнла харһв, өдр сө уга эң-зах уга теңгст цокгдв. ²⁶ Би эврәннь олн зуульчлһндан әәмшглә харһв: һолын деврлһнэс, тонулас, евреймүдәс, буру келтә улсас, худл ахнр-дүүнрәс балһснд, күн уга эжго һазрт, теңгст би әәмшг үзв. ²⁷ Би чидлән геетлән көдлв, нөр уга бөөвв, харһнв, ундасв. Нурһлж би хот уга, бөөрн уга, хувцн уга бөөвв. ²⁸ Энүнәс талдан би өдр болһн иткдг цуг багмудт килмжән өгх йир күнд даавртав. ²⁹ Кемр кен негнь чинән уга болхла, би бас чинән уга болнав. Кемр кен негнь килнц һарһжахла, би зовнав.

³⁰ Би кемр бардмнхар седхләрн, тиигхләрн чинән угаһим заажак юмар бардмннав. ³¹ Бурхн болн Деед Эзн Исусин Эцк намаг худл эс келжәхиг меднә. Мөнкинд Терүнд туурмж! ³² Дамаскд Арет хаана залач намаг бәрхәр балһсна үүднд манач тәвв. ³³ Болв намаг эрст бөөсн нүкәр зембльд суулһад буулһв. Тиигәд би тер залачас әмд үлдв.

Павелын үзгдл

12 Олз-тус уга болвчн би бийэн буульх зөвтә болжанав. Болв би Деед Эзнә өгсн үзгдлин болн иләр келлһнә тускар күүндий гижәнэв. ² Христосла ниичәд бөөх арвн дөрвн жил хооран һурвдгч теңгрт өрггдсн күүг би меднәв. Болв тер күн цогц-махмудта бөөсинь, эс гихлә үзгдл бөөсинь би медхшв, Бурхн меднә. ³⁻⁴ Э-э, тер күүг Бурхна садт авч одгдсинь би меднәв. Зуг

цогц-махмудтан эс гихлэ үзгдл болж тиигсинь би меджэхшв. Бурхн меднэ. Тер тенд үгэр болн амарн келж болшго юм сонсж. ⁵Би тиим күүг буульнав, бийэн буульхшв, зуг эврэннь чинэн угаһарн бардмнхас биш. ⁶Болв кемр би бардмнхар седхлэрн, тиигхлэрн би һэргтэ күн кевтэ келшгов, би үнэр келнэв. Зуг би бардмнхар бөөхшв, яһад гихлэ, мини тускар кен чигн күн үзжэснэсн үлүд тоолдгоһар, эс гихлэ нанас сонсжаснас үлүд тоолдгоһар санлав. ⁷Нанд Бурхн олн ил келлһ өглэ. Бичэ бардмнтха гихэд Бурхн мини цогц-махмудт бог шааж. Эн бог эрлгин элч. Нанд өвдкүр өгхэр, намаг бичэ деер сана зүүтхэ гихэд эн илгэгдж. ⁸Би Деед Эзнд һурв дэкж терүг уга кетхэ гихэд мөргж сурлав. ⁹Болв Деед Эзн нанд иигж келв: «Чамд мини хээрлт болжана. Яһад гихлэ, кемр күн арһ тату болхла, мини чидл улм икдэд үзгднэ». Тер учрар Христосин күчн нанд үзгддгэр би бийиннь арһ татуһан байртаһар буульнав. ¹⁰Би арһ татуһан, му келүлсэн, күчр-күндэн, көөлһсэн, Христосин төлө шахгдсан зөвтэ гижэнэв. Яһад гихлэ, арһ тату болхларн, би чидлтэв.

Коринтд бәэх иткдг багин тускар Павел харм төрсн

¹¹Би һэрглүв. Болв тадн намаг тиим болдгар кевт. Яһад гихлэ, тадн намаг буульх зөвтэт. Би юмн эс болвчн, эн йир өөдэн апостолмудт тэвж өгчөхшв. ¹²Намаг йосн апостол болсиг тадн дунд кесн иим темдгүд медүлжэнэ: өвөрц юмн, онц темдг, күчр кергүд болн тесвр. ¹³Тиигэд таднд эс кеснэс талдан иткдг багмудт би ю кевв? Таднд би ацан эс болсарий. Энүнд буруһим тэвж хээрлтн. ¹⁴Би тадн тал һурвадд йовхар белдженэв. Болв тер бийнь би таднд ацан болшгов. Нанд тадна бөөсн юмн биш, тадн эврэн кергтэт. Яһад гихлэ, эврэннь эк-эцкин төлө үрдүд мөнг цуглулхш, эк-эцкнр үрдүдиннь төлө цуглулна. ¹⁵Тадна сөкүснэ төлө бөөсэн цугтаһинь, бийэн өгхдэн би байрта бөөнэв. Би таднд икэр дурта болснд тадн нанд баһар дурта болхийт? ¹⁶Би таднд ацан эс болснла зөвшәржэнэт. Зуг тадн намаг мектэ гиж келхит, мекэр тадниг авлв гихит. ¹⁷Яһж? Тадн тал илгэсн улсас нанд олз орви? ¹⁸Би Титиг тадн тал одтха гиж сурлав, терүнлэ бас нег ахан илгэлэв. Тит таднас олзта һарви? Мини болн терүнэ күсл негн биший? Тер би хойр эдлэр көдлмш келжэхший?

¹⁹Мел эн цагин туршарт бидн тадна өмн бийэн харсжана гиж санжах бээдлтэт. Уга! Бидн Бурхна өмн Христосин зарцнр болж таднд келжэнэвидн: дурта улс, мана кежэх көдлмш тадниг батрахин төлө кежэх юмн. ²⁰Намаг тадн тал кемр ирхлэ, тадн мини седжэснэс ондарж одвзат, би бас тадна седжэснэс ондан болж одвзав гиж саглжанав. Тадн дунд цүүглһ, үлү үзлһ, халзурлһ, бийрхг бээдл, худл, хов зөөлһ, деерклһ болн диг-дара эвдлһ үзхүв гиж би ээжэнэв. ²¹Кемр би дөкөд тадн тал ирхлэ, Бурхн намаг тана өмн дорацулх гиж ээжэнэв. Тиигэд тадна икнкнь килнц һарһад, кесн бузр, шагшавд уга болн аля кергэн эс хайсн оln улсиг би уульж хармнхв.

Товчлгч үг

13 Эннь мини тадн тал һурвдгч ирлһн болжана. Бурхна Бичгт иигж бичэтэ: «Юн чигн гемшөлһн хойр эс гихлэ һурвн герчэр лавлгдх зөвтэ». ²Урднь килнц һарһсн улсиг болн цуг талдан улсиг би өмнэснь келлэв. Ода танад эс бээвч чигн би тедниг танад хойрдгч саамд ирхлэрн саглснла эдлэр өмнэснь саглжанав. Кемр намаг дөкөд ирхлэг, күн болһн засгддлго бээшго. ³Нанар дамжад Христос келжэнэ гисиг тадн батлхар седж некжэнэт. Христос тадна төлө ю болв чигн кехлэрн арһ уга биш, эврэннь чидлэн тадн дунд үзүлжэнэ. ⁴Яһад гихлэ, Тер чинэн уга цагтан кирст хадгдла, болв Бурхна күчэр эмд бээнэ. Бидн Терүнлэ ниилсндэн чинэн уганьвидн, зуг бидн тадна төлө бөөхлэрн Бурхна күчэр Христосла бөөхвидн.

⁵Бийэн сөрэд хэлэтн: тадн Христост иткж бээдвтэ. Бийэн шинжлтн. Зуг сөрлтиг эс дарсмн болхла, тадн Исус Христосла ниилж бээсиг меджэхшвтэ? ⁶Бидн эн сөрлтиг даасиг тадниг медх гиж би нээлжэнэв. ⁷Болв бидн тадниг му юм бичэ һарһтха гihэд Бурхнд зальвржанавидн. Мадниг сөөнөр сөрлһ даасиг үзүлхин төлө биш, тадниг цаһан саната йовдл һарһтха гihэд тиигжэнэвидн. Нам бидн сөрлһ эс дааж чадсмн болж һартха. ⁸Бидн үнниг бурушасндан биш, үннэ төлө чидлтэвидн. ⁹Яһад гихлэ, тадниг арһта болхла, бидн арһ уга болхларн байрлनावидн. Тиигэд тадн сэн талан ондартха гihэд зальвржанавидн. ¹⁰Таднас холд бөөһэд тиигэд би бичжэнэв. Би тадн тал ирхлэрн эвдрлһнэ биш, батралһна төлө өгсн Деед Эзнэ йосиг олзлад эвдх йовдл һарһдгоһар тиигжэнэв.

¹¹ Ахнр-дүүнр, аштнь байрлтн, чикртн, мини сурсн тоотыг күцэтн, нег-негнлэхэн нийнэр болн эвтэхэр бээтн. Дурна болн эвин Бурхн таднла бээх. ¹² Нег-негэн эрүнэр үмсж тостн. Бурхна улс цугтан таднд мөндөн илгэжэнэ.

¹³ Деед Эзн Исус Христосин цаһан санан, Бурхна дурн болн Эрүн Сэкүснэ иньглт цуг таднла бээтхэ.

Христост иткдг Һалатьян улст илгэсн бичг

Нүр үг

Йосн христианин болхин төлө Мошена Зака күн болһн күцэхмб, угав гисн сурвр Сэн Зэнг цээлһэд тархасна хөөн һарч ирнэ. Павел терүг күцэхмн биш гиж эмтнлэ зүткэд цээлһдг билэ. Христоста ниилэд бээхин төлө һанцхн иткл кергтэ, итклэр дамжад цугтан чик седклтэ болдмн гиж тер лавлж келжэв. Болв Һалатьяд, Римин эргмдк Баһ Азийд бээх чонжсар Павелын өмнэс сөрлцдг улс һарч ирцхэнэ. Үннч апостол болхин төлө зака күцэх кергтэ гиж тедн келцхэв.

Эн бичг худл номд авлгдсн улсиг үнн итклд хэрү орулхин төлө бичгдсмн. Павел Исус Христосин апостол гисн нер зүүхэр эврөннь зөвөн харсжах кемэс эклэд бичгэн бичж. Апостол болтха гиж терүг күн биш, Бурхн дуудсиг тер зүткж лавлжана. Павел буру номта улст күрх күн болжана. Дэкэд күн болһн зуг итклэр дамжад чик седклтэ болдгиг тер бас күлж келжэнэ.

Сүүлнц бөлгүдт Павел христианмудын заң-бэрц эклцэн дурнас авчасиг бичгтэн үзүлжэнэ. Эннь Христост иткснэ ашнь болжана.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–10

Апостол болсн Павелын һардгч йосн 1.11 – 2.21

Бурхна хээрлтин туск Сэн Зэнг 3.1 – 4.31

Христианмудын сүл бээдл болн даавр 5.1 – 6.10

Товчлгч үг 6.11–18

Мендлһн

1¹⁻² Һалатьяд бээх сүзгтни багмудт Павел иигж бичж. Нанла хамдан бээх цуг ахнр-дүүнр танла мендлжэнэ. Намаг апостол болтха гиж күн чигн биш, күүһэр дамжад чигн биш

ханцхн Иус Христос болн Терүг үклэс эмдрүлсн Бурхн-Эцк дуудвр кев.

³ Мана Бурхн Эцк болн Деед Эзн Иус Христос цаһан сана, амулң-төвкнүн бөөдл таднд өгтхэ.

⁴ Мадниг эн цагин му жирһлэс сулдххин төлэ мана килнцэс кэлтэ мана Бурхна болн Эцкин таалар Христос эмэн өглэ.

⁵ Бурхн мөнкинд тууртха. Тиигтхэ!

Ондан Сэн Зэңг уга

⁶ Христосин хөөрлтэр дамжад таниг дуудсн Бурхиг тиим шулуһар үлдөһөд, талдан Сэн Зэңг авситн би өвржэнэв. ⁷ Йосндан болхла, ондан Сэн Зэңг уга. Болв таниг үүмүлхэр седжэх, Христосин Сэн Зэңгиг хажилхэр седжэх улс бас бөөдг чигн. ⁸ Кедр бидн эврэн, эс гихлэ теңгрэс Бурхна элч таднд цөөлһсн Сэн Зэңгэс ондан Сэн Зэңг цөөлһсн болхла, хамгин ик цаажла харһтха. ⁹ Урднь мана келсиг би дэки келжэнэв: кедр таднд кен болв чигн тана авсн Сэн Зэңгэс талдан Сэн Зэңг цөөлһлэ, тер күн хамгин ик цаажла харһтха.

¹⁰ Би күүнэ зөв хөөжөхшв. Би Бурхна зөвшөл хөөжэнэв. Күүнд таасгдхар седжөхшв. Кедр би эндр күртл күүнд таасгджасн болхла, Христосин зарц болшо билэв.

Павел апостол болсна тускар

¹¹ Ахнр-дүүнр, мини цөөлһж өгчөх Сэн Зэңг күүнэс үүдсми биш. Тедниг медтхэ гижэнэв. ¹² Сэн Зэңгиг би күүнэс авсн уга билэв. Терүг күүнэс дассн угав. Нанд терүг Иус Христос медүлв.

¹³ Намаг урднь евреймүдлэ эдлэр Бурхнд иткж йовсиг тадн сонссн болхит. Би Бурхна сүзгтни багмудыг догшар көөһөд, уга кехэр седлэв. ¹⁴ Евреймүдин шажна кергиг күцөлһөрн би эврэ үйин көвүдэс өмн йовлав. Мана өвкнрин авъясиг би йир халурхч күцэдг билэв.

¹⁵ Болв Бурхн намаг эврэннь хөөрлтөрн һазр деер төртлм шүүж авад, Бийдэн церглтхэ гиж дуудж. ¹⁶ Христосин туск Сэн Зэңг буру номта улст тархахин төлэ Бурхн нанд Эврэннь Көвүг үзүлв. Тер цагт би нег чигн күүнлэ селвлсн угав. ¹⁷ Нанас өмн болсн апостолмудла харһхин төлэ би Ерусалим балһсн тал одсн

угав. Түүнэ ормд Арабья тал йовад, дэкэд Дамаск тал хэрж ирв. ¹⁸ Һурвн жил болад би Ерусалим тал Кеплэ харһхар одв. Тенд би арвн тавн хонг бөөвв. ¹⁹ Деед Эзнэ дү Яковас талдан апостол-мудла би харһсн угав.

²⁰ Мини бичсн үнн. Би худл келжэхшв. Бурхн меднэ.

²¹ Түүнэ хөөн Сирий болн Киликья һазр тал һарв. ²² Тиигхд Йудья һазрт, Христосин сүзгтни багмудт намаг меддго бээж. ²³ «Эн күн урднь мадниг көөж йовла. Ода болхла, урднь уга кехэр бээсн иткл цөөлһж йовна», – гиж тедн сонсж. ²⁴ Мини төлө тедн Бурхиг магтдг чигн.

Павел болн оңдан апостолмуд

2 Арвн дөрвн жил болад Бар-Набала хоюрн Титиг дахулад, дэки Ерусалим тал одвидн. ² Би Бурхна заасар йовв. Би сүзгтни багин ахлачнрта нүүрлцэд харһад, теднд буру номта улст цөөлһж өгсн Сэн Зэнгин тускар эврэн келж өгв. Мини эндрк болн урдк кесн көдлмш йирдэн бичэ давтха гилэв. ³ Тедн Титиг грек болсар керчүлтхэ гиж нексн уга. ⁴ Болв зэрмснь тиим йовдл харһхар седв. Тедн худлар ахнр-дүүнр болад туршулчнр мет мадн дунд орцхаж. Тиигхлэрн тедн Исус Христосла бээсн ниичөһөр дамжад мана сулдхврин тускар медхэр седв. Тедн маднар мухлаһан кехэр седжэж. ⁵ Болв бидн агчмин зуур чигн теднд тэвж өгсн угавидн. Яһад гихлэ, бидн тана төлө Сэн Зэнгин үнниг хадһлхар седлэвидн.

⁶ Өмтн һардачнр гиж тоолжасн улс (нанд болхла, кен болсинь мел йилһл уга. Бурхн һазак бөөдлэр күүнэ зарһ кешго) нанд шин юм мел келсн уга. ⁷ Терүнэ ормд Бурхн нанд буру номта улст Сэн Зэнг цөөлһтхэ гисн даалһвр өгсиг тедн үзлэ. Бурхн Пётриг Сэн Зэнг евреймүдт бас тиигж цөөлһтхэ гилэ. ⁸ Бурхна күчэр Пётр евреймүдин төлө апостол болла. Би бас Бурхна күчэр буру номта улсин төлө апостол болв. ⁹ Һардач гиж тоолгджасн Яков, Пётр болн Йохан нанд Бурхна өгсн эн шишлиң даалһвр медв. Бар-Набаг болн терүнлэ хамдан көдлжэх улст тоолв. Аштнь бидн һаран атхлдад зөвшөрвидн. Би Бар-Набата буру номта улс дунд көдлх, тедн евреймүд дунд көдлх болж һарв. ¹⁰ Зуг тедн мадниг түрү-зүдү улсин тускар бичэ марттн гиж сурцхав. Тер сурвриг би эврэн күцэхэр седдг билэв.

Павел Пётриг бурушажана

¹¹ Пётр Антиохд ирхлэ, би терүнэ өмнэс илэр келлэв. Яһад гихлэ, тер хажр йовдл һарһжасмн. ¹² Яковин илгэсн улс иртл Пётр буру номта ахнр-дүүнрлэ хамдан хот уудг бээж. Зуг тедниг ирхлэ, буру номта күүг керчүлтхэ гиж некжэсн эмтнэс эәһэд Пётр теднлэ хамдан хот уудган уурв. ¹³ Еврей ах-дүүнр Пётрлэ хамдан хойр чирэтэ йовдл һарһад бээв. Тернь нам Бар-Набаг бас чик хаалһаснь хажилһв. ¹⁴ Теднэ һарһжах йовдл Сэн Зэнгин үннлэ эс ирлцжэхиг үзхлэрн би теднэ цугтаннь өмн Пётрт иигж келүв: «Чи, еврей болв чигн, буру номта күүнлэ эдл бээнэч. Ти-игхлэ буру номта улсиг евреймүдлэ эдлэр бээтхэ гиж яһад зак-жахмбч? ¹⁵ Бидн төрхэрэ евреймүдвидн. Бидн килнцтэ буру номта улс бишвидн. ¹⁶ Исус Христост иткэсэр күн болһн чик седклтэ болж тоолгдна. Эннь зака күцэсэр чигн биш. Тиигэд бидн зака күцэсэр биш, Христост иткэсэр, чик седклтэ улс болж тоолгдхин төлэ Исус Христост итквидн. Яһад гихлэ, нег чигн күн зака күцэсэр чик седклтэ күүнд тоолгдшго. ¹⁷ Бидн Христосла ниилснд чик седклтэд тоолгдхар седлэвидн. Болв килнцтэ улс бээсэн бидн үзввидн. Тиигхлэ Христос килнцин цергч болхий? Уга. Төрүц уга. ¹⁸ Кемр би ода урдн хамхлсан босхжахла, зака эвдсн күн болж һарчанав. ¹⁹ Би Бурхна төлэ бээхэр зака күцэсэрн Бурхна өмн бийән чик седклтэд тоолдган уурв. Зака күцэжэсндөн би үкснэ тоод йовлав. Намаг Христосла хамдан кирст хадла. ²⁰ Иим учрас иштэ би ода урдк күн бишв. Христос мини дотр бэәнэ. Өдгэ цагт мини бээжэх жирһл иим темдгтэ: би Бурхна Көвүнд итксндөн жирһжәнэв. Тер нанд дурлад, мини төлэ эврәннь эмән өгв. ²¹ Би Бурхна хээрлиг мел хайжахшв. Кемр күн загак күцэсэр чик седклтэ гиж тоолхла, Христос киидән үксн болжана».

Закан эс гиж иткл

3 Эргү һалатмуд! Кен тана экигн эргүлв? * Кирст хадгдсн Исус Христосин үклиг тодрхаһар таднд келж үзүлгдлүс? ² Би танас нег юм медхэр седжәнэв: Эрүн Сәкүсиг тадн зака күцәһэд авлт, эс гихлэ Сэн Зәнг соңсндан иткәд аввт? ³ Тадн тиим эргү болвт? Эрүн Сәкүснэс экләд тадн эврәннь бәәдлән күчәр чиләхәр

* Үнн юмиг иткдгоһар кен тана толһаг эргүлв?

седжэнт? ⁴Тадна дамшлт, дааһад һатлсн тоот мел хара зөндөн давхий? ⁵Таниг зака күцэснд Бурхн Эрүн Сәкүс өгэд, тадн дунд өвөрц юм үзүлжәнә гиж сандг болвзат? Эс гихлэ тадн Сән Зәнг соңсад иткән төлэд тиигжэнт? ⁶Тиигэд Абрахамин тускар ухалтн. Абрахам Бурхнд иткэд, Бурхн терүг чик седклтә күүнд тоолв. ⁷Иткжәх улс цугтан Абрахамин үрдүд болсинь медж автн! ⁸Бурхнд итксәр, буру номта улсиг чик седклтәд Бурхн тоолсиг Бурхна Бичгт урднь келгдж. Сән Зәнг Абрахамд иигж цәәлһгдж: «Чамар дамжж Бурхн келн улсиг цугтаһинь әдслх». ⁹Иткдг улс Бурхнд иткжәсн Абрахамла хамдан ода әдс авчана. ¹⁰Зака күцәсәр, чик седклтә болх гиж нәәлжәсн улсиг Бурхн цаажла харһулх. «Закана дегтрт цуг бичәтәг эс күцәжәх кен чигн күн кезә чигн Бурхнар цаажлгдх», – гиж бичәтә бәәнәлм. ¹¹Зака күцәсн күүг Бурхн чик седклтәд тоолжаһнь медгджәнә. Яһад гихлэ, иткләрн чик седклтә болсн күн әмд бәәх. ¹²Закан иткллә әдл биш. Бурхна Бичгт иигж бичәтә: «Зака күцәжәх күн терүгәрн жирһх». ¹³Христос мадниг му харал күртәжәх Заканас сулдхв. Христос эврән мана ормд му харалла харһв. Энүнә тускар Бурхна бичгт иигж бичәтә бәәнә: «Моднд дүүжлгдсн күн му харалла харһтх!» ¹⁴Учрнь иим: Абрахамд өгхәр бәәсн әдсиг Бурхн Христос Исусар дамжад буру номта улст күргх. Бидн болхла Бурхна өгхәр бәәсн Эрүн Сәкүсиг иткләрн авнавидн.

Закан болн үгән өглһн

¹⁵Ахнр-дүүнр! Жирһләс авсн үлгүр соңстн: Күүнә бичсн герч бичгиг кен чигн ондарулж эс гиж немж чадшго юмн. ¹⁶Абрахамд болн терүнә хөөт үрдн Бурхн олн үг өглә. Бурхна Бичгт иигж бичәтә бәәнә: «Олн хөөт үрдүдт биш, зуг һанцхн хөөт үрдн». Эннь Христос болжана! ¹⁷Бурхн бооца батлсн хөөн дөрвн зун һучн жил болад Закан һарв. Эн закон тер бооцаг эвдж чадшго. Бурхна өгсн үгиг бас уга кеж чадшго. ¹⁸Кемр Бурхна билг Заканас һардг болхла, тер өгсн үгәс авгдшго билә. ¹⁹Закан юни төлә бәәдв? Килнцәс көлтә Закан өгсн үг деер немгдв. Эн закон Абрахамин хөөт үрн иртл күчән геелго бәәж. Тер хөөт үрдн Бурхн үгән өгч. Бурхн эн закаг бийиннь болн күүнә хоорнд орлчачд эврәннь элчнрәр дамжулад өгч. ²⁰Бооцан хойр талас кегдхлә, хоорнд орлчдг күн кергтә болна. Болв Бурхн һанцарн Абрахамд үг өглә.

Закана учр-утх

²¹Тегэд юн болжахмб? Бурхна өгсн үглэ закон ирлцжэхший? Уга. Кемр авсн закон маднд жирлл өгх күчтэ болсмн болхла, Бурхн күүг зака күцэсэр чик седклтэд тоолх билэ. ²²Болв цуг улс килнцин үлмэд бээнэ гиж Бурхна Бичгт бичэтэ. Иткдг улст Исус Христост итксэр үг өггдх. ²³Итклин цаг иртл Закон мана харулч билэ. Иткл медүлтл эн закон тиигж бөөлэ. ²⁴Христосиг иртл Закон мана сурһмжлач болжала. Бурхнд итксэр мадниг чик седклтэд тоолхин төлэ Христос ирв. ²⁵Итклин цаг ирв. Бидн дэжж сурһмжлачин үлмэд бээшговидн. ²⁶Исус Христост иткснэс авн тадн Бурхна үрдүд болвт. ²⁷Уснд кирслгдсн улс Христосла ниилэд, Терүнэ заң авв. ²⁸Дэжж иудей, буру номта күн, ялч, сул күн залу, гергн гиж йиллл угат. Тадн цугтан Христос Исусла ниилэд негн болвт. ²⁹Кемр тадн Исус Христосин болхла, тиигхлэ тадн Абрахамин хөөт үйнр болжанат. Бурхна өгсн үг таднд күрх.

4 Бас иигж келхэр седлэв: хөөт үрн нилх бээдлтэ, – зөөр кевтэн түүнэ болв чигн – эврәннь зөвөрн ялчас йилһр-жэхмн уга. ²Эцкин кемжэлсн цаг иртл, хөөт үриг бичкнднь сурһмжлачнр болн зөөринь бүрткдг улс өсклэ. ³⁻⁴Бидн бас терүнлэ эдл бичкн цагтан бээсэр делкэг залдг сэкүсдин үлмэд мухла болж йовлавидн. Болв цаг ирхлэ, Бурхн эврәннь Көвүг илгэв. Тер Күүкд күүнэс эн назр деер төрэд, Закана бээдлэр бээдг болв. ⁵Терүгэрн закана үлмэд бээсн улсиг цугтаньинь сулдахад, мадниг Бурхна үрдүд болтха гив. ⁶Тадн Бурхна үрдүд! Тана зүркнд Бурхн эврәннь Көвүнэ Сэкүс орулв. Тер Сэкүсн Бурхиг: «Аав-а! Эцк-э!» – гиһэд дуудна. ⁷Тадн дэжж мухла бишит. Ода тадн Бурхна үрдүдт. Кемр тадн үрдүд болсмн болхла, Бурхна зөөр эдлх хөөт үрдүд болжанат.

Павел Балатьяд бээсн улсин тускар зовжана

⁸Бурхиг медэд уга цагтан тадн сэкүсдин мухла бээжит. Теднь Бурхн биш бээж. ⁹Ода тадн Бурхиг меднэт. Эс гиж чикэр келхлэ, – Бурхн тадниг меднэ. Тиигхлэ тадн яһад эрэ торсн, түрү бээдлтэ сэкүсд тал хэрү эргжэхмбт? Эврәннь сэн дурар яһад урдк кевэр теднэ ялч болхар тадн седжэнэт? ¹⁰Тадн нам бемб өдр,

шин сар, шин жил, байрин нэр темдглдг болжанат. ¹¹ Би тадна төлө аэжэнэв. Танад кесн мини көдлмш киидэн давж одвза гинэд аэжэнэв. ¹² Ахнр-дүүнр, би таднас суржанав: Би буру номта улсла эдл болад заканд нээлжэхшв. Нанла эдл кетн. Тадн нанд мел му юм үзүлсн угат. ¹³ Хаалһдан гемтэд түрүн болж би таднд Сэн Зэнг цээлххэр ирлэв. Терүг тадн меднэт. ¹⁴ Тиигхд мини гем таднд чигн сөрлт болла. Намаг тадн назалж холсн угат. Тадн нанар Бурхна элч кеввт. Онданар келхлэ, Исус Христосиг тоссн мет тосвт. ¹⁵ Тана түрүн байр яһла? Кемр арһ бээсн болхла, тиигхд тадн нанд эврэннь нүдэн чигн өгх билэт. Терүг би лавлж келжэнэв. ¹⁶ Эн үнн үг келхлэрн, би тана өшөтн болсн болхий? ¹⁷ Танар ондан улс йир икэр соньмсжана. Болв теднэ күсл му йорта күсл. Мадниг тедн танас салһж авхар седжэнэ. Тиигхлэрн тадн теднэр соньмстха гижэнэ. ¹⁸ Кемр күсл сэн болхла, соньмслһн сэн юмн. Намаг ирсэр биш, энтн кезэ чигн үнн. ¹⁹ Мини энкр үрдүд, эк күн үрэн һарһхларн зовжах мет, би тана төлө бас тиигж зовжанав. Эн зовлңиг Исус Христосин заңиг тадн эс автл, би даах зөвтө болжанав. ²⁰ Би таднла бээхэр седлэв. Таднла ондан дууһар би күүндх билэв. Би тана төлө йир зовжанав.

Эдлүүлһн

²¹ Закана үлмэд бээхэр седжэх улс, нанд келтн: заканд юуна тускар келгджэхиг соңсвта? ²² Терүнд иигж бичэтэ бээнэ: Абрахам хойр көвүтэ бээж. Негнь ялчас һарч, хойрдгч көвүнь сулдан бээсн күүкд күүнэс һарч. ²³ Ялчас һарсн көвүн йирдэн үрн һардг эдлэр һарч. Сулар бээсн күүкд күүнэс Бурхна өгсн үгэр үрн төрж. ²⁴ Эннь тежг болжана. Хойр күүкд күн – хойр бооцан. Хагр Синай уулын хажуд кесн бооцанла эдлүүлгднэ. Эн бооцана үрдүд мухла болжанат. ²⁵ Бас Хагр Арабьяд бээх Синай уул болжана. Өдгэ цагт энтн һазр деер бээх Ерусалим. Түүнэ келн эмтн цугтан мухла болв. ²⁶ Зуг теңгрин Ерусалим сулдан бээнэ. Тер мана эк. ²⁷ Бурхна Бичгт иигж бичэтэ бээнэ: «Үрн уга болн үр эс һарһсн күүкд күн байрл! Үр һарлһлһна зовлң эс медсн күүкд күн хээкр, бахмжта бол! Залунь хайсн һанц күүкд күүнд үрн олар олдх». ²⁸ Ахнр-дүүнр, тадн Бурхнд үг өгснэс иштэ төрсн Ицхакла эдл үрдүд. ²⁹ Тиигхд йирдэн һарсн көвүн Эрүн Сәкүсн үг өгснэс көлтэ һарсн үриг көөдг бээж. Ода бас тиим йовдл һарчана. ³⁰ Энүнэ тускар Бурхна Бичгт юн бичэтэ? Тенд иигж келгдженэ: «Ялч гергиг

көвүтәһинь көөһэд һарһ. Яһад гихлэ, сул бээсн күүкд күүнэ көвүнд өгсн зөөр ялчин көвүнд күртшго юмн». ³¹Тегэд, ахнр-дүүнр, бидн ялч күүкд күүнэ биш, сулдан бөөх күүкд күүнэ үрдүдвидн.

5 Бидн сулвидн. Христос маднд сулдхвр өгв. Нег чигн күүнд бийән бичә дажрултн, сулар бөөтн.

Мухла бичә болтн

²Намаг, Павелыг, танд ю келжәхиг соңстн. Кемр тадн керчүлһ келгүлхлэ, Христосас таднд олз уга. ³Бас нег давтад келжәнәв: Кемр кен чигн күн керчүлхлэ, загак кевтнь күцәх йоста болжана. ⁴Кемр тадн зака күцәсәр чик седклтәд тоолгдхар седжәхлэ, тадн Христосас йосндан салвт. Тиигхлэ таднд Бурхна цаһан санан күртшго болжана! ⁵Мана тускар болхлаг Бурхн мадниг иткләр дамжад чик седклтәд тоолхд Әрүн Сәкүсн нөөлвр өгчәнә. ⁶Христосла ниилсн цагт күн керчүлсн эс керчүлснь төр уга. Төрнь болхла иткл болжана. Мадниг итксн ашт — талдан улст мана өгчәх дурн болжана. ⁷Тадн сөөнәр йовж йовлат. Үнниг бичә соңстн гиж кен таниг чик хаалһас хажилһв? ⁸Энүгәр таниг үгдән орулж авхар дуудснь Бурхн биш. ⁹Бичкн идән һуйриг цугтнь искәнә. ¹⁰Исус Христосла ниилсәр тадн эврәннь хәләцән сольшгот гиж лавлжанав. Тадниг хутхжах күн, кен болв чигн, засгла харһх. ¹¹Ахнр-дүүнр! Кемр би керчүлһн кергтә гиж цөөлһж йовсмн болхла, намаг яһад көөлдх билә? Болв би эн керчүлһн кергтә гиж цөөлһсн болхла, кирсин туск мини цөөлһвр нег чигн еврей күүнд һундлта болшго билә. ¹²Тедн бийән мал мет ясихин керг күцәхлэ, сән болх билә гиж ухалжанав. ¹³Мини ахнр-дүүнр, Бурхн тадниг сулар бөөтхә гиж дуудла. Иим сул бөөдл таниг му седвәрт бичә авлултха. Зуг нег-негндән дуран өгч, дөң болтн. ¹⁴Юнгад гихлэ, Закан кевтән нег зааврт багтжана: «Эврәннь өөрхн күүнд бийләһән әдл дурл». ¹⁵Болв кемр тадн нег-негән зуһад, зерлг ангудла әдл идәд хайжахла, саглтн. Мел бийән уга кечквзәт.

Әрүн Сәкүснә келсәр бөөх

¹⁶Әрүн Сәкүсн тана жирһл залтха, гиж би таднд келжәнәв. Тиигхлэ тадн килнцтә седвәрт бәргдшгот. ¹⁷Килнцтә седвәр кезә чигн Сәкүснә седвәрлә ирлцхш. Сәкүснә седвәр болхла килнцтә бөөдлин седвәрлә ирлцхш. Эһннь нег-негнләһән ирлцжәхш.

Аштнь тадн кехэр седсэн күцэж чаджахшт. ¹⁸Кемр тадниг Сәкүсн харджахла, тадн закана үлмэд бөөхшит. ¹⁹Килнцтэ бөөдлин керг темдгтэ: аля харһлһн, бузр болн ичртэ йовдл харһлһн, ²⁰шүтэнд шүтх, бө келһн, дээлдлһн, дурго болһн, халзурлһн, бийэри төр келһн, керлдлһн, тарлһн, ²¹үлү үзллһн, эркдлһн, буру номта улсин шажна нээрт согтлһн болн нань чигн. Урднь келснлэ эдлэр Тадниг иим йовдлас саглтха гиж хөржөнөв. Тиигж бөөх улс Бурхна орн-нутгт оршго болжана. ²²⁻²³Сәкүсн күүнэ жирһлд иим бөөдл үүдэнэ: дурн, байр, төвкүн бөөлһн, тесвр, цаһан санан, өр-өвч йовдл харһлһн, итклтэ бөөдл, номһн бөөдл, бийән бэрлһн. Тиим улст закан мел харшлж чадшго. ²⁴Исус Христосин улс эврәннь му седвөртэ бөөдлән кирст хадла. ²⁵Сәкүсн маднд йосн жирһл өгв. Тер тиигэд мадниг хардх йоста. ²⁶Маднд дерлхх зөв уга, нег-негән уурлулх, үлү үзх зөв бас уга.

Нег-негндән дөң болтн

6 Ахнр-дүүнр! Кемр кен чигн күн килнц харһсн болхла, Сәкүснэ заасар бөөх тадн, тер күн килнц харһдгоһар, номһнар зогсатн. Килнцд терүнлэ эдл авлгдхас бийән саглтн. ²Күнд-түрү үзгдхлэ, нег-негндән дөң болтн. Терүгәри тадн Христосин зака күцэхит. ³Кемр кен чигн күн ик күн эс бөөсн бийнь бийән ик күүнд тоолхла, тиим күн бийән меклжәнэ. ⁴Күн болһн эврәннь йовдлан чик бишинь йилһх йоста. Терүнэ йовдл сән болхла, тиигэд тер бийән магтж чадх. Эврәннь йовдлан кенлэ чигн эдл-цүлх йосн уга. ⁵Күн болһн эврәннь ацаһан теех. ⁶Сурһмж авчак күн багштаһан хувалцх йоста. ⁷Бичэ меклгдтн. Бурхиг наад бәрж болшго. Күн болһн эврәннь тәрсән авдмн. ⁸Эврәннь му седвәрэр бөөсн күн аштнь үкж одх. Сәкүснэ заасар бөөсн күн Эрүн Сәкүснэс мөңк жирһл эдлх. ⁹Цаһан саната йовдл харһхдан бичэ цуцртн. Кемр цаһан саната йовдл цаарандан чигн харһхла, бидн цагтан түүнэ олзинь үзхвидн. ¹⁰Тиигэд арһ бөөхлэ, бидн күн болһнд цаһан санаһан күргх йоставидн. Тедн дундас онцар Бурхнд иткдг өрк-бүлин улст дөңгән күргтн.

Ашлөр

¹¹Ода би энүгәс авн эврәннь һарар ямаран ик үзгүдәр бичжәсиг тадн үзжәнәт. ¹²Тадниг керчүлтхә гийһэд шахжах улс эврәннь һазак бөөдлән бардмнжана. Тиим йовдл кехләрн, зуг

Христосин кирсэс келтэ бичэ көөгдүлтхэ гижэх йовдл. ¹³ Нам керчүлгдсн улс зака күцэжэхмн уга. Тадниг керчүлхэр седжэх улс хөөннь бидн тадниг келгүллэвидн гиж караглхар бээнэ. ¹⁴ Би болхла мана Деед Эзн Исус Христосин кирсэс ондан юмар бардмнхар седжэхшв. Нанд болхла делкэд бээсн тоот кевтэн кирст телүлгдлэ. Би бас делкэн төлэ телүлгдлэв. ¹⁵ Керчүлсн күн эс керчүлсн күн чигн төрүц йилһн уга юмн. Хамгин күчтэнь Бурхна үүдэсн шин күн. ¹⁶ Эн зокъялар бээх улст Бурхн амулң бээдл болн хээрлт күргтхэ. Тедн болн Бурхна цуг улс тиигж бээтхэ. ¹⁷ Дэкж нанд нег чигн күн зовх юм бичэ үзүлтхэ. Мини махмудт бээх шархин орм Христосин ялч болжах темдгнь. ¹⁸ Мини ахнр-дүүнр, таниг цуһар мана Деед Эзн Исус Христос хээрлтхэ! Тиигтхэ!

Христост иткдг Епесин улст илгэсн бичг

Нүр үг

Эн бичгт «үүдэгдсн тоотыг цугтаһинь теңгрт бээсиг болн һазр деер-киг ниилүлэд, Христосар толһалулхмн» гисн зура үзүлгджэнэ (1.10). Энүнд цуг эмтн Христоста ниилх алдр зураг Бурхна улс күцэтхэ гиж бас дуудвр кегджэнэ. Бичгин түрүнк энгднь негдлтин туск төрэр кү-үндвр кенэ. Терүндэн Эцк Бурхн Эврәннь улс шүүж авсна тускар, теднэ килнц Эврәннь Исус Христос гидг Көвүһэрн дамжад тэвж өгэд, терүнэснь сулдхсна тускар, дэкэд Эрүн Сэкүсн Бурхна өгсн алдр үгин иткл болжасна тускар бичжэнэ.

Бичгин хойрдгч энгднь эврәннь умшачнриг Христоста негдэд чикэр бээтн гиж Павел суржана. Энд автор Бурхна улс Христоста негдсиг үзүлхин төлө, зөрмдөн үгин дүнцүлт үзүлнэ. Үлгүрнь: чонж цогц-махмуд болхла, Христос терүнэ толһа болжана гиж дүнцүлгднэ. Эс гихлэ чонж тосхгдсн бээшнглэ дүнцүлгдхлэ, терүнэ һол чолунь Христос болжана гиж келгднэ. Эс гиж чонж гергнлэ дүнцүлгднэ, тийгхлэ терүнэ залунь – Христос болхмн болжана.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Христос болн чонж 1.3 – 3.21

Христоста ирсн шин жирһл 4.1 – 6.20

Товчлгч үг 6.21–24

Мендлһн

1 Бурхна седвэрэр шүүж авсн Исус Христосин апостол Павелас Епест Христос Исусла ни-негн итклтэ бээх Бурхна улст.
2 Мана Эцк Бурхн болн Деед Эзн Исус Христос цаһан сана, амулц бээдл таднд өгтхэ.

Христосла мадниг ни-негн болснд Бурхн эдслв

³Бурхн болн мана Деед Эзн Иус Христосин Эцк магтгдх болтха. Мадниг Христосла ни-негн болсн учрас Бурхн маднд эдс өгхлэрн цуг цаһан седклин эдсиг теңгрин орн-нутгт өгв. ^{4[a]}Терүнэ өмн эрүн, буру уга болтха гихэд, делкэ үүдтл мадниг Христосла ни-негн болсар Эврәннь улс кехэр шүүж авв. ^{4[б]-5}Бурхн Иус Христосар дамжад Эврәннь дурна ашт көвүдөн кеж авхар мадниг заяв. Эннь Бурхна таал болн зура. ⁶Мадниг хөөрлсн учрас бидн Бурхиг туурулхмн. Дурта Көвүһэрн дамжулж Тер маднд хөөрлтөн күртэв. ⁷Христосла ни-негн болад, бидн Терүнэ цусар сулдххвидн. Терүнэ элвг евелэр мана килнц тэвгдв. ⁸Бурхн маднд цуг цецн уха болн медлһ өгсэрн хөөрлт заяв. ⁹Эврәннь тааларн Бурхн маднд нуувчин зураһан медүлв. Энүг Тер Христосар дамжад күцэхэр шиидв. ¹⁰Бурхн эн зураг кергтэ цагтан күцэх. Эн зура иим: үүдэгдсн тоотыг цугтаһинь теңгрт бөөсиг болн һазр дееркиг ниилүлэд Христосар толһалулх. ¹¹Бурхн мадниг Христосла ниилэд Түүнэ улс болтха гиж заяһад шүүж авв. Тер тиигж кехэр өмнэһнь шиидв, яһад гихлэ, эһнь Терүнэ күсл болжала. Бурхн цугтаһинь Эврәннь таалын шиидврлэ ирлцүлж кенэ. ¹²Бидн хамгин түрүнд Христост эклэд нөөлсэрн Бурхна туурмжиг магтх зөвтэвидн. ¹³Тадн бас үнн үгин болн аврлтын туск Сэн Зөңг соңсхларн Бурхна улс болвт. Тадн Христост итквт, тиигэд Бурхн эзнэ тамһ тадн деер тэвв. Тер өгх болсн Эрүн Сөкүс таднд өгв. ¹⁴Мана авх өвиг Эрүн Сөкүсн батлжана. Энүнэ ашар Бурхн Эврәннь улсиг кевтнь сулдххиг бидн лавта меднэвидн. Бурхна туурмжд магтал өртгхэ!

Павелын зальврлһн

^{15-16[a]}Би таниг Иус Христост итксиг болн Бурхна цуг улст дурлсиг соңснас авн тана төлө Бурхнд йөрөл өргхэн мартхшв. ^{16[б]-17}Мана Деед Эзн Иус Христосин Бурхн, алдр Эцк, таднд Эрүн Сөкүс өгтхэ гиж би зальврнав. Эрүн Сөкүсн таднд цецн уха зааһад, Бурхна тускар медүлх. Тиигэд тадн Бурхиг сөөнөр медхит. ^{18-19[a]}Ямаран нөөлврт Бурхн таниг дуудв? Бурхна улсин байн алдр өвнь юмб? Терүнэ ямаран ик күчн мана дотр бөөнэ? Тадн Бурхна герлиг үзэд, энүг медхин төлө би зальвржанав. ^{19[б]}Мана, иткдг улсин дотр бөөх күчн, эвртэ күчн болжана.

²⁰ Эн күчэр Бурхн Христосиг үкснэ хөөн эмдрүлв. Бурхн Терүг теңгрин орн-нутгт бийиннь барун талан суулһв. ²¹ Христос цуг харджах, йос бэржэх, чидлтэ болн нойлжах сэкүсдэс өөдөн бэ-энэ, цуг зүсн-зүүл нердэс болн цол нернэс, ханцхн эн жирһлд биш хөөтк жирһлд, өөдөн йовхинь мөн. ²² Бурхн Христост цугтаг хардх йос өгв, терүгэр цугтаннь толһач кев, хамгин түрүнд иткдг улсин толһач тэвв. ²³ Иткдг улс Христосин цогц-махмуд болжана. Христос иткдг улсиг бүкүднь дүүргжэнэ. Христос үүдэлтэн төгсэжэнэ.

Шин жирһл

2 Тадн зака эвдснэс иштэ болн килнцэсн көлтэ үкж одлат. ² Тиигхд тадн эн делкэд бээх эмтнлэ эдл килнцтэ жирһлэр бээлэт. Тадн му хардачин үлмэд бээлэт. Тер теңгртк хар сэкүс-диг харджана, Бурхна сонсхвр уга улсин седкл эзлжэнэ. ³ Цагтан бидн цугтан бас теднлэ эдл билэвидн. Цогц-махмудыннь болн ухананнь седвэрэр бээлэвидн. Наадк улсла эдл бээснд мадниг Бурхн засглх бээсмн. ⁴⁻⁵ Болв хээрлтэр байн, маднд дегд дурта Бурхн зака эвдснэс көлтэ үксн мадниг Христосла хамдан эмдрүлв. Тадн Бурхна хээрлтэр авргдвт. ⁶ Терүнлэ хамдан теңгрин орн-нутгт залхин төлэ Бурхн мадниг Христос Исусла эмдрүлв. ⁷ Тиигж кехлэрн, Бурхн эврэннь кемжэн уга хээрлтэн мөнкинд үзүлв. Эн хээрлтэн Бурхн маднд Христос Исусин дурар күргв. ⁸ Яһад гихлэ, тадн хээрлтин ашт итклэр дамжад авргдвт. Тадн хээрлтд күршго билэт. Болв Бурхн терүг таднд белгльв. ⁹ Тадн эврэннь кергэр авргдсн угат. Кен чигн күн бичэ көөртхэ! ¹⁰ Бидн Бурхна үүдэсн улсвидн. Терүнэ белдсн цаһан сана-та керг мадниг күцэтхэ гихэд Бурхн мадниг Исус Христосла ниилэд үүдэв.

Христос улсиг цугтаһинь негдүлв

¹¹ Төрхэрэ тадн керчүлгдсн улсин келсэр, керчүлгдэд уга буру номта улс болжахан бичэ марттн. ¹² Тиигхд тадн Христос угаһар бээсэн бас бичэ марттн. Тадн Бурхна шүүж авсн улс биш билэт, тадн Бурхна өгх болсн бооцанд орлшго билэт. Ицл уга болн Бурхн уга бээлэт тадн. ¹³ Болв ода Христосла ниилснэ күчэр урднь холд бээсн улс тадн өөрхн болвт. Юнгад гихлэ, Христос тадна төлэ цусан асхв. ¹⁴ Христос маднд эвин хэрлцэ авч ирв.

Евреймүдиг болн буру номта улсиг нег улст негдүлв. Христос кирс деер үкхлэрн таднд дээсн болжасн эрсинь нурав. ¹⁵Хойр ондан улсиг Бийтәһән ниилүлэд нег шин улс Тер үүдәһэд, тедниг хоорнднь эвцүлхин төлө закврта болн зокалта зака уурулв. ¹⁶Христос кирс деер болсн үклэрн теднә хоорндк дээсиг дарв. Кирсәр хойр улсиг негдүлэд, тедниг Бурхнд хәрү өгв. ¹⁷Тиигэд Христос ирэд, таднд эвин туск Сән Зәңгиг Бурхнас хол йовсн буру номта улст, Бурхнд өөрхн бәәсн евреймүдт тархав. ¹⁸Христосин кесн кәдлмшин ашар бидн цугтан нег Әрүн Сәкүсәр дамжад Эцк талан ирж чаджанавидн.

¹⁹Ода тадн тиигэд күүнә, йовсн улс бишит. Тадн Бурхна улсла нег улс болад, Терүнә өрк-бүлин улс болжанат. ²⁰Тадн тосхгдсн гер мет апостолмудын болн әәлдәчнрин номин ул деер тосхгдвт. Тадна тосхлтын хамгин хол чолунь Христос Исус болжана. ²¹Үол чолун деер гер кевтән зогсжана. Деед Эзнд нерәдсн әрүн сүм болтл Терүг өөдән өскжәнә. ²²Христосла нииләд, гер мет тадн цугталань хамдан тосхгджанат. Тер герт Бурхн Әрүн Сәкүсәр дамжад бәәнә.

Буру номта улс дунд Павелын кесн кәдлми

3 Тиигэд би, Павел, Христос Исуст церглсндән, тадн буру номта улсин төлө кәдлсндән бәрәнд бәәнәв. ²Эн даалһвриг тадна төлө Бурхн эврәннь хәәрлтәрн нанд өгсиг тадн маһд уга соңссн болхит. ³⁻⁴Бурхн нанд эн нуувчиг медүлв. Би ахрар энүнә тускар таднд бичләв. Керм тадн мини бичсиг умшхларн, Христосин нуувчиг намаг меджәхиг үзхит. ⁵Урднь әмтнд эн нуувчин тускар келгдәд уга билә. Болв Бурхн энүг ода эврәннь әрүн апостолмудт болн әәлдәчнрт Әрүн Сәкүсәр медүлв. ⁶Нуувчнь эн: буру номта улс Сән Зәңгәр дамжад евреймүдтә хамдан өнч авх улс болжана. Тедн нег цогц-махмудын мөчмүд болжана. Евреймүдтә хамдан тедн Исус Христосар дамжад Бурхна өгхәр келсиг авх. ⁷Хәәрлтин белгәр дамжад Бурхн намаг Сән Зәңгин цергч кев. Эн белг нанд Бурхн эврәннь чидл-күчән һарһад өгв. ⁸Би Бурхна улс дундас хамгин баһ чинртә күн болжанав. Бурхн буру номта улст Христосин кемжән уга зөөрин туск Сән Зәңг тархатха гиж эврәннь хәәрлтәрн нанд даалһвр өгв. ⁹Бурхна нуувч яһж күцөгдхиг цугтаднь намаг цәәлһтхә гиж даалһв. Цугтаһинь үүдәсн Бурхн давсн цагт Эврәннь нуувчан дарв. ¹⁰Учрнь иим:

өдгэ цагт харджах болн йос бэржэх сэкүсд тенгрин орн-нутгт Бурхна зүсн-зүүл цецн ухана тускар кевтнь иткдг улсар дамжж меддгэр тииглэ. ¹¹ Бурхн эврәннь мөнк күсллэ ирлцүлж тиигв. Эн күслэн мана Деед Эзн Христос Исусар дамжулж күцэв. ¹² Христосла ниилснэс иштэ болн Терүнд итксэРН бидн зөргтө-хөр, бат итклтөхөр Бурхн тал ирж чадхвидн. ¹³ Тиигэд тана төлө даажах мини зовлнгас көлтэ тадниг бичэ зовтн гиж би суржана-нав. Би таднд тус болтха гihэд зовжанав.

Христосин дурн

¹⁴⁻¹⁵ Тиигэд тенгрт болн назр деер бөөх өрк-бүл болһниг үүдэсн Эцкин өмн би сөгджэнэв. ¹⁶ Тадниг седклөрн күчтэ болтха гihэд би Бурхиг алдр туурмжасн Эрүн Сэкүсэр дамжулж күч өгтхэ гиж суржана-нав. ¹⁷⁻¹⁸ Итклэр дамжад тана зүркнд Христос бүүрлхэ гиж би зальвржана-нав. Дөкэд модна унг гүүнд урһснла эдлэр болн уул деер бэрсн гертэ эдлэр тана кеж-күцэжэснэ тоотын улнь дурн болтха гиж зальвржана-нав. Тадн Бурхна цуг улсла хамдан Христосин дурн ямаран өргн, ут, өндр болн гүүнинь медтхэ гижэнэв. ¹⁹ Таниг күүнэ медлһнэс даву бөөх Христосин дуриг медтхэ гihэд зальвржана-нав. Бурхн бийнь кевтэн тадна седклд бөөдгэр тиигжэнэв. ²⁰⁻²¹ Бурхн Эврәннь күчэр мадн дотр бөөнэ. Тер мана суржаснас эс гихлэ ухалжаснас икэр кеж чадна. Бурхнд иткдг улсар, Исус Христосар оньдин тууртха! Тиигтхэ!

Иткдг улс негдх зөвтэ

4 Би Деед Эзнд церглжэсэРН бэрэнэ күн болжана-нав. Тадниг Бурхна дуудврла ирлцтөхөр бөөтн гиж эржэнэв. ² Кезэ чигн тогтун, номһн болн тесвртэ болтн. Нег-негнлөһөн тесвртөхөр дуран өгч бөөтн. ³ Тадн нийһөр бөөхин арһ хөөтн. Тиим негдлтиг Эрүн Сэкүсн тадниг негдүлжэх эвэр дамжад таднд өгчэнэ. ⁴ Негхн цогц-махмуд болн негхн Сэкүсн бөөдг болжана. Бурхн тадниг бас негхн нөөлврт дуудв. ⁵ Ёанцхн Деед Эзн, негхн иткл, негхн уснд кирсллһн бөөнэ. ⁶ Негхн Бурхн бөөнэ. Тер цуг күмнэ Эцк болжана. Хамг эмтнэ деер Эн бөөнэ. Цугтаһар дамжад эврәннь седвэр күцөнэ. Күн болһнд Бурхн бөөнэ*. ⁷ Христосин аһу ик зөөрөс мадн дундас күн болһн шишлц билг авв. ⁸ Бурхна

* Бурхн мадн дотр бөөнэ.

Бичгт иигж бичэтэ: «Хамгин ик өндрт өөдлхлэрн Тер бэрэд авсн улс дахулж авад, күмнд олн билг өгв». ⁹ «Өөдлв» – гисн юмб? Урднь Христос һазрин ик гүүнднь күрсн күн болжана. ¹⁰ Күрсн күн альд чигн бээхин төлө теңгрэс деегшэн һарсмн болжана. ¹¹ Тиигэд теднэ негнь – апостолмуд, хойрдгчнь – ээлдэчнр, һурвдгчинь – Сэн Зэңг тархачнр, зэрмсь иткдг улст килмжэн өгдг улс болн багшнр болтха гиж шийдв. ¹² Эврәннь цогц-махмуд өскхин төлө Христос цуг иткдг улсиг Бурхна церглтд белдхэр тиигв. ¹³ Тиигэд одж бидн цугтан эврәннь итклдэн болн Бурхна Көвүг медхдэн негдлтд күрхвидн. Бидн итклэрн Христосла эдл бөдүн улс болхвидн. ¹⁴ Дэкж бидн дольганд болн зүсн-зүүл номин салькнд цокгдж, үзг болһн тал дээвлж йовх бичгүд болшговидн. Эн зүсн-зүүл худлчнрин ном. Тедн худл ¹⁵ Терүнэ ормд бидн үнн үг келэд, нег-негндэн дурлх зөвтөвидн. Мана толһа болжах Христосла нийлэд өсх зөвтөвидн. ¹⁶ Христосин һардварар цогц-махмудын мөчмүд негднэ. Теднэ залһлдаһар цогц-махмуд кевтэн бэрэтэ. Мөч болһн эврәннь кергэн даахла, цогц-махмуд тегэд кевтэн өсэд, дурап батрна.

Урдк жирһл болн шин жирһл

¹⁷⁻¹⁸ Тиигэд би Деед Эзнэ нерн деерэс таднд закжанав: буру номта улс кевтэ бээдгэн ууртн. Теднэ седвэр хоосн, теднэ ухань харһһутрж одж, теднд Бурхна жирһл уга. Яһад гихлэ, медрл уга көндлң улс. ¹⁹ Тедн ичрэн геһһэд оньдин кемжэн угаһар аля болн зүсн-зүүл бузр юмнд авлгдна. ²⁰⁻²¹ Тиим жирһл Христосин тускар тана медрлэ ирлцжәхш. Юңгад гихлэ, тадн Христосин тускар соңсвт. Исуст иткдг улс болад тадн Терүнэ туск үнн медрл авт. ²² Кезэңк күүнэ бээдлэн хайтн. Тер урдк бээдл тадниг худл седвэрэрн алжаж. ²³ Эврәннь ухан-седклэн тадн шинрүлх йостат. ²⁴ Тадн шин күн болх йостат. Тер шин күүг Бурхн Бийән дуралһад үүдәж. Тер күн үннлэ ирлцж чик седкл-тәһәр болн әрүнәр бәәнә. ²⁵ Күн болһн худл келдгән ууртн. Цугтан нег цогц-махмудын мөчмүд болсар, хажудк улстан үнн үг келтн. ²⁶ Уурлхларн бичэ килнц һарһтн, нарн суутл ууран һарһтн. ²⁷ Тадниг сөрх арһ эрлгт бичэ өгтн. ²⁸ Хулха кедг күн дэкж бичэ хулхалтха. Кергтә мөңгән эврәннь чик күч-көлсәрн тер олтха. Олснасн түрү бәәх улсла хувалтха. ²⁹ Күүнд му үг бичэ келтн. Зуг соңсжах күүнд сурһх, кергтнь дөң болх үгмүд келтн. ³⁰ Бурхна

Эрүн Сэкүс бичэ һундатн. Тертн тадниг Бурхна улс гисн тамһ болжана. Цагнь ирхлэ, Бурхн мадниг кевтнь сулдххиг тер лавлжана. ³¹Һундлас, уурас, һалзуһас, хээкрлһнэс, му, бузр үгэс болн талдан күүнд хоран күргх юмнас гетлтн. ³²Нег-негнтәһән цаһан санатаһар бээтн, хээртән күртн. Бурхн Христосар дамжад тадна гем тэвж өгсн әдләр нег-негнәннь гем тэвтн.

Герлд жүрһлһн

5 Тадн Бурхна дурта үрдүд болсарн Терүнлә әдл бээтн. ²Христос таднд дурлсна әдләр дурта болтн. Тана төлә Бурхна таалта бәрсн күж мет болн бәрц мет жүрһлән Тер өгв. ³Тадн дунд цалдн йовдл, эс гихлэ талдан бузр юмн, эс гихлэ күүнә юм авхдан дурта йовдлын тускар төрүц бичэ келтн. Иим күүндврт Бурхна улс дунд мел орм уга. ⁴Тана келсн үгд ичртә, эргү күндвр болн бузр шог уга болх йоста. Энүнә ормд Бурхнд ханлтан өргж йөрәтн. ⁵Цалдн йовдл һарһсн болн му бөөдләр бээсн улс, хармч улс Бурхна болн Христосин орн-нутгт оршгоһинь лавтаһар медтн. Хармндг йовдл худл шүтәнд шүтлһнлә әдл болжана. ⁶Тадниг эргү үгәр кен чигн күн бичэ авлтха. Соңсхвр уга күн Бурхна зарһла харһх ⁷Иим улсас хол йовтн. ⁸Цагтан тадн харһуд бөөләт. Болв ода тадн герлд йовнат. Яһад гихлэ, тадн Деед Эзнә улс болжанат. Герлин бичкдүд мет бээтн. ⁹Герл күнд ямаран чигн цаһан саната йовдл һарһхд, үнәр болн чикәр бөөх арһ өгнә. ¹⁰Деед Эзнд таалта тоотыг тадн медж автн. ¹¹Тадн харһу бөөдлин олз уга кергт бичэ орлцтн. Иим йовдл һарһдг улсиг чиклтн. ¹²Иим улс нуувчар ю кежәхинь нам келхд ичртә. ¹³Болв герлин үзүлжәх тоотнь цугтан илдкгдх. ¹⁴Иләр үзүлсн тоот герл болжана. Тиигәд чигн иигж бичәтә: «Унтсн күн, сер! Үксн күн, бос! Христос чамд герл тусхах». ¹⁵Тадн оньган өгч эврәннь бөөдлән хөләтн. Медрл угаһар биш, ухатаһар бээтн. Таднд бөөх ямаран чигн арһан олзлтн. ¹⁶Яһад гихлэ, эн цаг – килницә улсин цаг болжана. ¹⁷Бичә эргү күн болтн. Болв тадн Деед Эзнә таал юунд бөөхинь медхәр шунтн. ¹⁸Тадн чаһр бичә икәр уутн. Тиим күн һәргтә йовдл һарһна. Терүнә ормд Эрүн Сәкүсн тадниг закртха. ¹⁹Нег-негндән Бурхна дуудас, частрас болн Эрүн Сәкүснә дуудас үгмүд келжәтн. Дуултн, Деед Эзиг зүркнәсн турултн. ²⁰Мана Деед Эзн Исус Христосин нерәр Эцк Бурхиг цугтаннь төлә оньдин йөрәтн.

Залус болн гергчүд

²¹Тадн нег-негэн соңстн. Яһад гихлэ, тадн Христосиг күндл-жәнэт. ²²Гергчүд, тадн Деед Эзиг соңсснла әдләр залусан соңстн. ²³Юнгад гихлэ, Христос иткдг улсин толһа. Тедү мет залу күн гергнәннь толһа болжана. Тиигәд цогц-махмуднь болжасн иткдг улсиг Христос аврв. ²⁴Иткдг улс яһж Христосиг соңсна, түүшн гергчүд цуг халхар эврәннь залусан соңсх йоста. ²⁵Залус, эврәннь улст Христос дурта болснла әдләр гергчүдтән тадн дурта болтн. ²⁶Христост иткдг улсиг усар уһаһад, үгәр цеврдүләд, Бурхнд нерәдхин төлә эврәннь әмән Тер өгв. ²⁷Иигхләрн Христос эврәннь улсан ке-сәәхнән үзүлж өмннь һартха гив. Тедн цевр болн буру, севг, хурнясн уга нег чигн һаң уга улс болх. ²⁸Тиигәд залус, эврәннь цогц-махмудтан дурлснла әдләр гергчүдтән дурта болх йостат. Гергндән дурта күн бийдән дурта болжана. ²⁹Эврәннь цогц-махмудтан дурго күн уга. Күн болһн цогцан асрад, килмжән тусхана. Тедү мет Христос иткдг улст килмжән өгнә. ³⁰Бидн Христосин цогц-махмудын мөчмүд болжанавидн. ³¹Иигж бичәтә: «Тер учрар күн эцк-әкән үлдәһәд гергтәһән ниилх. Залу гергн хойр нег цогц болх». ³²Ән ик нуувч. Ән үгмүд Христос иткдг улс хойрин тускар келгджәнә. ³³Зуг ән үгмүдт тадна тускар бас келгджәнә. Залу болһн гергндән бийдән мет дурта болх зөвтә. Гергн залуһан тевчх йоста.

Бичкдүд болн эцк-әкнр

6 Бичкдүд, Деед Эзнд итксәрн эврәннь эцк-әкән соңстн. Энтн чик керг. ²«Эврәннь эцкән болн экән тевч», – ән Бурхна үгән өгснлә хамдан түрүн заавр болжана. ³Бурхн иигж үгән өгв: «Эврәннь эцкән болн экән тевчхлә, һазр деер сәәнәр болн удандан бәәхич». ⁴Эцк-әкнр, үрдүдән бичә уурлултн. Деед Эзнә таал юунд бәәхинь үзүләд, теднән сурһж өсктн.

Зарцнр болн эздүд

⁵Зарцнр, һазр деер эздүдән күндләд, теднәс әәһәд, тедниг соңстн. Эрүн зүркнәсн Христост церглжәснлә әдләр тадн ти-игж кетн. ⁶Таниг шинжлжәх кемд эзндән сәәнд үзгдхәр биш, болв иим йовдл әрүн седкләсн Бурхна таал күцәхәр Христосин

зарцнр болж кетн. ⁷Күүнд биш Деед Эзнд церглжэснлэ эдлэр Бийиннь дурар эздүдтэн заргдтн. ⁸Күн болһниг – зарц, эс гихлэ сулдан бөөх күн – йилһл уга кесн сэн кергэрнь ашлх зөвтэ гиж тадн ухалтн. ⁹Тадн, эздүд, эврәннь зарцнртаһан дигтэ бөөтн, бичэ тедниг ээлһтн. Теңгр деер тадна болн теднэ Деед Эзн бөөхиг тодлад авчктн. Деед Эзн кениг чигн йилһлго зарһинь кех.

Иткдг күүнэ зер-зев

¹⁰Аштнь иигж келхэр седлэв: Деед Эзнлэ ниилэд, Терүнэ алдр күчэр батртн. ¹¹Бурхна өгсн цуг зер-зев бийдэн өмстн. Ти-игхлэрн эрлгин мектэ зурала сөрлцлж чадхит. ¹²Бидн эмтнлэ ноолда кежэхшвидн. Болв бидн һарджах, йос бэржэх, эн харңһу делкэд эзржэх болн теңгрин хар сөкүсдин өмнөс ноолда кежәнэвидн. ¹³Тер төлөд Бурхна өгсн зер-зев кевтнь автн. Кемр му өдр ирхлэ, тадн дэврсн тоотыг сөрэд цугинь даахит. ¹⁴Белн бөөтн. Белкүсндэн бүс зүүтн. Эн бүс – үнн болжана. Цө болд өмстн. Бурхна өмн тана чикэр бөөлһн цө болд болжана. ¹⁵Башмг өмстн. Эвин туск Сэн Зэңг цөөлһхд белн болһн тана башмг болжана. ¹⁶Халц бас автн. Иткл тана халц болжана. Энүгэр тадн эрлгин цуг халун сумнас бийән харсж чаджанат. ¹⁷Бас дуулх өмстн. Аврлт – дуулх болжана. Эрүн Сөкүснэ үлд автн. Эннь Бурхна үг. ¹⁸Эрүн Сөкүсн һарддгар кезэ чигн Бурхнд зальврад дөң суртн. Тиигэд оньдин сергг бөөтн. Цуг иткдг улсин төлө Бурхнас дөң суртн. ¹⁹Мини тускар бас зальвртн. Нанд кергтэ үг Бурхн өгтхэ, юмнас ээлго Сэн Зэңгин нуувчинь тархах зөрг өгтхэ. ²⁰Сэн Зэңгин төлө түүрмд суусн бийнь би илгэгдсн күн болжанав. Сэн Зэңгин тускар би зөргтөһөр, йоста кевэр келдгэр тадн зальвртн.

Бичгин сүл үгмүд

²¹Түхк, мана күндтэ ах болн Деед Эзнэ итклтэ церглэч, таднд мини тускар цугинь келж өгх. Намаг бийән яһж бэржэхин тускар бас келх. Тиигэд тадн намаг ямаран бөөхиг медхит. ²²Энүнэ төлө би терүг тадн тал илгэжәнэв. Тадн мана тускар медхит. Түхк таднд урмд өгх. ²³Ахнр-дүүнр, таднд Эцк Бурхн болн Деед Эзн Исус Христос эв, дур болн иткл өгтхэ. ²⁴Мана Деед Эзн Исус Христост күүрдго мөңк дурта улсиг Бурхн хөөрлтхө!

Христост иткдг Пилипин улст илгэсн бичг

Нүр үг

Эн бичгиг Павел түрүн чонжд нерэдж бичсмн. Тер чонжиг Римин хажудк Македонь гидг назрт Павел бүрдэж. Тер цагт Павел түүрмд бэрэтэ бээж. Христианск талдан көдлэчнр Павелд оппозиц болхла, түүнэ санань зовна, дэкэд Пилипин чонжд худл ном тархажаснд бас үрүднэ. Тер бийнь Павел Исус Христост батар иткэд бичсн бичгнь йир байрта, итклтэ болж медгднэ. Иим бичг илгэснэ учрнь юундв гихлэ, Пилипид бээх иткдг улс түрү цагтнь бийинь дөңнэд белг илгэснд Павел ханлтан өргжэнэ. Тер саамиг бас нег олзлад, тедн чигн, бийнь түрү-зүдү үзсн болв чигн зөргтэ болн бийдэн итклтэ болтн гиж дэкрн урмд өгнэ. Павел тедниг бийэн Исусла эдл бэрэд, ядардган, деерлkdгэн хаяд тогтун бээтхэ гиж суржана.

Исус Христосла негдэд бээсн иткдг улсын жирһл Бурхна белг болжахиг Павел теднд сергэһэд келжэнэ. Тер белгиг тедн евреймүдин Зака күцэхэд биш, зуг итклэр дамжад авчана. Христоста негдэд бээсн улст Бурхн байрта, тогтун жирһл өгчэхин тускар Павел бичжэнэ.

Эн бичг байрин, иткмжтэ бээдлин, негдлтин, итклһнэ болн жирһлин тесвр үзүлжэнэ. Тедү мет Павел Пилипид бээх чонжд ямаран дуртанинь медүлжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг. 1.1–11

Павелын эврэ керг 1.12–26

Христосла ниилэд бээлһн 1.27 – 2.18

Тимофейин болн Эпапродитин төлө кесн зура 2.19–30

Өшэтгэс болн эмшгэс саглһн 3.1 – 4.9

Павел болн терүнэ иньгүд Пилипид 4.10–20

Товчлгч үг 4.21–23

Мендлһн

1¹⁻² Исус Христосин зарцнр Павелас болн Тимофеяс Христос Исусла ниилснд Пилип хотнд бөөх Бурхна улст, чонжин ах-лачнрт болн нөкднрт. Мана Эцк Бурхн болн Деед Эзн Исус Христос цаһан сана болн амулң бөөдл таднд өгтхә!

Павелын зальврсь

³Тана тускар санжасн цагтан би Бурхндан оньдин ханлт өргнөв. ⁴Тана тускар зальвржасн цагтан оньдин байртаһар зальврнав. ⁵Учрнь иим: тадн намаг Сән Зәңг тархад түрүңк өдрәс авн ода күртл нөкд болж йовнат. ⁶Тана седклд тиим сән көдлмш эклж үүдәсн Бурхн эн көдлмшән Исус Христосиг иртл күцәх гиж би лавта меднөв. ⁷Тана тускар тиигж ухалсм чик болжана, яһад гихлә, тадн оньдин мини зүркнд. Нанд өггдсн церглтд тадн цуһар оньдин орлцж йовлат. Ода чигн, намаг түүрмд суусн цагтм чигн, Сән Зәңг харсж батлсн цагтм чигн тадн тиигж йовлат. ⁸Исус Христосла әдл би таднд дурта болдгиг Бурхн герч. ⁹Тана дурн улм өстхә, тадниг улм икәр медтхә, чикәр ухалтха гиж би зальвржанав. ¹⁰Тиигхлә тадн сөөнинь йилһж чадхит. Христосиг ирхлә, тадн цевр болн буру уга болхит. ¹¹Тадн Христосин өгдг чик бөөдлин дала сән йовдлта болхит. Эн цугтан Бурхнд туурмж болн магтал ирүлх.

Мини жүрһл – Христос

¹²Ахнр-дүүнр! Нанла учрсн йовдл күцәмжтәһәр Сән Зәңг тархад нөкд болсинь би таднд зәңглхәр седжәнөв. ¹³Намаг Христосин төлө түүрмд суусиг хаана бөөшнд бөөсн улс болн наадк улс цугтан меднә. ¹⁴Намаг түүрмд суусн учрас ахнр-дүүнрин ик зунь Деед Эзнд батар иткдг болв, тедн Сән Зәңгиг улм зөргтәһәр болн әәмшг угаһар тархадг болв.

¹⁵Үнәр келхд, зөрм әмтн нанд үлү үзәд, нанла дөрлдхәр Христосин туск ном цөөлһжәнә. Болв зәрмсьн болхла, сән седвөрәр тиигжәнә. ¹⁶Сән Зәңг харсх көдлмшт Бурхн намаг орулсинь медәд, әдн нанд дурта болад цөөлһжәнә. ¹⁷Талдан улс болхла эврәннь сә хәһәд, Христосин туск номиг әрүн седклөрн цөөлһжәхш. Түүрмд бөөсн цагтм намаг икәр зоваж чадх гиж тедн

санжана. ¹⁸Тиигв чигн юмб?! Тедн ямаран чигн учрар: сэн седвэрэр эс гиж эврэннь сә хәэсн учрар Христосин туск ном цөөлһдгнь йилһл уга. Христосин тускар тедн келжәхнь хамгин ик чинртә. Энүнд би байрлжанав. Би цааранднь чигн байрта бөөхв. ¹⁹Яһад гихлә, тана зальврсар болн нанд Исус Христосин Сәкүсн нөкд болсар би эн түүрмәс һархв гиж санжанав. ²⁰Би кех зөвтә кергән оньдин күцәхв гиж халун зүркәрн күсл кеж нөөлжәнәв. Ода болн оньдинд би әмд бөөв чигн, үкв чигн эврәннь цогцарн Христосиг зөргтәһәр туурулхв. ²¹Мини жирһлин күсл – Христос. Кедр намаг өнгрхлә, нанд олзта болх. ²²Кедр нанд әмд бөөх цаг бөөхлә, би олн туста йовдлмуд кеж күцәхв. Зуг юуһинь шүүж авхинь би меджәхшв. ²³Би хойраһинь шүүж авх санатав. Эн жирһләс салж Христосла харһад бөөхәр седжәнәв. Эннь хамгин деер болх. ²⁴Зуг тана төлө нанд әмд бөөх кергтә. ²⁵Би әмд бөөхән лавта меднәв. Тадниг итклдән өсхд, иткләс һарсн байр авхд нөкд болхар би таднла үлдхв. ²⁶Намаг таднур дәкәд ирхләрн Исус Христосла ниилсндтн нанар буульмж кехд танад дала учр олдх.

²⁷Зуг Христосин Сән Зәнглә ирлшж бөөтн. Ни-негн бөөтн. Сән Зәнгин итклин төлө ноолдтн. Кедр би ирхлә, тана эн бәәдлиг үзхв, кедр эс ирхлә, энүнә тускар сонсхв. ²⁸Юунд чигн өшәтнрәс бичә әәтн. Эн бөөдл теднд үкх гисн темдг, маднд аврх гисн темдг. Цуг эн Бурхнас. ²⁹Христост һанцхн иткх биш, болв Терүнә төлө зовх зөв Бурхн таднд өглә. ³⁰Тадн нанла әдл ноолджанат. Намаг яһж ноолдсинь тадн үзсн биләт, болв яһж би ноолджахинь ода сонсжанат.

2¹⁻²Кедр тадн Христосла нииләд нөкд авчахла, Терүнә дурн тадниг төвкнүлжәхлә, Эрүн Сәкүслә хамдан бөөхлә, санан зовж өр өвчәхлә, намаг улм ик байрта кетн. Хоорндан таарч нег-негндән әдл дурта болтн, ухан-седкләрн негдж нег күслтә болтн. ³Бийдән олз хәәж, нер хәәж юм бичә кетн. Бийән номһрулж хоорндан бөөтн. Кен чигн талдан күүг бийәсн деер тоолтн. ⁴Тадна кен чигн һанцхн эврәннь арһ хөөлгө, әмтнә арһ хәәтхә.

⁵Исус Христосла әдл ухалтн. ⁶Исус Бурхн болв чигн Бийән Бурхнла әдлцхәр зүткх йостав гиж сансн уга. ⁷Зуг зарц болн күн болж төрәд сән дурарн бөөсн юмнасн хаһцв. Тер бөөсн кевәрн күүнлә әдл болв, ⁸Бийән номһрулад үктлән, кирст үктлән сонсхврта бөөж. ⁹Тиим учрар Бурхн Терүг хамгин деерк ормд өргж,

цуг нердэс хамгин алдр нер өгч. ¹⁰Тегэд тенгр деер, назр деер, Назр дор бээсн цуг эмтэ тоотнь Исусин нериг күндлэд сөгдх. ¹¹Бурхн Эцкиг туурулхин төлэ Исус Христос Деед Эзн гиж күн болһн илэр келх.

Одд мет гилвктн

¹²Тегэд, хээртэ үүрмүд мини, намаг таднла бээсн цагт тадн соңсврта билэт. Ода таднла эс бээв чигн тадн соңсхврта болнат. Бурхиг күндлэд, аврлтын көдлмш күцэхэр зүтктн. ¹³Яһад гихлэ, Бурхн Эврәннь таал күцэх седвөр болн күч таднд өгчөнэ.

¹⁴Һундл төрл угаһар болн зүтклдэн угаһар цугинь күцэтн. ¹⁵Тиигхлэ тадн Бурхна нүл уга, цевр болн дуту уга үрдүд болхит. Тедн хар саната болн килнцтэ улс дунд бээцхэнэ. Тедн одд мет эмтнэ заагт гилвкнэ. ¹⁶Тадн жирһл өгдг үгмүд тер улст келнэт. Тегэд Исус Христосин ирх өдрт би хара зөндөн марһанд орлцсн угав, хара зөндөн көдлсн угав гиж байрлхв. ¹⁷Болв кемр мини цусн тана тэкл деер асхрв чигн (тана тэкл гисн итклэр дамжад Бурхнд церглт) би байрлхв, таднла хамдан байрлхв. ¹⁸Тадн бас байрлтн, нанла байрлтн.

Тимофей Эпапродит хойрин тускар

¹⁹Кемр Деед Эзн Исусин таал бээхлэ, би Тимофейиг тадн тал удл уга илгэхв, тиигэд тадниг яһж бээхинь медэд седклэрн төвкнхв. ²⁰Тер үнн седклэрн таднд ик килмж өгнэ. Терүнэс даву нанд тиим күн уга. ²¹Наадкснь болхла Исус Христосин төлэ арһ хээл уга эврәннь арһан хээнэ. ²²Тадн Тимофейиг итклтэһинь меднэт. Тер болхла нанла көвүн эцктөһөн бээсн метэр бээж Сэн Зэнг цөөлһж көдлж йовла. ²³Тегэд нанла юн учрхиг сээнэр медж авад, би удл уга энүг тадн тал йовулхв гиж нээлжэнэв. ²⁴Деед Эзнэ таал бээхлэ, би тадн тал эврэн ирхв гиж лавта меднэв.

²⁵Зуг ода нанла хамдан көдлдг болн ноолддг ах Эпапродитиг тадн тал илгэх кергтэ гиж би санжанав. Тер таднас ирсн элч болад нанд нөкд болж йовла. ²⁶Эн тадниг үзхэр икэр седжэнэ. Бийнь таасго болсинь тадн соңсв гиж зовжана. ²⁷Эннь үнн, дегд күндэр гемтэд Эпапродит үкн гив, зуг Бурхн энүг хээрлв. Бурхн һанцхн энүг биш намаг чигн хээрлв. Бурхн намаг улм икэр бичэ зовтха гиж тиигсн. ²⁸Эн учрар Эпапродитиг үзэд,

тадниг байрлтха гihэд би энүг шулуһар тадн тал йовулнав. Тиигэд мини зовлң баһрх. ²⁹Деед Эзнлэ ниилсн ахиг тоссн метэр энүг байртаһар тостн. Энүнлэ эдл улсиг күндлтн. ³⁰Яһад гихлэ, Эпапродит Христосин көдлмшин төлэ эн аэмшгтэ керг күцэхэд үкн гив. Тадниг нөкд болж эс чадсн цагт, эн тана элч болад нанд нөкд болж йовла.

Йоста чик бээдл

3 Ахнр-дүүнрм! Деед Эзнлэ ниилэд байрта бээтн гиж би аш сүүлднь келжэнэв. Нег юм давтад бичэд бээдгм нанд ацан биш, болв таднд болхла, аэмшгэс эн харслт болх.

²Һалзу нохас мет бээдг улсас бийэн саглтн. Хар саната йовдл һарһдг улсас бийэн саглтн. Керчүлһ кедг улсас саглтн. ³Яһад гихлэ, тедн биш бидн йоста керчүлгдсн улсвидн. Бидн Эрүн Сәкүсәрн дамжад Бурхнд мөргнөвидн. Бидн шажна һазак кергт нөөлгө Исус Христосар буульмж кенөвидн. ⁴Болвчн би шажна һазак кергт нөөлх учртав. Кемр нег чигн күүнд шажна һазак кергт нөөлх учр бөөхлэ, нанд тиим учр улм дала. ⁵Төрснө хөөн нөөмдгч өдртм Мошен закахар би керчүлгдв. Би Израилин күмб, Беньяминэ уңг-тохмтав. Цевр тохмта еврейв. Зака күцэлһнэ тускар келхлэ, би перушмв. ⁶Би иткдг улсиг шунлтта кевәр көөлөв. Зака күцәсәр чик бээдлтэ болхин тускар келхлэ, би нүл уга күн билэв. ⁷Тер бийнь кезэнэ чинртэ, олзта гиж тоолсн юмиг, ода болхла, би Христосин төлэ юмн биш гиж тоолжанав. ⁸⁻⁹Цуг юмсудыг мини Деед Эзн Исус Христосин туск медрллэ дүнцүлхлэ, эннь юмн биш гиж би тоолжанав. Исус Христосин төлэ би бээсэн һолад күүнд керго хог-богд тоолжанав. Христосиг олж авхин төлэ болн Терүнлэ бүклдән ниилхәр би тиигжәнэв. Күн зака күцәсәр чик бээдл авна. Би тиим кевәр чик бээдлтэ бишв. Зуг би Христост итксәр тогтсн чик бээдлтэ болв. Эн чик бээдл Бурхнас һарчана. ¹⁰Би Христосин болн Терүг әмдрүлсн күчиг медх санатав. Би Терүнлэ эдл зовх санатав. Исула эдл үкх санатав. ¹¹Тиигхлэ би әмдрхв гиж нөөлжәнэв.

Күслд күрхәр темцж зүтктн

¹²Күслдән күрлэв, дуту уга болв гиж би келжәхшв. Зуг би тер күслд күрхәр зүткжәнэв. Тер күслин төлэ Христос Исус намаг аврла. ¹³Ахнр-дүүнр! Күслдән күрлэв гиж би тоолжәхшв. Зуг би

ардк юман мартад, өмнк күслдэн күрхэр зүткнэв. ¹⁴ Би диилврин ач авхар күслд күрхэр зүткжэнэв. Исус Христосар дамжад энүг автха гиж Бурхн мадниг дуудв.

¹⁵ Бидн дуту уга улс тиигж ухалх зөвтөвидн. Кемр тадн дундас күн талданар ухалдг болхла, Бурхн терүнд цөөлһж өгх. ¹⁶ Эн цаг күртл дахсн зокалмудар бөөж яһв чигн уралан йовий.

¹⁷ Ахнр-дүүнр! Талдан улсла хамдан нанас үлгүр автн. Таднд үзүлсн мана үлгүрэр бөөдг улсиг хэлэтн. ¹⁸ Яһад гихлэ, кесг улс Христосин кирсин өшөтнр болж бөөнө. Эднэ тускар би таднд урднь давтад келлэв. Ода би уульн бөөж эднэ тускар давтад келжэнэв. ¹⁹ Аш-сүүлднь, эн улс үкх. Эднэ бурхн – гесн. Теднэ буульмж кесн юмс бийснь хутана. Тедн һанцхн эн һазрин юмна тускар ухална. ²⁰ Зуг Мана Төрскн тенгр деер. Аврач болн Деед Эзн Исус Христосиг тендэс ирхиг бидн күлөжэнэвидн. ²¹ Тер мана арһ уга үклд ордг цогц-махмудыг хуврүлж Эврәннь туурмжта цогц-махмудла эдл күчэрн кех. Эн күчэр Тер цугиг медэндэн орулна.

Павелын сурһмж

4 Мини хээртэ ахнр-дүүнр! Би тадниг икэр санжанав. Тадн – мини байр, тадн – мини титм. Хээртэ ахнр-дүүнр, Деед Эзнлэ ниилэд батар зогстн.

² Эвода болн Синтих, буйн болтха, Деед Эзнлэ ниилэд хорндан ни-негн бөөтн гиж би эржэнэв. ³ Мини итклтэ нөкд, чамаг суржанав эн хойр күүкд улст нөкд бол. Эдн Клементлэ болн нань чигн нөкдрлэ хамдан нанд дөң болж Сэн Зэңг делгрүллһнд орлцад көдлдг билэ. Эн улсин нерд Жирһлин Дегрт бичэтэ. ⁴ Деед Эзнлэ ниилж оньдин байрта бөөтн. Байрта бөөтн гиж бас келжэнэв. ⁵ Тана номһн бөөдлин тускар цугтан медтхэ. Деед Эзн өөрхн. ⁶ Юмнд бичэ зовад бөөтн. Юн учрв чигн Бурхндан ханлт өргэд эрж зальврад, эврәннь сансн-санаһан Терүнд келтн. ⁷ Тиигхлэ эмтнэ ухана медэнэс ик деер бөөсн Бурхна эв тана ухан-седклиг Христосла ниилүлэд харсх.

⁸ Аштнь ахнр-дүүнр: үннч, ачта, үнн чик, цевр, тааста, өврмжтэ, буйн болн буульмж авх ачта юмна тускар оньдин ухалтн. ⁹ Нанас дассн, тодлж авсн, сонссн, үзсн юман күцэтн. Тиигхлэ эвин Бурхн таднла бөөх.

Белг авснд ханлт

¹⁰Тадниг шинэс нанд килмжэн өгснд би Христосла ниилж байрлв. Тадн нанд урднь чигн нөкд болдг билэт, зуг нанд нөкд болх арh таднд кесг цагт уга билэ. ¹¹Нанд юмн кергтэ гihэд би энүг келжэхшв. Яһад гихлэ, би бөөсндэн байн болдг дасув. ¹²Түрү цагт болн юмн элвг цагт бөөдг дасув. Альд бөөв чигн, кезэ бөөв чигн, өлсв чигн, эс гиж цадхлң бөөв чигн, дала юмта болн төрүц юмн уга бөөв чигн би бөөсндэн байн болдг даслав. ¹³Нанд чидл өгдг Христос Исусла ниилэд, би цугиг дааж күцэж чаджанав.

¹⁴Тадн мини зовлңгиг хувалцлат. Эннь йир сэн. ¹⁵Урднь, Сэн Зөнг эклэд делгрүлсн цагт, намаг Македонь һазрас һарч йовхд, таднас даву талдан чонж нанд нөкд болж, мөңгиг цуглулж илгэсн угаһинь тадн, Пилип хотна эмтн, бийстн меднэт. ¹⁶Намаг Тесалоник гидг һазрт бөөхд тадн кесг дэкж нанд нөкд болдг билэт. ¹⁷Би таднас белг авхин төлэ энүг келжэхшв. Зуг тадниг бийдэн сэ авхин төлэ тийгж кетхэ гижэнэв. ¹⁸Эпапродитэр дамжад тадн нанд кергтэһэс үлү юм илгэвт, тегэд чигн ода нанд цуг юмн бөөнэ. Тана илгэсн юмн Бурхнд нерэдсн күж мет болн тааста таалмжта бэрц мет. ¹⁹Мини Бурхн Исус Христосар дамжад алдр зөөрэсн авад тадниг кергтэ юмар теткх.

²⁰Мана Бурхн болн Эцк мөңкиндэн тууртха! Тийгтхэ.

Төгсвр

²¹Христос Исусла ниилснд Бурхна улст цугтаднь менд келтн. Нанла хамдан бөөсн аһр-дүүнр бас таднд менд илгэжэнэ. ²²Бурхна цуг улс таднд менд келжэнэ. Онц кевэр хаана бөөшнд көдлжэсн улс бас менд келжэнэ.

²³Деед Эзн Исус Христосин хээрлт таднла бөөтхэ!

Христост иткдг Калосин улст илгэсн бичг

Нүр үг

Эн бичг Епесэс дорд үзгт бээх Баһ Азийин Калос балһсна чонжин төлө бичгдсми. Тер чонжиг Павел бүрдэв чигн, болв терүнэ медлд бэ-эсн назрт тернь бээж. Тегэд Епесэс, Римин эргндк балһсдас кәдлмшчнр тиигән илгэхлэ, Павел бий деерән үлү даалһвр авдг бээж. Калост худл ном тархадг улс бээсиг тер медв. Бурхнд шүтхин төлө, күцц авргдхин төлө тенгрин онц хардачнрт болн йоснд мөргх кергтэ гиж тедн шунжав. Дәкәд тер багшнр күн болһн шишлң авьяс күцәх зөвтә, үл-гүрнь – керчлһнә, хот эдлһнә зокъял күцәх, талдан чигн төрмүд оньгтан авх зөвтә гижәцхәв.

Тиим худл номиг илткәд, христианмудын йосн ном үзүлхәр Павел эн бичгән бичжәнә. Исус Христос күцц аврлт өгч чадхмн, худл номин иткмж болн бәәдл әмтиг Христосас хольжах гиж тер келжәнә. Бурхн Христосар дамжад делкәг үүдәв, Терүгәр дамжад делкәг Бий талан хәрү авчана. Һанцхн Христоста негдәд күн болһн авргдх. Эн номиг иткдг ул-син жирһлд олзлхин тускар Павел бас келжәнә. Павелын бичгиг Калост күргсн Түхкиг Өнәсм гидг ялч дахж йовв. Өнәсмин тускар Пилемонд бичсн бичгтән Павел суржана.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–8

Христосин бәәдл болн йовдлмуд 1.9 – 2.19

Христоста негдснд шин жирһл 2.20 – 4.6

Товчлгч үг 4.7–18

Мендлһн

1¹⁻² Бурхна улст, Калос хотна Христосла ниилсн итклтэ ахнр-дүүнрт Бурхна седвэрэр Христос Исусин шүүж авсн апостол Павел халун менд илгэжэнэ. Мана дү көвүн Тимофей бас менд келүлжэнэ. ^{3[а]} Мана Эцк Бурхн цаһан сана болн амулц төвкнүн бээдл таднд өгтхэ.

Йөрөл тэвжэ зальврлһн

^{3[б]-4} Тадниг Христос Исуст иткэд, Бурхна улст цугтаднь дуран өгситн соңсад, тадна төлө кезэ чигн зальврхларн бидн Бурхнд, мана Деед Эзн Исус Христосин Эцкд, ханлтан өргнэвидн. ⁵ Сэн Зэнгин үннэ үгмүд таднд түрүн болж келхлэ, нээлврин тускар тийгхд соңслат. Тенгрт тана төлө белдсн тоотд нээлэд, тадн дуран өгч иткжэнэт. ⁶ Түрүн өдрэс авн Бурхна хээрлтин тускар соңсад, терүг йостаһар медснэ хөөн Сэн Зэнг тадн дунд сэн ашта болад улм өргэр делгрнэ. Терүнлэ эдл Сэн Зэнг нарт делкэ деер бээсн улс дунд бас тийгнэ. ⁷ Бурхна хээрлтин тускар тадн мана энкр көдлөч, Христосин итклтэ зарц, маднд дөң болжах Эпапрас медвт. ⁸ Эрүн Сөкүсн таднд өгсн дурна тускар Эпапр маднд келж өгв. ⁹ Тер учрар тана тускар түрүн болж соңсснас авн бидн оньдин тана төлө зальврнавидн. Калост бөөх иткдг улс Эрүн Сөкүснэ өгчөх цецн ухаһар болн медрлэр дамжад Тана таалыг медтхэ гиж бидн Бурхиг сурनावидн. ¹⁰ Тийгэд одж Деед Эзнэ таалар Терүнд таасгддгар жирһэд, тадн олн сэн йовдл һарһхит. Бурхна туск тана медрл өсх. ¹¹ Тадниг түрү-зүдү, зовлц тесвртәһәр дааж чаддгар Бурхн туурмжта арһарн таднд күч өгтхэ. ¹² Тийгэд тадн Эцкдән байртаһар ханлтан өргтн. Энтн герлин нутгт Эврәннь улсин зөөрэс нег энгнь авхд тадниг белдв. ¹³ Мадниг тер харһу йосна үлмәһэс гетлгэд, Эврәннь дурта Көвүнэ нутгт көтлэд орулв. ¹⁴ Эврәннь цусар Тер мадниг сулдхла, тийгж мана килнц тэвж өглэ.

Христосин тускар

¹⁵ Христос Бийәрн эс үзгджәх Бурхна авц-бәрцтэ дүр болжана. Цуг үүдсн юмсас Эн хамгин чинртән мөн. ¹⁶ Энүгәр дамжад тенгрт болн һазр деерк тоотыг, үзгджәх эс үзгджәхиг цугтаһинь,

залжах, нойлжах, харджах, йос бэржэх сэкүсиг Бурхн үүдэсмн болжана. Бурхн Христосар дамжад орчлң үүдэв. Үүдэсн тоотыннь күслнь Христос болжана. ¹⁷Цуг орчлңгиг үүдхэс урд Христос бөөсмн болжана. Тиигэд үүдсн тоот цугтан Энүнлэ ниилэд дигтэ-дарата бээнэ. ¹⁸Сүзгтни хург Христосин цогц-махмуднь болжана. Христос эн цогц-махмудын толһань болжана. Христос сүзгтни хургин эмн-жирһлиннь экнь болжана. Энтн Бурхна ууһн Көвүн. Бурхн Терүг үксн улсас хамгин түрүлж эмдрүлх-лэРН, цугтаһаснь түрүнкнь болтха гиж эмдрүлж. ¹⁹Тиигэд Бурхна шиидврэр Бурхнд бийднь бөөсн тоот цугтан Көвүнднь бөөх йоста. ²⁰Бурхн КөвүһэРН дамжад орчлңд бөөсн тоотыг Бийтэһэн эвцүлхэр шиидв. Көвүнәннь кирсд асхсн цусар теңгрт болн һазр деер бөөх тоотыг Бийлэһэн тиигж Бурхн эвцүлв. ²¹Урднь тадн му йовдл һарһад, хар саната йовсндан Бурхнас салу бөөлэт. Тадн эврэн Бурхна хортн болвт. ²²Болв ода Эврәннь Көвүнэ үклэр Бурхн таниг Бийиннь иньгүд кев. Учрнь иим: Бурхн таниг эрүн, цевр, буру уга кеһэд өмнэн зогсахар седжэнэ. ²³Болв тадн соңссн Сэн Зэңгэн цаарандан батар алмацлго иткэд нэ-элврэн бичэ геетн. Би, Павел, нарт делкэд тархагдсн эн Сэн Зэңгин церглэчнь ода болжанав.

Сүзгтни хургт Павелын церглһн

²⁴Би тана төлө зовлң даажасндан байрта бээнэв. Ода би Христос зовснла эдлэр сүзгтни хургин төлө кевтнь зовлң даасиг чилэжэнэв. Сүзгтни хург Христосин цогц-махмуднь болжана. ²⁵Бурхн намаг сүзгтни хургин церглэч кев. Таднд дөң болтха гиһэд Эн намаг көдлмшт орулв. Тер көдлмш иим: Бурхна үгиг кевтнь цөөлһж өгх. ²⁶Бурхн Эврәннь үгэн урднь кесг зун жилмүдин туршарт күмн-эмтнэс нуувч кеж бэрж йовсмн. Ода болхла, Бурхн Эврәннь үгэн улстан медүлв. ²⁷Бурхна зура иим: Эврәннь нуувчан Бурхна улст медүлх. Эн байн алдр нуувч оln эмтнэ цугтаннь төлө белн. Нуувчнь эн: Христос тана ухан-седклд бээнэ. Энтн таднд Бурхна туурмжд орх нөөлвр өгчэнэ. ²⁸Тиигэд бидн Христосин тускар цугтаднь цөөлһжэнэвидн. Бурхна өмн Исула негдсн буру уга күүг зогсахин төлө күн болһниг бидн йир цецн кевэр саглж сурһнавидн. ²⁹Эн даалһвриг күцэхин төлө би кинж көдлжэнэв. Би энүг күцөж чадхв, яһад гихлэ, Христос нанд тиим күч өгчэнэ. Тер күчн мини седклд икэр көдлнэ.

2 Танд болн Лээдикья балһснд бээсн иткдг улст, нанла харһад уга улст дөн болхар би яһж ик зовлн дааж кәдлж йовхин тускар медүлхәр седлэв. ²Тедниг зөргтә болтха гийһэд, нег-негндән дуран тусхатха гийһэд би тийгж кәдлв. Тийгәд үнн медрләс йосн нәэлвр кевтән ирх. Тедн тийгж Бурхна нууциг медж авх. Эн нууцнь – Христос Бийнь. ³Христос Бурхна цецнинь болн медрлинь, бултулгдсн зөөр үзүлсн метәр медүлжәнә. ⁴Энүнә тускар бичхләрн, би кен чигн тадниг худл үгәрн, ямаран сән эс болв чигн чик хаалһас бичә хажилһтхә гиж санлав. ⁵Би таднла хамдан эс бәэвв чигн, болв би кезә чигн таднла бәәнәв. Тадна диг-даратаһар зогсиг Христост лавта кевәр итксиг үзәд би байрлжанав.

Христосла ниилсн йосн жирһл

⁶⁻⁷Христос Исус Деед Эзн гиж итксндән тадн Терүнлә ни-негәр бәәтн. Модна унг гүүнд урһснла әдл тадн эврәннь иткл батлтн. Бәржәх гер ул деер зогсснла әдләр тадн эврәннь жирһлдән Христост улм икәр нәәлтн. Энүг цугтаһинь таднд дасхла. Энүнә төлә ханлтан өргтн. ⁸Тадниг эндүрлһнә үлмәд орулһас саглтн. Тийм йовдл оln әмтнә авьясас, орчлңгиг залжах сәкүсдәс*, кү-үнәс һарчах цецн уханас болн йирин худлас учрх. Зуг Христосас биш. ⁹Бурхн бийнь кевтән Христост, Терүнә цогц-махмудт бәәнә. ¹⁰Тадн Христосла нииләд бәәсндән йосндан үнн жирһл авт. Христос болх болшго, һарджах болн йос бәржәх сәкүснәс өөдән йовна. ¹¹Христосла ни-негәр бәәһәд тадн керчүлгдләт. Тадниг күн биш Христос керчлә. Эн керчлһнә учрнь иим: му йовдл һарһх седвәрин үлмәһәс сулдхлһн. ¹²Тадн уснд булхулгдхларн Исус Христосла оршагдад, Терүнлә тадн әмдрләт. Энтн Христосиг әмдрүлсн Бурхна күчнд таниг иткснәс иштә учрв. ¹³Урднь болхла тадн эврәннь килнцәсн кәлтә болн эс керчүлгдсндән үкснә тоод йовлат. Болв Бурхн тадниг Христосла әмдрүлв. Бурхн мана цуг килнциг тәвж өгв. ¹⁴Мадниг бурушажасн зааврумдта болн мана ялта цаасиг Тер уга кев. Терүг Бурхн кирст хадад кевтнь уга кев. ¹⁵Христос һарджах болн йос бәржәх

* Онгданар болхла, «Тадниг эндүрлһнә үлмәд орулһас саглтн. Тийм йовдл оln әмтнә авьясас, орчлңгин туск эклц номас һарчах күүнә цецн уханас болн йирин худлас учрх».

сэкуснэс бийэн сулдхв*. Бэргдсн тедниг Христос ик диилвртэ-
 һэр олд үзүлж йовуль. ¹⁶Тиигэд тадниг ю идх, уух, бурхн-шажна
 нөөрт орх, эс орхиг, шин сар һарсиг болн бемб өдр темдглх, эс
 темдглхиг нег чигн күн бичэ гемшэтхэ. ¹⁷Тертн зуг цугтан ир-
 гчдэн учрх йоста бээсн юмна сүүдр болжана. Лавта бээдлнь
 Христос мөн. ¹⁸Онц үзгдл үзсн төлөдэн бийэн ик санатад то-
 олжах күн бичэ таниг гемшэтхэ. Тиим күн талдан улс худлахар
 номһрулад, Бурхна элчнрт шүтгхэ гиж заана. Тиим күүнэ ухан
 йирин күүнэ уханла эдл. Терүгэрн деерлкнэ. Болв деерлкх учр
 төрүц уга. ¹⁹Тиим күн цогцин толһа болжах Христост нөөлдгэн
 уурв. Христосас цогц кевтэн эдлвр авна. Терүнэ цогцнь үйэр
 шүрүсэр бэрэтэ болад, Бурхна таалар өсжөнэ.

Христосла хамдан үклһн болн жирһлһн

²⁰⁻²¹Тадн Христосла хамдан үклэт, тиигэд орчлң залжах сэ-
 күсдэс** сулдхгдвт. Тиигхлэ яһад тадн эн нарт делкэн улсла эд-
 лэр бийэн бэрнэт? Тиигэд: «энүг бичэ бэр», «терүг бичэ эдл»,
 «энүг бичэ көндэ», иим зокъялмудар яһад һардвр кенэт? ²²Энтн
 зуг идх уухин туск зокъял. Эн зокъялмудыг күцэснэс төрүц олз
 уга. Иим зокъялмуд күүнэ үүдэсн зокъялмуд болн ном. ²³Иим
 зокъялмуд күүнэ цецн уханас үүдсн болж медгдженэ. Тедн ме-
 дэнэр эврэн Бурхна элчнрт шүтжэхин, худлар номһржахин, цог-
 цан модьрунар зоважахин тускар келжэнэ. Болв тиим зокъялмуд
 эврэннь седвэрэн һардхар седсн күүнд тусан күргшго***.

3 Кемр тадн Христосла хамдан эмдрсн болхла, тенгрт бөөх то-
 от тал өөрдх седкл зүүтн. Тенд Бурхна барун бийд Христос
 суусмн. ²Тадн һазр деерк биш, тенгрт бөөх тоотын тускар ухалтн.
³Яһад гихлэ, тадн үкж одлат. Ода тана жирһл Христосла хамдан
 Бурхнд багтж бултулгдсн бөөнэ. ⁴Тана йосн жирһл – Христос
 болжана. Һазр деер Христос ирхлэ, тиигэд тадн Терүнлэ хамдан
 туурмжтаһар ирхит.

* Онданар болхла, «Христос һарджах болн йос бэржэх сэкуснэс йос
 булаж авв».

** Онгданар болхла, «Тадн Христосла хамдан үклэт тиигэд орчлңгин
 туск эклц номас сулдхгдвт».

*** Онданар болхла, «Болв тиим зокъялмуд тусан күргш. Энтн
 цогц-махмудын таал болжана».

Урдк болн шин жирл

⁵⁻⁶Тер учр деерэс тадн бийдэн бээсн му седвэрэс цугтаһаснь гетлн: аля йовдлас, жигшүртэ юмнас, һал седвэрэс, хорта уханас, хармнлһнас (эс гиж худл бурхнд шүтлһн). Иим му, хорта юм эмтн һарһснас кэлтэ Бурхна заасиг эс сонссн күүг Тер цаажлх. ⁷Урднь тадн иим му седвэртэ бөөлөт. Энтн тана жирл залж йовсмн. ⁸Болв ода һалзуһас, килнгэс, талдан күүнд хоран күргхэс болн му бузр үг келлһнэс бийэн сулдхх зөвтэт. ⁹Нег-негндэн бичэ худл келтн. Тадн хуучн авьясмудта күн болдган уурвт. ¹⁰Ода шин күн болвт. Эн шин күүг Бурхн, түүнэ Үүдэч, ондарулна. Тиигж тер күн Бурхна эдл болх. Энүнэ учрнь иим болжана: тер күн Бурхиг кевтнь медх. ¹¹Тиигэд буру номта улс, евреймүд, керчүлсн, эс керчүлсн, зүсн-зүүл келэр келдг улс, зерлг улс, ялч улс, сул бөөх улс дунд йилһвр уга болжана. Христос хамгин тоомсртань болжана. Иткдг улст Христос бүүрлж бээнэ. ¹²Тадн Бурхна улс болжанат. Бурхн танд дурлад бийиннь төлө таниг шүүж авч. Тиигэд тадн өр-өвч, цаһан седклтэ, тогтун, жөөлн, тесвртэ бөөдл үзүлх болжанат. ¹³Нег-негнтөһөн тесвртөһөр бөэтн. Кемр ө-һундл бөөхлө, тэвж өгтн. Деед Эзн тана килнц тэвж өгсн метэр нег-негнәннь буруһинь тадн бас тэвж өгтн. ¹⁴Иим йовдл күцэхлэрн тадн нег-негндэн дуран тусхатн. Дурн эмтиг цугтаһинь кевтнь негдүлнэ. ¹⁵Христосин өгсн эв тадниг авх шиидврт күргтхэ. Эн эв эдлхин төлө Бурхн тадниг нег цогцта болтха гиж дуудв. Бурхнд ханлтан өргж йовтн. ¹⁶Христосин туск ном тана зүркнд байн кевтэн бүүрлх йоста. Ямаран чигн цецн уха олзлад нег негэн сурһад саглж йовтн. Бурхна дуд, частрумуд болн Эрүн Сәкүснэ дуд дуултн. Дуулхларн зүркнәсн Бурхнд ханлт өргж дуултн. ¹⁷Ю кев чигн, ю келв чигн, цугтаһинь Деед Эзн Исусин нернэ төлө, Терүгәр дамжад Эцк Бурхиг йөрөһэд күцэтн.

Иткдг улсин өрк-бүл

¹⁸Хәрд һарсн гергчүд, негн метэр залусиннь үгд ортн, яһад гихлө, Деед Эзнд иткдг улст эннь чик. ¹⁹Залус, эврәннь гергчүдтән дурта болтн, тедндән модьрун заң бичэ һарһтн. ²⁰Бичкдүд, мел эк-эцкән сонстн. Иим бөөдл Деед Эзнд тааста. ²¹Эк-эцкнр, эврәннь үрдүдиннь урмдыг хәрүлшгон төлө тедниг бичэ һундатн.

²²Зарцнр, эврэннь эздүдиннь даалһсн тоотынь кевтнь күцэтн. Тиигж кехлэрн, тедн тадн тал хэлэжэх кемлэ зуг теднэ иткмж авлхар биш, Деед Эзиг күндлжэхэс иштэ тадн үнн зүркнэсн терүг күцэтн. ²³Күцэжэх кERGЭН седклэн тэвэд, күүнэ төлэ биш, Деед Эзнэ төлэ кежэх кевтөхөр күцэтн. ²⁴Энүг тодлад автн: Деед Эзн танд Эврэннь эмтнэ төлэ бөөсн ачлврас өгх. Яһад гихлэ, тана церглжэх Христос йосн Деед Эзн мөн. ²⁵Хар мөр һарһсн күн кесн йовдларн засгла харһх. Кениг чигн Бурхн йилһлго засглх.

4 Тадн, эздүд, эврэннь зарцнран чикэр болн зөвтөхөр бэртн. Тана Деед Эзн теңгрт бээхиг мартхмн биш.

Селвгүд

²Таслт угаһар зальврад, серглңгэр бөөһэд, оньдин йөрөлэн өргжэтн. ³Цаарандан Христосин нуувчин туск Эврэннь үгиг тархах арһ Бурхн маднд өгтхэ гихэд мана төлэ бас зальвртн. Энүнэс көлтэ би ода түүрмд бээнэв. ⁴Намаг тодрхаһар цөөлһтхэ гихэд тадн зальвртн. Эн көдлмшиг би кех йостав. ⁵Христост иткдго улсла харһхларн, цецнэр бийэн бэртн. Христосин тускар ямаран чигн арһан олзлад күүндтн. ⁶Күүнлэ күүндхлэ, тана келсн үг соньн болн таалмжта болх йоста. Тиигчкэд эмтнд яһж чикэр хэрү өгхиг тадн медх зөвтэт.

Сүл мөндлһн

⁷Мини тускар таднд мана энкр дү, итклтэ нөкд, маднла эдл Деед Эзнд церглжэх Түхк цугинь келж өгх. ⁸Мадниг ямаран бөөдлд бээхиг медүлхин төлэ, таднд урмд өгхин төлэ би терүг тадн тал илгэжөнэв. ⁹Тадн тал тана хотнас ирсн итклтэ болн энкр дү Өнэсмиг Түхктэ би бас илгэжөнэв. Тедн энд юн болжахинь цугтаһинь таднд келж өгх. ¹⁰Нанла хамдан бэрэнд бөөх Аристарх менд келүлжэнэ. Бар-Набан зе көвүн Марк бас таднд мөндөн илгэжэнэ. Би таднд терүнэ тускар бичлэв. Кемр тер тана тал ирхлэ, терүг тосж автн. ¹¹Юст гиж цугтан келдг Исус таднд мөндөн келүлжэнэ. Зуг эн һурвн Христост иткдг евреймүд Бурхна нутгин төлэ нанла хамдан көдлжэнэ. Эдн нанд йир икэр дөнгөн күргв. ¹²Тана багин гешүн болн Христос Исусин зарц Эпапр бас менд келүлжэнэ. Эн оньдин тана төлэ зальврна.

Бурхнас иигж сурна: «Алмацл уга, Бурхиг сонсж зүркэрн иткдг улсла эдл, тедниг кевтэ бат итклтэ кетн». ¹³Тана төлө, Лээдикьян болн Ераполин иткдг улсин төлө тер йир шунж көдлжэхиг би герчлж чадхв. ¹⁴Таднд мана күндтэ эмч Лука болн Дэм мендэн илгэжэнэ. ¹⁵Лээдикьяд бөөх ахнр-дүүнрт болн Нумпад, терүнэ герт цуглрдг хурлд нанас менд келтн. ¹⁶Эн бичг танад умшгдсна дару Лээдикьян чонжд умшулхин төлө илгэчктн. Тадн болхла Лээдикьяс илгэгдх мини бичг умштн. ¹⁷Деед Эзнд церглен бээж Архипд даалһсн даалһвриг күцэтхэ гинэд келчктн. ¹⁸Эн бичгиг эврэннь харарн бичжэнэв: Павел таднд мендэн илгэжэнэ. Намаг бэрэнд бөөхиг бичэ марттн. Тадниг цугтаһитн Бурхн хээрлтхэ!

Христост иткдг Тесалоникин улст илгэсн негдгч бичг

Нүр үг

Тесалоники Римин эргмд бөөсн Македонь назрин хотл балһсн бөөж. Павел Пилипэс нүүхэд нархларн тенд чонж бүрдэнэ. Болв тер уул уга евреймүдин сөрү йовдлла харһна. Павел еврей биш улс дунд христианмудын зэнг тархажаснд тедн үлү үзнэ. Павлыг тедн Тесалоникас көөһэд Бэра тал йовулна. Теднэ чонжин тускар дахулч болн хамдан көдлж йовсн Тимофейэс тер хөөннь зэнг сонсна. Тегэд Павел Тесалоникид бөөсн иткдг улст урмд өгхэр эврэннь түрүн бичгэн теднд илгэнэ. Теднэ байрин болн дурна туск зэнг сонссндан ханлтан өргжэнэ, эврэн теднлэ яһж бээсэн бичжэнэ. Дөкэд тер бичгтэн Христосин хэрү ирлһнэ туск суврмудт хэрү өгчөнэ. Эннь иим суврмуд: Христосиг хэрү ирхин өмн өнгрсн иткдг улс терүг ирхлэ, мөнк жирһл авч чадхий? Христос шинэс хэрү кезэ ирхмб?

Цугтан тогтунар көдлэд, Христосиг хэрү ирхиг ицж күлэтн гиж Павел тер бичгтэн бичж.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1

Ханлт болн магтал 1.2 – 3.13

Христианмудын заң-бөөдл 4.1–12

Христосин хэрү ирлһнэ туск ном 4.13 – 5.11

Сүүлңк сагллһн 5.12–22

Товчлгч үг 5.23–28

1 Тесалоникид бөөх Бурхн Эцкин болн Деед Эзн Исус Христосин иткдг улст Павелас, Силас болн Тимофейэс. Цаһан сана, төвкнүн бөөдл таднд Бурхн өгтхэ.

Тесалоникинхнэ жирһл болн иткл

²⁻³Бидн кезэ чигн тана төлө Бурхнд ханлтан өргнэвидн, бас зальврнавидн. Яһад гихлэ, Христост иткснэ ашт яһж көдлсиг, дурлсна ашт яһж күч-көлсән өгсиг, Деед Эзн Исус Христост нөөлснэ ашт яһж тессиг бидн Бурхна болн мана Эцкин өмн төрүц мартхшвидн. ⁴Ахнр-дүүнр, Бурхн таднд дурлад, тадниг эврәннь улс болтха гиж шүүж авсиг бидн меднэвидн. ⁵Сән Зэңгиг тархахларн, бидн йирдән үг олзлв чигн, Эрүн Сәкүснэ күчиг таднд бас үзүлвидн. Бидн Сән Зэңгд гүүнэр иткжэхән медүлвидн. Таднла хамдан бидн яһж бөөсиг эврән меднэт. Тернь тана төлө бөөлһн билэ. ⁶Тадн маднла эдл болн Деед Эзнлэ эдл бөөдг дасвт. Зовлңта бөөсн бийнь тадн Сән Зэңгиг авад, Эрүн Сәкүснэс байрт күртвт. ⁷Бурхнд иткдг Македонь болн Ахья һазрин улст үлгүр болжанат. ⁸Тиигэд таднас Деед Эзнэ үг Македонь болн Ахья һазрин эргнд тарв. Тадниг Бурхнд иткснэ туск зэңг бас эргндән соңсгдв. Маднд келдг үг уга, әмтн цугтаһинь меднэ. ⁹⁻¹⁰Мана ирлһиг тадн яһж тоссиг, һарар кесн кегдлмүдт мөргдгән уурад, әмд йосн Бурхнд заргдхар болн үклин хөөн әмдрүлсн Бурхна көвүг тенгрәс бууж ирхиг күлөжэхиг әмтн келж өгжөцхәнэ. Исус Христос мадниг өөрдж йовх зарһас тач авх.

Тесалоникид Павельн кесн көдлмш

2 Ахнр-дүүнр, мана нааран ирлһн хара бишинь тадн меджәнэт. ²Тадн тал ирхин өмн Пилипд бидн зөвәр зовлң үзэд басгдсиг бас меднэт. Мана өмнәс боссн улс бөөсн бийнь, Бурхн маднд Терүнә Сән Зэңг цөөлһх көдлмш кехд зөрг өгв. ³⁻⁴Мана дуудврт худл чигн, бузрдах чигн юмн уга. Бидн тадниг меклхәр седжәхшвидн. Бурхн мадниг сөрәд, Сән Зэңг цөөлһх зөв өгв, тиигэд бидн Бурхна седсәр келжәнэвидн. Бидн әмтнд биш мана седкл меддг Бурхнд таасгддг көдлмш кежәнэвидн. ⁵Тиигэд бидн күүнәс олз хәәжәхшвидн. Зуһудх үгмүд бидн әс келсиг тадн меднәлмт. Бурхн герч. ⁶Маднд таднас чигн, талдан улсас чигн буульмж керг уга. ⁷Бөлв апостолмуд болсндан бидн таднас дөң

авч чигн чадх билэвидн. Түүнэс даву эк килмж өгчэх бичкдүдлэ эдл бидн болвидн. ⁸Бурхна Сэн Зэнг биш, нам эврэннь эмэн таднла хувалцх дүнгэһэр таднд ик дуртавидн. Тиим күндтэт тадн. ⁹Ахнр-дүүнр, яһж бидн шунж көдлсиг тадн меддг болхит. Бурхна Сэн Зэнг танад цөөлххин төлэ бидн цөөһэд унтлан тадниг зовашгоһар өдр сө уга көдлжэнэвидн. ¹⁰Мадниг тадн дунд бөөһэд, цугинь эрүнэр болн чикэр мел буру угаһар бөөсиг тадн болн Бурхн герч. ¹¹Эцк күн эврэннь үрдүдгөһэн яһж бөөнө, тедү мет бидн таднла бөөсиг тадн эврэн меднэт. ¹²Таднд омг өгэд, тадниг эвлэд, Бурхнд таасгдх бөөдлөр жирһтхэ гиж эрлэвидн. Бурхн таниг эврэннь алдр орнд ортха гиж дууджана. ¹³Тадн маднас Бурхна үг сонслат. Бурхна үг танд Исус Христост иткх урмд өглэ. Бурхнд оньдин ханлт өргх бас нег учр бөөнө. Тер үгиг тадн күүнэ үг гиж биш, Бурхна йосн үг гиж авлат. Иткдг улс, тана бийинтн дотр, тер үг сольт кежөнө. ¹⁴Ахнр-дүүнр, Исус Христосла ниилүлсн Йудьян зүсн-зүүл һазрар бөөх Бурхнд иткдг улсла учрсн тоот таднла харһв. Тадн эврэннь орн-нутгин эмтсэс, евреймүдэс иткдг улс көөгдснлэ эдл зовлң үзвт. ¹⁵Деед Эзн Исус Христосиг болн ээлдэчнриг Йудья улс алла. Мадниг болхла көөлө. Тедн Бурхнд таасгджахш, оln эмтнэ дөөсн болжана. ¹⁶Яһад гихлэ, тедн буру номта улс аврхин төлэ мана кежэх цөөлһврин көдлмшт харш болжана. Терүгэрн тедн эврэннь сүл килнцэн немжөнө. Ода Бурхн теднд зарһ кежөнө.

Дэжнэс Тесалоникин чонжд одх Павелын седкл

¹⁷Ахнр-дүүнр, бидн цөөкн болзгт ухан-седклэрн биш цогцарн салу йоввидн. Тиигэд тадниг үзхэр йир икэр седлэвидн. ¹⁸Би, Павел, тадн тал кесг дэжж йовхар седв. Болв хар сэкүснэ нойн нанд харш болад бөөв. ¹⁹⁻²⁰Мана Деед Эзн Исус Христос ирхд тадн бас мана диилврин буульмж, мана ицл, мана байр болжанат! Тадн мана буульмж, мана байр лавта болжанат!

3 Тиигэд бидн тесж ядад, эврэн Афин балһснд үлдхэр седүвидн. ²Тадниг батлад, тана итклд туслхин төлө бидн маднла хамдан Исусин Сэн Зэнг тархаж, Бурхна даалһвриг күцэж йовдг Тимофейиг илгэвидн. ³Илгэсн учрнь иим: учрх зовлнд даргдлго нег чигн күн итклэн бичэ хайтха. Иим зовлнд Бурхн маднд заясиг тадн эврэн меднэт. ⁴Яһад гихлэ, хамдан бөөсн цагтан бидн

таднд зовлң үзхвидн гиж урдаснь келлэвидн. Мана келсн тоот күцэгдсиг тадн меднэт. ⁵Тиигэд би тесж ядад, тана итклин тускар медхэр Тимофейиг илгэвүв. Эрлг тадниг бичэ жилвтүлтхэ гиһэд, дэкэд мана кежэх көдлмш мел хоосн болж харвза гиж би саглжалав. ⁶Ода Тимофей хэрү ирэд, тана итклин болн дурна туск Сэн Зэнг авч ирв. Тадн дангин мадна тускар байртаһар сандгиг, дэкэд тадн мадниг үзх күслтэ бээхиг тер маднд келж өгв. Бидн бас тиим седклтэ бээнэвидн. ⁷Тиигэд һашута болн зовлңта бээсн мадниг тана туск зэнг, тана иткл мадниг төвкнүлв. ⁸Кемр тадн Деед Эзнлэ ниилэд бат бээхлэтн, тиигхлэ бидн үндэн жирһхвидн. ⁹Тадна төлө Бурхнд ханлтан бидн ода өргж чадхвидн. Тана туск зэнг мадниг байрлулснд бидн Бурхна өмн ханлтан өргжэнэвидн. ¹⁰Тадниг үзхин төлө болн Исуст тана итклһнд дуту тоотыг өгхин төлө өдр-сө уга бидн үнн седклэри Бурхнд зальврдвидн. ¹¹Тадн тал ирх хаалһиг мана Бурхн болн Эцк, мана Деед Эзн Исус Христос ясч өгг. ¹²Мадниг нег-негнтөһөн болн олн улстаһан ни-негн, дурта бөөдгэр дүүргсн эдлэр таниг Деед Эзн дүүргг. ¹³Мана Деед Эзн Исус цуг иткдг улсла хамдан ирх цагт Бурхн мана Эцкин өмн тадниг килнц уга, эрүн болхин төлө Деед Эзн батрулх.

Бурхнд тааста жирһл

4 Ахнр-дүүнр, Бурхнд тааста болдгар бөөдгиг маднас дасж авчит, ода тадн тиигж бээнэт. Болв Деед Эзн Исусин нернэ төлө түүнэс сээнэр бээтн гиж эржэнэвидн. ²Деед Эзн Исусин нерн деерэс ямаран заквр өгсиг тадн меднэт. ³Бурхн тадниг эрүн жирһлэр жирһтхэ гижэнэ. Тана дунд аля кедгнь уга болтха. ⁴Күн болһн эврәннь цогц-махмудан эрүнэр болн күндтэ кевөр бөрхиг медх зөвтэ. ⁵Бурхиг меддго, буру номта улсла эдл эврәннь аля седвэрт бичэ авлгдтн. ⁶Нег чигн күн эврәннь ахнр-дүүнртән му юм бичэ үзүлтхэ, нег-негэн бичэ меклтхэ. Тиим нүүлтэ йовдлмуд һарһсн күүг Бурхн засглх. Бидн таднд түүнэ тускар өмнэснь келэд сагллавидн. ⁷Бурхн мадниг бузр, аля биш, эрүн жирһлүр дуудла. ⁸Эн номиг эс авсн күн, күүг биш, таднд Эрүн Сәкүс өгсн Бурхиг бийинь холжана. ⁹Ахнр-дүүнрин дурна тускар таднд бичэд керг уга гиж санжанав, тадн эврән нег-негндөн дурта бөөдгиг Бурхн дасхла. ¹⁰Македоньд бөөх ахнр-дүүнртән цугтаднь тадн дуртаг бидн меднэвидн. Болв энүнэс үлүһэр

нег-негндэн дурта болтн гиж эржэнэвидн. ¹¹ Урднь мана келсн-лэ эдл тогтунар бөөһэд, күн болһн эврәннь кергэн күцөһэд, хойр хартан нөөлтн. ¹² Бурхнд иткдго улс күндлдгэр бөөх кергтэ болжана. Тадн талдан күүнэ үлмэд бичэ ортн.

Деед Эзнэ ирлһн

¹³ Ахнр-дүүнр, үксн күүнлэ юн болдгинь тадниг медтхэ гижэ-нэвидн. Ицл уга наадк улсла эдл тадниг зовашгоһин төлэ тииг-жэнэвидн. ¹⁴ Кемр бидн Исус үкэд дэкэд эмдрснд иткжэхлэ, Терүнд иткэд үксн улсиг Бурхн Исуста дахулж ирх. ¹⁵ Деед Эзнэ келсэр, Христосиг ирлһнд бидн эмд улс үксн улсас түрүлж Исуста харһшговидн гиж келжэнэвидн. ¹⁶ Бурхн эврэн чаңһар заквр өгэд, дарунь Бурхна ах элчин дун һарад, Бурхна бүшкүрин э һарсн цагт теңгрэс Деед Эзнэ бууж ирх. Тер цагт Исус Христост иткэд үксн улс түрүлж эмдрх. ¹⁷ Дэкэд бидн, эмд улс, урднь үксн улсла хамдан Бурхна күчэр теңгрүр өрггдэд Исусла аһарт харһхвидн. Аш сүүлднь, оньдинд Деед Эзнлэ хамдан бөөхвидн. ¹⁸ Тиигэд иим үгэр нег-негэн төвкнүлтн.

Белн болтн

5 Ахнр-дүүнр, цагин болн йовдлын тускар таднд бичэд керг уга. ² Деед Эзнэ өдр генткн сөөһин хулхач мет ирхинь тадн эврэн сэн меднэт. ³ Эмтн «эв болн ээмшг уга» гиж келлдх, болв теднд күүкд хархин өмн генткн гесн мошклдг мет зовлн үзгдх. Тиигхлэ нег чигн күн зовлнғас гетлшго. ⁴ Болв, ахнр-дүүнр, тадн харһһуд бөөхшит. Тиигэд чигн эн өдр генткн таднур хулхач мет иршго. ⁵ Бидн цугтан-герлин үрдүд, өдрин үрдүд болжанавидн. Бидн сөөһин, таг сохр харһһуһин үрдүд бишвидн. ⁶ Тиигэд бидн олн улс дахад, унтхмн биш, серглң бөөж, бийән бәрхмн. ⁷ Унтдг улс сөөһөр унтна, эрк уудг улс сөөһөр уулдна. ⁸ Тадн өдрэ үрдүд болсндан, Бурхнд иткэд дурлх йостат. Энтн таднд харслтын дуулх мет болх. Тадн аврлтд нөөлх йостат. Тертн таднд хуйг мет болх. ⁹ Бурхн мадниг цухлын төлэ биш, мана Деед Эзн Исус Христосар дамжад аврлт автха гиж урдаснь йилһв. ¹⁰ Исус Христос мана төлэ үкв. Бидн Терүг ирхлэ, эмд болну, үксн болну хамдан Терүнлэ бөөхвидн. ¹¹ Тиигэд ода бөөснлэ эдлэр нег-негэн төвкнүлж нөкд болж бөөтн.

Сүл селвг болн мендлһн

¹² Ахнр-дүүнр, тадниг христианск жирһлүр залж, дасхж, тадн дунд көдлж йовх улсиг күндлтн гиж эржэнэвидн. ¹³ Күцэж йовх кергин төлө тедниг хээрлж, йир икэр күндлж йовтн. Хоорндан амулц-менд бээтн. ¹⁴ Ахнр-дүүнр, хуурмг улст уха орултн, ээмт-хэднь омг өгтн, чидл угаднь нөкд болтн. Цугталань тесвртэ бээтн, гиж тадниг эржэнэвидн. ¹⁵ Му йовдл һарһв гиж кенэс чигн өшө бичэ нектн, хоорндан болн цугталань сээнэр бээтн. ¹⁶ Оньдин байртаһар бээтн. ¹⁷ Оньдин зальврж йовтн. ¹⁸ Кезэ чигн Бурхнд ханлтан өргтн, яһад гихлэ, Христосла негдсн улст Бурхна седвэр тиим. ¹⁹ Эрүн Сәкүснэ заль бичэ унтратн. ²⁰ Эәлдхлиг бичэ бастн. ²¹⁻²² Цугинь сээнэр хөлөтн, сәәһинь авад, мууһинь хайтн. ²³ Мана Деед Эзн Исус Христос ирхлэг эвин Бурхн тадниг кевтнь әрүлтхә, тана сүмс, седкл болн цогц килнцәс кевтнь сулдхтхә. ²⁴ Таниг дуудсн Бурхн келсән күцөх, яһад гихлэ, Бурхн итклтә. ²⁵ Ахнр! Мана төлө бас зальвртн. ²⁶ Ахнр-дүүнрән цугтаһинь әрүнәр үмсж мендлтн. ²⁷ Деед Эзнә нерн деерәс би танас суржанав: Эн бичгиг цуг ахнр-дүүнрт умшж өгтн. ²⁸ Деед Эзн Исус Христос тадниг хээрлтхә.

Христост иткдг Тесалоникин улст илгэсн хойрдгч бичг

Нүр үг

Христосиг хэрү ирх гисн зэнг Тесалоникид бөөх чонжин төвкнүн бөөдл болн диг-дараг эвджэв. Христос хойрдад ирв гисн хэлэцин тускар Павелын хойрдгч бичгт бичэтэ. «Килнцин күн» гидг нертэ нуувчар бөөсн күүнэ хардврар Христос ирхин өмн хар санлһн улм өсх гиж темдг-лэд, Павел эн хэлэцэн чиклжэнэ. Тер күн Христосин өмнэс сөрлтг кех.

Эн бичгин умшачнр түрү-зүдү юмнла харһв чигн, итклдэн бат болж, Павелыг болн терүнэ көдлэчнриг дураһад бийэн теткх, цаһан санаһан цаарандан өмтнд күртэх зөвтэ гиж апостол темдглжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Магтал болн буульһн 1.3–12

Христосин ирлһнэ туск ном 2.1–17

Христианмудын заңгин тускар 3.1–15

Товчлгч үг 3.16–18

1 Тесалоникид бөөх Бурхн-Эцкин болн Деед Эзн Исус Христосин иткдг улст Павелас, Силас болн Тимофейэс. ²Бурхн мана Эцк болн Деед Эзн Исус Христос таднд цаһан сана болн төвкнүн бөөдл өгтхэ.

Бурхна зарһ күлэлһн

³Ахнр-дүүнр, бидн кезэ чигн тадна төлө Бурхнд ханлтан өргх йоставидн. Тернь чик, яһад гихлэ, тадн Бурхнд улм иткэд, нег-негндэн улм икэр дурлжанат. ⁴Тиигэд талдан һазрт бөөдг

Бурхнд иткдг улс дунд тана тесврин болн көөгджэсн, күнд-түрү даажих цагт харжах итклин тускар бидн омгтаһар буульनावидн. ⁵Энтн цугтан Бурхна чик зарһ бөөснө темдг. Аштнь тадниг Бурхн Эврәннь орнд бөөх дүнгэ улс гиж тоолх. Ода тадн Бурхна орна төлө зовлң үзжәнэт. ⁶Бурхн үннч. Тиигэд таднд зовлң үзүлжэх күүг зовлңла харһулх. ⁷Тиим зовлң үзжэсн таднд болн маднд Бурхн төвкнүн бөөдл өгх. Тиим бөөдл Деед Эзн Исус күчтэ Бурхна элчнрлэ хамдан теңгрэс асжих һалын зальд үзгдхлэ, тиигэд учрх. ⁸Бурхиг холжасн болн мана Деед Эзн Исус Сән Зәнг эс авчих улсиг тер засглх. ⁹Тедн мөңк үклд тусх. Тиигэд оньдинд Деед Эзнэ болн Терүнэ күчтэ алдрас тер улс салһгдх. ¹⁰Иим йовдл Деед Эзн ирх өдр болх. Бурхнд иткэд церглжэх улсас туурмж болн күндлһ авхар Тер ирх. Тер тоод тадн бас бөөхит. Яһад гихлэ, тадн мана келснд итклэт. ¹¹Бидн кезэ чигн тана төлө зальврनावидн. Тадниг Бурхн дуудсн жирһлэ ирлцжәнэ гиж тоолх. Бурхн Эврәннь күчэрин сән йовдл кех седвэр өгх. Тадна иткл дамжад тана кежэсн тоотыг цугтаһинь Бурхн күцэх, гиж бидн зальвржанавидн. ¹²Тегэд Мана Бурхна болн Деед Эзн Исус Христосин хээрлтэр Деед Эзн Исусин нерн таднас туургад, тадн болхла, Терүнэс туургдх болхит.

Бурхна зака эвджэх күн

2 Ахнр-дүүнр, Деед Эзн Исус Христос ирлһнэ тускар болн мадна Терүнлэ харһлтын тускар болхла, би тадниг эржәнэв: ²Тадн аэлдхлин үгэс, зәнгэс болн мана бичсн бичг кевтэ бичгэс Деед Эзнэ өдр ирв гиж сонсхларн, бичэ адһж үүмтн, бичэ седклэрин зовтн. ³Тадниг ямаран чигн кевэр бичэ меклтхэ. Бурхна өмнэс буцлт эс болтл, мөңк һалд йилһгдэд, Бурхна зака эвджэх күн эс иртл, тер өдр иршго юмн. ⁴Тертн Бурхн гиж нерэдсн тоотд, терүнд шүтсн тоотд өшөтн болх. Түүнэс даву бийән теднэс үлүд тоолад, һол сүмд орж орм эзлэд: «Би, Бурхмб!» – гиж келх. ⁵Танад бөөхдән мини энүнэ тускар келсиг марткврт? ⁶Ода эн күүг юн бэржэхинь тадн меджәнэт. Энтн эврәннь цагтан ирх. ⁷Болв зака эвдлһнэ нуувч күцэгджәнэ. Бэржэх юмн эс авгдтл учрх юмн учршго. ⁸Тиигхлэ зака эвджэх күн бийән үзүлх. Болв Деед Эзн Исус ирлһнд терүг нег дэкж үлөһэд алх. Исус Христосин бөөлһн терүг уга кех. ⁹Бурхна зака эвджэх күн эрлгин йоста ирх. Тер күн ик чидл үзүлэд, худл өвэрц юм болн

онц темдг үзүлх. ¹⁰ Үкх эмтнэ төлө тер зүсн-зүүл мек һарһх. Тедн аврлтын төлө үннд эс итксндэн болн эс дурлсндан үкцхэх. ¹¹ Бурхн үкх эмтнд эндү һарһдг юм илгэх. Тиигэд тедн худлд иткх. ¹² Тиигэд үнниг эс иткэд килнц таасжахинь Бурхн цаажлх

Тадн аврлтын төлө шүүж авгдвт

¹³ Деед Эзнэ дурлсн ахнр-дүүнр, тадна төлө бидн Бурхнд оньдинд ханлтан өргх йоставидн. Яһад гихлэ, Бурхн тадниг Сэкүснэ әрүллһнэ кәдлмшәр болн үннд итксәр дамжад хамгин түрүнд аврхар шүүж авв. ¹⁴ Мана цәәлһсн Сән Зәңг дамжад Бурхн тадниг Терүнә төлө болн мана Деед Эзн Исус Христосин туурмжиг хувалцтха гиж дуудв. ¹⁵ Тиигэд, ахнр-дүүнр, батар бәәһәд, мана дасхсн тоотыг үгәр болн бичгәр дамжад итктн. ¹⁶⁻¹⁷ Маднд дурлад, бат ишт, мөңк төвкнүлт хәәртәр өгсн мана Деед Эзн Исус Христос болн Бурхн мана Эцк тадна зүрк тогтнулад, тадниг сән йовдлмуд һарһж, сән үг келүләд батлх болтха!

Мана төлө зальвртн

3 Ахнр-дүүнр, аш сүүлднь, мана төлө зальвртн. Деед Эзнэ үг цаарандан чигн шулуи тарад, тадн дунд туурсн әдләр тууртха гиж зальвртн. ² Таарш уга болн хорта улсас мадниг сулдххин төлө зальвртн. Сән Зәңгд зәрмнь иткхш. ³ Деед Эзнд нәәлж болжана. Тер таниг батраһад, эрлгәс харсж авх. ⁴ Деед Эзн мадниг таднд иткүлж, мана закжасиг цугинь күцәһәд, цааранднь чигн күцәхит гиж ицжәнәвидн. ⁵ Деед Эзн таднд Бурхна дур болн Христосин теслт күртәтхә гиж би зальвржанав.

Көдлми кех кергә

⁶ Деед Эзн Исус Христосин нерн деерәс, ахнр-дүүнр, бидн таднд иигж закжанавидн: залху болн мана өгсн номар эс бәәх күүнлә бичә үүртн. ⁷ Маднас үлгүр авад яһж бәәхинь тадн эврән меднәт. Танад бәәхдән бидн залхурж цаган давулсн угавидн. ⁸ Күүнә мөңг-әдлврәр бас бәәсн угавидн. Бидн күүнд ацан болшгоһар седәд, нам өдр сә уга шунж кәдлвидн. ⁹ Бидн таднас күцдннь дөң авч чадх бийнь, таднд үлгүр үзүлхәр тиигж бәәләвидн. ¹⁰ Танад бәәхдән бидн «эс кәдлхәр седсн күүнд, хот бичә өгтн» гиж келдг биләвидн. ¹¹ Болв тадн дунд бәәх зәрм залху улс

мел кәдлхәр седхш. Тедн күүнә кергт орлцна! ¹²Деед Эзн Исус Христосин нерн деерәс тиим улсиг бидн чиктән бәәһәд, эврәннь теткврин мөңг экләд олтн гиж закад, өмнәснь хөржәнәвидн. ¹³Тадн болхла, ахнр-дүүнр, цуцрлт угаһар әмтнд сә кеж йовтн. ¹⁴Эн бичгт өгчәх заквр эс авчәх улст шишлң оныңан өгцхәтн. Эврәннь бәәдләс ичдгәр, тиим күүнлә бичә үүрлтн. ¹⁵Зуг тиим күүг эврәннь дәәсн гиж бичә тоолтн. Терүг эврәннь дүүлә әдл хөртн.

Ашлгч үгмүд

¹⁶Мана Эвин булг – Деед Эзн танд төвкнүн бәәдл кезә чигн юунд болвчн учратха. Деед Эзн таднла оныңин бәәтхә! ¹⁷«Павелас менд!» бичг болһнаннь чилгчәр би һаран тәвжәнәв. ¹⁸Деед Эзн Исус Христос таниг цугтаһитн хәәрлтхә!

Тимофейд илгэсн негдгч бичг

Нүр үг

Тимофей Баһ Азийин баахн наста християнин, еврей гергнэ болн грек залуһин көвүн бээж. Павелын кежэх көдлмштнь тер ханнь болн нөкднь болж көдлнэ.

Тимофейд илгэгдсн түрүн бичгт һурвн һол төр темдгдгднэ. Түрүңкнь – чонжд сурһгджах худл номин тускар автор саглжана. Эннь евреймүдин болн еврей биш улсин семрү ухан-тоолвр. Терүгэр болхла, эн орчлң хар санан болжана. Күн болһн зуг шишлң нуувч медрлэр дамжад аврлт авч чадхмн, йилһсн хот идлго, өрк-бүл угаһар бөөх зөвтэ гижэнэ. Эн бичгт чонжиг яһж һардхин тускар болн мөргүлхин тускар, чонжин һардачнр болн теднэ нөкднр ямаран заң-бэрцтэ болхин тускар бичэтэ бөөнэ. Товчлгчднь Павел Исус Христосин сән зарц яһж болхин тускар селвг Тимофейд өгчэнэ, дөкэд иткдг оһн зүсн багмудт тер ямаран даалһвр күцэж чадхин тускар бичжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Чонжин болн церглэчнрин зокалмуд 1.3 – 3.16

Тимофейин көдлмшин зокалмуд 4.1 – 6.21

Мөндлһн

1¹⁻² Павелас, мана аврач Бурхна болн мана ицл Деед Эзн Христос Исусин закврар болсн апостолас Нанла хамдан иткдг мини көвүнд тоолгдсн Тимофейд. Цаһан сана, хөөрлт болн эвэр бөөлһ чамд Бурхн Эцк болн мана Деед Эзн Христос Исус өгтхэ.

Худл номас сагл

³Македоньд йовжаһад, би чамаг Епест үлдтхэ гиж сурлав. Тенд худл ном сурһдг әмтн бәәнә. Чи теднд сурһдган уурулх заквр өг. ⁴Тедн кезәңк домгт болн то-томж уга уңг-тохмин ту-ужд оньган бичә өгәд бәәтхә. Иим йовдл зуг керг уга зүткл уч-рана. Тернь Бурхна зурала төрүц залһлдан уга. Эн зураг бидн иткл дамжад медж чадхвидн. ⁵Эн закврин күслнь – нег-негндән дурна седкләр хәрлцлһн. Иим дурн килнц уга зүркнәс болн цевр седкләс, үнн иткләс үүджәнә. ⁶Зәрм улс эднән үлдәчкәд, керг уга күүндврт авлгдв. ⁷Тедн Бурхна зака сурһдг багшнр болхар седнә. Болв эврән ю келжәхән чигн меджәхш, ю лавлж сурһжахан чигн меджәхш. ⁸Закаг чикднь эдлхлә, тер закон сән болхинь бидн меднәвидн. ⁹Чикәр бәәдг улсин төлә закас эс тог-тагдсиг ухалх кергтә. Иим закас эвддг улсин болн буцлт босхдг улсин төлә, Бурхнд иткдго болн килнцтә улсин төлә, Бурхиг болн әрүн юмиг күндлдго улсин төлә, эцк-әкән алдг болн йирдән алач улсин төлә тогтагдсмн. ¹⁰Тер закас аля, залус нег негән эздг, кү хулхалдг, худлч, андһаран эвддг болн чик номиг эвддг нань чигн улст нерәдж тогтагдсмн. ¹¹Эн чик ном аврлтын туск Сән Зәңгәс үүджәнә. Эн туурмжта Сән Зәңгиг цугтаннь алдр Бурхн нанд зарлх зөв өгв.

Павелд өгсн Бурхна хәәрлт

¹²Нанд көдлмш кех арһ-күч өгчәх, мана Деед Эзн Христос Исуст би ханлтан өргжәнәв. Тер намаг итклтә гиж тоолад, цергл-тхә гихәд шүүж авв. ¹³Урднь би Христосиг му келәд, өөлүләд көөдг биләв. Болв Бурхн намаг хәәрлв. Яһад гихлә, би мел юм медлго, Христост итклго бәәсмн бәәжв. ¹⁴Мана Деед Эзн нанд аврлтын цаһан санаһан күртәж, иткл болн дуран өгв. Тернь Христосла ниилхлә ирдмн. ¹⁵Иигж келсн чик, энүнд итктн: Исус эн орчлнд килнцтә улсиг аврхар ирсмн. Теднә хамгин мунь бив. ¹⁶Болв Христос Исусиг эврәннь кемжән уга теслтән үзүлхин төлә Бурхн намаг хәәрлв. Мини хөөн Христост иткх улст болн мөңк жирһл эдлх улст би үлгүр болж чадхв. ¹⁷Мөңк хаанд, оньдинд әмд бәәдг, нүднд үзгддг уга ор һанцхн Бурхнд кезә чигн күндллһн болн туурмж күртж йовтха. Тиигтхә. ¹⁸Тимофей, көвүн минь, би чамд эн заквран иткүлжәнәв. Эн заквр урднь тана тускар келгдсн

ээлдхлин үгмүдлэ ирлцжэнэ. Сээнэр дээлдхин төлөд чи эн үгмүдиг зевсг кевтэ олзлж, ¹⁹итклэн хадлж, седклэн цеврэр бэрж йов. Зэрм улс ичрэн алдснас кэлтэ итклэн геев. ²⁰Тедн дунд Хуменья Александр хойр бээнэ. Тедниг би засглхар эрлгт орулж өглэв. Бурхна тускар му бичэ келтхэ гиж дасххар би тииглэв.

Иткдг улсин зальврлһна тускар

2¹⁻²Хамгин түрүнд би оln-эмтнэ төлө, ик ахлачнрин төлө, йос һарджах улсин төлө Бурхнас сурад, Бурхнд ханлтан өргэд зальвртн гиж закжанав. Тиигэд одж Бурхиг күндлэд, талдан улсиг тевчэд, бидн төвкнүн эвтэ жирһлэр жирһж чадхвидн. ³Тиим зальврлт сэн болад, мана Аврачд, Бурхнд тааста болжана. ⁴Оln-эмтн цугтан үнниг медэд авргдтха гих седвэр Бурхнд бээнэ. ⁵Бурхн ор һанцхн болдг. Бурхн оln-эмтнэ хойрин хоорнд һанцхн эвцэчнь Исус Христос гидг күн болжана. ⁶Цуг эмтиг аврхин төлө тер эврәннь эмэРН шордв. Тергн цагтан оln-эмтнд аврлт өгхэр седснэ герч. ⁷Түүнэ төлө би Бурхна ном тархачд, апостолд болн буру номта улсин төлө чик итклин багшт шүүж авлгдлав. Би таднд үнн үг келжэнэв. Худл би келжэхшв. ⁸Иткдг залус цүүгэн-керүл болн ууран мартад, альд болвчн зальврхларн цевр һаран өргтхэ гижэнэв би. ⁹Күүкд күн зальврхларн дигтэ-тагта, цевр бийэн дарсн хувц өмсх йоста. ¹⁰Бурхнд бийэн даалһсн күүкд күн толһадк үсэн икэр атхруллго самлх, бийэн алтар, сувсар дегд үнтэ юмар, үнтэ хувцар кеерүлхэс үлү сэн керг күцэх йоста. ¹¹Тедн тогтун-тагчг, соңсхврта болж суртха. ¹²Би иткдг эмтн дунд сурһх эс гихлэ залусиг һардх зөв күүкд күүнд мел өгшгов. Тедн тагчг бөөх йоста. ¹³⁻¹⁴Түрүн болж Бурхн Аадмиг үүдэлэ, дэкэд Хабаг. Меклгдсн күнь Аадм биш, күүкд күн билэ. Зуг тер меклгдэд Бурхна заквр эвдж. ¹⁵Кемр күүкд күн Христост иткэд, иткдг улст дурлад, цевр-цеерэр бийэн бэрэд бөөхлэ, Бурхн терүг күүкд һарһлар дамжад аврх. Иигж келсн чик, энүг иткн.

Иткдг улсин һардачин заңгин тускар

3¹⁻³Иткдг улс һардхар седжэх күн бөөхлэ, тер буйнта көдлмш кехэр седжэнэ. Иткдг улсин һардач күн иим болх йоста: эмтнэс келүлшго, һанцхн гергтэ*, чаһр ууж согтшго, бийэн сээнэр бэрдг, оln дунд күндтэ, эмтиг гиичлүлхдэн дурта, арһта багш,

* *Һанцхн гергтэ, эс гихлэ, нег дэксж гер авх.*

чаһрт авлгддо, ноолдач биш номһн заңгта, эвтэ болн мөңгнд дурлшго күн болх. ⁴Тер күн эврәннь өрк-бүлэн сөөнөр һардж чаддг болх зөвтэ. Үрдүднь терүг бас тевчэд, соңсхврта болх йоста. ⁵Кемр кен чигн күн эврәннь өрк-бүлэн эс һардж чаджахла, тер күн яһж Бурхнд иткдг улсиг һардхмб? ⁶Һардх күүг шинкэн Бурхнд иткһн улсас шүүж авхмн биш. Тиим күн ик сана зүүдг болдг. Ти-игхлэрн тер эрлглэ эдл засггдх. ⁷Һардх күн оһн дунд тоомсрта болх йоста. Эс тиигхлэ тер күн һутагдж, эрлгин хавхд бэргдх.

Иткдг улсин нөкдһрин заңгин тускар

⁸Иткдг улсин нөкдһр бас тиим болх йоста: сән заңгта, үннч, чаһрт авлгддо, мөңгнд хармч биш болх. ⁹Тедн сүзгин медүлһн үннд цевр седклэрн иткх йоста. ¹⁰Түрүлэд тиим улсиг сөрэд хэллэх кергтэ. Кемр тедн эн шүүвр даахла, тиигэд одж иткдг улсин нөкдһн көдлмш кеж чадхмн. ¹¹Нөкдһрин гергчүд* бас сән заңгта, хов зөөшго, чаһр ууж согтшго, цугтад ицлтэ бөөдг болх зөвтэ. ¹²Нөкдһр һанцхн гергтэ** болх зөвтэ. Эврәннь өрк-бүлэн болн үрдүдән сөөнөр һардж чаддг болх йоста. ¹³Нөкдһр эврәннь көдлмшән сөөнөр күцэхлэ, тедниг талдан иткдг улс өөдән үнлх. Тедн Исус Христост итклиһн тускар зөргтөһөр келх.

Христианск сүзгин алдр нууц

¹⁴⁻¹⁵Би удл уга танад күрхв гиж нөөлжәнэв. Кемр намаг удадхла, эн бичг Бурхна өрк-бүлд бийән яһж бэрхиг зааж өгх. Бурхна өрк-бүл әмд Бурхнд иткдг улс мөн. Иткдг улс болхла үннэ ул болн хаац болжана. ^{16[а]}Мана шажна нуувч ик алдр: Исус Христос күн болад төрһмн. ^{16[б]}Әрүн Сәкүһн терүг чик седклтэ гиж үзүлв. Терүг Бурхна элчһр цугтан үзлэ. Түүнэ тускар оһн улс дунд цөөлһвр кегдв. Христос туурмжтаһар теңгүрү авгдла. Терүнд делкән оһн улс иткв.

Худл номин тускар

4 Сүл цагт зөрм улс итклән хаяд худлч сәкүсиг соңсад, хар сәкүһнә номд иткх гиж Әрүн Сәкүһн тодрхаһар келжәнэ.

* Онгданар болхла, нөкд болжах гергчүд.

** Һанцхн гергтэ, эс гихлэ, нег дөкж гер авх.

²Тиим олн ном худл келдг улсар болн хойр чирэтэ улсар дамжад ирх. Теднэ ичрнь кезэнэ үкж. ³Тедн эмтнд өрк-бүл бичэ өндөл-лтхэ гиж, зэрм зүсн хотыг бичэ идтхэ гиж сурһх. Болв Бурхн тер хотыг иткдг улс болн үнниг медсн улс ханлтан өргж идтхэ гиж үүдэж. ⁴⁻⁵Бурхна үүдэсн юмн цугтан сэн. Юунас чигн цөкрхмн биш, ханлтан өргж цугинь идх кергтэ. Яһад гихлэ, хот кевтэн Бурхна келсн үгэр болн зальврлһар эрүслгднэ.

Тимофейд өгсн сурһмж

⁶Чи, Тимофей, кемр энүнэ тускар ахнр-дүүнртэн цөөлһэд келэд бөөхлэ, Исус Христосин итклтэ көдлөч болхич. Итклин үгэр болн урднь эврәннь дахсн чик номар чи өс. ⁷Чи Бурхн уга эргү домгт цаган бичэ үрэ. Бийэн Бурхнд соңсхврта бөөдгэр дасх. ⁸Цогц-махмудан чанһахд эврэ олз бөөнэ. Зуг Бурхнд соңсхврта бөөдл ик олзта, яһад гихлэ, эн бөөдл ода болн мөнк жирһлд тусан күргх. ⁹Мини келсн мел үнн, цугтан иткх йоста. ¹⁰Бидн эмд Бурхнд нөөлэд көдлж ноолдж йовнавидн. Бурхн цугтаг аврхар седнэ. Иткдг улст аврлтан Бурхн күргжэнэ. ¹¹Эмтнд закад, энүг сурһжа. ¹²Бийэн баахн гиж бичэ күүнд басул. Үгэрн, бөөдлэрн, дурарн, итклэрн болн цеврэр бийэн бэрлһэрн иткдг улст үлгүр болж йов. ¹³Намаг ирл Бурхна Бичгиг олнд умшад, урмд өгөд сурһжа, цөөлһж бэ. ¹⁴Иткдг улсин ахлачнрин һар тэвлһэр дамжад, аэлдхлин үгэр дамжад чамд өгсн билгэн бичэ үлдэ. ¹⁵Эн тоотыг шунж ке. Чини девшлһнэ сэн ашиг цугтан үздгэр бийэн өгөд көдл. ¹⁶Бийиннь бөөдлэн болн ю сурһжахан оньһж хэлэ. Энүгэн оньдинд кеж йов. Кемр чи иигж кехлэ, бийэн чигн, чамаг соңсжах улсиг чигн аврхич.

5 Медэтэ күүнд шүрүһэр бичэ үг кел. Теднлэ эврәннь эцктэ-һэн эдл бэ. Баһчудла дүүнртэһэн эдл бол. ²Медэтэ күүкд кү-үнлэ эклэһэн эдл бэ. Баахн наста күүкдлэ эврәннь эгч-дүүнрлэ эдл бол. Альк халхарн теднлэ чигн бийэн цеврэр бэр.

Иткдг белвсн гергчүдин тускар

³⁻⁴Түржэх белвсн улст эдлврэр килмжэн тусха. Кемр белвсн күүнд үрн бөөхлэ, эс гихлэ ачнр-зеенр бөөхлэ, тедн иткдг улсин даалһврар өрк-бүлдэн килмжэн өгөд асрх. Тер килмжэрн тедн өвкнртэн ачинь хэрүлх. Бурхн тиигхэр седжэнэ. ⁵Йосндан һанц

белвсн күүкд күн Бурхнд нээлэд, өдр-сө уга дөң сурад зальвр-на. ⁶Кемр белвсн күүкд күн аля жирһлэр бээхлэ, тер эмд болв чигн Бурхнд шүтлһөрн үкж одж. ⁷Хөөннь кү гемшэдгон төлэд чи энүнэ тускар иткдг улст цөөлһэд келжэ. ⁸Эврәннь төрл-сa-дан, терүнэс үлү өрк-бүлэн эс асржах күн итклэсн хольжад, йосндан болхла, иткдго күүнэс дор болжана. ⁹⁻¹⁰Иткдг улсин теткврт жир күрсн болн нег дэжж мордсн* белвсн күүг авхмн болжана. Тер күн эврэн сэн йовдл һарһсарн темдгтэ болх йоста: үрдэн өскх, гиичлүлж чаддг, эврәннь герт орж ирсн иткдг күүнэ көл уһах**, күнд-түрүлэ харһсн улст дөңгөн күргх, цаарандан чигн сэн йовдл һарһж йовх күн болх зөвтэ. ¹¹Жирн нас күрэд уга белвсн күүкд улсиг тер тоод бичэ орул. Яһад гихлэ, кемр эмд күүнэ седвөрнь диилхлэ, дэжн тедн мордхар седнэ. Тер бэ-эдлэрн тедн Исус Христосас холджана. ¹²⁻¹³Тиигэд тедн Христост өгсн үгэн эвдсндөн Бурхнас заслгдна: терүнэс онданар болхла, тедн цаган хара давулдг дасна. Тедн гермүд эргнэ, хов зөөнэ, күүнэ кергт орлдна, келгдшго юм келнэ. ¹⁴Тиигэд би ба-ахн наста белвсн күүкд улст күүнд одтха гиж селвг өгчөнэв. Тедн үр һарһад, гериннь эдл-ахуһан бүтөһэд, хортнаһн му келлүлго бөөтхэ гижэнэв. ¹⁵Яһад гихлэ, зөрм күүкд улс эврэн итк-лэн хаяд, эрлгиг дахлдв. ¹⁶Кемр Христост иткдг гергчүдт белвсн төрл-садн бээхлэ, тедндөн килмжэн күргх йоста. Бийинь килм-жэн тедн иткдг улсин багд даалһх йосн уга. Иткдг улсин баг болхла, йосндан төрл-садн уга, белвсн күүнд дөңгөн күргх зөвтэ.

Иткдг улсин ахлачрин тускар

¹⁷Сөөнэр көдлмшэн кежэх иткдг улсин ахлачнрт хойр дам жалв өгх кергтэ. Түүнэс үлү цөөлһврин көдлмш кедг болн сурһдг ахлачнрт бас тиим мөңг өгхмн.

¹⁸Бурхна Бичгт иигж бичэтэ бөөнэ: «Буудя цокжах царин ам бичэ бо», эс гихлэ «Көдлжэх күн эврәннь ачлврн авх йоста». ¹⁹Иткдг улсин ахлачнрт хойр-һурвн күн герч эс болтл гемшэхэр седсиг бичэ соңс. ²⁰Килнц һарһжах ахлачнриг илднһ олна нүүрт кел. Тиигхлэ талдан улс килнц һарһхасн ээх. ²¹Бурхна, Исус Христосин, шүүж авсн Бурхна элчнрин нүүрт чамаг би эн

* Онгданар болхла, залудан итклтэ болсн.

** Көл уһах — тер цагт ялч күн герт орж ирсн улсин көлэс хаалһин то-орм уһаж цеврлх йоста бөөсмн.

зааврмуд авад, чирэ хэлэлго, нег чигн күүг йиллүго дураһад күцэ гиж закжанав. ²² Деед Эзнэ көдлмш күцэх кү шүүж авхин төлэ бичэ адһж терүн деер һаран тэв. Бас күүнэ килнцд бичэ орлц. Бийэн цеврэр бөр. ²³ Цаарандан һанцхн ус биш, эврәннь геснэ төлэ болн эрүл-мендин төлэ невчкн чаһр уужа. ²⁴ Зөрм күүнэ килнц илэр үзгднэ. Тиигэд тедниг Бурхн засглжана. Зөрминнь килнц хөөннь одж медгднэ. ²⁵ Түүшң сән керг бас илэр үзгднэ. Зөрм сән керг хөөннь медгднэ.

6 Бурхн болн христианск номиг әмтн мууһар бичэ келтхә гихәд, иткдг ялчнр эврәннь эзән сонсх йоста. ^{21a1} Иткдг ялчнр эврәннь иткдг эздүдөн күндлдгән баһрулх йосн уга. Яһад гихлэ, эдн хоорндан аһнр-дүүнр болв. Ялчнр улм сәәнәр эздән көдлх йоста. Ялчнрин көдлмшәс ору авчах эздүд теднд күндтә аһнр-дүүнр болжана.

Худл оһн ном болн йосн зөөр

^{21b1} Әнүг чи сурһад, иткдг улс тиигж кетхә гисн дуудвр кежә. ³ Талданар сурһаж, мана Деед Эзн Исус Христосин тиим үгмүдлә болн христианск шажна номла эс зөвшәржәх күн ик саната күн. Тиим күүнд ямаран чигн медрл уга. ⁴⁻⁵ Тиим му седклтә күн цүүгхдән, үгмүдин учрин тускар зүткхдән дурта. Тиигэд үлү үзх, нег-негнтәһән дәәлдх, му келх, күүг харлх болн үгдән багтлго бә-әсн күн эврәннь чик ухаһан, үнән геесн күн. Иткл күүг байжуллһна эв-арһ болжана гиж тиим күн санжана. ⁶ Кеһр тер нанд бәәснь болх гижәхлә, иткл күүг байжулна. ⁷ Бидн эн орчлд мел юм авч ирсмн угавидн. Эн жиһрләс нег чигн юм бийтәһән бас авч йовшговидн. ⁸ Маднд хувцн, хот бәәхлә, бидн болжана гих йоставидн.

⁹ Байжхар седсн улс жилвтәд хавхд бәргднә. Тиим улс эргү болн әәмшгтә седкл зүүһәд бийән зована. Тернь хөөннь теднә әмнь таслна. ¹⁰ Мөңгнд дурллһн — цуг хорта тоотын уңгнь. Мөңгнд дурлад, эврәннь итклән хайсн оһн улс бәәнә. Мөңгнд дурлснас көлтә тедн йир икәр зовцхав.

Христианск бәәдлин тускар

¹¹ Чи, Тимофей, Бурхна күнч. Тиигэд тиим бәәдләс зулж йов. Бурхна өмн чикәр бә, Бурхна зура күцә. Йосн иткл, дурн, тесвр, номһн бәәдл бийдән шингәж ав. ¹² Урлданд орлцад диилхәр

седжэх күн мет бол. Мөнк жирһлин өөдөн ачлвр авхар шүтж йов. Герчин нүүрт чини герчлсн кемд Бурхн чамаг эн жирһлүр дуудв. ¹³⁻¹⁴Цугтад жирһл өгсн Бурхна болн Понтий Пилатын нүүрт, ээлго герчлсн Исус Христосин өмн би чамд закжанав: чамд заксиг тер кевтнь мана Деед Эзн Исус Христосин ирх өдр күртл күцэ. Тиигэд кен чигн чамаг бичэ гемшэтхэ. ¹⁵Бурхн Исусиг учрх цаглань ирүлх. Алдр Бурхн ор ханцхн хардач болжана. Тертн цуг хаадудын хан болжана, цуг эздүдин эзн болжана. ¹⁶Бурхн ханцарн мөнк эмд. Тер нег чигн күн өөрдшго герлд бэ-энэ. Терүг нег чигн күн үзэд уга. Үзж чигн чадшго. Тиигэд мөнк туурмж болн күчн Терүнэ болтха. Тиигтхэ. ¹⁷Байн улсиг иигж зак: «Бичэ деерлктн. Зөөртэн бичэ нээлтн. Мана байрта бөөдлин төлө кергтэ тоотыг элвгэр өгчөх Бурхнд тадн нээлтн. ¹⁸Тадн туста юм кетн. Кесг холван сэн йовдл харһтн, өгэнч болтн. Талдан улсла эврәннь зөөрэн хувалцтн». ¹⁹Тиигэд тедн бийдэн зөөр зөөһэд, тернь иргчиннь сэн ул болх. Тедн мөнк жирһлд күрч чадх. ²⁰Тимофей, чамд даалһсиг хадһлж йов. Хо-осн күүндврэс холд йов. Медрл гиж эндүһөр нерэджэх худл номиг бичэ ав. ²¹Харм тусж, зэрм улс иим номд бээсндэн итклин хаалһан геев. Бурхн тадниг хөөрлтхэ!

Тимофейд илгэсн хойрдгч бичг

Нүр үг

Эн бичгин ик зууднь Павел баахн наста көдлөч, нөкд Тимофейд эврэннь селвгэн өгчэнэ. Һол төрнь болж тесвртәһәр бәэлһнә төр хөлөгджәнэ. Павел селвг өгн бәэж Исус Христосин тускар итклтәһәр герчлтхә, Сән Зәнгин болн Хуучн Бооцана йосн номар һардвр кетхә, әмтнә өмн багшин болн Сән Зәнгин тархачин даалһвран күцәтхә гиж Тимофейд урмд өгчэнэ. Тимофейиг тер «эргү болн модьрун зүтклдәнд» орж одвза гиж икәр саглжана. Тиим зүтклдән сән юм үзүлхш, зуг олн улсиг үрәнэ. Тегәд Павел эврэннь жирһлөс үлгүр кеж күслиннь тускар терүнд бичжәнэ: итклиннь, тесврин, дурна, күчр-күндиг даахин тускар.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–2

Магтал болн саглһн 1.3 – 2.13

Селвг болн саглһн 2.14 – 4.5

Павелта харһсн йовдлмуд 4.6–18

Товчлгч үг 4.19–22

Мөндлһн

1 Павелас, Бурхна седвәрәр шүүж авсн Христос Исусин апостолас. Урднь амлсн жирһлиг цөөлһтхә гиж Бурхн намаг илгәв. Зуг бидн Христос Исусла нииләд иим жирһлиг әдлж чадхвидн. ²Мини энкр көвүн Тимофейд. Эцк Бурхн болн ма-на Деед Эзн Христос Исус чамд цаһан сана, хәэрлт болн әвтә бөөдл өгтхә.

Бурхнд илгээжэх ханлт

³Цевр седклэрн Бурхнд шүтэд мини өвкнр кеснлэ эдл, би чини төлө өдр сө уга Бурхнд зальврж ханлтан өргжэнэв. ⁴Чини уульсиг санад, чамаг дегд икэр үзхэр седжэнэв. Эн харһлт намаг йир байрлулх билэ. ⁵Чини үннч итклин тускар би саннав. Чини эмг эк Лоис тиигж иткдг билэ, чини эк Юникэ чигн бас. Чамаг теднлэ эдл сүзгтэ бөөх гиж би йир ицжэнэв. ⁶Бурхна өгсн билгиг күццднь олзл гиж би чамд седвөр орулжанав. Намаг харан чам деер тэвсн цагт чи эн билг авлач. ⁷Мадниг күчтэ болад, эмтнд дурта болад, бийэн бэрж бөөтхэ гиж, бичэ ээтхэ гиж Эрүн Сәкүс Бурхн өглэ. ⁸Тиигж Деед Эзнэ тускар келхлэрн бичэ э. Христосас көлтэ намаг бэрэнд бөөхэс бас бичэ ич. Түүнэ ормд Сән Зэңгин төлө нанла эдл зовлң даахдан белн бол. Бурхн чамд тер зовлңгиг даах күч өгх. ⁹Бурхн мадниг аврад, Түүнэ улс болтха гиж дуудв. Мана сән керг-үүлин төлө биш, зуг Эврәннь цаһан санаһарн болн Эврәннь зураһар Бурхн тиигв. Делкэ үүдтл Бурхн Христосар дамжад маднд цаһан санаһан өгв. ¹⁰Мана Аврач Христос Исус эн һазрт ирсэр бидн Бурхна хөөрлт үзжәнэвидн. Христос үклиг диилэд, маднд мөнк жирһлин хаалһ заасиг бидн Сән Зэңгэс меднэвидн. ¹¹Намаг, Сән Зэңг тархач апостол болн багш болтха гиж Бурхн шиидв. ¹²Төрүнэс көлтэ би ода йир икэр зовжанав. Болв кенд иткжэхэн сөөнөр меднэв, зовлңгас төрүц ээжэхшв. Мини даалһсн тоотыг Исус Христос сүл өдр күртл хадһлх гиж икэр ицжэнэв. ¹³Нанас соңссн тоотан олзл. Тер чамд чик номин үлгүр болх. Христос Исусла ниилсн учрас Төрүнд иткэд дурл. ¹⁴Чамд бөөх Эрүн Сәкүснэ күчөр чамд даалһсн үнниг хадһл.

Павелын зэңс

¹⁵Пүгел Гермоген хойр болн Азийин һазрт бөөх инкдг улс цугтан намаг үлдэв. Түүг чи меднэч. ¹⁶Өнэсэпр болн энүнэ өрк-бүлинь Деед Эзн хөөрлг. Нанд тер кесг дэж дөнгөн күрглэ. Намаг түүрмд суулһснас тер мел ичдго билэ. ¹⁷Римд ирхлэрн тер намаг хөөһэд олж авла. ¹⁸Деед Эзн эврәннь ирх өдртэн түүг хөөрлхэ. Елес балһснд нанд Өнэсэпр яһж урмд өгсинь чи сөөнөр меднэлмч.

Христос Исуст итклтэ бол

2 Көвүн минь, Христос Исусин өгчөх хээрлт чамаг батратха!
²Талдан эмт сурһх дүнгэ итклтэ улст оln герчнрин нүүрт на-
 нас соңссн тоотан келж йов. ³Чи Христос Исусин итклтэ дээч
 мет зовлң да*. ⁴Нег чигн дээч өдгэ бээдлин керглэ оралджахмн
 уга. Түүнэ һол төрнь – эврәннь толһачд таасгдх төр. ⁵Кемр
 марһана диг-дараг эвдхлэ, нег чигн бөк эврәннь ачлвран авч
 чадшго. ⁶Тэрэнд көдлжэх көдлмшч күн эврәннь хүвэн хамгин
 түрүнд авх зөвтэ. ⁷Мини келжэхиг ухал. Чамд цугтаһинь медхд
 Деед Эзн дөң болх. ⁸⁻⁹Давидин хөөт үй, үкэд эмдрсн Христос
 Исусиг оньдин санж йов. Энтн мини тархасн Сэн Зэңгэс медг-
 джэнэ. Сэн Зэңг тархаснас көлтэ би зовж йовнав. Терүнэс көл-
 тэ намаг йос эвдсн күн кевтэ цевлв. Болв Бурхна үгиг цевлж
 болшго. ¹⁰Тиигэд би Бурхна шүүж авсн улсин төлэ, тедн Хрис-
 тос Исуст иткэд аврлта болн мөңк жирһлтэ болтха гинһэд цу-
 гинь даажанав.

¹¹Иигж келсн чик. Энүнд итктн: кемр бидн Христос Исусла
 хамдан үксн болхла, Терүнлэ хамдан бидн жирһхвидн. ¹²Кемр
 бидн ода тесжэхлэ, Терүнлэ хардх цаг учрх. Кемр: Бидн Терүг
 медхшвидн гихлэ, Тер бас мадниг медхшв гих. ¹³Кемр бидн
 үгдэн күрдго болхла, Тер оньдин үгдэн күрнэ. Яһад гихлэ,
 Христос Исус бийиннь авц-бэрцэн ондарулж чадшго.

Христосин үнн зарц

¹⁴Бурхар** герч кеһэд, чи сүзгтэ улсиг үг деерэс бичэ зүтклдт-
 хэ гиж седвэр орулж закжа. Иим зүтклдэн олз төрүц орулшго,
 сонсжах улсиг итклэс салһх. ¹⁵Бурхн чамаг сэн зарц гиж келд-
 гэр сөөнэр көдл. Эврәннь кесн көдлмшэсн ичдгоһар Бурхна үгиг
 чикэр сурһ. ¹⁶Бурхн уга күүндврэс хол йов. Тиим күүндвр эмтиг
 Бурхнас хольжулад йовна. ¹⁷Тиим күүндвр үклин хальдврта
 гем мет тарна. Хуменья Пилет хойр тиим күүндвр кежэнэ. ¹⁸Эдн
 үнн юмнас зөвэр хольжад одцхав. «Бидн, иткдг улс, эмдрж
 одлавидн», – гиж тедн келжэнэ. Энүгэрн тедн оln улсин сүзг
 уурулжана. ¹⁹Болв Бурхна бат ул күүршго. Терүн деер иим

* Онданар болхла, Христос Исусин нанд даалһсн тоот.

** Онданар болхла, Деед Эзэр.

бичвртэ тамн бээнэ: «Деед Эзн эврэксэн меднэ», дэкэд «Би Деед Эзнэ күмб гижэх күн, эврэннь килнцтэ керг-үүлэн хайх зөвтэ». ²⁰ Ик гер болһнд, цаһан мөнгн, алтн савмудас талдан, модар болн шаврар кегдсн савмуд бээхиг чи меднэлмч. Зэрм сав ачта кергт олзлгдна, зэрмнь йирин бээдлд кергтэ. ²¹ Керм күн тер худл номас цеврдэд нархла, ачта кергин төлө бэржэх сав мет тер болх. Яһад гихлэ, тер Бурхнд нерэдгдсмн, дэкэд эврэннь Эзнд керглгдженэ. Тиим күн сэн йовдл күцэхдэн кезэ чигн белн. ²² Баһ насна жилвтэ седклэс сагл. Чик седклтэ бэ. Деед Эзнд үнн ухаһарн мөргсн улсла итклтэ бэ, дурл, эвтөһөр бэ. ²³ Медрл уга болн һэргтэ зүтклдэнд бичэ орлц. Тиим юмн кезэ чигн саллт цацхмн болжана. ²⁴ Деед Эзнэ зарц тиим биш болх йоста. Тер, хэрнь, цаһан санатаһар цугталань бээх, сурһмж дасхх, эврэн тесвртэ болх йоста. ²⁵⁻²⁶ Керм түүнэ кергт кен негнь харш болжахла, терүг жөөлн кевэр чиклх кергтэ. Тиигэд одж, Бурхн терүнд ухан-санаһан сольх арһ өгх йосн үнниг медхмн болвза. Тегэд тер күн эрлгин хавхас нарч чадх. Яһад гихлэ, урднь эрлг терүг бэрж авад, эврэннь үлмэд орулсмн билэ.

Сүл цагт күүнэ заң ямаран болх

3 Сүл цагт күнд болхиг медж ав. ² Эмтн бийрхг болх, мөнгнд дурта, деернһу саната, деерлкдг, хорта үгтэ, эк-эцкэн соңсдго, «ханжанав» гиж келдго, ичр-һутр уга бээдг, ³⁻⁴ өршөнгү уга, ни уга болх. Тедн ховч болх, бийэн бэрж чадшго, догшн, сэн йовдлд дурго, нээлж болшго, килмж уга, караг улс болх. Тиим улс эврэннь седвэрт Бурхнас давуһар дурлх. ⁵ Бээдлэрн Бурхнд сүзглсн мет йовна. Йосндан болхла, тедн Бурхна күчиг «керг уга» гих. Тиим улсас хол йов. ⁶ Худл номта улс килнцдэн даргджах, зүсн-зүүл седвэртэн авлгджах муңхг күүкд улсин герт орад, тедниг эврэннь үлмэд орулжана. ⁷ Тиим күүкд улс кезэ чигн сурсн бийнь үнниг медж чадшго. ⁸ Ян Ямбр хойр бас Мошег келсн бийнь зөвшөрсмн уга. Эн улс бас тиигж кезэнэ – үннлэ зөвшөржөхш. Тедн чик ухаһан геешэд, эврэннь итклэн хайв. ⁹ Болв теднэ күцэмж удандан бээшго. Теднэ һэрглжэх бээдл олна нүүрт илрх. Тиим йовдл Мошелэ эс зөвшөрсн улсла учрла.

Тимофейд өгчэх сүл даалхвр

¹⁰ Болв чи болхла, мини номиг, мини бөөдлиг, мини жирһлин күслиг дахвч. ¹¹ Чи мини итклиг, теслтиг, дуриг, чиирг бөөдлиг, мини ардас көөлдсиг, зовлңгиг сээнэр меднэч. Тедү мет нанла Антиохд, Иконьд, Лустрт юн учрсинь чи меднэч. Би йир күчр юм дааж харв. Болв Деед Эзн намаг терүнэс гетлгв. ¹²⁻¹³ Христос Исусла ниилэд Бурхнд сонсхврта бөөхэр седжэх күүг көөх. Болв хар саната улс болн мек харһдг улс улм-улм му йовдл харһад йовх. Тедн олыг болн бийэн цаарандан мекләд йовх. ¹⁴ Чи болхла сурсарн, итксэрн хардвр ке. Кен чамаг сурһсиг чи меднэлмч. ¹⁵ Чи бичкнэсн авн Бурхна Бичг меднэлмч. Эн Бичг чамд цецн уха орулад, Христос Исуст иткснэс иштэ аврлтд күргх. ¹⁶ Бурхна Бичг бичхд Бурхн урмд өгв. Эн Бичг сурһх йовдлд, буруһинь үзүлэд чиклхд, Бурхна таалар бөөхд йир туста. ¹⁷ Тиигэд одж Бурхна күн алык халхарн чигн цаһан сана күцэхдэн белн болх.

4 ¹⁻² Бурхнар болн әмдинь чигн, үксинь чигн зарһ кех Христос Исусар герч бәрж, чамаг Сән Зәнғ тарха гиж би закжанав. Яһад гихлә, Христос Исус хан мет ирж хардх. Әмтнд таасгдв эс таасгдв Сән Зәнғиг алык цагт болв чигн тархахд чи белн бол. Эндүһин тускар иләр келәд, чикләд, урмд өгәд йов. Әмтиг сурһхларн тесвртә бол. ³ Удл уга әмтн чик номиг соңсар седшго цаг ирх. Тедн эврәннь седсэн күцәхәр седх. Әмтн зүсн-зүүл багшнр дуудад, тедниг сонсх. Болв теднь зуг сонсар седжәхинь әмтнд келж өгх. ⁴ Үннә ормд тедн домг соңсх. ⁵ Зуг чи бичә толһаһан ге, зовлңгиг дааһад, Сән Зәнғиг тархаж күцәһәд, эврәннь даалһвран цугтаһинь ке. ⁶ Намаг удлго алх. Мини үкл Бурхнд тәкл тәкжәснлә әдл болх. Нанд жирһхд баахн цаг үлдв. ⁷ Би алдр урданд орлцв. Ут хаалһиг күцүднә һатлад, итклән хадһлв. ⁸ Намаг чикәр бөөснд Бурхн нанд дииләчин ачлвр бел кечкв. Терүг Бурхн тааларнь бөөсн улст өгх. Үнн зарһч Деед Эзн темдглсн өдртән ачлвриг нанд эврән өгх. Һанцхн нанд биш Терүг ирхиг йир икәр күләжәх улст өгх.

Павельн жирһлин тускар

⁹ Дәм намаг үлдәснәс иштә шулуһар ирж үз. ¹⁰ Тер эн жирһлд авлгдәд Тесалоники балһс орв. Крескән Һалатья гидг һазр тал одв, Тит болхла Далматья гидг һазр тал йовв. ¹¹ Нанла һанцхн

Лука үлдв. Кемр ирхлэрн бийтэһэн Маркиг дахул. Тер нанд мини кәдлмшт икәр дөң болх. ¹² Би Түхкиг Епес балһсн тал йовулв. ¹³ Нан тал йовхларн, мини деер өмсдг хувц, буйн болтха, авад ир. Би терүг Троя балһснд Карпин герт үлдәжв. Дегтрмүд авад ир. Тедн заагт мини арсар кесн дегтрмүд авад ир. ¹⁴ Улан мөңгнә урч Александр нанд кесг му йовдл үзүлв. Деед Эзн терүг кесн тоотарнь засглх. ¹⁵ Чи бас терүнәс сагл. Яһад гихлә, тер мана цәәлһврин кәдлмшин йир күчтә хортн. ¹⁶ Намаг түрүн зарһд бийән харсж үг келсн цагт, нег чигн күн ирж дөннснн уга. Цугтан намаг хайв. Болв Бурхн бичә тедниг гемшәтхә. ¹⁷ Деед Эзн нанла хамдан билә. Буру номта улсин төлә мини үгәр Сән Зәңг тархахар Тер нанд чидл өгв. Бурхн намаг үкләс татж авв. ¹⁸ Цаарандан чигн Деед Эзн намаг му юмнас халхлх. Тер намаг эврәннь теңгрин орнд күргх. Мөңкинд Деед Эзн туурмжта йовтха. Тиигтхә.

Товчлгч мөндлһн

¹⁹ Прискад болн Әкүльд, бас Өнәсәприн өрк-бүлд мөнд кел. ²⁰ Эраст Коринф балһснд үлдв. Гемтсн Тропимиг би Мелитд үлдәх зөвтә болв. ²¹ Чи үвл күртл нааран ирж үз. Чамд Юбул, Пудән, Лин, Клавдья болн ахр-дүүнр цугтан мөнд келүлжәнә. ²² Деед Эзн чамла бәәтхә. Бурхн тадниг цугтаһитн хәәрлтхә.

Титд илгэсн бичг

Нүр үг

Тит буру номта күн бээж. Дөкэд эн христианин болад, Павелта хамдан көдлэд, Терүнэ миссионерск көдлмшт нөкднь болв. Крит гидг арл деер чонжин көдлмш харджах баахн наста нөкдтэн Павел эн бичгэн илгэжэнэ.

Негдвэр болхла, чонжин хардач Критин кесг улсин му заң тоодан авад, бийнь ямаран заңгта болхин тускар бичжэнэ. Цааранднь Павел чонжд олн зүсн багмудыг, өвгд, эмгдүдиг (теднь баахн гергчүд сурһх йоста), баахн залусиг, ялчнриг яһж сурһхиг Титд заажана. Чилгчднь тер христианск заң-бөрцин тускар Титд селвг өгчөнэ. Хамгин керг-тэнь: төвкнүн бээх, үүрсг болх. Дурго болснасн, метклдэнэс, чонжд болдг хувалһнас хол йовтн гиж Павел бичжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–4

Чонжин церглэчнр 1.5–16

Чонжин олн зүсн багмудын күцэх кергүд 2.1–15

Сагллһн 3.1–11

Товчлгч үг 3.12–15

Бичгин эклц

1¹⁻³Павелас, Бурхна зарцас болн Исус Христосин апостолас. Би Бурхна шүүж авсн улсиг иткл болн мана шажна суржах үнниг медүлх апостол болж илгэгдлөв. Мөнк жирһлин нөөлт эн үннэ ул болжана. Бурхн эклцэсн авн маднд мөнк жирһл өгхэр үгэн өглэ. Бурхн төрүц худл келдмн биш. Бурхн кергтэ цагтан нанд даалһсн үгэр дамжад зураһан маднд үзүлв. Аврач Бурхна зааврар би эн зураг цөөлһж өгчөнэв. ⁴Нанла хамдан нег иткл

хувалцжах, мини тоолгдсн көвүн Титд. Бурхн Эцк мана Деед Эзн Исус Христос хойр чамд цаһан сана, болн төвкнүн бээдл өгтхэ.

Титин даалһөр

⁵Чамаг Критд эклсэн күщ күцэхэд, балһсн болһна чонжд мини заасар ахлачнриг тэвтхэ гийэд үлдэлэв. ⁶Ахлач күн урднь нег чигн буру уга болх зөвтэ, һанцхн гергтэ болх зөвтэ. Терүнэ үрдүд бас Христост иткэд, сән авьяста, соңсхврта болх зөвтэ. ⁷Һардачд Бурхна көдлмш даалһгджана. Тиигэд тер урднь нег чигн буру йовдл эс һарһсн болх йоста. Тер күн сөрсхр биш, ур уга, чаһрт авлгддо, ноолдач биш, мөңгнд хармч биш болх зөвтэ. ⁸Зуг тер кү гиичлүлхдэн дурта, сә кехдэн дурта, бийән сәәнэр бәрдг, чик седклтэ болх. Тиим күн дигтэ-дарата болад Бурхнд шүтх йоста. ⁹Дәкэд тиим күн номас авсн чик үгд иткх зөвтэ. Тиигэд иткдг улст чик ном сурһад, урмд өгх. Эн номиг бурушажах күүнд теднэ эндүһин тускар илэр келж чадх. ¹⁰Яһад гихлэ, буцсн улс эврәннь эргү номарн әмтиг меклжәхнь олар бәәнэ. Христос иткдг улсас евреймүдин авьяс бәржәх багин улс тедн дунд йир оһн. ¹¹Худл ном тархахднь тедниг эрк биш зогсах кергтэ. Тедн мөңг олхин төлө ичртэ йовдлар өрк-бүһин иткл эвдэд, эс сурһшго юм сурһж заана. ¹²Нам теднэ нег әәлдәчнь иигж келж: «Критин улс цугтан худлчнр, зерлг аңгуд, хуурмг болн ик хотта улс». ¹³⁻¹⁴Эннь үһн. Тиигэд теднэ иткл чик болд-гар, евреймүдин келсн туульд болн үһниг һолжах әмтнэ заавр-мудт оньган өгдгоһар илэр кел. ¹⁵«Седкләрн цевр улст юн болвчн цевр болх», – гиж тедн келлэ. Зуг килнцәр үрсн болн эс иткдг күүнд цевр юмн уга. Яһад гихлэ, теднэ ухан болн седкльн бас килнцәр үрж одж. ¹⁶Тедн Бурхиг меднәвидн гинэ. Болв эврәннь кергәрн Бурхиг эс меджәхән үзүлнэ. Теднәс Бурхн жигшжәнэ. Сонсхвр уга, сән йовдл һарһж чадшго улс болжана тедн.

Иткдг улст йосн ном өглһн

2¹⁻²Чи чик номла ирлцүлж сурһх йостач. Медәтә улсиг чаһр ууж согдгоһар, тоолвртаһар бийән бәрдгәр сурһх. Христост чикәр иткэд, улст дурта болад, зовлңиг тесәд тедниг сурһх йостач. ³Христост иткдг улсла әдл бийән бәрдгәр медәтә күүкд улсиг сурһ. Теднд хов зөөшго, икәр чаһр уушго заквр өг. Тедниг

цаһан седклин йовдл һарһдгар сурһх зөвтэ. ⁴⁻⁵Баахн гергчүд эврәннь залудан болн үрдүдтэн дурта болдгар медэтэ күүкд улс тедниг сурһх йоста. Тедн бийән бэрэд, цеврэр бөөһэд, гериннь көдлмш сээнэр кеһэд, залусан соңсад, кен чигн күн Сән Зэңгиг муурулдгоһар бөөх кергтэ болжана. ⁶Баахн көвүд чикэр бийән бөрдгэр бөөлһх йоста*. ⁷Чи юн болв чигнд сән йовдлын үлгүр болхич. Сурһуль заахдан үннч, болһамжта бол. ⁸Күн чамаг бурушадгоһар келх чик үгән ухалад келжэ. Тиигхлэ мана өшөтнр мадниг гемшэж чадшго, тедн чамла эсргүдсндэн ичөгдх. ⁹Эздүдиннь келсиг цугтаһинь күцэдгэр, юуһарн чигн таасгддгар зарцнран сурһ. ¹⁰Тедн бичэ зүтклдэд бөөтхэ. Дөкэд бичэ хулха кетхэ. Итклтэ күн кевтөһөр бөөтхэ. Тиигэд теднэ кежэсн тоот мана Аврач Бурхна Сән Зэңгд тус болх. ¹¹Эмтн цугтан аврлгдгар Бурхн Эврәннь хөөрлгтэн үзүлв. ¹²Бурхна хөөрлт мадниг иигж сурһжана: Бурхнд эс иткжэх бөөдлэн болн жирһлин му седвэрэн хайтн. Эн жирһлдэн бийән бэртн, чикэр жирһтн. ¹³Бидн кишгтэ өдр ирхиг күлөжөнөвидн. Терүнд бидн цугтан нөөлжөнөвидн. Тер өдр алдр Бурхн, мана Аврач Исус Христос, туурмжтаһар ирх. ¹⁴Мадниг цуг килнцэс сулдххин болн цеврлхин төлө, зуг терүнэ улс болдгар, сән йовдл һарһхдан белн болдгар Исус Христос бийән алулла. ¹⁵Энүг чи теднд сурһх йостач. Эврәннь йосан күшцднэ олзлад, иткдг улст урмд өгэд, теднэ килнцин тускар илэр кел. Нег чигн күн чамаг басхар бичэ седтхэ.

Иткдг улс яһж бөөх йоста

З Иткдг эмтн ахлачнриг болн йосна һардачнриг кевтнь сонстха гиж кел. Тедн сән йовдл һарһхдан белн болтха. ²Күн болһна тускар му келдгоһар, эвцтэ болн үүрсг, нииһөр бөөһэд, цугтаһинь тевчдгэр теднд кел. ³Урднь бидн эргү, сонсхвр угаһар бөөсндэн меклгдж йовлавидн. Зүсн-зүүл седвэр болн бахта юмн мадниг авлж йовла. Бидн эврәннь жирһлдэн хортаһар, үлү үзэд, эмтн маднд дурго болад, бидн эмтнд дурго болад бөөлөвидн. ⁴Бурхн, мана Аврач, эврәннь хөөрлт болн дуран өгсн цагтан мадниг аврла. Мана керг-үүл тоолж биш, зуг эврәннь хөөрлтөр мадниг аврла. ⁵Бурхн мадниг Эрүн Сөкүсэр уһаһад, шин төрлт болн шин жирһл өгв. ⁶Мана Аврач Исус Христосар дамжад

* Һанцхн гергтэ, эс гихлэ, нег дөкж гер авх.

Бурхн маднд элвгэр Эрүн Сэкүс белгль. ⁷⁻⁸Тиигэд бидн түүнэ хээрлтэр Бурхнла чикэр бээнэвидн. Аштнь бидн күлэжэсн мөңк жирһлэн эдлхвидн. Иигж келсн чик, энүнд итктн. Би чамаг иим юмнд оньган өгтхэ гижэнэв. Христост иткдг улс цаһан седклтэ йовдл һарһхд килмжэн өгтхэ*. Эннь сэн, олнд туста. ⁹Эргү зүткэнд болн унг-тохма төр хаһллһнд, закана туск зүткэнд бичэ орлц. Терүнэс олз уга, дэкэд мел керг уга. ¹⁰Олниг цуцад хувахар седсн күүг нег дэкж, хойр дэкж келэд, цааранднь терүнлэ бичэ харһ. ¹¹Тиим күн чик хаалһас салат, килнц цаарандан һарһжахиг чи эврэн меднэч. Терүгэрн тер бийиннь эндүһэн үзүлжэнэ.

Сүл селөг

¹²Намаг, чам тал Артемиг эс гихлэ, Тихикиг илгэхлэ, Никополь тал адһж ир. Би тенд үвлзхэр бээнэв. ¹³Зину гидг закана күүнэ болн Аполлосин хаалһин йовдлд дөңгөн күрг. Теднд кергтэ тоотынь белд. ¹⁴Христост иткдг күн сэн йовдл һарһад цаган давулдгар дастха**. Тиигж бээхлэрн, тер эврэннь теткврэн эврэн олх. Иткдг улс тус угаһар бөөх йосн уга. ¹⁵Энд нанла хамдан бөөх улс цугтан чамд менд илгэжэнэ. Маднла иткдг иньгүдт цугтаднь менд кел. Бурхн цугтаһитн хээрлтхэ!

* Христост иткдг улс цаһан седклтэ йовдл һарһхд килмжэн өгтхэ, эс гихлэ, Христост иткдг улс күндтэ көдлмшт ортха.

** Христост иткдг күн сэн йовдл һарһад цаган давулдгар дастха, эс гихлэ, Христост иткдг күн күндтэ көдлмшт ордгар дастха.

Пилемонд илгэсн бичг

Нүр үг

Пилемон нернь туурсн христианин бээж. Калост бээх чонжин гешүн чигн бээсн болх эн, дэкэд Онэсм ялчин эзн. Ялч эврэннь эзнэс зулад, түүрмд суусн Павелта нег эврнь таньлдж. Онэсм Павелар дамжад Христост иткдг күн болна. Тегэд Павел бичгтэн Пилемониг эврэннь ялчтаһан эвцтхэ гиж суржана. Онэсмиг тер хэрү йовулна. Пилемон терүг зуг буруһинь тэвж өгсн ялч кевтэ биш, христианин болн ах-дүүһинь бээдлтәһер орулж автха гижәнэ Павел.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1–3

Пилемона төлө магтлһн 4–7

Онэсм төлө сурлһн 8–22

Товчлгч үг 23–25

1¹⁻² Исус Христост итксн учрас суулһгдсн Павелас болн дү көвүн Тимофейэс маднла хамдан көдлж йовдг хээртә Пилемонд, хээртә дү күүкн Апяд болн маднла эдл церглж йовх Архиппд, тана герт хурдг сүзгтнрт. ³Бурхн мана Эцк болн Деед Эзн Исус Христос цугтаһитн хээртлхэ. Би тадна амулц-төвкнүн бээхин төлө зальврдв.

Пилемона иткл болн дурн

⁴⁻⁶Күндтә дү көвүн, чи мини сананас кезэчн һархшич. Тиигэд зальврхларн, би эврэннь Бурхндан ханлтан өргдв. Яһад гихлэ, чи Деед Эзн Исуст үнн седкләрн иткэд, иткдг улст дуран өгч күндлснэ тускар би соңсв. Мини зальврлһна учр-утхнь иим: чи ма хойран үүрлһн маднд Христосас ач-тус күртәхин туск медрл медүлх. ⁷Чини дурн намаг ик гидгәр байрлулж урмдулв. Юңгад гихлэ, чи иткдг улсин зүрк төвкнүлвч.

Павелын сурв

⁸⁻⁹Тиигэд, чамд кех тоотыг зааж-закх нанд зөв бээвв чигн, болв би чамд дурлсн учрас суржанав. ¹⁰Би түүрмд суулгдсн Исус Христосин элч Павел чамаг Онэсмин* тускар суржанав. Тиигхлэрн Онэсм Христост иткэд мини зааж авсн көвүм болв. Би болхла түүрмд суужаһад, Онэсмд уха заадг эцк болв. ¹¹Урднь Онэсм чамд тус уга бээж. Ода болхла, чамд, нанд кергтэ күн болв. Тиигэд би Онэсмиг чам тал илгэжэнэв. ¹²Чи болхла, энүг орулж ав. Эн күн нанд эвр хээртэ. ¹³Би Сэн Зэнгэс көлтэ суужаһад, Онэсмиг хажудан бэрхэр седжэлэв. Чини ормд нанд нөкд болх гиж санжалав. ¹⁴Болв би чамаг нанд нөкд бол гиж захар седжэхшв. Чи эврэннь санаһарн энүг кехч гиж би санжанав. Кемр чи зөвөн эс өгхлэ, би төрүц юм кешгов. ¹⁵Юңгад гихлэ, тер хэрү мел чам тал ирхэр цаг зуур салсмн бээж. ¹⁶Ода болхла, тер чини эгл зарц биш, чини энкр дү көвүн болжана. Тер нанд йир хээртэ. Терүг күн гиж, сүзгч гиж, нанас давуһар чамаг хээрлхиг би иткжэнэв. ¹⁷Тиигэд намаг эврэннь иныг гиж тоолжахла, энүг нанла эдлэр күндл. ¹⁸Кемр тер чамаг һундасн болхла, эс гиж чамд өртэ болхла, терүнэ өринь би даанав.

¹⁹Би, Павел, терүнэ өринь бийдэн авчанав гисн цаас бичэд, эврэннь харан тэвжэнэв. Чи эврэннь жирһлэрн нанд өртөч, болв энүнэ тускар нег чигн амн үг келшговидн. ²⁰Тиигэд, энкр мини дү, Христосин төлэ эн сэн керг күцөһэд, намаг энүгэрн төвкнүл. ²¹Мини суржасиг чи күцөхч гиж би нээлжэнэв. Нам терүнэс давуһар кехичнь.

²²Бас нег чамас суржаһ юмн иим: нанд нег хора бел кеһэд оркчк. Тана зальврһна тусар би сулдад хархв. Һархларн тадн тал ирхв гиж би ицжэнэв.

Сүл йөрөл

²³⁻²⁴Чамд эврэннь мөндөн илгэжэхнь: Исус Христост итксн учрас суулгдсн Епапр, бас нанла хамдан көдлдг Марк, Аристарх, Дэм болн Лука. ²⁵Деед Эзн Исус Христос тадниг хээрлтхэ.

* Онэсм үгин чинрнь «туста».

Евреймүдт илгэсн бичг

Нүр үг

Евреймүдт илгэсн бичг христианмудын баг улст бичгдж. Тедн эмтнэ өсж йовх сөрлтэс кэлтэ христианск итклэн хайхар седжэж. Павел теднэ итклд урмд өгчэнэ, Исус Христос Бурхна йосн болн күщ үнн гиж үзүлжэнэ. Энүнэ тускар келхлэрн, автор һурвн төр үнн болжана гihэд темдглжэнэ: 1) Исус – учрсн зовлң дааһад йосндан Эцкэн сонсдг, Бурхна мөнк Көвүн. Бурхна Көвүн болсарн Исус Хуучн Бооцана ээлдэчнрэс, Бурхна элчнрэс, Мошеһэс өөдэн йовна. 2) Исус Хуучн Бооцана цага гелңгүдэс өөдэн йовх мөнк гелң гиж Бурхн зарлж. 3) Исусар дамжад иткл авсн күн килнцэс, ээмшгэс, үклэс гетлнэ. Исус, Ах гелң мет, күүнд йосн аврлт өгнэ. Евреймүдин шажна авъясмуд болн малар тэкл тэклһн эн аврлтын тускар келв.

Израилин туужд орсн зэрм темдгтэ улсин итклэр үлгүр кеһэд, Исусиг нүүртэн бэрэд, ямаранчн зовлң дааһад көөгдэд йовсн бийнь, сүүлнк өдр күртлэн иткмжтэ бээтн гиж Павел умшачнран суржана.

Тегэд евреймүдт илгэсн бичгэн тер селвгэн өгэд, саглад төгсэжэнэ.

Учр-утхин зура

Нүр үг: Христос – Бурхна күщ үнн 1.1–3

Христос Бурхна элчнрэс деер 1.4 – 2.18

Христос Мошеһэс болн Навина Исусас деер 3.1 – 4.13

Христос гелң болсна кергиг өөдэн үнлһн 4.14 – 7.28

Христосин бооцаг өөдэн үнлһн 8.1 – 9.28

Христосар тэкл тэклһиг өөдэн үнлһн 10.1–39

Иткл түрүлж йовна 11.1 – 12.29

Бурхнд таасгдлһн 13.1–19

Чилгч 13.20–25

Бурхн Эврәннь Көвүһәри дамжад келдг бээсмн

1 Кезәнә Бурхн әәлдәчнрәр дамжад кесг дәкж олн зүсн әв-арһ олзлад, мана өвк эцкнрт келдг бээсмн. ²Эн сүл өдрмүдт Бурхн Эврәннь Көвүһәри дамжад маднд келдг бээсмн. Бурхн Көвүһәри дамжад нарт делкә үүдәһәд, цугин өнч авх Көвү кесмн. ³Көвүнднһ Бурхна туурмж үзгднә. Көвүн Бурхна йосн дүр болжана. Бурхна Көвүн цуг нарт делкәг Эврәннь күчтә Үгәри бәриә. Әмтнә килнц тәвснә хөөн теңгрт хамгин күчтә йосна барун бийд Тер суусмн.

Христос Бурхна элчнрәс ик күчтә

⁴Көвүн Бурхна элчнрәс деер болв, тиим кевәр Терүнд Бурхна өгсн нерһ Бурхна элчнрин нердәс деер болв. ⁵Яһад гихлә, Бурхн ямаран чигн элчдән кезәчн: «Чи – Мини Көвүнч, эндр Би Чини Эцк болв», – гиж келсмн уга. Бурхн ямаранчн элчин тускар кезәчн: «Би Энүнә Эцк болхв болн Эн Мини Көвүн болх», – гиж әс келсмн болдг. ⁶Зуг Бурхн Эврәннь Ууһн Көвүһәри орчлд илгәх цагт иигж келсмн: «Бурхна цуг элчнр Терүнд сөгдтхә». ⁷Бурхна элчнрин тускар Тер: «Та Эврәннь элчнрәр сальк кенәт, Эврәннь зарцнрар шачасн һал кенәт», – гиж келв. ⁸Көвүнә тускар болхла, Бурхн иигж келжәнә: «О, Бурхн, Тана залт мөнкиндән бәәх, Та үнн чикәр Эврәннь алван залж йовнат. ⁹Та чик бәәдлд дуртат, йос әвдхдән дур угат. Эн учрар Бурхн, Тана Бурхн, Таниг байрин олив тосар Тана үүрмүдт түркснәс үлү икәр түрксмн». ¹⁰Дәкәд иигж бичәтә бәәнә: «Деед Эзн, Та хамгин түрүнд һазр үүдәвт, теңгр Тана һарар кесн керг болжана. ¹¹Цуг эн уга болж одх, зуг Та үлдхит. Цуг эн хувцнла әдл элж одх. ¹²Та әдниг хуучн хувцн кевтәһәр орахит, әдн хувцн кевтәһәр сольгдх. Зуг Та нег кевтән бәәхит, Тана насн төрүц чилшго». ¹³«Чини өшәтнриг кәл дорчн тулур кевтәһәр әс тәвтл барун һартм су», – гиж Бурхн нег чигн элчдән кезә чигн келәд уга. ¹⁴Бурхна цуг элчнр церглдг сәкүсд болна, тедн аврлтд күртх улст нөкд болхар Бурхнар илгәгднә.

Адр аврлт

2 Салькнд туугдсн керм мет болш уга төләд бидн соңссндан оньган икәр өгч бәәх зөвтәвидн. ²Бурхна элчнрәр дамжад келсн үг итклтә билә. Тегәд эн үгиг әс соңссн болн әвдсн күн

болһн үнн чикэр цаажла харһулгдх йоста билэ. ³Бидн тиим алдр аврлтд оньган эс өгхлэ, цаажас алдрж чадшговидн. Эн аврлтын тускар Деед Эзн Бийнь эмтнд зэнглсн бөөнэ. Энүнэ тускар соңссн улс аврлт йосн үнн гиж маднд лавлж келсмн. ⁴Бурхн энүг онц темдгэрн, өвөрц йовдларн, оln зүсн сүркэ йовдларн болн Эврәннь тааларн, эмтнд өггдсн Эрүн Сәкүснэ билгэрн батлж үзүлсмн.

Мадниг авртур дахулж йовснь

⁵Мана келжәсн иргч орчлңиг залхин кергт Бурхн элчнрән тәвсн уга. ⁶Тиим биш, Бурхна Бичгт нег кесгт иигж бичэтэ: «Күн гисн кемб? Яһад Та энүг эс мартнат? Күмни көвүн гисн кемб? Яһад энүг Та килмжтәһәр хэләдвт? ⁷Та ахр болзгт терүг Бурхна элчнрәс дор тәвлэт. Терүнэ толһад туурмжта болн ачта титм Та зүүввт. ⁸Цуг заллтыг терүнэ һарт өгвт». Терүнэ һарт цуг заллтыг өгсн цагтан, Бурхн нег чигн юм үлдэлго күүнэ заллтд орулсмн. Зуг цугнь күүнэ заллтд бәәхинь ода бидн үзэд угавидн. ⁹Исус Бурхна хәэрлтәр цуг улсин төлө үкхәр ахр болзгт Бурхна элчнрәс дор тәвгдсинь бидн үзжәнәвидн. Эн үкллэ харһж зовснднь Исуст туурмжин титм зүүгдсинь бидн бас үзжәнәвидн. ¹⁰Бурхнар болн Бурхна төлө цугнь үүдәгдсн бөөнэ. Бурхн кесг көвүдиг туурмжд орулх зөвтэ билэ. Зовлңгар дамжад Исусиг, аврлтын һардачиг, Бурхн дуту уга болһж кесмн.

¹¹Яһад гихлэ, әрүслдгнь болн әрүслгддгнь нег Эцктә. Эн учрар Исус тедниг ахнр-дүүнр гисндән ичхш. ¹²Исус Бурхнд: «Би Тана нериг ахнр-дүүнртән келнәв. Би иткдг улсин заагт Таниг туурулнав», – гиж келнә. ¹³Дәкәд бас иигж келнә: «Би Бурхнд нәәлнәв», болн «Энтн Бив, Бурхна өгсн үрдүдтә хамдан бәәнәв».

¹⁴Эн үрдүд йирин улс бәәсн учрас Исус бас теднлө әдл күн болв. Эврәннь үкләрн үклин эзиг эс гиж әрлгиг уга кехәр Исус тиим болв. ¹⁵Үкләс әәһәд, жирһлин туршт мухла болсн улсиг сулдххар Исус тиигсмн. ¹⁶Яһад гихлэ, Бурхна элчнрт биш, Абрахамин үдл тохмд Тер нөкд болжасинь медгджәнә. ¹⁷Тер учрар Бурхна өмн итклтә болн өршәнгү ах гелң болхар, эмтнә килңц тәвгддгәр Тер цуг бәәдләрн ахнр-дүүнрлө әдл бәәх зөвтә бәәсмн. ¹⁸Тегәд чигн Тер Бийнь сөрлһнлө харһад зовлңган эдлсн учрас сөргджәх улст ода нөкд болж чадх.

Исус Мошеһэс деер

3 Тегэд Бурхнар бас дуудгдсн, эрүн ахнр-дүүнр, мана итклин элч болн ах гелң Исусин тускар ухалад бээтн. ² Исус церглтд орулсн Бурхнд итклтэ бээсмн. Тиим кевэр Моше Бурхна герт итклтэ бээсмн. ³ Тосхач герэс даву ик ачта болжана. Тер учрар Исус Мошеһэс даву ик ачта болжана. ⁴ Гер болһн эврәннь тосхачта, болв Бурхн болхла цуг юмна Тосхач. ⁵ Иргчдэн Бурхна келхиг герчлхэр, Моше Бурхна герт зарц мет итклтэ билэ. ⁶ Христос болхла Бурхна герт Көвүн мет итклтэ болжана. Кемр бидн зөргтэ кевэр бээһэд, Христост нээлэд батар зогсхла, бидн Бурхна гер болжанавидн.

Бурхна улсин төлө амрһна орм

⁷ Эн учрас Эрүн Сәкүсн иигж келжәнә: «Эндр, Бурхна ду сонссн цагтан, ⁸ көдэд сөрсн өдрт буцснла эдл бүдүн күзүһән бичә үзүлтн. ⁹ Дөчн жилдән Мини керг-үүлмүд үзв чигн тедн Намаг тенд сөрдг билэ. ¹⁰ Эн учрар Би тер әмтнд уурлад келләв: Тедн Намаг оньдин дахж йовхар седхш, Мини келсн үгиг күцөхәр седхш. ¹¹ Тегэд чигн Би уурлад: Эдн Мини амрһна ормд төрүц оршго, – гиж андһар тәвләв».

¹² Ахнр-дүүнр, оньган өгч саглтн: Тадн әмд Бурхиг үлдәшгоһар танад хар саната болн иткл уга зүркн бичә бээтхә! ¹³ Тадн дундас кен чигн күн килнцәр меклгдшгоһар, бүдүн күзүһән үзүлшгоһар, «Эндр» гиж келәд бээтл нег-негән өдр болһн урмдулж бээтн. ¹⁴ Кемр бидн экн түрүн авсн бөөдлән үкн-үктлән батар хадһлж бөөхлә, бидн Исус Христосла хамдан көдлдг улс болनावидн. ¹⁵ Бурхна Бичгт: «Эндр Терүнә ду соңсад, буцлтын цагла эдл бүдүн күзүһән бичә үзүлтн», – гиж бичәтә.

¹⁶ Кен Бурхна ду соңсж Бурхна өмнәс буцлт өргсмб? Египетәс Мошеһар дахулгдж һарсн улс. ¹⁷ Дөчн жилдән кенд Бурхн уурлсмб? Көдәд өңгрсн килнцтә улст уурлсмн. ¹⁸ Тедн Мини амрһна ормд оршго гиж, кенә тускар Бурхн келж андһар тәвсмб? Бурхиг соңсдго улсин тускар келсмн. ¹⁹ Тедн эс итксндән тиигәрән орж чадсн угаһинь бидн үзжәнәвидн.

4 Тегэд Бурхна амрлһна ормд орхит гисн Терүнэ өгсн үг бээтл, бидн терүнд орхас дутвзав гиж ээх зөвтэвидн. ²Яһад гихлэ, бидн теднлэ эдл Сэн Зэнг соңславидн. Зуг тедн соңссн болв чигн тер үг тус күргсн уга. Яһад гихлэ, тедн соңсв чигн итксмн уга. ³Бидн иткэд амрлһна ормд оржанавидн. Яһад гихлэ, «тедн Мини амрлһна ормд төрүц оршго», – гиж Бурхн келж. Терүнэ керг-үүлмүд орчлң үүдсн цагт төгссн бийнь тиигж келж. ⁴Бурхна Бичгин нег һазрт доладгч өдрин тускар: «Бурхн доладгч өдрт цуг Эврәннь кергэсн амрв», – гиж бичэтэ. ⁵«Тедн Мини амрлһна ормд төрүц оршго», – гиж Бурхна Бичгт бас бичэтэ. ⁶Хамгин түрүнд Сэн Зэнг соңссн улс эврәннь Бурхиг эс соңссндан амрлһна ормд орсн уга. Тегэд амрлһна ормд орх зэрм улс бээсн төлэд ⁷Бурхн «эндр» гидг өдр темдглсмн. «Эндр Терүнэ ду соңссн цагтан бүдүн күзүһән бичэ үзүлтн», – гиж кесг цаг давсн хөөн Тер Давидэр дамжад урднь келсэр келв.

⁸Кемр Навина Исус теднд амрлһ өгсн болхла, Бурхн энүнэ хөөн талдан өдрин тускар келш уга билэ. ⁹Тегэд чигн Бурхна улст амрлһна өдр үлднэ. ¹⁰Яһад гихлэ, Бурхна амрлһна ормд орсн күн, Бурхн күцэсн көдлмшэсн амрснла эдл эврәннь күцэсн көдлмшэсн амрв. ¹¹Тегэд эн амрлһна ормд орхар зүткхм. Яһад гихлэ, Бурхиг соңсдог күн Израилин улсла эдл амрлһна ормд орж чадшго.

¹²Бурхна үг – эмд болн күцэмжтэ, тер ямаран чигн хойр талан хурц иртэ үлдэс үлү хурц. Тер гүүнэр мана дотр ивтрж, сүмсн седклэс, нүһрсн яснас салһна. Тер күүнэ зүркнэ седвэр-санаг шүүнэ. ¹³Нег чигн үүдэгдсн юмн Бурхнас бултж чадшго. Терүнэ нүднд цугнь хуча уга секэтэ. Терүнд бидн тооцаһан өгхвидн.

Исус алдр ах гелң

¹⁴Тегэд итксн юман батар түший. Яһад гихлэ, теңгрт өөд болсн алдр ах гелң, Бурхна Көвүн Исус Христос манад бээнэ. ¹⁵Мана арһ угаг меддго, сана зовдго ах гелң гиж манад уга. Зуг Тер маднла эдл сөрлһнлэ харһвчн, килнц һарһсн уга. ¹⁶Эн учрар Бурхна хээрлтин ширэд зөргтөһөр өөрдий. Маднд дөң кергтэ болсн цагт тенд бидн өршэлд күртж, хээрлт олж чаджанавидн.

5 Бурхн ямаран чигн ах гелңгиг эврәннь келн-улсас шүүж авад, терүг келн-улсин нерн деерэс Бурхнд церглхин кәдлмшт орулна. Ах гелң улсин килнцин төлө Бурхнд бәрц бәрэд, тәкл тәкнә. ²Ах гелң бийнь арһ уга төлөдән медл угаһар буру юм кесн улст сана зовж чаджана. ³Ах гелң арһ чинән уга төлөд һанцхн әмтнә килнцин төлө биш, эврәннь килнцин төлө тәкл тәкх зөвтә.

⁴Ах гелң болх ачиг күн эврә дуарн бийдән авх зөв уга. Зуг Бурхна дуудврар күн ах гелң болж чадна, тиигж Ааронла болв. ⁵Тиим кевәр Христос чигн Бийнь Эврә дуарн ах-гелң болх ач авсн уга. Зуг Бурхн Терүнд: «Чи Мини Көвүнч, эндр Би Чини Эцк болв», – гиж келж. ⁶«Чи Мелкицедклә әдл мөнкиндән гелң болхич», – гиж талдан кесгт келгджәнә.

⁷Делкәд бәәсн цагтан Исус чанһур хәәкрж ууляд зальврад, Бурхиг эрж сурсн билә. Бурхн Терүг үкләс харсж чадх билә. Исус Бурхиг номһн кевәр сонссн учрас Бурхн Терүг сонсв. ⁸Исус Бурхна Көвүн болвчн зовлңгар дамжад сонсхврта болдгар дасж. ⁹Тегәд Бурхнд бүклдән Бийән нерәдәд, Тер Бийднь сонсхврта улсин мөнк аврлтын булг болв. ¹⁰Тиигәд Бурхн Терүг Мелкицедклә әдл ах гелң болхич гиж тәвсмн.

Уха седкләри деегшән өстн гисн дуудвр

¹¹Бидн энүнә тускар дала юм келх йоставидн, зуг тадн сонсдг арһан геесн учрар таднд цәәлһхд дегд күчр болжана. ¹²Яһад гихлә, цагар хәләхлә, тадн ода багш болх зөвтәт, зуг таднд шинәс Бурхна Үгин түрүн номиг дасхх кергтә. Акун хот идхин ормд ода күртл таднд үс уух кергтә. ¹³Үс уудг күн болһн чик седклтә бәәдлин туск ном медхш, яһад гихлә, тер нилх болжана. ¹⁴Акун хот болхла дуту уга улст, яһад гихлә, тедн жирһлин дамшлтар му юмиг сән юмнас йилһж чадна.

6 Эн учрар Христосин түрүн номиг үлдәһәд бүдүн улс болхар адһий. Таднд шинәс түрүн ном дасхх керг маднд уга. Түрүн ном гиснь эн: олз уга йовдлмудан үлдәһәд, Бурхнд иткхин туск, ²кирслһнә, күүнә толһан ора деер һар тәвлһнә, үксн улсин әмдрлһнә болн мөнк зарһин туск ном. ³Бурхн зөвшәрхлә, бидн энүг дасххвидн.

⁴Яһад гихлэ, нег дэжж Бурхна герл авсн, теңгрин билг амссн, талдан улсла Эрүн Сэкүс авсн эмтиг килнцтэ жирһлинь үлдэлһж хэрү авч ирж болшго. ⁵⁻⁶Тедн Бурхна Үгин сөөһинь болн иргч цагин күчиг медэд, эврәннь итклэн үлдэж. Яһад гихлэ, тедн бийснь Бурхна Көвүг кирсд хаджана, Терүг эмтнэ өмн хутахар төвжэнэ.

⁷Дару-дарунь хурау услгдд, тэрсн эмтнд кергтэ тэрэ өгдг һазриг Бурхн эдс өгч йөрөнэ. ⁸Зуг тер һазр деер хатханчг болн буг өвсн урһхла, тер һазр юунд чигн керг уга, болв Бурхн терүг удл уга харах. Тер һазр һалар шатагдж уга кегдх.

⁹Хээртэ үүрмүд, мадниг тиигж келвчн, танад энүнэс сән юмс бөөдгинь бидн лавта меднэвидн. Эн юмс тана аврлла залһлдата. ¹⁰Яһад гихлэ, Бурхн үнн чик. Тадниг Бийднь дурлсиг болн тана көдлсиг Тер мартшго. Эн дуриг тадн Бурхна улст урднь болн ода күртл дөң болсарн үзүлвт. ¹¹Тадн дундас кен чигн эврәннь зөрсн күслэн сүл күртл хадһлтха, гиж бидн санжанавидн. Тегэд тана нөөлсн юмн күцх гиж тадн лавлж медхит. ¹²Тадниг залху бичэ болтха гийһэд, зуг итклэрн болн тесврэрн Бурхна өгхэр бөөсинь авдг эмтиг дуратха гижэнэ-видн.

Бурхна өгсн үг

¹³Абрахамд үгэн өгсн цагт Бурхн эврәннь нерэрн андһар төвж. Яһад гихлэ, Терүнэс даву ик алдр кен чигн уга билэ. ¹⁴Бурхн иигж келсн: «Үнн кевэр Би чамд эдс өгэд, унғ-тохмин дала үдл өгхв». ¹⁵Абрахам тесвртэ болсн төлөдөн Бурхна өгхэр бөөхиг авч.

¹⁶Эмтн андһар төвсн цагтан эврәннь нернэс ик нер олзлна. Тиигэд андһар ямаран чигн зүтклдэг зогсана. ¹⁷Бурхна өгхэр бөөхиг авх эмтнд шиидврэн хуврдгоһинь медүлхэр Бурхн өгсн үг деерэн андһар немв. ¹⁸Хойр хуврдго юмна тускар Бурхн худл келж чадшго. Эн хойр юмар дамжад бидн, Бурхна өгсн бултдг ормд орсн улс, мана өмн төвгдсн нөөлвриг батар бэрхин төлө урмд аввидн. ¹⁹Эн нөөлвр мана седклин ээмшг уга бат жахр мет. Сүмин көшгин ард бөөсн хамгин Эрүн ормд эн орна. ²⁰Исус маднас өмн болн мана төлө тиигэрэн орж. Тер Мелкицедклэ эдл ах гелң мөнкиндэн болв.

Мелкицедк гидг гелң

7 Мелкицедк Шалимин хан болн Деед Бурхна гелң бээж. Абрахам дөрвн хаадудыг диилснэ хөөн хэрж йовтльн Мелкицедк терүг угтад йөрөж. ²Абрахам болхла дээлэд авсн зөөрөсн арвдгч хувинь терүнд өгч. Негдвэр, Мелкицедк гидг нерн «чик бээдлин хан» гиж орчулгдна. Тер Шалимин хан болсн учрас терүнэ нерн «эвин хан» гиж бас орчулгдна. ³Мелкицедкин эк-эцкин, уңг-тохмин, төрсн болн нас барсна өдрин туск нег чигн үг уга. Тер Бурхна Көвүнлэ эдл мөнк гелң болжана.

⁴Тер ямаран ик алдр бээсинь тадн үзжэнэт. Өвк эцк Абрахам дээлэд авсн зөөрин сөөнэснь арвдгч хувинь өгч. ⁵Гелң болсн Левин тохмин үдлмүд Закаһар Израилин улсин эс гиж эврәннь ах-дүүнрин авсн олзин арвдгч хувинь авх йоста. Теднэ ахнр-дүүнр Абрахамин тохмин үдлмүд болвчн арвдгч хувинь өгнэ. ⁶Мелкицедк Левин тохмин үдл биш билэ. Зуг тер Абрахамас арвдгч хувинь авад, Бурхна өгхэр бээхиг авсн күүг йөрөсмн. ⁷Эдслдг күн эдс авчасн күүнэс деер болдг мөн. ⁸Нас бардг гелңгүд болхла арвдгч хувиг авх зөвтэ бээж. Зуг Мелкицедкин тускар эмд бөөнэ гисн герчллһн бөөнэ. ⁹Тегэд арвдгч хув авдг Леви бийнь Абрахамар дамжад терүгэн өгч. ¹⁰Яһад гихлэ, өвк Абрахам Мелкицедклэ харһсн цагла Леви түүнэ дотрнь бөөсмн.

Мелкицедклэ эдл талдан гелң

¹¹Тегэд Левинхнэ гелңгүдин церглтин тускар зааврмуд эмтнд өггдж. Болв кемр Левинхнэ гелңгүдин церглт күслдэн күрсн болхла, Ахарона эдл биш, Мелкицедклэ эдл талдан гелң һарч ирх учр уга болх билэ. ¹²Яһад гихлэ, гелңгин церглт сольгдхла, Закан бас сольгдх зөвтэ. ¹³Энд мана Деед Эзнэ тускар келгднэ. Тер талдан уңг-тохмта билэ, тер уңг-тохмас күн гелң болж церглдго бээж. ¹⁴Тер Йудан тохмас һарсн күн гиж ил медгднэ. Моше гелңгүдин тускар келсн цаглаһан эн уңг-тохмин тускар келж уга.

¹⁵Талдан гелң Мелкицедклэ эдл һарч ирсинь урднь келгдсн учрас цуг эн лавта медгднэ. ¹⁶Уңг-тохмин туск зааврмудар болн тогтаврмудар тер гелң болсмн биш, зуг чилгч уга эмн жирилин күчэр тиигсмн. ¹⁷Яһад гихлэ, Бурхна Бичг иигж келжөнө: «Чи Мелкицедклэ эдл мөнкиндэн гелң болхич».

¹⁸Арһ уга болн керг уга төлөднь хуучн заавр уга кегднө. ¹⁹Яһад гихлэ, Закон юуг чигн күслд авч ирсн уга. Ода болхла хамгин сэн нөөлвр өггдж. Энүгэр дамжад бидн Бурхн тал өөрджәнэвидн.

²⁰Эн саамд Бурхна андһар бөөнө. Урднь талдан улс гелн болсн цагт андһар уга бөөж. ²¹Бурхн Исуст: «Деед Эзн, Чи мөнкиндөн гелн болхич гиж андһар тэвэд, Эврәннь шиидврэн сольшго», – гиж келв. Тер цагт Исус эн андһарар дамжад гелн болж. ²²Тиигэд Исус хамгин сэн бооцана даалһгч күн болжана.

²³Нег халхаснь авад хэлэхлэ, Левинхнэ гелнүд дала бөөж. Яһад гихлэ, тедн өнгрэд церглтэн цааранднь давулж чадлго бөөцхөв. ²⁴Хойрдгч халхаснь авад хэлэхлэ, Исус мөнкиндөн бөөсн төлөд гелн болсн Исусин церглт мөнк. ²⁵Эн учрар Терүгэр дамжад Бурхнд ирсн күн болһниг Тер аврж чадна. Яһад гихлэ, Исус теднэ төлө Бурхнас сурхар мөнкиндөн бөөнө.

²⁶Тиим ах гелн манад бөөх зөвтө: эрүн, нүл уга, бузрдад уга, килнцтэ улсас йилһрдг, тенгр деер өөд болсн. ²⁷Тер талдан ах гелнүдлэ эдл биш. Өдр болһн түрүлэд Бийиннь килнцин төлө, дөкөд өмтнэ килнцин төлө тэкл тэхк Терүнд керг уга. Яһад гихлэ, Тер нег дөкж тәксмн, БийэРН тэкл кесмн. ²⁸Яһад гихлэ, Закон арһ уга улсиг ах гелнгин көдлмшт орулна. Зуг Закана хөөн андһарлад тәвсн Бурхна өгсн үг Көвүг эн көдлмшт орулсмн. Бурхн Көвүг оньиндэн күслдэн күрх арһта кев.

Исус – мана ах гелн

8 Мана келсн үгмүдин һол үгнь эн: Тенгрт бөөдг туурмжта Бурхна ширэн барун бийд суудг Ах гелн манад бөөнө. ²Күүнө һарар биш, Деед Эзэр тәвсн йосн сегт эс гиж эрүн бөөрнд Ах гелн болж Тер церглнө.

³Ах гелн болһн Бурхнд бэрц бэрэд, тэкл тәкхин төлө шиидгднө. Тер учрар Бурхнд өгхин төлө мана Ах гелнүд өгх юмн бөөх зөвтө. ⁴Кемр Тер һазр деер үлдсн болхла, гелн болшго билэ, яһад гихлэ, Закаһар бэрц бөрдг гелнүд бөөнө. ⁵Гелнүд хамгин эрүн бөөрнд церглнө. Эн бөөрн тенгрт бөөсн хамгин эрүн бөөрнө тодрха биш дүр болжана. ⁶Зуг ода Исуст өггдсн гелнгин церглт цуг наадк гелнүдин церглтәс деер. Тиим кевэрчн эн бооцан хамгин сэн бооцан болжана. Эн бооцанд Бурхна болн күүнө хорнд орлчачнь Исус болжана. Яһад гихлэ, эн бооцан өгсн хамгин сэн үгэр тогтж.

⁷Кемр түрүнк бооцан цугинь күцэж чаддг болсн болхла, хойрдгч бооцан кергго болх билэ. ⁸Зуг Бурхн Эврәннь келн-эмтэн гемшэж иигж келсн бээж: «Деед Эзн иигж келжэнэ: Израилин улсла болн Йудья улсла шин бооца батлх цагнь ирх. ⁹Эн бооцан теднэ өвк экцнриг хараснь көтлж Египетэс харсн цагт батлсн бооцана эдл биш болх. Мини батлсн бооцанд тедн итклтэ биш болснднь Би тедниг үлдэвүв гиж Деед Эзн келжэнэ. ¹⁰Болв Би тер өдрмүдин хөөн Израилин улсла иим бооца батлхув гиж Деед Эзн келжэнэ. Би Эврәннь закахан теднэ ухан-сананднь орулад, зүркнднь бичхв. Би теднэ Бурхн болхв, тедн Мини келн-эмтн болх. ¹¹Кен чигн өөрк күүһэн, ах-дүүһэн сурһж: Деед Эзиг медтн, – гиж келшго. Тиим керг уга болх. Яһад гихлэ, тедн цуһар нертэнь, нерн угань Намаг медх. ¹²Би теднэ геминь тэвж, буру йовдлмудынь мартхв». ¹³Бурхн шин бооцана тускар келсн цагт түрүнк бооцаг хуучнынь үзүлв. Кезэңк болн хуучн юмн дарунь уга болж одх.

Һазрин болн теңгрин өмн сөгдлнн

9 Түрүнк бооцанд Бурхнд яһж сөгдхин тускар зааврмуд бичэтэ бээсмн. Энд чигн эрүн бөөрн бээсмн. ²Нег сег тэвгдсн бээж. Терүнэ һазак эңг эрүн бөөрн гиж нерэдгдлэ. Тенд зулын тэвц болн ширэ Бурхнд нерэдсн деежин өдмгтэ бээж. ³Ондан эңг һазак эңгэс хойр көшгэр салһгддг билэ. Тернь хамгин эрүн бөөрн гиж нерэдгдж*. ⁴Хамгин эрүн бөөрнд күж уңһтхадг алтн ширэ, алтар цутхсн бооцана хээрцг бээж. Бооцана хээрцг дотрнь «манна» гидг хотта алтн сав, Ахарона цецгэрсн тайг болн бооцана дөрвлжн хойр чолун бээдг бээж. ⁵Бооцана хээрцг дернь Херуб гидг нертэ Бурхна элчнр зогсж. Тедн делсн живрэрн килнц тэвлһнэ орм хаадг бээж. Ода энүнэ тускар тодрхаһар келх цаг уга.

⁶Цугнь иигж тосхата бээж. Гелнүгд сегин һазак эңгднь орад, көдлмшэн күцэдг бээж. ⁷Хамгин эрүн бөөрнд болхла һанцхн ах гелн жилд нег дэжж ордг зөвтэ бээж. Тер эврәннь болн эмтнэ кесн буруһас көлтэ тэклин цус авч ирдг бээж. ⁸Тиигэд һазак эңг бөөтл хамгин эрүн бөөрнд орх хаалһнь хаалһата гиж Эрүн Сэкүсн энүгэр үзүлдг бээж. ⁹Цуг үүнд өдгэ цагин темдг бөөнэ.

* Сүл халхст бөөсн Ерусалим балһсна сүмин зура хэлэтн.

Тер дотр: Бурхнд нерэдж өгдг бэрц болн тэкл күүнэ уха-седклиг буйн төгс болһж чадшго. ¹⁰ Бэрц бэрлһн, тэкл тэклһн идх, уух юмна болн кесг цеврдүллһнэ авъясмудла залһлдата. Цуг эн һадр талын зокалмуд. Бурхн шин диг-дараг тогтатл эдн олзлгдна.

¹¹ Болв ирсн сээһин ах гелң болж Христос ирсмн. Христос һазрин сегэс үлү ик алдр болн төгсвр сегэр орж һарв. Эн сег кү-үнэ һарар кегдсн биш, үүдэгдсн орчлнгин нег әнг биш. ¹² Христос хамгин әрүн бәәрнд нег дәкж орад оньдиндән үлдсмн. Текмүдин болн бухмудын цусиг биш, Эврәннь цусан авад маднд мөңк аврлт өгсмн. ¹³ Текмүдин болн бухмудын цусиг болн һалд ша-тагдсн туһлын үмсиг бузрдсн улс деегүр теднә цогциг цеврдүлэд әрүлхәр цацдг бәәж. ¹⁴ Тиигхлә Христосин цусн яһж икәр цев-рүлдх! Әрүн Сәкүсәр дамжад Тер Бийәрн буру уга тэкл кеһәд Бурхнд өгсмн. Әмд Бурхнд церглж чадхин төлә мадниг Христо-син цусн мана седклиг үклд орулдг йовдлмудас цеврүлх.

¹⁵ Бурхна дуудврар ирсн улс Терүнә өгхәр бәәсн үлдл зөөриг авх арһта болһхин төлә Христос Бурхна болн күүнә хоорндк Шин Бооцана орлцач болжана. Тедн түрүңк Бооца батлсн цагт һарһсн килнцәсн сулдад, тер мөңк үлдл зөөриг авх.

¹⁶ Герәсн бәәхлә, герәсиг бичсн күн насан барх зөвтә. ¹⁷ Яһад гихлә, герәсиг бичсн күн насан бархла, герәсн күч авна. Болв герәсиг бичсн күн әмд бәәтл герәсн күч авшго. ¹⁸ Тиим учрас түрүңк Бооца* цус олзлж батлгдсн билә. ¹⁹ Яһад гихлә, Моше закана зааврмуд әмтнә чирәд умшсн хөөн бухин болн текин цу-сиг авад, уснла холяд, Бурхна Бичг деер болн әмтнә деер цацв. Тер улан ноос болн хуссоп гидг урһмл олзлж цацсмн. ²⁰ Моше иигж келсмн: Эн бооцана цусн. Эн бооцаг тадн күцәх зөвтәт гиж Бурхн зәрлг өгв. ²¹ Дәкәд тер Бурхна сег деегүр болн Терүнд сөгдж олзлдг савмуд деегүр цусиг әрүлж цацсмн. ²² Заһар бол-хла ик зунь цусар цеврлгднә. Цус асхлго килнц тәвгддмн биш.

Христосин тәкл килнциг уга кенә

²³ Тегәд тенгрин дүрәр кегдснь тиим кевәр цеврдгдх зөвтә. Зуг тенгрин юмст әнүнәс сән тәкл кергтә. ²⁴ Яһад гихлә, йосн әрүн бәәр дуралһж, күмни һарар кегдсн әрүн бәәрнд Христос орсн уга. Зуг Бурхна өмн мана төлә зогсхар Тер йосн тенгрт орсн бәәнә.

* Грек келнә нег үг хойр чинр-утхта: *бооцан* болн *герәсн*.

²⁵ Ах гелң болхла хамгин эрүн бөөрнд жил болһн эврәннь цустан биш орна. Христос болхла кесг дэкж тэкл болхар тенгрт орсн уга. ²⁶ Кемр эс тиигсн болхла Христос орчлң үүдсн цагас авн кесг дэкж зовагдад тэкл болх билэ. Зуг Тер бийән тэклд өгсн учрас килнциг уга кехэр нег дэкж цагин чилгчд ирв. ²⁷ Күн болһн нег дэкж үкэд, үкснэ хөөн Бурхна зарһла харһх зөвтэ. ²⁸ Тиигж Христос кесг улсин килнц тэвхин төлэ тэкл болж харсмн. Эмтиг килнцэс цеврдүлхин төлэ биш, Христосиг күлэжэсн эмтиг аврхин төлэ Тер хойрдад ирх.

10 Закан эмтнд хөөтндэн ирх сээһин дүрсн биш, теднэ сүүдр болдг бөөсмн. Онъиндэн жил болһн тэкгдсн эдл тэклэр Бурхнд сөгдхэр ирдг улсиг Закан төрүц цеврлүлж чадшго. ² Кемр закон энүг кеж чадсн болхла, эмтн тэкл тэксдгэн уурх билэ. Яһад гихлэ, тедн килнцэсн цеврдэд, килнцэс көлтэ бурутав гиж саншго билэ. ³ Зуг тэклэр жил болһн эмтнд килнцин тускар сана орулна. ⁴ Яһад гихлэ, бухмудын болн текмүдин цусн килнциг уга кеж чадшго.

⁵ Иим учрар Христос эн орчлңд ирхдэн Бурхн: «Та тэкл чигн, бэрц чигн авхар седсн угат, зуг Та Нанд цогц белдвт. ⁶ Та һалд шатгдсн, килнцэс көлтэ тэксн тэклиг таасжахшит. ⁷ Тиигхлэ Би иигж келләв: О, Бурхн! Би Бурхна Бичгт мини тускар бичгдсэр Тана таалыг күцэхэр ирсн бөөнөв», – гиж келв. ⁸ Урднь Христос иигж келлә: «Та һалд шатагдсн болн эмтнэ килнцэс көлтэ тэксн тэклиг таасжахшит». Эн тэклмүд Закаһар тэксднэ. ⁹ Энүнэ хөөн Христос иигж келв: «Би Тана таалыг күцэхэр ирсн бөөнөв». Тегэдчн Бурхн хуучн тэклин туск зокал уга кеһэд, соңсхврин туск зокалар сольв. ¹⁰ Исус Христос Бурхна таалыг күцэсн төлөд бидн тэклэр дамжад килнцэсн цеврлгдсн билэвидн. Тэкл гиснь – нег дэкж Христос Эврәннь цогцан өгсн үүл йовдл.

¹¹ Онъинд өдр болһн эдл тэклмүд тэксж, гелң болһн церглтән күцәнэ. Эн тэклмүд күүнэ килнциг төрүц уга кеж чадшго. ¹² Зуг Христос эмтнэ килнцэс көлтэ негхн тэкл тэксж, Бурхна барун бийд суусмн. ¹³ Бурхн өшөтнриг көл дорнь тулг болһж эс тэвтл Христос тенд күлэжәнэ. ¹⁴ Негхн тэклэр Тер килнцэс цеврлжэх улсиг онъиндэн дуту уга болһж.

¹⁵ Эрүн Сәкүсн маднд бас герчлэд, негдвөр, иигж келжәнэ: ¹⁶ «Тер өдрмүдин хөөн Би теднлэ иим бооца батлнав гиж Деед

Эзн келжэнэ. Би Эврэннь Закаһан теднэ уха-сананднь орулад зүркнднь бичхв». ¹⁷Цааранднь Эрүн Сәкүсн келжэнэ: «Дәкж теднэ килнцинь болн му йовдлмудынь төрүц тодлшгов». ¹⁸Килнци тэвгдхлэ, килнциэс көлтэ тәкл тәкх керг уга.

Бидн Бурхнд өөрдх зөвтэвидн

¹⁹Тегэд, ахнр-дүүнр, бидн Исусин цусар дамжад, хамгин эрүн бөөрнд шин болн эмд хаалһар орж чаджанавидн гиж лавта меднэвидн. ²⁰Эн хаалһиг Исус маднд көшгөр дамжад, талданар келхд, Бийиннь цогцар дамжад сексмн. ²¹Манад Бурхна гер дедер Алдр Гелң бээнэ. ²²Эн учрар үнн седклэрн буруһасн цеврдсн зүрктәһэн, цевр усар уһагдсн цогцтаһан, цуг бийэри иткэд, Бурхн тал өөрдий. ²³Эмтнд өгсн амн үгин нээлврт батар зогсий. Яһад гихлэ, Бурхн өгсн үгән оньдин күцәнэ. ²⁴Тегэд нег-негән медлцж, нег-негндән дурта болж, нег-негндән сә кех арһ хэй. ²⁵Чонжан үлдэдг авьяста улсла эдл чонжан үлдэхмн биш. Зуг нег-негндән улм икәр урмд өгхмн. Яһад гихлэ, Деед Эзнэ өдр өөрдж йовхинь тадн үзжәнэт.

²⁶Кемр бидн секгдсн үнниг медэ бээж килнци цаарандан чигн кеһэд бээхлэ, тер килнциг нег чигн тәкл тэвүлж чадшго. ²⁷Тиим юмн учрхла, бидн ик әәмшгтәһәр ирх зарһиг болн Бурхна өшәтһриг уга кедг, өршәңгү уга һалыг күлэх болжанавидн. ²⁸Мошен Закаг эс сонсдг күүг хойр болн һурвн герчин үгмүдөр өршәңгү угаһар алдг бөөсмн. ²⁹Ухалтн: Бурхна Көвүг басдг, килнциэснь цеврдүлсн болн бооцана цусиг эрүн юмнд тоолдго, хәэрлтин Сәкүсиг му келдг күн ямаран ик цаажла харһх! ³⁰Яһад гихлэ, «Би өшәһинь авхв», болн «Күүнә һарһсн буруһин ашар Би терүг цаажлхв» гисн үгмүдин Эзинь бидн меднэвидн. Дәкәд Тер иигж келсн бээнэ: «Деед Эзн Эврэннь улсан зарһла харһулх». ³¹Эмд Бурхна һарт бәргдхлэ, йир әәмшгтә юмн!

³²Урдк цаган, Бурхна герл авсн цаган тодлтн. Тадн ик зовлң эдлсн биләт, зуг ямаранчн зовлң дааж чадлат. ³³Зәрмдән тадниг әмтнә чирәд му келдг, зовадг билә. Тиим зовлң даасн улсин жирһлд тадн зәрмдән орлцж, нөкд болдг биләт. ³⁴Түүрмд суусн әмтнд* тадн сана зовдг биләт. Тана гермүдиг булаж авсн цагт тадн ик байрта биләт. Яһад гихлэ, тадн энүнәс сән болн

* Ондан экн бичгт «түүрмд суусн нанд» гиж бичәтә.

мөнк юмс эдлхэн меддг билэт. ³⁵Зөргтэ бээдлэн бичэ алдтн, яһад гихлэ, зөргтэ бээхлэ хамгин сээнэр ачтн хэрүлгдх. ³⁶Бурхна таалыг күцэхин төлө, Терүнэ өгхэр бээсиг авхин төлө тадн ик тесвртэ бээх зөвтэт. «³⁷Яһад гихлэ, удл уга невчкн цаг болад Ирдгнь ирх, икэр удшго. ³⁸Мини чик седклтэ күн итклэрн бээх, зуг кемр күн Намаг дахдган уурхла, тер Нанд тааста болшго». ³⁹Зуг бидн Бурхиг дахдган уурад, үкллэ харһх улс бишвидн. Бидн иткнэвидн, тегэд авргдвидн.

Итклин тускар

11 Иткл гиснь: Мана нээлжэх юмн бээнэ гиж лавта медх, болн эс үзгддг юмн бээнэ гиж лавта медх. ²Кезэнэ эмтн итклэр дамжад Бурхнд тааста болдг бээсмн.

³Нарт делкэ Бурхна үгэр үүдсмн, тер учрар эс үзгддг юмнас үзгддг юмн үүдсинь бидн итклэр дамжад меднэвидн.

⁴Итклэрн Абель Кэнэс сэн төкл Бурхнд тэксмн. Итклэрн Абель чик седклтэ күн гисн герчллһ авсмн. Бурхн Абелин белг авсндан эн герчллһ өгсмн. Абель кезэнэ өнгрвчн итклэрн ода күртл келжэнэ.

⁵Итклэрн Ханок үкллэ харһл уга һазрас авгдла. Терүнэ цогцинь күн олж чадсн уга, яһад гихлэ, Бурхн терүг авла. Эн орчлн-гас авгдхин өмн Ханок Бурхнд тааста күн гисн герчллһ авсмн. ⁶Иткл угаһар күн Бурхнд тааста болж чадшго. Яһад гихлэ, Бурхн тал ирсн күн Бурхн бээнэ гиж, Бурхн Терүг хээдг күн болһниг ачлна гиж иткх зөвтэ.

⁷Итклэрн Ноах юн учрх гисн сагллһна зэңг Бурхнас авсмн. Ноах Бурхиг соңсад, гер-бүлэн харсж аврхин төлө керм тосхсмн. Ноах орчлнгиг гемшәһэд, итклэрн Бурхнас чик седкл авв.

⁸Өнчөн авх һазр тал йовтха гиж Бурхн Абрахамиг дуудв. Итклэрн Абрахам Бурхиг соңсв. Тер альдаран йовхан эс медсн бийнь йовсмн. ⁹Итклэрн Абрахам Бурхна өгнэв гисн орн-нутгт хэр күн болж бүүрлж. Абрахам Ицхак Яков хойрла сөгт бээсмн. Тедн Абрахамла эдл Бурхна өгнэв гисн өнч авх улс бээсмн. ¹⁰Яһад гихлэ, Абрахам мөнк улта балһсиг күлөжәсн билэ. Тер балһсна проектын Зурач болн Тосхач Бурхн Бийнь бээсмн.

¹¹Сарра үр һарһхд зөвэр наста бээж. Зуг тер күср болвчн итклэрн үр һарһх күч авсмн. Бурхн өгсн үгән күцэдмн гиж тер иткдг бээж. ¹²Иим учрар насан барн гиж йовх Абрахамас хөөт

үйнр харсмн. Теднэ тонь тенгрин одд мет болн тенгсин көвөд бөөсн элсн мет олн бөөсмн.

¹³Эн улс цугтан Бурхнд иткэд өнгрв. Эдн Бурхна өгх юмиг авсн уга, болв холас үзэд байрлдг бөөсмн. Эн назр деер бидн ирсн хэр улс болн зуульчнрвидн гиж тедн бийиннь тускар келдг бөөж. ¹⁴Бийиннь тускар тиигж келдг улс тиигэд эврәннь йосн Төрскэн хээжэхэн үзүлжэнэ. ¹⁵Кемр тедн үлдэсн төрскн орн-нутгин тускар ухалдг бөөсн болхла, тедн тиигэрэн хэрү ирж чаддг арhta бөөх билэ. ¹⁶Зуг тедн энүнэс сэн орн-нутгур эс гиж тенгрин орн-нутгур темцдг билэ. Тиим учрар тедн Бурхиг «мана Бурхн» гиснэс Бурхн эмэхш. Яһад гихлэ, Бурхн эн улст балһс белдсмн.

¹⁷Бурхн Абрахамиг сөрхлэ, итклэрн тер Ицхакар тэкл тэххэр белдсмн. Бурхна өгхэр бөөсн юмнд тер иткэд, эврәннь ор һанцхн көвүһэрн тэкл тэххэр седлэ. ¹⁸Ицхакин тускар Бурхн Абрахамд: «Чини уңг-тохм Ицхакас эклх», – гиж келв. ¹⁹Бурхн үксн улсиг эмдрүлж чаддгтнь Абрахам итклэ. Болв Абрахам Ицхакиг үклэс авч гиж келж болжана.

²⁰Иргчдэн Яков Эсав хойрин эдс ирх гиж Ицхак итклэрн келсмн.

²¹Итклэрн Яков өнгрхиннь өмн Йосипин көвүн болһнд эдс өгч. Тер тайган түшэд, Бурхнд сөгдсмн.

²²Итклэрн Йосип өнгрхиннь өмн Израилин улс Египетэс һарх гиж сана орулад, эврәннь цогцан яһж оршахинь келж өгсмн.

²³Итклэрн Мошен эк-эцкнь терүг төрснэ хөөн һурвн сардан бултулв. Тедн көвүһэн ик сээхнинь үзв, болв хаана закр эвдхэсн ээсн уга.

²⁴Моше наснь өөдлэд ирхлэрн итклэрн фараона күүкнэ көвүн бишв гив. ²⁵Килнцтэ, ахр байрта жирһлэр бөөхин ормд тер Бурхна эмтнлэ зовлң даах жирһл шүүж авв. ²⁶Христосин төлэ му нер зүүхиг Египетин зөөрэс ик үнтэ юмнд тер тоолдг бөөж. Яһад гихлэ, Моше иргч ачлвр тал темцж хэлэдг бөөсмн. ²⁷Итклэрн тер хаана цухлас эл уга Египетэс һарсмн. Яһад гихлэ, тер эс үзгддг Бурхиг үзжэх метэр хэрү эргж йовсн уга. ²⁸Итклэрн Моше Песах гидг нэр тогтаһад, үүдн болһниг цусар цацтн гиж эмтнд закр. Үклин элч Израилин улсин ууһн көвүдиг бичэ алтха гиж тиигв.

²⁹ Итклэрн Израиль улс улан теңсиг хүүрә һазрар йовж йовх мет һатлж һарсмн. Египетин улс бас тийгж кехәр седәд уснд чивсмн.

³⁰ Эмтн долан өдр Ерихо балһсиг эргснә хөөн иткләр балһсна эрс нурад унж одж.

³¹ Итклэрн Рахаб гидг аля күүкд күн наадк бүдүн күзүтә улсла үксн уга. Яһад гихлә, тер туршулчнриг сәәнәр тосад, гертән орулсмн.

³² Дәкәд ю келхв? Гидеона, Баракин, Шимшона, Иптән, Давидин, Самуэлин болн әәлдәчнрин тускар келхлә, цаг күртшго.

³³ Итклэрн тедн зәрм орн-нутгиг диилж эзләд, чик кергән күцәһәд, Бурхна өгх юм авв. Тедн арслнгудын ам хаав. ³⁴ Ик һал унтраһад, хурц иртә үлдәс авргдла; чинән уга бәәсн бийнь чидл орад одла. Дәәнд орлцад ик чидлтә болад, күүнә цергиг көөв. ³⁵ Итклэрн күүкд улс үксн элгн-саднаннь әмдрсинь олж авв. Зәрмнь сулдхвр керг уга гихәд, улм сән жирһлд әмдрхәр ик зовлнтаһар үкв. ³⁶ Зәрм улсиг наад бәрәд, маляһар цокад, цевд күләд түүрмд хайв. ³⁷ Тедниг чолуһар цокад, көрәһәр көрәдәд, үлдәр чавчад алв. Тедн хөөнә, ямана арс көдрәд, һазр кедәд йовдг бәәж, угатя яду боллдад, көөгдәд икәр зовагдв. ³⁸ Эн улс орчлнғас деер билә. Тедн көдә һазрмудар, уулмудар, хадын көндәһәр, уулын хавчгар кедәд йовв.

³⁹ Эдн цуһар итклэрн Бурхнд тааста билә. Зуг теднәс нег чигн күн Бурхна өгхәр бәәсн юмиг авсн уга. ⁴⁰ Яһад гихлә, Бурхн маднд энүнәс сән юм белдсмн. Тедн маднла хамдан дуту уга жирһлд күрч чадхиг Бурхн урдаснь тогтав.

12 Мана эргнд олн герчнр бәәнә. Эн учрар мана хаалһд бәәсн харшлтас болн маднд хальддг килнцәс гетләд, маднд заасн хаалһар тесвртәһәр гүүһәд йовий. ² Нүдән анылго Исус тал оньдин хәләй. Энтн итклин Үүдәч болн Күцәһәч. Исус Бийднь заясн иргчин байрин төлә һә үклиг юмнд тооллго кирсд үкәд, Бурхна ширән барун бийд суусмн.

³ Цуцрад цөкршгон төләд килнцтә әмтнә ик өшәрклһиг даасн Исусин тускар ухалтн.

⁴ Тадн болхла килнцин өмнәс босж үктлән дәәлдәд угат. ⁵ Эврәннь үрдүдтән келжәснлә әдл Бурхна келсн урмдта үгмүдиг тадн мартвт? «Көвүм минь! Деед Эзн чамаг чиклхлә, бичә бас. Деед Эзн чамаг засглхла, бичә цөкр. ⁶ Яһад гихлә, Деед Эзн дурта

көвүһән чиклнэ. Көвүн гиж тоолгддг күн болһниг малядна». ⁷Бурхна заслһиг тесвртәһәр даатн. Яһад гихлэ, Бурхн тадниг Эврәннь көвүдән гиж тоолна. Эцкәс засгдәд уга көвүн бәәдмб? ⁸Кемр Бурхн тадниг Эврәннь цуг көвүдлэ әдл эс засдг болхла, тадн Терүнә һарсн көвүд биш болжанат, зуг йосн бишәр һарсн көвүд. ⁹Мана һазрин эцкнр мадниг засдг билэ, болв бидн тедниг тевчдвидн. Иим учрар энүнәс үлү яһж бидн Сәкүсдин Эцкин үгд орх зөвтәвидн. Эн соңсхврта бәәдл маднд жирһл өгнә! ¹⁰Мана һазрин эцкнр ахр болзгт мадниг засад авдг билэ. Тедн мадниг чикәр засжанавидн гиж тоолдг билэ. Зуг Бурхн мадниг мана сәәһин төлэ, мадниг Бийтәһән әдл Терүнә әрүн улс болһхар засна. ¹¹Яһад гихлэ, кемр күн засгла харһхла, тер засг байр биш зовлң болж медгднә. Хөөннь эн засгар сурһмж авсн күн чик бәәдлиг болн әвтә жирһлиг урһц метәр хурана.

Зокал болн саглһнн

¹²Тегәд эврәннь цуцрсн һаран өргтн, чинән уга өвдгән батрултн. ¹³Доһлң көлән өвдкәшгоһар, болв эдгәхәр һо хаалһар цааранднь чигн йовтн.

¹⁴Күн болһнла эвәр бәәхәр шунтн. Әрүн жирһләр бәәхәр зүтктн, яһад гихлэ, әрүн жирһләр эс бәәхлэ Деед Эзиг үзж чадшгот. ¹⁵Хәлән бәәтн: тадн дундас күн һашун уңгта урһмл мет урһад әмтнд дала хоран күргвзә, кесг әмтиг бузрдавза. Бурхна хәәрлтиг күн үлдәвзә! ¹⁶Хәлән бәәтн! Бурхн уга Эсавла әдл, эс гиж тадн аля күн бичә болтн. Эсав нег ааһта хотын төлэ ууһн көвүнә зөвән хулдчксн билэ. ¹⁷Энүнә хөөн тер эцкәсн әдс авхар седв. Зуг эцкнь сурсинь өгсн уга. Яһад гихлэ, Эсав әдс авхар зүткж уульв чигн кесн үүлән сольж чадсмн уга.

¹⁸Тадн һарарн көндәж болшго болн һалд шачах уулур, таг харңһуһур, догшн салькнур, ¹⁹бүрә-бүшкүрин әәһүр, үг келдг дууһур ирсн угат. Тер ду соңссн әмтн дәкж үг бичә келтхә гиж эрв. ²⁰Яһад гихлэ, тедн өгсн зәрлгиг авч чадсмн уга. Зәрлг гиснь эн: Кемр мал болв чигн эн уул тал күрхлэ, чолуһар цокгдж үкх. ²¹Әмтнә үзсн юмн ик әәмшгтә болад: «Би икәр әәһәд чичржәнәв», – гиж Моше келж.

²²Зуг тадн Сион уулур, Әмд Бурхна балһснур эс гиж теңгрин Ерусалимур Бурхна тоолж болшго элчнр тал өөрдвт. ²³Тадн ууһн көвүдиннь байрин хуртг өөрдвт. Теднә нерд теңгр деер

бичэтэ бээнэ. Тадн Бурхн тал, цуг күмни Зарһч тал, дуту уга болн чик седклтэ сүмсд тал өөрдвт. ²⁴Тадн Исус тал эс гиж Бурхна болн күүнэ хоорндк Шин Бооцана орлцач тал, цацгдсн цусн тал өөрдвт. Эн цусн Абелин цуснас үлү сэн юм өгхэр бээнэ.

²⁵Хэлэн бээтн! Үг келжэх Бурхиг күн сонслго буру хэлэвзэ. Назр деер үг келжэсн Мошег сонсхар седдго улс цаажас зулж чадсн уга. Энүнэс үлү бидн тенгрэс үг келжэх Бурхиг эс сонсхла, цаажас зулж чадшговидн. ²⁶Тиигхд Бурхна дун назриг чичрүлдг билэ. Ода болхла Бурхн иим үг өгч: «Дэкн Би ханцхн назриг биш, тенгриг чигн чичрүлхв». ²⁷«Дэкн» гисн цуг делкэд үүдэгдсн юмн чичргдэд уга болж одх — гисн үг. Тегэд чичрүлж болшго юмиг үлдэхин төлэ тиим юмн учрх.

²⁸Тер учрар мадн ормаснь көндөж болшго орн-нутг авчач төлэдэн ханлтга бээхм. Бурхнд сөгдэд, күндлэд, Терүнэс ээхэд, Бурхнд тааста болад, Терүнд ханлт өргхм. ²⁹Яһад гихлэ, мана Бурхн цугинь шатаж уга кедг һал болжана.

Бурхнд яһж тааста болхмб?

13 Иткдг ахнр-дүүнр мет нег-негндэн дурта болад бээтн. ²Зу-ульч улсиг кезэчн гиичлүлхэн бичэ мартгн. Тиигж кеһэд зэрмсь медлго, Бурхна элчнриг гиичлүлсмн. ³Түүрмд бээсн улсиг бичэ мартгн. Тадн бийстн түүрмд бээсн метэр теднэ тускар ухалтн. Зовлң даажасн улсиг бичэ мартгн, бийстн зовлң даажач мет теднэ тускар ухалтн.

⁴Гертэ-бүлтэ бээдл-жирһлиг цуһар күндлх зөвтэ. Залу гергн хойр хоорндан итклтэ болх зөвтэ. Хуульч болн аля улсиг Бурхн зарһла харһулх.

⁵Мөнгнд дегд дурта бичэ болтн. Бээсэрн байн болтн. Яһад гихлэ, Бурхн иигж келв: «Би чамаг үлдэшгов, Би чамаг хайшгов». ⁶Тегэд зөргтөһэр келж болжана: Деед Эзн — мини нөкд. Би юм-нас ээшгов? Күн нанд ю кехмб?

⁷Тадниг Бурхна үгэр сурһсн һардачнран бичэ мартгн. Теднэ жирһлин болн үклин тускар ухалад, тедниг дураж итктн. ⁸Исус Христос Өцклдүр, эндр, мөнкиндэн нег кевөрн бээнэ, төрүц хүврхш. ⁹Таднд күүнэ болдг олн зүсн ном чик хаалһастн бичэ хажилһтхэ. Тана седклтн хотын туск зокалмуд күцэлһнэр биш, Бурхна хөөрлөтэр батрдгнь сэн. Хотын туск зокалмуд күцэдг улст эн зокалмуд олз өгшго.

¹⁰ Манад тэклин ширэ бээнэ. Евреймүдин сегт церглдг улс тер ширэһэс хот идх зөв уга бээсмн. ¹¹ Яһад гихлэ, ах гелң хамгин эрүн бөөрнд эмтнэ килнц тэвүлхин төлө малын цус орулна. Малмудын цогцнь болхла, эмтн бүүрлдг һазрин ард шатагдг бээсмн. ¹² Тегэд чигн Исус эмтиг килнцэснь цусарн цеврлхэр балһсна ард үксмн. ¹³ Тегэд чигн эмтн бүүрлдг һазрин ард һарад Терүнүр йовхм, Исусин му нериг хувалцхм. ¹⁴ Яһад гихлэ, энд һазр деер бөөх балһсн манад уга болад, бидн иргч балһсиг хээжэнэвидн. ¹⁵ Тегэд Исусар дамжад, Бурхнд нерэдсн бэрц болсн магтал оньдиндан өргий. Магтал гиснь – амнас һарчах Бурхнд нерэдсн бэрц болжана. Эн бэрц: Исус – Деед Эзн гисн үгмүд. ¹⁶ Нег-негндэн сэ кеж, нөкд болдган бичэ мартгн. Яһад гихлэ, эн Бурхнд тааста бэрц.

¹⁷ Таднд сурһмж өгдг улсин үгд орад, теднэ келсинь күцэтн. Тедн килмжэн өгэд, тана седклиг оньдин хэлэнэ. Яһад гихлэ, тедн эврәннь цергллһнэ туск тооцаһан Бурхнд өгх зөвтэ. Эн учрар эврәннь көдлмшөн байртаһар күцэж зөвүр угаһар тедн бөөтхэ. Кедр эс тиигхлэ, эн таднд олз өгшго.

¹⁸ Мана төлө зальврад бөөтн. Яһад гихлэ, бидн седклдэн гем уга бөөнэвидн гиж лавта келж чаджанавидн. Тегэд үнн чикэр бөөхэр шунжанавидн. ¹⁹ Бурхн намаг удл уга таднур йовултха гиһэд зальвртн гиж, би үнн седклэрн эржэнэв.

Зальврлһн

²⁰⁻²¹ Мана Деед Эзн Исусиг эс гиж хөөдин алдр Хөөчиг мөңк бооцана цусар дамжад эмдрүлсн Эвин Бурхн таднд Терүнэ талыг күцэхд кергтэ сээг өгх болтха! Исус Христосар дамжад, Бурхнд тааста юм мана дотр Тер күцэтхэ! Исус Христос мөңкиндэн тууртха! Тиигтхэ!

Төгсөр

²² Ахнр-дүүнр, эн урмдта үгмүд седклэрн орултн гиж би эржэнэв. Яһад гихлэ, мини бичсн бичг ик биш. ²³ Мана дү Тимофей түүрмэс сулдхвр авснь медтн. Кедр тер удл уга ирхлэ, би тадниг терүлнэ хамдан бөөсинь үзхүв.

²⁴ Тана һардачнрт болн Бурхна улст менд илгэжэнэв. Италин ахнр-дүүнр таднд менд илгэжэнэ.

²⁵ Бурхна хөөрлтд тадн багтад бөөх болтха!

Апокалипсис

Нүр үг

Эн дегтр Исус Христос Деед Эзн гийэд иткжэсн христианмудыг көөжэсн цагт бичгдсн. Автор умшачнртан ицл, урмд өгэд, көөв чигн, зовлнкта болв чигн итклэн бичэ геетхэ гиж бичжэнэ. Олмна келлэр бичгдсн дегтрин ик зууднь илэр келлһнэ, үзгдлин энгс барлгдж. Эннь талдан улст нуувч болжахла, зуг тер цага христианмуд умшад медж чадв. Тегэд дегтрин хол төрнь олн зүсн хэлэцсин энгсэр дэки дэки давтгдна. Илэр келлһиг күн болһн эврэхэрн тээлв чигн, болв нег төр ахлна: Деед Эзн Христосар дамжад Бурхн Эврэннь цуг дээсиг кевтнь диилх, эрлгиг бас диилх. Диилхлэрн Бурхн Эврэннь итклтэ улсиг шин тенгрин болн шин һазрин эдсэр эдслх.

Учр-утхин зура

Нүр үг 1.1–8

Түрүн үзгдл болн долан чонжд илгэсн бичг 1.9 – 3.22

Долан тамһта орачкн цаасн 4.1 – 8.1

Долан бүшкүр 8.2 – 11.19

Лу болн хойр аңг 12.1 – 13.18

Олн зүсн үзгдл 14.1 – 15.8

Бурхна уурлһна долан ааһ 16.1–21

Вавилона хольврлһн, аңгин, худл
ээлдэчин болн эрлгин диилгдлһн 17.1 – 20.10

Сүүлк зарһ 20.11–15

Шин тенгр, шин һазр, шин Ерусалим 21.1–25

Товчлгч үг 22.6–21

Орил

1 Эн дегтрт Исус Христосин илэр үзүлсн йовдлмуд бичэтэ. Удл уга юн учрхиг Эврэннь зарцнртан үзүлхэр Бурхн эн ил үзүлл Исус өгсн. Исус болхла Эврэннь Йохан гидг зарц тал

Бурхна элч илгэхэд энүг медүлж. ²Йохан үзсэн келж, Бурхна үгмүд болн Исус Христосин медүлсн йовдлмудыг бичж авч. ³Эн дегтриг умшдг күн буйн-кишгтэ! Соңсдг болн умшсан күцэдг күн бас буйн-кишгтэ! Яһад гихлэ, энүнд бичгдсн йовдлмуд удл уга күцх.

Мендлһн

⁴Би, Йохан, Азийин һазрт бээсн долан сүзгтни хургудт нерәдж энүг бичжәнэв. Ода бээдг, урднь чигн бээсн, иргчдән ирх Бурхн, Терүнэ ширән өмн бээсн долан сәкүсн болн Исус Христос цаһан сана, амулц төвкнүн бээдл таднд өгтхэ! ⁵Хамгин түрүн әмдрсн итклтэ герч, һазр болһна хаадудын Залач Исус Христос маднд ик хээртэ болад, цусан асхрулж мадниг килнцәс сулдхсмн. ⁶Эврәннь Бурхндан болн Эцкдән церглүлхин төлэ Исус мадниг гелнүд болсн улс кеж ниилүлв. Исус Христос тууртха! Мөңкиндән залтха! Тиигтхэ! ⁷Хәләтн: Исус үүлн деер бууж йовна. Күн болһн болн Исусиг үлдәр шаасн улс Терүг үзх. Цуг күмн әмтн Исусин тускар оркрх. Тиим. Тиигтхэ! ⁸Би «Альфа» болн «Омега»*, Түрүнкв болн Сүүлнкв, – гиж ода бээдг, урднь чигн бээсн, иргчдән ирх сүркә күчтэ Деед Эзн Бурхн келжәнэ.

Йохан әмдрсн Исусиг үзснә тускар

⁹Би, Йохан, тана ахв, таднла әдл Бурхна йосиг күлэхэд тесвртәһәр зовлңта йовнав. Эн зовлңгиг бидн, Исусин сурһульчнр болад даажанавидн. Бурхна үг болн Исусин медүлсн үнниг тархаснас кәлтэ намаг Патмос арлд туусмн. ¹⁰Деед Эзнә өдрлэ би Әрүн Сәкүсәр дүүрәд, ардан бүрәни әдл чаңһ ду соңсв. ¹¹Тер иигж келв:

– Үзсэн дегтрт цугинь бичж авад, Епес, Смирна, Пергәм, Тутьр, Сардис, Пиладельпья, Ләәдикья гидг долан балһснд бээсн сүзгтни хургудт илгә.

¹²Тиигж келжәх күүг үзхәр эргж хәләхләрн, би олн зул өргсн долан алтн тәвц үзв. ¹³Тер зулта долан алтн тәвц хоорнд күмни көвүнә дүрстә күн зогссинь би үзв. Тер өрчән алтн бүсәр бүслсн, ут хувцта бәәж. ¹⁴Толһаннь үснь цаһан ноосн мет, цасн мет цаһан мәр, нүднь һал мет шачаж. ¹⁵Көлнь һалд цутхад өңглсн

* Грекин цаһан толһан түрүнк болн сүүлнк үзгүд.

күрл мет гилвксн, дунь усна күркрэнэ шууган мет чанһ. ¹⁶ Барун хартан долан од бэрэд зогсж. Амнась хойр талан иртэ хурц үлд үзгднэ. Нүүрнь һал үдин нарн кевтөһөр герлтж бээнэ. ¹⁷ Терүг үзн, би үксн күн мет көлднь киисв. Тиигхлэ Тер барун харан нан деер тэвэд иигж келв:

– Бичэ э. Би Түрүнкв болн Сүүлнкв.

¹⁸ Би эмдв. Би үкч одлав, зуг ода мөнкиндэн эмд бээхв. Үклиг залдг, үклин һазриг залдг йосн Нанд бээнэ. ¹⁹ Үзжэсэн ода болжахиг болн бас хөөннь чигн учрхиг бичж ав. ²⁰ Барун хартм бээсн чини үзжэсн долан одна болн зул өргсн долан алтн тэвцин нууцин тээлврнь эн: долан одн гиснь – долан балһснд бээсн сүзгтни хургудын Бурхна долан элчнр. Зул өргсн долан алтн тэвц гиснь – долан сүзгтни хургуд.

Епес балһснд илгэсн бичг

2 Епес балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: Барун хартан долан од бэрдг зул өргсн долан алтн тэвц заагт йовх Исус Христосин келсн үг эн: ² Чини бөөдл жирһлиг, күнд көдлмшиг, ик тесвртэ бөөдлиг Би меднэв. Чи хар саната улсиг тесж чадхшич. Бийэн апостолмуд гиж нерэддг, зуг апостолмуд биш улсиг шалһж, тедниг худлч болсиг илдкж һарһсичнь бас меднэв. ³ Чамаг ик тесвртэһичинь, Мини төлэ зовлңган эдлсичинь, цуцрлго Намаг дахсичинь Би меднэв. ⁴ Зуг чи урдк кевөрн Нанд дурн-седклэн тэвдгэн уурвч. Энчн буру. ⁵ Урднь яһж бээсэн тодл. Килнцтэ жирһлэн үлдэж урдк кевөрн бэ. Килнцтэ жирһлэн эс үлдэхлэчн Би ирэд чини зулыг ормаснь көндөхв. ⁶ Хэрнь нег сэн юмн бээнэ. Николайин сурһульчнр кесн юмнд чи дургоч. Би теднэ кеснд бас дургов. ⁷ Сүзгтни хургуудт Эрүн Сэкүснэ келсиг сонсхар седснь сонстха! Диилвр бэрсн күүнд Би Бурхна садт бээсн эм өгдг модна темснэс амсх зөв өгхв.

Смирна балһснд илгэсн бичг

⁸ Смирна балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: Түрүнкнь болн Сүүлнкнь, үкэд Эмдрснь чамд иигж келжэнэ:

⁹ – Би чини зовлңгиг, чини угатя-яду бөөдлиг (йосндан болхла, чи байнч) меднэв. Бийэн евреймудт тоолдг улсиг чамаг му келдгинь бас меднэв (зуг тедн еврей биш). Йосндан болхла, теднэ хург эрлгин хург. ¹⁰ Бийлөһән учрх зовлңгас бичэ э. Соңс!

Тадн дундас зэрмнь сөрхөр түүрмд эрлг суулх. Тадн арвн өдр зовлнган эдлхит. Үкв чигн итклтэ бол, тиигхлэчн Би чамд мөңк жирһлин титм зүүлхв. ¹¹Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснә келсиг соңсар седснь соңстха! Диилвр бәрсн күүнд хойрдгч үкл хорлтан күргәшго.

Пергәм балһснд илгәсн бичг

¹²Пергәм балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд чи иигж бич: Хойр талан иртә хурц үлд Бәрсинь иигж келжәнә: — ¹³Чамаг эрлгин ширә бәэсн һазрт бәэдгинь Би меднәв. Эрлг бәэсн һазрт Мини итклтә герчиг Антипаг алсн цагт, чи Нанд иткдгән уурлго Нанла итклтәһөр бәэләч. ¹⁴Тиигвчн чамд бас невчкн буру юмн бәәнә. Тадн дунд зөрм улс Баламин ном дахж бәәнә. Израилин улсиг килнцд яһж орулхиг Балам Балак хаанд зааж өгв. Тедн шүтәнә өмн өргсн хотыг идэд, аля йовдл һарһсмн. ¹⁵Тиим кевәр тадн дунд Николайин дахгчнрин номд орсн улс бәәнә. ¹⁶Килнцтә жирһлән хай! Эс тиигхлэчн, Би ирэд амнасм һарч йовх хойр талан иртә хурц үлдәр теднлә дөөлдхв. ¹⁷Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснә келсиг соңсар седснь соңстха! Диилвр бәрсн күүнд бултулсн манна гидг хотас амсулнав, цаһан чолу өгнәв. Тер чолун деер шин нерн бичэтә бәэх. Тер нериг чолу авсн күүнәс нань күн медшго.

Тутыр балһснд илгәсн бичг

¹⁸Тутыр балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: ша-часн һал мет нүдтә, өңглсн күрл мет гилвксн кәлтә Бурхна Көвүн иигж келжәнә: — ¹⁹Чамаг яһж бәэдгинь, Нанд дурта болад иткдгичн Би меднәв. Чи Нанд цергләд, зовлнгиг тесвртә кевәрн даалач. Энүг Би бас меднәв. Ода чамаг урдкас үлү икәр үүлән күцәжәхиг бас меднәв. ²⁰Зуг невчкн буру юмн бәәнә. Та-над Эзабел күүкд күн бийән әәлдәчд тоолад, Нанд иткдг улсиг сурһж, буру юм заһад, аля йовдл һарһад, шүтәдт өргсн хот идэд, бузр юм кежәнә. Чи болхла терүг хөрхшич. ²¹Би терүнд килнцтә жирһлән хайх цаг өгләв. Зуг тер аля бәәдл-жирһлән хайхар седсн уга. ²²Хәләтн! Би терүг му гемәр цаажлхв. Терүнлә хамдан аля кедг улсиг килнцәсн эс һарһхла, би тедниг ик зовл-нла харһулхв. ²³Би терүнә дахгчнриг алад уга кехв. Болв Намаг әмтнә уха-сана медж чаддиг цуг сүзгтни хургуд медж авх. Би

таднас күн болһниг кесн үүлэрнь цаажлхв. ²⁴⁻²⁵Зуг тадн болн нань чигн улс тер күүкд күүнэ заасар болсн угат. Эрлгин гүн нууц гиж зөрм улс нерэддг номиг тедн дассн уга. Намаг иртл Нанд батар итктн гисн зааврас талдан заавр Би танд өгчөхшв. ²⁶⁻²⁷Ди-илвр бэрсн күүнд, цагин чилгч күртл Мини заасиг күцэсн күүнд буру номта улсиг залх йос Би өгхв. Тер йосиг Нанд Эцк өгв. Төмр тайгар тедниг Тер хэрүлх, буһш кевтөһөр цокж хамхлх. ²⁸Би терүнд диилврин темдг болгч өрүни од өгхв. ²⁹Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүсн келсиг соңсар седснь соңстха!

Сардис хотнд илгэсн бичг

3 Сардис гидг хотна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: Бурхна долан Сәкүс залдг болн долан од Бэржөхинь иигж келжәнә:

– Чини бөөдл жирһлиг Би меднәв. Чамаг әмтн әмд гиж тоолна, зуг чи әмн уга. ²Ән бөөдләсн серхнчн! Үлдсн юман геешгон төлә батл. Яһад гихлә, Бурхна хәләцәр әклсн юм күцәһәд угаһичнь Би үзләв. ³Христосин номиг урднь яһж авсан, яһж сонссан тодл. Терүг зөвтнь күцәж килнцтә жирһлән хай! Ән бөөдләсн эс серхләчн, Би хулхач метәр генткн ирж чамаг цаажхв. Чи мини ирх цагиг медж чадшгоч. ⁴Зуг тана Сардис хотнд хувцан цеврәр бәрдг зөрм улс бөөнә. Тедн цаһан хувцтаһан Нанла хамдан йовх, яһад гихлә, тедн энүлнә ирлцәтә болх. ⁵Диилвр бэрсн күн теднлә әдл цаһан хувц өмсх. Би терүнә неринь әмн-жирһлин дегтрәс һарһлго эврәннь Эцкин өмн, Бурхна элчнрин өмн «Ән күн Мини», гиж келхв. ⁶Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснә келсиг соңсар седснь соңстха!

Пиладельпя хотнд илгэсн бичг

⁷Пиладельпя хотна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич. Ән Давид хаана түлкүртә Эрүн Үннчин келсн үгмүд. Кемр Тер үүдиг секхлә, күн хааж чадшго, кемр тер үүдиг хаахла күн секж чадшго. ⁸Би чини бөөдл-жирһлиг меднәв. Чамаг олд деерк орм эс эздгичнь меднәв. Тер бийнь Чи мини ном дахлач, Исусиг медхшв гиж төрүц келсн угач. Би чини өмнк үүдиг секүв, күн терүг хааж чадшго. ⁹Хәлә! Бийән евреймүдт тоолдг эрлгин хургин гешүдиг авч ирәд, чини көлд сөгдүлнәв. (Йосндан тедн евреймүд биш.) Тиигәд тедн Намаг чамд дуртаг лавта медх. ¹⁰Чи Мини заасар

тесж бөөввч. Тер учрар Би чамаг һазр деер улсиг сөрсн цагт харсж авхв. Тедниг ик зовлндла харһулж Би сөрхв. ¹¹Удл уга ирхв. Диилэчин титмиг чамас күн булаж авшгон төлө Нанд бартар иткж бэ. ¹²Диилвр бөрсн күн Мини Бурхна сүмд түшг болж зогсад, төрүц тендэс һаршго. Би тер күүнэ деер Мини Бурхна нериг болн Мини Бурхна балһсна нериг бичхв. Тер Шин Ерусалим балһсн теңгрэс Мини Бурхнас бууж ирх. Шин нерэн тер күн деер бас бичхв. ¹³Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснэ келсиг сонсхар седснь сонстха!

Ләәдикья балһснд илгәсн бичг

¹⁴Ләәдикья балһсна сүзгтни хургин Бурхна элчд иигж бич: Эн Тиигтхә гисн үннч итклтә герчин үг. Бурхн Терүгәр дамжж цугинь үүдәж. ¹⁵Би чини бөөдл-жирһлиг сәәнәр меднәв. Чамаг халун чигн бишинь, киитн чигн бишинь Би меднәв. Халун эс гиж киитн болсн болхла, деер болх билә. ¹⁶Зуг чи халун чигн, киитн чигн биш – бүләнч. Тер учрар Би чамаг амнасн нульмад хайснала әдләр көөж һарһнав. ¹⁷Чи бийән муульта, сана зовадган, угатя, сохр, нүцкн бөөдгән медлго: «Би байнв, элвг-делвг бәәнәв, нанд юмн керго», – гиж келнәч. ¹⁸Мини селвг эн: байн болхин төлө һалд әрүслсн алт Нанас хулдж ав, бийән хувцлхар нүцкн ичртә цогцан хаахар Нанас цаһан хувц хулдж ав. Юм үзхин төлө нүдндән түркдг эм Нанас хулдж ав. ¹⁹Дурлсн улсан Би керлдәд заснав. Килнцтә йовдлан хайж, Нанд халун зүркәрн итк! ²⁰Соңс! Би чини үүднә ца зогсад, үүд цокжанав. Күн Мини ду сонсад, үүдән секхлә, Би гертнь орад, терүнлә хамдан хотынь эдлхв. ²¹Би диилвр бәрәд Эцктәһән хамдан Терүнә ширәд суулав. Тиигж Би диилвр бөрсн күүнд Нанла хамдан ширәдм суух зөв өгхв. ²²Сүзгтни хургудт Эрүн Сәкүснэ келсиг сонсхар седснь сонстха!

Теңгрт бәәсн сөгдлһн

4 Энүнә хөөн би теңгр деер секәтә үүд үзв. Урднь нанд келсн бүрәни ә мет дун иигж келв:

– Наар, хөөннь юн учрхиг би чамд үзүлхв.

²Тер дарунь Эрүн Сәкүсәр би дүүрв. Теңгр деер ширә бөөж. Тер ширәд Бурхн сууж. ³Сууснь йаспд болн сардс гидг эрднь чолун мет ноһан, улан өңгәр герлтж бәәнә. Ширән эргнд смарагд

гидг эрднь чолун мет ноһан өңгэр гилвксн солһи бээж. ⁴Эн ширэн эргнд талдан хөрн дөрвн ширэ бээж. Тер ширэст хөрн дөрвн көгшэ суула. Тедн алтн титмтэ, цаһан хувцта билэ. ⁵Ширэ талас цэкһн цэкләд, шууган, оһтрһун дун һарад бээв. Ширэн өмн долан һал – Бурхна долан Сәкүсн асж бээнэ. ⁶Нимгн мөснлэ эдл цегән шил теңгс мет нег юмн ширэн өмн бээж. Ширэн эргнд дөрвн үзг болһнднь тал талдан әмтэ дөрвн юмн зогсж. Тедн өмнән, ардан кесг нүдтэ бээж. ⁷Түрүңкнь арслңгин бөөдлтэ, хойрдгчнь туйһын бөөдлтэ, һурвдгчиннь чирәннь күүнэ чирэтэ эдл бээж. Дөрвдгчнь нисж йовх һәрд шовуна дүрстэ билэ. ⁸Тедн дөрвүлн тус-тустан зурһан живртэ, живрнь һаза дота уга кесг нүдтэ. Өдр сө уга тедн оньдиндән:

«Әрүн, Әрүн, Әрүн Деед Эзн!

Хамгин сүркэ күчтэ

Урднь бээсн,

Ода бөөдг

Иргчдән ирх Бурхн!» – гийһэд келәд бээнэ.

⁹⁻¹¹Эн дөрвн әмтэ юмс ширәд суусн мөңкиндән бөөдг Бурхнд магтал, ханлт өргәд күндлж бөөхлэ, хөрн дөрвн көгшәһәс ширәд Суудгин өмннь унад, мөңкиндән Бөөдгт сөгднэ. Тедн эврәннь титмән ширэн өмн тәвәд иигж келнэ:

«Мана Деед Эзн Бурхн!

Та цугинь үүдәләт!

Тана таалар цугнь үүдж бээнэ!

Тер учрар

Тана алдр бөөдлин тускар әмтн келнэ,

Таниг күндлнэ,

Йоситн туурулна!

Тиим зөв Танд бээнэ!»

Орачкн цаасн болн Хурһи

5 Тиигхлә би Суусна барун һартнь хойр таласнь бичэтэ, долан тиизтэ цаас үзв. ²Йос бәрсн Бурхна элчиг:

– Тиизиг эвдж задлх, цаасиг секх зөвтэ күн бэәнү? – гийһэд чаңи дууһарн келжәсинь би үзв.

³Зуг теңгр, һазр деер, һазр дор чигн тер цаасиг күн секж чадсн уга. ⁴Тер цаасиг секәд умшх күн уга болсн учрас би һашудж оркрж бөөләв. ⁵Тиигхлә көгшәсин дундас негнь:

– Бичэ ууль, хэлэ! Йудан тохмас харсн арслн, Давидин үдл тохм диилвр бэрж. Тер долан тииз эвдж задлх, цаасиг секж чадх, – гиж нанд келв.

⁶Ширэн өөр зогсжасн Хурниг би үзв. Терүг эмтэ дөрвн юмн болн көгшэс эргж зогсж. Тер тэклд тэкгдсн хурһна бээдлтэ бэ-эж, долан өвртэ, долан нүдтэ бээж. Долан өвр болн долан нүдн гиснь: һазр болһнд илгэгдсн Бурһна долан Сэкүсн. ⁷Хурһн өөрдэд, ширэ деер Суусна барун һарас цаас авв. ⁸Терүг цаас авсна хөөн дөрвн эмтэ юмн болн хөрн дөрвн көгшэс Хурһнд сөгдцхэв. Көгшэс тус-тустан һартан ятх, саңгин идэхэр дүүрц аһ бэрсн бээлэ. Саңгин идэхэр дүүрц аһ гиснь: Бурһна улсин мөргүл. ⁹Тедн шин дууһан дуулцхав:

– Цаас авад тиизинь задлх зөв Танд бээнэ. Яһад гихлэ, Та тэкл болад Эврәннь цусарн Бурһнд ¹⁰тохм болһнас, келн болһнас, келн-эмтн болһнас эмтиг хулдж авлат. Та теднэр Бурһна гелнүд болсн улс тедн һазриг залх.

¹¹Тиигхлэ би хэлэхэд ширэн эргнд тоолж болшго Бурһна элчрин, эмтэ дөрвн юмсын болн көгшэсин ду соңсв: ¹²Тэклин алгдсн Хурһн цецн уха, байн зөөр, күч, йос бэрх ачта! Терүг улс туурулх, күндлх йоста! ¹³Теңгр, һазр деер, һазр дор, теңгст бээсн эмтэ киитэ тоотнь, цуг орчлнд бээсн тоотнь иигж келсинь би соңсв: Ширэд Сууснь болн Хурһна күч-йос Бэрснь тууртха! Мөңкиндэн Тедниг күндлтхэ! ¹⁴Эмтэ дөрвн юмс: Тиигтхэ, – гиж келв. Тиигхлэ көгшэс сөгдж мөргцхэв.

Түүрүк зурһан тииз

6 ¹⁻²Хурһн ном бичэтэ цаасна долан тиизин негинь задлхла, дөрвн эмтэ юмна негнь оһтрһун дууһар:

– Нааран ир, – гихэд дуудна.

Би цаһан мөр үзв. Тер мөрн деер һартан нум бэрсн күн сууж. Терүнд титм зүүлһв. Тер диилвр бэрсн мөртэ күн бээж, цааранднь диилвр бэрхэр һарч ирж. ³Цаасна хойрдгч тииз Хурһн задлхла, хойрдгч эмтэ юм: Нааран ир, – гив. ⁴Тиигхлэ улан зерд мөрн һарч ирв. Эн мөриг унсн күн делкэд бээх эвиг эмтнэс авх йоста бээж. Тер учрар эмтн нег-негэн алдг болв. Тер күүнэ һарт ик үлд бэрүлж. ⁵Хурһн һурвдгч тииз задлхла, һурвдгч эмтэ юмн: Нааран ир, – гисинь би соңсв. Тиигхлэ хар мөрн һарч ирв.

Төрүн деер чиннүр бәрсн күн сууж. Энүг би үзв. ⁶Эмтә дөрвн юмн бәэсн һазрас:

– Нег өдрин жалвинь һанцхн нег кило цаһан буудя, эс гиж һанцхн һурвн кило ичмән болна. Зуг олив болн уста үзм моддыг бичә үрә! – гисн дуунла әдл юм би соңсв.

⁷Хурһн дөрвдгч тииз задлхла: нааран ир гисн әмтә юмна ду би соңсв. ⁸Тиигхлә бор мөрн һарч ирв. Тер мөрн деер Үкл гидг Һертә юмн сууж. Түүнә ардас «Үклин һазр» гидг юмн даһад һарч ирв. Тедн хоюрн орчлнгин дөрвдгч әнгийг дәәһәр, харһнлһнар, му гемәр, зерлг аңгудар дамжж алх йоста бәәж. ⁹Хурһн тавдгч тиизиг задлхла, тәклин ширә дор бәэсн Бурхна үгийг итклтә кевәр тархаснас кәлтә алгдсн улсин сүмсдиг би үзв.

¹⁰– Сүркә күчтә Әрүн Үннч Деед Эзн! Кезә күртл Та һазр деер бәэсн мана цус асхрулсн улсиг гемшәл уга, цаажлл уга бәәхмт? – гиж тедн чаһи дууһар хәәкрцхәв.

¹¹Теднә күн болһнд цаһан хувцн өггдв:

– Исуст церглж тана аһнр-дүүнрлә әдләр алгдсн улсин то эс күцтл, невчк күләжәтн. Бичә зовтн! – гиж теднд келлә.

¹²Хурһн зурһадгч тиизиг задлхла, һазр икәр чичрв. Нарн хар хувцн мет харһһурад, сар цусн метәр улатрв. ¹³Тенгрин одд, инжр модна көк темсн кевтәһәр догшн салькнд нәәхләд унцхав. ¹⁴Тенгр цаасн мет орагдад, уул, арл болһн ормасн көндрв. ¹⁵Орчлнгин хаадуд, йос бәрдг улс, цергин аһлачнр, баячуд, тоомсрта улс, зарцнр, сул улс цугтан һадын көндәд, уулын һад чолун заагт орж бултцхав.

¹⁶– Мадн деер унад, ширәд Суусн Бурхна нүднәс, Хурһна цухлас мадниг бултулыг! ¹⁷Яһад гихлә, Теднә алдр цухлын өдр ирв. Тер цухлын өмнәс кен тесж бәәж чадхмб? – гиж тедн келцхәв.

Израилин нег зун дөчн дөрвн миңһн күн

7 Энүнә хөөн би Бурхна дөрвн элчнриг үзв. Тедн һазрин дөрвн үзгт зогсад, һазр тал, теңс тал, модд тал сальк үләшгоһар гиж дөрвн сальк бәрж. ²Дорд үзгәс һарч йовх әмд Бурхна тамһта элчиг би үзв. Тер һазрт болн теңгст хорлт кех йоста Бурхна элчнрт чаһи дууһарн иигж келв:

³– Мана Бурхна зарцнрин маһна деер тамһ эс төвтл һазрт, уснд, моддт хорлт бичә күргәтн.

⁴ Нег зун дөчн дөрвн миңһн күн маңнадан Бурхна тамһта болсинь би соңсв. Тедн цуг Израилин арвн хойр уңг-тохмас һарсн улс бөөж, уңг-тохм болһнас арвн хойр миңһн күн чигн. ⁵⁻⁸ Йудан уңг-тохмас, Рубен уңг-тохмас, Гадын уңг-тохмас, Ашерин уңг-тохмас, Напталин уңг-тохмас, Манашен уңг-тохмас, Шимона уңг-тохмас, Левин уңг-тохмас, Исахарин уңг-тохмас, Зебулуна уңг-тохмас, Йосипин уңг-тохмас, Беньяминэ уңг-тохмас орж.

Тоолж болшго олн күн

⁹ Энүнэ хөөн келн-эмтн болһнас, әәмг болһнас, келн болһнас тоолж болшго олн күн ширән өмн, Хурһна өмн цаһан хувцтан шавдл зандн модна бүчрмүд һартан бәрж зогссинь би үзв.

¹⁰ – Ширә деер Суусн мана Бурхн болн Хурһн мадниг аврла! – гиж тедн чаңһ дууһарн хәәкржәнә.

¹¹ Бурхна элчнр цугтан ширәг, көгшәсиг болн әмтә дөрвн юмиг эргж зогсжала. Дәкәд ширән өмн элкдж унад Бурхнд мөргцхәв.

¹² – Мана Бурхн алдр туурмжта, цецн ухата, күчтә, ачта! Мана Бурхнд магтал, мөңкиндән ханлт! Тиигтхә!

¹³ – Цаһан хувцтань кемб? Альдас эдн ирсмб? – гиж нег көгшә нанас сурв.

¹⁴ – Аав, та әврән меднәт, – гиж би хәрү өгв.

– Эдн ик алдр зовлң даһад, Хурһна цусар хувцан уһаж цаһалһсн улс. ¹⁵ Тегәд чигн эдн Бурхна ширән өмн зогсад, өдр сө уга Бурхна сүмд церглнә. Ширәд Сууснь эднлә хамдан бүүрлж, эн улсыг харсх. ¹⁶ Эдн дәкж өлсшго, ундасшго, һаң халун, нарн чигн эднд мууһан хальдашго. ¹⁷ Яһад гихлә, ширән өөр зогссн Хурһн эдниг хәрүлж, урсдг булг тал дахулж авч ирх. Бурхн теднә нүднәс асхрсн нульмс болһниг арчх.

Бичәтә цаасна доладгч тииз

8 Хурһн бичәтә цаасна тиизиг задлхла, тенгр деер өрәл часин туршарт ә-чимән уга болв. ² Би Бурхна долан элчиг үзв. Тедн Бурхна өмн зогсла, долан бүрә теднд бәрүлв. ³ Бурхна талдан элч ирәд, тәклин бәәрнә өөр зогсв. Һартнь алтн сав бөөж. Бурхна улсин мөргүллә ниилүлхин төләд болн ширән өмн бәәсн алтн тәклин бәәрнд бәрц бәрхин төләд терүнд дала саңгин

идэ өгч. ⁴Бурхна улсин мөргүллэ дегц Бурхна элчин харт бээсн савас харсн сангин идэнэ утан Бурхнд өргц болв. ⁵Бурхна элч сав авад, тэклин бөөрнэс халта цог савд тэвэд хазрт хайв. Тер дарунь онтрхун дун харад, шууган болад, цэкл цэклэд, хазр чичрв.

Түүнц дөрвн бүрэ

⁶Бүрэ бэрсн Бурхна долан элч бүрэхэн татхар белдцхэв. ⁷Түрүнк элч бүрэхэн татв: цуснла хольсн хал болн мөндр хазрт унв. Хазрин хурвдгч хүв деернь урһсн моддла, оln зүсн ноһанла хамдан шатж одв. ⁸Бурхна хойрдгч элч бүрэхэн татв. Шатжасн ик уул мет нег юмн теңгсин уснд хайгдв. Теңгсин хурвдгч хүвнь цуснд хүврв. ⁹Теңгсин хурвдгч хүвин эмтэ киитэ юмс үкэд, теңд кермс уга болж одв. ¹⁰Бурхна хурвдгч элч бүрэхэн татв. Хал мет шатжасн алдр одн теңгрэс харад, холмудын болн усна булгудын хурвдгч хүвднь унв. ¹¹Тер одна нернь – Шарлжн. Усна хурвдгч эңгнь хашурж одв, оln эмтн тер усиг ууһад үкж одв. Яһад гихлэ, тер усн хашурж одв. ¹²Бурхна дөрвдгч элч бүрэхэн татв. Нарн, сар, одд цагин хурвдгч хүвднь герл өгшгоһар эвдгдж. Өдрин хурвна нег хүвднь нарн герл өгдго болв. Сар болн одд болхла сөөһин хурвна нег хүвднь герл өгдго болв. ¹³Ик деер теңгрт нег һәрд шовуг нисж йовхинь би үзв. Терүг чаңһ дууһарн иигж келсиг сонсв.

– Ээжэнэв! Ээжэнэв! Үлдсн хурвн бүрэн э сонсгдхла, хазр деер бээсн улс басл зовлңган эдлх.

9 Бурхна тавдгч элч бүрэхэн татхла, теңгрэс хазрт унсн од би үзв. Йорал уга худг секдг түлкүр ондн өгв. ²Тер йорал уга худг секв. Терүнэс ик бешэс харчах кевтэ, утан харад аһариг дүүргэд, нарна герлиг хаав. ³Утанас царцаха харад хазр деер тарв. Хазрин чим хорхан йос терүнд өгв. ⁴Хазрин оln зүсн урһмлд болн моднд хорлт күрглго, зуг маңнадан Бурхна тамһ уга эмтнд хорлт күрг гисн заквр теднд өгв. ⁵Эн эмтиг аллго тавн сардан зовах зөв теднд өгв. Тедн чим хорха хатхсн метэр эмтиг зовав. ⁶Тер цагт эмтн үкл хээх зуг олж чадшго, үкхэр седх, зуг үкл теднүр иршго. ⁷Тер царцаха дээнд белдсн мөрнэ бөөдлтэ, толһа деернь алтн титм мет юмта бөөж. Нүүрнь күүнэ чирэ дураж. ⁸Уснь күүкд улсин үсн мет, шүднь арслңгин сая мет. ⁹Төмр мет хуйгта, живрин шууган дээнд довтлсн кесг мөрн тергнэ шууган

мет билэ. ¹⁰Тедн чим хорхан сүүлтэ болн хатхурта, тедн сүүлэрн эмтнд тавн сардан хорлт күргэх зөвтэ бээж. ¹¹Теднэ хан йорал уга худгиг залдг Бурхна элч – нернь еврей келэр Абадон, грек келэр Аполион. (Эвдэч гисн утхта.) ¹²Түрүңк зовлң давхла, энүнэ хөөн дэкэд хойр зовлң аашна. ¹³Бурхна зурһадгч элч бүрәһән татв. Бурхна өмн бээсн тэклин алтн ширән дөрвн талк үзгэс дун соңсгдв. (Тэклин алтн ширән дөрвн талкнь өврин бээдлтэ бээсмн.) ¹⁴Тер бүрән дун Бурхна зурһадгч элчд иигж келнэ:

– Евфрат гидг алдр холд күлэтэ Бурхна дөрвн элчиг сулдха!

¹⁵Бурхна дөрвн элч күмни һурвдгч хүвинь алхин төлөд сулдгдв. Эн час, өдр, сар болн жилин төлө тедн бийән белдэд бээж. ¹⁶Би мөртэ цергин тоһинь соңсв. Тернь хойр зун сай бээж. ¹⁷Тер мөрдинь би үзгдлдән үзв. Тер мөрд деер суусн улсин хуйгнь һал мет улан, сапфир гидг эрднь чолун мет көк, күкр мет шар өңгтэ бээж. Мөрдин толһас арслңгин толһан бээдлтэ бээсмн. Һал, утан болн күкр амнась һарад бээж. ¹⁸Мөрнэ амнаһарсн һурвн аюл: һал, утан болн күкр күмни һурвдгч хүвинь алж уга кеж. ¹⁹Яһад гихлэ, мөрнэ күчнь амн сүл хойрт бээж. Сүүлмүд моһан толһан бээдлтэ бээж. Терүгәрн тедн хорлт күргв. ²⁰Эн олн аюлас әмд үлдсн әмтн эврәннь кедг юман хайсн уга, тедн хар сәкүсдт, юм соңсж үзж йовж чаддо алтн мөңгн зес, чолун болн модн шүтәдт сөгддгән уурсн уга. ²¹Тедн кү алдган, бө кедгән, аля бузр йовдл һарһдган, хулха кедгән хайсн уга.

Орачкән бичкн цаасн

10 Би Бурхна йос бәрдг талдан элчиг үзв. Тер тенгрәс бууж ирв. Бурхна элчиг үүлн хувцн мет ораж. Толһа деерән солһнта, чирәннь нарн мет гилвксн, көлнь һал бахн мет билэ. ²⁻³Һартан секәтэ бичкн цаас бәрсн барун көләрн тенгс ишкәд, зүн көләрн һазр ишкәд арслңгин оркrlһн мет чаһн дууһар хәәкрв. Терүг хәәкрлэ, долан оһтрһун дун һарв. ⁴Тер долан оһтрһун дууһар хәәкрлэ, би бичхәр белдүв, зуг тенгрәс һарсн дун иигж келв:

– Долан оһтрһун келсн үг нууһад бичә бич.

⁵Тиигхлэ тенгс һазр деер зогссн Бурхна элчиг барун һаран тенгрүр өргсиг би үзв. ⁶Тенгр, һазр, тенгс һурвиг болн тенд бәәсн цуг юмиг үүдәсн мөңкиндән бээдг Бурхна нер олзлад тер андһар тәвәд:

– Бүтх юмн эрк биш бүтх. ⁷Бурхна доладгч элч бүрэхэн татх-ла, Эврэннь нууцин зураһан Бурхн күцэх. Энүнэ тускар Тер Эврэннь зарц аэлдэчнртэн урднь зэңглсмн, – гив.

⁸Урднь нанд үг келсн, тенгрэс харсн дун дэкэд иигж келв:

– Йов! Тенгс деер болн һазр деер зогсжасн Бурхна элчин һарт бээсн секэтэ цаасинь ав.

⁹Би Бурхна элчүр өөрдэд, тер бичкн цаасиг сурв.

– Эн цаасиг авад ид. Чини геснд һашун болх. Зуг амндчн бал идсн мет эмтэхн болх, – гиж тер нанд келв.

¹⁰Би Бурхна элчин һарт бээсн цаас авад идв. Тер цаасн амндм бал мет эмтэхн болв. Идэд дуусхлам гесндм һашун болв.

¹¹– Чи келн-улсин, келмүдин болн кесг хаадудын тускар дэкн аэлдх зөвтөч, – гиж нанд келв.

Хойр герч

11 Тер кемжэлхин төлө нанд тайг өгв.

– Йовад Бурхна сүмиг тэклин ширэтэ хамднь кемжэл. Дотрнь сөгджэх улсиг тоол. ²Сүмин һазак бээриг бичэ кемжэл. Яһад гихлэ, тер буру номта улст өгсн юмн. Тедн эрүн балһсиг дөчн хойр сардан дажрад залх. ³Һашудсн цагт өмсдг хувцта хойр герчэн илгэнэв. Тедн миһнн хойр зун жирн өдрт аэлдх йоста болх.

⁴Эн хойр герч – орчлнгин Деед Эзнэ өмн зогссн хойр олив модн, зул өргсн хойр тэвц болжана. ⁵Теднд күн хоран күргхэр седхлэ, теднэ амнась һал һарад өшөтнриг уга кех. Тиигэд эн герчнрт хоран күргхэр седсн күн тиигж алгдх. ⁶Аэлдсн цагтан тедн тенгр хаах, хур ордгинь уурулх. Усиг цуснд хүврүлх дурта цагтан, һазрт аюл илгэх. Тедн тиим йоста болх. ⁷Тедниг герчлж дуусхлань, йорал уга худгас харсн догшн аң хойр герчин өмнэс дээлдж, тедниг диилж алх. ⁸Теднэ өмн уга цогц алдр балһсна уульнд кевтх. Тенд урднь теднэ Деед Эзн кирс деер цаажлгдсмн. Эн балһсна тежг нернь Содом болн Египет. ⁹Келн-эмтн болһна, аэмг болһнас, келн болһнас цуг улс һурвн өдр дундур эн күшмүд хэлэж үкэрт оршах зөв өгшго. ¹⁰Тер хойр аэлдэч һазрт бээсн улсиг зовасн учрас күмни улс теднэ үклд икэр байрлх. Эмтн нег-негндэн белг өгэд нэр кех. ¹¹Һурвн дундур өдр давхла, Бурхнас харсн өмнэ Сәкүсн теднэ цогцд орад, тер хойр герч босад көлөрн зогсж. Энүг үзсн улс икэр аөцхэж.

¹²— Нааран, деегшэн хартн, — гиж теднд келсн чаң дун теңгрэс харсинь тер ээлдэчнр соңсв.

Тер хойр герч үүлн деер теңгрүр өөдлв. Теднэ өшөтнр энүг үзв. ¹³Тер дарунь һазр икэр чичрв. Балһсна арвдгч хувнь хольврад унж одв. Эн һазр чичрлһнд долан миңһн күн үкв, наадкснь икэр сүрдэд, теңгрин Бурхнд туурмж өргв. ¹⁴Хойрдгч зовлң давад, хурвдгч зовлң бачм кевөр өөрдж йовна.

Доладгч бүрә

¹⁵Бурхна доладгч элч бүрә татв.

— Мана Бурхн болн Терүнә илгәсн Аврач орчлңгиг залх йоста болв. Бурхн мөңкиндән залх, — гисн кесг чаң дун теңгрэс соңсгдв.

¹⁶Бурхна өмн суусн хөрн дөрвн көгшәс элкдж киисэд Бурхнд сөгдж келцхәв:

¹⁷— Ода бөөдг, урднь чигн бөөсн, Деед Эзн, сүркә күчтә Бурхн! Алдр күч авад орчлңгиг залсндтн ханлт өргжәнәвидн! ¹⁸Буру номта улс килңнж бөөнә. Болв Тана цухлын цаг ирв. Та үксн улсиг зарһла харһулхит. Тана зарцнрт, ээлдэчнрт, Бурхна улст болн таниг ээдг тоомсрта болн тоомср уга улст ачинь хэрүлх цагнь ирв. Орчлңгиг хоосрулжах улсиг уга кех цаг өөрдв! ¹⁹Теңгрт бөөсн Бурхна сүм тер дарунь секгдэд, тенд бөөсн бооцана хээрцг үзгдв. Генткн цәкл цәкләд, шууган, оһтрһун дун һарад, мөндр икэр орад, һазр чичрв.

Күүкд күн боли лу

12 Теңгр деер алдр темдг үзгдв. Нарар хувц кеж өмссмн, көл дорнь сарта, толһа деерән арвн хойр одта титм зүүсн күүкд күн үзгдв. ²Тер күүкд күн саата болад гиигрхәр, элкн мошклхла, хәәкрәд зовад бәәж. ³Теңгрт талдан темдг үзгдв. Долан толһата, арвн өвртә, толһа болһнднь бичкн титмтә һал улан лу һарч ирж. ⁴Терүнә сүүлнь оддын хурвдгч әңгнь бәрж авад һазрт шивчкв. Күүкд күүнә гиигрх цагинь күләһәд, тер лу үринь авч идхәр өмннь гетәд суув. ⁵Күүкд күн көвү һарһж. Тер көвүн төмр тайгар цуг күмн әмтиг хәрүлх зөвтә бәәж. Нилх көвүг Бурхн тал деегшән, Терүнә ширә тал өөдлүлсмн. ⁶Күүкд күн көдә һазрт белдсн бәәрнүр темцж зулад гүүж одна. Тенд түүнд нег миңһн хойр зун жирн өдр тежәл өггдх. ⁷Теңгр деер ик дән болж. Михаил гидг

Бурхна ах элч талдан элчнртэһэн лууһин өмнэс дэврж. Лу болхла эврэннь элчнртэһэн терүг зөрэд дээлдж. ⁸Зуг лу элчнртэһэн хамдан диилгдж. Теңгр деер теднд бээх бөөрн үлдэсн уга. ⁹Лу элчнртэһэн хамдан һазрур көөгдв. Эн кезэнк моһа, Гемшэч болн Өшөтн гидг нертэ күмн эмтнэ худлч. ¹⁰Энүнэ хөөн би теңгрэс һарсн чанһ ду сонсв.

– Ода мана Бурхн эврэннь улсан аврх! Тер Эврэннь йосан олзлад хан мет залх! Бурхна илгэсн Аврач орчлңгиг залх. Яһад гихлэ, ахнр-дүүнриг Бурхна өмн өдр сө уга гемшэдг Гемшэч ода уга болж одв. Тер теңгрэс көөгдв. ¹¹Тедн Хурһна цусар болн эврэннь цээлһсн үнн үгэрн терүг диилцхэв. Кергтэ цаглаһан, тедн эмэн эрвллго үкхдэн белн билэ. ¹²Теңгрт бээсн цуг эмтэ тоотнь байрта бөөтхэ! Зуг һазр, теңгс басл зовлңган эдлхит, яһад гихлэ, эрлг тадн тал бууж ирв. Цагнь ахр болсн учрас тер ик цухлта бөөнэ.

¹³Һазрур көөгдсэн медэд, лу нилхиг һарһсн күүкд күүг көөдг болв. ¹⁴Көдө һазрт бээсн эврэннь бөөрндэн нисэд күртхэ гихэд, тер күүкд күүнд ик һәрд шовуна хойр живр өгч. Тенд терүг һурвн жил дундур тежэх, тенд эрлгэс бултх. ¹⁵Гиигрсн күүкд күүг һолын урсхулар уга кехэр лу амнасн һол мет дала ус һарһж. ¹⁶Зуг тер күүкд күүнд һазр шуурад нөкд болж, лууһин амнас һарсн усиг зальгв. ¹⁷Лу тер күүкд күүнд улм килннэд, терүнэс төрсн үрдүдлэ дээлдхэр һарад йовна. Тер үрдүд Бурхна заавриг күцэдг бээж болн Исусин сексн үннд итклтэ бээж. ¹⁸Лу теңгсин көвөд ирэд зогсж.

Хойр догшин аң

13 Теңгсин усн дотрас долан толһата, арвн өвртэ аң һарч ирсинь би үзв. Өвр болһнд титмтэ, толһа болһнд Бурхиг муурулдг нерд бичэтэ бээж. ²Тер аң ирвскин бөөдлтэ, көлнь аюһин көллэ эдл, амнь арслңгин амнла эдл бээж. Лу терүнд эврэннь күчэн, эмтиг залх алдр йосан өгч. ³Тер аңгин нег толһань үклин шавта бээсинь би үзв. Зуг тер үклин шав эдгж. Энүг үзсн улс икэр өврэд аңгиг дахж. ⁴Лу анд эврэннь йосан өгсн учрас цуһар лууд сөгдж. Эн аңла кен эдлцхмб? Энүнлэ кен дээлдж чадхмб? – гиж цуһар анд сөгдэд келцхэв. ⁵Тер догшин анд дөчн хойр сарин туршарт бийэн буульх, Бурхна тускар му келх зөв өггдж. ⁶Тегэд аң Бурхиг, Терүнэ нериг болн бүүрлсн бөөриг,

тенгрт бээсн цуг юмсыг эклэд харана. ⁷Бурхна улсин өмнөс дэ босхх, тедниг диилх зөв тер авч. Ээмг болһниг, келн-эмтн болһниг, келн болһниг залх йос тер авч. ⁸Орчлнд бээсн күмн эмтн терүнд сөгдх. Зуг эмн-жирһлин дегтрт орчлң үүдхэс өмн* бичгдсн улс терүнд сөгдшго. Эн эмн-жирһлин дегтр алгдсн Хурһна дегтр мөн. ⁹Соңсхар седснь сонстха! ¹⁰Бэргдх зөвтө күн бэргдх, үлдэр алгдх зөвтө күн үлдэр алгдх. Бурхна улс тесвртэ, итклтэ болх зөвтэ гиснь эн үгмүдэс медгднэ. ¹¹Талдан догшн ик аңгиг би үзв. Тер аң Хурһнла эдл хойр өвртэ бээж. Лу кевтөһөр ду һарад, тер һазр дорас һарч ирв. ¹²Тер түрүнк догшн аңгин чирэд терүнэ йос олзлад, һазр деер бээсн күмн-эмтиг эдгсн шархта түрүнк аңд сөгдүлв. ¹³Тер аң алдр онц темдг үзүлж, эмтнэ чирэд тенгрэс һал һарһад һазрт хайж. ¹⁴Түрүнк аңгин өмн хойрдгч аң онц темдгүд үзүлж, эмтиг меклв. Тер аң һазрт бээсн улст иигж закв:

– Үлдэр шавтгдэд эмд үлдсн түрүнк аңгин дүрстэ шүтэ кетн!
¹⁵Эн шүтэн келхин төлэд болн шүтэнд эс мөргсн улсиг алх зэрлг өгдг болхин төлэд, түрүнк догшн аңгин шүтэнд эм орулх зөв хойрдгч аңд өггдв. ¹⁶Нерн уга болн нертэ, байн болн угатя, сул болн мухла цуг улс цугтаднь барун һартнь эс гиж маңнаднь тамһ күчэр тэвх зэрлг хойрдгч аң өгв. ¹⁷Учрнь иим: тамһ уга күн юм хулдх, хулдж авх арһ уга болх. Тамһ гиснь: аңгин нерн эс гиж аңгин нернэ то. ¹⁸Энүг медхин төлө цецн ухата болх кергтэ. Ухата күн аңгин тооһин чинр-утхнь медж чадх. Аңгин то – лавта күүнэ тонь. Эн тонь: 666.

Хурһна болн Терүнэ авргдсн улс

14 Бурхна Хурһиг Сион уулд зогсжасинь би үзв. Терүнлэ хамдан зун дөчн дөрвн минһн күн бээж. Теднэ маңна дегер Хурһна болн Терүнэ Эцкин нерн бичэтэ бээж. ²Усна күрк-рэнэ шууган мет оһтһу йир чаңһар күржңсн дун мет болн жинңсн ятхин айс мет дун соңсгдв. ³Ширэн өмн, эмтэ дөрвн юмна өмн, көгшэсин өмн 144.000 күн шин ду дуулжана. Эднэс даву талдан күн эн дууг дасж дуулж чадсн уга. Орчлңгин эмтнэс һанцхн эдн авргдсн бээж. ⁴Тедн күүкд күүнлэ бийэн бузрдалго, гер мал угаһар бээдг бээж. Тер улс Хурһна йовсн хаалһар дахж

* Эн эмн жирһлин дегтр орчлң үүдхэс өмн алгдсн Хурһна дегтр мөн.

йовна. Орчлнгас һанцхн тедн авргдсмн. Тедн Бурхна улс болн Хурһна улс Бурхнд бәрсн түрүнк урһцин дееж мет билә. ⁵Тер улсиг худл келдгоһар цуһар меднә, тегәд чигн теднд буру уга.

Бурхна һурвн элч

⁶Би Бурхна талдан элчиг үзв. Тер һазрт бәәсн улст, ямаранчн келн әмтнд, цуг әәмг болн баг келнд тархахин төлә мөнк Сән Зәнг һартан ик деер теңгрт нисж йовж.

⁷— Бурхиг күндлтн! Терүнд магтал өргтн! Бурхна зарһин цаг ирв. Теңгрин, һазрин, теңгсин, усна булгудын Үүдәчд сөгдтн! — гиж тер чаһ дууһар келлә.

⁸— Вавилон каарв! Алдр Вавилон каарв! Чаһр күүг авлсн метәр Вавилон аля-бузр йовдларн келн-әмтн болһниг авлснь мөн. Тер учрар Бурхн тер әмтиг цаажла харһулх, — гиж Бурхна түрүнк элчиг дахсн хойрдгч элч келв.

⁹⁻¹¹Догшн анд, терүнә дүрстә шүтәнднә сөгдәд маннадан әс гиж һартан тамһинь авсн күн болһн Бурхна цухлын чаһрас уух. Уснала хольгдад уга эн чаһриг Бурхн Әврәннә цухлын ааһд кев. Эн улс Бурхна әрүн элчнрин болн Хурһна чирәд һалта күкрд тусж зовлнган эдлх. Тедниг зовадг һалын утан мөнкиндән һарх. Яһад гихлә, догшн анд, терүнә дүрст сөгдсн, терүнә нертә тамһта улс өдр сө уга зовж, амр-зая уга бәәх, гиж Бурхна хойрдгч элчиг дахсн һурвдгч элч чаһ дууһар келв. ¹²Бурхна заавриг күцәдг Исуст иткдг Бурхна улс тесвртә бәәх зөвтәнә эн үгмүдәс медгднә. ¹³Генткн би теңгрәс ду соңсв. Тер иигж келв:

— Бичж ав: Эн цагас авн әкләд Деед Эзнд иткдг улс болж үкдг улс буйн кишгтә!

Әрүн Сәкүсн хәрүднә:

— Буйн кишгтә мөн! Тедн көдлмшән чиләһәд амрч бәәтхә! Яһад гихлә, теднә күцәсн керг-үүлнә ардаснә дахж йовна! — гиж келв.

Урһц

¹⁴Тиигәд би хәләһәд, цаһан үүл үзв. Тер үүлн деер Суусна дүрснә күмни күүнә дүрстә бәәж. Тер толһадан алтн титм зүүж, һартан хурц иртә хадур бәрж. ¹⁵Бурхна талдан элч сүмәс һарад үүлднә Суусиг дуудад:

— Цуг һазр деер урһцнә болвсрж. Хурах цаг ирхлә, хадуран олзлж урһциг хадж ав, — гиж чаһ дууһарн келв.

¹⁶Үүлн деер Сууснь хадурар хазрт бөөсн урһциг хадад хурав. ¹⁷Бурхна талдан элч теңгрт бөөсн сүмэс харна. Хартнь бас хурц иртэ хадур бөөж. ¹⁸Тэклин ширэ бөөсн хазрас дөкэд нег Бурхна элч харв. Тер халын эзн бөөж.

– Ода хазрин уста үзм сэн болврсн учрас уста үзмин темсинь хадурарн хадж ав, – гиж хурц хадурта Бурхна элчд тер чанһар кель.

¹⁹Бурхна элч хадурарн хадж хазрин уста үзмин темсинь хураж авад, Бурхна цухлын алдр хазрт хайв. Тенд уста үзм шахж шүүс кедг бөөж. ²⁰Уста үзм шахдг хазрт балһсна хазань бөөж. Тендэс харсн цусн хол мет урсад гүүнэРН күсдундур метр, утарн нурвн зун шаху дууна хазрт деврж.

Бурхна сүүлцк долан аюлта элчнр

15 Тиигхлэ би теңгр деер талдан алдр онц темдг үзв. Тернь: Бурхна долан сүүлцк аюлта элчнр. Эднэ хөөн Бурхна цухл чилв. ²Дөкэд би халла хольсн шил теңгс үзв. То болсн нертэ догшн ангиг болн терүнэ дүрстэ шүтэг диилсн улсиг би бас үзв. Тедн Бурхна ятх бэрэд, теңгсин көвөд зогсжаж.

³– Сүркэ күчтэ Бурхн! Тана кесн үүл ик алдр болн өврмжтэ! Келн-эмтн болһна хан. Тана хаалһ чик болн үнн! ⁴Таниг күндл-дго, туурулдго күн бөөхий? Та ханцхн эрүн Бурхнд! Хазр деер бөөсн цуг келн эмтн ирэд Танд сөгдх. Яһад гихлэ, Тана үнн чик керг-үүлмүдиг цуһар ил үзлэ! – гиж тедн Бурхна зарц Мошен дуулсн дууг болн Хурһна дууг дуулж.

⁵Энүнэ хөөн би хэләһэд, теңгрт секгдсн хамгин эрүн бөөриг үзв. Тер герчллһнэ өргэ дотр бөөж. ⁶Герчллһнэ өргәһэс долан аюлта Бурхна долан элчнр харч ирв. Тедн өрчән алтн бүсэр бүслсн гилвксн цаһан хувцта бөөж. ⁷Эмтэ дөрвн юмна негнь Бурхна долан элчнр болһнднь мөңкиндән бөөдг Бурхна цухлар дүүрц долан алтн аһ өгв. ⁸Герчллһнэ өргэ Бурхна туурмжас болн күч-йоснас харчах утаһар дүүрв. Бурхна долан элчнрин долан аюл эс дуустл күн хамгин эрүн бөөрн дотр орж чадсн уга.

Сүүлцк долан аюлмуд

16 – Долан аһас Бурхна цухлыг хазр болһнд йовж асхтн! – гисн чаң дун хамгин эрүн бөөрнэс харсинь би соңсв.

Тер дун Бурхна долан элчнрт энүг келж. ²Бурхна негдгч элч йовад, хазр деер аһас асхна. Тер дарунь догшн аңгар тамһлгдсн

болн терүнэ дүрстэ шүтэнд мөргдг улсин цогц деернь ээмшгтэ өөртэ шарх харна. ³Бурхна хойрдгч элч теңгсин уснд ааһас асхна. Тер дарунь усн үксн күүнэ цусн мет болад одна, уснд бээсн цуг эмтэ тоотнь үкж одна. ⁴Бурхна хурвдгч элч холд, усна булг болһнд ааһас асхна. Тер уснь цуснд хүврнэ. ⁵Бурхна элч, цуг усна эзн, иигж келсинь би соңсв:

– Та эрүн Бурхнд! Та урднь бөөһэд оньдиндэн бээдг билэт! Тана кесн зарһтн үнн чик! ⁶Эн һазрин улс Бурхна улсин болн ээлдэчнрин цус асхрулла, тегэд чигн Та эдниг цусар услжанат. Эдн кесн үүлэн эдлжэнэ.

⁷Деед Эзн сүркэ күчтэ Бурхн! Тана зарһтн үнн болн эрүн чик! – гисн дун тэклин ширэхэс һарсинь би соңсв.

⁸Цаарандан Бурхна дөрвдгч элч эврәннь ааһас нарн деер асхна. Тегэд эмтиг һаң халуһар шатах зөв тер авв. ⁹Ик һаң халунд эмтн шатв. Тер цагт эмтн эн аюлын Эзн Бурхиг му келэд, килнцтэ үүлэн хайсн уга, Бурхиг туурулсн уга. ¹⁰Тавдгч Бурхна элч догшн аңгин ширэд ааһас асхна. Терүнэ нутг харһһурад, эмтн ик зовлңгас кэлтэ келэн зууцхав. ¹¹Тедн шавта, шархта болсн учрас теңгрин Бурхиг му келв, болв килнцтэ йовдлан хайсн уга. ¹²Бурхна зурһадгч элч Евфрат гидг алдр холд ааһас асхна. Дорд үзгин хаадудт хаалһинь белдсэр Евфрат гидг холын усн хагсж одж. ¹³Лууһин, догшн аңгин болн худл ээлдэч хурвна амнас тус-тустан хурвн меклэн дүрстэ хар сэкүсн һарсинь би үзв. ¹⁴Тер хурвн хар сэкүсн онц темдг үзүлв. Сүркэ күчтэ Бурхна алдр өдрлэ дээлдхэр цуг делкэн хаадудыг цуглулхар тедн харна. ¹⁵Сонстн! Хулхач герт генткн ордг кевэр би ирхв. Чирм нүцкн һаршгоһар, бийән һутаашгоһар, эврәннь хувцан хадһлж, саг-сергт бээсн күн буйн кишгтэ! ¹⁶Тер хурвн хар сэкүсн орчлңгин хаадудыг еврей келэр Армагедон гидг нертэ һазрт цуглулж. ¹⁷Бурхна доладгч элч аһар деер ааһас асхна. Сүм дотрас ширэ бээсн һазрас «Күцв», – гисн чаһһ дун һарв. ¹⁸Тегэд цэкл цэклэд, онһрһун дун, ик шууган һарад, һазрин ик чичрлһн болв. Эн һазрин чичрлһн күн үүдснэс авн үзгддго. ¹⁹Ик алдр балһсн хурвн энгэр энгрв. Келн-эмтн болһна балһсд хольврв. Алдр Вавилоныг догшн цухлын ааһас уулһхар Бурхн терүг санж тодлв. ²⁰Арл, уул болһн уга болж одв. ²¹Дөчн кило дүңгэ ик мөндр теңгрэс эмтн деер унв. Мөндрин аюлд икэр зовад, эмтн Бурхиг му келцхэв, яһад гихлэ, тер аюл йир күчр болв.

Ик нертэ аля күүкд күн догшин аң хойр

17 Долан ааһ бэрсн Бурхна элчнрин негнь нан тал өөрдэд иигж келв: – Нааран ир! Дала холын усна өөр суусн ик нертэ аля күүкд* яһж цаажгдхинь чамд үзүлнэв. ²Һазрин хаадуд терүлнэ аля, бузр йовдл кеж, һазрт бээсн улс терүнэ аля бузр чаһрас ууж согтсмн. ³Би Эрүн Сәкүсәр дүүрв, Бурхна элч намаг эжго кәдәд авч ирнә. Тенд улан догшин аң деер суусн күүкд күүг би үзв. Тер аң деер Бурхиг му келдг олн нерд бичэтә бәәж. Тер аң долан толһата арвн өвртә бәәж. ⁴Күүкд күн улавцр, көк болн улан хувцта, алтн кеерүлһтә, эрднь чолуһар, сувсар кесн чимгтә бәәж. Һартнь зута болн бузр-аля йовдлмудар дүүрн алтн ааһ бәәж. ⁵Терүнә маңнаднь нууц тәэлвртә нернь бичэтә бәәж. Тер нернь эн: Вавилон гидг алдр балһсн – орчлңгин аля күүкд улсин болн зута йовдлын эк. ⁶Бурхна улсин цусар, Исусин тускар герчлсн улсин цусар терүг согтсинь би үзв. Тер күүкд күүг үзәд би йир икәр өврв.

⁷– Яһад өврәд бәәнәч? Эн күүкд күүнә болн терүнә суусн долан толһата, арвн өвртә аңгин нууц чинринь би чамд ода цәәлһж өгнәв. ⁸Чини үзсн аң урднь әмд билә, ода тер әмн уга. Зуг тер йорал уга худгас һарад үкллә харһх. Орчлң үүдснәс өмн әмн-жирһлин дегртт нернь эс бичгдсн әмтн ангиг үзәд икәр өврх. Яһад гихлә, тер аң урднь әмд билә, ода әмн уга, зуг хәрү ирх. ⁹Цугинь медж авхин төлә цецн ухан кергтә. Долан толһа гиснь – күүкд күн суусн долан өөдм һазр, бас тернь долан хан болжана. ¹⁰Түрүңк тавнь өңгрж одла, негнь ода ширә деер сууна, сүүлккнь ирәд уга. Тер ирхләрн хан болж удан үлдшго. ¹¹Урднь әмд бәәсн, ода әмн уга аң долан хаадудын негнь, эн нәәмдгч хан болж хәрү ирх. Эн үкллә харһх. ¹²Чини үзсн арвн өвр – арвн хан мөн. Тедн әмтиг залад уга, зуг аңла хамдан хан болад, нег частан йос бәрх зөв авх. ¹³Тер арвн хаадуд нег ухан-саната, болв тедн эврәннь йосан болн күчән догшин аңд өгх. ¹⁴Тедн Хурһнла дәәлдх. Зуг Хурһн Эврәннь Бурхна дуудсн, шүүж авгдсн итклтә дахгчнртаһан тедниг диилх. Яһад гихлә, Тер эздүдин Эзн, хаадудын Хан.

* Ик нертә күүкд күн гиснь: Вавилон балһсн. Вавилон балһсн гиснь: Бурхиг соңсдо улс.

¹⁵ Дэкэд Бурхна элч иигж келв:

– Аля күүкд күн суусн дала холын усн гиснь – оln зүсн келн-улс, оln келн. ¹⁶ Чини үзсн арвн өвр болн аң аля күүкд кү-үнд дурго болад, терүнэ эзлсн юминь цугинь булаж авад, күүкд күүг чим нүцкн үлдэх. Эдн күүкд күүнэ цогц махмудынь идэд, терүг халд шатах. ¹⁷ Яһад гихлэ, Бурхн Эврәннь таалыг күцэх сана арвн хаадудын уханднь орулсмн. Бурхна таал эн: Бурхна үг эс күцтл арвн хаадуд нег уха-сана зүүһэд, йос күчән анд өгх. ¹⁸ Чини үзсн күүкд күн болхла орчлңгин хаадудыг залдг алдр балһсн мөн.

Вавилон балһсна каарлһн

18 Энүнэ хөөн Бурхна талдан элчиг теңгрэс буужахинь би үзв. Тер ик йоста бөөж. Бурхна элчэс асжах гегән һазрт тусж цугинь герлтүлв. ² Тер чаңһ дууһарн иигж хээкрв:

– Вавилон ка тусв! Алдр Вавилон каарв! Тер зүсн зүүл хар сә-күсдин болн бузр жигшүртэ шовудын [болн зүсн-зүүл бузр аңгу-дын] гер болж. ³ Яһад гихлэ, орчлңгин әмтн болһн, хан болһн терүнлэ бузр-аля йовдл кедг бөөж. Орчлңгин кувцнр терүнэ байн зөөрәс кәлтә икәр байжж.

⁴ Тер хоорнд талдан дун теңгрэс һарсинь би соңсв:

– Эн балһснд бәәсн әмтнлэ әдл килнц һарһшгон төлэ, энүнд илгәсн Бурхна цаажла харһшгон төлэ, Мини улс, эн балһснас һартн! ⁵ Яһад гихлэ, энүнэ килнц теңгрт күрч. Тегэд Бурхн энүнэ хар йовдлмудыг тодлв. ⁶ Эн балһснд бәәсн улс талдан әмтнд ю кесн болна, тедү метәр бийсднь кеһэд, дәкәд хойр холванд икәр ачинь хәрүлтн. Эн бийнь талдан улст белддг ундас хойр холванд үлү чаңһ унд энүнэ ааһднь кетн. ⁷ Яһж эн алдр бәәдләрн бийән бууляд, байн элвг-делвгәр бәәдг билэ, тедү мет зовлң, түрү-зү-дүг энүнд илгәтн. Яһад гихлэ, эн балһсн бийдән келж: «Би ши-рәд суусн хатн ханв. Би белвсн күүкд күүнлэ әдл төрүц юмнд һашудшгов, гейүршгов». ⁸ Энүнәс кәлтә нег өдрин кемжәд тер ик аюлла харһх: тер му гемәр гемтәд, залуһан геһәд, берк гид-гәр харһнх. Энүг цаажла харһулсн Деед Эзн Бурхн сүркә күчтә болсн учрас эн ик һалд шатж одх. ⁹ Энүнлэ хамдан бузр-аля йовдл кесн, байн зөөрт орлсн орчлңгин хаадуд Вавилон балһ-сиг шатасн һалын утаг үзж, энүнд зовж оркрх. ¹⁰ Тедн энүнлэ әдл зовх гиж әәһэд, балһсна цаад зогсад иигж келх: Ю, әәжәнәв! Әәжәнәв! Алдр балһсн! Бат балһсн Вавилон! Нег часин эргцд

чи гемшэгдж цаажла харһвч. ¹¹ Күн орчлнгин кувцнрин өлг-эд эс хулдж авдг учрас тедн энүнд зовад оркрж хашудх. ¹² Өлг-эднһ эн: алтн, мөнгн, эрднһ чолун болн сувсн, цаһан болн гилвксн улавцр көк хувцн, торһн болн улан хувцн, зүсн-зүүл канкнсн үнртэ модн, занын сояһар, үнтэ модар, зесэр, төмрэр болн һаньтг чолуһар кеж сиилүлсн чимгүд, ¹³ шинз* гидг канкнсн үнртэ талхн, зать сангин идән, мирр гидг тосн, канкнсн үнртэ үнтэ либанон гидг талхн, чаһр, олив тосн, һуйр, цаһан буудя, мал, хөд, мөрд болн тергд, мухла улс болн кел бэргдсн улс.

¹⁴ – Чини эзлхэр седсн сән юмн уга болж одв. Чини байн зөөрчн, чини цуг сээхн гилвкдг юмн уга болж одв. Болв дэжж чи тедниг хэрү авч чадшгоч, – гиж кувцнр энүнд келв.

¹⁵ Эн балһсна байн хулдар байжсн кувцнр, энүлэ әдл зовхас әәһәд цаад зогсх. Тедн хашудж оркрх.

¹⁶ – Әәжәнәв! Әәжәнәв! Алдр балһсн! Цаһан гилвксн, улавцр көк болн улан хувц эн өмсдг билә. Эн бийән алтар, эрднһ чолуһар болн сувсар кеерүлдг билә! ¹⁷⁻¹⁸ Негхн цагин кемжәд эн эврәннһ бәәсн зөөрән геечкв!

Кермиг залачнр болн кермәр йовдг улс, матросмуд болн теңгсәр йовад мөңг шингәдг улс балһснас цаад зогсад, түүмрин утаг үзәд, иигж хәәкрлә: Иим алдр балһснас даву алдр балһсн уга бәәсн биший? ¹⁹ Тедн хашудад, толһа деерән үмсн цацад оркрж һундл төрв:

– Әәжәнәв! Әәжәнәв! Алдр балһсн! Теңгсәр йовад, цуг кермсин залачнр энүнә зөөрәс байжсн биший? Негхн цагин кемжәд тер цугинһ геечкв. ²⁰ Теңгр, Бурхна улс, апостолмуд, әәлдәчнр энүнд байрлтха! Яһад гихлә, Бурхн эн балһсиг таднд му кесн учрас зарһла харһулла.

²¹ Йос бәрсн Бурхна элч теермин чолу авад:

– Иим күчәр алдр балһсн Вавилон ка тусх, әмтн терүг дәжж үзшго, – гиж келәд уснд хайчкв.

²² Ятхин, бүрән, бүшкүрин айс болн көгжмчнрин дун Вавилона уульнцд дәжж төрүц соңсгдшго. Чини урн һарта көдләчнр уга болж одх, теермин чолуна шууган чини уульнцд соңсгдшго.

²³ Шамин герл чини уульнцд дәжж үзгдшго. Хәрд һарчах күүкнә болн күргнә дун дәжж соңсгдшго. Чини кувцнр эн балһснд

* Шинз – дулан һазрт урһдг зәрм модна көрсн. Хатаһад үүлсн талхнһ хотын амт ясна.

хамгин күчтэ улс билэ. Чи бө, удһн йовдл кеж келн-улс болһ-
ниг мекллэч! ²⁴Ээлдэчнриг болн Бурхна улсиг алснд Вавилон
бурута болсн учрас цаажла харһв. Тиим! Вавилон орчлңгин ул-
сиг алһнд лавта бурута!

Вавилон каарсна байр

19 Энүнэ хөөн теңрин тоотнь олар цуглрсн мет шууга би
соңсв. Тернь оln эмтнэ дун: Бурхн тууртха! Мана Бурхн –
Аврач! Мана Бурхн сүркэ күчтэ болн алдр! ²Энүнэ зарһ – йосн
болн үнн чик! Эмтнлэ аля йовдл һарһад, теднэр хар йовдлыг
күчэр келһүлдг оln меддг аля күүкд күүг Бурхн зарһла харһулла.
Тер күүкд күн зарцнринь алсн учрас Бурхн терүг цаажв!

³Тедн дэки хээкрцхэв:

– Бурхн тууртха! Эн шатажах балһсна һалын утан мөңкиндэн
дегшөн һарх.

⁴Хөрн дөрвн көгшэ болн эмтэ дөрвн юмн элkdж унад, ширэд
суусн Бурхнд сөгдцхэв.

– Тиигтхэ! Бурхн тууртха! – гиж тедн келцхэв.

Хурһна хурм

⁵– Нертэнь, нерн угань, цугтан Бурхнд церглдг болн Терүг
күндлдг улс мана Бурхиг туурултн! – гисн дун ширэ талас һар-
чахинь би соңсв.

⁶Тиигхлэ оln улсин дун мет, ик күркрэнэ шууган мет, оһтһу
мет дун иигж келсинь соңсв:

– Бурхн тууртха! Мана сүркэ күчтэ Бурхн залдг болв! ⁷Хурһ-
на хурмин цаг ирв, Терүнэ күүкн бийэн белдв. Цуһар байсж
байрлтха! Бурхиг туурултха! ⁸Күүкнд цевр гилвксн хувц өгсмн.
Хувцн гиснь – Бурхна улсин цаһан йовдлмуд.

⁹Дөкэд Бурхна элч нанд иигж келв:

– Бичж ав! Хурһна хурмин нээрт дуудгдснь буйн кишгтэ!

Дөкэд немв:

– Эн йосн Бурхна үгмүд.

¹⁰Би терүнд сөгдхэр келднь унв.

– Бичэ тииг! Би чамла эдл, Бурхнд иткдг чини аһнр-дүүнрлэ
эдл зарцв. Тедн Исусин сексн үнниг дахж йовна. Тер учрар
Бурхнд сөгд! – гиж Тер келв. Яһад гихлэ, Исусин сексн үнн ээл-
дэчнрт ээлдх арһ өгнэ.

Цаһан мөртә күүнә тускар

¹¹ Теңгр заагрхла, би цаһан мөр үзв. Мөрн деер суусн күн Итклтә болн Үннч. Үнн-чик кевәр зарһ кеж Тер дээлдг билә. ¹² Тер шачах һал мет нүдтә, толһа деернь кесг титмтә. Деернь бийәсн нань күн меддго нерд бичәтә. ¹³ Цуснд будгдсн хувц тер өмссн бәәж. Нернь – Бурхна Үг. ¹⁴ Цевр, гилвксн цаһан хувц өмссн, цаһан мөрд унсн теңгрин цергүд ардаснь йовна. ¹⁵ Амнасьн хурц иртә үлд үзгднә. Тер үлдәрн буру номта улсиг диилх. Төмр тайгарн тедниг залх, сүркә күчтә Бурхна цухлын алдр һазрт болн уста үзм дардг уста үзм көләрн шахх. ¹⁶ Терүнә хувцн деер болн һуйднь: Хаадудын Хан, Эздүдин Эзн гидг нерн бичәтә. ¹⁷ Би нарн деер зогсжах Бурхна элчиг үзв. Тер теңгр деер нисж йовсн шовудт чаңһ дууһарн хәәкрв:

– Наартн, цуһар Бурхна алдр нәәрт нисж иртн! ¹⁸ Хаадудын, миңһн цергин толһачнрин, цергүдин, мөрдин болн мөртә улсин, сул болн зарцнрин, нертә болн нерн уга, цуг улсин күш идхәр наартн!

¹⁹ Тиигхлә би догшн аңгиг болн һазрин хаадудыг цергтәһинь үзв. Тедн цаһан мөрн деер Суусна өмнәс, Терүнә цергин өмнәс дээлдхәр цуглрж. ²⁰ Болв догшн аң болн худл әәлдәч бәргдв. Тер худл әәлдәч догшн аңгин өмн өвәрц йовдлмуд үзүлдг бәәж. Тер өвәрц йовдлмударн догшн аңгин тамһта болн терүнә дүрстә шүтәнд мөргдг улсиг меклдг бәәж. Догшн аң болн худл әәлдәч күкрәр шатжасн нуурт әмдәр хайгдв. ²¹ Мөрн деер суусна амнас һарчасн үлдәр догшн аңгин церг алгдж. Цуг шовуд теднә күшмүдиг цадтлан идцхәж.

Миңһн жыл

20 Теңгрәс бууж йовх Бурхна элчиг би үзв. Һартан тер йорал уга худгас түлкүр болн күнд цев бәрж. ² Бурхна элч көгшн моһаг Гемшәч, болн Өшәтн гидг лууг бәрж авад күлв. Тер миңһн жилдән күләтә бәәх. ³ Терүг йорал уга гүн һазрт хаяд, үүдинь төдгләд, тамһ тәвж. Бурхна элч терүг күмни улсиг бичә меклтхә гиж миңһн жилин туршарт тиигж суулһж. Энүнә хөөн тер ахрхн цагт сулдхгдх. ⁴ Би зарһ кех йоста ширәс деер суусинь үзв. Исусин тускар келснәс болн Бурхна үг тархаснас кәлтә хәәчлә харһулгдсн улсин сүмсд үзв. Тедн догшн аңд болн терүнә дүрстә

шүтэнд мөргсн уга, терүнэ тамниг магнадан болн хартан төвүлсн уга. Тедн эмдрэд, Бурхна илгэсн Аврачла хамдан миңһн жилд нойлж йовла. ⁵Наадк үксн улс миңһн жил давад уга бөөтл эмдршго. Эн үксн эмтнэ түрүңк эмдрлһн. ⁶Эн цагт эмдрлһнд орлцсн күн буйн кишгтэ. Эдн Бурхна улс. Эдн хойрдгч үкллэ харһшго. Бурхна болн Христосин гелнгүд болж, эдн Терүңлэ хамдан миңһн жилд залх.

Эрлгиг дишлснэ тускар

⁷Миңһн жил давсна хөөн эрлг бэрэнэсн сулдхгдх. ⁸Цуг һазрт бөөсн келн-улсиг меклхэр тер һарх. Тер улсин нерн Гог Магог хойр. Эрлг тедниг дөөлхэр цуглуулх. Тооһарн тедн теңгсин элсн мет оln болх. ⁹Тедн һазрар тарад, Бурхна улсин һазриг болн Бурхна дурта балһсиг бүслх. Зуг теңгрэс һарсн һал тедниг кевтнь шатаһад алх. ¹⁰Дөкэд тер улсиг меклсн эрлг күкрэр шачасн нуурт хайгдх. Догшн аң болн худл ээлдэч бас тенд хайгдх. Тедн өдр сө уга мөңкиндөн тенд зовагдх.

Сүл зарһ

¹¹Ик цаһан ширэ болн ширэ деернь Суусиг би үзв. Теңгр һазр хойр терүнэ өмн уга болж одв. Дөкж күн тедниг үзсн уга. ¹²Нертэ, нерн уга үксн улсиг ширэн өмн зогсжасинь болн дегтрмүд секэтәһинь би үзв. Дөкэд талдан дегтр секэтэ бөөж. Тернь өмн-жирһлин дегтр. Үксн улс дегтрмүдт бичгдсн теднэ кесн йовдлмударнь зарһла харһулгдсн бөөж. ¹³Теңгсин дотр бөөсн үксн улсиг усн һарһж өгв. Үкл болн Үклин һазрт бөөсн үксн улсиг һарһж өгв. Күн болһн кесн йовдларн зарһла харһулгдв. ¹⁴Энүнэ хөөн Үкл болн Үклин һазр һалта нуурт хайгдв. Һалта нур гиснь: хойрдгч үкл мөн. ¹⁵Өмн-жирһлин дегтрт нернь эс бичгдсн күн болһн һалта нуурт хайгдв.

Шин теңгр болн шин һазр

21 Энүнэ хөөн би шин теңгр болн шин һазр үзв. Урдк теңгр һазр хойр болн теңгс уга болж одв. ²Эрүн балһсн шин Ерусалим теңгрэс, Бурхнас бууж йовхинь би үзв. Эн балһсн күргнэ төлө белн болад хөрд һарчах күүкн мет билэ. ³Ширэ талас һарчах чаңһ ду би соңсв:

– Хэлэтн! Ода Бурхн эмтнлэ хамдан бүүрлх. Бээрнь эмтнэ дунд бээх. Тедн Бурхна келн-эмтн болх, болв Бурхн Бийнь теднлэ хамдан бээдг теднэ Бурхн болх, – гив. ⁴Бурхн эмтнэ нүднэс харчах нульмсинь арчх. Күн дэкж үкшго. Өвчн-зөвүр уга, уульлһн-дууллһн уга цуһар бээх. Яһад гихлэ, урдк бээсн юмн өнгрэд уга болв.

⁵Ширэ деер Сууснь иигж келв:

– Би цугинь шинэс үүдэнэв.

Дэкэд нанд келв:

– Энүг бичэд ав! Эн үгд иткж болжана. Яһад гихлэ, эн йосн үнн.

⁶Дэкэд Тер нанд келв:

– Цугнь күцв! Би «альфа» болн «омега»*, Би Эклцв болн Чилгчв. Ундасжасн күүнд би жирһлин булгас өнгөр ус өгхв. ⁷Ди-илвр бэрсн күүнд Би цуг энүг өгхв. Би терүнэ Бурхн болхв, тер Мини көвүн болх. ⁸Эмтхэ, Исуст иткдгэн уурсн улс, бузр килнц кедг, алач-булачнр, аля кедг, бө кедг, шүтэнд мөргдг улс, худлчнр болхла, күкрэр шатжасн нуурт хайгдх. Эн нур хойрдгч үкл.

Шин Ерусалим

⁹Сүүлнц долан аюлар дүүрн долан ааһта Бурхна долан элчн-рин негнь нан тал өөрдв.

– Нааран йов! Би чамд Хурһна келсн күүкиг, авалиг үзүлхв, – гиж тер нанд келв.

¹⁰Эрүн Сөкүсэр би дүүрв. Бурхна элч намаг ик уулын ора деер авч ирэд, тенгрэс, Бурхнас, эрүн Ерусалим балһсн буужахинь үзүлв. ¹¹Эн балһсн Бурхна туурмжта герлэр гилвксн билэ. Тер герл йаспд гидг эрднь чолун мет көк улан өнгтэ болн шил мет цегэн билэ. ¹²Балһсн ик өндр эрстэ, 12 үүдтэ билэ. Бурхна 12 элч тус-тустан үүдн болһнд зогсж. Үүдн болһнд Израилин 12 уңг-тох-мин нерд тус-тустан бичэтэ бээж. ¹³Үзг болһнднь 3 үүдн: 3 үүдн дорд үзгт, 3 – өмн үзгт, 3 – ар үзгт, 3 – барун үзгт. ¹⁴Балһсна эрс 12 чолута ул деер зогсж. Ул болһнднь тус-тустан Хурһна 12 апостолын нерд бичэтэ. ¹⁵Нанд үг келсн Бурхна элч кемжэлгч алтн тайгта билэ. Тер балһсиг, үүд болһниг болн эрсиг кемжэлх саната бээж. ¹⁶Балһсн дөрвлжн бээж; утарн болн өргнөрн эдл

* «Альфа» болн «Омега» гидг грекин цаһан толһан түрүнц болн сүүлнц үзгүд.

бөөж. Бурхна элч кемжэлгч тайгарн балһсиг кемжэлхлэ, тернь 2400 дууна назр бөөж. Утарн, өргнэрн, өндрэрн эдл бөөж. ¹⁷ Дэкэд Бурхна элч эрсин зузанынь кемжэлв. Тернь 66 метр бөөж. Цуг энүг Бурхна элч эмтнэ кемжәһәр тоолсн билэ. ¹⁸ Балһсна эрс йаспд гидг эрднь чолуһар кегдсмн, балһсн бийнь болхла йосн алтар кегдж. Тер шил мет цегән билэ. ¹⁹⁻²⁰ Балһсна эрсин улмуд оln-зүсн эрднь чолуһар кеерүлгдж. Түрүнк йаспд, хойрдгч сапфир, һурвдгч агат, дөрвдгч смарагд, тавдгч сардоникс, зурһадгч сардион, доладгч хризолит, нээмдгч берилл, йисдгч топаз, арвдгч хрисопрас, арвн негдгч гиацинт, арвн хойрдгч аметист. ²¹ Арвн хойр үүднь сувсар кегдж. Үүдн болһн нег сувсн билэ. Уульнц болһн шил мет цегән алтар кегдж. ²² Балһсн дотр сүм би үзсн угав. Яһад гихлэ, терүнэ сүм – Эврән Деед Эзн сүркэ күчтэ Бурхн болн Хурһн мөн. ²³ Нарн, сар хойрин герл тер балһснд керг уга билэ, яһад гихлэ, Бурхна туурмж энүнд герл өгнэ. Хурһн энүнэ шам болна. ²⁴ Орчлнгин улс болһн эн герлд йовдг болх. Назрт бөөсн хаадуд эврәннь зөөрән энүнд авч ирх. ²⁵ Сө уга болсн учрас балһсна үүдн оньдин секәтэ болх. ²⁶ Келн-эмтн болһн зөөрән болн алдр олзан балһснд авч ирх. ²⁷ Зуг бузр юмн балһснд оршго, жигшүртэ, ичртэ юм кедг, худлч улс тиигәрән төрүц оршго. Эмн-жирһлин дегтрт, Хурһна дегтрт нернь бичәтэ күн болһн тер балһснд орх.

22 Бурхна болн Хурһна ширәһәс урсж йовх шил мет цегән эмн-жирһлин усна һолыг Бурхна элч нанд үзүлв. ² Эн һол балһсна уульнцин тал дундахур урсдг билэ. Һолын эрг болһнд эмн-жирһлин модд урһсн билэ. Тедн нег жилд сар болһн 12 дәкж урһц өгдг бөөсмн. Тер модна хамтхас әмтиг эдгәхин төлә бөөсмн. ³ Бурхнд таасгддго күн чигн, юмн чигн балһснд бөөшго. Энд Бурхна болн Хурһна ширә бөөх, Бурхнд зарцнр Терүнд церглх. ⁴ Тедн Бурхна чирә үзх, Бурхна нерн теднә маннад бичәтэ болх. ⁵ Энд сө уга болх, шам, нарна герл чигн керг уга болх. Яһад гихлэ, Деед Эзн Бурхн теднә герл болх. Тедн мөнқиндән залх.

Исусин ирһнн

⁶ Бурхна элч нанд иигж келв:

– Эн үгмүдт иткж болжана, яһад гихлэ, эн йоста үнн. Әлдәчнрт урмд өгдг Деед Эзн Бурхн удл уга юн учрхиг зарцнртан үзүлхәр Эврәннь элчиг илгәв.

7 – Соңстн! Удл уга Би ирхв. Эн дегтрин ээлдхлин үгмүд күцэдг улс буйн-кишгтә! – гиж Исус келжәнә.

8 Энүг соңссн, үзсн күн бив, Йоханв. Үзсн, соңссн хөөн би цугинь нанд үзүлсн Бурхна элчин кәлднь унад, терүнд сөгдхәр седләв. 9 Зуг тер нанд:

– Бичә тииг! Би чини ээлдәч ахнр-дүүнрлә әдл, чамла әдл болн эн дегтрин үгмүд күцәдг улсла әдл Бурхнд церглдв. Бурхнд сөгд! 10 Эн дегтрт бәәсн ээлдхлиг бичә нууһад бә! Яһад гихлә, цуг эн удл уга учрх. 11 Му йовдл һарһдгнь му йовдлан цааранднь кетхә, аля бузр йовдл кедгнь аляһан цааранднь кетхә. Сә кедгнь сәәһән цааранднь кетхә. Эрүн улс му йовдл кехәс салтха! – гиж келв.

12 Исус:

– Удл уга би ирхв. Күн болһнд кесн үүләрнь ачинь хәрүлхв. Бурутаһинь цаажхв. 13 Би «альфа» болн «омега». Би Түрүнкв болн Сүүлңкв. Би – Эклцв болн Чилгчв, – гиж келв.

14 Хувцан цеврлж уһаснь буйн кишгтә, тегәд чигн тедн әмн-жирһлин моднас темс идж чаджана, балһснд үүдәр орж чаджана. 15 Зуга килңц кедг, бә шажна, аля кедг, алач, шүтәнд мөргдг, худлд дурта болн оньдин худл келдг улст балһснд орх зөв уга болх.

16 – Би, Исус, сүзгтни хург болһнд бәәсн таднд энүг герчлхин төлә эврәннь элчән илгәвүв. Би Давид хаана тохмин-үдлд, герлтә болн өрүни однла әдлв, – гиж Исус келв.

17 Эрүн Сәкүсн болн хәрд һарчах күүкн:

– Наар! – гинә.

Энүг соңссн күн болһн:

– Наар! – гитхә.

Ундасжасн күн ирәд, әмн-жирһлин ус өңгәр автха!

Чилгч

18 Эн дегтрин ээлдхлин үгмүд соңссн күн болһнд би герчлжәнәв. Эн үгмүдт үлү юм күн немхлә, Бурхн терүг цаажад, эн дегтрт бичәтә долан аюл илгәх. 19 Эн дегтрт бичгдсн ээлдхлин үгмүд күн хасхла, эн дегтрт әмн-жирһлин модна темсәс идх зөв болн әрүн балһснд орх зөв Бурхн тер күүнәс булаһад авх. 20 Энүг герчлжәснь иигж келжәнә:

– Тиим! Удл уга ирхв.

– Тиигтхә! Деед Эзн Исус ирит!

21 Деед Эзн Исусин цаһан санан таднд цугтаднь күрттхә!

Төөлвртэ толь

АЛВ ЦУГЛУЛДГ КҮН – Римин орн-нутгин көрндг, Палестинд алв цуглулдг бөөрн церглэч күн. Римин йосна буру номта улсла сэн бөөдг церглэчнрт евреймүд дурго бөөж, яһад гихлэ, тийм бөөдл Законла ирлцжэсмн уга. Дэкэд церглэчнр ахлачнрин төлэ бөөрн улсас мөңг цуглулж авад үлүһинь бийдэн үлдэдг бөөж.

АПОСТОЛ – Исусин шүүж авад дахач болн нөкд кехэр седсн 12 сурһульчнрин негнь. Шин Бооцанд Павелын болн талдан христианмудын тускар бас тийгж келгднэ. Эн үг элч гиж орчулгдна.

АХ ГЕЛҢ – Бурхна Закаһар зуг ах гелн зэрм йослл күцэх зөвтэ чигн. Үлгүрнь, эн күн һол сүмин хамгин эрүн орм эзлнэ.

АХ ГЕЛҢГҮД – политическ чинртэ, ик тоомсрта еврейин гелнүд. Ах гелнүдин кесгнь Ик Хургин гешүд бөөж. Исусин цагт тедн цугтан гишн нег цөөкн нойн зээснгэ өрк-бүлэс һарсмн чигн.

ЭЭЛДЭЧНР – Бурхна үгиг сонсад, әмтнд терүг күргдг улс. Бурхиг күндлх, Терүнэ таал күцэх, өөрхн әмтндән дурлх, хар сана һарһлго бөөх дуудврмуд әэлдэчнр кедг чигн. Еврейин әэлдэчнр бийэрн дамжад Бурхна келсиг бичж авдг бөөж. Исусин цагт әэлдэчнрин дегтрмүд, тедн дунд Христос төрхэс урд VIII зун жилд Эшьяна дегтр евреймүдт таасгдг бөөж. Христос төрхэс урд IX зун жилд бөөсн Элья, дегтрмүд эс үлдэв чигн, әэлдэчнр дунд йир ик күндтэ күүнд тоолгдж йовж. Бурхиг эс күндлдг хааг тер илткэд, кесг өвөрц юмарн туурж йовсмн. Малакья гидг талдан әэлдэчнрин зәнглсәр делкән жирһл уга болхин өмн Элья һазр деер ирх йоста бөөсмн.

ЭРҮН ДЕГТРМҮД – евреймүдин күндлдг бурхн-шажна туск дегтрмүд. Эннь Закон, әэлдэчнрин дегтрмүд, Псалмуд болн нань чигн дегтрмүд болжана.

БААЛЬ-ЗЕБҮЛЬ – еврей келэр эрлгин нерн.

БЕМБӨ ӨДР – еврей улст эн өдр эрүн өдрт тоолгдна. Эн өдриг кевтнь Бурхнд нерэдэд, көдлмш кедго чигн. Тер улсин долан

хонгин шин өдр нарн суухла эклнэ. Тегэд басн өдр нарн суух кемэс авн бембэ өдр нарн суутл цугтан кэдлмш кедго бээж. Исусин цаг ирл еврейин Закана багшнр бембэ өдрт ямаран кэдлмш кеж болшгог йилнэ. Бемб өдр евреймүд хурлд хурад мөргүл кеһэд, эрүн дегтр умшдг бээж.

БООЦАН – эмтнэ хоорндк зөвшөрлнн, эс гихлэ, Бурхн күн хойран хоорндк, эс гихлэ, Бурхн баг улсин хойран хоорндк зөвшөрлнн. Бурхн Ноах Абрахам хойрла бооца кев. Хуучн Бооцанд ик зууднь Мошена цагт Бурхна болн Израилин улсин хоорнд болсн зөвшөрлтин тускар келгдженэ.

БУРУ НОМТА УЛС – Исусин цагт буру номта улс гиж евреймүдиг биш, наадк эмтиг нерэддг бээж. Яһад гихлэ, тер цагт зуг евреймүд Бурхна өгсн Зака меддг бээж.

ГЕЛНГҮД – Ерусалимд бээх хол сүмд церглжэх улс. Еврей улсин шажар гелнгүдин хол кергнь Бурхнд тэкл тэклнн болжана. Закаһар тедн Мошена һарлцсн дү көвүн Ахарона хөөт үйнр гелн болх йоста чигн. Гелнгүд 12 багд хувагдна. Баг болнн хол сүмд жилд хойр дэж нежәһэд долан хонгт көдлдг бээж.

ЮЛ СҮМ – Ерусалимд бээх эрүн нертә хол сүм. Евреймүд зуг тенд тэкл тэклдг бээж, дэкад нэерин өдрмүдт хурдг бээж. Хол сүм түрүн болж евреймүдин хан Соломон маниг төрхэс урд 10-гч зун жилд тосхж. Исусин цагт тосгдсн хол сүмиг евреймүдин хан алдр Херод бэрж. Тер хол сүмиг бүслэд галерей тосхж. Тегэд терүнэ эргмдк һазриг тер кесг әндг хуваж. Хол сүмин галерейд олн улс хурдг бээж. Исусин тааһад келсэр, терүг әмдрснэ хөөн мана цагт 70-гч жилмүдт хол сүмиг Римин улс хамхлж, тер цагас авн тер шинэс босхгдад уга.

ДАВИД – Йуда әэмгә Израилин хамгин туурсн хан. Бурхнд нерәдсн дууна дегтр бичсн автормүдин негнь тер бээж. Давид Бурхна таал күцәдг бээж. Бурхн терүгинь өөдән ачлад, терүнэ хөөт үйнр мөңкинд Израилин хаад болх гиж үгән өгч. Цуг делкәг чикәр һардх күн Давидин хөөт үй болх гиж еврей улсин әәлдәчнр тааж келжәсмн.

ДАВИДИН КӨВҮН – Тиигж Христосиг нерәддг бээж. Яһад гихлэ, евреймүдин иткләр тер Давид хаана хөөт үй болх зөвтә бээж.

ЗАКАН – Библин кезәнк хуучн тавн дегтр. Тер дегтрмүдт делкән үүдәлтин тускар, Бурхна ду соңссн, Терүнэ таал күцәж йовсн түрүн чик седклтә эмтнэ тускар келгдженэ. Цааранднь

еврей келн улс үүдснэ тускар, Бурхн тедниг Египетд ялчнрин кэдлмшэс яһж сулдһсна болн Палестинад теднд һазр һарһж өгснэ тускар бичэтэ. Дэкэд тер дегтрмүдт кезэнэ еврей келн улст Бурхна өгсн зааврмуд бээнэ. Эннь 10 һол зааврмуд, бас оln бээдлин туск болн авъясмудин туск оln зокалмуд болжана. Тегэд тер тавн дегтр Закан гидг Һертэ бээсмн. Еврей улсин бурхн-шажнд Закан хамгин күндтэ бээж, терүнд бичэтэ зааврмудыг болн зокалмудыг эрк биш күцэх кергтэ болдг. Заканд бээх һол зааврмуд Бурхн Мошеһар дамжад өгч. Моше евреймүдиг Египетэс авч һарч. Тер учр деерэс тер Закан Мошена Закан гиж келгджэнэ.

ЗАКАНА БАГШНР, НОМ ЦЭЭЛҺЭЧНР – Закаг сээнэр меддг, терүг эмтнд цээлһж өгдг улс. Эн баахн баг эмтиг Исусин цагт евреймүд икэр күндлдг бээж.

ЗИЛОТМУД – грек келнэс эн үг һарч улс гиж орчулдна. Евреямүдин бурхн-шажна болн политическ баг улс эврэннь шажан буру номта улсин үлмөһэс һарсад, Римин йоснас эврэ улсан дээллдэд сулдххар седжэсмн. Исусин 12 апостолмудын негнь – Шимон Кананья гидгнь тер багд оржасн чигн болх.

ИК ХУРГ – еврей улсин Ик Хургт шажнд өөрхн 70 күн ордг бээж. Тер Хург һанцхн политическ төрмүд хэлэх биш, зарһин шиидвр чигн һарһдг бээж. Исусин цагт Ик Хургин шиидвр Римин йосна улс батлхла, тиигэд одж чинртэд тоолдг бээсмн. Римин улс евреямүдин шажиг басхар седдго бээсмн, теднэ Ик Хургла сэн бээцхэж.

КЕРЧЛҮН – залу күүнэ эмнэ үзүр керчлһн. Бурхн еврей улс хойран хоорнд кегдсн Бооцанас иштэ Синай уул деер залу киистэ күн болһн тиим авъяс күцэх зөвтэ бээсмн. Шинкән һарсн үрнд нээмдгч өдртнь керчлһ кедг бээж. Исусин цагт тер өдрлөнһ тиим үрнд һер өгдг бээсмн.

КИЛНЦТЭ ЖИРҮЛ ҮЛДЭЛҮН – Бурхна өмн эврэннь килнцэн медэд, урдк жирһлиннь бээдлэн хайх.

КҮМНИ КӨВҮН – иигж Исус бийэн мел һерэднэ. Энүнэ чинрин тускар цугтан тал-талдан келцхэнэ. Негдвөр Хуучн Бооцанд ээлдөч Даниэлын дегтрт эн күн теңгрэ болж һарна. Делкән жирһлин бээдл чилхлэ, Бурхн терүнд эрүн һер, туурмж болн йос өгх. Энүгэрн күүнэс һарсн үрн Мошена бээдлтэ. Хойрдвар болхла, еврей келэр терүг күн гиж йирдөн келнэ. Кемр Исус эн үгиг иим учртаһар келдг бээсмн болхла, тер күн

юуһарн чигн эмтнэс йилһржэхш, хамгин түрүнд зовлңла хар-
һад зовдгар, үклэрн тиим.

ЛЕВИХН – эн улс гелңгүд эс болв чигн, Бурхиг көгжмд орулад
туурулдг, мал тэкл тэклһнд белддг болн нань чигн көдлмш
һол сүмд кедг бөөж. Терүнэс нааһар тедн Зака дасад, оһн улс
дунд багшнр болж йовдг бөөж. Иим көдлмш зуг Израилин
улсин 12 тохма үйнрин нег өвк күн кех зөвтө бөөсмн. Тер күн
Левин хөөт үрн болх бөөсмн. Терүнэ нерэр левинхн гиж кел-
цхэдг болв.

ЛУ – хуучна туужин аң. Зэрмдэн энүг моһа гиж келэд, эрлгин
дүртэ кенэ (Апокал. 12:3 – 13:4; 20:2–3).

МЕДЭТНР – Шин Бооцанд оһн зүсн һурвн баг эмтн медэтнр
гиж нерэдгднэ. 1) Сэн Зэңгс медэтнр – еврей улсин шажна
нүүрт йовх эмтн. Теднэ зэрмснь Ик Хургин гешүд болж
йовсмн. 2) Апостолмудын үүлдврин 11–21 бөлгүдт медэтнр –
христианмудын чонжин церглэчнр. Тедн чонжин көдлмш
һарджах улс. 3) Апокалипсис гидг дегтрт медэтнр – Бурхна
зарһд орлцжах 24 көгшэс.

МАЦГ БЭРХ – Бурхн шажна керг күцэхин төлө цаг зуур хот
эдлдго чигн.

ПАРШМУД – Исусин цагт евреймүд дунд бөөсн шажна залт
бөөж. Тедниг эмтн тевчдг бөөж. Эврэн бурхн-шажна үлмэд
бөөсэрн ик сана зүүдг, йир дигтэ-тагта улс чигн.

ПЕСАХ – Еврей улсин хамгин чинртэ нэр. Мошена һардврар
Египетин ялчас сулдсн евреймүд санлан кеж нээрлдг бөөж.
Энүг жил болһн апрель сарла кенэ. Песах өдр нээрин хот
кехэр хурһ шишлң алдг бөөж.

ПСАЛМУД – грек келэр дуд гиж орчулгдна. Иим нерэдлтөһөр
Хуучна Бооцанд евреймүдин бурхн-шажна 150 дуд барлгдж.
Эдн шишлң дегтрт орж. Кесг дуунд үклэс аврсн Бурхнд ханлт
өрггдженэ, талдан дуунд Терүнэ күчн болн дурн үзүлгдженэ,
эс гихлэ дөн сурсн зальврлһн чигн бөөнэ.

РАЙ (БУРХНА САД) – Хуучн Бооцана цагт болхла, өңгрснэ
хөөн чик седклтэ күүнэ сүмсн Христосиг ирэд теднэ төлө үк-
хиг тенд күлэдг бөөрн.

СУРҢУЛЬЧ – Шин Бооцанд Кирслэч Йохана болн Христосин
дахч йовх, теднэ ном сурцах улс сурһульчнр гиж нерэдгдженэ.

ТАМ – Шин Бооцанд эн үгиг грек келнэс орчулхла, үкснэ хөөн
күүнэ тустг орм болжана.

ТЭВДГЧ ӨДР ГИДГ НЭР – Буудя цуглулдг цага нээриг еврей-мүд тэвдгч өдр гиж нерэднэ. Тер нээриг Песахин хөөн тэвдгч өдрлэ кедг бээж.

ТЭКЛ ТЭКДГ ОРМ – Закаһар заагдсн евреймүдин тэкл тэكدг орм. Исусин цагт һол сүмин хашад бээх тэкл тэكدг ормд сетрэ мал алдг бээж.

ТОС ТҮРКХ – олив модна тос толһа деер буһшас ивтрэх. Терүгэрн кү күндлжэхэн медүлжэнэ, эс гихлэ, дааврта көдлмшт шииджэнэ. Хаадудыг ширэ деер сулһхла, эмтн теднэ толһад тос түркдг бээж, тегэд тедниг тос түркүлсн гиж нерэддг бээж. Бурхна шүүж авад Аврач болн Деед Эзн болтха гиж шиидсн күүнэ нерн Христос, грек келэр болхла – «тос түркүлсн».

ХАР СЭКҮСН – эмтнд хорлтан күргдг сэкүсн. Эннь эрлгин элч болн церглэч болжана.

ХРИСТОС – (еврей келэр Мешиях. Эн үг «тос түркүлсн», эс гихлэ, «Бурхна шүүж авсн» күн болжана). Бурхна илгэсн күн. Закан болн аэлдэчнр гидг дегтрмүдт Терүнэ ирхин тускар урдаснь медэд келгджэсмн. Исусин цагт евреймүд Христосиг ирхиг күлэжэсмн. Тер тедниг Римин йоснас сулдхад, Бурхна орн-нутг бүтэх гиж иткжэлэ.

ХУРЛ – бемб өдр болһн евреймүд хурлд цуглрад эрүн дегтрмүд умшад, мөргцхэнэ. Исусин цагт евреймүдин бээсн балһсн болһнд хурлмуд бээж. Тедн хурхларн кен чигн күн эрүн дегтрэс тасрха умшад, дэкэд терүгэн цөөлһэд өгх, эс гихлэ, сурһдг бээж.

ЦАДУКМ – Исусин цагт евреймүд дунд бээсн бурхн-шажна зөвөр тоомсрта залт. Кесг цадукмуд Ик Хургин гешүд бээж, тедн дунд ах гелнүд чигн йовж. Тедн паршмудла эдл Зака эвдлго күцэдг бээж. Болв паршмудас йилһрж цадукмуд талдан эрүн дегтрмүд, аэлдэчин дегтрмүд күндлдго бээж. Үксн күн эмдрхиг тедн иткжэсмн уга. Яһад гихлэ, терүнэ тускар Заканд мел келгджэхш.

ЭРЛГ – Бурхна дээсн, Терүнэ өмнэс сөрдг му йорта элч.

ИСКЭЛГО БОЛҺСН ЁУЙРИН НЭР – Песахин хөөн долан хонгтан кедг нэр. Эн нээрин өдрмүдт давсн угаһар, исклго болһсн нимгн һуйр иддг бээж.

ЯСАТА КҮН – күүкд кү бичэ медтхэ гиһэд ясгдсн залу күн. Кезэнэ тиим улс хаана бөөшнд көлддг чинртэ эмтн бээж. Тегэд эс ясгдв чигн, тиим көдлмштэ күүг тер үгэр нерэддг бээж.

**Орс Синодалин Орчуллһн
болн Нестле-Аланд гиж нерөддг экн бичг
хойрин хоорндк йилһвр**

Матьясин бичсн Сән Зәңг

- 5:22 – Зуг Би таднд келжәнәв, ахдан хара зөндән уурлсн күн зарһд тусхмн.
- 5:44 – Би болхла таднд иигж келжәнәв: өшәтндән дурта болтн, тадниг харасн әмтиг йөрәтн, таднд дурго әмтнд сә кетн, тадниг өөлүлдг болн көөдг әмтнә төлә зальвртн.
- 6:13 – Яһад гихлә, Тана йосн, күчн болн туурмж мөнкиндән. Тиигтхә.
- 8:28 – Гөргөсин гидг орн-нутгур
- 11:19 – Зуг Бурхна цецн ухан терүнә үрдүдәрн цевргднә.
- 15:39 – Магдалена һазрт
- 17:21 – Хар сәкүсдиг мацг бәрәд зальврж көөдмн.
- 18:11 – Яһад гихлә, Күмни Көвүн геедрсн юмиг хәәж олад аврхар ирсмн.
- 19:9 – Би болхла, таднд келжәнәв: күүнә залута дерән әс негдүлсн авальтаһан салад, талдан герг авсн залу күн күүнә авальта дерән негдүлнә. Залутаһан салсн гергиг буулһж авсн күн хууль-йосар кежәнә, – гиж Исус келв.
- 20:16 – Дуудгдсн олн, шүүж авгдсн цөн.
- 23:14 – Ном цәәлһәчнр болн паршмуд басл зовлңган эдлхит! Белвсн күүкд улсин гер-малынь идәд бәәж, күүнә чирә хәләлдәд кесгтән зальврдг төләд тадн хойр чирәтнр болжанат. Әнүнәс кәлтә тадн ик зарһла харһхит.

Маркин бичсн Сән Зәңг

- 3:29 – Зуг тер күн мөңк зарһла харһх.
- 5:1 – Гадарин гидг нертә һазрур
- 6:1 – Үнн гиж келжәнәв: Зарһин өдрт тер балһснд Содом болн Гомора гидг балһсдас даву кучр болх.

- 6:20 – Херод терүг соңсад дала юм кев, болв бахмжтаһар соңсдг билә.
- 9:29 – Тиим хар сәкүсдиг мацг бәрэд зальврж эс көөхлө, талданар көөж болшго.
- 9:44, 46 – Тенд тедниг иддг хорхань үкхш, һалнь унтрхш.
- 9:49 – Ямаранчн тәкл давсар давслгдх.
- 10:24 – Байн зөөрт нөөлдг күүнд Бурхна орн-нутгт орхднь ямаран күчр.
- 11:26 – Кемр тадн күүнә геминь эс тәвхлө, тана теңгрин Эцктн бас тана килнцитн тәвшго.
- 15:28 – Өшөтә улсин тоод орсмн гисн Бурхна Бичгин үгнь күцгдв.

Лукан бичсн Сән Зәңг

- 6:1 – Песахин хойр өдрт, түрүн бемб өдр Исус цаһан буудя тәрсн һазрин өөгүр йовж, сурһульчнрнь цаһан буудян толһас таслж авад һарарн үүлж идцхәв.
- 10:1 – Энүнә хөөн Исус дәкәд далн сурһульчнриг шүүж авад, хошадар Бийәсн өмн илгәв.
- 17:36 – Хойр күн кеер бәәх: негнь авгдх, дарукнь үлдөгдх.
- 23:17 – Байрин өдрин төлө тер нег күүг түүрмәс сулдхх керг-тә бөөдг санж.

Йохана бичсн Сән Зәңг

- 5:4 – Яһад гихлө, Деед Эзнә элч цаг цагтан өөдм һазрт бууж ирәд усинь көндрәдг бәәж, болв усн көндрдг цагт уснд орсн күн ямаран гемд эздвч эдгддг бәәж.
- 9:8 – Хам-хоша бәәсн әмтн, терүг сохр болсинь үзсн әмтн суцхав.

Апостолмудын йовдлмуд

- 8:37 – Пилип болхла терүнд келв: «Кемр үнн седкләрн итк-жәхлө кеж болжана». Тер хәрүднь: «Исус Христос Бурхна Көвүн болдгт иткжәнәв», – гив.
- 12:25 – Бар-Наба Шаул хойр Ерусалимд даалһвран күцөчкәд, Антиох тал хәрү ирв.
- 15:20 – Теднд бичг бичх зөвтәвидн. Бичгтән тедниг шүтәдүдт нерәдсн хотас бичә идтн, боогдад үксн малын мах, цус бичә амстн, учрх хууляс бийән саглтн, бийдән кех седдго юмиг әмтнд бичә кетхә гһһәд бичхмн.

- 15:34 – Зуг Силаг тенд үлдэх кергтэ гиж шиидцхэв. (Йуда болхла Ерусалимд хэрж ирв.)
 24:7 – Зуг Лисий гидг миңһн цергин ахлач ик күчэрн терүг мана һазрас булаж авад чам тал илгэв.
 28:29 – Терүг тийгж келхлэ, Йудья улс хоорндан ик зүтклдэд һарад йовж одцхав.

Христост иткдг Римин улст илгэсн бичг

- 8:1 – Тегэд килнцтэ седвэрн биш Сәкүсәрн Христос Исусла негдж бөөдг улсиг ямаранчн гемшэх юмн уга.
 11:6 – Кемр керг-үүлэрн болхла, тер хээрлт биш. Эс тийгхлэ, керг керг болж бөөхш.
 14:6 – Кемр күн өдрмүд эс йилһхлэ, Деед Эзнэ төлө йилһхш.

Христост иткдг Көринтин улст илгэсн негдгч бичг

- 3:4 – «Би Аполынв» гиж келхлэрн, тадн килнцтэ седвэрэр бөөдг улсла әдл болжахшвт?

Христост иткдг Калосин улст илгэсн бичг

- 4:15 – Нумпанад, терүнә герт цуглрдг хурлд нанас менд келтн.

Евреймүдт илгэсн бичг

- 9:11 – Болв ирх сәәһин ах гелң болж Христос ирсмн.

Йохана бичсн негдгч бичг

- 5:7-8 – Яһад гихлэ, һурвн герч теңгрт бәәнә: Эцк, Үг болн Әрүн Сәкүсн. Эн һурвн нег юмна тускар герчлжәнә. Һурвн герч һазр деер бәәнә: Сәкүсн, усн болн цусн.

Йудан бичсн бичг

- 23 – Наадксинь һалас һаргж әәлһж авртн, зуг әәлһәд иләр келтн.

Апокалипсис

- 20:14 – Эн хойрдгч үкл мөн.
 22:14 – Терүнә зааврмуд күцәснь буйн кишгтә.